

לשמיני עצרת ולשמחת תורה

לכני פולין פיהם ומעלהרין י"ז.

מדויק היטיב ומבואר יפה ומתורגם אשכנזית.

וכל הענינים הנהוגים בעת הזאת, וכל הדינים וכל
החפלות, כלם נקבצו באו הנה איש איש על מקומו הראוי
לו, ואין מקדם ואין מאחר, ואין בו תוספת אף לא סגרת.

10081

קמ"ג - ע"ל / ח"ט
חיים ליב מאיין
1115

רעדעל היים

שנה תקצ"ב לפ"ק

(מהדורא עשיראה.)

נייע, דורכאויז פערבעסערטע אונד פערטעהרטע אריגינאלארייטע.

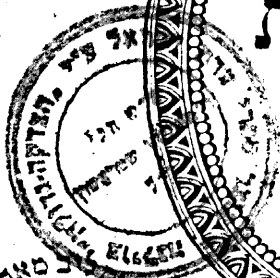
Roedelheim,

verlegt u. gedruckt in der privilegirten Buchdruckerey
von W. Heidenheim. 1832.

75.3.N

ספר
קרובות
הוא
מתזור

מספר
וילנה

ת"ת
ה'תש"ו
במסגרת

מסודר בשלמותו הסדור ומדויק בתכלית הדיוק

ס ב ס

מאגני צל של אהרן א"ל
י"ב

רעד על הים

כרפוס וכרוצאר המכאז והמתרגום

ערוב תבשילין.

ר"ה וכן חג הסוכות לא יחול כ"ח נאקד מימי בג"ה"ו. ולא חל ערב י"ט בני' ד' או כריכים לפשות ע"ת
קודם י"ט, וכן מעשה: לוקחין סת שלם וכזית תבשיל או כשר או ביאס זלוי' ומניחין אותם על
הסמך וכעל הכית או מי מעשה העירוב בשנילו יתן העירוב לחברו שאינו סומך על שולחנו
שיזכה בעירוב זה נ"כ לשאר ישראלים הדרים בעיר הולת שכחו ולא עשו עירוב, ולדין הוכח
להגביה העירוב טפה ממקום שהול מוכח עליו, וחזור כעל הכית ונטלו, מיד סוכה ומכר.
ב"א יי' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות ערוך:

בהדין ערוכא יהא שרא לנא למפא ולכישלא ולא ממנא ולא דלקא שרגא
ולמעבד כל צרכנא מיומא שקא לשבתא לנו ולכל הדורים בעיר הזאת:

ווער קיין לה"ק פערסטעהט, דער אהג חויד חויד דייטס זוגען:

דורך דיעען ערוב וייח עונונו ערויכט, לזו במקקען, לזו קהלען, ספייגע ווהרן לזו
ערהמוטען, זיכטער קלזלינדען חוכד חיבערהויסט קלזען נקטהיגע פון י"ט חויד
שבת לזו פערריכטען, זך ווזהל חזנו, קלזו יעדעס, דער חין דיעועק קרטע ווהקנט.

הפיוטים והפייטנים.

נאום בנימין הכהן וואלף ב"ר שמשון איש היירנהיים.
 בפתחת בארץ צדקוה בחרת ראשון הוא חלק פסח ידעתי לדבר דבר יקוף
 כל העבדי הנכרכי לדעת הפיוטים כולם על אמתתם, ולהניח דעת האהל
 על ארבע סנותיהם שהם החומר והפועל והצורה והתכלית.
 והנני להשיב על ארבעתן כי ה' הטובה עלי, ואומר:
 בחומר הפיוטים, כבר אמרתי שם בפתיחתי שהוא מורכב ממקראי קודש
 וממאמרי רז"ל בהלכות ואגדות מדברו חכמה ומוסר ויראת ה'.

הפועל, הם הפיוטים בעלי הלשון.
 הצורה, הוא המרו והמשקל.
 והתכלית, התחקות בלב האנשים קפי האלהים ומורותיו, לנטוע אהבתו וליסד
 ידלתו, והתכלית הוה יושג על יתר נקלה בדבור המרו והשקול
 כי הוא יערב לחיך וינעם לאוזן וגם הכפש תענג בו עד שיתקקו הענינים
 בקרב איש ולב עמוק ולא יסורו מהרה. ובעבור שכל אחת מאלה הסבות
 הארבע מורכבת מענינים רבים לכן אחלקם למחלקותם ואנאירם אחת לאחת
 כאשר ישים אלהים בפיו, ואתחיל ראשונה מן הפועל כי הוא החלק היותר גדול
 והיותר עמוק ובעלם, ומתוכו יתבאר יום הולדת הפיוטים ומולידיהם החכמים כגון
 הפיוטי הרבי הנמלאי אלכינו היו' והמקובלי באומותינו, השירי והאומורי,
 השבחות והסליחות, החננות והקינות, הם המה אשר נתיסדו מאת חכמי
 אומתנו הפייטני הקדמוני כגון, כולם אנשי חכמי וידועי ראשי אפי ישראל היו.

ואלה שמותם ע"ם א"ב.

ר' אביגדור קרא חנר איה סליחות גם זמר המתחיל אחד יסוד ומיוחד.
 ר' אברה' הכהן ב"ר יהודה הכהן חנר מעריב ליל ב' של שבעה' תחלתו אלהים בית'
 מושיב יסודי וכו' מלאתיו בחמור כ"י של שנת י"ס ונסידו' של בני וירמש, גם הוא חנר אלה'
 לפ' כשא אחר שבעה', גם הוא חנר ס' ארבע טורי' תמלאהו כש' והי' בסוף הלף השמישי'
 ר' אברהם ב"ר סאיר חתום נקינה המתחלת אשאל מנהמת לבי.
 ר' אברהם ב"ר יעקב חנר קינה המתחלת זיון אשר יאמרו.
 ר' אברהם ב"ר יצחק הכהן חנר יוצר וזולת לבני' מילה מנהג פולין גם הוא עשה
 צדקת חנני' ונוסחת הרחמן הוא יבדך אני הילד ואמו וכו' בצדקת המזון לבדית מילה,
 הוא חכם המפורסם נשם אנ"ד מעיר מנפליירא בעל ס' האשכול חתנו של הראב"ד
 ואמרו עליו שהי' אליהו נראה נבית מדרשו, והי' בסוף המאה התשיעית אחר ד"א.
 ר' אברהם ב"ר סאיר אבן עזרא, חנר פיוטי רבי', ומהם בסדורי הספרדי', גם הוא
 חנר הפיוט כי אשמרה שנת לימרכי, ועוד תקנה מתחל' צמאה כפשי ללהי' לא חיובו'
 תמלא' צדק שומרי' לבקר, והי' בסוף' המא' התשיעי' אחר ד"א, ועיין לקמן ר"ב ב"ר יהודי'.
 ר' אברהם ב"ר מנחם חנר סליחה ליו"ד בעצת, תחלתה אבן הראשה
 ר' אברהם, חנו' באופן שב' דחנכה מ"פ ובאהב' פ' כשא אחר שבעות ובפיוט אשרין
 הר העבדי' שאמרין בפולין בשמת' תור' קוד' הכטר' ואולי הוא אחד מן הארבע' הנכרכי'.
 ר' אברהם חנו' חזק חתום בפזמון אחות קטנה וכו' שאומרי' הספרדי' בערבית ר"ה.
 ר' אלחנן חתום בסליחה המתחלת אחת נעורים.

ר' אלי' הזקן בעל אחות של רבינו אלי גאון רבו של רבינו גראס מ"ה אשר הי' בסוף
 הח' השמיני' אחר ד' אלפי' הוא חנר האזהרות שאומרי' באשכנזי בהג' שבעה'. כן מלאתי
 ש' שם הגדולי אה' ה' סי' א' וכ"כ בש"ק, ואיכנו ככו', שהרי האזהרות שייסר ר' אי' סוקן
 זמלתן אמת יהנה חכי וכן נעשו בחרוני' כמבוא' בתום' ממה שהעתיק מהם במס' סכה

דף מ'ט' א' ר'ה שכל המונח, גם נמס' יומא דף ח' א' ר'ה דכולי עלמא וכדס דף ל' א' ו' ב' דף קמ"ה ב' נ'ס ב' דעת וקני' ריש פ' וארא העתיקו איזוהי חרזים ממנו ואינס באזהרות שלנו, ואזהרות שלנו מתחילות אתה הנחלת גם לא נעשו בחרוזים, לכן כדין עם רש"ל בתשובה שלו שרבינו שמעון הגדול הוא שיסד אזהרות אתה הנחלת והוא היה בר סגולתו של ר' אלי' הזקן שיסד אזהרות אחת יהגה כפי ר' אי' בר' יצחק חתו' במערני' ב'של סכו' תחלתו איומתקסודר' וכו' מאלתיו נסדור כ"י. ר' אלי' בר' מרדכי חתום בקרובות למנחה י"כ והוא אחד מן הקדמונים כי הוא גם במחזור כ"י משנת י"ח ובכ"י קולוניא.

ר' אלי' בר' ששעי' חנר סליחות רבות כגון אויתך קויתך, ואקרא בשמך, ואין תלויה לראש, וארכין וקנרן, ואנתי כרבת ריבם, ואלך לך ונפא, ואשמיו ועווכיו, ואת ה' בהמלאו, ועם ה' חזקו, וחריה ביער, ואברו סכמי גינת, ואפה חלקי ובור לבני, ואפס הוד, ואיכב' אפנהפה, ואחרים וזלמס, ועוד לו סליחות שאמרו בני וירמא ביום ב' וניוס ד' דתשובה. לא ידעתי בברור מי הוא.

ר' אעזר (לא איעזר) הקליר מקרית ספר רב הפייטנים וראשם בזמן, הוא הקליר אשר חנר הפיוטי לכל י"ט ראשון של גלויות וקרובו ליוס א' וליוס ב' של סכו', עיין רש"י במס' יומ' דף ס"ו א', ותפלת גשם ותפלת טל ופיוטי' לארבע פראשיות וקרובות לכורים ולט' באב ולמוסף ד"ה א', וי"כ, גם הוא חנר מן ההואענות כמו שכתב רש"י ו'ל כפירוש לאיוס כ"ו, ומן הקינות והס' הראשונים שאמרו' בט' באב. גם הוא חנר או על כל חיתו יער בקרובו ליו' ב' של פס' גם חנ' קרובו' למנח' י"כ תחלתו אדר בתאר מוכוכו' מאלתיו בכ"י יאן הבא מקלויט וזמו חתו' בו מאלג אעזר ברבי קליר, הוא הקליר אשר עליו כתב הראב"ע בפירוש לס' קהלת שנמלאו בפיוטיו דברים קאים ע"ש וכבר השבתי כבר הקליר על מכונו והסירומי מעליו דברי מרפת פראב"ע בדאורי לפיוע אנסיכה מלכי במוסף ליו' א' של ר"ה. וברוב פיוטיו חתום שמו אלעזר בירני קליר ובתפלת על וגשם חתו' אעזר בירני קליר מקרית ספר והוא מקו' בא' והוא דביר בכתו' בס' יהושע ע"ו ע"ו ובס' שופט' א' י"א ולמדנו ממנו שהי' מנני א' החוגגי' דק' י"ט ראשון של גלויות ולא י"ט שני.

גם הס נוחגי' לחתו' פלוני בירני פלוני כידוע מתלמוד ירושלמי ר' אלעזר בירני שמעון ר' יוסי בירני יודה ובמקומות אחרים ר"א בן ר' שמעון ר' יוסי בן יודא בריש מס' סוטה ובפ"ג דסוטה משנה ו' נגמרא תמא' הרבה פעמי' ר' אלעזר בירני שמעון ור' יוסי בירני בון, והוא כמו ברבי כי בר וברי אחד הוא כמו דין גרמא דעזריאה ביר וכן אס בן הוא (שמו' א' טו) ת"י ביר, וכן כל הני הילוד (אס א' כב) ותלד בן (אס כב) ויהי לה לבן (אס כ"ו) כולם ת"י ביר, הוא הקליר אשר חתם שמו אלעזר בירני קליר בפיוע אדרת ממלכ' לר"ה וככה חתם בקרובו' לשאר' ש"ע שאמרו' בק"ק וירמיישא תחלתה אחות אשר לך כספת (ומיכה נסתייע רש"י ו'ל בספרו לקוטי ספרדס שקורין בש"ע עשר תעשר אף בקול), ובפיוע ליוצר פ' פרה תחלתו אנלי עס גולה הנדפס נקלת מקוריים ישנים חתום שמו, והוא הקליר והוא הקליר. ומעתה נרדפה לדעת מי הוא הפיוע הזה ובאיוה זמן משנות היצירה היה, כי ראינו בזה מוכה גדולה ועלמה יש מי שאמר שהיה תנא, וכדעת האת הונא בתום' במסכת חגיגה דף י"ג א' אחר שאמרו כי הקליר יסד פיוטו ע"פ דעת ר' לוי בירושלמי וכן דרכו שבכ"מ מקומו' הי' מניח שיטת הס"ס שלנו כדי לאחוז שיטת הס"ס ירושלמי, אמרו שהוא הי' תנא והוא הי' ר"א בר' וכו' עכ"ל, וברור לי ששעו' כפל בדבור זה ונ"ל וי"א שהוא הי' תנא וכן העתיק הראש"ש בסוף פרק אין עומדין בשם י"א והוא תירוך שני, אלפי תירוצו הראשון כבר היו נמלטים בימיו שני התלמודים והוא אחז בדעת ר' לוי ובשיטת הירושלמי א"כ ודאי שלא הי' תנא, ודעת הי"א שאין להקשות עליו משיטות התלמוד לפי שהוא הי' תנא ופליגי, ואולם דעת רבינו תם

כתירוק הראשון שכן אמר בתום דחולין דקק"ט ז' שהקלי' ייסד ע"פ הירושלמי, גם בתום
 זמם' ר"ה דף כ"ז א' ד"ה כמאן מלבינן הקשה ר"ת דיד' ארדיר', וכן בכמה מקומות מלאנו
 שיסד ע"פ דעות סותרות, עיין בפ' רש"י זמם' יומא דף ס"א, ובעל ס' יחסין דף כ"ז א'
 מדפו' אמטטר' הביא דעת מי שחשב שהוא ר"א בן ערך ויש מי שחשב שהוא ר"א בר' זכות'
 עליו המג' וז"ל אמר א"ע זה אי אפשר שאני מלאתי במחוו' אשכנזי קדונו' יוס' של פסת
 ראשי תיבותיו אני אעז' ברבי יעקב הקליר מקרית ספר והבנן עכ"ל, ונשנה ההגנה הזאת
 בדף ל"ג ב' אלל ר"א בר' א', ואם נקבל עדותו זא' של רש"י (כי אינו נמלא בפיוטי' שלנו)
 יהי' ראוי' שאינו לא ר"א ב' עולא ראב"ג אבל הי' יתכן שהוא ר"א בן יעק' שמשתחו קדונו
 וגם הוא הי' תנא תלמי' ר"ע וכדו' שני אח' החורבן לולא שנכל התלמו' מלאנו כתו' ר'
 אלי' עז' ר' בן יעקב ב' ובעל הפייטון פתום לעולם אלקי' לא אלי' עז' ר' הי' לך שלג
 דעות שונות והכד' הנהו שבפן שהקליר תנא הי' ובדור ראשון או בדור שני אחר החורבן,
 ואולם המעיין בפיוטי הקליר יראה כי דע' כולי' לא יתכנו והוא בעצמו מעיד על זמנו כי
 אע' בקדונוט לט' גאנז כי כבר עברו תשע מאות שנה ועוד לחרבן הבית, ועוד שם
 בפיוט שהוא כי כבר עברו כמה יונלות, וא"כ איך יעיד עדות שקר בעצמו והרי כל
 התנאי' הנזכרי' לא עברו עליהם עדין שני יובל' ואף גם תשע מאו' שני ועוד? זה תברא
 שאין עליו תשוב'. ועוד יתחקן לבד כל אנוש לאח' אם אמת הדב' שהקלי' תנא הי' היתכן
 שהמוין החכמי' האמוראי' אשר באו אחריו לא יעלו את שמו על שפת? היתכן שמהמוין
 פיוטי הקלי' המלא' להם דיני' והלכות והגדות לא יזכירו אף אחד? הלא כמה אשר
 עברו בכל דרכי התנאי' מקיניה' ועד קניה' וחפשו באמתסותיה' למלאו כה' דגרי הלכ'
 ודבר הגד' ומוס' ותפל' ותשיב', ואין אס' מה' שם על לב כי כל א' קבצו בשלו להם בפיוטי
 הקליר! היעלה על הדעת כי בעלי ההגדות והמדרי' אשר אמרו כמה עכיבי' הכמלאים
 בפיוטי הקליר ככתבם וכלשונ' ממש כאשר יראה המעיין בביאורנו לפיוטי, היתכן כי
 האנשים השלמים הא' ידרשו העניני' הא' בשמם ויחקידום תחת לשונם מבלי להזכיר שם
 אומרי' עליה? היתכן כי כל פיוטי הקלי' נעלמו מעיני רבנן סבוראי ומעיני הגאונים
 הבאים אחריה' אש' קבלו ואספו כל דברי התנאי' והאמוראי' וסקלו וטרו בהם להעמיד
 הדיון ולהשיר המכילה, ואת שם הקלי' לא יזכירו ולא יפקדו? הלא תראה כי הגאונים'
 סקלו וטרו בכל הנזכרות ובכל נוסקות התפלות שתקנו קדמוניהם וסקלו וטרו בנזכרות
 הרב את ריבנו שאומרין בפורים וסקלו וטרו בפיו' אשר נגלל אנו' שאומרין בשמח' תורה
 וכמו שהעתקנו בדריה' שם על מקומו, ולא מלאנו לאחד מה' אף פיו' אחד מפיוטי הקלי',
 והראשונים' שהעלו את שמו על שפתותיה' הם רש"י ובעלי התוספ' ז"ל לא זולת' הקוד' להם;
 ועוד הרי בכל התפל' שייסדו לנו קדמונינו בעלי התלמוד והגאונים' בגון הי' עם פיוטי,
 והיו' הרת עולם, ואותו' ל' לדומיהם, כל בני הגול' הוגים בה' בספרד ובצרפת ובאשכנז
 ולמה לא קבלו הספרדי' שום פיוט מפיוטי הקליר וקבלו תמורתם פיוטי' אחר' מחכמי'
 אחרוני' אשר באו אחריו כמה מאו' שנים? אין זאת, הי' אני! כי כל החכמים
 הבזכרים לא ידעו את הקליר ולא ראו את כל מעשה תוקף פיוטי כי לא היו ולא נבראו
 עדיין בימיה', והקלי' לא הי' לא תנא ולא אמורא ולא סבוראי ולא גאון. וכי תאליני א"כ
 מי הוא וזוהי הוא האיש הקלי' אש' הי' אחר תשע מאו' שני' אסר החורבן? אשיבך. לך ובקש
 בשמתחו' החכמי' אש' היו אחריו ותמלאוהו בתמי' הגאונים' אסר רב האי' גאון ז"ל. ואת זה
 סויתי' עדו' כתוב להחכ' ר' משה בוטריל' ז"ל בפירושו לם' יגיר' פ"א סוף משכ' א' שאמר
 בזה הל', והרב ר' אעז' הקלי' גיאר בספרו הנקרא כבודה, ספר וספר וסיפור וכו' וזאת
 שהיא שאמר היא שלג היות כאשר פירש רבינו האי' גאון ז"ל, ואב"ג מתחלף בא"ת ב' שכו'
 עכ"ל ר' אעז' הקליר ז"ל, ועכ"ל הרי לך שהקלי' הי' אס' רב האי' גאון ז"ל ועת' לא ואתה
 ותמלא שהתשע מאו' שני' ועוד שהזכיר' הקלי' בקדונו' לט' באב הם מכוונים ומזמזמים,

שהרי ב' תפארתנו תוצ' כחרב בשל' ג' לפים תתכ' ב' למשנן הרמב"ם בהקדמתו ליד
החוק' שלו או תתכ' לפי דע' אחדי', וכבר רב האי גאון ז"ל כסמך לגאון בשנת ד' לפי'
תשל' או תשכ' כמבוא' בתשוב' רש"ל סי' כ"ט וביחסין וכו' והיינו בקרו' תשע מא' שנה
אחר החורבן, היסף עליה' עוד שנים אחדי' או עשר ויעלו בידך תשע מא' שנה ועוד,
שהזכיר הקליר בקרובו' הכל' והוא סמוך אחר רב האי גאון ז"ל. אלה הדברי' אשר רבתי
להעלות על ספר בחון בהם וסקור בהם והעמיד דבר על צוריו והשב הקליר על מכונו,
ועיין עוד בפ' רש"י ז"ל שמו' כ"ו ט"ו, מ"ב י"א ב', ישעי' סי' כ"ד, יחוק' מ"ב כ' ומ"ג'
ומ"א א', זכרי' ה' י"א, תהלי' מ"ב ה' גס קכ"א א', איכ"ג' י"א, דני"א ח' י"ד וי"ב ר"ב,
ה"א א' כ"ה ג', ד"ה ב' כ' א' וכ"ב י"א ו"ה כ"ב ובמס' יומ' דף ס"ז א' שנע' ומחנ' רי"ס,
ועיין גם בתוס' חניג' דף י"ג א' בד' הרגלי' החיות ור"ה דף כ"ז א' במאן מזלינו, וזכרו' י"ז
ב', ופסחי' דף ק"ט א' ובתוס' שני' יומ' דף י"ט ע"ב ובתוס' מכתו' ל"ה ב' ועירובין כ"א א'.
ר' אליעזר ב"ר יהודה מנרמיוזא בעל ס' הרקח אשר קנר בשנת ד' אלפים תתקל"ח
ככתוב בס' שם הגדול' אות א' סי' כ"ג, והי' נכדו של רבינו קלונימוס ותלמיד ר'
יהודה החסיד וכן כתב בספרו הנזכר קבלת' ונמורי רבנא יודא החסיד בן רבינו שמואל
הקדוש בן רבינו קלונימוס וקוון וכו', ועיין ס' מנרף לסכמ' דף י"ד כל שלשלת יחוסו, וכתו'
בס' האמונו' של ר' ש"ט שיש קבל' ביד אחרוני' שזה הגאון ר"א ה' מקובל גדול ואלו' ה'
מתגל' נבית מדרשו, הוא חנר פיוטיס הרבה שאומרי' בק"ק וירמיישא והם מעריב ליל א'
דר"ה וסכו' וי"ע ואופן וזולת לשב' אוב' ולשב' שלפני ע' באב וזולת לשנת כ"ה סיון על
גזירת ערפורט וזולת לפ' שופטיס ואחרים וזלחת'.

ר' אליעזר ברבי שלמה האי גילהאסד, כן חתו' בסליחה המתחלת בין כסא לעזרה.
ד' אליעזר ברבי נהן האשכנזי הוא הראשון בעל ס' אגן העזר וקנו של הרא"ש והי'
סו בעיר מגנאס כדאי' בפסקי הרא"ש שלפי ד"ה ופ' במדא דמ"ק מעשה אירע במגנאס
שנת תתק"ה בפני רבינו אליקים ורא"בן וכו' וכן בתשוב' מהר"ם מרוטנבורג סי' תר"כ
והיו לו ש"ת עם רבינו תס ורש"ס ורי"בס כמנוח' בספרו דף קמ"ג בס' הישר לר"ת
סי' תרע"ו ועיין בסמוך ר' אליקי', ועיין מה שכתבתי עליו בהקדמתי לס' מאמ' השכל
ובנאורי למערבית ליל שני של שבעות מ"א אשר ייסד גס הוא, גס הוא ייסד מעריב ליל
אחרון של פסח תחלתו אור לשביעי' גש שאומרי' בק"ק, גס הוא ייסד יוצר
ואופן וזולת לשנת שוב' לפי מ"א, ויוצר ואופן לברית מיל' וסליחה למוסף י"ב
תחלת' אכפר' פני מלך רב, ואחרת תחלתה אריאל בהיותו על מכונו. והוא
היה עדין חי בשנת חמשת אלפים ושבע.

ר' אליעזר ברבי יצחק חנר סליחה ליו"כ קטן תחלתה אלהי נשר עמך
מפחדך סמר, הוא הרב ראב"י שהזכיר רש"י במס' פסחים דף ע"ז ב'.
רבי אליעזר ב"ר שמעון חתום במעריב ליל ב' של סכות לפי מ"א, וכתוב
בס' יוססין דף ק' א' שהוא ורבינו יואל העזרי נפטרו שנת ה' לפי' ד' לנידירה.
ר' אליקים חתום בזולת לברית מילה מ"א, ומסתבר שהוא רבינו אליקים ב"ר
יוסף שהזכרתי לעיל אל ר' אליעזר ברבי נתן, ובמרדכי דכתובו' פ' האשה
שא' ראב"ן ור' אליקים את רש"ס וכו', וכן בהגהה ברמב"ם ה' אישות פ"ג.
ר' אמונו. כתוב במס' דוד בשם ש"ה בתחלת אף השני' ה' ר' אמונון שקדש את
השם ויסד ובתנה תוקף, התפלה שאומרים בר"ה וי"ב, גס הוא עשה סליחה לאשכנזי'
המתחלת תא שמע שאומרין יום אחד קודם יו"כ עכ"ל. וטעה בזה משנה טעות
שהרי בסליחה המתחלת תא שמע חתום אפרים ברי' מונאל, ועוד והרי מעש'
של ר' אמונון מלאו כתוב בתוך כתבי יד של ר' אפרים מונאל אשר מת
בשנת תתק"ל או תתקל"ה ככתוב בסדר הדורות ועל כרחק שמע' ר' אמונון
קודם שנת תתק"ל ה', עיין בסמוך ר' אפרים בר' ודע כי במחזור כ"י

משנת י"ח אשר לי ובמחזור יאן כושר ממנו מקולוכיז כבר בתוס הפיוט ונתנה
תוקף וגם מזה ראוי שמעשה ר' אהרן כושר כושר הי' בסוף האלף החמישי.
ר' אהרן ברבי שפטי' חתום באופן לש"ע גם באופן לש"ת מ"פ ושניהם מלאי' משמו'
מלאכי' קדושי' גם הוא חזר יוצר לשנת ד' אחר פסח מ"פ, וסליחה ה' אל רחום
וחנוך, וחזר תשבות שאומרי' בק"ק ווארמש בתענית אחרת והם אפסונו מים
עד נפש, עיינו לך תלינו, והתום' במס' יבמות דף י"ו ב' הזכירו ע"ג.
ובסדור כתב יד מלאתי לו זולת בין פסח לזבועות תסלתו אף לפי בגולה.
ר' אפרים ז"ר יעקב מעיר בואל (סמוך לקלוניא על נהר רינום) כן חתום
שמו בנוסחא אהים נותי לדידיך שאומרי' בני אשכנז בנה"מ לבדית מילה, גם
בנוסחת הרחמן הוא אשר חנן את הילד, גם הוא חזר מערבית ליל שני של ר"ה לבני
וירמש, ושמו חתום גם בסליחה אני עבדך בן אמתך ובסליחה תא שמע מרא
דעלמא ובעשות יחסוה לר' אהרן, והי' חי בתקלת המאה העשירית אחר ד"א.
ר' אפרים ז"ר יצחק חתום במאורה לשנת ב' של תוכה לבני פולין ובאהבה לשנת
לפני שבעות וזולת לשנת ד' ו' אחר פסח מ"פ, וסליחה אוהל שכן אם רקו, ואלהים
אדני חילי, וסליח' ה' אומרי לביתך לאו, וסליח' אני הוא המדבר, ובעדות מהר"ל
בדיני ווי"כ הנה הוא ר' אפרים מרענגשבורג אשר מת בשנ' תקל"ה, ובס' יוספין דפוס
אמשטרם דף ק' א' משמע שר' אפרים ז"ר יעקב הנ"ל הוא ר' אפרים מרענגשבורג
ואינו כושר. ודע שבס' חסידים סי' תשס"ר הובא אגרת שו"ת לזקני רענגשבורג וחתום
תחתיו אפרים ז"ר מאיר, ובתקלת הספר ברמו הסומים אמר אזה האגרת לרבינו
אשרים ואולם מתוכן האגרת משמע אזה ר"א לא הי' ברענגשבורג ע"ג.
ר' בנימין (מלא י') חתום ביוצר לשנת לפני שבעות מ"פ המתחיל אהלל בגלגלי
שמע, ובסליח' א' אכתייב ווארמי' זולתו, גם הוא חזר למוסף י"ב הסליח' המפורסם'
המתחלת אהל אכתייב חטאי' ואשמים אשר הרעישה את כל העולם בעבור שאזו בה דברים
כראים כמתנגדים לחוקות התור' וקבלותי', אשר מטעם זה עשה הגאון מהר"ל לאמרה,
וכבר קנאתי קנאת המחנך הגאון ז"ל בניאורי לדבריו והראיתי נדקתו ותומתו
וגלתי ישרו לעיני השמש וכי תורת אמת היתה צפיה ועולה לא נמצא בו.
ר' בנימין בר זרח הודיע בש"ר בנימן בעל שם חזר עקדה לכל נדרי ואופן לשנ'
בראשית תחלתו לבעל התפארת הוא האופן לש' דפסח לפי מ"פ, ויוצר חולת לשנת
הגדול, ואופן בגולי' אש שאומרי' ק"ק בשנת הגדול, ויוצר לשנת ר"ה, וכרוב פיוטיו
תמלא שמות רבים משמות המלאכי' הקדושי', גם הוא חזר סליח' תחלת' אהבת עזו,
ואחרת תחלת' בתולת בת יהודה, ואחרת תחלת' אמונים בני מאמינים, ואחרת
תחלת' אמה אל נורא אתה שאומרי' בני וירמש, ובמחזור כ"י קולוכיז מלאתי
לו סליח' תחלתה אהל ה' האל הגדול והנורא, ראשי חרוזים מיוחדות על השמות
היוצאים מנרכת כהנים אנקתם פסחם וכו'. ובסוף חתום בנימן בר זרח.
ד' בנימן ז"ר שמואל חזר כמה פיוטים ולפעמים חתום שמו בנימן בר
שמואל ולפעמים חתום פסחם בנימן, בזולת לשנת ב' אחר ר"ח אייר, ובסליחה
אנוש כמה יזרק, ובסליחות אחרים ואתאפק, ואי' קכאתך וגבורותיך לבני ווארמש,
והי' בשנת תתס"ב לפי דעת בעל סדר הדורות, והתוספ' במס' חגיגה דף
י"ב א' הזכירו דבר מפיטוי, ע"ג גם באו"ת רש"ל סי' כ"ט.
רבינו ברוך טוב עלם חזר קרובת לשנת הגדול, כ"כ התום' במס' פ"ז דף ע"ד
ב' והעתיקו שם חרוז אחד והוא הכמנא בקרובות שאומרי' קנת קהלות פולין וביהם
תחלתו אלחי הרוחות לכל באר, ואולם אין הפיוט הוא לרבינו ברוך ע"ע כ"א לרבינו
יוסף ע"ע ושמו חתום בתוכו כמה פעמים יוסף ז"ר שמואל טוב עלם, לכן יש

לכני' בתום' רבינו יוסף במקום רבינו ברוך, גם בתום' במס' פסחים דף קי"ז
ב' העתיקו איזה טרחי' מפיוט זה בשם רבינו יוסף ע"ע, ועוד שם בתום' ד"ה והדר
אכל בדף קט"ו א' העתיקו חרוז אחד מסלוק של קרובות זה בשם ר' יוסף ט"ע והוא
הנכון, והתיימה על בעל ס"פ שהעתיק הדברים ככתבם ולא הרגיש בטעות שבהם.

רבינו ברוך ז"ר שמואל הנודע בשם רבינו ברוך מגרמייזא בעל ספר החכמה גם הוא
חבר פיוטי' וסליח' וזכר וז' לפ' בהר וסליחה אני הוא האל, ועוד בסדר סליח' לבני
ווארמא ליו"ה דתשוב' את' הרוח', ובנין המזב'. והי' בתחלת המא' העשירי' אחר ד"א.

רבינו גרשם ז"ר יהודה, הוא רבינו גרשם מאור הגולה תלמיד רבינו האי גאון ז"ל
והי' בסוף המא' השמינית אחר ד"א, ובמדרכי פי' דשבת כראש שהי' בעיר מגנאל, וכן
כתב ר"א הלוי בנימוק לשר קרם שקבל רבינו גרשם מ"ה אשכנזי הי', גם הוא חבר

סליחות וחתם בהם שמו, ומכאן אי' כל כפלאותיך, גדול עוני, איך מקדם
אלהינו, ולא יך נקרא איום, וזכור נרית אנרבה, וגרוני נחר. ואם באות ז' אחר
זעמת זה תשע מאות ועוד שנה, וכן מלאתי כתוב במקור כ"י יאן נאמן וידענו

שהנית נקרב בשנת ג' אלפים תתכ"ח, הוסף עליו ט' מאות ונ"א שנה יעלה
בידך ד' אלפים ותשע מאות ותשע והוא השנה שייסד ר"ג הסליחה הזאת.

ר' דוד ז"ר אלכסנדר חבר קינה תחלתה אזכרה נגינותי, לא ידעתי מי הוא.
ר' דוד ברבי משלם חתום בחרחים האחרונים של סליחה שתחלתה אלהים
אל דמי לדמי אל תחרש וכו', אלא שנספרי הדפוס שגאה.

ר' דוד ז"ר שמואל הלוי חתום שמו בסוף סליח' המתחלת ה' להירבנת נרדוני מנעורי,
גם בקינה המתחלת אמונים אזרחי, וחולי הוא ר' דוד מיגלנורג הכוזב בתום'
כתובו' דף ד' ז' ד"ה עד שיסתום. ודע כי הסליח' הנזכרת כבר היא כתובה
במחזור כ"י משנת י"ח ובנוסף ממנו במחזור קולברג.

דונש בן לברט, הוא רבי אדוני' הלוי, שהזכיר ראש"ע בפתיחתו לס' מאזניכ',
והוא חבר כמה שירים ומכאן דרור יקרא לנן עם נת וכו' בזמירות לשבת.

ר' דניאל חתום במעריב ש"ע מ"פ ולא ידעתי מי הוא, וחולי הוא ר' דניאל
בן אהי בעל הערוך שהזכיר בס"פ בשנת ד"א תתס"ו ונערך נקד הד'.

רב דאני גאון ב"ר שרירא גאון (עיין ר"א קקליה) גם הוא חבר בקשה
תחלת' שמע קולי אשר ישמע נקולותי, והוא בסדורי הספרדי', ולקבלת הראש"ד כפטר
רב האי שנת תשנ"ז כנן שנעים שנה, ועיין עוד לקמן אצל ר"ש ז"ר יהודה.

ר' זבדי' חתום שמו בסליחה אלהים אין בלתך, ובסליחה אדון דין אם
ידוקדק, ואפס זנח ועולה, ובסליחה לבני וירמא תחלתה תפן בענוי ודוקא,
ובאחרים זולתם. לא ידעתי מי הוא.

ר' יהודה ז"ר יצחק חתום בסלוק מעריב ליל א' דפסח, ויתכן שהוא
הנודע בשם ר'י מפריש, עיין ש"ת רא"ל סי' כ"ט ובמדרכי פי' דמ"ק.

ר' יהודה ז"ר קלונימוס גם הוא חבר פיוטים, וכן מלאתי גם' הלקח
לר"א בנו שאמר כמו שייסד אבא מורי הרב רבי יהוד' ז"ר קלונימוס הן מאכלו
טוב ומשנה, שירו ומזמורו כפול ומשנה, עכ"ל.

ר' יהודה ז"ר שמואל הלוי מסדר של ס' הכוזרי אשר חובר בשנת ד"א תת"ק
ככתוב שם ק"א סי' א' וסי' מ"ו, ראש המאורים בחשיבות ובמעלה ככתוב בתשובות
הראש"א סי' ת"ח, גם הראש"ד בס' הקבלה שלו הזכירו בכלל המאורים החשובים,

הוא חבר פיוטים רבים ורובם בסדורי הספרדיים ואנו אין לנו מהם כ"א יוס ליבשה
כהפכו מזילים שאומרי' בני פולין לגאולה נו' של פסח ונפ' בשלח, וגאולה לשבת לפני
שבעות המתחלת יונה בשאתה, והאבה לפ' עקב תחלתה ידיד עליין, ואופן לשבת בין
י"ב לסכות תחלתו יחזו לשון, ופיוט עת שערי רצון להפתח וכו' בסדר שומרים לבוקר,

והוא פוזמן לתקיעת שופר לכני ספרד, והוא נכדל מן הפיוט המתחיל גם הוא עת אשר
 רצן וכו' אשר ספר הרמב"ם ובני ספרד אמרי' אותו זמנא' י"ב, ועוד לו פיוט תחלתו
 אמרות האל טהורות וכו' ובני פולין אמרי' אותו בכל פעם שקורין אנכי, גם הוא
 חבר קינה תחלתה ציון הלא תשאלני לשלום אסיריך, וכו' מי באמצע המל' התשיעית אפי'
 ד' אלפים והי' חתנו של המלך ר"א אבן עזרא ובפרשו לז"ד דברות נפרשת יתרו כתב
 שאלני ר' יהודה הלוי מ"כ (וסיכנו ר' יהודה חיוג הקודם לו איהו מאות גביס כמבואר
 בהקדמת ר"א אבן עזרא להפירו מאוננים גם הראב"ד בסוף ס' הקבלה הזכיר שניהם
 זה בשם ר' נר אמה הלוי זה בשם ר' ב"ר דוד פאסי, לכן חין אמן בדברי בעל שו"ת
 סות יאיר סי' רל"ח שאמר שזה ר' חיוג הוא ר' הלוי) וכל פיוטיו עשויים במקצת השידים
 המעולי, וכתוב גם' האמונות שכתותו בן ששים שנה עלה לירושלים ובהגיעו
 לשערי ירושלים קרע בגדיו והלך בקרסוליו על הארץ, לקיים כי רצו עבדך
 אלת אבניה ואת עברי' יסונני, וכהו מקובן ציון כלל תשאלני הכל' ושמעאלני סתד
 לבת קנאה עליו מרוב דנקיותו והלך עליו נסיוסו וירמסכו וימיתכו.
 ר' יהודה ב"ר שמואל בן רבינו קלונימוס (עיי' לעיל ר' אלעזר ב"ר יהודה)
 ראיתי בסדר תפיל' של ר' הירש ש"ן טרויש שמיסם שיר הייחוד אל ר' יודא החסיד
 מרענאסבורג בן ר' שמואל ז"ל, וזה לא יתכן שהרי הוא בעצמו נפרש ברכו העתיק
 שם בשם מי ענין הכרוב וכתוב שם בזה"ל, וכן פי' זקני ר' חסיד בפי' שיר
 הייחוד עכ"ל, ש"מ שרי' פירשו אבל לא סברו, וצרא' שר' שמואל אביו סברו
 והוא ר' יודא בנו פירשו, ויחסו לו גם החיבור שלא כמשפט. ואחר כתני זאת
 מלאתי וראיתי בסדר תפלה להגאון יעב"ץ שאמר בזה"ל, וחני מלאתי למחר"ל
 בעל ס' הכנשין שכתב שרבינו שמואל החסיד סבר שיר הייחוד. עכ"ל.
 יהודה, כן מלאתי סתום בפיוט אחד בקרובות לפרשת זכור תחלתו אבני
 מרעי, ואינו הלוי הכל' ורש"י ז"ל בפי' איכה ג' פסוק זכור תזכיר הזכירו.
 רבינו יואל ב"ר יצחק הלוי סבר סליחה תחלתה אל אלהו לטפועי עיני,
 וקיכה על חורבן קילוניא בתת"ט תחלתה יבכיון ער מלאכי שלום, הוא רבינו
 יואל הלוי מנוח חתנו של רבינו אליעזר ב"ר הכל'.
 ר' יוסף ב"ר יעקב סתום במעריב ליל ז' של פסח מ"פ וראיתי ביוחסין דף ל"ז ב'
 ח"ל ר' יוסף הדיין ב"ר יעקב בן סהל סכס גדול ופייטן גדול וירא שמים נסמך בדיוט'
 קורטנא בשנת ג'תמ"ג וכפטר בניסן שנת תתפ"ד ושפט את ישראל י"א שנה.
 ר' יוסף ב"ר יצחק סבר סליחה אדון בתקת מועד, והראב"ד בסוף ספר
 קבלה שלו הזכירו, ובש"ק דף כ"ב א' אמר שהיה תלמיד ר"ת ורשב"ם.
 ר' יוסף ב"ר נחן סתום במעריב לש"ע מ"א, גם הוא סבר סליחה תחלת'
 אפסו עלי רעות נקוסי שאומרי' בק"ק ווארמש בעשרה בטבת.
 ר' יוסף ב"ר קלונימוס נקדן חתו' בקיכה המתחלת אמרר נבכיהו היא בסי' ע' בדקינו מ"א
 ר' יוסף ב"ר שלמה סתום ביוצר לשב' ראשון של סנוכה. והזכירו רש"י ביחוק' כ"א י"א.
 רבינו יוסף ב"ר שמואל טוב עלם סכס גדול ופייטן גדול סבר מעריב ליל
 א' של שבעות ואל סכות ויוצר לבנת ב' אחר פסח מ"פ וולת לבנת ב' אחר י"א בתמוז,
 ויוצר חולת וקרובות לבנת הגדול שאומרי' ק"ק פולין וביהס ובתום' בשם' פסחים דף
 קט"ו א' גד"ה והדר אבל גם בדף קי"ז ב' העתיקו איהו סתום מקרובו זה, ובתום' ע"ז דף
 ע"ד ב' יחסוהו לרבינו ברוך ט"ע והוא טעות כמבואר לעיל אבל רבינו ברוך ט"ע, ואמרי'
 שהי' מדותיו של רש"י, והי' חי בתחלת העאה התשיעית אחר ד"ל ורש"י בשם' קולין
 דף קי"ד ב' גם סתום' שם דף ג'ו א' ופסחים דף ג' א' הזכירו תשובותיו
 גם הראב"ד בספרו סי' ק' דף ל"ב. שוב מלאתי בסדור כ"י משנת ס"ד מערבני'
 לר"ה תחלתו מלך אמן כס ורב עליה, ובסומו סתום יוסף הקטן בר שמואל.

ר' יוחאל ב"ר יעקב חתום בקינה המתחלת אסירים צביר יצאו.
 ר' יוחאל ב"ר יצחק חתום במעריב ליל ב' של סוסת מ"פ, ובסידור כתב
 יד מנצתי לו פיוט תחלתו אנה אלי וארוממכה בהודיה וכו' ושמו חתום בסופו, אלא
 שנראו כתב הסופר שהמעריב מרבינו מכלמן מצולפכא, ואומרי' אותו בליל ב' של סכו'.
 ר' יעקב ברבי יצחק הלוי חנר קינה על גזירת תתכז' תחלתה קוי לי
 על שברי וכו', הלא היא כתובה בסידור כ"י משנת צ"ה.

רבינו יעקב ברבי שאיר הוא רבינו תם מאורלייכש בן נתן של רש"י ז"ל חנר פיוטס
 כנרל' מתום' במס' ר"ה דף ר' ב', וסכה מ"ח א', וחגיגה י"ז א', ויומא ג' א', ומנצחו
 שמו במאורה לשנת ב' של חנוכה לפי מנהג ק"ק ווארמשן, גם בסליחה אשמרה אליך עחי,
 ובסליח' אלאה מתחלתו, גם באופן יחיד ערץ חתום בסתם יעקב, וכפטר בשנת ד"א
 תתק"ל, ואיכנו ריב"ס הלוי חתום בפיוט יניב פתגם שאומרי' בק"ק ביום ב' דשנעות
 קודם הפטר' כי רבינו תם לא הי' לוי שהרי עלה לתור' שלישי כדאי' בנור' דעה ס' ת'.

ר' יצחק צ"ר אביגדור חתום בסליחה ירנה נוס ענדיך.
 ר' יצחק הכהן החבר חתום בסליח' ארון נפקדך והוא מיוסד. ע"ס א"ב
 ואין צו שום חרוי, לכן נראין דברי ידידי החורכי החכם הר"ר משה נדיננן
 ש"י שאמר שזה החנר הוא ר"י הסגנדי החנר בעל הויכוח של מלך כוזר והוא
 הדוחה החרויטס נשתי יריס כמבואר בסוף המאמר הזה.

ר' יצחק צ"ר יקר חתום בסליחה ארוד נשיטי.
 ר' יצחק ברבי שאיר חתום בסליחה המתחלת ישראל עמך ומסתבר שהוא
 הריב"ס הנזכר בתום' אחי רבינו יעקב ברבי מאיר הכ"ל.
 ר' יצחק ברבי משה הלוי חנר יוצר ואופן חולת לשנת לפני ר"ה מ"פ ומעריב ליל ב'
 של שנעות מ"פ, ובמעריב לש"ת, ובוולת לשנת תה"מ סכות מ"א חתום סתם יצחק
 וביחסין דף ג'ו ב' נזכר חכם אחד בשם זה ונאמר שהואש על כסח רב האי ז"ל,
 גם רש"י ז"ל במס' בינה דף כ"ד ב' ובמשלי י"ט כ"ד גם בשמואל א' א' כ"ד הוכירו.
 ר' יצחק ב"ר סעדיה חתום בסליחה איך אוכל לנוט עדיך.

ר' יצחק צ"ר יהודה אבן גיאות (אחד מרבותיו של רש"י ככתוב בשם הגדולים
 אות י' ס' ח') אשר היה בשנת ד"א תתמ"ד גם הוא חנר פיוטס רבים ככתוב בקבלת
 הראב"ד וביחסין דף ג'ו ב' גם הוא חנר שירה נעימה על פורים בלשון ארמי ופירשה
 הרב ר' נחמ דוראן הלא היא כתובה בסוף ספר תפארת ישראל להראב"ד דוראן.
 ר' יצחק צ"ר ראובן אל ברעלוני, גם הוא חכם גדול ופייטן וחנר פי'
 לפרקים ממש' כתובות, הזכירו הראב"ד, אבל מחבריו לא בא לידיו.

רבינו יקר צ"ר שמואל הלוי חתום בזולת לשנת שלאחר כ' תמוז לבני ווארמש על
 גזירת פפורנן תחלתה אזכרה אלהים נגינתי בלילה, ובעל סדר הדורות דף כ"ב ד' אמר
 שהי' רבו של רבינו ברוך צ"ר שמואל הכ"ל, והי' בתחלת המאה העשירית אחר ד"א.
 ר' יקותיאל צ"ר יוסף חתום במעריב אחרון של פסח מ"פ, ובפיוט לשנעות'
 מנצתיו במחזור כ"י של שנת י"ס תחלתו אלהא תקיפא רנא וגברא.

ר' ישעי' חתום בפומון יוס' ד' לשימרים לבקר תחלתה יצינ צור מחרכיו.
 ר' יקותיאל צ"ר. משה חתום בפיוט המתחיל יראתי בפנותי שית להשחיל
 וכו', והוא רשות לש"ן שאומרי' בני פולין ביום א' דר"ה.
 רבי שאיר ברבי אלעזר חתום במעריב ליל ק' של פסח מנצתי בסידור
 כתב יד י"ן ונראו כתב הסופר חנרו רבינו מאיר לומברט.

רבינו שאיר צ"ר יצחק ש"ץ הזכירו רש"י בתהלי' ע"ג חנר כמ' פיוט' וסליחות מהם
 מעריב ליל ב' דפס' והתו' במס' כ"ה דף י"א א' ד"ה שנוכל בו אמר ד' מאי' ש"ן יסד במערי'
 של פסח ומנות אכה ויאלכו נת' פע"ל ואין הנוסחא הזה במעריב שלנו, גם הוא חנר
 הסליחה

הסליח' תפל' תקח, שאומרין בער"ה, ויוצר לשבת ר"ח מ"פ, חולת מ"א ומ"פ, וחתום בס
 מאיר סתם. (ונסדו) כ"י של שני' ג' ט"י בראשו יוצר מיסוד ר"מ מרוטנבורג. עכ"ל. וכבר
 הוכיח הרב בעל שם הגדולי' ב'אות מ' כי הר"מ מרוטנבורג היא ר"מ צ"ר ברוך, וא"כ ב'
 פייטנים היו הנקראים בשם ר"מ, א' בר' יצחק וא' בר' ברוך. י"ע. ויוצר לשבת א' אחר
 פסח מ"פ, ויוצר לשבת קה"מ סכות, ויוצר חולת לאחרון דפסח ולי"ט ב' דשבעות לבני
 וירמא, ועוד להם תחנה לר' אדר ולכ"ג אייר, ויוצר לשבת נחמו וחתום בו כונה
 פעמים מאיר ברבי יצחק, לכן שבוש הוא במחזורים המיססים איתו לר' מאיר צ"ר
 ישיא, גם ביוצר לשבת אחר שבעות מ"פ חתום שמו מאיר ברבי יצחק מאיר וכל פיוטיו
 בלשון וסגנון אחד נאמרו, גם הוא חנר אקדמות לשבעות בלשון ארמי, ועוד פיוט
 בל' ארמי תחלתו אילו פומי נימי שאומרין בק"ק בשביעי של פסח קודם קה"ת, ועוד
 לשבעות תחלתו אנוכן דשמיא וברייין וכו', מאתיו במחזור כ"י של י"ח, הוא היה
 צימור' ר' בנימין ב"ש הפייטן הכל' ואמרו עליו שהיה אשכנזי ובעיר גרמזיא.

רבינו מאיר צ"ר ברוך חנר יוצר להפסקה שני' מ"א אורות מאופל וכו', ונסדור
 כ"י משנת ג"ח ראש עליו: "מיסוד הרב רבינו מאיר מרוטנבורג."

ר' מיכאל צ"ר פרץ חנר קינה מ"פ תחלתה ציון מכת שלום.
 ר' מנחם צ"ר מכיר חו' חתום ביוצר לשבת ב' דחנכו', חולת מ"פ תחלתו חין מושיע,
 וציוצר חולת לשבת טוב' מ"פ, ויוצר להפסקה ראשית, ויוצר לשבת נחמו מ"פ חתום כמה
 פעמי' מנחם ציון ירדני מכיר וכן בס' ל"ח' לנים גדלי' המתחל' את ציס השביעי, גם הוא
 חנר כהושעת אל' יציר כפיך, ובמחזור כ"י מאכ"פ' ז' מאתיו לופיו למעריב ליל ב' דסכנ'
 תחלתו מה אכתי מעון ביתך. ועוד לו קינה תחלת' אבל אעורר, ומקונן בו על גורת
 תתכו' בי"א למחזור רנ"ה ועוד לו סליח' תחלתה חל' את פני ה', ועוד לתענית אסתר
 תחלתה ארס נקום עלינו, והיא נזכרת בתום' בשם חגי' דף י"א ח' ד' האמה על אמה.
 ר' מנחם ציון בן הרב ר' מאיר מלא דבר, ואולי הוא בעל ס' ליוני מאינו חתום דקינה
 המתחלת ציון מעון חשק, ולא דבר שם נמקו' בא"י נזכר בס' ש"צ' כ"ז מכיר מלא דבר.
 ר' מנחם ברבי יעקב חנר מעריב לו' דפסח מ"א ואוכן לשבת נחמו ויוצר לשבת
 טובה לבני וירמא ואופן חולת ה"ה כתובים בסדור כ"י, וקינה מעוני שמים, ואולי
 הוא מנחם בן סרוק הספרדי בעל ספר לשון למודים כנוצר בדשימת הספרים של
 מהור"ר דוד אפסנהיים ז"ל ונשפתי שינים אות ל' (Aro. 61).

ר' מרדכי צ"ר יצחק חתום בומר לשבת תחלתו מה יפית ומה נעמת.
 ר' מרדכי צ"ר שבתי חתום בסליחה תחלתה מאת כפי מנחת ערב,
 ובסליחה מאתך תהלתי חתום מרדכי הסון ואולי הוא זה.

ר' מרדכי, החתום מרדכי הקטן הזכירו רש"י ז"ל בפירושו לשייר השירים, באמרו,
 הוא שיסד הבנלי מנוחה ושאר ויעודים, והוא בפיוטיו ליוצר יום א' ש"פ תחלתו לציפ
 וראינה, ולמדנו שזה מרדכי האיש בבלי היה, גם הוא חנר חולת לא' דפסח.
 רבינו משלם ברבי קלונימוס, כן שאלנוהו בכ"מ חתום משלם ס' ביוצר חולת
 וגאולה ליום ג' דפסח גם בקרובות לאחרית י"כ תחלתו מורה חטאים גם בדיק סדר
 עבודה למוסף י"כ, גם בזולת לשבת ראשון אחר ר"ח אייר תחלתו חוכך דודי, ולשבת
 ג' תחלתו אתה אלהים, ובמחזור כ"י מאתיו לו כמה פיוטים לשבעות בל' ארמי, גם
 הוא חנר סליחה לתענית אכתר בשתי מכפר חלינו פכיד, (גם במקרא דעור' ונחמי'
 דה"ה בכ"מ שהוא מנאנוהו בשלם ח' ודגש הלמ"ד) וגזרנו אומר שהסליחה אודה עליו
 פשעיו וחתום בתוכה משולם ח' איינה לרבינו משלם, הוא רבינו משלם הגדול
 בן רבינו קלונימוס בן רבינו משה הוקן אשר יבוא זכרו בכמ"ד. ועיין ברא"י בשם' ונחמי'
 דף מ"ה ב' ובתום' בשם' גיטין דף נ"ד ב' בד"ה אשר אבינו, ואומרין שהי' מרבותי של
 רש"י ז"ל ור' באמצע החל' התשיעית אחר ד"ט.

ר' משה ב"ר מיימון הספדרי מעיר קירדנה הוא הרב הגדול הרמנ"ם אשר עסק
 בחינוכו הגדול ס' היר החוק' בשנת ד"א תקל"ו כמבוא' בהקדמת ספרו, והוא חנר פיוט
 ל"כ תחלתו עת שערי רנון להפחת, יום בו אהי כפי לא שטח, הלח הוא כתוב בסדור
 הספדרי, נילד בקורדנה ביום י"ד ניסן ד' אפיס תתנ"ג ל"זיר' וכפטר ביום כ"ב טבת
 שנת תתקס"ג כמבואר בס' מאור עינים סוף פרק כ"ה ובגס הגדולים אות ט' סי' ס'.
 וזוה נתברר כי מה שכתוב בס' פאר הדור בסוף תשובה קנ"ב על ענין טבילת
 הכדה שהמעשה היה בשנת תתקע"ג הוא טעות סופר.

ר' משה ב"ר הסדאי חנר סליחה תחלתה אבינו מלך אנקת עמך מ"פ.
 ר' משה רבינו יעקב חתום בקיב' המתחלת ביון מעוז קרית, אפשר שהוא ר' משה
 בן יעקב בן עזרא עצליו כתב הראב"ד שהיה מורע המערה וחכם גדול בתורה ובחכמה
 יוכית ובעל אידות ותשבות, וביוחסין דף ג"ח אמר שכתב בשנת ד"א תת"מ. ועיין
 בערוך בערך פרקר ובערך דר' א' ובמס' סוטה דף מ' א' בתום גד"ה על שאנחנו.
 ר' משה ב"ר קלונימוס, הוא רבינו משה הזקן בן רבינו קלונימוס בן רבינו משלם
 בן רבינו קלונימוס בן רבינו יהודה. חנר קריבות לאחרון דפסח, והיה בסוף המאה
 השמינית אחר ד"א. עיין שו"ת רש"ל סי' כ"ט ובס' מזרף לחכמה דף י"ד ב'.

ר' משה שמואל ב"ר אבשלום חנר יוצר וזולת לש"ת, וסליחה תחלתה
 ח"ך ה' שועתי, ואחרת המתחלת מ"ך מלכ"ו, ועוד תעלה תפלתנו למעון
 שמ"ך, ועוד אל ימעט לפיך את כל התלאה.

ר' סעדי' ב"ר נחמני הקטן. חתום בפיוט, תחלתו, סכת שלם סלה
 יכוונה עלינו, מלאתיו במחזור כ"י משנת קפ"ו במערבי ליל א' של סכות.
 ר' קלונימוס ב"ר יהיר' חנר זולת לשב' ג' אחר פסח שאחריו בוירמז תחלתו וזולתך
 ארוכ' וכו', גם הוא חנר סליח' ל"ו בתמוז תחלת' אפסונו מבוק', ואחרת המתחלת את
 הקול קיל יעקב נובה, וקיינה על חורבן הקהלו' שפירא ווירמיו' ומגנ' בתתנ"ו תחלת' מי
 יתן ראשי מים וגו', ומלאנו לרש"י ז"ל במס' ביב' דף כ"ד ב' שבא לו כתב מנרמיוזא מרבינו
 קלונימוס איש רומי נראה שהוא זה ומזנו קבלו בני גרמיוזא יוצר שלהם. וראיתי בסדר
 הדורו' דף כ"ב ג' שכתב בשם ש"ך דף מ"ב א' כי רבינו קלונימו' ברי' הי' אחי אמו של רש"י
 כנראה נפ' ל"ה עכ"ל, עוד מלאתי בס' רוקח שכתב ז"ל פעם אחת שכת דודי רבינו
 קלונימוס בן רבינו יודא ולא אמר ויכלו בנה"כ וכו', ע"ג ובמזרף לחכמה דף י"ד ב'.
 ר' שלום מלאנוכו חתום באופן להפסקה שניה מ"פ.

ר' שלמה ב"ר יהודה חתום ביוצר ליו' א' דפסח (והפיוט הזה הזכירו רש"י בפרוש
 פ' תרומ' כ"ו ט"ו) גם באופן ליו' א' דפסח גם בחלק ב' מן הזולת המתחיל שחור' ובלוה
 תשוקתו. גם באהב' לשב' נחמו מ"פ, ובמאור' וזולת לשב' א' דחנוכ' (הזכירו בתום' במס'
 פירובין דף י"ט א' ד"ה והאיכא תפתה ובמס' ע"ז דף י"ז א') וביוצר וזולת לשב' בראשי'
 גם הוא חנר סליח' אך בך מקוה ישראל, ורש"י בפ' איכה א' ו' הזכיר, גם חנר גאול'
 לשב' ב' אחר פסח תחלתה שנטתינו ספן ואמר נה וגם ישמעאל הרם וגרם הרי ששי' ואחת
 וארבע מאיתו, ה"ל הזה הטע' לבעל סדר הדורו' בספרו דף מ"ז סוף ע"ג שאמר ז"ל, ר'
 שלמה איסר יוצר (ל"ל גאולה) שנת ב' שלאחר פסח שנטתינו ספן, הי' ד"ל תס"א כנוכר
 בפיוט הכ"ל, עכ"ל, י"א הי' בתחלת הגאול' אף שלא מלאנו זכרו בזמן ההוא. וזה טעו'
 גדול כי זה ר"ש הוא ר"ש ברי' הכ"ל וכל מי איש לו עינים לראו' ואזנים לשמוע יעד על
 אמתתו כי סגנון אחר ול' אחד לכל פיוטיו, ואולם מה שאמר וגם ישמעאל הרם וגרם הרי
 ששים ואחת וארבע מאות הרנון בו תס"א שנה תחת מלכות ישמעאל והוא ד"ל תתנ"ו או
 תתל"ה ל"זירה כי תחלת מלכות ישמעאל ד"ל שני' או ע"ד כמבואר בתשובת רב שרירא
 גאון. זה ר"ש אשר חנר קיינה על פטירת רב האי גאון ז"ל תחלתה נגדעה קרן עדינה,
 היא גברת כל מדינה, ורב האי כפטר בשנת ד' אלפים תשפ"ס לדעת יוספין או תשנ"ז

לדעת אחרים ור' שלמה כבר היה גדול בשנים שהרי תת' חנר ס' תקון מדות הנפש
 כמבואר בתוכו, גם הוא חנר אהבה לפ' שלח מ'פ תחלת' שז מאות נקראות, והפיוט
 הזה פירושו התום' נמנחות דף מ'א ב' ד'ה נש'א ואמרו שיסדור ר' שלמה הספרדי, גם
 הראב"ע הזכירו בשם זה בכמה מקומות, ובפיו' בראשית קראו בעל שירים השקולים
 ובספרו נחיות שהשלים שנת ד'א תתק"ו כמבואר בסופו אמר והנה ר' שלמה הספרדי
 מכוונתו כנ"ד חנר שירים על שני המסקלים וכו', נאע מעיניה שכנר כפטר בזמן
 שהוא, הוא החכם המפורסם בשם ר' שלמה בן גבירול ממדינת מאקה בעל כתר מלכות
 ואזהרות שנמחזר ספרדי ושירים רבים וזולתם, גם בסדור סליחו' שלו מלאנו סליחם
 תחלתה אז בהר מור דן יונת אלס וחתום בסופו שלמה נר יהודה גבירול, גם הקינה
 ליון קפי כל גרי גלעד וכו' לו היא, גם הפזמון שופט כל הארץ הוא לו, גם תחלת
 ישראל שאומרי' בין ר'ה וי"ח הוא לו והזכירו התום' במס' חולין ר"פ אלו טרפות, ובמחזור
 ספרדי נמנחה ל"כ פיוט תחלתו ה' מה אדם, וכן תחלת כל החרות' בשלש תיבו' אה,
 ואחריהם בראשי החרותים חתים הגבירול, והיה בתחלת המאה התשיעית אחר ד"א,
 וכתב ביוחסין דף ג"ח ב' שהוא ורבינו נרשם מ'ה ור' יעקב בר יקר מרבותיו של רש"י
 וכולם נפטרו בשנה אחת. אכן מה שכתבנו זהו' נאנת תת' ל'א יתכן ובס' תחמוכי
 בשער י"ח כתב כי ר' שלמה הקטן נפטר בהיותו בן כ"ט שנה, וזה ז"ע. שוב מאמתי
 בס' יחוס הנדויקיס כי בעיר כאנול בא"י שם קבורת ר"ש בן גבירול ור"א בן עזרא.
 ר' שלמה ב"ר יצחק חתום בסליח' או ערס נמתחו, ובסליח' ה' אהי הנבוא' נרא
 בעלזוני' ואולי הוא רבינו רש"י ז"ל. ודע כי בכמה סליחו' חתום בשתם שלמה, מהם לר"ש
 ב"ר יהודה הנ"ל ומהם לר"ש ב"ר יצחק הזה ונקל תוכל להכירם כי לכל אחד משניהם
 כוננו ולשון מיוחד. וראיתי בס' שו"ת ראש"ש בס' תנ"ו שאמר ב"ר שלמ' בר יצחק אחד
 מתלמידיו רמב"ן חנר הקינה שכורת לא מיין וכו' וזולת של יוס' של ר'ה שבין הפסילי',
 אבל ליל שמורי' שאומרי' בלילי הפסח בניה"כ בתפלת ערבי' הם לרש"י ז"ל. המפרש.
 ר' שמואל ב"ר אברהם הלוי חנר פיוט תחלתו אין לנו אלהים זולתך ויסדו על
 גזירת פ"ט דמיין והוא בסדור של בני וירמא לזולת בשנת י"ג סיון, גם הוא חנר
 אהבה לפ' וראו וסליחה שטרנדך בקשנדך ואחרים.
 ר' שמואל ב"ר יהודה הכהן חנר זולת לשנת לפני שנועות מ"פ שנתיסד
 על גזירת תת"ו, גם מאורה לשנת ב' אחר פסח מ"פ תחלתה איומתי שמח',
 גם סליחה מלאכי רחמים וזולתם, גם נהושענות כהושעת אליס, כהושעת אנ
 המון, חתום בשתם שמואל ואולי זה הוא ר"ש בנו של ר' חסיד בעל שיר היסוד.
 רבינו שמחה ב"ר שמואל חנרו של ר' אלעזר ברי' גרמיוזא הנ"ל חנר
 פתיחה לעי"כ תחלתה כי על רחמיך הרבים אנו סמוכים.
 רבינו שמעון ב"ר יצחק ב"ר אבון, כן חתום בקרובות לו' דפסח תחלתו אמרו לאהי'
 אדירי', ובאופן לשנ' סה"מ דפסח, הוא רבינו שמעון הגדול תלמידו של רב אפס ואשכנז
 הי' בעיר מגנלא בזמן תת"ו, גם הוא חנר הפיוטי' כולם ליו' ב' דר"ה, וקרובו' לנעיל',
 ויזר ואופן חולת לחח, ויזר ואופן חולת לא' דשבעו' וקרובו' לשבעו' אורח סיי', אבל
 ארץ מטה חנר הקליר ולכן הרב' קהל' אומרי' אותו בראשון, גם הוא יסד אזהרת אתה
 הנחלת כמו שכתנתי לעיל אבל ר' אי' הזקן, גם הוא חנר סליח' לכל נדרי המתחלת
 אורח אדרוש, חולתם, ומהם אתה הא עושה פלאו', איילי' מדרך פשעם, תור' הקדוש',
 שנת הכסא, איילי' המתעה, אני קראתיך כי תענני אל והיא בסליחו' של בני וירמא,
 ועוד זמר לשנ' תחלתו ברך ה' יוס ווס וכמוכ בס"ה שמת בשנת תת"ו ובק' מיין ג' ימי'
 קודם שנה האויב לעירו ע"ש. ועיין בס' מנרף לתכמה דף י"ד ב' כל שלשלת יחוסו.
 ר' שפטיה חתום בסליחה לשני תחלתה ישראל נושען ואפשר שהוא אביו
 של ר' אחתי הנ"ל.

הלה הדייטשים ואלה פרושיהם אלה כתיבתי בסדורינו מורה לנו ונהגאר כי רובם בעלי ישיבות
 דיו מהם באל" ונבל ומהם כפסד גם נדרפת וחשכו וכולם היו במשך שלש מאות שנה והיינו מאטלע
 הטת' השמינית אחד ד"א עד תש"ס חמשת אלפים ולא נזלכו חרונ' בכל התפלו' והתהלות שתקנו לנו
 אכתי כה' והתתפלות וסידים מאלנו לרבותינו חכמי התלמוד בש' הראוה ובקומיות ולחלו' ובצ"ד ד
 כ"ד ונס נ"ח ג"ח ד"ח א"ח ונס"ח ונס"ח ונס"ח ונס"ח ונס"ח ונס"ח ונס"ח ונס"ח ונס"ח ונס"ח ונס"ח
 כי רני השיט' וכו' ע"ש ואין גם אחד בהם הנגיפה נחרויה' וכן בכל אותן הכהות שכתבתי קודם
 הזמן הנזכר כגון אשר נגלה אבות ואשר הניח וולתם והפיוטים אחת שבין ברעפני לב' ואל' תבוא עמנו
 בזמכות וחרון כל פתל הכמחיס בכתבי יד והזכירם רבני סגד' נאון ז"ל כספרו החמוכות מאמר ה'
 ואמר שיסודם הקדמוני' כולם כח א"ב בלא חרו' ומשקל ובלא חמיסת שהט' ח"מ וזל"ל שאין חרו'ן
 ומשקל נמצא במקראי קדם' ואין דליה ממה שמלאכי חייה פסוקים כדלים כחרוים כגון הבולח לכל
 עובדי' הדופא לכל החלוחי' כמורה יהיו עובדיהם כל אשר נטעה בהם' הלא הוא אביך קצך הוא
 עיני' ויזכנך ודומיהם מעניעם כי לא נחרו' כבוכה כ"א בהודמ' ואילו יהיה חרו'ן קבוע בלשוננו
 הקדושה רחוי למאזן כמורה לחלפים לרבות ולג' לנר כפסוק אחד כ"א בחמרים שלמים ואילו היה
 חרו'ן שבין כפסוק הבולח לכל עובדי' הדופא לכל החלוחי' נדעת מקיימי חרו'ים הלא הם החכס
 בן חבני והחכס ארקולטיו' מדוע אמר חרו'י הנואל משתחייבי' המעטרבי' חסד ורחמי' ? היה לו
 להפיק סדר ולאמר ותכר ורחמי' מעטרבי' ויהיה חרו'ן מדיעב כחרוים השסוכסיה' ? אכן חרו'ן ככ"ד
 הוא בלשוננו ואינו כמילי חרובים כי מעלמו איכנו כ"א לשמע' און והוא בחמרים שלמים ויודר ככברת
 הטיודת אל' לזון עברי' והיא המילה העיניית במבואר כל זה בדליות נדברי המנר למשך זמור מאמר ג'
 משי' ע"כ והלאה' ולי אפסד לקיים שתייה' וזה קס וזה נפלה וכן לרות זו לזו' ונדון הוא שתיא' נדחת
 שפלה שמעית ביעבור מעלה עיניית הסוכוכת בל" וכן כל עוד היות אבותיכו על חרמתם לא
 השתמשו בחרוים כל עיקר ומעלות היתה כמות בעיניהם לשימה קרוב להסדר ורחוק משכר' אמנם
 אשר זמן רב אשר נמישה נדלמת בני נכר וסמיו חרו'ים היסים נבדיו האומות התקנאו גם
 ולמדו ממשיגים ויגשו גם המה כמורה וכן העיד הקדוש בספרו ס' חכמים ס' משפ' אל' וכן
 דבר המנר גם בנף ס' ע"ח' ומה נבימים הדברים היואלים משי החכס הר"ר שמואל אבנתב'ר
 בדליות נחרו' לם קהלת' והעתיקם בעל קול יהודה בנף ס' ע"ח ח"ג:

ויש למלאכת השיר תנאים אחרים כוללים לכל ומיוחדים לאומה אומה, זכרם
 ארבעו' בספרו נביר, וכן זכר שקצת האומות לא ה' מכוונים בשיריהם השכית
 האותיות האחרונות אף שיהיו שוות בזמן קריאתם לבר, וכן אומר כי קצת האומות
 לא היו מתכאי שיריהם סיה' המשקל אחד מדרך הנקוד כלומר המלכים והשואים
 שיהיו על דרך אחד ומספר אחד רק ימלאו חסרון נגנון, ואין ספק שהי'
 להם בזה ערך כי לא ימלאו בו כל חסרון, וכתנתי לך זה מפני שראה שדורות
 דוד ושלמה ע"ה היו שיריהם כן כי לא נמצא לא משקל ולא חרו'ן, ויש לומר
 שהיו לשירים ההם שיתון על אלו שיואלים היום כי לא היה דרכם נר והיו
 יכולים להניח בשירים הענין אשר ירצו לשמו' בהם כרצונם על שלמות, אך
 נדורות האלו קבלו על עצמם בשיריהם תנאים רבים שלא יוכלו לכנות ימין ומאל', ויביא זה לדקוק
 ולקצר ולחסר ולהתיר לעצמם כבלות, ועם כל זה יפסידו הענינים או לפחות
 ירחיקו הנגתם, הארכתם בזה לכבוד שירי דוד ושלמה ולהפך בזכותם." עכ"ל

ודי לנו בה לעת בואת אשר אין בוונתינו בעקד הדרוש הזה. עוד אשוב לעת מועד איה' לדרוש על יתר
 הכנות הנזכרו' ולחקור על איכו' חבור הסיוטי' ושתי סמותיה' ושתי דרכיה' והלך לזון איש ואיש.
 ואתם מורי אלופי ומיודעי, אליכם אשים דברתי! שימו כא לבנכם לרברי אלה,
 והעתכם תשיתו לדעת החכמים הנזכרים, הדיעוני מי שנתעלם ממני, ואם שגיתי
 בשם או בזמן אחד מהם הביט לי, כי לאהבת האמת ולמען הרבות הדעת כתנתי כל
 אה, להשיר המכאולים, להשיר הכלכלים, ולבער הקלקולים. שאל ודבר כוזב מספרי
 זה יתקן, ודבריכם הישר' והכבוסים על ספר ויתקן, והיו לדורות, להנץ ולסודות.

וואף זמן לראות אה' וימי' י"ט

תפלת מנחה

א

אשר יושבי ביתך עזר יהללוך סלה:

אשרי העם שכבחה לו אשרי העם שיי אלהיו:

קמ"ב

תהלה לך ארוממך אלוהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד: בכל יום אברכה ואהללה שמך לעולם ועד: גדול יי ומהלל מאוד ולגדלתו אין חקר: דוד לדוד ישבח מעשיך וגבורתיך יגידו: הדר כבוד הודך ודברי נפלאתיך אשיחה: ועוזו נוראתיך יאמרו וגדלותך אספרנה: זכר רב טובך יביעו וצדקתך ירננו: חנון ורחום יי ארך אפים וגדול חסד: טוב יי לכל ורחמיו על כל מעשיו: יודך יי כל מעשיך וחסדיך יברכה: כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך יבררו: להודיע לבני האדם גבורתו וכבוד הדר מלכותו: מלכותך מלכות כל עלמים וממשלתך בכל דור ודור: כומך יי לכל הנפלים וזוקף לכל הכפופים: עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו: פותח את ידך ומשביע לכל חירצון: צדיק יי בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו: קרוב יי לכל קראיו לכל אשר יקראהו באמת: רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם: שומר יי את כל אהביו ואת כל הרשעים ישמיד: תהלת יי ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד: ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללויה:

כ"ג וקמ"ב מתענגין מ"ג מ"ג

כ"ג ארני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא יי עליון גומל חסדים טובים וקנה הכל וזכר חסדי אבות

ומביא

ומביא גואל לבני בנייהם למען שמו באהבה. מלך
 עוזר ומושיע ומגן: ברוך אתה יי מגן אברהם:
 אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע.
 מכלל חיים בהסדר מחיה מתים ברחמים רבים סומך
 נוסלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקים אמונתו
 לישגי עפר מי כמוך בעל גבורות ומי הומה לך מלך
 ממית ומחיה ומצמיח ישועה ונאמן אתה להחיות מתים.
 ברוך אתה יי מחיה המתים:

אתה קדוש ושמה קדוש
 וקדושים בכל יום יהללוך
 סלה. בא יי האלהים הקדוש:
 ואמר: ק"ו קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו.
 ס' לעמתם ברוך יאמרו: ק"ו ברוך כבוד יי מטקומו: ס' וכדברי קדשך
 כתוב לאמר: ק"ו ומלוד יי לעלם אלהיך ציון לרד ורד הללויה:
 ס' לדור ודור נגיד גדלה ולגצח נצחיים קדשך נקדיש ושבחך
 אלהינו מפינו לא ימוש לעולם ועד כי אל מלך גדול וקדוש
 אתה: ברוך אתה יי האל הקדוש:

אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה חננו מאתך
 דעה בינה והשכל. ברוך אתה יי חונן הדעת:
 השיבנו אבינו לתורתך וקרבתנו מלפניו לעבודתך
 והחזירנו בתשובה שלמה לפניך. באי הרוצה בתשובה:
 סלח לנו אבינו כי חטאנו מחל לנו מלפניו כי פשענו כי
 מוהל וסולח אתה. ברוך אתה יי חונן המרבה לסלוח:
 ראה בענינו וריבה ריבנו וגאלנו מהרה למען שמך
 כי גואל חזק אתה. ברוך אתה יי גואל ישראל:
 רפאנו יי ונרפא הושיענו ונושעה בי תהלתנו אתה.

וְהֵעֵלָה רַפּוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל מִפּוֹתֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ רוֹפֵא נֶאֱמָן
 וְרַחֲמֵן אֶתְּהָּ • בְּרוּךְ אַתָּה יי רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:
 בְּרַךְ עֲלֵינוּ יי אֱלֹהֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת וְאֶת כָּל מִינֵי
 תְּבוּאֹתֶיהָ לְמִזְבֵּחַ וְתֵן בְּרָכָה עַל פְּנֵי הָאָדָמָה וְשִׁבְעֵנוּ
 מִטּוֹבָהּ וּבְרַךְ שְׁנַתְנוּ בְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת • ב' א' מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:
 הִתְקַע בְּשֹׁפָר גְּדֹל לְחֵרוֹתֵנוּ וְשֹׁאֵנִים לְקַבֵּץ גְּלוּתֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ
 יְחָד מֵאַרְבַּע כְּנַפּוֹת הָאָרֶץ • ב' א' מְקַבֵּץ גְּדֵחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:
 הַשִּׁיבָה שְׁפָטֵינוּ כְּבָרָא שְׁנָה וְיַעֲצִינוּ כְּבִתְחִלָּה וְהִסֵּר מִמֶּנּוּ
 יְגֹן וְאַנְחָה וּמְלוֹךְ עֲלֵינוּ אַתָּה יי לְבִדָּה בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים
 וְצַדִּיקֵנוּ בְּמִשְׁפָּט • בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט:
 וּלְמַלְשִׁינִים אֲ תַחִי תִקְוָה וְכָל עוֹשֵׂי רָשָׁעָה כְּרָגַע יִאֲבְדוּ
 וְכָל־מִהְרָה יִכְרְתוּ וְהַזֵּדִים מִהְרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר וְתִמְגַּר
 וְתִכְנַע בְּמַהְרָה בְּיַמֵּינוּ • ב' א' שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמְכַנְיַע זֵדִים:
 עַל הַצְּדִיקִים וְעַל הַחֲסִידִים וְעַל זְקֵנֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל
 וְעַל פְּלִיטַת סוֹפְרֵיהֶם וְעַל גְּרֵי הַצֶּדֶק וְעֲלֵינוּ יְהִי מוֹרַחֲמֶיךָ
 יי אֱלֹהֵינוּ וְתֵן שָׂכָר טוֹב לְכָל הַבוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בְּאַמֶּת
 וְשִׁים חֲלָקְנוּ עִמָּהֶם לְעוֹלָם וְלֹא גְבוּשׁ כִּי כֶּךָ בְּטַחְנוּ •
 בְּרוּךְ אַתָּה יי מִשְׁעֵן וּמִבְטָח לְצַדִּיקִים:
 וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים תִּשׁוּב וְתִשְׁכּוֹן בְּתוֹכָהּ כְּאֲשֶׁר
 דִּבַּרְתָּ וּבִנְיָה אוֹתָהּ בְּקִרְוֹב בְּיַמֵּינוּ בְּנִין עוֹלָם וְכֶסֶף דָּוִד
 מִהְרָה לְתוֹכָהּ תִּבְיֵן • בְּרוּךְ אַתָּה יי בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם:
 אֶת צִמְחַת דָּוִד עֲבָדְךָ מִהְרָה תַצְמִיחַ וְקִרְנוֹ תִרוֹם בִּישׁוּעַתְךָ
 כִּי לִישׁוּעַתְךָ קוִינּוּ כָּל הַיּוֹם • ב' א' מְצַמִּיחַ קֶרֶן יִשׁוּעָה:
 שְׁמַע קוֹלְנוּ יי אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם עֲלֵינוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים
 וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ כִּי אֲשׁוּמַע תְּפִלּוֹת וְתַחֲנוּגִים אֶתְּהָּ •
 וּמִלִּפְנֵיךָ מִלִּבְנוֹ רִיקִים אֲ תִשִּׁיבֵנוּ • כִּי אַתָּה שׁוֹמַע תְּפִלָּת
 עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים • בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹמַע תְּפִלָּה:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם. והשיב
את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם באהבה
תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך.
אלהינו ואלהי אבותינו. יעלה ויבא ויגיע ויראה
וירצה וישמע ויפקד ויזכר וזכרוננו ופקדוננו וזכרון
אבותינו. וזכרון משיח בן דוד עבדך. וזכרון ירושלים
עיר קדשך. וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך. לסלטה
לטובה לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ביום
חג הסוכות הזה זכרנו יי אלהינו בו לסבה ופקדנו
בו לברכה והושיענו בו לחיים. ובדבר ישועה ורחמים.
חוס וחסנו ורחם עלינו והושיענו כי אליה עינינו כי לא מלך
חנון ורחום אתה:

ותחזינה עינינו בשוכך לציון ברחמים. ברוך אתה
יי המחזיר שכינתו לציון:

^{מזדים לדכנ}
מזדים אנחנו לך שאתה הוא
יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי כל
בשר יוצרנו יוצר בראשית פרכות
והודאות לשמך הגדול ומקדוש
על שחטיתנו וקנסתנו בן תחינו
ותקיימת אבותינו ואתנו לחצרות
קדשך לשמך חקיה לעשות רצונך
ולעבדך בלבב שלם על שאנחנו
מזדים לך. ברוך אל בהודאות.
נסוף שבכל יום עמנו ועל גבלאותיה וכוונותיה שבכל צע
ערב ובקר וצהרים. תשוב פי לא כלו רחמיה והמרחם
כי לא תמו חסדיך בעולם קיינו לך:

מזדים אנחנו לך שאתה
הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו
לעולם ועד צור חיינו כגן
ישענו. אתה הוא לדור ודור
גודה לך ונגספר תהלתך על
חיינו המסורים בידך ועל
בשמותינו הפקודות לך ועל
נסוף שבכל יום עמנו ועל גבלאותיה וכוונותיה שבכל צע
ערב ובקר וצהרים. תשוב פי לא כלו רחמיה והמרחם
כי לא תמו חסדיך בעולם קיינו לך:

ועל

ועל כלם יתברך ויתרומם שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:
 וכל החיים יודוך סלה ויהללו את שמך באמת היא ישועתנו
 ועזרתנו סלה ברוך אתה יי הטוב שמך וליך נאיה להודות
 שלום רב על ישראל עמך הישים לעולם פי אתה הוא
 מלך אדון לכל השלום וטוב בעיניך לברך את עמך
 ישראל בכל־עת ובכל שעה בשלומך.

ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום:

אלהי נצור לשוני כרע ושקתי מדבר מרמה ולמקללי נפשי תרחם
 ונפשי בעפר לכל תהיה פתח לבי בתורתך ובמצותיך תרהוף נפשי וכל
 החושבים עלי רעה מהרה הפר עצתם וקלקל מהשבתם. עשה למען
 שמך עשה למען ימינה עשה למען קדשתך עשה למען תורתך למען
 תחלצון ידיהך הושיעה ימינה וענני: יהי רצון אמרי פי והגיון לבי
 לפניך יי צדקי וגואלי. עשה שלום בסרומינו הוא יעשה שלום עלינו
 ועל כל ישראל ואמרו אמן: יהי רצון לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו
 שיכנה בית המקדש במתרה כמינו ותן חלקנו בתורתך:

ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות.

וערכה ליי מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות.

קבלת שבת

צה' לכו נרננה ליי נריעה לצור ישענו:
 ק' נקדמה פניו בתודה בזמרות נריע לו:
 ח' פי אל גדול יי ומלך גדול על כל אלהים:
 ק' אשר ביהו מחקרי ארץ ותועפות הרים לו:
 ח' אשר לו הים והוא עשה ויבשת ידיו יצרו:
 ק' באונשתהוה ונברעה נברכה לפניי עשנו:

ח' כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ וְאַנְחָנוּ עִם מַרְעִיתוֹ וְצִאֵן יְהוָה
 הַיּוֹם אִם בְּקִלּוֹת שִׁמְעוּ: ק' אֶל־תִּקְשׁוּ לְבַבְכֶם
 בְּמַרְיָבָה בְּיוֹם מִסָּה בַמּוֹדָבָר: ח' אֲשֶׁר נִסּוּנִי
 אֲבוֹתֵיכֶם בְּחַנוּנֵי גַם־רָאוּ פַעְלֵי: ק' אֲרַבְעִים
 שָׁנָה יִאָּקוּט בְּדוֹר וְאָמַר עַם תִּעֵי לִבְבָּהֶם וְהֵם
 לֹא־יִדְעוּ דַרְכֵי: קו"ח אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי בְּאִפִּי
 גַם־יִכְאֹן אֶל־מְנוּחָתִי:

ט"ו ח' שִׁירוּ לִי שִׁיר הַדָּשׁ שִׁירוּ לִי כָל־הָאָרֶץ:
 ק' שִׁירוּ לִי בְּרִכּוֹ שִׁמּוֹ בִּשְׁרוּ מִיּוֹם־לְיוֹם יִשׁוּעָתוֹ:
 ח' סִפְרוּ בְּגוֹיִם כְּבוֹדוֹ בְּכָל־הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו:
 ק' כִּי גָדוֹל יי וּמְהֻלָּל מְאֹד נֹרָא הוּא עַל־כָּל־
 אֱלֹהִים: ח' כִּי כָל־אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים וַיִּי שָׁמַיִם
 עָשָׂה: ק' הוֹדוּ וְהַדְרִי לִפְנֵי עֲזוֹת כְּבֹדָתָהּ בְּמִקְדָּשׁוֹ:
 ח' הָבוּ לִי מִשְׁפָּחוֹת עַמִּים הָבוּ לִי כְּבוֹד וְעֹז:
 ק' הָבוּ לִי כְּבוֹד שִׁמּוֹ שְׂאוּ מִנְּחָה וּבֵאוּ לְחַצְרוֹתָיו:
 ח' הַשְׁתַּחֲוּוּ לִי בְּהַדְרַת־קֹדֶשׁ חֵילוֹ מִפְּנֵי כָל־
 הָאָרֶץ: ק' אָמְרוּ בְּגוֹיִם יי מֶלֶךְ אֱלֹהֵי תְבוּןַת הַבַּל
 בַּל־תִּמּוֹט יָדִין עַמִּים בְּמִישְׁרִים: ח' יִשְׁמְחוּ
 הַשָּׁמַיִם וְחַגְלֵהָ אֶרֶץ יִרְעֵם הַיּוֹם וּמִלְּאוּ: ק' יַעֲלוּ
 שָׂדֵי וְכָל־אֲשֶׁר־בּוֹ אֵז יִרְנְנוּ כָּל־עֲצֵי־יַעַר:
 קו"ח לִפְנֵי יי וְכִי בָּא כִי בָּא לְשַׁפֵּט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט
 הַבַּל בְּצַדֵּק וְעַמִּים בְּאִמוּנָתוֹ:

י"ח' יי מלך תגל הארץ ישמחו איים רבים:
 ק' ענו וערפל סביבו צדק ומשפט מכון בסאו:
 ח' אש לפניו תלקח ותלהט סביב צריו: ק' האירו
 ברקו תבל ראתה ותחל הארץ: ח' הרים
 בדונג נמסו מלפני יי מלפני אדון כל הארץ:
 ק' הגידו השמים צדקו וראו כל העמים כבודו:
 ח' יבשו כל עברי פסל המתהללים באילים
 השתחוו לו כל אלהים: ק' שמעה ותשמחי
 ציון ותגלנה בנות יהודה למען משפט יי:
 ח' כי אתה יי עליון על כל הארץ מאד געלית
 על כל אלהים: ק' אהבי יי שנאו רע שמר
 נפשות חסידיו מיד רשעים יצילים: ח' אור
 זרע לצדיק ולישרי לב שמחה: ק' שמתו
 צדיקים ביי והודו לזכר קדשו:
 צ"ח' מזמור שירו ליי שיר חדש כי נפלאות
 עשה הושיעה לנו וזרוע קדשו: ק' הודיע
 יי ישועתו לעיני הגוים גלה צדקתו: ח' זכר
 חסדו ויאמונתו לבית ישראל ראו כל אפסי
 ארץ את ישועת אלהינו: ק' הריעו ליי כל
 הארץ פצחו ורגנו וזמרו: ח' זמרו ליי בכבוד
 בכבוד וקול זמרה: ק' בחצצרות וקול שופר

שנאה רע הריש בקמץ בס"מ וכי וכמספט העול ויורד שיש לו כח לשנות הניקוד
 כמו האתנח וס"פ, וכמו שכתבתי בספרי משפטי טעמי אמת.

הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יי: ה' יִרְעֵם הַיָּם וּמִלְאֵוּ
 תִּבְל וַיֵּשְׁבִי בָהּ: ק' נְהַרְוֹת יִמְחֲאוּ כָף יָחַד
 הָרִים יִרְגְּנוּ: ק"ו לִפְנֵי יי כִּי בָא לִשְׁפֹט הָאָרֶץ
 יִשְׁפֹט תִּבְל בְּצַדֵּק וְעַמִּים בְּמִישָׁרִים:

צ"ח יי מֶלֶךְ יִרְגְּזוּ עַמִּים יֹשְׁבֵי כְרוּכִים תִּנוּט
 הָאָרֶץ: ק"י בְּצִיּוֹן גְּדוֹל וְרֵם הוּא עַל-כָּל-
 הָעַמִּים: ה' יִזְרוּ שִׁמְךָ גְּדוֹל וְנוֹרָא קְדוֹשׁ הוּא:

ק' וְעַז מֶלֶךְ מִשְׁפָּט אָהֵב אֶתְּהָ כּוֹנֵנֶת מִיִּשְׂרָאֵל
 מִשְׁפָּט וְצַדִּיקָה בִיעֲקֹב אֶתְּהָ עֲשִׂית: ה' רֹמְמוֹ
 יי אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהַדָּם רַגְלָיו קְדוֹשׁ הוּא:

ק' מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בִּכְהֲנֹו וְשִׁמְוֵאל בְּקִרְאֵי שְׁמוֹ
 קִרְאִים אֶל-יי וְהוּא יַעֲנֵם: ה' בְּעַמּוּד עָנָן יִדְבֹר
 אֲלֵיהֶם שְׁמְרוּ עֲדָתוֹ וְהִקְנַתְוּ לָמוֹ: ק"י אֱלֹהֵינוּ

אֶתְּהָ עֲנִיתֶם אֵל נִשְׂא הָיִיתָ לָהֶם וְנִקַּם עַל-
 עֲלִילוֹתֶם: ק"ו רֹמְמוֹ יי אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ
 לְהַר קְדָשׁוֹ כִּי קְדוֹשׁ יי אֱלֹהֵינוּ:

כ"ח מוֹמֹזֵר לְדָוָד הָבוּ לַיהוָה בְּנֵי אֱלִים הָבוּ
 לַיהוָה כְּבוֹד וְעֹז: ק' הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ
 הִשְׁתַּחֲוּוּ לַיהוָה בְּהַדְרַת קְדָשׁ: ה' קוֹל יְהוָה עַל-

הַרְעִים יְהוָה עַל-מֵימֵי רַבִּים:
 ק' קוֹל יְהוָה בְּפֶתַח קוֹל יְהוָה בְּהַדְרַת: ה' קוֹל יְהוָה

שָׁבַר

(*) קראים ה"ג בקראת בתנועת הקירק והאל"ף נעלם.

שָׁבַר אֲרָזִים וַיִּשְׁבֵּר יְהוָה אֶת־אֲרָזֵי הַלְּבָנוֹן׃
 קִיְּוַרְקִידִם כְּמוֹ־עֵגֶל לְבָנוֹן וְשִׁרְיוֹן כְּמוֹ בֶן־
 רֵאמִים׃ ח' קוֹל־יְהוָה חָצַב לַהֲבוֹת אֵשׁ׃ ק' קוֹל־
 יְהוָה יִחַיל מִדְּבַר יְחִיל־יְהוָה מִדְּבַר קָדֵשׁ׃ ס' קוֹל־
 יְהוָה יִחַלֵּל אֵילוֹת וַיִּחַשֵּׁף יַעֲרֹת וּבְהִיכְלוּ כָּל־
 אֲמֹר כְּבוֹד׃ ק"י יְהוָה לַמְּבוּל יֹשֵׁב וַיִּשָּׁב יְהוָה
 מֶלֶךְ לְעוֹלָם׃ ק"ס יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה
 יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם׃

כס"ז מנן בנעימה. רל"ז הכרחים שלמה הלוי.

לְכָה דוֹדִי לְקִרְאֵת כְּלָהּ • פְּנֵי שַׁבַּת נִקְבְּלָה׃ לכה
 שְׁמֹר וְזָכוֹר בְּדַבּוֹר אֶחָד • הַשְּׂמִיעֵנוּ אֵל הַמְּוִיחָד • יי
 אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד • לְשֵׁם וְלִתְפָּאֶרֶת וְלִתְהַלָּה׃ לכה
 לְקִרְאֵת שַׁבַּת לָבוֹ וּנְלָכָה • כִּי הִיא מְקוֹר הַבְּרָכָה • מִרֵּאשׁ
 מְקַדְּם נְסוּכָה • סוּף מַעֲשֵׂה בְּמַחְשָׁבַת תְּחִלָּה׃ לכה
 מִקֵּדֶשׁ מֶלֶךְ עִיר מְלוּכָה • קוֹמֵי צְאֵי מִתּוֹךְ הַהַפְּכָה • רב
 לְךָ שַׁבַּת בְּעַמְּקֵי הַבְּכָא • וְהוּא יַחְמוֹל עָלֶיךָ חֲמֵלָה׃ לכה
 הַתְּנַעֲרֵי מֵעַפְרֵי קוֹמֵי • לְבָשֵׁי בְּגָדֵי תַּפְאֲרֵתֵךְ עִמִּי • עַל־יַד
 בְּנֵי־יְשֵׁי בֵּית הַנְּחָמֵי • קִרְבָּה אֶל־נַפְשִׁי גְּאֻלָּה׃ לכה
 הַתְּעוֹרְרֵי הַתְּעוֹרְרֵי • כִּי בָּא אֲזַרְךָ קוֹמֵי אֲזַרֵי • עוֹרֵי עוֹרֵי
 שִׁיר דְּבָרֵי • כְּבוֹד יי עָלֶיךָ נִגְלָה׃ לכה
 לֹא תִבְשִׂי וְלֹא תִכְלָמֵי • מַה תִּשְׁתַּוְּחָחֵי וּמַה תִּהְיֵי • בְּךָ
 יִחַסוּ עַגְיֵי עַמִּי • וּנְבַנְתָּה עִיר עַל־תְּלָה׃ לכה
 הַיּוֹלֵם שִׁפְסָה שְׂאֵסִיךָ • וְרַחֲקוּ כָּל־מְבַלְעֵיךָ • יִשִּׁישׁ עָלֶיךָ
 אֱלֹהֶיךָ

אלהיך. במושׁוש חתן על-כֵּלָה: לכה
 י מין ושׁמאל תפרוֹצִי. וְאַחֲרַי תִּפְרָצִי. על יד אִישׁ בֵּן
 פְּרָצִי. וְנִשְׁמָחָה וְנִגְיָלָה: לכה
 בואי בשלום עֹטְרַת בַּעֲלָה. גַּם בְּשִׂמְחָה וּבִצְהָלָה.
 תוֹךְ אֲמוּנִי עִם סִגְלָה. בואי כֵּלָה. בואי כֵּלָה: לכה
 צב מוֹמֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: טוֹב לַהֲדוֹת לַיהוָה וּלְזַמֵּר
 לְשִׁמְךָ עֲלֵינוּ: לַהֲגִיד בַּבֶּקֶר חֶסֶדְךָ וְאַמּוּנַתְךָ בְּלֵילוֹת:
 עֲלֵי עֶשׂוֹר וְעַל־נֶבֶל עַל־הַגִּיזוֹן בַּכְּבוֹר: כִּי שִׂמְחַתְּנִי
 יְהוָה בַּפַּעֲלָה בְּמַעֲשֵׂי יְדֶיךָ אֲרַגֵּן: מִהֲגִדְלוֹ מִעֲשֵׂיךָ יְהוָה
 מֵאֵד עַמְּקוֹ מִחֻשְׁבְּתֶיךָ: אִישׁ בַּעַד לֹא יִדְעוּכֶסֶּל לֹא-
 יִבִּין אֶת־זוֹאת: בַּפֶּרֶחַ רְשָׁעִים בְּמֹדַעֲשׁוֹ וַיִּצְעוּ כָּל-
 פְּעֻלֵי אֹזֶן לְהַשְׁמַדֵם עַד־יְעַד: וְאַתָּה מְרוֹם לְעֵלַם יְהוָה:
 כִּי הִנֵּה אֵיבֶיךָ יְהוָה כִּי־הִנֵּה אֵיבֶיךָ יִאֲבְדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל-
 פְּעֻלֵי אֹזֶן: וְתָרַם כְּרָאִים קִרְנֵי בְּלַתִּי בְּשִׁמּוֹן רַעֲנָן:
 וְתַבֵּט עֵינֵי בְּשׁוּרֵי בְּקַמִּים עַל־יַמְרָעִים תִּשְׁמַעֲנָה אֲזִנֵּי:
 צַדִּיק בַּתְּמֹר יִפְרַח כְּאֵרוֹ בַּלְבָּנוֹן יִשְׁגֶּה: שְׁתוּלִים בְּבֵית
 יְהוָה בַּחֲצֵרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ: עוֹד יִנּוּבּוֹן בְּשִׁיבָה דְשָׁנִים
 וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ: לַהֲגִיד כִּי־יֵשֶׁר יְהוָה צוּרֵי וְלֹא־עֲלָתָהּ בּוֹ: שֵׁן
 צַג יְהוָה מִלֶּךָ גִּאוֹת לִבְשׁ לִבְשׁ יְהוָה עֹז הַתְּאוֹר אֶף־תִּכּוֹן
 תִּבַּל בַּל־תִּמּוֹט: נִכּוֹן כְּסֵאֲךָ מֵאֵז מְעוֹלָם אֶתָּה: גִּשְׁאוֹ
 נְהַרְוֹת! יְהוָה גִּשְׁאוֹ נְהַרְוֹת קוֹלָם יִשְׁאוֹ נְהַרְוֹת דְּכִים:
 מִקְלּוֹת וּמִים רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁפָּרִיגִים אֲדִיר בְּמְרוֹם
 יְהוָה: עַד־תִּיק וְנֶאֱמַנּוּ מֵאֵד לְבֵיתְךָ נֶאֱוָה קִדְשׁ יְהוָה
 לְאֵדָךְ יָמִים: קדש יתום.

מַעֲרִיב לֵיל שְׁבִיעֵי שָׁל פֶּסַח

גַּזְזִין אֹמֵר בְּרַבּוֹ נִקּוּל רַס וּבִנְעִימָה.
 פ' יתברך וישתבח ויתפארו ויתרומם
 ויתנשא שמו של מלך מלכי
 המלכים הקדוש ברוך הוא שהוציא
 ראשון והוא אחרון ומפלג עריו
 אין אלהים סלו לרובב בערכות
 בנה שמו ועלוז לפניו. ושמו
 מרומם על כל ברכה ותהלה:
 ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:
 יהי שם יי מברך מעתה ועד עולם:

חִבְּרֵנוּ אֶת־יְיָ הַמְּבַרֵּךְ:
פ' יתברך יי המברך לעולם ועד
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
בְּדַבְּרוֹ מַעֲרִיב עַרְבִים
בְּחִכְמָה פּוֹתַח שַׁעֲרִים
וּבִתְבוּנָה מְשַׁנֶּה עֵתִים
וּמְסַדֵּר אֶת־הַכִּכְבִּים
בְּמִשְׁמַרְתֵּיהֶם בְּרַקִּיעַ
בְּרָצוֹנוֹ בּוֹרֵא יוֹם וְלַיְלָה גּוֹלָל
אוֹר מִפְּנֵי־חֹשֶׁךְ
וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי־אוֹר.
וּמַעֲבִיר יוֹם וּמֵבִיא לַיְלָה
וּמְבַדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה יְיָ
צְבָאוֹת שְׁמוֹ.
אֵל חַי וְקַיִם תָּמִיד יִמְלֹךְ
עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד:

מיוסד ע"פ א"ב אלא שבין אות ח' לאות ט' כתמנע פיוט אחר עם שם המסחר דניאל *
אֶעֱנִיד לָךְ הַפְּאָרָה וְהַלֵּל.
הָעֶצֶרֶת בְּלִיל.
הַדּוֹר מַעֲבִיר יוֹם וּמֵבִיא לַיְלָה.
יְיָ הַמַּעֲרִיב עַרְבִים:

אעניד, אעטיר ואקשור ל' אענדכו עטרות לי (איוב לא ז).

אעניד. קרמטן וויזן חייט פרייס חונד רההייט מין דער נחלט פֿון שמיכי
 עזרת דיד; ערלעהטן דייכע אהטטיגען טההטען חונטער סֶחוקע: אהענגע.
 חוֹזַע וַיֵּעֲבֹטֶר! דוח ביוט עון, דער דען טחג דההין חונד דים נחלט הערמן פֿיההט.
 געוֹחֶבֶט וַיִּחַסֵּט דוח עוויגער, דער דים חכענדע דחאחערן וֹחֶסֶט.

אֶהְבֶּת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ אֶהְבֶּת, תּוֹרָה
 וּמִצְוֹת חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לְמַדָּתְךָ, עַל-בְּנֵי
 אֱלֹהֵינוּ בְּשִׂבְבָנוּ וּבִקְוֵמָנוּ וְנִשְׁחַבְּחֶךָ, וְנִשְׁמַח
 בְּדַבְּרֵי תּוֹרָתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הֵם
 חַיֵּינוּ וְאַרְךָ יָמֵינוּ וּבָהֶם נִהְגָּה יוֹמָם וּלְיָלָה.
 וְאֶהְבֶּתְךָ אֶל-תָּסִיר מִמָּנוּ לְעוֹלָמִים:
 הַזְכֵּר לְעַטְרָנוּ בְּשֵׁנַת טוֹבוֹתֶיךָ. וְנִרְוֶה מִדְּשֵׁן
 בֵּיתְךָ זְכוֹר לְרוֹר שִׁיךָ יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ. חֶסֶד נְעוּרִים
 וּכְלוּל אֶהְבֶּתְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱוֵהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:
שְׁמַע ^{דברים ו' ד'} יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:
 כְּלֵם בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
 וְאֶהְבֶּתְךָ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְבְּךָ וּבְכָל-גַּפְשְׁךָ וּבְכָל-
 מְאֹדְךָ: וְהָיוּ דְבָרַיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל-
 לִבְבְּךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבִנְיָךָ וּדְבַרְתָּ בָּם בְּשַׁבְּתְךָ בְּבִירְיָךָ
 וּבְלַחְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשִׂבְבְּךָ וּבְקוֹמְךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאָזְנוֹת
 עַל-יְדֶיךָ וְהָיוּ לְטַטְמַת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל-
 מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

הזכר לעטרתנו וכו', לעטר לנו את השנה בכל טוב ע"י הנשמים והוא עש"ה עטרת
 שנת טובתך (תילים ס"ה י"ג). ונרוה וכו' עש"ה ירויון מדשן ביתך (תילים לו ט).
 זכור לדורשך וכו' עש"ה זכרתי לך חסד נעורידך אהבת כלולותיך (ירמיה ב ב).

הזכר. בעדענק חויד חזנו! בעקרמנע דיעוענו ימהר מיט דיינענן גוטע,
 חונד נחבע חזנו סחטן זעגענווומחלן דיינענו הויענו. דענקע דענו חין דיינענן
 הויעע וויילענד דייך זעכערענו דענקע יענער יוגענדוילעטן געשחולן זיגקייט חונד
 לחרטן זיען זיבע. געחטסט זייחסט חזנו, עוויגער! דער זיין סחוק ישראל זיבע.

וְהָיָה אִם שָׁמַעְתָּ שְׁמֵעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה
 אִתְּכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעֲבֹדוֹ בְּכָל־
 לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם׃ וּנְתַתִּי מִטָּר־אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֵה
 וּמִלְקוֹשׁ וְאִסְפַּת דְּגַנְךָ וְתִירְשֶׁךָ וְיִצְהַרְךָ׃ וּנְתַתִּי עֵשֶׂב
 בְּשֹׂדֶךָ לְבַהֲמֹתֶךָ וְאִכְלֹתָ וּשְׂבַעְתָּ׃ הַשְׁמֵרוּ לָכֶם פְּרִיפְתָה
 לְבַבְכֶם וּסְרַתֶם וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם
 לָהֶם׃ וְחָרָה אַף־יְהוָה בְּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה
 מִטָּר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ וְאִבְדֹתֶם מְהֵרָה מֵעַל־
 הָאָרֶץ הַטְּבָה אֲשֶׁר יְהוָה נָתַן לָכֶם׃ וּשְׂמַתֶם אֶת־דְּבָרֵי
 אֱלֹהֵי עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אִתְּם לְאוֹת עַל־
 יְדֵיכֶם וְהָיוּ לְמוֹטָפוֹת בֵּין עֵינֵיכֶם׃ וּלְמַדְתֶּם אִתְּם אֶת־
 בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשַׁבְּתֶךָ בְּבִירְתֶךָ וּבְלִכְרֶתֶךָ בְּדֶרֶךְ
 וּבְשִׁכְבֶךָ וּבְקוּמֶךָ׃ וּבְתַבְתֶּם עַל־מוֹזוֹת בֵּיתֶךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ׃
 לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
 יְהוָה לְאַבְרָהָם לֵאמֹר לְתַת לָהֶם בְּיָמֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ׃
 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל־פְּנֵי כַנְדִּיָּהֶם לְדֹרֹתָם
 וּנְתַנוּ עַל־צִיצִית הַכֹּנֶף פֶּתִיל תְּכֵלֶת׃ וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית
 וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם
 וְלֹא תִתּוּרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אִתְּם
 זָנִים אַחֲרֵיהֶם׃ לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי
 וְהִייתֶם קְדוֹשִׁים לְאֱלֹהֵיכֶם׃ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר
 הוֹצֵאתִי אִתְּכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהוֹיֹת לָכֶם לְאֱלֹהִים אֲנִי
 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ יֵשׁ לְנֶפֶךְ אֱלֹהֵיכֶם לְאִמַּת, אֲכַן יִתֵּן רוּחַ מִעַן שֶׁלֹּא יִסַּע סֵלֶב 9

אִמַּת וְאִמּוֹנָה כָּל זֹאת וְקִים עָלֵינוּ כִּי הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְאִין
 זולתו וְיִגְנָחֵנוּ יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מְלָכִים מְלַכְנוּ
 הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף כָּל־הַעֲרִיצִים הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ
 וְהַמְשַׁלֵּם גְּמוּלָ לְכָל־אֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ הַעוֹשֶׂה גְדֻלוֹת עַד אִין
 חֶקֶר וְנִפְלְאוֹת עַד אִין מִסֵּפֶר: הַשֵּׁם נִפְשָׁנוּ בַּחַיִּים וְלֹא נָתַן
 לְמוֹט רִגְלָנוּ: הַמְדַרְכֵּנוּ עַל בְּמוֹת אֹיְבֵינוּ וְיָרֵם קַרְנֵנוּ עַל כָּל
 שֹׁנְאֵינוּ: הַעֹשֶׂה לָנוּ נְסִים וְנִקְמָה בַּפֶּרַעַה אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים
 בְּאֲדַמַּת בְּנֵי חָם הַמְכִּיחַ בְּעִבְרָתוֹ כָּל־בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם וְיוֹצֵא
 אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם לְחֵרוֹת עוֹלָם: הַמַּעֲבִיר בְּנָיו בֵּין
 גְּזָרֵי יַם־סוּף אֶת־רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת־שׁוֹנְאֵיהֶם בְּתַהוֹמוֹת
 טַבַּע: וְרָאוּ בְּנָיו גְּבוּרָתוֹ שִׁבְחוּ וְהוֹדוּ לְשִׁמּוֹ וּמַלְכוּתוֹ
 בְּרָצוֹן קָבְלוּ עֲלֵיהֶם מִשָּׂה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ עָנּוּ שִׁירָה:

מיוסד ע"ס א"ב.
 שְׁמִינִי אֲשַׁפּוֹד לֵב וְנִפְשׁ בְּפִים.

לִפְנֵי רוֹכֵב בְּגֵאוֹתוֹ שָׁמַיִם. בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי:
 שְׁמִינִי בְּכַהֲנֵה לְשֵׁרֵת מִשְׁרַת וְנִיבִיו.
 קָרָא מִשָּׂה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו. בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי:

שמיני אשפוד וכו', בשמיני מתפללין על הנשמים. מערת, אהרן. וכינוי, בניו.

א שמיני* ח' חתן חטטן טיטט' חיד הערן חונד ועעוע חויו; לערפליסיב
 וויח ווחסער סחר דער אחיזטקט דעו היאחעלורטענטעטו. ק' חתן חטטען טחגע.
 ב חתן חטטען ווחורדען סחטער חונד וחהכע, לונן פריסטערדיכסט חייגעווייהט;
 משה ריעל דען אהרן חונד זיינע וחהכע, חתן חטטען טחגע.

חפ

(* חין דיועטן פיוט החט דער פערפחטער פיענע, פיר דען טחג געווירדעטע
 געזעטלע חונד פערחרדונגען, לונחאענגעטרחגען. יעדע טטרחפע סחגט
 זיך איט דעק ווחרט שמיני (חכט) חן, חונד ענדירט איט דען ווחרטען
 ביום השמיני (חתן חטטען טחגע). דוח חלחגע דעו גחללען פיוט'ס לייגט
 דייטליך דחם מיהו ויין פערפחטער סחן חן וקהל געזוגען החבען ווי; יענער
 זיגט דחו גחללע געזעטן, דיוע ערווידערן חיאער דוח ווחרטער ביום השמיני.

שְׁמִינֵי גִזְרֵת דַּת גְּשָׁמִים.

אִם רַב וְאִם מְעַט גְּרָשָׁמִים. בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי:

שְׁמִינֵי דִרְשׁ לְאוֹת בְּרִית.

לְהַנְצִיל בּוֹ מֵאֵף שְׂאֵרֵית. בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי:

שְׁמִינֵי הוֹבֵן לְגַמְנָה.

תֵּן חֶלֶק לְשִׁבְעָה וְגַם לְשִׁמוֹנָה. בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי:

שְׁמִינֵי וְהַר לְסִפָּה עוֹצְרִים.

לְיֹשֵׁב בְּבָתָּיִם וּבְחִצְרִים. בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי:

שְׁמִינֵי זָמֵן לְבִהְמָה.

לְהַרְצוֹת פְּנֵי שׁוֹבֵן רוֹמָה. בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי:

שְׁמִינֵי חֶקֶר לְאִסְפוֹ עִם שִׁבְעָה.

מִפְנֵי

שְׁמִינֵי גִזְרֵת וכו', בְּתַג כִּדּוּכֵין עַל הַמַּיִם אִם רַב אִם מְעַט יִהְיוּ. שְׁמִינֵי דִרְשׁ כ"כ נכ"י והוא עיקר וטעמו היום השמיני כדַּרְשׁ לְאוֹת בְּרִית מִלֵּה לְהַנְצִיל בְּזוֹכוֹת שְׂאֵרֵית יִשְׂרָאֵל מֵאֵף שֶׁל גִּיהֶנֶס. לְכַלְמַנְהָ, לְשִׁדְרָל הַעֲדָה הַנֶּאֱמָרָה בְּבִרְיָתוֹ. קֵן חֶלֶק לְשִׁבְעָה אֵלּוּ ז' יָמֵי הַחַג וְגַם לְשִׁמוֹנָה זֶה שְׁמִינֵי עֲצֵרֵת כְּדֹאֵית' בְּמִדְרָשׁ. שְׁמִינֵי וְהַר וכו', בְּשְׁמִינֵי הֵי' מִתִּיר לְעוֹצְרִים בְּסוֹכָה לִישֵׁב בְּבָתָּיִם וּבְחִצְרֵי'. שְׁמִינֵי זָמֵן וכו', כְּדֹכְתִיב וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהַלֵּאָה יִדְלֶה לְקִרְבָּן אִשָּׁה לֵה', שְׁמִינֵי חֶקֶר וכו' טַעְמוֹ לְאוֹת חֶקֶר וּתְכֵן לְאִסּוּף וּלְדַרְךָ שְׁמִינֵי עֲצֵרֵת עִם שְׁבַע יָמֵי הַחַג מִפְּנֵי טוֹרַח יִשְׂרָאֵל וְכֹדָאֵי' בִּלְקוּט ס' פְּנַחַס אֶתְהַ מוֹלֵל

- ג חַת מְחַטְטֵן וְיִרְד דָּמָּ: מוֹרְטָהִיז חִיבֵעַר דַּעַן רַעְגֵּן גַּעַסְפֶּרְחֶבְטֵן; חֶב עַג פִּיעֵל חֶדֶר וּעַנְיָ רַעְגֵּן וְחֵלְז וְיִרְד עַנְטְסִיעֶדֶן חַת מְחַטְטֵן טַחְגַּע.
- ד חַת מְחַטְטֵן וְיִרְד דָּמָּ לִיִּבְטֵן דַּעַן בּוֹנְדַע (דִּיחַבְעַסְיִידוֹנֵג) חוֹיִפְגַּעֲדִירִיקֶט; עַי סִילֵט פֶּחֶר הַחֵלְזֵנְעִיעֶר דַּעַן דְּחֵאִיט כַּעֲלִיִּבְכַעַטֵּן חַת מְחַטְטֵן טַחְגַּע.
- ה חַת מְחַטְטֵן סִיקֵט יִיד חִיִּין טְרִיעֵ: פֶּחֶלֶק חֵן, וְחָ וּיִיח דִּיח זִיבֵטֵן חוֹיך דַּעַן מְחַטְטֵן לֹו פִּיעֶרֶן חַת מְחַטְטֵן טַחְגַּע.
- ו חַת מְחַטְטֵן חוֹיט עַי דַּעַן סוֹכָה; בַּעוֹוְחָהֶנְעֶרן עַרְלוֹיבְט, בְּחָךְ חִיהֶרֶן הִיִּסְעֶרן חוֹנֵד וְחָהֶנְוִנְעֵן לֹוִיק לֹו קַעֲהֶרֶן. חַת מְחַטְטֵן טַחְגַּע.
- ז חַת מְחַטְטֵן גַּעוֹחְנֶגֶט דַּעַן פִּיעֶהֶעו גַּעבּוֹרֵט לֹוִר רִיעֶע; דַּעַן עַרְסֵט קַחֵן יִיחֶדַעַת הִיִּאֲחַעוֹטְהַרְחַנֵּר חִיִּין גַּעֲפֶחֶלְזִיעַ חַפְסֶר וּעַרְדֵּן.* חַת מְחַטְטֵן טַחְגַּע.
- ח דַּר מְחַטְטֵן (שְׁמִינֵי עֲצֵרֵת) וּחְחוֹרֵד דַּעַן פֶּחֶר הַעַרְנֶעֶה עַרְטֵן זִיבֵטֵן חוֹיִפְגַּעֲדִירִיקֶט, דְּחֵאִיט

(* ויהי ס' ויקח קמפיטעו 22 פֶּעֶר 27.

מעריב ליל שמיני עצרת

- מִפְּנֵי טוֹרַח יוֹלָדֶת הַשְּׁבֻעָה. בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי:
- שְׁמִינֵי טָפְסִים לְבָרֶךְ קָהָל מִלְכָּם.
- בְּשִׁלַּח אֶת הָעָם לְדַרְכָּם. בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי:
- שְׁמִינֵי יֶחֶד אֹרֵךְ עָט.
- לְקַרְבֵּן טוֹב מְעָט. בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי:
- שְׁמִינֵי בַּפּוֹר וּמְנוֹחַ הַזֹּחָה.
- לְקַיִים צוּוֵי עֲוֹנוֹת מוֹחָדֶיהוּ. בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי:
- שְׁמִינֵי לְעוֹדֶף שְׂמֻחָה לְרֵאוֹת.

לגענע

כַּעַם שְׁעֵבֶרֶת שֶׁל פֶּסַח רְחוּקָה כ' יוֹם אַף וְאֵת הַי' לַרִּיךְ לַהֲיוֹת רְחוּקָה כ' יוֹם, וְלָמָּה הָיָה סְמוּכָה לַחֹג? מִפְּנֵי שְׁאִחֵר יְמוֹת הַחֹג יְמוֹת הַגְּשָׁמִים כֵּס (וְלֹא רָצָה לְהַטְרִיחַ עֲלֵיהֶם לָשׂוֹב וּלְעֵלֹת לִירוּשָׁלַיִם), לְפִיכֵךְ אִחֵר הַקִּבְ"ה עַד שֶׁהָן כֵּאֵן יַעֲשׂוּ אֶת הַעֲבָרֶת עִכְ"ל. יוֹלָדֶת הַשְּׁבֻעָה, תֵּאָר לְיִשְׂרָאֵל בִּירְמִי' ט"ו ע'. שְׁמִינֵי טוֹכִים, נִתְקַן לְבָרֶךְ קָהָל מִלְכָּם, שִׁיבָרֶךְ הַקָּהָל אֶת מִלְכָּם וְכֵן כְּתִיב גַּם שְׁלֹמֹה בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי שָׁלַח אֶת הָעָם וַיְבָרְכוּ אֶת הַמֶּלֶךְ (מ"א ט). שְׁמִינֵי יֶחֶד אֹרֵךְ עָט לְקַרְבֵּן וְכו', הַקִּבְ"ה הַעוֹטָה אֹרֵךְ כַּשְׁלֹמֹה יֶחֶד הַשְּׁמִינֵי לְקַרְבֵּן טוֹב מְעָט כִּי בַשְּׁבֻעָת יְמֵי הַחֹג הַטְרִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל בַּשְּׁבֻעָה פְּרִים אֲכָל בַּשְּׁמִינֵי פֶר אֲשֶׁר וְאִיל אֲשֶׁר לְפִי שֶׁהוּא כְּעַד יִשְׂרָאֵל כַּמְצוּרָה שֶׁס' נְפִי' רַשִׁי ז'ל וְנִמְס' סוּכָה דף נ"ה, וַיִּתְכַּן כִּי טוֹב תֵּאָר לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל. שְׁמִינֵי כְּפוֹר וְכו', הַיּוֹם הַשְּׁמִינִי לְמִילָה הוּא דוּחָה יוֹם כִּיפּוּר וַיּוֹם מְנוּחַ הַיִּיכוּ שְׁבֵת כְּדִי לְקַיִים צוּוֵי אֵל הַקִּבְ"ה מוֹחֵל עוֹנוֹת כִּי הוּא טוֹב בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי יַעֲלֵ, בַּיּוֹם אֲפִי בַשְּׁבֻעָת וְאֲפִי בַּיּוֹם. שְׁמִינֵי לְעוֹדֶף שְׂמֻחָה לְרֵאוֹת, כְּדֹאֵית' נִמְס' סוּכָה דף מ"ח א' וְהֵיית' אֶךְ שְׂמֻחַ לְרֵבּוֹת לִיל י"ט אֲחֵרֹן לְשֻׁמְחָה, מִלְּמַד שְׁקִיב אֶדְם בַּהֲלֵל וְכַשְׂמָחָה וְכַכְּבוֹד י"ט אֲחֵרֹן שֶׁל חַג וְכו', וְזֶה טַעַם לְעוֹדֶף שְׂמֻחָה וְהַיִּיכוּ לְרֵבּוֹת שְׂמֻחַת שְׁמִינֵי. לְרֵאוֹת, אֶת פְּנֵיהֶ' לְכַעֲנֵעַ שְׁמִינֵי, לֹאֵר מוֹחֹר עַל הַשְּׁמִינִית, לְכַעֲנֵעַ פֶּעַל

- דְּחִיט עַר דַּעַן פֶּחֶקֶע נִיבֵט לֹו בַעֲסוֹוֶרְלִיךְ פֶּחֶזְזֵע². חַת חֲכַטְעַן טַחְגַע.
- ט חַת חֲכַטְעַן זַעגֶנְטַע דִּיח גַעֲחִינְדַע חִיהֶרֶען קַחְגִיךְ חֹזַ עַר נִיח חִיהֶרֶע וּזַעגֶע: טִיקֶטַע².
- י חַת חֲכַטְעַן הַחֵט דַעַר חֹזְזוֹוִיסֶעֲדַע נֹור חִינְלַעֲזֵעַ חֲבַעַר בַעֲדִיטֶעֲדַע חַפְּעֶר חַגַעֲחֶרֶדֶטַע³.
- ז דַעַר חֲכַטַע (דִּיח בַעֲטִינְדִיג) פֶּעֲרֶדֶרֶחְבֶט דַעַן פֶּעֲרוֹחֶחֶכּוֹגֶז חוֹדַר רוֹהַעַ טַחְג (שְׁבֻעָת), דְּחִיט דַעַר כַעֲעֶהֶז דַעַ: זִינְדַעֲכַעֲרֶגֶעֲבַעֲרוּ פִינְקֶטֶןִיךְ פֶּחֶזְזֶחְגַען וּזַעֲרֶדַען.
- ח דַעַר חֲכַטַע (שְׁמִינֵי עֲלֶרֶת) וּזְחֶד לֹור פֶּחֶרְגִיזֶעֶן פֶּרִידַע בַעֲסִטִּיחֶט. דַעַן פֶּרֶטְבֶּחֶרֶען.

(²) זִיחַע חִיט בִּיאֹר. (³) חִין מִלְכִים א' קַחְפִיטֵן 8. (²) זִיחַע חִיט בִּיאֹר.

מעריב ליל שמיני עצרת

- לְגַעְנֵעַ שְׁמִינֵי בַעֲשׂוֹתָו נִרְאוֹת. בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי:
- שְׁמִינֵי מִזְמֵן לְעֵתִיד לָבוֹא.
- לְשִׁמְחָה בּוֹ עִם קְרוֹבוֹ. בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי:
- שְׁמִינֵי נִקְרָא עֶצְרָת.
- לְאוֹם בְּיִשְׁוֹן נִנְצָרָת. בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי:
- שְׁמִינֵי סְדוּרָה בְּרֵתוֹת.
- וּבּוֹ נִבְרָתוֹ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה בְּרִית. בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי:
- שְׁמִינֵי עֶרוֹךְ הַחֲתוּמִים בּוֹ לְהַצִּיל.
- מִפּוֹעַרְת גָּנוֹן וְהַצִּיל. בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי:
- שְׁמִינֵי פִים בּוֹ לְהִתְבָּן.

לטבח

נגזר מן משחקים לפני ה' בכנורות וכתב עכ"ע וכלללים (א"כ ו) ואמרינן כע"פ סופרים כי בשמיני היו אומרים שיר למנצח על השמינית, כן נראה עיקר כפי' החרוז הזה, והמפרש' אשר ראיתי פירשנו על כענוע של לולב ומלכד שהפ' הזה בלתי מתיישב על הלשון, לא ידעתי מה ענין לולב ליום השמיני. נקרא עזרת לאום וכו', מובא ע"פ שאמרם נרות פ' פנחס ביום השמיני עזרת תהי' לכם, כל שנעת ימי החג ישראל עסוקין בקרבנותיהם של או"ה ביום השמיני אשר להם הקב"ה עכשיו אני ואתם נשמת יחד וכו'. שמיני סדורה וכו', הרבה עליות נסדרו על יום השמיני כגון עזרת וקרנן בהמה ומילה ביום השמיני ועלי' נכרתו יג' בריתות בלחי' בפרק ארבעה נדרים דף ל"א ב'. ערוך להליל וכו', דם המילה שנשמיני הוא מוכן וערוך להליל החתומים נכרית מילה מן הגוי הנס. מפוערה, תאר לגיחם בדכתיב לכן הרחיבה שאל כפשה ופיערה פי' לכלי חק (ישעי' כ' י"ד). שמיני פיים וכו' עתה מפרש כפיטן ענין שאמרם ז"ל שמיני חלוק לענין פו"ד ק"ב והוא מובא בפ' החליל ואות פ' רומם לפיים לפי שנשמיני היו

- פֶּרֶטְבְּחָרְטֵן וּחוּדְרֵטְהָטְטֵר וּחוּרְדֵעַ דְּהוּ תְּבִטְוּחִיטְיָגַע חִיטְוִטְרוּחְטֵטְ גֵּרִיהֵרְט,
- דֵּעַן תְּבִטְעַן הָטְט עַר פִּיר דִּיח לִוקוֹכְטְט כְּעֵטְטוּחִיטְט. זִיין פֶּרְטוּחְחֵרְטֵטְטוּ פֶּחָק חִיטְט לֹו עֶרְפְּרִיטְטוּ,
- דֵּעַן תְּבִטְטוּ — עֵלְרָת גֵּעִנְחָטְט — ווִידֵעֵטְט עַר חִיטְטֵטְט פֶּחָקֵק דְּהוּ עַר כְּעוּחֵהֵרְטֵט זִיח דְּהוּ לִיעַר דְּהוּ חִיטְטֵטְטִיִּד.
- דֵּעַן תְּבִטְטוּ כְּעִלִּיטְטֵטְט חֵטְכְּכֵעַ גֵּעֵטְטֵטְט; חֵן חִיחֵן וּחוּרְדֵּעַן דְּרִיחֵלְטֵהֵן כִּינְדִיטְט עֶרְרִיטְטֵטְט,
- דֵּעַן תְּבִטְטוּ כְּעִלִּיטְטֵטְט דְּהוּ; זִיעְגֵּל דֵּעַן כִּוְרֵטְטוּ (דִּיח כְּעֵטְטִיִּדוֹג).
- קִיטְטֵטְט חֵטְטֵטְטֵטְטֵטְט טְרִיטְטֵטְט דִּיח כְּעִיטְטֵטְטֵטְטֵטְטוּ, חֵטְט תְּבִטְטוּ טְחָגֵטְט.
- חֵטְט תְּבִטְטוּ וּחוּרְדֵּעַן חִיטְטֵטְטֵטְט כִּיטְט גֵּעֵחֵטְט, ווער פֶּחָק דֵּעַן פֶּרִיעוּטְטֵטְט

מעריב ליל שמיני עצרת

- לְטֹבוֹת מְבַח וְהֶבֶן . בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי :
- שְׁמִינֵי צוּרֵי לֹאמַר זְמַן .
- לְבָרֵךְ הָאֵל הַנְּאֻמָּן . בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי :
- שְׁמִינֵי קְבוּעַ רְגֵל בְּפָנַי עֲצֻמוֹ .
- לְשִׁמוּחַ בּוֹ עֲמוֹ . בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי :
- שְׁמִינֵי רְצוּי לְהִקְרִיב קָרְבָּן בּוֹ לְבָדוֹ .
- לְאוֹרֵי כָל הָאָרֶץ כְּבוֹרוֹ . בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי :
- שְׁמִינֵי שִׁיר בּוֹ לְבָדוֹ לְמַלְלֵל .
- לְגַמֵּר בּוֹ אֶת הַהִלָּל . בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי :

שמיני

טפסיין ארבע עשרות על הקרבנות שלח היו עושין כן כפי ייחודו של חזקו של חזקו עליוס
 חלילה הכ"ד עשרות, ופירוש פייס גורל, ולהתכן ל' תיכן. זמן, חות ז"ן ירמוז
 על זמן כפני ע"מו שמכריז בו שהחיינו כמו ביום ראשון של חג. קבוע רגל וכו', על
 זה ירמוז חות ר' שהוא רגל בפני ע"מו לענין חבלות כדלמעריבין כפ' ואוטגלתין אמר רבינא
 יום ח' לפני החג וחג ושמייכי ע"מרת שלו הרי כאן עשרים ואחד, פי' לענין שלשים יום
 ואין צריך להשלים לשלשים יום אחר הרגל אלא תשעה ימים נמצא שהשמיני עולה שבעה
 כשבעת ימי החג. שמיני רצוי וכו', חות ק"ף ירמוז על קרבן כפני ע"מו שהיו מקריבין
 כל ימי החג שבעים פרים והיו מתעטטים והולכין ולפי סדר מיעוטם היו להם להקריב
 בשמיני ששה פרים ואין מקריבין בו אלא אחד והוא כנגד חומה יחידה, ועוד שכל שבעת
 הימים היו מקריבין בכל יום אלים שנים וי"ד כנשים ובשמיני איל אחד ו' כנשים.
 שמיני שיר בו לנדו וכו', השיר שהיו חללים אומרים ביום השמיני לא היה מבלל שירות
 החג כדלמעריבין כפ' החליל בחולו של מועד כדלמעריבין אומר הנו לה' בני אלים, (פי' חולו של
 מועד הוא קורא ליום שני כי זה מדבר בזמן שבה"ט קיים שלח היו עושין י"ט אלא יום
 אחד) כשני ולרשע אמר אלהים, בשלישי מי יקום לי, ברביעי כינו בווערים, בחמישי
 כסירות מסכל שמו, כשני ימוצו כל מוסדי ארץ, רב ספרא מותיב בהו סימנא ה"ו

- ד"ח תפסער סוף חטטן חוזר לזבערייטען וזלן,
- צ חטן חטטען בעפיהלט דח: געטען נזבערהחזן שהחיינו לו חטטען חוזר
- גחטט פיר זיינע טרייע לו דחנקען.
- ק דען חטטען החטט ער לזן חזנכההחגיגען פֿענוטטחג חיינגעעלט, לו
- זיינע פֿחוקעו פֿריידע,
- ר חטן חטטען געפיעל ע: חיהטן בענוהדערע תפסער חלוקהרדען; חיהטן
- דעסען חחיענוטחט דח גחנזע עררע פֿילוט.
- ש חטן חטטען וחוזררע חיון בענוהדערער חחחח חכגזעגען נעכט דען
- גחנזע כלל חטן חטטען טחגען

חטן

מעריב ליל שמיני עצרת

מ'שמיני הית בַּרְכָּה בְּפָנַי עֲצָמָה.
 לְפָנֶיךָ לְיַעַר כֶּחֶךְ וְעֲצָמָה. בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי:
 שְׁמִינֵי יוֹרְשֵׁי גְצוּחַ יְחִירְךָ • אֲנֵי אֵלֵי הַשְׂתַּחֲוֹת
 בְּאֵם בָּרוּב חֶסְדֶּיךָ • יוֹחַשׁ עֵזְרִם מִקֹּדֶשׁ בְּזִכּוֹת
 חֶסֶדֶיךָ • בְּעִזְרַת שׁוּרְרוֹ עַל הַיָּם סִהַדֶיךָ:
 בְּגִילָה בְּרָנָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ בְּלָם:
 מִי־כִמְכָּה בְּאֵלֶם יְהוָה מִי כְּמִכָּה
 נִאֲדָר בְּקֹדֶשׁ גּוֹרָא תְהַלֵּת עֲשֵׂה פְּלֶא:
 מַלְכוּתְךָ רְאוּ בְּנֵיךָ בּוֹקְעֵים לִפְנֵי מֹשֶׁה:
 טוֹעֵנִי עוֹל מַלְךְ אֵל אִמּוּנָה • יְשָׁבָה בְּסִכָּה
 שְׁבָעָה בְּאִמּוּנָה • בְּנֶחְנוּ חֵלֶק לְשָׁבָעָה וְגַם
 לְשִׂמוּנָה • לְקֶרְאָתָם זֶה יִשְׁעֵנוּ לְהַחֲיֵשׁ שְׁבָעָה

וְהָיָה כִּי תִּשְׁכַּח עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְכִי תִּשְׁכַּח עַד הַיּוֹם הַזֶּה
 שֶׁכֵּן כָּל הַיּוֹם הַזֶּה וְכִי תִּשְׁכַּח עַד הַיּוֹם הַזֶּה
 וְכִי תִּשְׁכַּח עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְכִי תִּשְׁכַּח עַד הַיּוֹם הַזֶּה
 וְכִי תִּשְׁכַּח עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְכִי תִּשְׁכַּח עַד הַיּוֹם הַזֶּה
 וְכִי תִּשְׁכַּח עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְכִי תִּשְׁכַּח עַד הַיּוֹם הַזֶּה
 וְכִי תִּשְׁכַּח עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְכִי תִּשְׁכַּח עַד הַיּוֹם הַזֶּה
 וְכִי תִּשְׁכַּח עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְכִי תִּשְׁכַּח עַד הַיּוֹם הַזֶּה
 וְכִי תִּשְׁכַּח עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְכִי תִּשְׁכַּח עַד הַיּוֹם הַזֶּה
 וְכִי תִּשְׁכַּח עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְכִי תִּשְׁכַּח עַד הַיּוֹם הַזֶּה
 וְכִי תִּשְׁכַּח עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְכִי תִּשְׁכַּח עַד הַיּוֹם הַזֶּה
 וְכִי תִּשְׁכַּח עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְכִי תִּשְׁכַּח עַד הַיּוֹם הַזֶּה

ח הַיָּם מְשַׁבֵּט וְיִירָד נֶחֱדַח חַיֵּיעַר בַּעֲתָה־דַעַח: עַגְגַּע: פִּתְרָן גֵּבַעַט עַט, לָוֶן רוֹהוֹעַ
 דַּעַן דַּעַר דַּעַט טוֹחַבֵּעַן קִרְחַט חוֹדֶר טַטְרַקַּע פִּעְרוֹיֵיהֶט. חָנֶן חֶטְטַעַן טַרְגַּע.
 שׁוּעֵי. יֵחַ, דִּיחַ וְיִוֵּיג יֶדֶךְ חוֹטְטֶער דַּעַן יִחַעַח חֵיהֶרַע: קְחֵיגוֹ חוֹדֶר טַרֵיעַן
 גַּחַטְטֵעַן שׁוּיעַגַעַן, הַחְבַּטֵן כּוֹן טַרֵיעַחֵדֶךְ יֵיעַבְטֵן טַחָעַן חֵין דַּעַר חוֹכֵס גַּעַוִּיילֵט. יֵחַ
 הַחְבַּטֵן דִּיחַ יֵיעַבְטֵן גַּעַפֵיעַרַט, חוֹדֶר פֵּיעַרַן כּוֹן דַּעַן חֶטְטַעַן. דַּחֵדֶדֶךְ וְיִירָד חוֹזְנֶער
 הַיָּל בַּעַשׂוֹיֵיעַגַט; יֵחַ וְיֵיעַר דַּעַן בַּחֵדֶר קַחְטוֹטֵטֵט, דִּיחַ יֵיעַבְטֵן חוֹדֶר חֶטְט. *

מחיל * נְחֶדַח דַּעַר פִּרְחַעַל־יֵיהֶיגַּג טַיֵכֶס קַחֶפִיעַטֵטוֹ 5 כַּעַר 1.

וּשְׁמוֹנָה: זֶה צוּר יִשְׁעֵנוּ פָּצוּ פֶה וְאָמְרוּ:
 יי יִמְלֹךְ לְעֵלָם וָעַד: וְנֹאמַר כִּי פָדָה יי אֶת
 יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד הַזֹּק מִמֶּנּוּ.

מִחֵילָף חֵיל הַזֹּלָכִים. נָסְעוּ מִסּוּפָה וְלִשְׁמוֹחַ
 בְּשִׁמְיֵי נְמֻלְכִים. סִבְרֵיהֶם עָלֶיךָ מְשֻׁלְכִים.
 עוֹזֵר יִשְׂרָאֵל וּגְאָלוֹ מִמְּלִיכִים: בְּרוּךְ אַתָּה יי
 מֶלֶךְ צוּר יִשְׂרָאֵל וּגְאָלוֹ:

הַשְּׂכִיבֵנו יי אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם וְהַעֲמִידֵנוּ מִלְּכָנוּ
 לְחַיִּים וּפְרוּשׁ עָלֵינוּ סִבְתַּת שְׁלוֹמְךָ וְתִקַּנְנוּ בְּעֵצָה
 טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ וְהוֹשִׁיעֵנו לְמַעַן שְׁמֶךָ וְהַגֵּן
 בְּעַדָּנוּ וְהַסֵּר מֵעָלֵינוּ אוֹיֵב דְּבָר וְחָרֵב וְרָעַב
 וְיָגוֹן וְהַסֵּר שָׁטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵנוּ וּבְצֵל כְּנַפְיֶךָ
 תִּסְתַּיְרֵנוּ כִּי אֵל שׁוֹמְרָנוּ וּמְצִילָנוּ אַתָּה כִּי אֵל
 מֶלֶךְ חַנוּן וְרַחוּם אַתָּה וּשְׁמוֹר צִאתָנוּ וּבּוֹאֵנוּ
 לְחַיִּים וְלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. וּפְרוּשׁ
 עָלֵינוּ סִבְתַּת שְׁלוֹמְךָ:

מחיל וכו', עש"ה ילכו מזיל אל חיל יראה אל אלהים כליון (תילי פדח) ואמרינן
 עליו סוף פ' הרוחה היולא ענית הכנסת לבית המדרש ועב"ה לבי"ב זוכה להקביל פני
 שכינה עכ"ל וע"ז ייסד נשעו מסוכה וכו'. נמלכים, מתיעלים. סגר יכנס, תקות
 טזאס, ל' הסלך על יסרך (תילים נה כג).

מחיל. פתן מייבער גוטען החדרונג לור חדערן ווחדעלנד, ליעהען יח כון חווי
 דער סוכה לו פייערן דחן: פריידעלפענט דעו חבטען טחגעני. וויט לושערויכט בעני
 בעהלען יח חיהר געטיקקע דיר, קתניג, ישראלי העלפער חוגר עהלפער!
 פונים

מעריב ליל שמיני עצרת יא

פונים מסכה לביהם לישוב. צקון להשם
הקשב. קוראי רוממותיה שמך להשב.
תפרום עלימו סבת שלומך תהלות יושב:
פרוך אתה יי הפורש סבת שלום עלינו ועל כל
עמו ישראל ועל ירושלים:

^{נצח} ושפרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדתם ברית
עולם: ביני ובין בני ישראל אות הוא לעלם בר שששת ימים עשה
יי את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש:

נדבר משה את מוערי יי אל בני ישראל:

סלי קרי.

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתה:

פרוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם
אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל
עליון גומל חסדים טובים וקנה הכל וזוכר חסדי אבות
ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה. מלך עוזר
ומושיע ומגן. פרוך אתה יי מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני מתיה מתים אתה רב להושיע.
מכלל חיים בחדר מתיה מתים ברחמים רבים סומך
נופלים ורופא חלים ומתיר אסורים ומקים אמונתו
לישני

פונים. צקון לחסם, שפית תפתח שמתפללים בלחש. סגך לחשב ע"כ
ליראי' ס' ולחובי שמו (על אחי ג) יו), תהלות יושב, תחר לחל ית'.

פונים. ויח ליעהען חויו דער סוכה נחך חיהרען ווההנגען לוריק, חוכטער
חיברויטויגען געבעטע; ערהערע זיח! זיח רוסען דיינע חמיענטקט מן חוכה
פרייען המך דיינען נחטען; ח ספרייטע דוח דעקע דיינע פרייערע חוכער
זיח, עהרעגער חוכטער לנבגעווענגען!

לִישְׁנֵי עֶפְרַיִם כְּמוֹהוּ בְּעַל גְּבוּרֹת וּמִי דֹמָה לָךְ מְלֹךְ
מִמִּית וּמִחַיֵּה וּמִצְמִיחַ יְשׁוּעָה וְנִיבְאֵמָן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים.
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ וְקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהִלְלוּךָ סֶלַח.
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקְּדוֹשׁ:

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים. אַהֲבַתְּ אֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ.
וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת. וְקִדְשָׁתָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבָּתָנוּ
מִלְּבָנוּ לְעִבּוֹדֶיךָ. וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:
וַתִּתֵּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה שְׁבֻתֹת לְמַנוּחָה וּמוֹעֲדִים
לְשִׂמְחָה חַגִּים וּזְמַנִּים לְשִׁשּׁוֹן. אֶת־יוֹם הַשְּׁבֻת הַזֶּה וְאֵת
יוֹם הַשְּׁמִינִי חַג הָעֲצֵרֶת הַזֶּה. וְזֶמַן שִׂמְחָתָנוּ
בְּאַהֲבָה מִקְרָא קָדֵשׁ זָכַר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

אלהינו

(*) אֵת יוֹם שְׁמִינִי חַג הַעֲצֵרֶת הַזֶּה, כִּי עֲשׂוֹת חֻכֵּי וּמִצְוֹת וְאֲבוֹדָהּ וּמִשְׁאָר
וּתְכִיפֵי סִפְחֵי וּשְׁבֻלֵי הַלֶּקֶט וְאֲנֵהְגִי רֹאשׁוֹ, וְהִרְכֵּב נֶעֱלַ עַל סֵקל וְטָרִי לְהוֹכִיחַ עַ"פ רַמְבַּם
ש"ע נְקִי' חג ע"ש וְהִרְכֵּב נֶעֱלַ עַל סֵקל וְטָרִי לְהוֹכִיחַ עַ"פ רַמְבַּם וְשִׁמְחָתָנוּ חַג עֲצֵרֶת וְכַלּוֹס זֶה
נִשְׁמַח הַחֲרוֹבִים הַמְּסֻקָּי' עַל כֹּחַ וְלִדְעֵתִי זֶה רֹאשׁוֹ לְשִׁמְחָתָנוּ עֲדָאֵי טַרְיָן קָרָא לְרַבּוֹת
י"ע הַחֲרוֹן לְשִׁמְחָתָנוּ שֶׁ אֵיכָנּוּ כֻלָּל וְשִׁמְחָתָנוּ חַג עֲצֵרֶת וְכִי אֵיכָנּוּ לְשִׁמְחָתָנוּ אֵיכָנּוּ
אֲנֵם נִרְאֶה לְהַכִּיף רֹאשׁוֹ דִּיקְרָא חַג עַן הִירֹשְׁלַמִּי כּוֹכַב בְּתוֹם בְּחַגֵּי' דף ע'
א' וְחַגֹּתָם אֲתוּ חַג לֵה' שְׁנַעַת יָמִים לֹא עָסַף שְׁבֻת שְׁבֻת לְמַדְנוּ שְׁאִין חַגֵּי'
דוֹח' שְׁבֻת וְעַתָּה ת"ל ת ח ג ו ה ז לְרַבּוֹת י"ע הַחֲרוֹן לְשִׁמְחָתָנוּ וְכֹחַ הַרִי לְךָ ז"ע
חֲרוֹן נְקִי' חַג עַן הַחֲרוֹן, וְכֹחַ הַשְּׁמִינִי נִרְאֶה כְּעֵבֶר הַלְשׁוֹן חֲזַר עֲלֵת
אֵת וְכֹחַ נְבִי' רִשִׁי נִרְאֶה אֵת יוֹם הַשְּׁמִינִי, וְלֹא תִשָּׂא כֻלָּ הַמְּקִרָא לֹא בִּי
שְׁמִינִי עַל' וְלֹא בְּיוֹם שְׁמִינִי הַעֲזַר' כִּי אֵת בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי עֲזַרְתָּ, לְעוֹלָה הַשְּׁמִינִי נִרְאֶה
נִרְאֶה וְעֲזַרְתָּ נִלָּא ה' כְּדִין חִיבוֹר הַכֹּזָב עִם כּוֹשֵׁן, זֶה רֹאשׁוֹ נִרְאֶה שְׁאִין
שְׁמִינִי סוּדָן לְעֲזַרְתָּ אֲנִי הֵם כְּפִרְדִּים וְגַם נֶעֱלַ הַשְּׁמִינִי הַפְּרִידִם לְעוֹלָם,
וְעוֹד רֹאשׁוֹ דְּבַחֵיב עֲזַרְתָּ הֵיךְ נִלָּא חַג עֲצֵרֶת וְלֹא יִחוּבֵר כֻלָּ עִם שְׁמִינִי שְׁהוּ זָכַר
לְכֵן נִסְחַת נֶעֱלַ עַל אֵת יוֹם שְׁמִינִי הַעֲזַרְתָּ חַג הַזֶּה הֵיךְ הֵיךְ תְּמוּהָ וּמִקְרָא כֻלָּ
לְדָדִים וְכִדְאֵמָן וְעוֹד שְׁהוּ מְנוּסָח' זֶה הֵיךְ הֵיךְ הֵיךְ הֵיךְ הֵיךְ הֵיךְ לְעֲזַרְתָּ
יָמִים שְׁמוֹנֵה זֶה עֶקֶר, וְאֲוֹלַם עַ"פ דְּרָבִי יִתְבָּן ג"כ לְמוֹר אֵת יוֹם הַשְּׁמִינִי עַל' ר'
הַחַג הַזֶּה וְיִהְיֶה עֲשׂוֹ הַיּוֹם הַשְּׁמִינִי שְׁהוּ עֲזַרְתָּ שֶׁל חַג הַשְּׁבֻת הַזֶּה וְגִירָסָא
זֶה גַם הֵיךְ כְּכּוֹה וְנִרְוֹרָה וְקִבְּלָתָּ הַקְּהֵלֹת אֲחוֹתָנוּ בְּזֹאת וְקִבְּלָתָּ נְגִידֵיכָא הַקְּדוּשׁוֹ
וְשִׁמְחָתָנוּ נְכוֹנוֹת וְשִׁין לְאַחַת תְּשִׁיבָה עַל הַחֲזַרְתָּ לְכֵן אֵין לְשִׁמְחָתָנוּ.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיִבְאֵ וְיִגִּיעַ וְיִרְאֶה וְיִרְצֶה
 וְיִשְׁמַע וְיִפְקֹד וְיִזְכֵּר וְזִכְרֵנוּ וּפְקֻדָּתֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ
 וְזִכְרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבֵדְךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קֹדֶשְׁךָ
 וְזִכְרוֹן כָּל עַמּוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לְפִלְטָה לְטוֹבָה
 לְחַן וְלַחֲסֵד וְלִרְחֻמִּים לְחַיִּים וְלְשָׁלוֹם בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי חַג
 הָעֲצָרֹת הַזֶּה וְזָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה וּפְקֻדָּה בּוֹ
 לְבִרְכָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים וּבְדַבַּר יְשׁוּעָה וּרְחֻמִּים -
 חוֹס וְחַנּוּן וּרְחֻמִּים עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֱלֹהֵי עֵינֵינוּ כִּי אֵל
 מְלֶכֶךְ חַנּוּן וּרְחוּם אַתָּה:

וְהַשִּׁיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת בְּרַבְת מוֹעֲדֶיךָ לְחַיִּים וְלְשָׁלוֹם
 לְשִׂמְחָה וְלְשִׂשׁוֹן כַּאֲשֶׁר רָצִיתָ וְאַמְרָתָ לְבָרְכֵנוּ:

לענת אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו

קֹדֶשְׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְחַן חֲלֻקְנוּ בְּתוֹרָתְךָ שֶׁבִעֲנֵנו מְטוֹבָה
 וְשִׂמְחָה בִּישׁוּעָתְךָ וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת וְהִנְחִילֵנוּ
 יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן שֶׁבַת וּמוֹעֲדֵי
 קֹדֶשְׁךָ וְיִשְׁמְחוּ בְךָ יִשְׂרָאֵל מִקֹּדְשֵׁי שְׁמֶךָ בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ
 מִקֹּדֶשׁ הַשְּׁבֵת וְיִשְׂרָאֵל וְהוֹמְנִים:

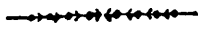
רָצָה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמּוֹת יִשְׂרָאֵל וּבְתַפְלָתָם וְהַשִּׁב
 אֶת הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל וְתַפְלָתָם בְּאַהֲבָה
 תִּקְבַּל בְּרָצוֹן וְתִהְיֶה לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךָ -
 וְתַחֲוִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן בְּרְחֻמִּים בְּרוּךְ אַתָּה
 יְיָ הַמְּחַיֵּר שְׂכִינְתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אָנֹכְנוּ לְךָ שְׂאֵתָה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
 לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מְגִינֵינוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר גּוֹדֵל

לְהוֹנִימוּ אֶת־הַלֵּל עַל־הַיַּיִנוּ הַמְּסוּרִים בְּיַדְהוֹעַל גְּשֻׁמְתֵינוּ
 הַמְּקוּדוֹת לָךְ . וְעַל גְּסִיָּה שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ
 וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֵרֶכְבְּ וּבְקָרְוֹצֵהָרִים הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ
 רַחֲמֶיךָ וְהַמְּרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חַסְדֶיךָ מֵעוֹלָם קִיְּנוּ לָךְ :
 וְעַל כָּל־שֶׁמֶן וְיִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שֶׁמֶךָ מְלַכְנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד .
 וְכִלְהַחֲיִים יוֹדוּךָ סְלָה וְיִתְלָלוּ אֶת־שִׁמְךָ בְּאַמֶּת הַיְיִשׁוּעָתָנוּ
 וְעוֹרְתָנוּ סְלָה . בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שֶׁמֶךָ וְלָךְ נִאֶה לְהוֹדוֹת :
 שְׁלוֹם רַב עַל־יִשְׂרָאֵל עִמָּךָ תְּשִׁים לְעוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא
 מְלֶכֶךְ אֲדוֹן לְכָל הַשְּׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת־עַמְּךָ
 יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עֵת וּבְכָל שְׁעָה בְּשְׁלוֹמְךָ . בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ
 הַמְּבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם :

אֱלֹהֵי נֶצֶר לְשׁוֹנֵי מַרְעַ וְשִׁפְתֵי מַרְפָּה מְרַמָּה וְלִמְקַלְלֵי נַפְשֵׁי תַהוֹם
 וְנַפְשֵׁי בְּעַפְרָ לְכָל הַהֲרִיָּה פֶתַח לְבִי בְּתוֹרָתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדֶּה נַפְשִׁי וְכֹל
 הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מִהֲרָה הַסֵּר עֲצָתָם וְקַלְקַל סַחֲבָתָם . עֲשֵׂה לְמַעַן
 שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יִמְנָךְ עֲשֵׂה לְמַעַן קִרְשֶׁתְךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תוֹרָתְךָ לְמַעַן
 יִחַלְצוּ יְרִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעַנְנֵי : יְהִי לְרִצּוֹן אֲמְרֵי סִי וְהַגִּיּוֹן לְבִי
 לְפָנֶיךָ צוּרֵי וּגְוָאֵלֵי . עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרְצוֹנוֹ הוּא יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ
 וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאֲמְרוּ אָמֵן : יְהִי רִצּוֹן לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
 שִׁיבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ :

ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות .
 וערבה ליי מנחה יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות .

מעריב ליל שמיני עצרת

בטבת אומרים ויכלו גם מנן אבות ונקנת קהלות גם במה מדליקין.
 ויכלו השמים והארץ וכל צבאם: ויכל אלהים ביום
 השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל
 מלאכתו אשר עשה: ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש
 אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות:
 ואלהינו ואלהי אבותינו ואלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי
 יעקב הלא הגדול הגבור והנורא לעליון קנה שמים וארץ:
 וזמן אבות בדרו מחיה מתים במאמרו האל
 הקדוש שאין כמוהו המניח לעמו ביום שבת קדשו
 כי גם רצה להניח להם לפניו נעבוד ביראה
 ופחד ונודה לשמו בכל יום תמיד מעין הברכות
 אל ההודאות ארון השלום מקדש השבת ומברך שביעי
 ומניח בקדשה לעם מדישני ענג זכר למעשה בראשית:
 ואלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו קדשנו
 במצותה ויהן חלקנו בתורתך שבענו משובח ושמחנו
 בישועתך וטהר לבנו לעבדך באמת והגחילנו ואלהינו
 באהבה וברצון שבת קדשך. וינחו ביה ישראל
 מקדשי שמך. ברוך אתה וי מקדש השבת:

חין פיעטן קבלות ויירד במה מדליקין געמיגט, פוק חוי טוב עטול דבר.
 ב"במה מדליקין ובמה אין מדליקין, אין מדליקין לא
 בלכש ולא בחוסן ולא בכלך, ולא בפתילת האידן ולא
 בפתילת המדבר, ולא בירוקה שעל פני הפנים, ולא בזפת
 ולא בשעודה, ולא בשמן קיק ולא בשמן שרפה, ולא
 באלהי ולא בחלב. נחום המדי אומר מדליקין בחלב
 מבשל וחכמים אומרים אחד מבשל ואחד שאינו מבשל
 אין מדליקין בו: (ב) אין מדליקין בשמן שרפה ביום

טוב. רבי ישמעאל אומר אין מדליקין בעטרון מפני כבוד
השבת. וחכמים מתירין בכל השמנים בשמן שמשמין
בשמן אגוזים בשמן צנונות בשמן דגים בשמן פקעות
בעטרון ובנפט. רבי טרפון אומר אין מדליקין אלא בשמן
זית בלבד: (א) כל היוצא מן העץ אין מדליקין בו אלא
פשתן. וכל היוצא מן העץ אינו מטמא טמאת אהלים
אלא פשתן. פתילת הפגד שקפלה ולא התכהה, רבי
אלעזר אומר טמאה היא ואין מדליקין בה, רבי עקיבא
אומר טהורה היא, ומדליקין בה: (ב) לא יקוב אדם
שמופרת של ביצה וימלאנה שמן ויתננה על פי הנר
בשביל שתהא מנפסת ואפילו היא של חרס, ורבי יהודה
מתיר. אבל אם חברה היוצר מתחלה מתר מפני שהוא
כלי אחד. לא ימלא אדם קערה שמן ויתננה בצד הנר
ויתן ראש הפתילה בתוכה בשביל שתהא שואבת, ורבי
יהודה מתיר: (ג) המכבה את הנר מפני שהוא מתירא
מפני גזים מפני לסטים מפני רוח רעה או בשביל החולה
שיושן, פטור. כחם על הנר כחם על השמן כחם על
הפתילה, חיב. רבי יוסי פוטר בכלן חוץ מן הפתילה
מפני שהוא עושה כחם: (ד) על שלש עברות נשים
מתות בשעת לידתן, על שאינן זהירות, בגדה בחלה
ובתדלקת הנר: (ה) שלשה דברים צריך אדם לומר
בתוך ביתו ערב שבת עם השכה. עשרתם ערכתם
הדליקו את הנר. ספק השכה ספק אינה השכה, אין
מעשרין את הנדאי, ואין מטבילין את הכלים, ואין
מדליקין את הפרות, אבל מעשרין את הדמאי.
ומעריבין וטומנין את החמין:

חניא אמר ר' חנינא חיוב אדם למשמש בכנריו בערב שבת עם
חשיכה שמא ישכח ויזאן, אמר רב יוסף הלכתא רבנא לשבחא:

אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא. תלמידי חכמים
 מרבים שלום בעולם: שנאמר וכל בניך למודי יי רב
 שלום בניך: אל תקרא בניך אלא בניך: שלום רב
 לאהבי תורתך ואין למו מכשול: יהי שלום בחילך
 שלוח בארמנותיך: למען אחי ורעי אדרבה נא שלום
 בך: למען ביתי אלהינו אבקשה טוב לך: יי עז
 לעמו יתן יי ויברך את עמו בשלום:

סדר קדוש.

בקדוש מקדשין על הסולם אומדין תחלה יום הששי כשחל בשבת.

סברי מרגן ורכנו ורכוחי.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הנפן:
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל
 עם ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו. ותתן לנו יי
 אלהינו באהבה שבתות למנוחה ומועדים לשמחה
 חגים וזמנים לששון את יום השבת הזה ואת יום
 השמיני חג העצרת הזה. זמן שמחתנו
 באהבה מקרא קדש וזכר ליציאת מצרים. פי בני
 בחרת ואותנו קדשת מכל העמים ושבת ומועדי
 קדשך באהבה וברצון בשמחה ובששון הגדלתנו. ברוך
 אתה יי מקדש השבת וישראל והזמנים:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם

שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה:

עלינו לשבח לאדון הכל לתת גדלה ליוצר בראשית
 שלא עשנו כגויי הארצות ולא שמנו כמשפחות הארמה
 שלא שם חלקנו בהם וגדלנו בכל המונם. ואנחנו בודעים

ומשתחיים ומזדים לפני מלך מלכי המלכים הקדוש
 ברוך הוא שהוא נוטף שמים ויוסד ארץ ומושב יקרו
 (כ"ט וכסא כבוד) בשמים מפעל ושכינת עוזו בגבהי מרומים:
 הוא אלהינו אין עוד (כ"ט אחר). אמרת מלכנו אפס זולתו
 בפתוב בתורתו וידעת היום והשבת אל לבבך כי יהיה
 הוא האלהים בשמים מפעל ועל הארץ מתחת אין עוד:
 על בן נקוה לך יי אלהינו לראות מהרה בתפארת עזך
 להעביר גלגלים מן הארץ והאלילים פרות יברתון. לתקן
 עולם במלכות שדי וכל בני בשר יקראו בשמך. להפנות
 אלק כל רשעי ארץ. יבירו וידעו כל יושבי תבל כי לך
 תכבד כל בך תשבע כל לשון: לפניה יי אלהינו יברעו
 ויפולו. ולכבוד שמך יקר יתנו. ויקבלו כלם את על
 מלכותך. ותמלוך עליהם מהרה לעולם ועד. ביה המלכות
 שלך היא ולעלמי עד תמלוך בכבוד. בפתוב בתורתך
 יי ימלך לעלם ועד: ונאמר והיה יי למלך על כל
 הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד:

קריש יחום יערל.

תפלה כשיוצאים מן הסוכה.

יהי רצון מלפניה יי אלהינו ואהי אבותינו
 בשם שקימתי וישבתי בסכה זו בן אובה
 לשנה הבאה לישב בסכת עזר של לויחן:

תפלת שחרית.

קודם שיכנס לכה"כ יזכה מעט בעזרת בה"כנ ויאמר:
בעפ"ך חמון חין ריח סולע געהט, זמגט חמון:

**וַאֲנִי בָּרַב חֶסֶדְךָ אֲבֵא בִירְךָ
אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל־הַיִּכָּל קִדְשְׁךָ בִּירְאָתְךָ:**

סו ילך נכחת ולס כפתע פתחו ויאמר: רחן געהט חמון מיט חיסטמנד היכיין חוכר: חגט:

בְּבֵית אֱלֹהִים נִרְוֶיךָ בְּרָגֶשׁ:

כאיכנס לכה"כ יאמר: נחך רעטן הייטרישט חין ריח סולע זמגט חמון:

מִדֶּשֶׁב אֱדַלֶּיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכַּנְתֶּךָ יִשְׂרָאֵל: וַאֲנִי בָּרַב
חֶסֶדְךָ אֲבֵא בִיתְךָ אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל־הַיִּכָּל קִדְשְׁךָ בִּירְאָתְךָ: יי
אֶהְבֵּתִי מְעוֹן בִּיתְךָ וּמְקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ: וַאֲנִי אֶשְׁתַּחֲוֶה
וְאֶכְרַע אֶבְרַכְּהָ לִפְנֵי עֲשִׂי: וַאֲנִי תִפְלְתִי לְךָ וַיַּעַת
רְצוֹן אֱלֹהִים בְּרַב־חֶסֶדְךָ עֲנֵנִי בְּאַמֶּת לִשְׁעָךָ:

נקסס לל' שלמה כן גבירול. כ' תנועות ויתד וי' תנועות.

שחר אבקשה. צורי ומשגבי אערוך לפניך. שחרי וגמערבי
לפני גדלתך. אעמד ואפנה כיעינה תראה. כלמחשבות לבני
טהרה אשר יוכל. הלב והלשון לעשות ומהפתי. רוחי בתוך קרבי
הנה להתישב. זמרת אגוש על-כן אודה בעוד תהיה. נשמת אלוה בני

**אֲנִי קִרְאתֶיךָ בִּירְעַנְנִי אֵל הַמַּדְאֻנָּה לִי שְׁמַע אִמְרָתִי:
אֲנִי בְצַדֵּק אֶחֱזֶה פְּנִיךָ אֶשְׁבַּע בְּהַקִּיץ תְּמוֹנַתְךָ: וַאֲנִי
עֲלֶיךָ בְּטַהֲרִי יי אִמְרָתִי אֱלֹהֵי אֲתָה: שְׁמַע קוֹל תְּחִנּוֹתַי
בְּשִׁוְעֵי אֱלֹהֵי בְנֵי־אֲדָמָה אֶל־דְּבִיר קִדְשְׁךָ: יי אֱלֹהֵי שׁוֹעֲתֵי
אֱלֹהֵי וְתִרְפָּאֵנִי: אֱלֹהֵי יי אֶקְרָא וַיֵּאֲדָנִי אֶתְחַבֵּן: הַאֲיִדָּה**

פניך

(*) אדני, כ"כ נכל כ"י תס נסנה נכדי קל" וולעין, וכן כעיד כגפון
בו חפני כונח כס' אבדורהם וכן כעלס המ"ש.

כַּנִּיחַ עַל־עַבְדְּךָ הוֹשִׁיעֵנִי בְּחֶסֶדְךָ : כִּי־לֹא־יִי הוֹחַלְתִּי אֶתְּךָ
 תַּעֲנֵה אֲדֹנָי אֱלֹהֵי : שְׁמַעְהִי תַפְלִתִּי יְיָ שְׁוַעְתִּי הַאֲוִיבָה יֵי
 דְמַעְתִּי אֶל־תַּחֲרַשׁ : שְׁמַע־יְי וְחַנּוּנֵי יְי הִיֵּה עֹזֵר לִי :
 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שְׁמַחְתִּי בְּאֹמְרִים לִי בַּיּוֹם יְי גִּלְדִּי :
 שִׁשׁ אֲנִכִּי עַל־אִמְרַתְךָ כְּמוֹצֵא שָׁלַל רָב : הַקְּשִׁיבָה לְקוֹל
 שְׁוַעִי מִלְּפִי וְאֱלֹהֵי כִי אֲלִיךָ אֶתְפַּלֵּל : יְי בְּקֹר תִּשְׁמַע קוֹלִי
 בְּקֹר אֶעְרֹךְ לְךָ וְאַצְפֶּה : אֲנִי קָרָאתִיךָ בִּירְתַעֲנֵנִי אֵל
 הַמַּאֲוִיבָה לִי שְׁמַע אִמְרַתִּי : רַגְלִי עָמְדָה בְּמִשְׁוֹר
 בְּמִקְהָלִים אֲבָרְךָ יְי :

שיר מן ב' הנועות ויחד וב' הנועות ויחד וב' הנועות כדלח וכן בסוגר
 ובחזרו רצוף י' העקרים על סדר י' כחובים הנרשמים.
 יגדל אלהים חי וישתבח נמצא ואין עת אל-מצויארתו
 אחד ואין יחיד כיהודו בעלם וגם אין סוף לאחדתו
 אין לו דמות הגוף ואינו גוף לא נערוף אליו קרשתו
 קדמון לכל דבר אשר נברא ראשון ואין ראשית לראשיתו
 הנו ארון עולם לכל-נוצר יורה גדלתו ומלכותו
 שפע נביאתו נתנו אל- אנשי סגלתו ותפארתו
 לא קם בישראל במשה עזר נביא ומביט את-תמונתו
 תורת אמת נתן לעמו אל על-יד נביאו נאמן ביתו
 לא יחליף האל ולא יטיר התו לעז לפים לוולתו
 צופה ויודע סתרינו טביט לסוף דבר בקרמתו
 גומלי לאיש חסד כמפעלו נותן לרשע רע כרשעתו
 ישלח לקץ יטון משיתנו לפדות טחכי קץ ישועתו
 מתים יחיה אל ברכ-חסדו ברוך ערי-עד שם תהלתו

(*) שְׁמַעְהִי כִּל וְטַמֹּר עֲלֵי לִי ק"מ.
 וחספסים יש מדגישין הב' ויש ערפוס. וכבר דברתי נו כמות מאור עינים שלל
 כי במקלי עברתי (נחלשי לבי) וללל ויחנו כמדבר צין (כמדבר לג לו).
 (**) גומל לאיש וכו', שיעורו גועל חסד לכל איש כמפעלו ומתן רע לכל
 רע כרשעתו. רז"כ כ"ח ש"ו הסתיר דברים ללא כוונתו.

תפלת שחרית

ב

סיד מורכב סיחד וב' תנועות ויחד וב' תנועות כדלח וכן בסוגר.

אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מֶלֶךְ • בְּמַרְם כְּלִי יִצִיר נִבְרָא:
 לַעֲת נַעֲשֶׂה בְּחִפְצוֹ כֹּל • אֲזִי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא:
 וְאַחֲרֵי כִבְלוֹת הַכֹּל • לְבַדּוֹ יִמְלֹךְ נוֹרָא:
 וְהוּא הָיָה וְהוּא הוֹה • וְהוּא יִהְיֶה בְּתַפְאֲרָה:
 וְהוּא אֶחָד וְאֵין שְׁנַי • לְהַמְשִׁיל לוֹ לְתַחֲבִירָה:
 בְּלִי רְאשִׁית בְּלִי תַבְלִית • וְלוֹ הָעוֹז וְהַמְשִׁרָה:
 וְהוּא אֵלֵי וְחֵי נְאֻלִי • וְצוֹר חֲבִלִי בְּעַת צָרָה:
 וְהוּא גַם־וּמְנוֹס לִי • מִנֶּת כּוֹסֵי בְּיוֹם אֶקְרָא:
 בְּיָדוֹ אֶמְקֹד רוּחִי • בְּעַת אִישָׁן וְאַעִירָה:
 וְעַם־רַהוֹי גּוֹיָתִי • יי לִי וְלֹא אֶירָא:

ככל הברכות והתפלות לריך זיכרון פי' הטלות מה שטולים בשפתיו, ונהחמירו שם הוי' ב"ה יכוין פי' קריאתו נלדנות סהול ארון הכל וגם יכוין בכתיבתו סהול הוי' הוי' ונהחמירו גם אלהים יכוין סהול התקוף ובעל היכולת ובעל הכוחות כלם.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
 קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוְּנוּ עַל גְּמִילַת יְרֵדִים:
 בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר יִצֵר
 אֶת־הָאָדָם בְּחִכְמָה וּבְרָא בּוֹ נְקֻבִים נְקֻבִים
 חַלּוּלִים חַלּוּלִים גְּלוּי וַיְדוּעַ לִפְנֵי כֶּסֶף בְּבוֹדֶךָ
 שָׂאֵם יִפְתַּח אֶחָד מֵהֶם אִזּו יִסְתֵּם אֶחָד מֵהֶם
 אִי אֲפֹשֵׁר לְהִתְקַיֵּם וְלַעֲמוֹד לְפָנֶיךָ: בְּרוּךְ
 אַתָּה יי רֹפֵא כָּל־בֶּשֶׂר וּמִפְּלִיא לַעֲשׂוֹת:

כסרכ קהלות פזכנו שתחילים כאן אלהי נשמה.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
 קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לַעֲשׂוֹק בְּדַבְרֵי תוֹרָה:
 וְהַעֲרַבְנָא יי אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ
 וּבְפִי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצִאֲצָאֵינוּ
 (וְצִאֲצָאֵי מֵאַחֵינוּ) וְצִאֲצָאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כְּלָנוּ יוֹדְעֵי
 שְׁמֶךָ וְלוֹמְרֵי תוֹרָתְךָ לְשִׁמְחָה בְּרוּךְ אַתָּה יי
 הַמְלַמֵּד תוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל: בְּרוּךְ אַתָּה יי
 אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַרְתָּנוּ מִכָּל
 הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ בְּאֵי גוֹתֵן תּוֹרָה:
 יְבָרְכֶךָ יי וְיִשְׁמְרֶךָ: יְאֵר יי פְּנֵינוּ אֵלֶיךָ וְיִחַנְךָ: יִשְׂאֵל יי פְּנֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ וְיִשֶׁם לָךְ שְׁלוֹם: אֱלוֹ דְּכָרִים שְׂאִין לָהֶם שְׁעוֹר הַפֶּאֱהָ
 וְהַכְּפוּרִים וְהַרְאִיוֹן וְגַמְלֵלוֹת חֲסָדִים וְתִלְמוּד תּוֹרָה: אֱלוֹ
 דְּכָרִים שְׂאֵדָם אוֹכֵל פְּרוֹתֵיהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וְהַקֶּרֶן קִיָּמָת
 לְעוֹלָם הַבָּא: וְאֱלוֹ הֵן כְּבוֹד אָב וְאָם וְגַמְלֵלוֹת חֲסָדִים
 וְהַשְׂכַּמַּת בֵּית הַמִּדְרָשׁ שְׁחֵרִית וְעֵרְבִית וְהַכְּנַסַּת אוֹרְחִים
 וּבִקּוּר חוֹלִים וְהַכְּנַסַּת כֶּלֶה וְהַלְוֵית הַפֶּת וְעִיּוֹן תְּפִלָּה
 וְהַבָּאת שְׁלוֹם בֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ וְתִלְמוּד תּוֹרָה בְּגִנְדַּר כָּלֶם:
 אֱלֹהֵי נִשְׁמָה שְׁנַתַּת בִּי מִהוֹרָה הִיא אַתָּה
 בְּרֵאתָה אַתָּה יִצְרַתָּה אַתָּה גִּפְחַתָּה בִּי וְאַתָּה
 מִשְׁמְרָה בְּקֶרְבִי וְאַתָּה עֵתִיד לִטְלֶה מִמֶּנִּי
 וְלִהְיוֹתִי בִּי לְעֵתִיד לְבֹא: כָּל־זְמַן שֶׁהַנִּשְׁמָה
 בְּקֶרְבִי מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי

רבוּן כָּל־הַמַּעֲשִׂים אַרְוֹן כָּל־הַנְּשָׁמוֹת בְּרוּךְ
 אַתָּה יי המְחַזֵּיר נְשָׁמוֹת לַפְּגָרִים מֵתִים:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן
 לְשִׁבְוֵי בֵינָה לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עֲשִׂנִי נִבְרִי:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עֲשִׂנִי עֶבֶד:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עֲשִׂנִי אִשָּׁה:

כִּנְסִים סוּמְרוֹת בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעֲשִׂנִי כִרְצוֹנִי:

נִקְ"ק מִיָּן מוֹסִיפִים בֵּא" אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מִגְּבוּיַת שְׁפִלִים (עֵינִין ס' ס' טו) :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם פּוֹקֵחַ עוֹרִים:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מְלַכְשֵׁי עַרְכּוּם:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מֵתִיר אֲסוּרִים:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם זוֹקֵף כְּפוּפִים:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם רוֹקֵעַ הָאָרֶץ עַל־הַפְּוִים:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעֲשִׂה לִי כָל־צָרָכִי:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר הִכִּין מִצְעַד־רַגְבִּי:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אוֹזֵר יִשְׂרָאֵל בְּגִבּוֹרָה:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עוֹטֵר יִשְׂרָאֵל בְּתַפְאֵרָה:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם תּוֹתֵן לְעַף כַּח:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמַּעֲבִיר שְׁנָה מֵעֵינֵי

וְתַגּוּמָה מֵעַפְעָפִי: וַיְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאַל־הִי

אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתִּרְגְּלֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ וּדְבַקְנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְאַ תְּבִיאֵנוּ

לֹא לַיְדֵי חַטָּא וְלֹא לַיְדֵי עֲבָרָה וְעוֹן וְלֹא לַיְדֵי גְסִיוֹן וְלֹא לַיְדֵי

בְּיוֹן וְאַ תִּשְׁלַט בְּנוּ יִצַר הַרַע וְהִרְחַקְנוּ מֵאָדָם רַע וּמִחֶבֶר

רע ודבקנו בייצר הטוב ובמעשים טובים וכוף את יצרנו
להשתעבד לך ותננו היום ובכל־יום לחן ולחסד
ולרחמים בעיניך ובעיני כל־רואינו ותגמלנו חסדים
טובים ברוך אתה ייגומל חסדים טובים לעמו ישראל:

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי
שתצילני היום ובכל־יום מעוי פנים ומעוות
פנים מאדם רע ומחבר רע ומשכן רע ומפגע
רע ומשטן המושחית מדין קשה ומבעל־דין
קשה בין שהוא בן־ברית ובין שאינו בן־ברית:
לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר ומודה
על־האמת ודובר אמת בלבבו ויששם ויאמר:

רבון כל־העולמים לא על־צדקותינו אנחנו
מפילים תחנונינו לפניך כי על רחמיה הרבים.
מה אנחנו מה תינו מה חסדנו מה צדקותינו
מה ישועתנו מה כחנו מה גבורתנו מה
נאמר לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו הלא כל־
הגבורים באין לפניך ואנשי השם כלא היו
וחכמים ככלי מדע ונבונים ככלי השכל כי רב
מעשיהם תהו וימי חייהם הכל לפניך. ומותר
האדם מן־הבהמה אין כי הכל הכל:

אבל אנחנו עמך בני בריהך. בני אברהם
אהבה שנשבעת לו בהר המוריה. זרע יצחק

יְחִידוֹ שֶׁנֶּעֱקָד עַל גְּבֵהַּ הַמִּזְבֵּחַ עֲדַת יַעֲקֹב בְּנֵי
כְּבוֹדָךְ שֶׁמֵּאֲהַבְתָּךְ שֶׁאֲהַבְתָּ אֹתוֹ וּמִשְׂמַחְתָּךְ
שֶׁשִּׂמַחְתָּתָבוּ קָרְאתָ אֶת שְׂמוֹ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂרוּן׃
לְפִיכָּךְ אֲנַחְנוּ חַיִּים לְהוֹדוֹת לָךְ וּלְשַׁבַּחְךָ
וּלְפָאֲרָךְ וּלְבָרְךָ וּלְקַדְּשׁ וּלְתַתֵּן שְׂבַח וְהוֹדִיָּה
לְשִׁמְךָ׃ אֲשֶׁרֵינוּ מֵהַטּוֹב הֶלְקֵנוּ וּמֵהַנְּעִים
גֹּרְלָנוּ וּמֵהַיָּפֶה יִרְשַׁתָּנוּ אֲשֶׁרֵינוּ שֶׁאֲנַחְנוּ
מוֹשְׁבִימִים וּמַעֲרִיבִים עָרֵב וּבִקָּר וְאוֹמְרִים
בְּעַמִּים בְּכָל־יּוֹם

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי אֶחָד׃

כלל בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד׃

רש"ל ה"י נוסח לוע' כאן כל הפרט' הראשון' של ק"ג, פזום שלפניו' כשלוש'רי'
קרובות מתעכבין בקריאת שמע עד אחר זמנה ונוכח הוא יולא ידי מונת ק"ג.

אֲתָהּ הוּא עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם אֲתָהּ הוּא
מִשְׁנִבְרָא הָעוֹלָם אֲתָהּ הוּא בְּעוֹלָם הַיְהוּה וְאֲתָהּ
הוּא לְעוֹלָם הַבָּא קִדְּשׁ אֶת שִׁמְךָ עַל מְקוֹדֵי־יִשְׂרָאֵל
שִׁמְךָ וּקְדֵשׁ אֶת שִׁמְךָ בְּעֶלְמְךָ וּבִישׁוּעַתְךָ תָּרִים
וְהַגְבִּיהַ קְרַנְגָנוּ בֵּיאֵי מְקוֹדֵשׁ אֶת־שִׁמְךָ בְּרַבִּים׃
אֲתָהּ הוּא יי אֱלֹהֵינוּ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ וּבַשְּׁמַיִם הַשָּׁמַיִם
הָעֲלִיּוֹנִים. אָמֵת אֲתָהּ הוּא רֵאשׁוֹן וְאֲתָהּ הוּא אַחֲרוֹן
וּמְבַלְעֵדֶיךָ אֵין אֱלֹהִים. קִבֵּץ קִוְיָה מֵאֲרַבַּע בְּנִפּוֹת הָאָרֶץ
יְקִירוֹ וַיְדַעוּ כָּל־בְּאֵי עוֹלָם כִּי אֲתָהּ־הוּא הָאֱלֹהִים לְבִדְךָ
לְכָל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ. אֲתָהּ עֲשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־

הָאָרֶץ אֶת־הַיָּם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּם . וּמִי־בְכָל־מַעֲשֵׂה־יָדָיִךְ
 בְּעֵלְיוֹנִים אוֹ בַתְּחִתּוֹנִים שִׁיאֹמַר לְךָ מַה־תַּעֲשֶׂה . אָבִינוּ
 שְׁבַשְׁמִים עֲשֵׂה עִמָּנוּ חֶסֶד בְּעֵבֹר שְׂמֹךְ הַגָּדוֹל שֶׁנִּקְרָא
 עֲלֵינוּ וְקִיָּם־לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ מַה־שֶּׁכָּתוּב בַּעֲת־הַהִיא אָבִיא
 אֶתְכֶם וּבַעֲת־קִבְצִי אֶתְכֶם כִּי־אֵתָן אֶתְכֶם לְשֵׁם וְלַתְהִלָּה
 בְּכָל־עַמֵּי הָאָרֶץ בְּשׁוֹבֵי אֶת־שְׁבוֹתֵיכֶם לְעִיגֵיכֶם אָמַר יי :

כַּהֲקֹל אֲזַכְּרֶם לְעוֹטְרִים כְּלוֹן נִרְכָּו בַתּוֹרָה, יִנְרַךְ, אִו דַּנְרִי, וְשֵׁשׁ אֶלֶף סִפְסוּקִי וְהַצְּנֵה.
 שְׁמוֹת ל

וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : וְעָשִׂיתָ כִּינֹר נְחֹשֶׁת וְכִנּוֹ
 נְחֹשֶׁת לְרַחֲצָהּ וּנְתַתָּהּ אֹתוֹ בֵּין־אֵהָל מוֹעֵד וּבֵין־הַמִּזְבֵּחַ
 וּנְתַתָּ שָׁמָּה מַיִם : וּרְחֲצוּ אִתְּחֵן וּבְנֵינוּ מִמֶּנּוּ אֶת־יְדֵיהֶם
 וְאֶת־רַגְלֵיהֶם : בְּבֹאֵם אֶל־אֵהָל מוֹעֵד וּרְחֲצוּ־מַיִם וְלֹא
 יָמָתוּ אוֹ בְּגִשְׁתֶּם אֶל־הַמִּזְבֵּחַ לְשִׁרְתָּ לְהַקְטִיר אִשָּׁה לַיהוָה :
 וּרְחֲצוּ יְדֵיהֶם וּרַגְלֵיהֶם וְלֹא יָמָתוּ וְהָיְתָה לָהֶם חֻקְעוֹלָם
 לוֹ וּלְזֶרְעוֹ לְדוֹרֹתָם : וְלָבַשׁ חִבְהֵן מִדָּו בַד וּמַכְנָסִי־כֹד
 וְלָבַשׁ עַל־בְּשׂוּרוֹ וְהָרִים אֶת־הַדָּשָׁן אֲשֶׁר־תֹּאכַל הָאִישׁ אֶת־
 הָעֵלֶה עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוּ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ : וּפָשַׁט אֶת־בְּגָדָיו
 וְלָבַשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים וְהוֹצִיא אֶת־הַדָּשָׁן אֶל־מִחוּץ
 לַמִּחֲנֶה אֶל־מְקוֹם טְהוֹר :

וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : צוּ אֶת־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶת־קִרְבְּנֵי לַחֲמֵי
 לַאֲשֵׁי רִיחַ נִיחְחֵי תִשְׁמְרוּ לְהִקְרִיב לִי
 בְּמוֹעֵדוֹ : וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר
 תִּקְרְבוּ לַיהוָה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִים

שָׁנִים לַיּוֹם עָלָה תְּמִיד: אֶת־הַכֶּבֶשׂ אֶחָד
 תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין
 הָעֶרְבָיִם: וְעִשִּׂירִית הָאֵיפָה סֶלֶת לְמִנְחָה
 בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן פְּתִית רְבִיעֵת הַהֵיזָן: עָלָה
 תְּמִיד הַעֲשִׂיָה בְּחֵר סִנִּי לְרִיחַ נִיחַח אֲשֶׁה
 לַיהוָה: וְנִסְכּוֹ רְבִיעֵת הַהֵיזָן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד
 בִּקְדֻשׁ הַסֵּד נִסְךְ שֶׁכֶר לַיהוָה: וְאֵת הַכֶּבֶשׂ
 הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבָיִם כַּמִּנְחָה הַבֶּקֶר
 וְכַנְסֻכּוֹ תַעֲשֶׂה אֲשֶׁה רִיחַ נִיחַח לַיהוָה:

^{יחזקאל ט' י"ב}
 וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יְרֵךְ הַמִּזְבֵּחַ צִפְנָה לִפְנֵי יְהוָה
 וְזָרְקוּ בְּנֵי אֹהֶלן הַכֹּהֲנִים אֶת־דָּמּוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:
 אֵתָּה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַקָּטֹרֶת אֲבוֹתֵינוּ לִפְנֵיךָ אֵת־
 קִטְרֹת הַסַּמִּים בְּזֶמֶן שְׁבִיית הַמִּקְדָּשׁ קָנִים. כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָ
 אוֹתָם עַל יְדֵי מֹשֶׁה נְבִיאֶךָ כְּפָתוּחַ בְּתוֹרָתְךָ:

^{מסות ל' ז' י"ד}
 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה קַח־לָךְ סַמִּים נְטֹף וְשָׁחַלְתָּ
 וְחָלַכְנָה סַמִּים וּלְבַנְתָּ זִכָּה בְּדַבַּר יְהוָה: וְעִשִּׂיתָ אֹתָהּ
 קִטְרֹת רִקְחַת מַעֲשֶׂה רִקְחַת מִמֶּלַח טָהוֹר קֹדֶשׁ: וְשָׁחַקְתָּ
 מִמָּנָה הִדְקָה וְנִתְתָּה מִמָּנָה לִפְנֵי הָעֵדוּת בְּאֵהָל מוֹעֵד אֲשֶׁר
 אֶעֱבֹד לָךְ שָׁמָּה קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים תִּהְיֶה לָכֶם: וְנֹאמַר וְהַקָּטֹרֶת
 עָלָיו אֹהֶלן קִטְרֹת סַמִּים כַּכֶּבֶר כַּכֶּבֶר בְּהִיטְבִיבוֹ אֵת־
 הַנִּרְחַת יִקְטֹרְנָה: וּבְהִעֲלֹת אֹהֶלן אֶת־הַנִּרְחַת בֵּין הָעֶרְבָיִם
 יִקְטֹרְנָה קִטְרֹת תְּמִיד לִפְנֵי יְהוָה לְדוֹרֹתֵיכֶם:

חנו רכנו פסום הקטורת, הצרי והצפורן החלבנה והלכונה משקל
שבעים שבעים מנה. מור וקציעה שכולח נרד וכרכום, משקל ששה
עשר ששה עשר מנה, הקושט שנים עשר, וקלופה שלשה, וקנמון
חשעה, כודית כרשינה חשעה קבין. יין קפריסין, סאין חלחא וקבין
ח'חא, ואם אין לו יין קפריסין, מביא חמר חורין עתיק, מלח סדומית
רובע הקב, מעלה עשן כל שהוא. רבי נתן אומר אף כפת הירדן כל
שהוא ואם נתן בה דבש פסלה. ואם חסר אחת מכל סמניה חייב מיחה:

רכן שמעון בן גמליאל אומר, הצרי אינו אלא שרף, הנוסף מעצי
הקטף. כורית כרשינה ששפין בה אח הצפורן, כדי שחיה נאה. יין
קפריסין ששורין בו את הצפורן, מפני שהיא עזה. והלא מי רגלים
יפין לה, אלא שאין מכניסין מי רגלים בעזרה, מפני הכבוד:

חניא רבי נתן אומר כשהוא שוחק אומר הרק היטיב היטיב הרק
מפני שהקול יפה לבשמים, פטמה לחצאין כשרה לשליש ולרביע לא
שמענו. אמר רבי יהודה זה הכלל, אם כמדתה, כשרה לחצאין,
ואם חסר אחת מכל סמניה חייב מיחה:

חני בר קפרא אחת לששים או לשבעים שנה היחה באה של שירים
לחצאין. עוד חני בר קפרא, אלו היה נוהן בה קורטוב של דבש אין
אדם יכול לעמוד מפני ריחה, ולמה אין מערבין בה דבש, מפני
שהתורה אמרה כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה ליי:

יְצַבְאוּר עֲפָנוּ טַשְׁבֵּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה: יי צְבֹאוֹת
אֲשֶׁר־י אֲדָם בְּיַמֵּי בָרָךְ: יי הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קְרֹאֵנוּ:
אֲתָה סֵתֵר לִי מִצָּר תִּצְרֵנִי רַבִּי פִלַּט הַסּוֹבְבֵי סֵלָה: וְעֲרֹבָה
לִי מִנַּחֵת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קְדְמוֹנֵי־וְרָח:

תפלת רבי כסוביח בן סקנב.

- אנכי יחזק . אָנָּה בְּכֹחַ גְּדֻלַּת יְמוֹיֶךָ תִּתִּיר צָרוֹתַי .
- קרע שטן . קַבֵּל רַחֲמֵי עֲמֻךְ שֶׁנִּבְנֵנוּ מִתְּהַרְגוּ נוֹרָא .
- נגד יכש . נָא גְבוּר דוֹרְשֵׁי יְחִוּדְךָ בְּכֹחַת שְׁמֵרָם .
- כטר צחג . בְּרַחֲמֵי טְהָרָם רַחֲמֵם צְדָקָתְךָ תְּמִיד גְּמֻלָּם .
- הקב טנע . חֲסִין קְדוֹשׁ בְּרוּךְ שׁוֹבֵךְ נְהַל עֲדָתְךָ .
- יגל סוק . יְחִיד גֹּאֵה לְעַמֶּךָ פְּנֵה זִוְכְרֵי קְדֻשָׁתְךָ .
- שקו ציח . שְׁוַעֲתָנוּ קַבֵּל וּשְׁמַע צַעֲקוֹתָנוּ יוֹדַע תַּעֲלֹמַת .

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

תפלת שחרית

ו

בבית מוסדין
 נמנהג
 ובימים השבת שגידכבשים בגי' שנה תמימים ושני
 עשרנים סלת מנחה כלולה בשמן ונסכו: עלת שבת
 בשבתו על עלת התמיד ונסכה:

א' יהוה מסקמו הוא נמקו' לטוד, וכן בריית' דר' ישמעל' לכן לרין ללמדו זימן ספי'.
 וכמיס פ"ס.

א' איהו מקומן של זבחים קדשי קדשים שחיטתן בצפון
 פר ושעיר שליום הכפורים שחיטתן בצפון וקבול דמן
 בקלי שרת בצפון ודמן טעון הויה על בין הכדים ועל
 הפרכת ועל מזבח הוהב מתנה אחת מהן מעבכת שירי
 הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח החיצון אם
 לא נתן לא עבב: כ פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים
 שחיטתן בצפון וקבול דמן בקלי שרת בצפון ודמן טעון
 הויה על הפרכת ועל מזבח הוהב מתנה אחת מהן
 מעבכת שירי הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח
 החיצון אם לא נתן לא עבב אלו ואלו נשרפין בבית
 הקדשן: כ טאאת הצבור והיחיד אלו הן טאאת הצבור
 שעירי ראשי חדשים ושל מעדות שחיטתן בצפון וקבול
 דמן בקלי שרת בצפון ודמן טעון ארבע מתנות על ארבע
 קרנות: כיצד עלה בכבש ופנה לסובב ובאילו לקרן
 דרומית מזרחית. מזרחית צפונית. צפונית מערבית.
 מערבית דרומית. שירי הדם היה שופך על יסוד דרומי.
 ונאכלין לפנים מן הקלעים לזכרי בהנה בכל מאכל
 ליום ולילה עד חצות: י העולה קדש קדשים שחיטתה
 בצפון וקבול דמה בקלי שרת בצפון ודמה טעון שתי

מתנות שהן ארבע וטעונה הפשיט ונתוח וכליל לאשים :
 ה זכחי שלמי צבור ואשמות . אלו הן אשמות אשם גזלות
 אשם מעילות אשם שפחה חרופה אשם גזיר אשם
 מצורע אשם תלוי . שחיתתן בצפון וקבול דמן בכלי שרת
 בצפון ודמן טעון שתי מתנות שהן ארבע . ונאכלין לפנים
 מן הקלעים לזכרי כהנה בכל מאכל ליום ולילה עד חצות :
 ו התודה ואיל גזיר קדשים קלים שחיתתן בכל מקום
 בעזרה ודמן טעון שתי מתנות שהן ארבע . ונאכלין בכל
 העיר לכל אדם בכל מאכל ליום ולילה עד חצות : המורם
 מהם פיוצא בהם אלא שהמורם נאכל לפניהם לנשיהם
 ולבניהם ולעבדיהם : ושלמים קדשים קלים שחיתתן
 בכל מקום בעזרה ודמן טעון שתי מתנות שהן ארבע
 ונאכלין בכל העיר לכל אדם בכל מאכל לשני ימים
 ולילה אחד : המורם מהם פיוצא בהם אלא שהמורם
 נאכל לפניהם ולבניהם ולעבדיהם : ה הכבור
 והמעשר והפסח קדשים קלים שחיתתן בכל מקום
 בעזרה ודמן טעון מתנה אחת . ובקרב שיתן כנגד היסוד :
 שנה באבילתן הכבור נאכל לפניהם והמעשר לכל אדם
 ונאכלין בכל העיר בכל מאכל לשני ימים ולילה אחד .
 הפסח אינו נאכל אלא בלילה ואינו נאכל אלא עד חצות
 ואינו נאכל אלא למנויו ואינו נאכל אלא צלי :

רפי ישמעאל אומר בשלש עשרה מדות התודה
 נדרשת : מקל וחמר ומגורה שוה . מבגין אב מכתוב
 אחד . ומבגין אב משני כתובים . מבקלל ופרט ומפרט

וּבְלֵל. כָּלֵל וּפְרָט וּבְלֵל אִי אַתָּה דָן אֶלֶּא בְּעֵין הַפְּרָט. מִכָּלֵל
 שֶׁהוּא צָרִיךְ לְפָרֵט. וּמִפְּרָט שֶׁהוּא צָרִיךְ לְכָלֵל. כָּל־דָּבָר
 שֶׁהִיָּה בְּכָלֵל וַיֵּצֵא מִן־הַכָּלֵל לְלַמֵּד לֹא לְלַמֵּד עַל־עַצְמוֹ
 יֵצֵא אֶלֶּא לְלַמֵּד עַל־הַכָּלֵל כִּלּוֹ יֵצֵא. כָּל־דָּבָר שֶׁהִיָּה בְּכָלֵל
 וַיֵּצֵא לְטַעוֹן טַעוֹן אֶחָד שֶׁהוּא בְּעַנְיָנוּ יֵצֵא לְהַקֵּל וְלֹא
 לְהַחֲמִיר. כָּל־דָּבָר שֶׁהִיָּה בְּכָלֵל וַיֵּצֵא לְטַעוֹן טַעוֹן אֶחָד
 שֶׁלֹּא בְּעַנְיָנוּ יֵצֵא לְהַקֵּל וְלְהַחֲמִיר. כָּל־דָּבָר שֶׁהִיָּה בְּכָלֵל
 וַיֵּצֵא לְהוֹן בְּדָבָר הַחֲדָשׁ אִי אַתָּה יָכוֹל לְהַחֲזִירָו לְכָלֵל עַד
 שֶׁיִּחְזָוּיָרְנוּ הַכְּתוּב לְכָלֵל בְּפִרְוֹשׁ. דָּבָר הַלָּמֵד מֵעַנְיָנוּ.
 וְדָבָר הַלָּמֵד מִסּוּפוֹ. וְכֵן שְׁנֵי כְּתוּבִים הַמְּכַחֲשִׁים זֶה
 אֶת־זֶה עַד שֶׁיָּכֻוּא הַכְּתוּב הַשְּׁלִישִׁי וַיִּכְרַע בִּינֵיהֶם:
 יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבְנֶה
 בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ:
 וְשֵׁם גַּעֲבָרְךָ בְּיִרְאָה בְּיָמֵי עוֹלָם וּכְשֵׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

נודקיס הטלית ומתעטפים מעומד, ויברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
 קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַתְּעַטֵּף בְּצִיצֵת:

ויכסה ראשו בטלית ויאמר ד' פסוקים אלו:

מִהַיְיָקָר חֲסִדְךָ אֱלֹהִים וּכְבִּי אָדָם בְּצַל כְּנַפְיֶךָ יַחֲסִיּוֹן:
 יְרוּן מִדָּשָׁן בִּירְחֶךָ וְנַחֵל עַד גִּיָּה תִשְׁקָם:
 כִּי עַמְּךָ מְקוֹר חַיִּים בְּאַוְרֶךְ גְּרָאֲרֵה אֹזֶר:
 מִשׁוֹךְ חֲסִדְךָ לִידְעֶיךָ וְצַדִּיקְתְּךָ לִישְׁרֵי־לֵב:

ברוך שאמר יש לנו נקול נעים, וכריך לאערו כעעידה, וידקדק
 נקריאתו כמו גבי ק"ג. ואזור להפסיק עתחילת ב"ג עד לאחר י"ח, וחפילו
 לזורך מזה, אבל לקדושה ולנרכו דהיינו לומר ברוך ה' הסבורך לעולם ועד.
 ולתיבות מודים אכתבו לך, ולקדיש דהיינו לומר יהא שעי' רנח עד יתברך, וגם
 לענות אמן אחר דאמירין בעלמא ולענות אמן אחר האל הקדוש ואחר אשע
 תפלה, מפסיק, אבל לשאר אמן לא יפסיק.

אם בא לבית הכנסת ועלם הסבור בסוף פסוקי דזמיר' אומר ברוך שאמר עד מהולל
 בתשנאות ואח"כ תהל' לרוך עד מעת' ועד עולם הללויו', ואח"כ הללו את ה' טן
 השמים עד עם קרובו הללויו', ואח"כ הללו 4 בקדש עד כל הנצט' תהלל יה הללויו'.
 ואח"כ ישתבח, ואם יש לו זהות יותר יאמר הודו לה' עד והוא רחום וידלג עד והוא
 רחום שקודם אצרי יושבי כדי שיתפלל עם הסבור. ואם אין זהות כלל לא יאמר רק
 ברוך שאמר ותהל' לרוך ולשתבח, ואם כבר התחילו יולר אור וצין זהות לומר
 אפילו בדלוג יתחיל ברכת יולר אור ויקרא ק"ג עם ברכותיו, ויתפלל י"ח עם הסבור
 ואחר י"ח יתחיל הודו לה' וכו' עד ישתבח ולא יאמר ישתבח, ויש אכנים כשכנים
 לבית הכנסת והסבור מתחילין יולר אור הנה ג"כ מתחילים ישתבח עתהם וזה חסור
 געור כי ישתבח נתקן להיות סוף פסוקי דזמיר' וברוך שאמר הוא התחלה וכו'.
 אם לא אומר קצת פסוקי דזמיר' האריך יאמר ישתבח? לכן טוב וכוון להתחיל יולר אור.
 אם בא לבנה"ב ובתוך שיכדוק הציני' מתחילין הסבור' יולר אור טוב שיתפלל עם
 הסבור ולא יכדוק הציני' ויסמוך על הרוב וחזקתו כדוק. ויאלו הכ' ציני' שלפניו
 כידו היענית נשעת אעירת ב"ג וכאסימי' בתשנאות ינאקס ויניחם נחת טידו.

כתוב בשל"ה, קודם ברוך שאמר נריך לאמר בפה מלא:

הריני סומן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם יחוד
 קב"ה ושכנתיה על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

ברוך שאמר והיה העולם. ברוך הוא. ברוך
 עושה בראשית. ברוך אומר ועושה. ברוך
 גיור ומקנים. ברוך מרחם על הארץ. ברוך
 מרחם על הבריות. ברוך משלם שכר טוב
 ליראיו. ברוך חילעך וקנים לנצח. ברוך פודה
 ומציל ברוך שמו. ברוך אלה יי אלהינו מלך
 העולם. האל האב הרחמן המהלל בפני עמו
 משבח ומפאר בלשון חסידיו ועבדיו. ובשירי

דוד עבדך נהלך יי אלהינו בשבחות ובמירות
 נגדלך ונשבחך ונפאריך ונזכיר שמך ונמליכך
 מלכנו אלהינו יחיד הי העולמים • מלך משבח
 ומפאך עדי עד שמו הגדול • ברוך אתה יי
 מלך מהלל בתשבחות:

הודו ליי קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו:
 שירו לו זמרו לו שישחו בכל נפלאותיו:
 התהללו בשם קדשו ישמח לב מבקשי יי:
 דרשו יי ועזו בקשו פניו תמיד: זכרו נפלאותיו
 אשר עשה מפתיו ומשפטי פיהו: זרע ישראל
 עבדו בני יעקב בחיריו: הוא יי אלהינו בכל
 הארץ משפטיו: זכרו לעולם בריתו דבר צוה
 לאלה דור: אשר פרת את אברהם ושבועתו
 ליצחק: ויעמידה ליעקב להק לישראל ברית
 עולם: לאמר לך אתן ארץ כנען חבל
 נחלתכם: בהיותכם מתי מספר כמעט וגרים
 בה: ויתהלכו מגוי אל גוי ומממלכה אל עם
 אחר: לא יהיה לאיש לעשקם ויוכה עליהם
 מלכים: אל תגעו במשיחי ובנביאי אל
 תרעו: שירו ליי כל הארץ בשרו מיום אל
 יום ישועתו: ספרו בגוים את כבודו בכל

העמים נפלאותיו: כי גדול יי ומהלל מאד
ונורא הוא על כל אלהים: כי כל אלהי העמים
אלילים ויי שמים עשה: הוד והדר לפניו עז
וחדוה במקומו: הבו ליי משפחות עמים הבו
ליי כבוד ועז: הבו ליי כבוד שמו שאו מנחה
ובאו לפניו השתחוו ליי בהדרת קדש: חילו
מלפניו כל הארץ אף תכון תבל בל תמוט:
ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים יי
מלך: ירעם הים ומלאו יעלץ השדה וכל
אשר בו: או ירננו עצי היער מלפניו כי בא
לשפוט את הארץ: הודו ליי כי טוב כילעולם
חסדו: ואמרו הושיענו אלהי ישענו וקבצנו
והצילנו מן הגוים להודות לשם קדשך
להשתבח בתהלתך: ברוך יי אלהי ישראל
מן העולם ועד העולם ויאמרו כל העם אמן
והלל ליי: רוממו יי אלהינו והשתחוו
להדם רגליו קדוש הוא: רוממו יי אלהינו
והשתחוו לתר קדשו כי קדוש יי אלהינו: והוא
רחום ויכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב
אפו ולא יעור כל חמתו: אתה יי לא תכלא
רחמך ממני חסדך ואמתך תמיד יצרוני:
זכר רחמך יי וחסדך כי מעולם המה: תנו עז
לאלהים

לאלהים על־ישראל גאֹתוֹ וְעִזּוֹ בַשְּׁחָקִים:
 נוֹרָא אֱלֹהִים מִמִּקְדָּשֶׁךָ אֱלֵי יִשְׂרָאֵל הוּא נוֹתֵן
 עֵז וְתַעֲצֻמוֹת לְעַם בְּרוּךְ אֱלֹהִים: אֶל־נִקְמוֹת
 יי אֵל נִקְמוֹת הוֹפִיעַ: הַנִּשְׂא שׁוֹפֵט הָאָרֶץ
 הַשֵּׁב גָּמוּל עַל־גָּאִים: לִי הַיְשׁוּעָה עַל־עַמֶּךָ
 בְּרַכְתָּךְ פִּלְחָה: יי צְבָאוֹת עֲמָנוּ מִשְׁגַּב־לָנוּ יְהִי
 יַעֲקֹב פִּלְחָה: יי צְבָאוֹת אֲשֶׁר־י אָדָם בְּטַח בְּךָ:
 יי הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאָנוּ: הוֹשִׁיעָה
 אֶת־עַמֶּךָ וּבְרַךְ אֶת־נַחֲלֹתֶךָ וְרַעַם וְנִשְׂאִים
 עַד־הָעוֹלָם: גַּפְשָׁנוּ חֲכַתָּה לִי עֲזָרְנוּ וּמַגִּנֵּנוּ
 הוּא: כִּי־בו יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי בָשָׂם קִדְשׁוֹ
 בְּמִתְחַנּוּ: יְהִי־חֲסִדֶךָ יי עֲלֵינוּ כְּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ:
 הִרְאָנוּ יי חֲסִדֶךָ וַיִּשְׁעֶךָ תִּתֵּן־לָנוּ: קוֹמָה
 עֲזָרְתָה לָנוּ וּפָדָנוּ לְמַעַן חֲסִדֶךָ: אֲנִכִּי־יְיָ אֱלֹהֶיךָ
 הַמּוֹעֵלְךָ מֵאָרֶץ מִצְרַיִם הַרְחַב־פִּיךָ וְאִמְלֵאֲהוּ:
 אֲשֶׁר־י הָעַם שָׁכְבָה לוֹ אֲשֶׁר־י הָעַם שִׁי אֱלֹהֵיו:
 וְאֲנִי־י בְּחֲסִדֶךָ בְּמִתְחַתִּי יִגְרַל לִבִּי בִישׁוּעַתֶּךָ
 אֲשִׁירָה לִי כִי גָמַל עָלַי:

רחמי בספר המכהג לאבן הירמי שאמר: בצרפת כהנו לדלוג כשנמות וי"ט מזמור
 לחודרה וכן נדון שהיו אומרין אותו בזמן כנית על הקרבת המורה שהיו מביאין ד'
 הכריבין להודות ואיכה קריבה כשנת וי"ט דכדריס וכדנות אין קריבין כסה, אבל
 נפרובנלא וספרד זומרין אותו ולא יתכן, עכ"ל, והר"ד אנודרהס ייסג מכהג ספרד,
 אכן מכהגנו שלא לאמר וי"ט וערב י"כ גם לא בע"פ וזה"ס של פסוק,
 אכן נק"ק מדלג' רק שמי המינות מזמור לחודרה וממיל' הריעו ליי ונ'.

יראו את יהוה קדשיו כראין מחסור ליראיו:
 גפירים רשו ורעבו ודרשו יהוה לא יחסרו כל טוב:
 לבו בנים שמעולי יראת יהוה אלמדכם:
 מי האיש החפץ חיים אהב ימים לראות טוב:
 נצור לשוננו מרע ושפתנו מדבר מרמה:
 סור מרע ועשה טוב בקש שלום ודרפדו:
 עיני יהוה אל צדיקים ואזניו אל שועתם:
 פני יהוה בעשי רע להכרית מארץ זכרם:
 צעקו יהוה שמע ומכר צרותם הצילם:
 קרוב יהוה לנשבר ללב ואת דכאירות יושע:
 רבות רעות צדיק ומכלם יצילנו יהוה:
 שמר כל עצמתיו אחת מהנה לא נשברה:
 תמותת רשע רעה ושנאי צדיק יאשמו:
 פרה יהוה נפש עבדיו ולא יאשמו כל החסים בו:
 צ תפלה למשה איש האלהים אדני מעון אתה היות לנו
 בדר ודר: בטרם יהרים ילדו ותחולל ארץ ותבל
 ומעולם עד עולם אתה אל: תשב אנש עד דכא
 ויהאמר שובו בני אדם: כי אלה שנים בעיניך כיום
 אתמול כי יעבד ואשמורה כל ילך: ורמתם שנה יהיו
 בבקר כחציר יחלף: בבקר יצין וחלף לערב ומולל ויבש:
 כירכלינו באפה ובחמתה נבהלנו: שנת עונתינו לנגדך
 עלמנו למאור פניך: כי כל ימינו פנו בעברתך כלינו
 שגינו כמורהנה: ימי שונתינו ובהם שבעים שנה ואם

(*) סר' נקראת בעלמסו וכו' נעלם. (°) שחה ק'

בגבורת ושמונים שנה ורהבם עמל ואון כי גו חיש
ונעפה: מי יודע עז אפק וכיראתך עברתך: למנות ימינו
בנהודע ונבא לבב חכמה: שובה יהודה עד מתי והנהם על-
עבריה: שבענו בבקר חסדה ונרננה ונשמחה בכל ימינו:
שמחנו בימות עניתנו שנות ראינו רעה: יראה לעבריה
פעלך והדרך על-בניהם: ויהי נעם אדני אלהינו עלינו
ומעשה ידינו פוננת עלינו ומעשה ידינו פוננתו:
צא ישוב בסתר עליון בצל שדי יתלונן: אמר ליהוה מחסי
ומצודתי אלהי אבטח בו: כי הוא יצילך מפח יקוש מדבר
הוות: באברתו יסוד לך ותחת בגפיו תחסה צנה וסחרה
אמתו: לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם: מדבר
באפל יהלך מקטב ישוד צהרים: יפל מצודה ואלף
ורבבה מימנה אליה לא יגש: רק בעיניה תביטן שלמת
רשעים תראה: כי אתה יהוה מחסי עליון שמת מעונה:
לא תאנה אלקה רעה ונגע לא יקרב באהלך: כי מלאכי
יצוה לך לשמרה בכר דרכיה: על-פנים ישאונה פך
תגף באבן רגלך: על שחל ופתן תדרך תרמם בפיר
ותנין: כי בי חשק ואפלטוהו אשגבהו פי ידע שמי:
יקראני ויאענהו עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו:
ארך ימים אשביעהו ואראהו בישועתי: את ימים וכו'...
לה הללויה הללו את שם יהוה הללו עברי יהוה: שעמדים
בבית יהוה בחצרות בית אלהינו: הללויה פרי טוב יהוה ופרו
לשמו פי נעים: כרי עקב בחר לוייה ישראל לסגלתו: כי
אני ידעתי פיר גדול יהוה ואדנינו מפל אלהים: כל אשר

חֲפֵץ יְהוָה עֲשֵׂה בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ בַּיּוֹמִים וּבְלַיְתֵהֶם מוֹת:
 מַעֲלֵה נְשָׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים לַמָּטָר עֲשֵׂה מוֹצֵא רוּחַ
 מְאוֹצְרוֹתָיו: שִׁהֲבֵה בְכוֹרֵי מִצְרַיִם מֵאֲדָם עַד בְּהֵמָה:
 שְׁלַח אוֹתוֹת וּמִפְתִּים בְּתוֹכֵכִי מִצְרַיִם בְּפִרְעָה וּבְכַל־
 עַבְדָּיו: שִׁהֲבֵה גּוֹיִם רַבִּים וְהַרְג מְלָכִים עַשׂוּמִים: לְסִיחּוֹן
 מֶלֶךְ הָאָמּוּרִי וְלַעֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן וְלִכְל מִמְּלָכוֹת כְּנָעַן:
 וְנָתַן אֲרָצָם בְּחֻלָּה נְחֻלָּה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ: יְהוָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם
 יְהוָה וְכִרְדְּלֹרְדוֹר: כִּי יִרְוֶינִי יְהוָה עִמּוֹ וְעַל עַבְדָּיו יִתְנַחֵם:
 עֲצָבֵי הַגּוֹיִם כִּסֵּף וְהֵב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם: פַּה לָהֶם וְלֹא
 יִדְבְּרוּ עֵינֵינִי לָהֶם וְלֹא יֵרְאוּ: אֲזַנֵּינִי לָהֶם וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֶת
 אוֹן יִשְׁרָאֵל בְּפִיָּהֶם: כַּמּוֹהֵם יִהְיוּ עֲשִׂיהֶם כַּל אֲשֶׁר בְּנֶפֶשׁ
 בָּהֶם: בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרַכּוּ אֶת יְהוָה בֵּית אֲהָרֹן בְּרַכּוּ
 אֶת יְהוָה: בֵּית הַלְוִי בְרַכּוּ אֶת יְהוָה יֵרְאֵי יְהוָה בְּרַכּוּ
 אֶת יְהוָה: בְּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן יְרוּשָׁלַם הַלְלוּיָהּ:

הודו וס סלל גדולה והסלל על ר"ח וי"ט סול סלל סטנרי ברכות דף ל' וק"ו וססס"ס ק"מ

קלו הודו ליהוה בריטוב	פי לעולם חסדו:
הודו לאלהי האלהים	פי לעולם חסדו:
הודו לאדני האדנים	פי לעולם חסדו:
לעשה נפלאות גדלות לבדו	פי לעולם חסדו:
לעשה השמים בתבונה	פי לעולם חסדו:
לרזקע הארץ עלהמים	פי לעולם חסדו:
לעשה אורים גדלים	פי לעולם חסדו:
את השמש לממשלת ביום	פי לעולם חסדו:
את הירח וכוכבים לממשלות בלילה	פי לעולם חסדו:
למכה מצרים בכבוריהם	פי לעולם חסדו:

כי לעולם חסדו :	ויצא ישראל מתוכם
כי לעולם חסדו :	ביד חזקה ובזרוע נטויה
כי לעולם חסדו :	לגור ים־סוף לגזרים
כי לעולם חסדו :	והעביר ישראל בתוכו
כי לעולם חסדו :	ונער פרעה וחילו בים־סוף
כי לעולם חסדו :	למוליד עמו במדבר
כי לעולם חסדו :	למכה מלכים גדלים
כי לעולם חסדו :	ויחרג מלכים אדירים
כי לעולם חסדו :	לסיוחן מלך האמרי
כי לעולם חסדו :	ולעוג מלך הבשן
כי לעולם חסדו :	ונתן ארצם לנחלה
כי לעולם חסדו :	נחלה לישראל עבדו
כי לעולם חסדו :	שבשפלנו וזכר לנו
כי לעולם חסדו :	ויסרקנו מצרינו
כי לעולם חסדו :	נתן לחם לכל־בשר
כי לעולם חסדו :	הודו לאל השמים

לג רננו צדיקים ביהוה לישרים נאווה תהלה :

הודו ליהוה בכבוד בגבל עשור ופודלו :

שירו לו שיר חדש היטיבו־נגן בתרועה: פרי־שיר דבר
 יהוה וכל־מעשהו באמונה: אהב צדקה ומשפט חסד
 יהוה מלאה הארץ: בדבר יהוה שמים־נעשו וברוח פיו כל־
 צבאם: כנס־פניו מי הים נתן־באוצרות תהומות: יראו
 מיהוה כל־הארץ ממנו־נורו כל־ישבי תבל: כי הוא אמר
 ויהי הוא צוה וייעמד: יהוה הסיר עצת גוים הגיא

מחשבות עמים: עצת יהוה לעולם תעמוד מחשבות
לבו לדר ודר: אשרי הגוי אשר יהוה אלהיו העם ובהר
לגחלה לו: משמים הביט יהוה ראה את כל בני האדם:
ממכון שבתו השנית אל כל יושבי הארץ: היצר יחד
לבם המבין אל כל מעשיהם: אין המלך נושע ברב חיל
גבור לא ינצל ברב כח: שקר הסוס לתשועה וברב חילו
לא ימלט: הגה עין יהוה יראיו למיחלים לחסדו: להציל
ממוות נפשם ולחיותם ברעב: נפשנו חבתה ליהוה עורנו
ומגננו הוא: כירבו ישמח לבנו כי בשם קדשו כחוננו:
יהי חסדך יהוה עלינו כפאשר יחלנו לך:
צב מזמור שיר ליום השבת: טוב להודות ליהוה ולומר
לשמך עליון: להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות:
עלי עשור ועל יגבל עלי הגיון בכבוד: כי שפחתני
יהוה בפעלה במעשי ידך ארגו: מה גדלו מעשיך יהוה
מאד עמקו מחשבתך: איש בער לא ידע וכסיל לא
יבין את זאת: בפרח רשעים במועשב ויצויו כל
פעלי און להשמדם עדיעד: ואתה מרום לעלם יהוה:
כי הגה איביך יהוה כיהנה איביך יאכדו יתפרדו כל
פעלי און: ותתם בראים קרני בלתי בשמון רענו:
ותבט עיני בשוגי בקמים עלי מרעים תשמענה אזני:
צדיק בתמר יפרח כארו בלבנון ישנה: שתולים בבית
יהוה בחצרות אלהינו יפריחו: עוד ינוכחן בשכיבה רשנים
ורעננים יהיו: להגיד כירשור יהוה צורי ולא יע לתה בו: י
צנ יהוה מלך גאות לבש לבש יהוה עז התאזר אר תכון
תכל

תִּכַּל בְּלִית־מוֹט: נִכּוֹן כִּסְאֶךָ מֵאֵז מְעוֹלָם אֲתָה: נִשְׁאַן
 נְהוֹת | יְהוָה נִשְׁאַן נְהוֹת קוֹלָם יִשְׁאוּ נְהוֹת דְּכִיָּם:
 מְקוֹלוֹת מִיָּם רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁבְּרִיִּים אֲדִיר בְּפִרוֹם
 יְהוָה: עֲדִתֶיךָ וְנֶאֱמַנֵי מְאֹד לְבֵיתֶךָ נִאֲוָה קָדֵשׁ יְדוּהָה
 לְאֶרֶץ יָמִים: (* טפיק א')

יְהוּ כְבוֹד יי לְעוֹלָם יִשְׁמַח יי בְּמַעֲשָׂיו: יְהוּ שֵׁם
 יי מְבָרַךְ מַעֲתָה וְעַד-עוֹלָם: מִמּוֹרַח־שָׁמַשׁ
 עַד-מְבֹאוֹ מְהַלֵּל שֵׁם יי: רַם עַל-כָּל-גּוֹיִם וַיִּי
 עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: יי שִׁמְךָ לְעוֹלָם יי זְכָרְךָ
 לְדֹר-וָדָר: יי בְּשָׁמַיִם הַכִּיָּן כִּסְאוֹ וּמְלֻכוֹתָו בְּכָל
 מְשָׁלָה: יִשְׁמַחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ וַיֹּאמְרוּ
 בְּנוֹיָם יי מְלֶךְ: יי מְלֶךְ יי מְלֶךְ יי וַיִּמְלֶךְ לְעוֹלָם
 וָעַד: יי מְלֶךְ עוֹלָם וָעַד אֲבָרוּ גּוֹיִם מֵאֶרֶצוֹ: יי
 הַפִּיר עֲצַת גּוֹיִם הִנִּיא מַחֲשָׁבוֹת עַמִּים: רַבּוֹת
 מַחֲשָׁבוֹת בְּלִב־אִישׁוֹ עֲצַת יי הִיא תְקוּמָה: עֲצַת
 יי לְעוֹלָם תִּעַמֵּד מַחֲשָׁבוֹת לְבוֹ לְדָר וָדָר: כִּי
 הוּא אָמַר וַיְהִי הוּא צוֹתוֹ וַיַּעֲמֵד: כִּי-בָחַר יי
 בְּצִיּוֹן אֹוֶה לְמוֹשֵׁב לוֹ: כִּי-יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה
 יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ: כִּי-לֹא-יִטּוֹשׁ יי עַמּוֹ וְנִחַלְתּוֹ
 לֹא יַעֲזוֹב: וְהוּא רַחוּם יִכַּפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית
 וְהִרְבֵּה לְהַשִּׁיב אִפּוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל-חַמְתּוֹ: יי
 הוֹשִׁיעָה הַמְּלֶךְ יַעֲנֵנִי בְיוֹם-קְרָאֵנִי:

(* נאווה קדש כנ' נקמץ וכו' כז' פ' וסק' דגוס ככ' מדויק וד' וכן עיקר וכ"כ דר"ס.

אשרי ישבני ביתך עוד יהללך סלה:

אשרי העם שכבה לו אשרי העם שיש אלהיו:

קמה תהלה לדוד

א רוממה אלותי המלך ואברכה שמך לעולם ועד:

ב כל יום אברכה ואהללה שמך לעולם ועד:

ג דול יהנה ומהלל מאד ולגדלתו אין חקר:

ד זר לדור ישבח מעשיך וגבורתך יגידו:

ה הדר כבוד הודך ודברי נפלאותך אשיחה:

ו עניו נוראתך יאמרו וגדלותך אספרנה: וגדולתך ק

זכר רב טובך יביעו וצדקתך ירננו:

ח נון ורחים יהיה ארך אפים וגדולתך יתנו:

ט טוב יהיה לכל ורחמי על כל מעשיו:

י ודוך יהיה כל מעשיך וחסידך יברכובה:

יא כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו:

ב להודיע לבני האדם גבורתו וכבוד הדר מלכותו:

ג מלכותך מלכות כל עלמים וממשלתך בכל דור ודר:

ד סומך יהיה לכל הנפלים וזוקף לכל הפוסים:

ה עיני כל אלה ישברו ואתה גותך להם את אכלם בעתו:

ו פותח את ידך ומשביע לכלתי רצון:

ז צדיק יהיה בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו:

ח קרוב יהיה לכל קראיו לכל אשר יקראהו באמת:

ט צון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע וישעם:

י שומר יהיה את כל אנביו ואת כל הרשעים ישמיד:

תהלת D ד (Machsor)

(*) פותח את ידך ר"מ פאי כענין כוים שלמי וס"מ חתך וכו' דס ער פרנסב.

תהלת יהוה ידבר פיו ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד:
 קמו יי ויאנחנו ונברך יה מעתה ועד עולם תללוהו:

קמו תללוהו הללי נפשי את יהוה: אהללה יהוה בתי
 אומרה לאתי בעודי: אֲתִכְבֹּתוּ בנדיבים בבר אדם ושאן
 לו תשועה: תצא רוחו ישב לאדמתו ביום ההוא אברו
 עשתנתיו: אשרי שאל יעקב בעורו שברו על יהוה אלהיו:
 עשה ושמים וארץ את הים ואת כל אשר בם השמר
 אמת לעולם: עשה משפט לעשוקים נתן לחם לרעבים
 יהוה מתיר אסורים: יהוה יפקח עורים יהוה זקף כפופים
 יהוה אהב צדיקים: יהוה ישמר את גרים יתום ואלמנה
 יעודד ודרך רשעים יעות: ימלך יהוה לעולם אלתיד
 ציון לדר ודר תללוהו:

קמו תללוהו פירטוב זמרה אלהינו פירנעים נאנה תהלה:
 בנה ירושלים יהוה נדתי ישראל יבנם: הרופא לשבורי לב
 ומחפש לעצבותם: מונה מספר לכוכבים לכלם שמות
 יקרא: גדול אדונינו ורב כח לתבונתו אין מספר:
 מעודד ענוים יהוה משפיל רשעים עדי ארץ: ענו ליהוה
 בתודה זמרו לאלהינו בכבוד: המכסה שמים בעבים
 המבין לארץ מטור הפצמית הרים חציר: נתן לבהמה
 לחמה לבני ערב אשר יקראו: לא בנבחת הסוס יחפץ
 לא בשוקי האישי ירצה: רוצה יהוה את יראיו את
 המיתלים לחסרו: שבת ירושלים את יהוה הללי אלתיד
 ציון: פירחוק בריחי שעריך ברך בגיך בקרבך: השם

וּבִלְבָד שְׁלוֹם חֵלֶב חַטִּים יִשְׁבִּיעֶנּוּ: הַשְׁלַח אִמְרַתּוֹ אֶרֶץ
 עַד מְהֵרָה יְרוּץ דְּבָרוֹ: הַנִּתֵּן שְׁלֵג כַּצֶּמֶר כַּסּוּד כַּאֲפֹר
 יִפּוֹר: מִשְׁלֵיךְ קִרְחוֹ כַּפְתִּים לִפְנֵי קִרְתּוֹ מִי יַעֲמֹד:
 וְשִׁלַּח דְּבָרוֹ וַיִּמָּסֵם יִשָּׁב רוּחוֹ יִזְלַר מִיָּם: מִגִּיד דְּבָרוֹ
 לַעֲקֹב חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: לֹא עֲשָׂה בְּנוֹ לְכֹל־גֹּיִ
 וּמִשְׁפָּטִים בְּלִי־דַעוֹם הַלְלוּהָ: (דבריו ק)

קִמַּח הַלְלוּהָ וְהַלְלוּ אֶת־יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ
 בְּמַרוֹמִים: הַלְלוּהוּ בְּלִי־מְלֶאכִיּוֹ הַלְלוּהוּ בְּלִי־צְבָאוֹ:
 הַלְלוּהוּ שְׁמֵשׁ וַיְרַח הַלְלוּהוּ בְּלִי־כֹכְבֵי אֹזֶר: הַלְלוּהוּ שְׁמֵי
 הַשָּׁמַיִם וְהַיָּמִים אֲשֶׁר וּמַעַל הַשָּׁמַיִם: יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם
 יְהוָה כִּי הוּא צוּרָה וְנִבְרָאוֹ: וַיַּעֲמִידֵם לְעַד לְעוֹלָם חֲקִנְתָּן
 וְלֹא יַעֲבֹד: הַלְלוּ אֶת־יְהוָה מִן־הָאָרֶץ תַּנִּינִים וְכָל־
 תְּהוֹמוֹת: אֲשֶׁר וּבְרַד שְׁלֵג וּקְיֹטוֹר רוּחַ סַעֲרָה עֲשֶׂה דְבָרוֹ:
 הַהָרִים וְכָל־גְּבָעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל־אֲרוֹזִים: הַחֲתִיָּה וְכָל־
 בְּהֵמָה רִמְשׁ וְצִפּוֹר בְּנֵף: מְלִכֵי־אֶרֶץ וְכָל־לְאֻמִּים שׂוֹרִים
 וְכָל־שְׁפָטֵי אֶרֶץ: בַּחוּרִים וְגַם־בְּתוּלוֹת זְקֵנִים עִם־
 גְּעִרִים: יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה כִּי־נִשְׁנַב שְׁמוֹ לְבָדוֹ הוֹדוּ
 עַל־אֶרֶץ וְשָׁמַיִם: וַיִּרְם קָרְן וְלַעֲמוֹ תְּהַלֵּה לְכָל־חַסִּידָיו
 לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קָרְבוֹ הַלְלוּהָ: (צבאיו ק)

קִמַּט הַלְלוּהָ וְשִׁירוֹ לִיהוָה שִׁיר חֲדָשׁ תְּהַלְתּוּ בְּקִהַל
 חַסִּידִים: יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֲשׂוֹי בְּנֵי צִיּוֹן יִגִּלוּ בְּמִלְכָּם:
 יְהַלְלוּ שְׁמוֹ בְּמַחֲוֹל בְּתַף וּבְנֹר וְזַמְרוּ־לוֹ: כִּי־רוֹצֵה יְהוָה
 בְּעַמּוֹ יִפְאַר עַנְוִים בִּישׁוּעָה: יַעֲלוּ חַסִּידִים בְּכִבּוֹד יִרְבְּנוּ

על־משִׁבּוֹתָם: רֹמְמוֹת אֵל בְּגִרוֹנָם וְחָרֵב פִּיפּוֹת בְּיָדָם:
 לַעֲשׂוֹת נִקְמָה בַגּוֹיִם תּוֹכְחוֹת בְּלְאָמִים: לְאָסוֹר מִלְּכֵיהֶם
 בְּזִקִּים וְנִבְכְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בְרוֹל: לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מוֹשָׁפֶט
 כְּרָוַב הַדָּר הוּא לְכָל־חַסִּידָיו תְּלַל־וּיָה:

קַנ הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקִדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֵזוֹ:
 הַלְלוּהוּ בַּנְּבוֹרֹתָיו הַלְלוּהוּ בְּרַב גְּדָלוֹ: הַלְלוּהוּ בַּתְּקֵעַ
 שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בַּנְּבִל וּבְנֹר: הַלְלוּהוּ בַּתֶּף וּמְחוֹל הַלֵּל וְהוּ
 בְּמִנִּים וְעֶגֶב: הַלְלוּהוּ בְּצִלְעַל־שְׁמֵעַ הַלְלוּהוּ בְּצִלְעֲלֵי
 תְרוּעָה: כָּל הַנְּשָׁמָה תִּתְהַלֵּל יְיָ הַלְלוּיָהּ: כֹּה־תִיָּה:

בְּרוּךְ יי לעולם אָמֵן וְאָמֵן: בְּרוּךְ יי מִצִּיּוֹן שֶׁכֵּן
 יְרוּשָׁלַם הַלְלוּיָהּ: בְּרוּךְ יי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדוֹ: וּבְרוּךְ יי שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם
 וַיִּמְלֵא כְבוֹדוֹ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן:

כִּיךְ לַעֲטוֹד קוֹדֵם שִׁתְּזִיל וַיְבַרֵךְ, וַיַּעֲטוֹד עַד אַתָּה הוּא וְכוּ'.

וַיְבַרֵךְ דָּוִד אֶת־יְיָ לְעֵינָיו כָּל־הַקֶּהֶל וַיֹּאמֶר דָּוִד בְּרוּךְ
 אַתָּה יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲבִינוּ מֵעוֹלָם וְעַד־עוֹלָם: לָךְ יי
 הַגְּדֹלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֲרֹת וְהַנְּצִיחַ וְהַהוֹד כִּי־כָל בְּשָׁמַיִם
 וּבָאָרֶץ לָךְ יי הַמְּמֻלְכָה וְהַמְּתַנַּשֵּׂא לְכָל וְלָרֵאשׁ: וְהַעֲשֵׂר
 וְהַכְּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בְּכָל וּבְיָדֶךָ בַּח וּבְגוּרָה
 וּבְיָדֶךָ לְגַהֵל וּלְחַזֵּק לְכָל: וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ
 וּמְהַלְלִים לְשֵׁם תְּפָאֲרֹתֶךָ: כַּסִּי' ס' אַתָּה הוּא יי לְבָרֵךְ אֶת־
 עֲשֵׂיִת אֶת־הַשָּׁמַיִם שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל־צְבָאֵם הָאָרֶץ וְכָל־
 אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיָּמִים וְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת־כָּל־

וצבא השמים לך משתחוים: אתה הוא יי האלהים
 אשר בחרת באברהם והוצאתו מאור כשדים ושמת
 שמו אברהם: ומצאת את לבבו גאמן לפניך וכרות עמו
 הברית לתת את ארץ הכנעני החתי האמרי והפרזי
 והיבסי והגרזשי לתת לזרעו ותקם את דברך כי צדיק
 אתה: ותרא את עני אבתינו במצרים ואת זעקתם שמעת
 על ים סוף: ותתן אותם ומפתים בפרעה ובכל עבדיו
 ובכל עם ארצו כי ידעת כי הזידו עליהם ותעש לך שם
 כהיום הזה: והיום בקעת לפנייהם ויעברו בדרך הים בישנה
 ואת רדפיהם שלכת במצולת כמראבן במים עזים:
 וישעיהוה ביום ההוא את ישראל מיד מצרים וירא
 ישראל את מצרים מת על שפת הים: וירא ישראל
 את תיך הגדלה אשר עשה יהוה במצרים ויראו העם
 את יהוה ויאמינו ביהוה ובמשה עבדו:

שירת הים לרין ולמרכ מעומד כשעסה וככוונה וכגון כעעעים כמו בספר תורה.

אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליהוה ויאמרו
 לאמר אשירה ליהוה כי גאה גאה סוים
 ורכבו רמה בים: עזי וזמרת יהוה ויהירלי
 לישועה זה אלי ואנוהו אלהי
 אבי וארממנהו: יהוה איש מלחמה יהוה
 שמו: מרבבת פרעה וחילו ירה בים ומבחר
 שלשיו מבעו בים סוף: תהמות יבסימו ירדו במצולת כמוי
 אבן: ימינה יהוה גאדרי בכח ימינה
 יהוה תרעץ אויב: וגרב גאונה תהרס

קמך תשלח חַרְנֶךָ יִאֲכַלְמוּ בְּקֹשׁ : וּבְרוּחַ

אֲפִיקָה גַעְרָמוּ מִיָּם נִצְּבוּ כְּמוֹ-גֵד

גִּזְלִים קִפְאוּ תְהִמֹת בְּלִבָּיִם : אָמַר

אֹיֵב אֲרִדְךָ אֲשִׁיג אֲחַלֵּק שְׁלַל תְּמִלְאָמוּ

בְּפִשִׁי אֲרִיק חֲרָבִי תֹרִישְׁמוּ יָדַי : נִשְׁפָּתָה

בְּרוּחְךָ בְּסִמּוֹ יָם צָלְלוּ בְּעוֹפְרֹת בְּמִים

אֲדִירִים : מִרְכַּמְכָּה בְּאֵלִם יְהוָה מִי

בְּמַכָּה גֵאֲדָר בְּקֹדֶשׁ נֹרָא תְהִלַת עֲשׂוֹה

בְּלֹא : נְטִיטָה יְמִינְךָ תִבְלַעְמוּ אֶרֶץ : נְחִיתָה

בְּחֶסֶדְךָ עִם-זֵו גֵאֲלַת נִתְּלַת כְּעוֹה אֶל-גִּוְהָ

קִדְשֶׁךָ : שָׁמְעוּ עַפְיִם יִרְגְּזוּ חֵיל

אֲחוֹ וְשָׁבִי פְלִשְׁתָּה : אִזּוּ נִבְהָלוּ אֱלֹפֵי

אָדוּם אֵילֵי מוֹאָב יִאֲחֹזְמוּ רַעַד גְּמֹה

כָּל יֹשְׁבֵי כְּנָעַן : תִּפְּלַעְלִיָּהֶם אֵימָתָה

וּפַחַד בְּגִדְל זְרוּעֶךָ יִדְמוּ בְּאָבֶן עַד

יַעֲבֹר עִמּוֹךָ יְהוָה עַד-יַעֲבֹר עִם-זֵו

קִנְיֹתָ : תִבְאָמוּ וְתִטְאֲעֵמוּ בְּתַר גִּבְלֹתֶיךָ מְכוֹן

לְשִׁבְתֶּךָ פְּעֻלַת יְהוָה מִקְדָּשׁ אֲדִנִי כֹנֵנִי

יְהִידֶךָ : יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד : יי

יְמֹלֵךְ לְעֹלָם וָעֶד : כִּי בֵא סוֹס פִּרְעוֹה בִּרְכַבוּ וּבִפְרִשׁוֹ בַיָּם וַיֹּשֶׁב יי עֲלֵהֶם

אֲחַת מִי הַיָּם . וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בִיבִשְׁוֹה בַחֹד הַיָּם :

כִּי לִי הַמְּלוּכָה וּמֹשֶׁל בְּגוֹיִם : וְעַל מֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן

לְשַׁפֵּט אֶת-הַר עֲשׂוֹ וְהָיְתָה לִי הַמְּלוּכָה : וְהָיָה יי לְמֹלֵךְ

עַל-כָּל-הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יי אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד :

וּבַתּוֹרַתְךָ כְּתוּב לֵאמֹר שָׁמַע יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי אֶחָד :

נשמת כל־חי תְּבַרַךְ אֶת־שִׁמְךָ יי אֱלֹהֵינוּ.
 וְרוּחַ כָּל־בֶּשֶׂר תִּפְאֶר וְתִרְוַמֶם זְכָרְךָ מִלִּבְנוֹ
 תָּמִיד. מִן־הָעוֹלָם וְעַד־הָעוֹלָם אֹתָהּ אֵל.
 וּמִבְּלַעַדֶיךָ אֵין לָנוּ מִלֶּךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ פּוֹדֶה
 וּמְצִיל וּמְפָרֵגֶם וּמְרַחֵם בְּכָל־עַתְּצָרָה וְצוּקָה
 אֵין לָנוּ מִלֶּךְ אֵלָּא אֹתָהּ: אֱלֹהֵי הָרָאשׁוֹנִים
 וְהָאַחֲרוֹנִים. אֱלֹהֵי כָל־בְּרִיּוֹת אֲדוֹן כָּל־
 תּוֹלְדוֹת הַמְּהַלֵּל בְּרַב הַתְּשַׁבְּחוֹת הַמְּנַהֵג
 עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים. וַיִּי לֹא־יָנוּם
 וְלֹא־יִישָׁן. הַמְּעוֹרֵר יְשָׁנִים וְהַמְּקִיץ נִרְדָּמִים.
 וְהַמְּשִׁיחַ אֱלֹמִים. וְהַמְּתִיר אֲסוּרִים וְהַסּוֹמֵךְ
 נוֹפְלִים וְהַזּוֹקֵף כְּפוּפִים. לָךְ לְבָרַךְ אֲנַחְנוּ
 מוֹדִים. אֱלֹהֵינוּ מִלֵּא שִׁירָה פִּים וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה
 כְּהַמּוֹן גְּלוֹי וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שִׁבַּח כְּמִרְחַבֵי רִקְיעַ.
 וְעֵינֵינוּ מֵאִירוֹת כְּשִׁמְשׁוֹ כִּבְרָחַי וַיְדִינוּ פְּרוֹשׁוֹת
 כְּנִשְׂרֵי שָׁמַיִם. וְרָגְלֵינוּ קָלוֹת כְּאֵילוֹת: אֵין
 אֲנַחְנוּ מִסְּפִיקִים לְהוֹדוֹת לָךְ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵינוּ. וּלְבָרַךְ אֶת־שִׁמְךָ. עַל־אֲחַת מֵאַלְפֵי

* (כ' רוב ס' שנקות, טעמו ברובו התשנכות, כלומר בכל התשנכות ואף שם
 רבים, זה שימוש מלש רוב בלשון עברי להורות על ריבוי הכלל, זה טעם
 ורוב עלמותי הפסיד (איוב ד' י"ד), כבוד עשרו ורוב בניו (אסתר ה' א')
 ריבוי בניו, ואמנם רז"ל הרגילו להשתמש בו בענין אחד באמרים רוב
 ככולו, והולכתו להעיר כאן על הענין הזה להניח דעת המתקשים בזה.
 * (ס' ט' כג, ה' רכ' כמו במטהר (ויקרא' יד'א) וכן משפט ה' לשון להרפוש ה' *
 כש' סעל נפתח. * (והטקין כ' והטעיר.

אֶלֶף אֶלְפֵי אֶלְפִים וְרַבֵּי רַבְּבַת פְּעָמִים הַטּוֹבֹת
 שְׁעֵשִׂיתָ עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעַמָּנוּ מִמִּצְרַיִם גְּאֻלָּתָנוּ
 יי אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ בְּרַעַב וְנָתַתָּנוּ
 וּבְשִׁבְעַת בְּלִלְתָּנוּ • מִחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ • וּמִדְּבַר
 מִלְטָתָנוּ וּמִחֲלָיִם רָעִים וְנֶאֱמָנִים דְּלִיתָנוּ • עַד-
 הֵנָּה עֲזָרוּנוּ רַחֲמֶיךָ • וְלֹא עֲזָבוּנוּ חַסְדֶיךָ • וְאֵל-
 תַּטְשֵׁנוּ יי אֱלֹהֵינוּ לְנֶצַח: עַל-כֵּן אֲבָרִים שְׁפַלְגַת
 בָּנוּ • וְרוּחַ וּגְשָׁמָה שְׁנִפְחַת בְּאַפֵּינוּ וְלִשׁוֹן אֲשֶׁר
 שָׁמַת בְּפִינוּ: הֵן הֵם יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ וַיִּשְׁבְּחוּ וַיִּפְאֲרוּ
 וַיְרַמְמוּ וַיַּעֲרִיצוּ וַיִּקְדִּישׁוּ וַיְמַלִּיכוּ אֶת-שִׁמְךָ
 מִלְּבָנוּ: כִּי כָל-פֶּה לְךָ יוֹדֶה • וְכָל-לִשׁוֹן לְךָ
 תִּשְׁבַּע • וְכָל-בֶּרֶךְ לְךָ תִּכְרַע • וְכָל-קוֹמָה
 לְפָנֶיךָ תִּשְׁתַּחֲוֶה • וְכָל-לִבָּבוֹת יִירָאוּךָ • וְכָל-
 קָרֵב וּכְלִיּוֹת יִזְמְרוּ לְשִׁמְךָ • בְּדַבַּר שְׁכַתוֹב כָּל
 עֲצָמוֹתֶיךָ הַאֲמַרְנָה יי מִי כְמוֹדֶךָ מִצִּיל עֲנִי מִחֶזֶק
 מִמָּנוּ וְעֲנֵי וְאַבְיוֹן מִגּוֹזְלוֹ: מִי יִדְמֶה-לְךָ וּמִי
 יִשׁוּהֶךָ וּמִי יַעֲרֶךְ-לְךָ • הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר
 וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיּוֹן קִנְיַת שָׁמַיִם וָאָרֶץ: גְּהַלְלֶךָ
 וּגְשַׁבְּחֶךָ וּגְבַאֲרֶךָ וּגְבָרֶךָ אֶת-שֵׁם קִדְשֶׁךָ •
 בְּאִמּוֹר לְדוֹד בְּרַכֵּי גַפְשִׁי אֶת-יי וְכָל-קָרְבֵי
 אֶת-שֵׁם קִדְשׁוֹ:

האל

יוצר לשמיני עצרת.
האל בתעצמות עזו:

הגדול

בכבוד שמך: הגבור לנצח ורהגורא
בנוראותיך: המלך היושב על פסארים ונשא:
שוכן עד מרום וקרוש שמו. וכתוב
רגנו צדיקים ביי לישרים נאנה תהלה:
בפי ישרים תתהלל. ובדברי צדיקים תתברך.
ובלשון חסידים תתרומום. ובקרב קדושים תתקדש:

ובמקלהות רבבות עמך בית ישראל ברנה יתפאר
שמך מלבנו בכל הדור ודור שכן חובת כל היצורים
לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו להודות להלל לשבח
לפאר לרומם להדר לברך לעלה ולקלם על כל
דברי שירות ותשבחות דוד בך ישי עבדך משיחך:

ישתבח שמך לעד מלבנו הלא המלך הגדול ותקדוש
בשמים ובארץ כי לך נאנה יי אלהינו ואהי אבותינו
שיר ושבחה הלל וזמרה עו וממשלה נצח גדלה
וגבורה תהלה ותפארת קדשה ומלכות ברכות
והודאות מעתה ועד עולם: ברוך אתה יי א מלך גדול
בתשבחות א ההודאות ארון הנפלאות הבוחר בשירי
זמרה מלך א חי העולמים: סג' סמ"ח"ק.

(* בפולין מתקלים האל ותאכנו הגדול.

ועתה יגדל נא פח ארצי כאשר הברת לאמרי.
זכר רחמיך יי וחסדיך כי מעולם היתה:

יתגדל ויתקדש שמה רבא בעלמא דירבא ברעותיה
ומליך מלכותה פתיכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל
בעגלא ובזמן קריב ואמרו
אמן יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא יתברך
וישתבח ויתפאר ויתרוםם ויתנשא ויתהדר ויתעלה
ויתהלל שמה דקודשא בריך הוא לעלא מן כל ברכתא
ושירתא תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא
ואמרו אמן:

והתחננו דער חזן ברכו זמנט, ימגש קהל יתברך.

פ' ברכו אתי המברך:
ברוך אתה יי אלהינו
מלך העולם יוצר
אור וכורא חשך עשה
שלום וכורא את הכל:
* אור עולם באוצר חיים אורות מאפל אמר ויהי:

אום

(* אור עולם באוצר חיים, מחונד אל מעלה יוצר אור וכו' ואמר שאור
עולם הוא האור שכברא מעשה ימי בראשית הוא כגון באוצר חיים כמו
שאמרו רחם שאין העולם כדאי להשתמש בו וכגון לדזיקים לעתיד לבוא
לעולם שכולו חיים, ועיין בב"ר פ' ג' וניפה תחל סי' א' וסי' ו' ו'
ועוד גם בפ' ר"א, וכן פתח המייטן ביוצר להפסקה שכי' אורות מאופל
הזריח מהודו וכו', ואפשר כי אורות מאופל קאי על אור המאורות,
וקרא לאור הגנוח אור עולם להיותו קיים לעולם כדאי' בסדר ח"ג
פרק כ"א ולאור המשתמש אלליכו אורות בלשון רבים כמ"ג הכתוב
יהי מארת ברכיע השמים להאיר על הארץ.

מיוסד ע"ס א"ב כלאזי הכרזות.

אום באישון ננצרת. חשון אותה מבצורת.
 ביום השמיני עצרת: באה בתחנון לפניך.
 לחלות את פניך. ביטה ופקח עיניך. גלה לה
 יומך. והמול על עמך. ושמה ישיגו מעמך:
 ביום השמיני. שמחות הזמיני. וסכות נא מעני. קדוש:
 דורשים בתכלית מועדם. גשמי נדבות
 במעמדם. צפה נא לעודדם: השקיפה עליהם
 ממרומים. וזכור ברית שלשת קדומים.
 והמלא על צאצאימו רחמים: ואם עקלו
 ברשע. הוסה ועבור על פשע. והצמח למו
 ישע: וועקים אליך בכל לב. הרופא לשבורי

לב

אום באישון כנלרת, תאר לישראל, ע"ה, ילנכוו באישון עינו (דברים ל"ג).
 מנלרת, מעלית גשמים, באה בתחנון, כ"כ כ"כ" והוא עיקר כי לשון הפיוט הזה
 לכוכב הכנסי"י סוסר. ניטה, הכיטה. יומך יום היזעה הכטום חתך. הזמיני,
 הזמן לך, והחרוז הזה הוא כ' הכנסי". בתכלית מועדם, ביום אחרון של י"ט. במעמדם,
 בתכלתם. לעודדם, לחוקם. שלשת קדומים, האבות. כלאזי, כניכס. עקלו, עקשו

א חיינע כחלימן, רוח דוח בעוונת הרעוט ויח חויגעבילר, נההט זך בעטענד
 דיר חן זמיני עלרת. ב דיר פלעהט יח חן, דוח חילצטעט יח פלך וויסימיהרעטן
 בעוונת הרעטן; ח, סויע הולדריך חויל יח הערמב, ג בעטייע מיהר גלחלענדע טחז
 גע! ערבמראע דיר דייכעו פלוקע: חונד געוונת הרע חיהטן דער פריידעטן פילע!
 ק' חן חטעטן טחגע בעטטיאוע פריידע חיר
 חונד פערניט חוין געבעט, ח היי ויגער!

ד חן טאוסע רעו פלעטעו פלעהט עו חוץ חילדען רעטן; געוונת הרע חיהטן!
 ה סויע הולדריך חוין דייטען היזעלן הערמב, דעקע חן דחו ביכדניס חוט דען
 חורפחטעטן חונד יח דערטן כחלקחחועטן ערבמראעטן! ח חונד זינד יח
 חויל פלח פלח דער טוגענד חבגעוויכען—ח, ח יח חיהטען גחמדיג! פערלייזע
 חיהרע פלעטעטעטע חונד חן חיהטען חויל חויפלויטען. ח דיר פלעהטן יח חוט
 גחלעטן

לב. כונן מקום עין ולב: חטאם הנאום
 לכפר. וברית אל תפר. בזכות אמרי שפר:
 טוב השוכן רומה. קרב קץ נחמה. ועורר
 ישני אדמה: יה שוכן עליות. ורבה עלילות.
 עתה בנס גליות: כל ואיביך להאביר.
 ואזהביך שמהות להרביד. במלכות משיח
 בן דוד: למעלה למעלה לרומם. פירת
 מקדשך והשמים. צרים מנו להדמם:
 מתללים לך בהגיגתם. שור קהל עדתם.
 ושמע קול ועקתם: נגידך בתחן עומדים.
 ועל דלתותיך שוקרים. ואתך בהתמר
 מיחרים: שיחם לפניך יערב. וחשכם

מיום

וזוהו. מקום עין ולב, המקום שאמרת עליו והיו עיני ולבי שם כל הימי (מ"א פ
 ג) והיו המקדש. תחזוק, תאמר. אמרי שפר, התורה. טוב תחלל לית. עליות,
 שמים. להרביד, לקשט. מנו להדמם, להכרית טמא. מיום קרב, מיום מלחמה.

גחלעטן הערלען; דוח היילוט לערב רחשנע הערלען! ק, בויע זיהן ווייערער
 חויל, דען פארט דיינעו חויגעמערק: חונד דיינער הערלענוונט (ינוזלס)! ח פערט
 ליידיע מיהרע זיכען, יערהלוטע דיינע באדעקינדער, דער פֿרחהוטע געט
 בעטע. הילבען! מן הלאיטיגער היוועלזטהרטיגער, וחס ויה בתור חייב
 טרעטען, דוח לייט מיהרעו טרומטע! וחס ערוואלען, דוח חין דער ערדע
 טוואונערן! י הלאוהפטיגער. הדהעבעוואהנער, דער בעגעבענדייטען
 חורהעבער, ניט ויה ווייערער חויל, דיינע פֿערסטשטעטען! כ וחס חויפֿט
 דערען דיינע חסעס! ערפרייע דיינע איבענדרען חין. רייכע מצידין, וזאכע
 דוד! ל פיהרע זיהן ויערער חויל, וחס זיהן הקד גחלען, דיינען
 הייליגען, מן פֿערפֿהאלעטען טעאפען, חונד זיינע פֿייערע פֿערסטוואונען! ס ויעהב
 דיר פֿייערע וקביגענד דוח געוואונטע געווינדע; פֿערניט דוח סטייווע
 מיהרער ביטטע! נ דח טעעהט ויה פֿלעהער, פֿחלט מן דיינע פֿפֿערטען
 חונד הודיגע חונגוטערברחלען דיינער חיידייט. ס ק, הירע עז וייט וקחז
 געפֿהלען

מִיּוֹם קָרַב • וּמִמּוֹחַתָּה כִּי לֹא תִקְרַב: עֲטָרֶם רוֹב
 בְּרָכוֹת • וְחַיִּים אַרְוִיכוֹת • עֲדֵי עַד מֵאַרְיִכוֹת:
 פָּתַח לָמוֹ אוֹצְרֶךָ • וְקִים עָלֵינוּ אִמְרֶךָ • וְאֵל
 יִבְשׂוּ מִסִּבְרֶךָ: צָקוֹן לַחֲשֵׁם תִּשְׁמַע • וְקוֹל
 מִבִּשְׂרָ לְהִשְׁמַע • טוֹבוֹת וְנִחְמוֹת בְּמִשְׁמַע:
 קוֹלוֹת אֲרַבְעָה לְהַחִישָׁה • וּלְעֹזֵרְתֵנוּ חוֹשָׁה •
 וּלְצוֹרְרֶךָ תִּכְחִישָׁה: רַם עַל רַמִּים • שְׂמַח נֶפֶשׁ
 עֲגָמִים • בְּבִנְיָ כְּמוֹ רַמִּים: שִׁבְחֶךָ בְּפִימוֹ מִתְנַיִם •
 וְגִדְלֶךָ בְּלִפְסֵם מוֹשְׁגָנִים • וְיַחְוֶדְךָ בְּכָל יוֹם עוֹנִים:
 יִתְקַפִּים שְׂבַח וְהוֹדִיתָ רוֹזְשִׁים • רוֹעֲשִׁים וְלֹא
 חַשִּׁים • וְאוֹתְךָ מְעֲרִיצִים וּמְקַרְיִשִׁים • קְרוֹשׁ:

וממחיתה, טפורענכות. עדי עד מאריכות, המאריכות לעדי עד והיינו חיים
 הנכחים. אמריך, שאמרת לפתוח להם הוצרך העוז. לקון לחם. שפכת
 תפלתם. קולות ארבעה להחיה, היינו קול און וקול שמה קול חתן וקול
 כלה כנכוחת ירמיה ל'ג י"א; או יתכן שרמזו על קול האופר. לארבע כנפוחות
 הארץ בקצון הגליות. נפש עגומים, נפש הדואכים והמזכירים, ל' עגמה נפשי
 (איוב ל כב). כננוי כמו רמים, נבית המדק, ע"ה ויין כמנ רמים עקדא
 (מהלים ע"ח ס"ט). מתנים, מספרים. עשכנים, מדברים. והודי' רוחים,
 רועשים וכו', כ"ה ככל כ"י והוא עיקר כעבור הכרוז.

געמלונטן, חיהר געבעט! ענטפערנע חוגליקניטווינגערע טונגע חוהר' לחם
 קיין חוהייל זיך נההן! ע חיבערהייבט זיח וויט זעגענדיילונט, געוואהרע
 זיהרער זעבענדורער חוגענליכט זחגע! פ פלעניע זיהגען דיין ווהלד
 טהעטטיגע בעדהוטניס, בעטטחטגע דיין פערהייטען, לחם זיח ניכט
 בעטחוטט ווערען, זיידעטן זיח לו דיר העלפען! צ פערניך דח' געבעט
 זיהרער זיכברונט, לחם זיח דעז כחטשחפטערזי טיטווע פערנעהעטען,
 דיח זעגען חוהר טרמיט פערקידעט! קלחם כחור ערשולוטן יענע פיער פדויז
 דעטטיחוטען חוהר בעטלוייניגע חונער הייל! ר ערקוויקע, ח מווערהעטזי
 טער, דיח זעלע דער בעטריכטען, חוהר בויעדען טעמפעל זייעדער דיחועלהתך.
 ש חוהר חוהר פערקידעט דייענע רוחען, חיס הערלען פערטהרען זיח דייענע
 העהייט חוהר הלויגען טהגליך דייער זייעהייט, ח בריגען דיר לויטער רוחען חוהר
 דחיק, בעטען חוגעטערברחפען לודיינער פעהרערלויכגע חוהר הייליגע! קרש!

בשבת.

כחול.

הכל יודוך והכל ישבחוך. והכל יאמרו אין
 קרוש בני: הכל ירוממוך פלה יוצר הכל.
 האל הפותח בכל יום דלתות שערי מזרח:
 ובזקע חלונֵי רקיע. מוציא חטה ממקומה
 ולקנה ממכון שבתה: ומאיר לעולם בלז
 וליושבויו. שפרא בטנת רחמים: המאיר
 לארץ ולדרים עליה ברחמים. ובטובו
 מתהש בכל יום תמיד מעשה בראשית:
 המלך המרמם לברזמאז. המְשַׁבֵּחַ והמפאָר
 והמתנשא מימות עולם: אלהי עולם
 ברחמיה הרבים. רחם עלינו אדון עונו צור
 משגבנו מגן ישענו משגב בעדנו: אין
 בערקה ואין זולתה. אפס בלתי ויטרומה
 לה: אין בערקה אלהינו בעולם הזה. ואין
 זולתה מלפני לחי העולם הבא: אפס
 בלתי גואלנו לימות המשיח. ואין דומה
 לה מושיענו לתחתית המים:

אל אדון על כל המעשים. ברוך ומבְרַךְ
 בפיו כל נשמה: גדלו וטובו מלא עולם. דעת
 ותבונה סבבים אותו: המתנאה על חיות
 הקדש. ונהדר בקבור על המרובה: זכות
 ומישור לפני בסאו. הקד ורחמים לפני
 כבודו: טובים מאורת שפרא אלהינו. וצַרם
 ברשת בבינה ובהשכל: כח ונבורה גת וקדם.
 להיות מושלים בקרב תבל: מלאים זיו
 ומפיקס ננה. נאה זיוס בכל העולם: שמחים
 בצאתם ושושים בכאם. עשים באימה רצון
 קונם: פאר וכבוד נותנים לשמו. אהלה
 ורנה לזכר מלכותו: קרא לשמש ויזרח אור.
 ראה והתקין צורת הלְקֵנָה: שֶׁבַח נותנים

לו.

המאיר לארץ
 ולדרים עליה
 ברחמים ובטובו
 מתהש בכל יום
 המיד מעשה
 בראשית: מה רבו
 מעשיך יי. כלם
 בחכמה עשית
 מלאה הארץ
 קניגך: המלך
 המרומם לברזמאז
 המשבח והמפאָר
 והמתנשא מימות
 עולם: אלהי עולם
 ברחמיה הרבים
 רחם עלינו אדון
 עונו צור משגבנו
 מגן ישענו משגב
 בעדנו: אל ברוך
 גדול גשה הבין

ופעל

בחול.

וּפָעַל זִדְדָרֵי חַמְדָּה
טוֹב יֵצֵר כְּבוֹד
לְשִׁמוֹ: מְאֹרֹת
נִתַּן סְבִיבוֹת עֵזוֹ:
פְּנוֹת צָבָאוֹ קֹדְשִׁים
רוֹמְמוֹ שְׂדֵי תַמִּיד
מִסְפָּרִים כְּבוֹד אֵל
וּקְדוּשָׁתוֹ: תִּתְבָּרַךְ
יְיָ אֱלֹהֵינוּ

יוצר לשמיני עצרת

כ

כשבת.

לֹא כָל צָבָא מְרוֹם. תִּפְאָרֶת וְנִרְלָה שְׁרָפִים
וְאוֹפְנִים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ:
לְאֵל אֲשֶׁר שָׁבַת מְקַל הַמַּעֲשִׂים בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי הַתְּעֵלָה וְיֵשֵׁב עַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ:
תִּפְאָרֶת עִמָּה לְיוֹם הַמְּנוּחָה עַיִן קָרָא לְיוֹם
הַשְּׁבִיט: זֶה שְׁבַח שְׁלֵיזוֹם הַשְּׁבִיעִי שִׁבּוֹ שָׁבַת
אֵל מְקַל מְלֹאכֶתוֹ: וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשְׁבַּח
וְאוֹמֵר מְזִמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשְּׁבִיט טוֹב לְהוֹדֹת
לַיְי: לְפִיכֶן יִפְאָרוּ וְיִכְרְבוּ לְאֵל כָּל יְצוּרָיו.
שְׁבַח יָקָר וְנִרְלָה יִתְנוּ לְאֵל מְלֶךְ יוֹצֵר כָּל.
הַמְּנַחֵל מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּקֹדְשָׁתוֹ
בַּיּוֹם שָׁבַת קֹדֶשׁ: שְׁמֶךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִתְקַדֵּשׁ.
וְיִכְרַךְ מְלַכְנוּ יִתְפָּאֵר. בְּשִׁמְסִים טַמְעַל
וְעַל הָאָרֶץ מִתְחַת: תִּתְבָּרַךְ מִשְׁיַעֲנֵנוּ,

עַל שְׁבַח מַעֲשֵׂה יְהוָה וְעַל מְאֹרֵי אֹר שְׁעֵשִׂית וּפְאָרוֹךְ פְּלָה:
תִּתְבָּרַךְ צוֹרְנוּ מְלַכְנוּ וְגֹאֲלֵנוּ בּוֹרָא קְדוּשִׁים יִשְׁתַּבַּח שְׁמֶךָ
לְעַד מְלַכְנוּ יוֹצֵר מְשֻׁרְתִים וְאֲשֶׁר מְשֻׁרְתָיו כָּלֶם עוֹמְדִים
בְּרוֹם עוֹלָם וּמְשֻׁמֵּיעִים בִּירְאָה יְהוָה בְּקַל דְּבָרֵי אֱלֹהִים חַיִּים
וּמְלֶךְ עוֹלָם: כָּלֶם אֱהוּבִים כָּלֶם בְּרוּרִים כָּלֶם גְּבוּרִים
וְכָלֶם עֲשִׂים בְּאִימָה וּבִירְאָה רְצוֹן קוֹנֵם וְכָלֶם פּוֹתְחִים
אֶת פִּיָּהֶם בְּקֹדֶשׁה וּבְטָהֳרָה בְּשִׁירָה וּבּוֹמְרָה וּמְבַרְכִים
וּמְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים וּמְעֲרִיצִים וּמְקַדִּישִׁים וּמְמַלְיָכִים
אֶת־שֵׁם הָאֵל הַמְּלֶךְ הַגְּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא קְדוֹשׁ הוּא:
וְכָלֶם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עַל מַלְכוּת שְׁמִים זֶה מִזְּהוּ וְנוֹתְנִים
רְשׁוֹת זֶה לְזֶה. לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצֵרֵם בְּנִחַת רוּחַ בְּשִׁפְהַ בְּרוּךְה
וּבְגַעִימָה קֹדֶשׁה כָּלֶם בְּאַחַד עוֹנִים וְאוֹמְרִים בִּירְאָה:
קְדוֹשׁ וְקְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְיָ צָבָאוֹת מְלֹא כֹל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

כַּפְּתָר וְכוּ' אֲשַׁכְּנוּ וְיִרְדּוּ קִיּוֹן אוֹפֵן גַּעֲמֵגֵט, 194 פְּתִיטָה וְיִמְלִיךְ מִן הַרְאוּפְנִים.

נאמי ספרים אמתי בירבי שמטיה חוק.

אֶרְאִים וּמְלָאכִים. מְקַדְּשִׁים וּמְבָרְכִים. לְמַלְאךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים:

מְרַנְנִים וְעֹרֹכִים. בְּכַנְפֵיהֶם סֹבְכִים. יוֹם יוֹם מְמַלְכִים. לַמ"מ"ה:

תְּקִיפֵי שְׂרָפִים. תִּשְׁבְּחוּת מַיִּים. לְמַלְאךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים:

יְקַר אֱלֹפֵי אֱלֹפִים. וְרַבֵּי רַבְבֵּן צְפוּפִים. רֵאשִׁיהֶם כּוֹפְפִים. לַמ"מ"ה:

בְּחִירֵי מֶרְכָּבָה. מְרַנְנִים בְּאַהֲבָה. לְמַלְאךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים:

יְדוּרוֹן יִצְבָּא. בְּהוֹר שִׁירָה עֲרֵכָה. לְשׁוֹרֵר בְּחֻפָּה. לְמַלְאךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים:

רִגְיוֹן הַנְּהַר. מְאֹר חֶשׁ וְיַמְהַר. לְמַלְאךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים:

בּוֹ לְהַמְהַר. חֲשַׁמְלֵי זֶהַר. חֲדוּשׁ שִׁיר לְהַנְהַר. לְמַלְאךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים:

יְשׁוּרֵר מִיבְּאֵל. וְיִזְמַר גְּבֵרֵי אֵל. לְמַלְאךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים:

שׂוֹאֵג קַמּוּאֵל. וְגֹעֵה רְפָאֵל. וְמַהֲרֵה הַדְּרִיגָאֵל. לְמַלְאךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים:

פּוֹחֵר מְנַדְּלָפוֹן. לְצַר הַיִּפּוֹן יִרְפוֹן. לְמַלְאךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים:

טַעֲמֵי חֵינִי יַחְפוֹן. בְּתַר מַהֶם לְסַפּוֹן. וּמִשְׁבִּיעַ לְאַפּוֹן. עַל רֵאשׁ מ"מ"ה:

יְקַדֵּשׁ גְּלִיצוֹר. הַמְּנַלְה טַעֲמֵי צוֹר. מִפִּי מַלְאךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים:

הַמְּשַׁמֵּעַ לְכָל יְצוֹר. שְׁנַת שְׁבִיעַ וּבְצוֹר. וְכָל דְּבַר הָאֲצוֹר. בְּרַצּוֹן

מַלְאךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים:

חַיּוֹת אַרְבַּעַתָּן. מְשַׁלְשׁוֹת קַדְשָׁתָן. לְמַלְאךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים:

זַעֲוֹת מַאיֶמְתָּן. קוֹפְצוֹת בְּנֵהמְתָן. קוֹרְאוֹת לְעַמְתָּן. לַמ"מ"ה:

לַמ"מ"ה:

אֲרָאִים וְעַלְמָכִים, עַז"ה הֵן אֲרָאִים לַעֲקוֹ חוֹבָה מַלְכֵי שְׁלוֹם מַר יַנְכִּיּוֹן (יִשְׁעֵי) לַג' ז). יְקַר אֱלֹפֵי אֱלֹפִים וְכו', כְּמוֹ שִׁמְרֵי בְּאֲדָמּוֹת, חוֹל אֲחַף אֲלֵפּוֹן וְרַבּוֹ רַבּוֹן לְשִׁמְשׁוֹתֵיהֶם. יְדוּרוֹן יוֹצְבָא, שֶׁנֶּחַ מַלְכֵי כְּנֻחוֹת יְדוּרוֹן יְדוּרוֹן (תְּהִלָּה) סָז יג). יוֹצְבָא ל' וְיִנְכָחוּ עַל מַדִּין (כְּמַדְב' לַח ז), וְסִירָוּ חוֹל מַלְכֵי יְקַבֵּן. רִגְיוֹן הַנְּהַר, זֶה כְּהַר דִּינוֹר הַנּוֹכַח בְּדִרְיָאֵל ז'. וְזֵאת' בְּסִיקַת' רַבֵּת' בַּס' מִתַּן תּוֹר' דָּף ל"ה, רִגְיוֹן כְּהַר שֶׁל אֵשׁ אֲנַחְלוֹ אֲרַכְמוֹת אֵת הַמַּלְאכֵי, וְכַס' הַיְכָלוֹת כְּשֶׁנֶּחַ עַת לְאֹרֵר שִׁיר מִתְּחַסְפֵי הַמַּלְאכֵים וְעוֹבְלִים כְּהַר דִּינוֹר ז' פַּעֲמִים, וּבְכַגֵּד זֶה יִיסַד כּוֹ לְהַסְהֵר חֲמַלְי זֹהַר וְכו'. לְהַגְהֵר לְהַתְּנַפֵּל, ל' וְיִגַּהַר עֲלָיו (מ"ב ד לר). שׂוֹאֵג קַמּוּאֵל וְכו' וּמַהֲדֵר הַדְּרִיגָאֵל וְכו'. אֵם בְּסִפְקַתָּא, קַמּוּאֵל מְטוּבָה עַל י"ב אֲפִי מַלְאכֵי חֲנַלְהַ הַיּוֹשֵׁב כְּשֶׁנֶּחַ הַרְקִיעַ, הַדְּרִיגָאֵל גְּבוּהַ מַחְבִּירֵי אֵשִׁים רַכּוּא פְּרַסְאוֹת וְכַל דְּבוֹר שׂוֹאֵג מִפּוֹ יוֹנָאִים אֵשִׁים בְּרַקִּים שֶׁל אֵשׁ, סְנַדְּלָפוֹן גְּבוּהַ מַחְבִּירוֹ מַהֲלָךְ ת"ק אֵנָה וּמַשְׁגַּח אֲחוֹרֵי הַמֶּרְכָּבָה וּמַקְבַּל תְּפִלָּתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְעוֹזָה מַהֶם כְּתַר וּמַשְׁבִּיעַ הַכְּתַר וְעוֹלָה וְיוֹשֵׁב בְּרֵאשׁ אֲדוּנוֹ וְכו', זֹה טַעַם לְלֵד דּוֹפֵן יִרְפוֹן כְּלוּמַר אֲחוֹרֵי הַמֶּרְכָּבָה. טַעֲמֵי חֵינִי, דְּבִרֵי תְּנוּכִים. יַחְפוֹן, יְקַבֵּל בְּחַפְזֵיהֶם, וּמַשְׁבִּיעַ לְאַפּוֹן, מַשְׁבִּיעַ הַכְּתַר לְהַיּוֹת אֲוִפֵּן וְעִשְׂרָה. גְּלִיצוֹר, גַּם זֶה אֵם בְּסִיקַת' גְּלִיצוֹר הַעֲלָחַךְ מַגְלָה טַעֲמֵי נוֹר וּבְכַפּוֹ וְכו' וְזֹעֵר אֵנָה זֶה חֲטִיָּן יִכְלִימוּ וְיִזְוֹל וְכו' וְעַל זֶה יִיסַד הַמַּשְׁבִּיעַ לְכָל יְצוֹר אֵנָה אֲוִבָה וְכו'. חַיּוֹת אַרְבַּעַתָּן מַשְׁלָאוֹת קַדוּשָׁתָן, ל"ב נַטְמ' חוֹלִין דָּף ל"א ב' וּבְפִרְקֵי דְר"א פ"ד שְׁעָם נִרְחַה שְׁהַרְפִּים מַשְׁלָאוֹת קְדוּשׁ וְהַחַיּוֹת אֲוִעֲרִין. בְּרוּךְ. זַעֲוֹת, מַזְדַּעוּעוֹת, אוֹ שְׁכַם מַזְדַּעוֹת מַרְכּוֹב הַחַיָּה אֲשֶׁר לְהַם, וּבְדַלִּי' אֵם בְּכַרְקֵי דְר"א.

שחרית לשמיני עצרת כא

כרוב קכלו' אשכנו אומר' והאופנים, בפולין וקנת קכלו' אשכנו אומר' והחיות.
 והאופנים והחיות | והחיות ישוררו וכרבים יפארו
 הקדש ברעש | ושרפים ירנו ואראלים יברכו
 גדול מתנשאים | פני ברחיה ואופן וכרוב
 לעמת שרפים לעמתם משבחים ואומרים.

ברוך בבורי ממקומו:

לא לברוך נעימות יתנו. למלך א חי וקיים ומירות יאמרו
 ותשבחות ישמיעו. כי הוא לבדו פועל גבורות עשה
 תדשות בעל מלחמות זרע צדקות מצמיח ישועות בורא
 רפואות נורא תהלות ארון הנפל אורה המחדש בטובו
 בכל יום תמיד מעשה בראשית: בראמור לעשה
 אורים גדלים פי לעולם חסדו: אור חדש על ציון תאיר
 ונזכה כלנו מהרה לאורו. ברוך אתה יי יוצר המאורות:
 אהבה רבה אהבתנו יי אלהינו חמלה גדולה ויתרה
 חמלת עלינו אבינו מלכנו בעבור אבותינו שבטחו בך
 ותלמד חקי חיים בן תחננו ותלמדנו: אבינו האב
 הרחמן המרחם רחם עלינו ותן בלבנו להבין ולהשפיל
 לשמע ללמד וללמד לשמר ולעשות ולקיים את כל דברי
 תלמוד תורתך באהבה: והאר עינינו בתורתך ודבק
 לבנו במצותך ויחד ללבנו לאהבה וליראה שמך ולא
 גבוש לעולם ועד: כי בשם קדשך הגדול והנורא בטחנו
 נגילה ונשמחה בישועתך: והביאנו לשלום מארבע
 בגפות הארץ ותוליכנו קוממיות לארצנו: כי אל פועל
 ישועות אתה ובעת פחרת מכל עם ולשון וקרבתנו לשמך

הַגָּדוֹל סָלַח בְּאַמֶּת. לְהוֹדוֹת לָךְ וּלְיַהֲדָךְ בְּאַהֲבָה: בְּרוּךְ
 אַתָּה יְיָ הַפּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה: יסיד סומר א מלך נאמן.

שְׁמַע ^{דברים ו' 7} יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה יֶחֱדָד:
 בלשם ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

וְאַהֲבַתְּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל גִּפְשֶׁךָ וּבְכָל-
 מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה הַיּוֹם עֲלֵי-
 לְבָבְךָ: וְשָׁנַנְתָּם לְבִנְיָךְ וּדְבַרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ
 וּבְלַחְתֶּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וְקִשְׁרַתָּם לְאוֹת
 עַל-יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וְכִתְבָתָם עַל-
 מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

^{דברים} וְהָיָה אִם שָׁמַעַתְּ שְׁמֵעוּ אֶל-מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה
 אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעֲבֹדוֹ בְּכָל-
 לְבַבְכֶם וּבְכָל-גִּפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מִטָּר-אֲרָצְכֶם בַּעֲתוֹ יוֹרֵה
 וּמִלְקוֹשׁ וְאִסְפַּת דְּגָנְךָ וְחִירְשֶׁךָ וּצְהַרְךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב
 בְּשׂוֹדְךָ לְבַהֲמֹתֶיךָ וְאִבְלַת וּשְׂבַעַת: הַשְׁמֵרוּ לָכֶם פְּרִיפְתָה
 לְבַבְכֶם וּסְרַתָּם וְעַבְדְתֶם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם
 לָהֶם: וְחָרָה אַף-יְהוָה בְּכֶם וְעָצַר אֶת-הַשָּׁמַיִם וּלֹא-יִהְיֶה
 מָטָר וְהָאָדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת-יְבוּלָהּ וְאִבְדְתֶם מִחֵרֶה מֵעַל-
 הָאָרֶץ הַטְּבָה אֲשֶׁר יְהוָה נָתַן לָכֶם: וּשְׁמַתֶּם אֶת-דְּבָרֵי
 אֱלֹהֵי עַל-לְבַבְכֶם וְעַל-גִּפְשְׁכֶם וּקִשְׁרַתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל-
 יַדְכֶם וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וּלְמַדְתֶּם אֹתָם אֶת-
 בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלַחְתֶּךָ בַּדֶּרֶךְ
 וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וְכִתְבָתָם עַל מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:
 לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעַ

יהוה לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:
 נקרא ויאמר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל
 ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על פנפי בגדיהם לדרתם
 ונתנו על ציצת הפנף פתיל תכלת: והיה לכם לציצת
 וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יהוה ועשיתם אתם
 ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם
 זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי
 והייתם קדשים לאלהיכם: אני יהוה אלהיכם אשר
 הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני
 יהוה אלהיכם: יז לבקף אלהים לאמת, אכן יתן רוח מעט שלם יוכל כא'.

סליו אמת וציוב ונכון וקיים וישר ונאמן
 ואהוב ורחיב ונחמד ונעים ונורא ואדיר:
 ומתקן ומקבל ומזכר ונפה הדבר הנה
 עלינו לעולם ועד: אמת אלהי עולם
 מלבנו צור ועקב כנן ישענו: לדור ודור
 הוא קים ושמו קים וכסאו נכון ומלכותו
 נאמנותו לעד נאמת: ידברו יוחיים וקמים
 נאמנים ונחמדים לעד ולעילמי עולמים
 על אבותינו ועל לנו על בנינו ועל דורותינו
 ועל כל דורות זרע ישראל עבדיך:

סכנו אמת וציוב ונכון
 וקיים וישר ונאמן
 ומזכר ונפה הדבר
 הנה על אבותינו
 ועלנו על בנינו ועל
 דורותינו ועל כל
 דורות זרע ישראל
 עבדיך:

על הראשונים ועל האחרונים לעולם ועד חק
 ולא יעבור. אמת שאתה הואי אלהינו ואלהי
 אבותינו לעולם ועד: אתה הוא מלכנו מלך
 אבותינו אתה. למען שמך מחר לגאלנו
 כְּאֲשֶׁר גָּאֵלְתָּ אֶת אֲבוֹתֵינוּ אֱמֶת מְעוֹלָם שְׁמֶךָ
 הַגְּדוֹל עָלֵינוּ נִקְרָא בְּאֵהָבָה אֵין אֱלֹהִים זוּלָתְךָ:

אֲמוּנִים אֲשֶׁר נֶאֱסְפוּ • בְּרִכּוֹת נֶכְסָיו • גַּם
 קוֹמָתָם כְּפָפוּ • דְּבַר הַנוֹנֵם הַעֲדִיפוּ: הוֹבִילִם
 לְאֵהֱלִיָּהֶם לְשָׁלוֹם • וַיִּמָּצְאוּ שָׁם שָׁלוֹם • זֶרַע
 הַשָּׁלוֹם • חֲסִנָּם בְּצַדֵּק וְשָׁלוֹם: מִזְבוֹת לְכֻלָּלִים •
 יָקָר לְהַכְלִילִם • כְּבוֹד לְהַנְחִילִם • לְמַעַלָּה
 לְעֵלָם: מִלֵּא מִשְׁאֲלוֹתֵם • גְּהוּג בְּשִׂמְחֹתֵם •
 שְׂמֵחַ עֲדַתֵּם • עוֹרֵר פְּרוּתֵם: פְּנֵה לְחַנּוּנֵם •
 צִמַּח מְעַנֵּם • קָבַל מְעַנֵּם • רוּמֵם הַמוֹנֵם:
 שְׂמֹר הַדּוֹרִים • שִׁבַּח סְרוּרִים • תְּמוּךְ
 מִשְׁחָרִיף וְחֻצֵּם מִמְּצָרִים • וְגַהֲלֵךְ בְּעַל
 קְרִיעַת יָם סוּף לַגְּזָרִים:

עזרת

אמונים, זרחל. כפפו, ל' כפיפה וכריעה. הובילם, הוליכם. חסנים, החזיקם. לכללם ולהכלילם, שניהם ל' כלילת יופי ענין הקיף עזרה, ובעם יקר להכלילם, לעזרם ניקר ותפארת, קרי' כלו קמוץ ככל כ"י. לעלם, לעלה ולנשא אותם. למת, הברית. העונם קהלם. הדורים, המעשים המהודרים והנאים. סרורים, המעשים המבוערים והסרים מעל ה'. וגירסא זאת כראש עיקר. תעוך משחריך וחללם ממלרים, כן כבון לגרום.

אמונים עו ויזר דויגע געטרייען, דיז היער פֿערזאמעלט ויזר! זיח זעהנען זיך נאך זעגען חוזר פֿלעהען דעוואטהיפֿהן זייט געבייגטען קייעען. מ' ברייגע זיח גליקקליך זיין מיהערע הייזשט! זיח זיח דערט דען פֿרייעדען פֿינדען, דיח קיזערע דען פֿרייעדען! טזיקקע זיח זיט גליקקוגי טערן, קרמגע זיח זיט ווירדע, זיח עהרע זיזער ערבע זיין חוזר העבע זיח הך עושפֿער! ערפֿילזע מיהרע וויכטע, זייטע פֿרחהקקענד חוזר פֿרוי דיג מיהרע געזיינדען חוזר ערוועקע מיהרע בעפֿרייזונג! ווענדע דך נו מיהרען געבעטע חוזר ענדע זיזער זיידען! פֿערניץ זיזער פֿלעהן חוזר העבע זיח וויעדער עושפֿער! זערקע נור מיהרע גלחלענדען טהחטען, חוזר פֿערגיס מיהרען חבֿפֿילן. זיח דיינער חבֿעטער סטיילע חוזר רעטטע זיח חזיז דער נחטה! דרן זאלען דיז דחֿקזיעדער ערטקען, וזיע זיינום ביזן טפֿחטען דען טלֿפֿהטערי:

עֲזַרְתָּ אֲבוֹתֵינוּ אֶתְּהָהּ הוּא מַעֲזָלָם מִגֵּן וּמוֹשִׁיעַ לְבִגְיָהֶם
 אֲתָרִיָּהֶם בְּכַל־דְּדוֹר וְדוֹר: בְּרוּם עוֹלָם מוֹשָׁבֶךָ וּמוֹשָׁפְטֶיךָ
 וְצַדִּיקְתֶּךָ עַד אַפְסֵי אָרֶץ: אֲשֶׁרֵי אִישׁ שִׁישַׁמַּע לַמְצוֹתֶיךָ
 וְתוֹרָתֶךָ וְדַבְּרֶךָ יֵשִׁים עַל לִבּוֹ: אֲמַת אֶתְּהָהּ הוּא אֲדוֹן לְעַמְּךָ
 וּמֶלֶךְ גִּבּוֹר לְרִיב־רִיבִים: אֲמַת אֶתְּהָהּ הוּא רֵאשׁוֹן וְאֶתְּהָהּ
 הוּא אַחֲרוֹן וּמַבְלַעְרֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גִּיּוֹל וּמוֹשִׁיעַ: מִמְצָרִים
 גִּבְּרֵי־נַפְשׁוֹ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ: כָּל־כְּבוֹרֵיהֶם
 הִרְגָתָ וּבְכוֹרֶךָ גִּבְּרֵי־נַפְשׁוֹ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְדִים טַבַּעַת וַיְדִידִים
 הִעֲבַרְתָּ וַיְכַסּוּ מַיִם צָרִיָּהֶם אַחַד מֵהֶם לֹא נוֹתֵר: עַל־זֹאת
 שִׁבְחוּ אֱהוּבִים וְרוֹמְמוֹ אֵל וְנִתְּנוּ יְדִידִים וּמִירוֹת שִׁירוֹת
 וְתִשְׁבַּחוֹת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְמֶלֶךְ יְיָ חַי וְקַיִם: רָם וְגֹשָׁא
 גְּדוֹל וְנוֹרָא מְשֻׁפָּל גָּאִים וּמִגְּבִיַּת שְׁפָלִים מוֹצִיא אֲסִירִים
 וּפּוֹדֵה עֲנָוִים וְעוֹזֵר דָּלִים וְעוֹנֵה לְעַמּוֹ בְּעַת שְׁעָם
 אֱלֹהֵינוּ: תְּהַלּוֹת לְאֵל עֲלִיּוֹן בְּרוּךְ הוּא וּמְבָרֵךְ: מִשֶּׁה וּבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל לֵךְ עֲנֵנו שִׁירָה פֶּשְׁמַחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כָּלָם:

מִי־כִמְכָה בְּאֵלִים יְהוָה מִי כִמְכָה נְאֻמָּה
 בְּקֹדֶשׁ נוֹרָא תְּהַלֵּל עֲשֵׂה פִּלָּא: שִׁירָה חֲדָשָׁה
 שִׁבְחוּ גְּאוּלִּים לְשִׁמְךָ עַל־שִׁפְתַי הִים יַחַד כָּלָם
 הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ: יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעַד:
 צוּר יִשְׂרָאֵל קוֹמָה בְּעֲזַרְתָּ יִשְׂרָאֵל וּפְדֵה
 בְּנֵי־אֶמְךָ יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל: (גִּבְּרֵי־נַפְשׁוֹ יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ
 קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל): בְּרוּךְ אַתְּהָ יְיָ גִּבְּרֵי־נַפְשׁוֹ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

אֲדֹנָי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיּוֹן גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקִנְיַת הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת
וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּגִיחָם לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַהֲבָה.

מְלֶכֶד עֲזוּר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגֹן: בְּרוּךְ אַתָּה יי מִגֵּן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ.
מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ
נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חַלִּים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ
לִישְׁנֵי עֶפְרַיִם כְּמוֹךָ בְּעַל גְּבוּרֹת וּמִי הַזְמִיחַ לְךָ מְלֶכֶד
מִמִּית וּמְחַיֶּה וּמְצַמֵּחַ יִשְׁוֹעָה וּנְאֻמָּן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים.

בְּרוּךְ אַתָּה יי מְחַיֶּה הַמֵּתִים: אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ
וְקְדוּשֵׁים בְּכָל יוֹם יִהְיֶה לְלוֹךְ סֵלְהֵ בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקְדוֹשׁ:

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים • אַהֲבַת אוֹתָנוּ •
וְרָצִיתָ בָּנוּ • וְרוּמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת • וְקִדְשָׁתָנוּ
בְּמִצְוֹתֶיךָ • וְקִרְבָּתָנוּ מִלִּבְנֵי לְעַבְדֵי רַבֶּיךָ •
וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ עֲלֵינוּ קְרֵאתָ:

וְהַתְּנֵן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה שְׁבֻתוֹת לְמִנוּחַ
וּמוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חַגִּים וְזִמְנִים לְשִׁשׁוֹן •
אֶת־יוֹם הַשְּׁבֻת הַזֶּה וְאֵת יוֹם הַשְּׁמִינִי חַג
הָעֲצֵרֶת הַזֶּה • זְמַן שִׂמְחָתָנוּ בְּאַהֲבָה מִקְרָא
קָדֵשׁ זָכֹר לִיצִיאַת מִצְרַיִם:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ • יַעֲלֶה וַיָּבֵא וַיִּגְיַע

ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר זכרוננו
ופקדוננו וזכרון אבותינו. וזכרון משיח בן דוד
עבדך. וזכרון ירושלים עיר קדשך. וזכרון כל
עמך בית ישראל לפניך. לפלטה לטובה לחן
ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום כיום השמיני
חג העצרת הזה: זכרנו יי אלהינו בו לטובה.
ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים: וברב
ישועה ורחמים חסד וחסד ורחמים עלינו והושיענו
כי אליך עינינו כי אל מלך חנון ורחום אתה:
והשיאנו יי אלהינו את ברכת מועדיך לחיים
ולשלום לשמחה ולששון באשר רצית ואמרת
לברכנו: ^{בשם} אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו
קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך שבוענו
מטובה ושמחנו בישועתך ומהר לבנו
לעבדך באמת והנהילנו יי אלהינו באהבה וברצון
בשמחה ובששון שבת ומועדי קדשך. וישמחו
בך ישראל מקדשי שמך. ברוך אתה יי
מקדש השבת וישראל והזמנים:
רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם.
והשב את העבודה לדביר ביריך ואשי

ישראל ותפלתם באהבה תקבל ברחמים ורחמי
 לרחצון תמיד עבודת ישראל עמה.
 ותחוננה עינינו בשוכה לציון ברחמים. ברוך
 אתה יי הממחזיר שכינתו לציון:

מזדים לך אנתנו לך שאתה הוא
 יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי כל
 בשר יוצרנו יוצר בראשית פרקות
 והוראות לשמה הגדול והקדוש
 על שהחייטנו וקיימתנו כן תחיינו
 ותקיימנו ותאסוף גליותינו לחצרת
 קדשה לשמך הקדוש ולעשות רצונך
 ולעבדך בכלב שלם על שאנתנו
 מזדים לך. ברוך אל ההוראות:

מזדים לך אנתנו לך
 שאתה הוא יי אלהינו
 ואלהי אבותינו לעולם
 ועד צור חיינו מגן
 ישענו. אתה הויה
 לדור ודור נורה לך
 וגם פתחלתך על

חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות
 לך ועל נפיק שפכליום עמנו ועל נפלאותיך
 וטובותיך שפכליעת ערב ובקר וצהרים הטוב
 כי לאכלו רחמיך והמרחם פי לאתמו
 חסדיך מעולם קונו לך: ועל כלם יתברך
 ויתרומם שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:
 וכל החיים יודוך סלה ויהללו את שמך באמת
 האל ישועתנו ועזרתנו סלה. ברוך אתה יי
 הטוב שמך ולך נאה להודות:

ויאבותינו ברכנו בברכה המשלשת בתורה הכתובה על ידי משה
 עבדך האמורה מפי אהרן ובניו כהנים עם קדושה כאמור: וברכה יי
 וישמרה: יאר יי פניו אליה ויחנה: ישא יי סניו אליה וישם לך שלום:

תפלה לשמיני עצרת כה

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבִרְכָה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים
עָלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ בָּרְכֵנוּ אֲבִינוּ כְּלָנוּ
בְּאַחַד בְּאוֹר פְּנִיךָ כִּי בְּאוֹר פְּנִיךָ נִתְּתָה לָנוּ יי
אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וְצַדִּיקָה וּבִרְכָה
וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת־
עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בְּשְׁלוֹמְךָ:
בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם:

אֱלֹהֵי נַצּוּר לְשׁוֹנֵי מַרְעַע וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מַרְטָה וּלְמַקְלֵי נַפְשֵׁי תַהוֹם
וּנְפָשֵׁי כַּעֲפָר לְכָל תַּהֲיִיהַ פֶּתַח לְבִי בַתּוֹרָתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוּף נַפְשֵׁי וְכָל
הַחוֹשְׁבִים עָלַי רַעַה מִתְּהַרְהַר הַמַּר עֲצָתָם וְקַלְקַל מַחֲשַׁבְתָּם. עֲשֵׂה לְמַעַן
שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יִמְיָנֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קִדְשֶׁתְּךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתְךָ לְמַעַן
יִחַלְצוּן יִרְדִּיךָ הוֹשִׁיעָה יִמִּינֶךָ וְעַנְנֵי: יְהִי לְרַצּוֹן אֲמְרֵי פִי וְהַגִּיזוֹן לְבִי
לְפָנֶיךָ יי צוּרִי וְגֹאֲלִי: עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמַרוֹמָיו הוּא יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאֲמַרוּ אָמֵן: יְהִי רַצּוֹן לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
שִׁבְעָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בַתּוֹרָתְךָ:

תשם נעבדך כיראה כימי עולם וכשנים קדמוניות.
תרכבה ליי מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות.

הזרת התפלה לשליח צבור.

כלש אֲדֹנָי שְׁפָתַי תִּפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקִנְיַת הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסֵדֵי אֲבוֹת
וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּגִיהָם לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַהֲבָה.

מִלֶּךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן: בְּרוּךְ אַתָּה יי מְגַן אַבְרָהָם:

ישראל ותפלתם באהבה תקבל ברחמים ותהי
 לרחמים תמיד עבודת ישראל עמך.
 ותחזינה עינינו בשוכה לציון ברחמים ברוך
 אתה יי המחזיר שכינתו לציון:

מודים לרבנן

מודים אנחנו לך שאתה הוא
 יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי כל
 בשר יוצרנו יוצר בראשית ברכות
 והודאות לשמה הגדול והקדוש
 על שהחיייתנו וקיימתנו כן תחיינו
 ותקיימנו ותאסוף גלותנו לחצרות
 קדשה לשמך חקיה ולעשות רצונה
 ולעבדה בלבב שלם על שאנחנו
 מודים לך ברוך אל ההודאות:

מודים אנחנו לך
 שאתה הוא יי אלהינו
 ואלהי אבותינו לעולם
 ועד צור חיינו מגן
 ישענו אתה הויה
 לדור ודור נודה לך
 וגם פרחתה על

חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות
 לך ועל נפיה שבכל יום עמנו ועל נפלאותיה
 ומזכותיה שבכל יום עת ערב ובקר וצהרים הטוב
 פי לא בלו רחמיה והמרחם פי לא תמו
 חסדיה מעולם קיינו לך ועל כלם יתברך
 ויתרומם שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:
 וכל החיים יודוה סלה ויהללו את שמך באמת
 האל ישועתנו ועזרתנו סלה ברוך אתה יי
 הטוב שמך וליך נאה להודות:

ואבותינו ברכנו בברכה המשלשת בתורה הכתובה על ידי משה
 עבדה האמורה מפי אהרן ובניו כנגדים עם קדושה באמור: וברכה יי
 וישמרה: יאר יי פניו אליה ויחנה: ישא יי פניו אליה וישם לה שלום:

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים
עָלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ בָּרְכֵנוּ אֲבִינוּ כָּלֵנוּ
בְּאַחַד בְּאוֹר פְּנִיךָ כִּי בְּאוֹר פְּנִיךָ נִתַּת לָנוּ יְיָ
לְהִינּוּ תוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת הַסֵּד וְצַדִּיקָה וּבְרָכָה
וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְכַרֵּךְ אֶת־
עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עַתָּה וּבְכָל־שָׁעָה בְּשְׁלוֹמְךָ:
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם:

אלהי נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה ולמקללי נפשי תרום
ונפשי בעפר לכל תהיה פתח לבי בתורתך ובמצותיך תרהוץ נפשי וכל
החושבים עלי רעה מהרה הפר עצתם וקלקל מחשבתם. עשה למען
שמך עשה למען ימינה עשה למען קדשתך עשה למען תורתך למען
חלצון ידיך הושיעה ימינה וענני: יהי לרצון אמרי פי והגיון לבי
לפניה יי צוריו וגואלי: עשה שלום במרומינו הוא יעשה שלום עלינו
ועל כל ישראל ואמרו אמן: יהי רצון לפניה יי אלהינו ואלהי אבותינו
שיגנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך:

ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות.
וערבה ליי מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות.

חזרת התפלה לשליח צבור.

נלמט ארני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן גּוֹמֵל חֲסִדִים טוֹבִים וְקִנְיַת הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסִדֵי אֲבוֹת
וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה.
מְלַךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמִגּוֹן: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִגּוֹן אַבְרָהָם:

אתה גבור לעולם אֲדָנִי מִחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ
 מִבְּלָגָל חַיִּים בְּהַסְדֵּךְ מִחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוּמָךְ
 גּוֹפְלִים וְרוֹפֵא חַלִּים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אַמוּנָתוֹ
 לִישְׁנֵי עֶפְרַיִם כְּמוֹךָ בְּעַל גְּבוּרֹת וּכְמִי דוֹמָה לָךְ מְלֶכֶךְ
 מִמִּית וּמְחַיֶּה וּמְצַקוּיֵחַ יְשׁוּעָה וְנִצְמָן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים
 פָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִחַיֵּה הַמֵּתִים:

בְּקִדְשׁ אֶת שִׁמְךָ בְּעוֹלָם בְּשֵׁם שְׁמִי יְשׁוּעָה אֲתוֹ בְּשֵׁם
 מְרוֹם • בְּכַתּוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ • וְקָרָא וְהָיָה וְאָמַר
 י' קְדוֹשׁ וְקִדְשׁ קְדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֵאכֵל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:
 י' אֲזוּ בְּקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל אֲדִיר וְחֹזֵק מִשְׁמִיעִים קוֹל
 מִתְנַשְּׂאִים לְעַמֹּת שְׂרָפִים לְעַמְתָּם פָּרוּךְ יֹאמְרוּ:
 י' פָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ:

מִמְּקוֹמְךָ מְלַכְנֵנו תּוֹפִיעַ וְתַמְלוֹךְ עֲלֵינוּ כִּי מִחֲבִים אֲנִיחֵנו
 לָךְ מְתִי תַמְלוֹךְ בְּצִיּוֹן בְּקִרְוֵב בְּיָמֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד תִּשְׁכּוֹן:
 תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר
 וּלְנֶצַח נְצָחִים: וְעֵינֵינוּ תִרְאֶינָה מַלְכוּתְךָ בְּדָבָר הָאָמוֹר
 בְּשִׁירֵי עֲוֹךְ עַל יְדֵי דָוִד מְשִׁיחַ צְדָקָה:

י' יְמִלְךָ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּהָ:

י' לְדוֹר וָדוֹר בְּגִיד גְּדִלְךָ וּלְנֶצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ
 בְּקִדְשׁ וּשְׁבַחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד כִּי
 אֵל מְלֶכֶךְ גָּדוֹל וְקִדְשׁ אַתָּה • פָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקְּדוֹשׁ:
 אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים • אַתָּה אֲתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
 וְרוּמְתָנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת • וְקִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ • וְקָרַבְתָּנוּ
 מִלְּבָבוֹ לְעַבְדְּתְךָ • וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עֲלֵינוּ קָרָאתָ:

חזרת התפלה לשליח צבור

כו

וּתְתַדְּרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה שְׂבִתוֹת לַמְנוּחָה וּמִזְעָדִים
לְשִׁמְחָה חַגִּים וְזִמְנִים לְשָׁשׂוֹן. אֶת־יוֹם הַשְּׁבִת הַזֶּה וְאֵת
יוֹם הַשְּׁמִינִי חַג הָעֲצֻרֹת הַזֶּה. זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ
כִּאֲהֵבָה מִקְרָא קָדֵשׁ זָכָר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיִבֵּא וְיִגַּע וְיִרְאֶה וְיִרְצֶה
וְיִשְׁמַע וְיִפְקֹד וְיִזְכֹּר וְזַכְּרָנוּ וּפְקֹדָנוּ וְזַכְּרוֹן אֲבוֹתֵינוּ
וְזַכְּרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד עֲבִדְךָ וְזַכְּרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קְדֻשָׁךְ
וְזַכְּרוֹן כָּל עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לְפִלְטָה לְטוֹבָה
לְחַן וּלְחַסֵּד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי
חַג הָעֲצֻרֹת הַזֶּה. וְזַכְּרָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ כּוֹ לְטוֹבָה. וּפְקֹדָנוּ כּוֹ
לְבִרְכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ כּוֹ לְחַיִּים. וּבְדַבֵּר יִשׁוּעָה וְרַחֲמִים.
חַוִּים וְחַנּוּן וְרַחֲמֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֱלֹהֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל
מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

וְהַשִּׁיאֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת בְּרַבַּת מִזְעָרֶיךָ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם
לְשִׁמְחָה וּלְשָׁשׂוֹן בְּאַשֶׁר רְצִיתָ וְאַמַּרְתָּ לְבָרְכָנוּ:

לשנת אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו

קְדֻשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְחַן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבֶךָ
וְשִׂמְחָנוּ בִישׁוּעָתֶךָ וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת וְהַנְחִילָנוּ
יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן בְּשִׂמְחָה וּבְשָׁשׂוֹן שְׂבִת וּמִזְעָדֵי
קְדֻשָׁה. וְיִשְׁמְחוּ כָּךְ יִשְׂרָאֵל מִקְדָּשֵׁי שְׁמָה. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ
מִקְדָּשׁ הַשְּׁבִת וְיִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

רצה וכו' וחס"כ גוזרים את ההלל.

כְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְקַרְוא־אֶת־הַהֵלֵל:

יִי הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי יי הַלְלוּ אֶת־שֵׁם יי:
יְהִי שֵׁם יי מְבָרָךְ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: מִמְזוֹרַח־
שָׁמֶשׁ עַד־מְבֹאֵן מְהֵלֵל שֵׁם יי: רָם עַל־כָּל־
גּוֹיִם יי עַל־הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: מִי כִי אֱלֹהֵינוּ
הַמְּגַבִּיהִי לַשַּׁבָּת: הַמְּשַׁפִּילֵי לַרְאוֹת בַּשָּׁמַיִם
וּבָאָרֶץ: מְקִימֵי מַעַרְבֵי־לַמַּאֲשַׁפְתֵי־רִים אֲבִיוֹן:
לְהוֹשִׁיבֵי עַם־גְּדִיבִים עִם גְּדִיבֵי עַמּוֹ: מוֹשִׁיבֵי
עֶקְרַת הַבַּיִת אִם־הַבָּנִים שְׂמֵחָה הַלְלוּיָהּ:
כִּי בִצְאַת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם
רֵעֵזוֹ: הִירְחָה יְהוּדָה לְקַדְּשׁוֹ יִשְׂרָאֵל
מִמְשָׁלוֹתָיו: הַיָּם רָאָה וַיִּגַּם תִּירְדֵן וַסֹּב לְאַחֹר:
הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים גְּבַעוֹת פְּכִי־צֶאֱנָן:
מַה־לָּךְ תָּיִם כִּי תִגּוֹם תִּירְדֵן תִּסֹּב לְאַחֹר:
הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים גְּבַעוֹת פְּכִי־צֶאֱנָן:
מִלִּפְנֵי אֲדוֹן חוֹלֵי אֶרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב:
הַהַפְכֵי הַצּוֹר אַגַּם־מַיִם חֲלַמִּישׁ לְמַעֲיָנו־מַיִם:
קָטוּ לֹא לָנוּ יְהוָה לֹא לָנוּ בִי לְשִׁמְךָ תֵּן כְּבוֹד עַל־חַסְדְּךָ עַל־

(* ההלל כן עיקר צדה היריעה בראש וכן הוא בתלמוד בכל מקום וכן ברמב"ם
בי"במ"א לנרכות וכן גם' המנהיג לאנ"ן הירחיובם' המפוא' דביני ר"ס ונאבנדרה'
וכ"ה בכל סדורי הספרדים גם בכל סדורי האשכנזים הקדמונים וכ"י וכן בסדור
של ר"ה ש"ץ של שנת ש"ך גם במחזור מ"א דפוס וויכניול של שנת ש"ס ונאחרים
עלמ' אלא שהמדפיסי' האחרוני' השתמשו ונשתמשו כשנשנו בכל הסדורי' הסדשי'.

אֲמַתָּה: לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵי-הָנָא אֱלֹהֵיהֶם: וְאֵלֵהֵינוּ
 בְּשָׁמַיִם כָּל אֲשֶׁר-חָפֵץ עָשָׂה: עֲצִבְיָהֶם כְּסֶף וְזָהָב מִעֲשֵׂה
 יְדֵי אָדָם: פֶּה לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ עֵינֵיהֶם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ:
 אֲזוּנֵיהֶם לָהֶם וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֶף-לָהֶם וְלֹא יִרְחִיחוּ: יְדֵיהֶם וְ
 וְלֹא יִמְיִשוּן רַגְלֵיהֶם וְלֹא יִהְלְכוּ לֹא יִהְגּוּ בַגְּרוּנָם:
 כְּמוֹתָם יִהְיוּ עֲשִׂיהֶם כָּל אֲשֶׁר-בְּטִיחַ בָּהֶם: יִשְׂרָאֵל בְּטִיחַ
 בְּיַהֲוָה עֲזָרָם וּמִגֹּבָם הוּא: בֵּית אֲהֲרֹן כְּמִיחֹו בְּיַהֲוָה עֲזָרָם
 וּמִגֹּבָם הוּא: יִרְאִי יְהוָה בְּטִיחֹו בְּיַהֲוָה עֲזָרָם וּמִגֹּבָם הוּא:

”זָכְרֵנוּ יְבָרֵךְ יְבָרֵךְ אֶת-בֵּית יִשְׂרָאֵל יְבָרֵךְ אֶת-
 בֵּית אֲהֲרֹן: יְבָרֵךְ יִרְאִי” הַקְטָנִים עִם-
 הַגְּדֹלִים: יִסַּף ”עֲלֵיכֶם עֲלֵיכֶם וְעַל-בְּנֵיכֶם:
 בְּרוּכִים אַתֶּם לִ”עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: הַשָּׁמַיִם
 שָׁמַיִם לִ”וְהָאָרֶץ גִּרְחֵן לְבְנֵי-אָדָם: לֹא-
 הִמְתִּים יַהֲלֹוּיָהּ וְלֹא כָּל-יְרֵדֵי דוּמָה: וְאַנְחֵנוּ
 גְּבָרָךְ יְהִי מַעֲתָה וְעַד-עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

קטו אֶהְבֵּתִי בִּי-יִשְׁמַע וְ”יִי אֶת-קוֹלִי תַחְנוּנֵי: בִּי-הִטַּח
 אֲזוּנֵי לִי וּבִימֵי אֶקְרָא: אֶפְסוּנֵי חִבְלֵי-רְמוֹת וּמִצְרֵי שְׂאוֹל
 מִצְאוּנֵי צָרָה וַיִּגֹּן אֶמְצָא: וּבִשְׁם-”יִי אֶקְרָא אָנְהָ ”י מַלְטָת
 נַפְשִׁי: חַנוּן ”י וְצַדִּיק וְאֵהֵינוּ מִרְחָם: שֹׁמֵר פִּתְאִים ”י
 דִּלְתֵי וְלֵי יְהוֹשִׁיעַ: שׁוּבֵי נַפְשֵׁי לְמִנוּחֵיכֶי כִּי ”י גַּמְלָתְ עֲלֵיכֶם:
 בִּי-חֲלָצְתָּ נַפְשֵׁי מִמּוֹת אֶת-עֵינֵי מִן-דְּמַעָה אֶת-דְּרָגְלֵי מִדְּחִי:

(*) אף לפי עדות רש"י וְלֹא נִמְחַלֵּי קִלְיָהּ וְלִפֵּי מִה שֶׁמֶסֶר שֶׁס נִגְלוּן הַמֶּסֶק
 כִּל כֵּל כֵּל אֶף נִקְמָן אִכּוּן לִפֵּי עֲדוּת בֵּן אִשֶׁר וְכִמְהָ עֲסָרוֹת הַעִקָר נִסְמָת.
 (**) פְּתָאִים הֵא' נֶעְלַם וְהַזִּירְקָן נִקְרָאת תַּחַת הֵא'.

אֶת־הַלֵּךְ לִפְנֵי יי בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים: הָאֲמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר
אֲנִי עָנִיתִי מְאֹד: אֲנִי אָמַרְתִּי בְּחַסְדִּי כֹּל־הָאָדָם בְּיָד:
מִה־אֲשִׁיב לִי כֹּל־תַּגְמוּלוֹהֵי עָלַי: כּוֹס־יְשׁוּעוֹת
אִשָּׁא וּבִשְׁם יי אֶקְרָא: נְדָרֵי לִי אֲשַׁלֵּם נִגְדָה
נָא לְכֹל־עַמּוֹ: יִקָּר בְּעֵינַי יי הַמּוֹתֵה לַחֲסִידָיו:
אָנָּה יי כִּי־אֲנִי עֲבָדָה אֲנִי עֲבָדָה בְּיַד־אֲמָתְךָ
פָּתַחְתָּ לְמוֹסְרֵי: לָךְ אֲנֹכַח זְבַח־תּוֹדָה וּבִשְׁם יי
אֶקְרָא: נְדָרֵי לִי אֲשַׁלֵּם נִגְדָה־נָא לְכֹל־עַמּוֹ:
בְּחֲצֵרוֹת־בֵּית יי בְּתוֹכֵי יְרוּשָׁלַם הַלְלוּיָהּ:
יי הַלְלוּ אֶת־יי כָּל־גּוֹיִם שֶׁבְחוּהוּ כֹּל־הָאֱמוּנִים:
כִּי־גִבַר עֲלֵינוּ חֲסֵדוֹ וְאֲמַת־יי לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ:
הוֹדוּ לִי בִי־טוֹב   כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:   כ' הוֹדוּ
יֵאמְרוּ־נָא יִשְׂרָאֵל   כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:   כ' הוֹדוּ
יֵאמְרוּ נָא בֵּית אֱהֲרָן   כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:   כ' הוֹדוּ
יֵאמְרוּ נָא יִרְאֵי יי   כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:   כ' הוֹדוּ
מִן־הַמִּצַּד קָרָאתִי יְהוָה עֲנֵנִי בַּמִּדְבָּר חֲבִיָּה: יי לִילֵא

(* נגדה קר' רפה.

(*) ה' של קראתי ירה צמפיק וד' של במרחב יהרפ', ור' ה' נש'ט של עקר ענה במסרת
דסוף פ' בשלח וכבר ענה בו כסא הגאון רמ"ד בקונטרס השנות שלו, ולא הי' מן הטרור
להכחישו שנית לולא שראיתי להחכם רא"ס בעל ויעמר יחזק שהעתיק שנית דברי רז"ה
במחמים כי לא ראה דברי רמ"ד ולא המסרת דסוף בשלח ובהדיא נמסר שם במרחב יה
בהדי מילין דלא מסקין ד' יממילא שהיא מלה אחת וכדעת כבא ורבנמס' פסחי' דף ק"ז
א' רוגמת חבריו שלהבתיה, וארץ מאכליה שהן מינה אחת ובעדות רד"ק בשאר, ועל
שלהבתיה נמסר בהדי' מלה אחת לדעת נן אשר וא"כ מסרה דסוף בשלח אחא כן אשר
דקיימא לן כוחתי' לכן במרחביה מלה חדא וכה' רפה וכן נמקרא כ"י יסן ומדוייק כתיב
במרחביה מלא חדא והח' נפתח והב' בשאל והח' רפ' וכן עיקר. ודע כי ענני בטעם
גהש רביע לכן נדגש אחריו.

אִירָא מַה־יַעֲשֶׂה לִי אָדָם: יי לִי בְעֲזָרִי וְאֲנִי
 אֶרְאֶה בְשִׁנְאֵי: טוֹב לַחֲסוֹת בְּיַי מִבְּטַח בְּאָדָם:
 טוֹב לַחֲסוֹת בְּיַי מִבְּטַח בְּנָדִיבִים: כָּל־גּוֹיִם
 סָבְבוּנִי בְשֵׁם יי כִּי אֲמִילִם: סָבּוּנִי גַם־סָבְבוּנִי
 בְּשֵׁם יי כִּי אֲמִילִם: סָבּוּנִי כְדַבְרֵים דַּעֲכוּ כַּאֲשֶׁר
 קוֹצִים בְּשֵׁם יי כִּי אֲמִילִם: דָּחָה דַחֲתִנִּי לְנַפְל
 וַיַּעֲזָרְנִי: עָזִי וְזַמְרַת יְהוָה־לִי לִישׁוּעָה: קוֹלִי
 רָגַה וִישׁוּעָה בְּאֶהְלִי צַדִּיקִים יִמִּין יי עֲשֵׂה חֵיל:
 יִמִּין יי רֹמְמָה יִמִּין יי עֲשֵׂה חֵיל: לֹא־אֲמוֹת פִּי־
 אַחִיה וְאֶסְפֵּר מַעֲשֵׂיהָ: יִסֵּר יִסְרְנִי יְהוָה וְלַמּוֹת
 לֹא נִתְּנִי: פֶּתַח־לִי שַׁעַר־צַדִּיק אָבֹא בָּם
 אוֹדָה יְהוָה: זֶה־הַשַּׁעַר לִי צַדִּיקִים יָבֹאוּ בּוֹ:
 אוֹדָה כִּי עֲנִיתִנִּי וְתַהֲיִלִּי לִישׁוּעָה: אוֹדָה
 אָבִן מֵאִסּוּ הַבּוֹנִים הֵיטָה לְרֹאשׁ פְּנֵה: אָבִן
 מֵאֵת יי הֵיטָה זֹאת הַיֵּאֱנֵפֶלֶת בְּעֵינֵינוּ: מֵאֵת
 זֶה הַיּוֹם עֲשֵׂה יי נְגִילָה וְנִשְׂמַחָה בּוֹ: זֶה

סמן סדר ומנגן אנא והקהל עונה .

סמן מנגן אנא והקהל עונה .

אֲנִי יי הוֹשִׁיעָה נָא
 אֲנִי יי הַצְּלִיחָה נָא:
 בְּרוּךְ הַבֹּא בְשֵׁם יי בְּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יי: בְּרוּךְ
 אֱלֹהֵינוּ יי וַיֵּאָר לָנוּ אֶסְרוּ־חַג בְּעַבְתֵּי־עַד קַרְנֹת

(* יסרני יהי ה' גם ה' של ידה דנטיק . והכמת קודל הא' כולל וסגוה הוא . והכמת עמד (שמות ט טו) והדומים ט .

הַמִּזְבֵּחַ: אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ וְאֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ: אֵלֵינוּ
הוֹדוּ לֵנוּ כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: הוֹדוּ
יְהִלְלוּךָ יי אֱלֹהֵינוּ (על) כָּל מַעֲשֵׂיךָ. וְחֲסִידֶיךָ צְדִיקִים עוֹשֵׂי
רְצוֹנְךָ וְכָל עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרָנָה יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ וַיִּשְׁבְּחוּ וַיִּפְאֲרוּ
וַיְרַמְמוּ וַיַּעֲרִצוּ וַיִּקְדְּשׁוּ וַיְמַלִּיכוּ אֶת שְׁמֶךָ מִלְּכָנוּ כִּי לָךְ
טוֹב לְהוֹדוֹת וְלִשְׁמֶךָ נִאֶמֶר לְזִמְרָה כִּי מֵעַלְמָם וְעַד עַלְמָם אֵתָּה אֵלֵינוּ:
בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶלֶךְ מוֹהֲלָל בַּתְּשׁוּבָחוֹת:

ועתה יגדלנא כח אדני באשר דברת לאמר.

וזכר רחמיך יי וחסדיך כִּי מֵעוֹלָם הָפָח:

יִתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵךָ רַבָּא בְּעַלְמָא דִּי־כְרָא כְרַעוּתָהּ
וַיְמַלִּיךָ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב וְאָמְרוּ
אָמֵן: יְהִי שְׁמֵךָ רַבָּא מְבָרַךְ לְעַלְמָא וְלְעַלְמֵי עַלְמֵי־אֵלֵינוּ: יִתְבָּרַךְ
וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרַמֵּם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּרְתַּעַל וַיִּתְהַלַּל
שְׁמֵךָ דְקוֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְעַלְמָא מִן כָּל בְּרַבְתָּא
וְשִׁירְתָּא תְּשַׁבַּחְתָּא וְנִחַמְתָּא דְאִמְרוּן בְּעַלְמָא וְאָמְרוּ אָמֵן:
פ' קבל ברחמים ובכבוד את תפלתנו:

תְּתַקַּבֵּל צְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן דְּכָל יִשְׂרָאֵל קְדָם אַבּוּהוֹן דִּי
בְּשִׁמְיָא וְאָמְרוּ אָמֵן: פ' יְהִי שֵׁם יי מְבָרַךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:
יְהִי שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמֵי־אֵלֵינוּ וְחַיִּים עֲלֵינוּ וְעַל־כָּל־
יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן: פ' צוּרֵי מַעַם יי עֲשֵׂה שְׁמֵי־אֵלֵינוּ וְאָרְץ:
עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל
כָּל יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן:

סס חל שמיני עשרת נשנת חוטרים קהלת.

(*) נגדורי הספרדים גם נסידורי האשכנזים וכי' ודפוסו' ישיב' ליתא מלת עלגם
כרז אנדורכ' וכרז רמ' דתלכוני' אסר' לא גרסו לה.

מגלת קהלת* כט

דברי קהלת בן דוד מלך בירושלם: הבל הבלים אומר
 קהלת הבל הבלים הבל הבל: מה יתרון לאדם בכל
 עמלו שייעמול תחת השמש: הור הלק ודור בא והארץ
 לעולם עמדת: וזרח השמש ובא השמש ואל מקומו
 שואף וזרח הוא שם: הולך אל דרום וסובב אל צפון
 סובב וסובב הולך הרוח ועל סביבתיו שב הרוח: כל
 הנחלים הלכים אל הים והים איננו מלא אל מקום
 שהנחלים הלכים שם הם שבים ללכת: כל הדברים
 יגעים לא יוכל איש לדבר לא השבע עין לראות ולא
 תמלא און משמע: מה שהיה הוא שיהיה ומה שייעשה
 הוא שייעשה ואין כל חדש תחת השמש: יש דבר שיאמר
 ראה זה חדש הוא כבר היה לעלמים אשר היה מלפננו:
 אין זכרון לראשנים וגם לאחרנים שיהיו לא יהיה להם
 זכרון עם שיהיו לאחריהם: אני קהלת הייתי מלך על
 ישראל בירושלם: ונתתי את לבי לדרוש ולתור בדרכמה
 על כל אשר געשה תחת השמים הוא ענין דענתן אהים
 לבני

* כתב הרב אבן הירחי בספרו המנהיג בהלכות סוכה סי' כ"ו ח"א: "מנהג זרפת
 לקרות בשמיני עזרת לבני קריאת התורה סי' קהלת, ומעתי טעם נדבר
 משום דכתיב ג' חן חלק לשבעה וגם לשמונה חלו שבעת ימי החג ושמיני
 עזרת, רובים לומר לפי שהוא חג האסיף להזכיר על התרומות והמעשרות
 ונדרים שלא לעבור עליהם בכל תאחר, ונס' ב' דעירובין דרש ל' לקרא
 לשבעה חלו שבעת ימי פכת וגם לשמונה חלו שמונת ימי החג, יס לומר
 להזכיר בראשון הראשון והאחרון ואני מלאתי טעם יפה כי שלמה המלך
 ע"ה בחג אמרו נקהל כמו שכתוב במועד שנת האמטה בחג הבוכות נבוא
 כל ישראל לראות, והוא אמרו בחג בהקהל להיכית את ישראל על כן יתכן
 לאומרו בחג, ועון וככוון לאמרו בנית הכנסת ולהביא את מי אבינו נקי לפי
 שאין הכל בקיאות בקריאתו ולא כמנהג פרוונצא (*Provence*) שאומרו
 אותה בסוכה" עכ"ל אבן הירחי ז"ל. ואנו נוהגים לאמר אותה בשנת שנת
 של מועד; ואם אין שנת בתיכונ אומרים אותה בשמיני עזרת ששל בשנת.

לְבַנֵי הָאָדָם לְעֵנֹתַי כִּי רָאִיתִי אֶת כָּל הַמַּעֲשִׂים שֶׁנַּעֲשׂוּ
 תַּחַת הַשָּׁמַשׁ וְהִנֵּה הַכֹּל הֶבֶל וְרֵעוֹת רוּחַ: מַעֲוֹת לֹא יוּכַל
 לְהִקָּן וְהַחֲרוֹן לֹא יוּכַל לְהַמְנוֹת: דִּבַּרְתִּי אֲנִי עִם לְבִי
 לֵאמֹר אֲנִי הִנֵּה הִגַּדְתִּי וְהוֹסַפְתִּי חֲכָמָה עַל כָּל אֲשֶׁר
 הָיָה לְפָנַי עַל יְרוּשָׁלָּם וּלְבִי רָאָה הַרְבֵּה חֲכָמָה וְדַעַת:
 וְאַתְּנָה לְבִי לְדַעַת חֲכָמָה וְדַעַת הַלְלוֹת וְשַׁבְּלוֹת יְדַעְתִּי
 שְׁגָם זֶה הוּא רַעֲיוֹן רוּחַ: כִּי בָרַב חֲכָמָה רַב כְּעַם וְיוֹסִיף
 דַּעַת יוֹסִיף מִכְּאוֹב: אָמַרְתִּי אֲנִי בְלִבִּי לֵכֶּה נָא אֲנִסְכָּה
 בְּשִׁמְחָה וְרָאָה בְּטוֹב וְהִנֵּה גַם הוּא הֶבֶל: לְשִׁחֹק אָמַרְתִּי
 מַהוֹלָל וּלְשִׁמְחָה מַה זֶה עֲשׂוֹת: תַּרְתִּי בְלִבִּי לְמִשׁוֹךְ בֵּינֵן
 אֶת בְּשָׂרֵי וּלְבִי נִהַג בְּחֲכָמָה וּלְאַחוֹז בְּסִבְלוֹת עַד אֲשֶׁר
 אֲרָאָה אִי זֶה טוֹב לְבַנֵי הָאָדָם אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ תַּחַת הַשָּׁמַיִם
 מִסִּפְרַיִם יְמֵי חַיֵּיהֶם: הִגַּדְתִּי מַעֲשֵׂי בְנֵיתִי לִי בְּתִים נִטְעַתִּי
 לִי כְּרָמִים: עֲשִׂיתִי לִי גִנּוֹת וּפְרֻדִּים וְנִטְעַתִּי בָהֶם עֵץ כָּל
 פְּרִי: עֲשִׂיתִי לִי בְּרִכּוֹת מַיִם לְהִשְׁקוֹת מֵהֶם יַעַר צוֹמֵחַ
 עֲצִים: קִנִּיתִי עֲבָדִים וּשְׂפָחוֹת וּבְנֵי בֵית תְּהָה לִי גַם מִקְנֵה
 בָּקָר וְצֹאן הַרְבֵּה הָיָה לִי מִכֹּל שֶׁהָיוּ לְפָנַי בִּירוּשָׁלָּם:
 כָּנַסְתִּי לִי גַם כֶּסֶף וְזָהָב וּסְגֻלַּת מְלָכִים וְהִמְרִינֹת עֲשִׂיתִי
 לִי שָׂרִים וְשָׂרוֹת וְתַעֲנֻגוֹת בְּנֵי הָאָדָם שֶׁהוֹשִׁיעוֹת: וְגַדְתִּי
 וְהוֹסַפְתִּי מִכֹּל שֶׁהָיָה לְפָנַי בִּירוּשָׁלָּם אַף חֲכָמַתִּי עֲמֻדָה
 לִי: וְכֹל אֲשֶׁר שָׂאֻלוּ עֵינַי לֹא אֶצְלָתִי מֵהֶם לֹא מִנְעַתִּי אֶת
 לְבִי מִכָּל שִׂמְחָה כִּי לְבִי שֹׂמֵחַ מִכָּל עֲמָלִי וְזֶה הָיָה חֶלְקִי
 מִכָּל עֲמָלִי: וּבְנֵיתִי אֲנִי כָּכָל מַעֲשֵׂי שֶׁעָשׂוּ יָדַי וּבְעֲמָל
 שֶׁעָמַלְתִּי לַעֲשׂוֹת וְהִנֵּה הַכֹּל הֶבֶל וְרֵעוֹת רוּחַ וְאֵין יִתְרוֹן

תחת

תחת השמש: וכפניתי אני לראות חכמה והזלזלות וסבלות
 כיומה האדם שיבוא אחרי המלך את אשר כבר עשוהו:
 וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסבלות כיתרון האור
 מן החושך: החכם עיניו בראשו והבסיל בחשך הולך
 וידעתי גם אני שמקרה אחד יקרה את כלם: ואמרתי
 אני בלבי כמקרה הבסיל גם אני יקרני ולמה חכמתי אני
 או יתר ודברתי בלבי שגם זה הכל: כי אין זכרון לחכם
 עם הבסיל לעולם בשפך הימים הנאים הכל נשפך
 ואין ימות החכם עם הבסיל: ושנאתי את החיים כירע
 עלי המעשה שנעשה תחת השמש כי הכל הקל ורעות
 רוח: ושנאתי אני את כל עמלי שאני עמל תחת השמש
 שאני חנו לאדם שיהיה אחרי: וכי יודע החכם יהיה או
 סבל ויש למבבל עמלי שעמלתי ושהבמתי תחת השמש
 גם זה הכל: וסבותי אני ליאש את לבי על כל העמל
 שעמלתי תחת השמש: כי יש אדם שעמלו בחכמה
 וברעת ובכשרון ולאדם שלא עמל בו ותננו חלקו גם זה
 הכל ורעה רבה: כיומה הזה לאדם בכל עמלו וברעיון
 לבו שהוא עמל תחת השמש: כי כל ימינו מכאבים ובעם
 ענינו גם בליקה לא ששב לבו גם זה הכל הוא: אין טוב
 באדם שיאכל ושתה והראה את נפשו טוב בעמלו גם זה
 ראיתי אני כי מיד האלהים היא: כי מי יאכל ומי יחיש
 חיון ממני: כי לאדם שטוב לפני נתן חכמה וידעת
 ושמחה ולחושא נתן ענין לאסר ולקנוס לתת לטוב לפני
 האלהים גם זה הכל ורעות רוח: לכל ומן ועת לכל חפץ
 תחת

תחת השמים: עת ללדת ועת למות עת למטע ועת
 לעקור נטוע: עת להרוג ועת לרפוא עת לפרוץ ועת
 לבנות: עת לכפות ועת לשהוקעת ספור ועת רקוד: עת
 להשליך אבנים ועת פנוס אבנים עת לחבוק ועת לרחק
 מחבק: עת לבקש ועת לאבד עת לשמור ועת להשליך:
 עת לקרוע ועת לתפור עת לחשות ועת לדבר: עת לאהב
 ועת לשנא עת מלהמה ועת שלום: מה יתרון העושה
 באשר הוא עמל: ראיתי את הענין אשר נתן אלהים לבני
 האדם לענות בו: את הכל עשה יפה בעתו וגם את העלם
 נתן בלבם מבלי אשר לא ימצא האדם את הפעשה אשר
 עשה האלהים מראש ועד סוף: ידעתי כי אין טוב בם כי
 אם לשמוח ולעשות טוב בחייו: וגם כל האדם שיאכל
 ושתה ויראה טוב בכל עמלו מתת אלהים היא: ידעתי כי
 כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם עליו אין להוסיף
 וממנו אין לגרע והאלהים עשה שיראו מלפניו: מה
 שהיה כבר הוא ואשר להיות כבר היה והאלהים יבקש
 את נרדף: ועוד ראיתי תחת השמש מקום המשפט
 שמה הרשע ומקום הצדק שמה הרשע: אמרתי אני
 בלבי את הצדיק ואת הרשע ישפט האלהים כי עת לכל
 חפץ ועל כל המעשה שם: אמרתי אני בלבי על דברת
 בני האדם לבדם האלהים ולראות שהם בהמה המה
 להם: כי מקרה בני האדם ומקרה בהמה ומקרה אחד
 להם כמות זה כן מות זה ורוח אחד לכל ומותר האדם
 מן בהמה אין כי הכל הבל: הבל הולך ו מקום אחד
 הבל

הכל הנה מן העפר והכל שב א העפר: מי יודע רוח בני
האדם העלה היא למעלה ורוח הבהמה היודת היא
למטה לארץ: וראיתי כי אין טוב מאשר ישמח האדם
במעשיו כי הוא חלקו כי מי יביאנו לראות במה שיהיה
אחריו: ושבתני אני ואראה את כל העשקים אשר נעשים
תחת השמש והנה דמעת העשקים ואין להם מנוח
ומיד עשקיהם כח ואין להם מנוח: ושבת אני את
המתים שקבר מתו מן החיים אשר הפה חיים עדנה:
וטוב משניהם את אשר עין לא היה אשר לא ראה את
המעשה הרע אשר נעשה תחת השמש: וראיתי אני
את כל עמל ואת כל בשרון המעשה כי היא קנאת איש
מרעהו גם זה הכל ורעות רוח: הפסיל חקק את ידיו
ואבל את בערו: טוב מלאכה נחת ממלא חפנים עמל
ורעות רוח: ושבתני אני ואראה הכל תחת השמש: יש
אחד ואין שני גם בן ואח אין לו ואין קץ לכל עמלו גם
עיניו לא תשבע עשר ולמי אני עמל ומחסר את נפשי
מטובה גם זה הכל וענין רעהו: טובים השנים מן האחד
אשר יש להם שכר טוב בעמלם: כי אם יפלו האחד
יקים את חברו ואילו האחד שיפול ואין שני לתקמו: גם
אם ישכבו שנים וחם להם ולאחד איך יחם: ואם יתקפו
האחד השנים יעמדו נגדו: החוט המשלש לא במהרה
ינתק: טוב ילד מסבן וחכם ממלך זקן וכסיל אשר לא
ידע להזהר עוד: כי מבית הסורים יצא למלך כי גם
במלכותו נולד רש: ראיתי את כל החיים המהלכים

תחת השמש עם הילך השני אשר יעמוד תחתיו: אין קץ
 לכל העם לכל אשר היה לפניהם גם האחרונים לא
 ישמחו בו כי גם זה הכל ורעיון רוח: שמר בגליך פא אשר
 תלך ו בית האלהים וקרוב לשמע מתת הכסילים וזכ
 כי אינם יודעים לעשות רע: א תבהל על פיה ולכה א
 ומהר להוציא דבר לפני האלהים כי האלהים בשמים
 ואתה על הארץ על כן יהי דבריך מעטים: כי בא החלום
 ברב ענין וקול כסיל ברב דברים: פא אשר תהדר נדר לאהים
 א תאחר לשלמו כי אין הפץ בכסילים את אשר תהדר
 שלם: טוב אשר לא תהדר משתדור ולא תשלם: א תתן
 את פיה לחטיא את בשרך ואל תאמר לפני המלאך כי
 שגגה היא למה יקצר האלהים על קולך וחבל את מעשה
 נדיך: כי ברב חלמות ונהבלים ודברים הרבה כי את
 האלהים ירא: אם עשק רש וגול משפט וצדק תראה
 במדינה אל תתמה על החפץ כי גבה מעל גבה שמר
 וגבהים עליהם: ויתרון ארץ בכל היא מלך לשדה נעבד:
 אהב כסף לא ישבע כסף ומי אהב בהמון לא תביאה גם
 זה הכל: ברבות הטובה רבו אוכליה ומה פשרון לבעליה
 כי אם ראית עיניו: מתוקה שנת העבד אם מעט ואם
 הרבה יאכל והשבע לעשיר איננו מניח לו לישון: יש
 רעה חולה ראיתי תחת השמש עשר שמור לבעלי
 לרעתו: ואבד העשר ההוא בענין רע והוליד בן ואין בידו
 מאומה: פא אשר יצא מבטן אמו ערום ישוב ללכת בשבא
 ובאומה לא ישא בעמלו שילך בידו: וגם זה רעה חולה

כָּל עֲמַת שָׂבָא בֶן יִלְדָּךְ וּמָה יִתְרוֹן לִי שִׁיעֵמַל לְרוּחַ: גַּם כָּל
 יָמָיו בַּחֲשֵׁךְ יֹאכַל וּכְעַם הַרְבֵּה וְחֲלִיו וְקִצְףָּ: הִנֵּה אֲשֶׁר
 הָיִיתִי אֲנִי טוֹב אֲשֶׁר יָפָה לְאָכֹל וּלְשִׁתּוֹת וּלְרֹאוֹת טוֹבָה
 כָּכֵל עָמְלוֹ שִׁיעֵמַל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ מִסֵּפֶר יָמֵי חַיָּו אֲשֶׁר נָתַן
 לִי הָאֱלֹהִים כִּי הוּא חֵלְקִי: גַּם כָּל הָאָדָם אֲשֶׁר נָתַן לִי
 הָאֱלֹהִים עֵשֶׂר וּנְכָסִים וְהַשְׁלִיטֹו לְאָכַל מִמֶּנּוּ וּלְשִׂאת
 אֶת חֵלְקֹו וּלְשִׂמּוֹה בְּעָמְלוֹ זֶה מַתַּת אֱלֹהִים הִיא: כִּי לֹא
 הִרְבֵּה יִזְכֹּר אֶת יָמֵי חַיָּיו כִּי הָאֱלֹהִים מַעֲנֶה בְּשִׂמְחַת לִבּוֹ:
 וְשִׂרְעָה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וּרְבֵה הִיא עַל הָאָדָם:
 אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לִו הָאֱלֹהִים עֵשֶׂר וּנְכָסִים וְכָבוֹד וְאִינְנוּ חֹסֵר
 לְנַפְשׁוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר יִתְּאוּהוּ וְלֹא יִשְׁלִיטֵנוּ הָאֱלֹהִים לְאָכַל
 מִמֶּנּוּ כִּי אִישׁ נָכְרִי יֹאכְלֵנוּ זֶה הֶבֶל וְחֲלִי רָע הוּא: אִם
 יוֹלִיד אִישׁ מֵאָה וְשָׁנַיִם רַבּוֹת יִחִיָּה וְרַבִּי שִׁיחִיו יָמֵי שָׁנָיו
 וְנַפְשׁוֹ לֹא תִשָּׁבַע מִן הַטּוֹבָה וְגַם קְבוּרָה לֹא חִיָּתָה לִו
 אֲמַרְתִּי טוֹב מִמֶּנּוּ הַנֶּפֶל: כִּי בַהֶבֶל בָּא וּבַחֲשֵׁךְ יִלְדָּךְ
 וּבַחֲשֵׁךְ שָׁמוּ יִכְסֶה: גַּם שָׁמֶשׁ לֹא רָאָה וְלֹא יִדְעֶנְחַת לָזֶה
 מָוֶה: וְאִלוֹ חִיָּה אֶלָּף שָׁנַיִם פְּעָמִים וְטוֹבָה לֹא רָאָה הֲלֹא
 אֵל מָקוֹם אַחֵר הַכֹּל הוֹלֵךְ: כָּל עֵמַל הָאָדָם לִפְיָהוּ וְגַם
 הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמְלֵא: כִּי מָה יוֹתֵר לְחָכְם מִן הַכְּסִיל מָה לַעֲנִי
 יוֹדֵעַ לַהֲלֹךְ נֶגֶד הַחַיִּים: טוֹב מִרְאֵה עֵינַיִם מִהֲלֹךְ נֶפֶשׁ
 גַּם זֶה הֶבֶל וְרַעוֹת רוּחַ: מָה שִׁחִיָּה כָּבֵד נִקְרָא שְׁמוֹ וְנוֹדֵעַ
 אֲשֶׁר הוּא אָדָם וְלֹא יוֹכֵל לְדִין עִם שְׁהַתְּקִיף מִמֶּנּוּ: כִּי יֵשׁ
 דְּבָרִים הִרְבֵּה מִרְבִּים הֶבֶל מָה יִתֵּר לְאָדָם: כִּי מִי יוֹדֵעַ
 מָה טוֹב לְאָדָם בְּחַיִּים מִסֵּפֶר יָמֵי הֶבֶל וַיַּעֲשֵׂם כִּצְלָל

אֲשֶׁר מִי יִגִּיד לְאָדָם מָה יִהְיֶה אַחֲרָיו תַּחַת הַשָּׁמַשׁ׃
טוֹב שֵׁם מִשְׁמָן טוֹב יוֹם הַמּוֹת
מַיִם הַיּוֹלָדוֹ׃ טוֹב לָלֶכֶת אֶל בַּיִת אֶבֶל מַלְכֵת אֶל בַּיִת
מִשְׁתָּה בְּאֲשֶׁר הוּא סוּף כָּל הָאָדָם וְהָחֵי יִתֵּן אֶל לְבוֹ׃
טוֹב פֶּעַם מִשְׁחֹק כִּי בָרַע פָּנִים יִיטֵב לֵב׃ לֵב חֲכָמִים
בְּבַיִת אֶבֶל וְלֵב כְּסִילִים בְּבַיִת שְׂמֵחָה׃ טוֹב לִשְׁמֹעַ גְּעֵרַת
חֲכָם מֵאִישׁ שֹׁמֵעַ שׂוֹר כְּסִילִים׃ כִּי כְּקוֹל הַסִּירִים תַּחַת
הַסִּיר כֵּן שֹׁחֵק הַכְּסִיל וְגַם זֶה הַכֹּל׃ כִּי הָעֵשֶׂק יְהוֹלֵל חֲכָם
וַיֵּאבֵד אֶת לֵב מִתְּנָה׃ טוֹב אַחֲרֵית דְּבַר מְרֵאשִׁיתוֹ טוֹב
אֶרֶץ רוּחַ מִזְבַּח רוּחַ׃ אֵל תִּבְהַל בְּרוּחָהּ לִכְעוֹס כִּי כְעַס
בְּחִיק כְּסִילִים יְנוּחַ׃ אֵל תֹּאמֶר מָה הָיָה שְׂהֵימִים
הַרְאשִׁנִּים הָיוּ טוֹבִים מֵאֵלֶּה כִּי לֹא מִחֲכָמָה שְׁאַלְתָּ עַל
זֶה׃ טוֹבָה חֲכָמָה עִם נַחֲלָה וְיִתֵּר לְרֵאֵי הַשָּׁמַשׁ׃ כִּי בְצֹל
הַחֲכָמָה בְּצֹל הַכֶּסֶף וְיִתְרוֹן דַּעַת הַחֲכָמָה תַּחֲיָה בְּעֵלְיָה׃
רְאֵה אֶת מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים כִּי מִי יוּכַל לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר
עָוְתוֹ׃ כִּיּוֹם טוֹבָה הָיָה בְּטוֹב וּכְיוֹם רָעָה רְאֵה גַם אֶת זֶה
לְעַמּוֹת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים עַל דְּבַרְתָּ שְׁלֹא יִמָּצֵא הָאָדָם
אַחֲרָיו מֵאוֹמָה׃ אֶת הַכֹּל רְאִיתִי בְיַמֵּי הַבְּלִי שְׂדֵי חֲכָמִים
בְּצֹדֵקוֹ וְיִשְׂרָשַׁע מֵאֲרִיךְ בְּרָעָתוֹ׃ אֵל תְּהִי צַדִּיק הַרְבֵּה
וְאֵל תִּתְּחַכֵּם יוֹתֵר לְמָה תִּשׁוּמִם׃ אֵל תִּרְשַׁע הַרְבֵּה וְאֵל
תְּהִי סָכָל לְמָה תִּמּוֹת כֹּלֵךְ׃ טוֹב אֲשֶׁר תִּתְּחַכֵּם בְּזֶה
וְגַם מְזִה אֵל תִּנַּח אֶת יָדְךָ כִּי יִרְאֵי אֱלֹהִים יֵצֵא אֶת כָּלָם׃
הַחֲכָמָה תַּעֲזוּ לְחֲכָם מַעֲשֵׂרָה שְׁלִיטִים אֲשֶׁר הָיוּ בְּעִיר׃ כִּי
אָדָם אֵין צַדִּיק בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחַטָּא׃ גַּם לְכֹל
הַדְּבָרִים

הַדְּבָרִים אֲשֶׁר יִדְבְּרוּ אֶל־תִּתֵּן לִבְךָ אֲשֶׁר לֹא־תִשְׁמַע אֶת־
עַבְדְּךָ מִקֵּל לֵךְ: כִּי גַם־פְּעָמַי־רַבּוֹת יִדַּע לִבְךָ אֲשֶׁר גַּם־אֶת־
קַלְלֵת אַחֲרַיִם: כֹּל־זֶה נִסִּיתִי בַּחֲכָמָה אֲמַרְתִּי אֶחְכְּמָה
וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי: רָחֵק מִה־שְׁהִיָּה וְעַמְקֵי עַמְקֵי מִי
יִמְצְאוּנִי: סִבּוֹתַי אֲנִי וְלִבִּי לְדַעַת וְלִתּוֹר וּבִקְשׁ חֲכָמָה
וְחִשְׁבוֹן וְלִדְעַת רָשַׁע כְּסָל וְהַסְכָּלוֹת הוֹלָלוֹת: וּמוֹצֵא אֲנִי
מִר מִמּוֹת אֶת־הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־הִיא מְצוּדִים וְתַרְמִים לִבָּהּ
אֲסוּרִים יִדְּיָה טוֹב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים יִמְלֹט מִמֶּנּוּה וְחוֹטֵא
יִלְכָּד בָּהּ: רְאֵה זֶה מְצָאתִי אֲמַרְהָ קֵהֶלֶת אַחַת לְאַחַת
לְמִצָּא חִשְׁבוֹן: אֲשֶׁר עוֹד־בְּקֶשֶׁה נִפְשִׁי וְלֹא מְצָאתִי אָדָם
אֶחָד מֵאֵלֶּף מְצָאתִי וְאִשָּׁה בְּכָל־אֵלֶּה לֹא מְצָאתִי: לְבַד
רְאֵה זֶה מְצָאתִי אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם יִשְׂרָאֵל
וְהִמָּה בִקְשׁוּ הַשְּׁכֵנוֹת רַבִּים: מִי כִּהְחָכַם וּמִי יוֹדַע פִּשְׁרֵי ח
דְּבַר חֲכָמַת אָדָם תֵּאִיר פְּנֵיו וְעוֹן פְּנֵיו יִשְׁנֵא: אֲנִי פִרְמִלְךָ
שְׁמוֹד וְעַל דְּבַרְת שְׁבוּעַת אֱלֹהִים: אֶל־תִּבְהַל מִפְּנֵי תִלְךָ
אֶל־תַּעֲמֹד בְּדָבָר רַע כִּי כָל־אֲשֶׁר יִחַפֵּץ יַעֲשֶׂה: בְּאֲשֶׁר דְּבַר
מִלְךָ שְׁלֹטוֹן וּמִי יֹאמַר־לוֹ מִה־תַּעֲשֶׂה: שׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא
יִדַּע דְּבַר רַע וְעַת וּמִשְׁפָּט יִדַּע לִב חָכָם: כִּי לְכָל־הַפֶּץ יֵשׁ
עַת וּמִשְׁפָּט כִּי־רַעַת הָאָדָם רַבָּה עָלָיו: כִּי אֵינְנוּ יוֹדַע מִה־
שְׁהִיָּה כִּי בְּאֲשֶׁר יִהְיֶה מִי יִגִּיד לוֹ: אֵין אָדָם שְׁלִיט בְּרוּחַ
לְכֹלֹא אֶת־הָרוּחַ וְאֵין שְׁלֹטוֹן בְּיוֹם הַמּוֹת וְאֵין מְשַׁלַּחַת
בַּמִּלְחָמָה וְלֹא יִמְלֹט רָשַׁע אֶת־בְּעָלָיו: אֶת־כָּל־זֶה רְאִיתִי
וְנִתּוֹן אֶת־לִבִּי לְכָל־מַעֲשֶׂה אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַחַת הַשָּׁמַשׁ עַת
אֲשֶׁר שְׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם לְרַע לוֹ: וּבִבֶן רְאִיתִי הַשָּׁעִים

קברים וּבָאוּ וּמִמָּקוֹם קָדוֹשׁ יִהְיוּ יוֹשְׁתַכְחוּ בְּעִיר אֲשֶׁר
בְּךָ עָשׂוּ גַם זֶה הַכֵּל: אֲשֶׁר אֵין נַעֲשֶׂה פֶתְגָם מַעֲשֵׂה הַרְעָה
מִהַרְהֵעַל בֶּן מְלֵא לֵב בְּנֵי הָאָדָם בָּהֶם לַעֲשׂוֹת רָע: אֲשֶׁר
הֵטֵא עֲשֵׂה רָע מֵאֵת וּמֵאֲרִיךְ לוֹ כִּי גַם יוֹדַע אֲנִי אֲשֶׁר
יְהִי־טוֹב לִירְאֵי הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יִירָאוּ מִלְּפָנָיו: וְטוֹב לֹא־
יְהִי לְרָשָׁע וְלֹא יֵאֲרִיךְ יָמִים כַּצֵּל אֲשֶׁר אֵינְנו יִרְאֵי מִלְּפָנָיו
אֱלֹהִים: יֵשׁ-הַכֵּל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים
אֲשֶׁר מִגִּיעַ אֱלֹהִים כַּמַּעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים וַיֵּשׁ רְשָׁעִים שְׂמֹנֶע
אֲלֵהֶם כַּמַּעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים אֲמַרְתִּי שְׁגַם זֶה הַכֵּל:
וְשִׁבַחְתִּי אֲנִי אֶת-הַשְּׂמֹחֶה אֲשֶׁר אֵין טוֹב לָאָדָם תַּחַת
הַשְּׂמֶשׁ כִּי אִם לֶאֱכֹל וְלִשְׂתוֹת וְלִשְׂמוֹחַ וְהוּא יִלְוֶנוּ בְּעַמְלוֹ
יָמֵי חַיָּו אֲשֶׁר-נָתַן לוֹ הָאֱלֹהִים תַּחַת הַשְּׂמֶשׁ: כֹּאֲשֶׁר
נָתַתִּי אֶת-לְבִי לְדַעַת חֲכָמָה וּלְרֹאוֹת אֶת-הָעֲנִיָּן אֲשֶׁר
נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ כִּי גַם בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה שָׁנָה בְּעֵינָיו אֵינְנו
רֹאֶה: וְרֵאִיתִי אֶת-כָּל מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים כִּי לֹא יוּכַל הָאָדָם
לְמַצּוֹא אֶת הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַּחַת הַשְּׂמֶשׁ שֶׁשֶׁל אֲשֶׁר
יַעֲמֹל הָאָדָם לְבַקֵּשׁ וְלֹא יִמְצָא וְגַם אִם יֵאמֶר הַחֲכָם לְדַעַת
ט לֹא יוּכַל לְמַצּוֹא: כִּי אֶת-כָּל זֶה נָתַתִּי אֶל-לְבָבִי וְלִבּוֹר אֶת-
כָּל זֶה אֲשֶׁר הַצַּדִּיקִים וְהַחֲכָמִים וְעַבְדֵיהֶם בְּיַד הָאֱלֹהִים
גַם אֶתְּבַה גַם שִׁנְאוֹה אֵין יוֹדַע הָאָדָם הַכֵּל לְפָנֵיהֶם: הַכֵּל
כֹּאֲשֶׁר לְכָל מִקְרָה אֶחָד לְצַדִּיק וְלָרָשָׁע לְטוֹב וְלַטְהוֹר
וְלַטָּמֵא וְלִזְבָּח וְלֵאֲשֶׁר אֵינְנו זִבְחַת כְּטוֹב כַּחֲמָא הַנִּשְׁבָּע
כֹּאֲשֶׁר שְׂבוּעָה יִרְאֵה זֶה רָע בְּכָל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַּחַת הַשְּׂמֶשׁ
כִּי מִקְרָה אֶחָד לְכָל וְגַם לֵב בְּנֵי הָאָדָם מְלֵא רָע וְהוֹלְלוֹת

בְּלִבְבֶם בְּחַיֵּיהֶם וְאַחֲרָיו אֲ-הַמְתִּים: כִּרְמֵי אֲשֶׁר יִבְחַר
אֲ-בְלֵ-הַחַיִּים יֵשׁ בְּמַחֲזֵן כִּי לְכָלֵב חֵי הוּא טוֹב מִן הָאֲרִיָּה
הַמֵּת: כִּי הַחַיִּים יוֹדְעִים שְׂמִמְתוֹ וְהַמְתִּים אֵינֶם יוֹדְעִים
מֵאוֹכָה וְאֵין עוֹד לָהֶם שָׂכָר כִּי נִשְׁפַּח זְכָרָם: גַּם אֶהְבֶּתֶם
גַּם שִׁנְאֶתֶם גַּם קִנְאֶתֶם כְּכֹר אֶבְרָה וְחֶלֶק אֵין לָהֶם עוֹד
לְעוֹלָם בְּכָל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַחַת הַשָּׁמֶשׁ: לֵךְ אֲכַל בְּשִׂמְחָה
לַחֲמֶה וּשְׂתֵה בְּלִבְ טוֹב יִיגֶה כִּי כְּכֹר רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת-
מַעֲשֵׂיךָ: בְּכָל-עֵת יִהְיוּ בְּגִידֶיךָ לְבָנִים וְשִׁמְן עַל רֵאשֶׁיךָ אֲ-
יִחָסֵר: רֵאֵה חַיִּים עִם-אִשָּׁה אֲשֶׁר-אֶהְבֵּת כָּל-יָמֵי חַיֵּי
הַבְּלָה אֲשֶׁר נָתַן-לְךָ תַחַת הַשָּׁמֶשׁ כָּל יָמֵי הַבְּלָה כִּי הוּא
חֶלְקֶךָ בְּחַיִּים וּבְעַמְלֶךָ אֲשֶׁר-אֶתָּה עֹמֵל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ:
כָּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדֶךָ לַעֲשׂוֹת בְּלַחֲךָ עֲשֶׂה כִּי אֵין מַעֲשֶׂה
וְחִשְׁבוֹן וְדַעַת וְחֻכְמָה בְּשֵׁאוֹל אֲשֶׁר אֶתָּה הַלֵּךְ שְׂמָה:
שִׁבְתִּי וְרֵאֵה תַחַת-הַשָּׁמֶשׁ כִּי לֹא לְקָלִים הַמְרוֹץ וְלֹא
לְגִבּוֹרִים הַמְלַחֲמָה וְגַם לֹא לְחֻכְמִים לָחֶם וְגַם לֹא לְנִבְנִים
עֲשֶׂר וְגַם לֹא לַיֹּדְעִים חֵן כִּירְעַת וּפְגַע יִקְרָה אֶת-כָּלֶם: כִּי
גַם לֹא יָדַע הָאָדָם אֶת-עֵתוֹ כִּי בָּנִים שִׁנְאֶתוֹיִם בְּמִצּוֹדָה
רָעָה וּכְצַפְרִים הָאֲחוֹזוֹת בְּפֶתַח בָּהֶם יוֹקְשִׁים בְּנֵי הָאָדָם
לְעַתְרָעָה כְּשֶׁתְּפוֹל עֲלֵיהֶם פֶּתְאִם: גַּם-זֶה רֵאִיתִי חֻכְמָה
תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְגִדּוּלָה הִיא אֵלַי: עִיר קְטַנָּה וְאֲנָשִׁים בָּהּ
מַעֲט וּבָא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל וְסִבְבָּאָתָהּ וּבְנָה עֲלֶיהָ מִצּוֹדִים
גָּדוֹלִים: וּמִצָּא בָּהּ אִישׁ מִסְכֵּן חֶכֶם וּמִלֵּט-הוּא אֶת-הָעִיר
בְּהִבְמָתוֹ וְאָדָם לֹא זָכַר אֶת-הָאִישׁ הַמְסֻכֵּן הוּא וְאִמְרַתִּי
אֲנִי טוֹבָה חֻכְמָה מִגְּבוּרָה וְחֻכְמַת הַמְסֻכֵּן בְּזוּיָהּ וְדַבְּרֵנוּ

אינם נשמעים: דברי חכמים בנחת נשמעים מזעקת
 מושל בכסילים: טובה חכמה מפלי קרב וחוטא אחר
 י יאבד טובה הרבה: זבובי מות יבאיש יביע שמן רוקח
 יקר מחכמה מכבוד סבלות מעט: לב חכם לימינו ולב
 כסיל לשמאלו: וגם בדרך פשהסכל הלך לבו חסר
 ואמר לכל סכל הוא: אם רוח המושל תעלה עליך
 מקומה א־תנחפי מרפא יגיח חטאים גדולים: ישרעה
 ראיתי תחת השמש כשנגה שיצא מלפני השליט: נתן
 הסכל במרומים רבים ועשירים בשפל ישובי: ראיתי
 עבדים על־סוסים ושרים הלכים בעבדים על־הארץ:
 חפר גומץ בו יפל ופרץ גדר ישכנו נחש: מסיע אבנים
 יעצב בהם בוקע עצים יסכן כם: אם־קרה הפרול והוא
 לא־פנים קלקל וחלים יגברו ויתרון הכשיר חכמה: אם־
 ישה הנחש בלוא לחשו אין יתרון לבעל הלשון: דברי־פי
 חכם חן ושפתות כסיל תבלענו: תחלת דברי־פיהו
 סבלות ואחרית פיהו הוללות רעה: והסכל ירבה דברים
 לא ידע האדם מה־שיהיה ואשר יהיה מאחריו מי יגיד
 לו: עמל הכסילים תיגענו אשר לא ידע ללכת א־עיר: אר
 לך־ארץ שמלכך גער ושריך בבקר יאכלו: אשריך ארץ
 שמלכך ברחורים ושריך בעת יאכלו בגבורה ולא בשתי:
 בעצלותים יפוך המקרה ובשפלות ירים ידלף תבית:
 לשחוק עשים להם גיין ישמח חיים והכסף יענה את־הכל:
 גם במדעה מלך א־תקלל ובחדרי משכבה א־תקלל
 עלשיר פי עוף השמים יוליך את־הקול ובעל הכנפים יגיד

דָּבָר: שְׁלַח לְחִמָּה עַל פְּנֵי הַמַּיִם כִּי כָרַב הַיָּמִים תִּמְצָאנוּ: יא
 תִּתְחַלֵּק לְשִׁבְעָה וְגַם לְשִׁמוֹנָה כִּי לֹא תִדַע מַה יִּהְיֶה רָעָה
 עַל הָאָרֶץ: אִם יִפּוֹלְאוּ הָעֵבִים וְנָשַׁם עַל הָאָרֶץ יִרְקוּ וְאִם
 יִפּוֹל עֵץ בְּדָרוֹם וְאִם בְּצָפוֹן מְקוֹם שִׁיפּוֹל הָעֵץ שָׁם יִהְיֶה:
 לְשִׁמּוֹר רוּחַ לֹא יִזְרַע וְרֵאָה בְּעֵבִים לֹא יִקְצוֹר: כַּאֲשֶׁר אֵינְךָ
 יוֹדֵעַ מַה יִּדְרֶךְ הַרוּחַ כַּעֲצָמִים בְּבִטָּן הַמְּלֶאכֶה כָּכֹחַ לֹא
 תִדַע אֶת־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶת־הַכֹּל: בְּבִקְרֹ
 זְרַע אֶת־זֶרְעֶךָ וְלַעֲרֹב אֶל־תִּנַּח יְדֶךָ כִּי אֵינְךָ יוֹדֵעַ אֵיזוֹת
 יִכְשַׁר הַזֶּה אוֹתָהּ וְאִם־שִׁנִּיחֶם כְּאֶחָד טוֹבִים: וּמִתּוֹק הָאֹר
 וְטוֹב לַעֲיִנַּיִם לִרְאוֹת אֶת־הַשָּׁמֶשׁ: כִּי אִם־שָׁנִים הִרְבֵּה
 יִחְיֶה הָאָדָם בְּכֹלֶם יִשְׁמַח וְיִזְכֹּר אֶת־יָמָיו הַחֲשֵׁךְ כִּי־הִרְבֵּה
 יִהְיֶה כֹּל־לְשִׁבָּא הַכֹּל: שִׁמַּח בְּחֹר בְּיִלְדוּתְךָ וּבִטִּיבָה לְבָךָ
 בַּיָּמִים בְּחֹרֹתֶיךָ וְהִלֵּךְ בְּדַרְכֵי לְבָךָ וּבְמַרְאֵי עֵינֶיךָ וְדַע כִּי
 עַל־כָּל־אֱלֹהֵי יִבְיֵאֶה הָאֱלֹהִים בְּמוֹשָׁפֶט: וְהִסֵּר כַּעַם מִלְּבָבְךָ
 וְהִעֲבֵר רָעָה מִבְּשָׂרְךָ כִּי־הִילָדוֹת וְהַשְׁחָרוֹת הַכֹּל: וְזָכַר יב
 אֶת־זְבוֹרְאֶיךָ בַּיָּמִים בְּחֹרֹתֶיךָ עַד אֲשֶׁר לֹא יִבְאוּ יָמֵי הָרָעָה
 וְהִגִּיעוּ שָׁנִים אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵיךְ־לִי כִּי־הֵם חֲפִיץ: עַד אֲשֶׁר
 לֹא תִחַשֵּׁךְ הַשָּׁמֶשׁ וְהָאֹר וְהִתְרַחַח וְהַפּוֹכְכִים וְשָׁבוּ הָעֵבִים
 אַחֲרֵי הַנָּשִׁים: בַּיּוֹם שִׁיזְעוּ שִׁמְרֵי הַבַּיִת וְהִתְעוֹתוֹ אֲנָשִׁי
 הַחֵיל וּבִטְלוּ הַמַּטְחָנוֹת כִּי מֵעַטּוֹ וְחָשְׁבוּ הָרֵאוֹת בְּאֲרָבוֹת:
 וּסְגְרוּ דְלָתַיִם בְּשׁוֹק בְּשִׁפְלֵי קוֹל הַמַּטְחָנָה וַיִּקּוּם לְקוֹל
 הַצִּפּוֹר וַיִּשְׁחֹר כָּל־בְּנוֹת הַשִּׁיר: גַּם מִנְּעֻבַת יִירָאוּ וְחִתְחִתִּים
 בְּדֶרֶךְ וַיִּגְאֹץ הַשָּׂקֵד וַיִּסְתַּבֵּל הַחֲגָב וְתִפְרַר הָאֲבִיוֹנָה כִּי־
 הִלֵּךְ הָאָדָם אֶל־בֵּית עֵלְמוֹ וְסָכְבוּ בְּשׁוֹק הַסּוֹפְרִים: עַד

אֲשֶׁר לֹא יִרְחַק חֶבְלֵי הַכֶּסֶף וְתִרְצֵן גִּלְתֵּי הַזֹּהָב וְתִשְׁכַּר כֶּדַּי
עַל-הַמְבוּעַ וְנִרְצֵן הַגִּלְגֹּל אֶל-הַבּוֹר: וַיֵּשֶׁב הָעֶפֶר עַל-
הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל-הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה: הַכֵּל
הַבָּלִים אָמַר הַקּוֹהֵלֶת הַכֵּל הַכֵּל: וַיִּתֵּר שְׁהִיָּה קֹהֵלֶת
חֲכָם עוֹד לְמִדְדַעַת אֶת-הָעַם וְאֹזֶן וְחִקֵּר תִּקְוֵן מִשְׁלִים
הִרְפָּה: בְּקֶשׁ קֹהֵלֶת לְמִצְא דְבָרֵי חֲכָפֵן וּכְתוּב יִשָּׁר דְבָרֵי
אַמֶּת: דְּבָרֵי חֲכָמִים כְּדָרְכֵנוֹת וּכְמִשְׁמֹרוֹת נְטוּעִים בְּעַלְי
אַסְפוֹת נִתְּנֵנו מִרְעָה אֶחָד: וַיִּתֵּר מִהֶפְזָה בְּנֵי הַזֹּהָר עֲשׂוֹת
סְפָרִים הִרְפָּה אֵין קֶזֶן וְלֵהֵג הִרְפָּה יִגְעַת בְּשׂוֹר: סוֹף דְּדָבָר
הַכֵּל נִשְׁמָע אֶת הָאֱלֹהִים יִרְא וְאֶת מִצְוֹתָיו שְׁמוֹר כִּי זֶה
כָּל-הָאָדָם: כִּי אֶת-כָּל-מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים יִבֵּא בְּמִשְׁפָּט
עַל כָּל-גֹּעְלָם אִם טוֹב וְאִם-רָע: (* וְיִחַק ק'.

סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם.
קדיש שלם.

סדר הוצאת ספר התורה

בקנת קבלות אומרים.

(אין במוך באלהים אדני ואין במעשיך: מלכותך מלכות כל עלמים
וממלכותך בכל דור ודור: יי מלך יי מלך יי מלך לעלם ועד: יי עז
לעמו יימו יי יכרה את עמו בשלום:

אב התחמים היטיבה ברצונך את ציון תבנה תזמות ירושלים:
כי קד לבד בשמנו מלך אל רם וגשא ארון עולמים:)

פיתחים ארון הקודש ומזיזים ס'ת ואומרים:

ויהי בנסע הארון ויאמר משה קומה יי ויפצו אייך ויגסו
משנאיך מפניך: כי מציון תצאת תורה ודבר יי מירושלים:
ברוך שנתן תורה לעמו ישראל בקדשתו:

תפלה מערי כיון לאמר בשעת הנולדת ס"ח.

יהוה יהוה א רחום ורחמן ארך אפים ורב חסד ואמת:
נצור חסד לאלפים נשא עון ופושע ותטאה ונקה ג"פ.

רבנו של עולם מלא משאלות לבי לטובה והפק רצוני ותן
שאלתי לי עבדה פ' בר פלונית אמתה וזכני (ולא לשמי וזכני ונטמי)
לעשות רצונה בלכב שלם. ומלטני מיצר הרע. ותן חלקנו
בתורתך. וזכנו כדרי ששת שרה שכינתה עלינו. והופע עלינו רוח
חכמה ובינה ויתקים בנו מקרא שפתוב ונחה עליו רוח יי.
רוח חכמה ובינה. רוח עצה וגבורה. רוח דעת ויראת יי:
וכן יהי רצון מלפני יי אלהינו ואלהי אבותינו שאזכה לעשות
מעשים טובים בעיניך. וללכת בדרכי ישראל לפניך. וקדשנו
במצותיך. כדרי שנוכה לחיים טובים וארוכים לחיי העולם
הבא. ותשמרנו ממעשים רעים. ומשעות רעות המתרגשות
לכא לעולם. והבוטח בני חסד יסובכנהו אמן:

יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי.

ואני תפלתי לה יי שת רצון אלהים כרב חסדך ענני באמת ישעך:

דיו. וויבער זמגען דיעטע רבונו של עולם.

הערר דע וועלט וואס! ערפילטע היינע הערלעכע וויכטע זונט גוטע, ווייל אפהערע
איר חונד געווקהרע היינע ביטטע, איר, דיינער חגד¹. א. א. טחטער²
א. א. דיינער חגד, פערליהע פטהיגקייט איר, היינעס חננע, היינע
זמגען חונד טחטערן, דיינען וויילען מיט חויפריכטיגען הערלען לז
שהו, חונד בעפרייע היך פון אהערעהטען בעגיערדען. אהס דיינע
לעהרע חונערן חטטהיו זין; אהלע חונד לזר חויפנהמע דיינער שכינע
עאפפמאנדן; בעסטרהלע חונד מיט דעם גייט דער ווייהייט חונד היינעלעס;
דמס פון חונד ערפילט ווערדע יענע פעהרייסונג: „חונד עז ווירד עז חויל חיהק רזהען
דער גייט אהטטען, דער גייט דער ווייהייט חונד היינעלעס, דער גייט דעז
אמטהז חונד דער סתחרקע, דער גייט דער ערקענטיגס חונד פורכט אהטטען.“
אז וייח עז חויל דין וויילע, עוויגער, חונער, אהטט חונד אהטט חונדערער פהטער,
חונד פטהיגקייט לז פערליהען, דיר ווקהאגע פמליגע המדלונגען חוינלוחיבען, חונד
דז וועג דער טוגענד לז ווקהערען. הייליגע חונד דורך דיינע געבמטע, דמייט
חונד יענע גויקגעליגע אהגע זעבען, דמז זעבען דער קינעטיגען וועלט, לז טהייל
ווערדע

(¹) איר נענטס אהן זיינען חויגען אהמען. (²) היער דען אהמען דיינער חוטטער.

ווערדע בענוותהרע חונדע פאר חיבעלטהטען, חונד פאר חונדקאקאליטען געטיקע
קען, ריח חונדערן עררברעדען לוווייען טרעפלאן. ווערגחטע פערטרויט, דען
חונדיבט גמרע חוס חונד חוס.

יהיו לרצון. וזתה חקנת דיר געפלאזען ריח רעדען היינע חונדען, ריח
געדחנקען היינע הערלענע דיר, עוויגער, זיין חקרט חונד ערוקוער! אמן סלה.
היערויל ווירד ואני הפלתי דרייחמחול געמגעט.

ואני תפלתי לך יי עת רצון אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך: נ

סמר רבישטען כד מפקין ספר מורה נבוכה למקרי ניה פפתי מרעי דעטיח
דחמין ומעוררין את סאכנס לעילא ואנעי ליה לזר כס למימר הכי:
ברוך שמה קמרא עלקא בריך פתרה ואתרה. יהא רעיתך עם עמה
ישראל לעלם. ופירקון יטינה אחוי לעמד בבית מקדשך וילאמטוויא לך
סטוב נהודך ולקבל עלותנא ברחטין, יהא רעוא קדוה דתורה לן חיו
בשכונתא. ולתוא אנא פקידא בנו צדיקא. למרחם עלי וילאמטוויא
נתבל די ליודי לעמד ישראל. אנת הוא זון לכלא ומפרנס לכלא. אנת
הוא שליט על כלא. אנת הוא דשליט על מלביא ומלכותא דילה היא.
אנא עבדא דקודשא בריך הוא דסגידא קמה ומקטא דיקר אודיתא
דכל עדוועדן. לא על אנש רחיצא. ולא על בר אלהין סטיקנא.
אלא באלהא דשמיא. דהוא אלהא קשום. ואודיתא קשום. וגיאותי
קשום. ומקנא למעבד טבנו וקשום. בה אנת רחין. ולשמה קדישא
יקודא אנת אמר תושבחו. יהא רעוא קדוה דתפתח לבי באודיתא
ותשלים משאליו דלבי. ולבא דכל עמך ישראל. למב ולחיו ולשלם:
(ס"ז אומר בקול דם שמוע ישראל יי אלהינו יי אחד:

אחד אלהינו גדול אדונינו קדוש (ונזרא) שמו:

סמולא ס"ת כעלוציד ימין וס' זמקבלו ככ' ידיו ומחירו ליםק ועומר לפני הכיכל.
הס' לוקח ס'ת ואומר גדלו ליי אתי. ונרוממה שמו יחדו:
לד' יי הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמיסוקראין לה יי
הממלכה והמתעשא לכל לראש: רומטווי אלהינו והשתחו להרום רגלו
קדוש הוא: רומטווי אלהינו והשתחו להר קדשו יי אלהינו:

ומזה על כל אחד לחנק ולנשן ס"ת כשהוא עובר לכניו, ואם
יזמין לו רוק בפיו ירוק ואח"כ יכסך אהל לא יכסך ולרוק אח"כ.
על הכל יתגדל ויתקדש וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא:
שמו

שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא : בעולמות
 שברא העולם הזה והעולם הבא : כרצונו וכרצון יראיו וכרצון
 כל בית ישראל : צור העולמים ארון כל הבריות אלוה כל
 הנפשות : היושב במקדשי מרום השוכן בשמי שמי קדם :
 קדשתו על החיות וקדשתו על כסא הכבוד : ובכן יתקדש
 שמו בנו יי אלהינו לעיני כל חי : ונאמר לפניו שיר חדש
 ככתוב : שירו לאלהים זמרו שמו סלו לרוכב בערכות ביה
 שמו ועלו לפניו : ונראהו עין בעין בשוכו אל נוהו ככתוב :
 כי עין בעין יראו בשוב יי ציון : ונאמר ונגלה כבוד יי וראו כל
 אשר יחדו כי פי יי דבר :

לדון הליכמו אומיק אב הרחמים.

אב הרחמים הוא ירחם עם עמיסים ויזכור ברית אתגים ויציל נפשותינו
 מן השעוזה הרעות ויגער ביצר הרע מן הנשואים ויחזן אותנו
 לפלמט עלמים וימלא משאלותינו במדה טובה ישועה ורחמים :

כנניע כפי על הנימה מכיח כס"ת על השולחן ופוחח ואומר :

ויעזור ויגן ויושיע לכל החוסים בו ונאמר אמן : הכל הכו גדל
 לאלהינו ותנו כבוד לתורה כהן קרב . יעמוד (פלוגי כר פלוגי הכהן) :
 ברוך שנתן תורה לעמו ישראל בקדשתו : תורת יי תמימה משוכת נפש
 עדות יי נאמנה מתקיימת פתי : פקודי יי ישרים משמחי לב מצות יי ברה
 קאירת עינים : יי עז לעמו וימן יי וברך את עמו בשלום : האל תמים ברכו
 אמרת יי צרופה מנו הוא לכל החקים בו :

קהל ואתם הדבקים ביי אלהיכם חיים כלכם היום :

העול לתור יאחזו בשתי ידיו ביריעו התור ע"י מפה של ס"ת, וקול' הנרכ' פותח הספר
 ודול' הכסוק שכרי' להתחיל בו ויכסך הס"ת ויאמר בלחש עץ חיים היא למחויקים בה .

כוסך פניו ללך שמאל ומגדך בקול. **ברכו את יי המברך :**

וכעס עונים ברוך יי המברך לעולם ועד : ומזור המברך ב"ה ל"ו .
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל
 העמים ונתן לנו את תורתו ברוך אתה יי נותן התורה :

כשמחיל הקורא לקרו' במור' סיר ידו השמאלי מהס"ת ושאר יד ימינו לנדה אומות סס"ת
 כל זמן הקריא' וגם הוא יקרא בלחש עם הקורא מלה במלה . ואמר הקריאכ גולל ומעבד :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשה נתן לנו תורת אמת
וחיי עולם נטע בתוכנו: ברוך אתה יי נותן התורה:

גדסינן כפ"ק דנרכות, ועחזי ה' יכלו, זה המניח ס"ת כשהיא פתוחה ויואל,
אל כל בין גברא לגברא מותר לנאת ע"י דוסק ואוכס, אבל בלאו הכי אין לנאת.

קוראים כס"ח א' כפ' ראה, נצנת מתחילי עשר ועשר ומתחלקים לנו גברי, ונחול
מתחילי לקמן כל הבכור ומתחלקים לה' גברי, ונמי שברך שמברך כש"ן אל הקרואים
לתורה מוזכר לכבוד היום ולכבוד הרגל, ומסיים ויזכהו לעלות לרגל וכו'.

עשר תעשר את כל תבואת זרעך היצא השדה שנה
שנה: ואכלת לפני יהוה אלהיך במקום אשר יבחר
לשבן שמו שם מעשר דגנה תירשן ויצהרך ובכרת
בקרך וצאנך למען תלמד ליראה את יהוה אלהיך כל-
הימים: וכירבה ממה הדרך כי לא תוכל שאתו כי-
ירחק ממה המקום אשר יבחר יהוה אלהיך לשום שמו
שם כי יברכה יהוה אלהיך: ונתתה בכסף וצרת הכסף
בידך והלכת אל המקום אשר יבחר יהוה אלהיך בו:
ונתתה הכסף בכל אשר תאווה נפשך בבקר ובצאן ובין
ובשקר ובכל אשר תשא אלה נפשך ואכלת שם לפני יהוה
אלהיך ושמת אתה וביהך: והלוי אשר בשעריך לא
תעזבו כי אין לו חלק ונתלה עמו: ס מקצתו
שקל שנים תוציא את כל מעשר תבואתך בשנה
היא והנחת בשעריך: ובא הלוי כי אין לו חלק
ונתלה עמו וגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך ואכלו
ושבעו למען יברכה יהוה אלהיך בכל מעשיו ידה אשר
תעשה: ס לוי מקץ שבע שנים תעשה עממה:
וזה דברה שמטה שמוט כל בעל משה ידו אשר ישה

ברעהו

בְּרַעְהוּ לֹא יִגַּשׁ אֶת־רַעְהוּ וְאֶת־אֲחִיו כִּי־קָרָא שְׁמִטָּה
 לַיהוָה: אֶת־הַנֶּכְרִי תִגַּשׁ וְאֲשֶׁר יִהְיֶה לָּךְ אֶת־אֲחִיךָ
 תִשְׁמַט יָדֶךָ: אָפֶס כִּי לֹא יִהְיֶה־כֶּה אֲבִיוֹן כִּי־בִרְךָ יְבָרְכֶךָ
 יְהוָה בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ נִתְּנָה לָּךְ בְּחִלָּה לְרִשְׁתָּהּ:
 בָּק אִם־שָׁמוּעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת
 אֶת־כָּל־הַמִּצְוֹת הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה הַיּוֹם: כִּי־יִהְיֶה
 אֱלֹהֶיךָ בְּרִכָּה בְּאֶשֶׁר הִפְרֵךְ לָּךְ וְהִעֲבַמְתָּ גֹיִם רַבִּים וְאֵתָהּ
 לֹא תִעֲבֹט וּמִשְׁלַת בְּגֹיִם רַבִּים וְכָה לֹא יִמְשְׁלוּ: ס כִּי־
 יִהְיֶה בְּךָ אֲבִיוֹן מֵאֲחֶיךָ בְּאֲחֶיךָ שְׁעָרֶיךָ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר־
 יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ נִתְּנָה לָּךְ לֹא תֹאמַץ אֶת־לִבְּךָ וְלֹא תִקַּפֵּץ
 אֶת־יָדֶךָ מֵאֲחִיךָ הָאֲבִיוֹן: כִּי־פָתַח תִּפְתַּח אֶת־יָדֶךָ לוֹ
 וְהִעֲבַט תִּעֲבִיטְנוּ־דֵי מַחֲסָרוֹ אֲשֶׁר יַחֲסֵר לוֹ: הִשְׁמֹר לָּךְ
 פִּן־יִהְיֶה הַדָּבָר עִם־לִבְּךָ בְּלִיעַל לֵאמֹר קָרַבְתָּ שְׁנַת־הַשְּׁבַע
 שְׁנַת־הַשְּׁמִינִי וְרַעַה עֵינֶיךָ בְּאֲחִיךָ הָאֲבִיוֹן וְלֹא־תִתֵּן לוֹ
 וְקָרָא עֲלֶיךָ אֲיִי הוּא וְדָהִיךָ בְּךָ חֲטָא: נָתַן תִּתֵּן לוֹ וְלֹא־
 יִרַע לִבְּךָ בַּחֲתָךְ לוֹ כִּי בְגַלְלֵי הַדָּבָר הַזֶּה יְבָרְכֶךָ יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־מַעֲשֶׂה וּבְכָל־מִשְׁלַח יָדֶךָ: כִּי־לֹא־יִחַדְלֵךְ
 אֲבִיוֹן מִקֶּרֶב הָאֶרֶץ עַל־פְּנֵי אֲנִי מִצְוֶה לֵאמֹר פָּתַח תִּפְתַּח
 אֶת־יָדֶךָ לְאֲחִיךָ לַעֲנֶה וְלֵאבִינָה בְּאֶרֶץ: ס כִּי־יִמְכַר
 לָּךְ אֲחִיךָ הָעֶבְרִי אִו הָעֶבְרִיָּה וְעַבְדָּךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וּבַשְּׁנָה
 הַשְּׁבִיעִת תְּשַׁלְּחֵנוּ חָפְשִׁי מֵעִמּוֹ: וְכִי־תִשְׁלַחְנוּ חָפְשִׁי
 מֵעִמּוֹ לֹא תִשְׁלַחְנוּ רִיקָם: הַעֲנִיךָ תַעֲנִיךָ לוֹ מִצְאָנֶה
 וּמִצְרָנָה וּמִקָּבֶךָ אֲשֶׁר בְּרַכָּתָהּ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִּתֵּן לוֹ: וְזָכַרְתָּ
 כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּפְדֶּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל־פְּנֵי

אֲנֹכִי מִצִּוְתָהּ אֶת־תְּדַבֵּר הַיּוֹהָה הַיּוֹם: וְהָיָה כִּי־אֹמַר אֵלֶיךָ
 לֹא אֵצֵא מֵעַמּוֹךָ בִּי אֶהְבֶּךָ וְאֶת־בֵּיתְךָ בִּרְטוֹב לֹא עֲמֹךָ:
 וְלִקְחָתָּ אֶת־הַמֶּרְצֵעַ וְנִתְתַּה בְּאֹזְנוֹ וּבִדְלַת וְהָיָה לְךָ עֶבֶד
 עוֹלָם וְאָרֶץ לְאִמְתְּךָ תַעֲשֶׂה־כֵּן: לֹא־יִקְשֶׁה בְּעֵינֶיךָ בְּשִׁלְחֶךָ
 אֶתֹּ חֲפְשֵׁי מַעֲמֹךָ כִּי מִשְׁנֵהוּ שְׂכָר שְׂכִיר עֲבָדְךָ שֵׁשׁ־שָׁנִים
 וּבִרְבֶּכָה יְהוֹה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל אֲשֶׁר תַעֲשֶׂה: פ ישראל
 בָּחוּל מִתְחִילִים כֹּאן.

כָּל־הַבְּכוֹר אֲשֶׁר יוֹלֵד בְּבִקְרָךָ וּבִצְאֹנְךָ הַזֶּכֶר תִּקְדָּשׁ
 לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲבֹד בְּבִכְרֵי שׂוֹרֶךָ וְלֹא תִגְזֹ בְּכוֹר צֹאנֶךָ:
 לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תֹאכְלֵנּוּ שְׁנָה בְּשָׁנָה בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר
 יְהוָה אֶתְּהָ וּבֵיתְךָ: וְכִי־יִהְיֶה בּוֹ מוֹם פֶּסֶח אִו עוֹר כֹּל מוֹם
 רָע לֹא תִזְבְּחֵנּוּ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ: בְּשַׁעֲרֶיךָ תֹאכְלֵנּוּ הַשְּׂמֵא
 וְהַטָּהוֹר יִחַדּוּ בְּצִבּוֹ וּבְאֵיל: בַּק אֶת־דָּמוֹ לֹא תֹאכַל עַל־
 הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֵנּוּ בַמַּיִם: פ ב. (כסנת ד.)

שְׂמוֹר אֶת־חֹדֶשׁ הָאָבִיב וְעֲשִׂיתָ פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי
 בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב הוֹצִיאָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרַיִם לַיְלָה:
 וּבִבְחַת פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ צֵאן וּבִקֵּר בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר
 יְהוָה לְשִׁבְן שְׂמוֹ שָׁם: לֹא־תֹאכַל עָלְיוֹ חֶמֶץ שִׁבְעַת יָמִים
 תֹאכַל עָלְיוֹ מִצוֹת לֶחֶם עֲגִי כִי בַחֲפוּז יִצְאָתָּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת־יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ:
 ג. (כסנת ה.) וְלֹא־יִרְאָה לְךָ שְׂאֵר בְּכָל־גְּבֻלְךָ שִׁבְעַת
 יָמִים וְלֹא־יִלֵּין מִן־הַבָּשָׂר אֲשֶׁר תִּזְבַּח בְּעֶרְבַי בַּיּוֹם הַרְאֵשׁוֹן
 לְבִקֵּר: לֹא־תֹבֵל לִזְבַּח אֶת־הַפֶּסַח בְּאֶחָד שַׁעֲרֶיךָ אֲשֶׁר־
 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ: כִּי אִם־לְהַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר

יהוה אלהיך לשכון שמו שם תזבח את הפסח בערב כבוא
 השמש מועד צאתה ממצרים: ובשלת ואכלת במקום
 אשר יבחר יהוה אלהיך בו ופנית בבקר והלכת לאהליך:
 ששת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת ליהוה
 אלהיך לא תעשה מלאכה: **ו. ה. (כגזת ו.)** שבעה
 שבעת תספור לך מהחל הרמש בקמה תחל לספור
 שבעה שבעות: ועשית חג שבעות ליהוה אלהיך
 מסת גרבת ידה אשר תתן באשר יברכה יהוה אלהיך:
 ושמחת לפני יהוה אלהיך אתה ובנך ועבדך
 ואמתיך והלוי אשר בשעריך והגר והיתום והאלמנה
 אשר בקרבה במקום אשר יבחר יהוה אלהיך לשכון שמו
 שם: וזכרת פיעבד היות במצרים ושחרת ועשית
 את החקים האלה: **ו. ה. (כגזת ו.)**

חג הסכת תעשה לך שבעת ימים באסוף מגרנה
 ומיקבה: ושמת בחג אתה ובנך ועבדך ואמתיך
 והלוי והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך: שבעת
 ימים רחג ליהוה אלהיך במקום אשר יבחר יהוה פני
 יברכה יהוה אלהיך בכל תבואתך ובכל מעשה ידיך
 והיית אך שמח: שלוש פעמים בפשנה יראה כל זכורך
 את פני יהוה אלהיך במקום אשר יבחר בחג המצות ובחג
 השבעות ובחג הסכות ולא יראה את פני יהוה ריקם:
 אלו פמתנת ידו כברכת יהוה אלהיך אשר נתן לך: **ו. ה.**

מניסים ס"ח ב' אצל הראשון ואומרים חזי קדיש על שניהם, ומניבים ונוללים
 ס"ח שקלאו ט, ופתיים ס"ח ב' וקולאים בו למפטר נפ' פניחם.
 ביום

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם כָּל מִלְאכְתָּ עֲבֹדָה
 לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם עֲלֵה אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח לַיהוָה פֶּרֶר
 אֶחָד אֵיל אֶחָד כָּבָשִׁים בְּנֵי שְׁנָה שְׁבַעֵה תְּמִימִם: מִנְחַתְּם
 וְנִסְבִּיהֶם לֶפֶר לְאֵיל וּלְכָבָשִׁים בְּמִסְפָּרָם בְּמִשְׁפָּט:
 וְשַׁעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלְּבַד עֲלֵת הַתָּמִיד וּמִנְחַתָּהּ וְנִסְבִּיהָ:
 אֱלֹהֵי תַעֲשׂוּ לַיהוָה בְּמוֹעֲדֵיכֶם לְבַר מַגְדִּירֵיכֶם וְנִדְבַתֵּיכֶם
 לְעֲלֹתֵיכֶם וּלְמִנְחֹתֵיכֶם וְלִנְסֻכֵיכֶם וּלְשִׁלְמֵיכֶם: וַיֹּאמֶר
 מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה:

מי שנגד, ומגביהים וגוללים, כשענייהים כס' מניטין נגד ככתב של ס' תולומריס.
 וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל על פי יי ביד משה: עץ
 תיבם היא למחוקים בה ותומביה מאשר: רבביה דרבי לעם ובלתי יבתיה
 שלום: אהרן ימים בימינה בשטאלה עשר וכבוד: יי תפיץ לטען צדקו
 יגדיל תורה ונאדיר:

קודם קריאת ההפטרה, אחר שגמר הגולל, יצרך המפטיר ברכה זו.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר
 בְּנָבִיאִים טוֹבִים וְרָצָה בְּדַבְרֵיהֶם הַנְּאֻמִּים בְּאֵמַת
 בְּרוּךְ אַתָּה יי הַבּוֹהֵר בַּתּוֹרָה וּבַמִּשְׁה עֲבָדוֹ
 וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ וּבְנָבִיאֵי הָאֵמַת וְצַדִּיק:

הפטרה לשמיני עצרת במלכים א' סמן ח' פ' נד.

וַיְהִי כְּכַלּוֹת שְׁלֹמֹה לְהַתְּפִיל אֶל־יְהוָה אֶת
 כָּל־הַתְּכֵלֶה וְהַתְּחַנֶּה הַזֹּאת קָם מִלְּפָנֵי מִזְבֵּחַ
 יְהוָה

נד. וירד. קס מלפני מזבח ה' מכרועונו, כי לפני מזבח ה' כו' כורע על ברכיו וכפיו
 כרשו' בתפל' וזוה המקו' למדו רז' שהמלך כיון שכורע שכי אינו זוקף עד כלוהו תפלתו.

נד. נחצדעטן שלמה דח: פִּתְרִיגֵע געבעט חונד חֲרָחֵט לזון עוויגען פִּתְרִיגֵע
 חֲטָרֵע גִּתְטעע קניעענד חונד וויט חוויגעטטרעקקטען חֲמָדען גען הייחטעע
 פִּתְרִיגֵעטע

יְהוָה מְבַרֵּךְ עַל-בְּרָכְיוֹ וּבְפִיּוֹ פִּרְשׁוֹת הַשָּׁמַיִם:
 וַיַּעֲמֵד וַיְבָרֵךְ אֶת כָּל-קְהַל יִשְׂרָאֵל קוֹל גָּדוֹל ^{נח}
 לֵאמֹר: בְּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ ^ט
 יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֶּר לֹא-נִפְּל דְבַר אֶחָד
 מִכֹּל דְּבָרָיו הַטּוֹב אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד מֹשֶׁה עַבְדּוֹ:
 יְהִי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כְּאֲשֶׁר הָיָה עִם-אַבְתָּיִנוּ ^ט
 אֶל-יַעֲזֹבֵנוּ וְאֶל-יִשְׁשָׁנוּ: וְלְהַטּוֹת לְכַבְּנוּ אֱלֹהֵינוּ ^{נח}
 לְלַכְּתָּ. בְּכָל-דַּרְכֵינוּ וּלְשַׁמֵּר מִצְוֹתָיו וְחֻקָּיו
 וּמִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר צִוָּה אֶת-אַבְתָּיִנוּ: וַיְהִי דְבַר ^{נט}
 אֱלֹהֵי אֲשֶׁר הִתְחַנְּנִתִּי לִפְנֵי יְהוָה קְרִבִים אֶל-
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וְלַיְלָה לַעֲשׂוֹת יְמִשְׁפָּט

ואשר נתן מנוחה ככל אשר דבר, והיכן דבר? והניח לכם מכל אויביכם מסביב
 וישבתם בטח (דברים י"ג). נ. עמנו, בעזרתנו. אל יעזבונו, מלעזוב לנו. ואל
 ישכנו, שלא יסלק האנחותי ממנו. נח. להטות לבננו וגו', דנק עם יי' ה' אלהינו
 עמנו להטות לבננו אל יראתו. נט. קרובים אל ה' אלהינו. טי' מתקבלין קדם ה'
 אלהא. לעשות משפט ענדו ומשפט עמו, לתבוע עלבונם מיד האויב, או יהיה משפט
 במקום הזה דיגמת כמשפט הננות יעשה לה והדומים לו כלומר לתת לנו דבר יום ביומו
 מה שאנו זריכים להשפיע לנו הטובה ולשמרנו מרעה וזוה ידעו כל עמי הארץ כי ה'

פֶּעֶרְרִיבְטֵט הַחֲטָט, טַטְחָר עַר חוּיָ, נַה. חוּר סְטַעְהַעַר וְגַנְעַט עַר
 יִרְאָ: וְחַטָּטִיבַע פֶּעֶרְוֹחַחֹוֹוֹוֹ חִיט וְיִטַּעַר טַטִּיחַט. עַר טַפְרַחָךְ: נ. גַעַ
 וְחַבְט זִיח עַר עוּיָגַע, דַּעַר וַיִּנְעַן פֶּחֻקַע יִרְאָ רוּחַע פֶּעֶרְוֹחַחֹפֶּטַט, גַּחֲוֹ
 וַיִּח עַר פֶּעֶרְוִיחַטַע; נִכְט חִיין חִינְלִיגַעַר חוּחַטְטַחַר בּוּיַעַב חוּחַעַר־וּיַחַט
 פֶּחֻ וְחַטָּטִיבַעַר גוּטַעַן פֶּעֶרְוִיחַטַע, דִּיח עַר דוּרָךְ וַיִּנְעַן קַעַכְט מַחַע פֶּעֶרַ
 הַיִּסְטַע. נ. דַּעַר עוּיָגַע, חוּכוּעַר גַּחֲטַט, זִיח חִיט. חוּחַ, וַיִּח עַר חִיט חוּחַ
 וַעַר פֶּחֻטַּעַרן גַּעוּוֹעַעַן; עַר פֶּעֶרְוֹחַחֹפֶּטַע חוּחַ נִכְט, עַטְטִלִּיטַע וַיִּךְ חוּחַ נִכְט,
 נח. וְנִקַּע חוּכוּעַר הַעַרְוֹ לֹו וַיִּךְ, דַּחַס וַיִּיר חִין וַיִּנְעַן. וּוַעַעַן וּוְחַרְדַּעַן
 חוּחַר הַחֲטָטַעַן וְחַגְעַן וַיִּנְעַ גַּעַבְחַטַע, גַּעוּעַטַלַע חוּחַר רַעַבְטַע, דִּיח עַר חוּכוּעַרן
 פֶּחֻטַּעַרן גַּעַבְחַטַעַן! נט. דִּיעוּעַ וַיִּנְעַ חַגְעַטְוַעַנְהַיִּסְטַעַן, דַּרְוֹחַ חִיךְ דַּעַן
 עוּיָגַעַן גַּעַלְוַעַהַט, חַחְעַן דַּעַן עוּיָגַעַן, חוּכוּעַרַן גַּחֲטַט, נַחַעַ וַיִּין טַחָךְ חוּחַר
 נַחֲטַט, חוּיָ דַּחַס עַר פִּיַּחַרַע דַּחַר רַעַבְט וַיִּנְעוּ קַעַבְטַעַן חוּחַר דַּחַר רַעַבְט וַיִּנְעוּ
 פֶּחֻקַעַעַ

עֲבָדוּ וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ :
 א לְמַעַן דַּעַת כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְהוָה הוּא
 א האֱלֹהִים אֵין עוֹד : וְהָיָה לְבַנְכֶם שָׁלוֹם עִם
 א יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לִלְכַת בַּחֲקוּיוֹ וּלְשֹׁמֵר מִצְוֹתָיו
 א בַּיּוֹם הַזֶּה : וְהַמֶּלֶךְ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ וּבְחֵים
 א זִבְחַת לִפְנֵי יְהוָה : וַיִּזְבַּח שְׁלֹמֹה אֶת־זִבְחַת
 א הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר זִבַּח לַיהוָה בְּקָר עֲשָׂרִים
 א וּשְׁנַיִם אֶלֶף וְצֹאֵן מֵאָה וְעֲשָׂרִים אֶלֶף וַיַּחֲנֹכוּ
 א אֶת־בַּיִת יְהוָה הַמֶּלֶךְ וְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : בַּיּוֹם
 א הַהוּא קָדַשׁ הַמֶּלֶךְ אֶת־תּוֹךְ הַחֲצַר אֲשֶׁר
 א לִפְנֵי בַיִת־יְהוָה כִּי־עָשָׂה שָׁם אֶת־הָעֹלָה
 א וְאֶת־הַמִּנְחָה וְאֶת־חֻלְבֵי הַשְּׁלָמִים כִּי־
 א מִזִּבְחַת הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה קָטְן מִהַכִּיל

ונו'. סג. ויחנכו, ל' חנוך הוא ל' התחלת כניסת האדם או כלי לאומנות שהוא עתיד לעמוד בה, וכן חנוך לנער, חנוכת המזבח, חניכת הבית, רש"י בראשית י"ד י"ד. סד. ביום הכוא קדש ונו', הוצרך שלמה לקדש רכפת החצר שזכלו להקריב שם הקרבנות הרבים כי מזבח הכהנת ה' קטן מהחזיק כלם. ורבותינו ז"ל נחלקו בזה

פְּחֹקְעוּ יִשְׂרָאֵל, יעדו טחגעו חגעלעגענהייט חס נחאליצען טחגע —
 א. דחויט חלזע פְּחֹקְעוּ דער עררע חיינעהען חקגען, דחס דער עוויגע
 דער ווהרע גחטט ויח, זחזנט קיינער. סא. חקגע חיינער הערן דען
 עוויגען, חונזערק גחטט, טרייח ויין, לו ווהרדען גחך וייכען געזעטלען
 חזר ויינע געבחטע לו החוטען, וזיע הייטע. י. סב. דער קחגי, חזר
 היט חיהן גחין ישראל, טחלעטען חפער פְּחֹר דען עוויגען. סג.
 שלמה טחלעטעט — חלזן פריידענחפער, דוח ער דען עוויגען לו עה
 דען טחלעטען ויעס — לוייחחזרלווחלזיגטויענד טטיקק רינפיעה, חזר
 חזרערטחזרלווחלזיגטויענד טטיקק קויינעו פיעה. זח ווייהטען ויח דעו עוויגען
 טעפעל חיון, דער קחגי חזר ווחחטליכע קינדער ישראל. סד. חס נחאליצען
 טחגע ווייהטע דער קחגי דוח וויטע דעו חפער דען טעאפעל דעו
 עוויגען, דחוטלבוט דוח ברחנד חזר עהחפער חזר פֿעטטטיקקע דער פריי
 דענחפער לו בערייטען, וויין דער עהערנע חלזמר פְּחֹר דען עוויגען לו קלויין
 ווהר

את העלה ואת המנחה ואת חלבי השלמים:
 ויעש שלמה בעת ההוא אתי החג וכל ישראל
 עמו קהל גדול מלבוא חמת יעד נחל מצרים
 לפני יהוה אלהינו שבעת ימים ושבעת ימים
 ארבעה עשר יום: ביום השמיני שלח את
 העם ויברכו ארז המלך ויילכו לאהליהם
 שמחים וטובי לב על כל הטובה אשר עשה
 יהוה לדוד עבדו ולישראל עמו: ע"כ, ויש מוסיפים:
 וידו בכלות שלמה לבנות את בית יהוה ואת בית
 המלך ואת כל חשק שלמה אשר חפץ לעשות:

עיין פ' רש"י ורד"ק. סה מלבוא חמת, שהיא נמכנה של א"י, עד נחל מצרי' שהוא כנגדו בדרומה כמפורש באלה מסעי. ור"י בתרגם ל"ה שלו תרגם מן מעלנא דאנטוכיא עד נילוס דמנרי'. חמת, צרוב המדויק' הם' נקמין וכן עקר, והמסרת אומרת, כל חמת ל' רוגז פתח וכל ל' קרי' קמין, במ"א, ולכו משם חמת רבה (עמוס ו ב) וכן כתב בן בלעם בטעמי במקרא שלו. שבעת ימי', של סנדק. ושבעת ימי', של חן הסכות נמלא שאלכו ושמו ביה"כ ל' רש"י ועיין רד"ק. ארבעה עשר יו', דביק'. סו ביום השמיני שלח, הוא שמיני עלות, וכל"ה כתיב וביום עשרים ושלוש לדש הכביעי שלח את העם! ואמרו רז"ל בשמיני שהוא כ"ב לדש נטלו רשות ממנו ולא כסעו אותו יום לפי שהי' חג וביום כ"ג חזרו ונטלו רשות והלכו להם. לדוד עבדו, שמחל לו עונותיו כדאי' במועד קטן דף ט' א', ולישראל עמו שמחל להם על עון יוה"כ, וצאה בת קול ואמרה, כלכם מוזהבים למי העה"ב! — ויהי ככלות וגו', כל"ה כתיב וכל שלמ' וגו' וא"כ הוא דבק עם הקידוש, גם המפסיק עשה אחריו פ' סתומה.

וחר, ריח ברחמי' חונד ושהחפספער חודר פעטטשטיקקע דער פריידע חפספער לוי' פלסעני. סה. דהאחל: זיעם שלמה דתו פריידע נלפעטס — חונד היט חיהת גחלן ישראל, חיינע פלוקן: זיענע פלוקן דער גרענלי' חמת' ז' בני חן מלריס' טטרעק, פלוק דעט עוויגען, חונדערקן גחטט, פערזחחאענט — זיעבען טחגע חונד חבברחחל: זיעבען טחגע* פייערן, פיערלעהן טחגע הינדורק, סו. חת חלסטן טחגע ענטלעטס ער דתו פלוק, חונד עו וטעגטעט דען קח"ג. דת' חת יערער נחך זיינער בעג דיוונג פלוק חונד גוטען אוטהעו וועגען חלל דעג גוטען, חת דער עוויגען זיינעט קעכטעט דוד חונד זיינעט פלוקע ישראל ערזייגט.

(* זיעבען טחגע דתו חיינוויהוג: פלעטס, דתן נחך זיעבען טחגע דתו לויבהיטטענלפעטס.

כמעט יברך ברכות אחרונות.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם צור פל העולמים
 צדיק בכל הדורות האל הנאמן האומר ועושה המדבר
 ומקים שכל דבריו אמת וצדק: נאמן אתה הוא יי אלהינו
 ונאמנים דבריו ודבר אחד מדבריו אחר לא ישוב ריקם
 כי לא מלך נאמן ורחמן אתה. ב' א' יי האל הנאמן בכל דבריו:
 רחם על ציון כי היא בית חיינו ולעלובת נפש תושביע
 במהרה בימינו. ברוך אתה יי משמח ציון בבגית:
 שמחנו יי אלהינו באליהו הנביא עבדך ובמלכות בית
 דוד משיחך במהרה יבא ויגל לפנינו על כסאו לא ישוב זר
 ולא ינחלו עוד אחרים את כבודו. כי בשם קדשך נשבעת
 לו שלא יכבה נרו לעולם ועד: ברוך אתה יי מגן דוד:
 על התורה ועל העבודה ועל הנביאים ועל יום השבת
 הנה ועל יום השמיני חג העצרת הנה. שנתת לנו יי אלהינו
 לקדשה ולמנוחה לששון ולשמחה. לכבוד ולתפארת.
 על הכל יי אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך
 יתברך שמה בפני כל מי תמיד לעולם ועד: ברוך
 אתה יי מקדש השבת וישראל והזמנים:

יקום פורקן מן שמיא חנא וחסדא ורחמי
 וחי' אריכי ומוזגי רויחי וסיעתא דשמיא
 ובריות גופא ונהורא מעליא: זרעא חיי
 וקיימא. זרעא די לא יפסוק ודי לא יבטול
 מפתגמי אורייתא: למרגן ורפגן חבורתא
 קדישתא די בארעא דישראל ודי בכבל לרשי

כֹּלִי וְלִרְיֵשִׁי גִלְוֹתָא וְלִרְיֵשִׁי מְחִיבְתָא וְלִרְיֵנִי
 דִּי בְנֵי־: לְכָל־תְּלָמִידֵי מִיְדֵיהוֹן וְלְכָל־תְּלָמִידֵי
 תְּלָמִידֵיהוֹן וְלְכָל־מְדַעְסָקִין בְּאוֹרֵיתָא. מְלָכָא
 דְּעֵלְמָא יְבָרַךְ יְתֵהוֹן וּפִישׁ חַיֵּיהוֹן וַיִּסְגָּא יוֹמֵיהוֹן
 וַיִּתֵּן אֲרֻכָּה לְשֵׁנֵיהוֹן. וַיִּתְּפָרְקוּן וַיִּשְׁתַּזְבּוּן מִן כָּל
 עֲקָא וּמִן כָּל־מַרְעִין בִּישׁוּן מָרְן דִּי בְּשִׁמְיָא
 יְהֵא בְּסַעֲדֵיהוֹן כָּל־זְמַן וְעַדְן וְנֹאמַר אָמֵן:

יְקוּם פּוֹרְקָן מִן שְׁמִיָּא חֲנָא וְחֲסָדָא וְרַחֲמֵי וְחַיֵּי אֲרִיכִי
 וְמוֹזְנֵי רִיחֵי וְסִיעָתָא דְּשְׁמִיָּא וּבְרִיּוֹת גּוֹפָא וְנִהוֹרָא
 מְעֵלְיָא זְרַעָא חַיָּא וְקִימָא זְרַעָא דִּי לֹא יִפְסוּקוּדֵי לֹא יִבְטוּל
 מִפְתָּגְמֵי אוֹרֵיתָא: לְכָל קְהֵלָא קְדִישָׁא הַדִּין. רַבְרַבְיָא עִם
 זְעַרְיָא טַפְלָא וּגְנֵיָא. מְלָכָא דְּעֵלְמָא יְבָרַךְ יְתֵכּוֹן יִפִּישׁ
 חַיֵּיכּוֹן וַיִּסְגָּא יוֹמֵיכּוֹן וַיִּתֵּן אֲרֻכָּה לְשֵׁנֵיכּוֹן. וְתִתְּפָרְקוּן
 וְתִשְׁתַּזְבּוּן מִן כָּל־עֲקָא וּמִן כָּל־מַרְעִין בִּישׁוּן. מָרְן דִּי
 בְּשִׁמְיָא יְהֵא בְּסַעֲדֵיכּוֹן. כָּל זְמַן וְעַדְן. וְנֹאמַר אָמֵן:

מִי שְׁבַרְדָּא בּוֹתֵינוּ אֲבָרְהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב הוּא יְבָרַךְ אֶת־כָּל
 הַקְּהָל הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה. עִם כָּל־קְהָלוֹת הַקְּדוֹשׁ. הֵם וּגְנֵיהֶם
 וּבְנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם וְכָל־אִשְׁרֵיהֶם. וּמִי שְׁמוֹתֵיהֶם בְּתֵי
 כְּנַסְיוֹת לְתַפְלָה. וּמִי שְׁבָאִים בְּתוֹכֶם לְהַתְּפַלֵּל. וּמִי
 שְׁנוֹתֵינִים גַּר לְמֹאזֵר וַיִּזְן לְקְדוֹשׁ וּלְהַבְדִּילָהּ וּפִתְלָא אֲזַרְחִים
 וְצַדִּיקָה לְעַנְיִים וְכָל־מִי שְׁעוֹסְקִים בְּצַרְכֵי צְבוּר בְּאִמּוּנָה
 תְּקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁלַם שְׂכָרָם וַיִּסֵּר מֵהֶם כָּל־מַחֲלָה
 וַיִּרְפָּא לְכָל־גּוֹפְסִין וַיִּסְלַח לְכָל־עוֹנֵם וַיִּשְׁלַח בְּרַכָּה וְהַצְּלַחַת
 בְּכָל־מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם עִם כָּל־יִשְׂרָאֵל אַחֵיהֶם וְנֹאמַר אָמֵן:

אמר שמיים המפטיר ברכה אחרונה (ואמר יקום פורקן בשנת) הקטן
 שנקבל הולך אבל כל אחד ואחד יס'ת בידו ומכרך לכל זכר ואומר:

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן
 דוד ושלמה, הוא יברך את (ר' פ' כ"ב) בעבור שיתן מתנת
 ידו לכבוד המקום ולכבוד התורה ולכבוד הרגל, בשכר
 זה הקדוש ברוך הוא ישמרהו ויציילהו מכל צרה וצוקה,
 וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו ויברכהו ויוצאהו
 לעלות לרגל עם כל ישראל אמן:

כפולין וכו' ובהנה קהלות אשכנז כוהנים להוכיח נשמות ואומרים.

^{בעבור נשמת האב}
 יזכור אלהים נשמת אבא מזרי (פלוני בר פלוני) שהלך לעולמו בעבור
 שאני נזר צדקה בעדו בשכר זה תהא נפשו צרורה בצרור החיים
 עם נשמת אברהם יצחק ויעקב שרה רבקה רחל ולאה ועם שאר
 צדיקים וצדקניות שבגן עדן ונאמר אמן:

^{בעבור נשמת האב}
 יזכור אלהים נשמת אמי מזרתי (פלוני בת פלוני) שהלכה לעולמה
 בעבור שאני נזר צדקה בעדה בשכר זה תהא נפשה צרורה
 בצרור החיים עם נשמת אברהם יצחק ויעקב שרה רבקה רחל
 ולאה ועם שאר צדיקים וצדקניות שבגן עדן ונאמר אמן:

^{בעבור נשמת אב ואם הוקנים יותר הקונים}
 יזכור אלהים נשמת אבי ואמי זקני וזקנותי דודי ודודתי אחי ואחיותי
 בין מצד אבי בין מצד אמי שהלכו לעולמם בעבור שאני נזר צדקה
 בעדם בשכר זה תהיינה נפשותם צרורות בצרור החיים עם נשמת
 אברהם יצחק ויעקב שרה רבקה רחל ולאה ועם שאר צדיקים
 וצדקניות שבגן עדן ונאמר אמן:

^{בעבור נשמת השומעים על קדושת ה' ה'}
 יזכור אלהים נשמת (פלוני בר פלוני) ונשמת כל קרובי וקרובותי הן מצד
 אבי הן מצד אמי שהוקמו הן שגדלו הן שנשחטו ושנשדפו
 ושנשבעו ושנהגו על קדושת השם בעבור שאני צדקה בעד הזכרת
 נשמותיהם בשכר זה תהיינה נפשותיהם צרורות בצרור החיים עם
 נשמותיהם של אברהם יצחק ויעקב שרה רבקה רחל ולאה ועם
 שאר צדיקים וצדקניות שבגן עדן ונאמר אמן:

כרוז לשכנו ויירד מן שנת פקד שבועות חומר פקד ט' כאב אב הרחמים געזמגט.
 אב הרחמים שובן מרומים. ברחמי העצומים. הוא יפקוד ברחמים.
 החסידים והישרים והתמימים. קהלות הקדש שמסרו נפשם על קדשת
 השם. הנאדקים והנעימים בחייהם ובמותם לא נפקדו. מן ישרים קלו
 ומאריזות נברו. לעשות רצון קונם וחפץ צורם: יזכרם אלהינו לטובה.
 עם שאר צדיקי עולם. וינקום לעינינו נקמת דם עבדיו השפוד: כפתוב
 בתורת משה איש האלהים. הרנינו גוים עמו כי דם עבדיו יקום. ונקם
 ישיב לצריו וכפר אדמתו עמו: ועל ידי עבדיה הנביאים כתוב לאמר.
 ונקמתי דמם לא נקיתי. וני שגן כציון: ובכתבי הקדש נאמר. לפח
 יאמרו הגוים איה אלהים: ונדע בגוים לעינינו. נקמת דם עבדיה
 השפוד: ואומר כי דורש דמים אותם זכר לא שבח צעקת עניוים:
 ואמר ידיו בגוים מלא גיויות מחץ ראש על ארץ רבה: מנחל
 בדרה ישמה על כו ירים ראש:

אשרי יושבי ביהמה עוד יתללוך סלה:

אשרי העם שפכה לו אשרי העם שיי אלהיו:

תהלה לדוד ארוממה איהי הכולך ואברכה שמך לעולם
 ועד: בכל יום אברכה ואהלה שמך לעולם ועד: גדול יי
 ומהלל מאד ולגדלתו אין חקר: דור לדור ישבח מעשיך
 וגבורתך יגידו: הדר כבוד הודך ודברי נפלאותך
 אשיחה: ועוזו נראתך יאמרו וגדלותך אספרנה: זכר
 רב טובך יביעו וצדקתך ירננו: חנון ורחום יי ארך אפים
 וגדול חסד: טוב יי לכל ורחמיו על כל מעשיו: יודוך יי
 כל מעשיך וחסידך יברכוכה: כבוד מלכותך יאמרו
 וגבורתך ידברו: להודיע לכני האדם גבורתו וכבוד נדר
 מלכותו: מלכותך מלכות כל עלמים וממשלתך בכל
 דור ודר: סימך יי לכל הנפלים וזוקף לכל הפופים: עיני
 כל אלקי ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו: פותח

את ידך ומשביע לכל חירצון: צדיקי בכל ידך ובחסידי
 בכל מעשיו: קרוב וי לכל קראיו לכל אשר יקראוהו
 באמת: רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם:
 שומר יי את כל אהביו ואת כל הרשעים ישמיד: תהלת
 יי ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד:
 ואנחנו נברכה מעתה ועד עולם הללויה:

ה"ן לוקח ס"ת בידו להלכו מן הכנייה ולהכניעו בהיכל ואומר:

יהללו את שם יהוה כי נשגב שמו לברו

וסקול זכוכים הודו על ארץ ושמים: ויהם קרן לעמו תהלה
 לכל חסידיו לבני ישראל עם קרבו הללויה:

<p>^{כ"ט} מן סקול זכוכים ^{כ"ד} לרוד מזמור ליהוה הארץ ומלואת מבל וישיבי בה: כיהוא עלימים יסרה ועל נהרות יכוננת: מרי יעלה בהר יהוה ומי יקים במקום קדשו: גמי בפנים ובר ללב אשר לא ישא לשוא נפשו ולא יטבע למרמה: ישא כרכה מאת יהוה וצרכה מאלתי ישעו: זה דור רדשו מבקשי פניו יעקב סלה: שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם וכוא מלך הכבוד: מי זה מלך הכבוד יהוה עזו ונבוד יהוה גבור מלחמה: שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם וכוא מלך הכבוד: מי הוא זה מלך הכבוד יהוה צבאות הוא מלך הכבוד סלה:</p>	<p>^{כ"ח} מן סקול זכוכים ^{כ"ד} לרוד מזמור ליהוה בני אלם הכו ליהוה כבוד נעו: הכו ליהוה כבוד שמו השתחוו ליהוה בהדרת קדש: קול יהוה עלימים אל הכבוד הרעים יהוה עלימים רפים: קול יהוה בכח קול יהוה בהדר: קול יהוה שבר ארזים וישפר יהוה את ארזי חלקנו: וירקיעם כמר עגל לבנו ושדיון כמו בן דאמים: קול יהוה חצב להבות אש: קול יהוה יחיל מדבר יחיל יהוה מדבר קדש: קול יהוה יחולל אילות ויחושף יערות ובהיכלו כלו אמר כבוד: יהוה למבול ישב וישב יהוה מלך לעולם: יהוה עז לעמו יתן יהוה ירכה את עמו בשלום:</p>
--	--

כאמחזירים הספר תקי הכול לומרים.

ובנחה יאמר שובה יהוה רבבות אלפי ישראל: קומה
 יהוה למנוחתך אתה וארון עזך: כהניך ילבושו צדק
 וחסידך ירננו: בעבור דוד עבדך לתשב פני משיחך:
 כי לקח טוב נתתי לכם תורת אלהי תעוזבו: עץ חיים
 היא למחזיקים בה ותומכיה מאשר: דרכיה דרכי נעים
 וכל נתיבותיה שלום: השיבנו יהוה אלהי וגשובה
 חדש ימינו בקרבם:

חפלת מוסף.

העין לומר ח'ק ומכריזין משיב הרוח ומוריד הגשם כדי שגם הנכנס יזכירו בתפלתו.

בלשם אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי
 יצחק ואלהי יעקב הלא הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל
 חסדים טובים וקנה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל
 לבני בנייהם למען שמו באהבה. מלך עוזר ומושיע ומגן:
 ברוך אתה יי מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע.

משיב הרוח ומוריד הגשם.

מכלל חיים בחדר מחיה מתים ברחמים רבים סומך
 גופלים ורופא חלים ומתיר אסורים ומקים אמונתו לישגי
 עפר מי כמותך בעל גבורות ופי דומה לך מלך
 ממות ומחיה ומצמיח ישועה ונאמן אתה להחיות מתים.
 ברוך אתה יי מחיה המתים: אתה קדוש ושמוך קדוש
 וקדושים בכל יום יהללוך סלה. ברוך אתה יי הלא הקדוש:

אֶתְּהַבְּרָתְנוּ מִכָּל־הָעַמִּים • אֶתְּהַבְּרָתְנוּ •
 וְרָצִיתְכֶּנּוּ • וְרוֹמְמֶתְנוּ מִכָּל־הַלְשָׁנוֹת • וְקִדְשֶׁתְנוּ
 בְּמִצְוֹתֶיךָ • וְקִרְבֶּתְנוּ מִלִּפְנֵי לַעֲבוּרֵי־ךָ •
 וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עֲלֵינוּ קִרְאתָ:

וְהַתְּוַלְּתֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה שְׁבֹתוֹת לַמְנוּחָה
 וּמוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חַגִּים וְזִמְנִים לְשִׁשּׁוֹן •
 אֶת־יְוֹם הַשְּׁבֵת הַזֶּה וְאֵת יוֹם הַשְּׁמִינִי חַג
 הָעֶצְרֹת הַזֶּה • זִמְנֵי שִׂמְחָתְנוּ בְּאַהֲבָה מִקְרָא
 קָדֵשׁ זִכְרֵי לְיִצְיַאת מִצְרַיִם:

וּמִפְּנֵי חַטָּאֵינוּ גָּלוּנוּ מֵאַרְצֵנוּ וְנִתְרַחֲקֵנוּ מֵעַל
 אֲדָמָתְנוּ וְאִין אֲנַחְנוּ יְכוּלִים לַעֲלוֹת וּלְרַאֲוֹת
 וּלְהַשְׁתַּחֲוֹת לְפָנֶיךָ וּלְעַשׂוֹרָה חוֹבוּרֵינוּ
 בְּבֵית בְּחִירָתְךָ בְּבֵית הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא
 שִׁמְךָ עָלָיו מִפְּנֵי הַיָּד הַשְּׁלוּחָה בְּמִקְדָּשְׁךָ:
 יְהִירְצוֹן מִלִּפְנֵיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱהִי אֲבוֹתֵינוּ מִלֶּךְ
 רַחֲמָן שֶׁתָּשׁוּב וְתִרְחַם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשְׁךָ
 בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים וְתִבְנֶהוּ מִהֲרָה וְתִגְדֵּל בְּכוֹדוֹ
 אֲבִינוּ מִלִּפְנֵי גְלוּתוֹ בְּכוֹד מְלִכוּתְךָ עָלֵינוּ מִהֲרָה
 וְהוֹפֵעַ וְהַנְּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָל־חַי וְקָרֵב פְּוֹרֵינוּ
 מִבֵּין הַגּוֹיִם וְנִפְּוֹצוֹתֵינוּ בְּנֶגֶם מִירְכַת־אֶרֶץ
 וְהִבִּיאֵנוּ

והביאנו לציזן עירך ברנה ולירושלים בית
 מקדשך בשמחת עולם ושם נעשה לפניך את
 קרבנות חובותינו תמידים בסדרם ומוספים
 כהלכתם: ואת מוסף יום השבת הזה ואת מוסף
 יום השמיני הגעצרת הזה. נעשה ונקריב
 לפניך באהבה כמצות רצונך כמו שכתבת
 עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי
 כבודך באמור:

לשבת וביום השבת ושני כבשים בני שנה תמימים
 ושני עשרנים סלת מנחה בלולה בשמן ונסכו:
 עלת שבת בשבתו על עלת התמיד ונסכה:

(זה קרבן שבת וקרבן היום כאמור למס כ"ו וס"ט ולין לספרו וכ"כ יפ"ד).

ביום השמיני עצרת תהיה לכם כל-
 מלאכת עבודה לא תעשו: והקרבתם עלה
 אשה ריח ניחח ליי פר אחד איל אחד
 כבשים בני שנה שבעה תמימים:

ומנחתם ונסכיהם כמדבר שלשה עשרנים
 לפר ושני עשרנים לאיל. ועשרון לכבש ויין
 כנסכו. ושעיר לכפר. ושני תמידים כהלכתם:

לשמיני עצרת בשמחת עולם ושם נעשה לפניך את
 קרבנות חובותינו תמידים בסדרם ומוספים
 כהלכתם: ואת מוסף יום השבת הזה ואת מוסף
 יום השמיני הגעצרת הזה. נעשה ונקריב
 לפניך באהבה כמצות רצונך כמו שכתבת
 עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי
 כבודך באמור:

אלהינו ואהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב
 הדרש לנו שובה אלינו בהמון רחמיה בגלל אבות שעשו
 רצונך בנה ביתך בבתהלה וכונן מקדשך על מזבנו
 והראנו בכנינו ושמחנו בתקונו והשב כהנים לעבודתם
 ולוים לשירים לזמרים והשב ישראל לגויהם ושם נעלה
 ונראה ונשתחוה לפניך בשלש פעמי רגלנו בכתוב
 בתורתך שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני
 " אלהיך במקום אשר יבחר בחג המצות ובחג השבעות
 ובחג הסוכות ולא יראה את פני " ריקם: איש כמתנת
 ידו בכרפת " אלהיך אשר נתן לך:

והשיאנו " אלהינו את ברפת מועדיך לחיים ולשלום
 לשמחה ולששון באשר רצויה ואמרת לברכנו:

לזאת אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנותגנו

קדשנו במצותיה ותן חלקנו בתורתך שבענו מטובך
 ושמחנו בישועתך וטהר לבנו לעבדך באמת ותגדלנו
 " אלהינו באהבה וברצון בשמחה ובששון שפת ומועדי
 קדשך וישמחו בך ישראל מקדשי שמך. ברוך אתה "
 מקדש השבת וישראל והזמנים:

רצה " אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם. והשב
 את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם באהבה
 תקבל ברצון ותחי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך.
 ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים. ברוך אתה
 " המחזיר שכינתו לציון:

מזרים אנתנו לך שאתה מורים אנתנו לך שאתה הוא
 " אלהינו ואלהי אבותינו אלהי כל
 בשר יוצרנו יוצר בראשית ברכות
 וחזרות לשמך הגדול ותקדוש
 לעולם ועד צור חיינו מגן

ישענו. אתה הוא לדור ודור על שחתו יתנו וקיימנו בן תחינו
 נודה לה ונספר תהלתה על ותקיימו ותאמרו ולידתנו ולחצרות
 חיינו המסורים בידך ועל קדשה לשמו חסידה ולעשות רצונה
 נשמותינו הפקודות לך ועל ולעבדה בלבב שלם על שאנתנו
 נפיקה שבכל יום עמנו ועל נפלאותיה וטובותיה שבכל עת
 ערב ובקר וצהרים. הטוב פי לא כלו רחמיה ורחמיים
 כי לא תמו חסדיה מעולם קיינו לך :

ועל כלם יתברך ויתרומם שמה מלבנו תמיד לעולם ועד:
 וכל החיים יודוה ויהללו את שמה בראמת היא ישועתנו
 ועזרתנו סלה. ברוך אתה יי הטוב שמה וליך נאה להודות:
 יי ואבותינו ברכו בברכה הטשלת בתורה הכתובה על ידי משה
 עהה ותאמרו מפי אהרן ובניו סגלים עם קדושה באמר: וברכה יי
 וישמרה: יאר יי פניו אליה ויתנה: ושא יי פניו אליה וישם לה שלום:
 שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים עלינו ועל
 כל ישראל עמה ברכנו אבינו כלנו באחד באור פניו פי
 באור פניו נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת חסד
 וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום וטוב בעיניו לברך
 את עמה ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומה.
 ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום:

אלהי נצור לשוני טרע ושפתי מרבר מרמה ולמקללי נפשי תבוים
 ונפשי בעפר לכל תהיה פתח לפי בתורתה ובמצותיה תהיה נפשי וכל
 החושבים עלי רעה מהרה חפר עצתם וקלקל מחשבתם. עשה למען
 שמה עשה למען ימינה עשה למען קדשתה עשה למען תורתה למען
 יחלצון ידיה הושיעה ימינה וענני: יהי לרצון אמרי פי וחסדן לפי
 לפניה יי צורי וגואלי: עשה שלום במרומינו הוא יעשה שלום עלינו
 ועל כל ישראל ואמרה אמן: יהי רצון לפניו יי אלהינו ואלהי אבותינו
 שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתה:

בהרבה קבלות נוכחים לפתוח הלארון והחזן טנגן אף כרי וכו' עד
גבורות הגשם ואל"כ סוגרים הלארון והקהל מתחיל אפיק מען וכו'.

בלשון אדני' שפת' תפתח ופי' יגיד תהלתך:

^{ק"י} ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו ואלהי אברהם
אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל
עליון גומל חסדים טובים וקנה הכל וזכר חסדי אבות
ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה. מלך עוזר
ומושיע ומגן.

אף כרי אתה שם שר מטר. להעביב
ולהענין להריק להמטר: ^{ק"י} מים אפים
בם גיא לעטר. לבל יעצרו בנשיון שטר.
אמוצים ^(כ"ט אמונים) גנון בם שואלי מטר:
ברוך אתה יי מגן אברהם:

אף כרי אתה וכו' עיוסך על הכתוב כתיב ל' יא, אף כרי יעריח ענ
יפין ענן אורו, ופי' רש"י אף כרי שם מלאך הממונה על הכננים והוא יפין
ענן מטרו של עוקוס, והוא הממונה מסיבות מתכפר וכו' ע"ג ובמס' תענית' כ"ב.
אחת פעל כגור מן אוח ועופת וטעמו עמומן כי שם של מטר מכוה אף
כרי על שם שלפעמים יורד המטר באף ולפעמים נרזיה כעבודת שם כפי' רש"י.
להעביב, פעל כגור מן יעריח עב, ע"ט להשיגו מן ענן וכמקרא מלאכותו כנכין
הדגש אעני' ענן (בראש' ט' יד). לכנים, למחים כמו דאבי הכהל (שיר ו' יג).
גיא, אדמה, והוא אחד מן עשרה שמות שיש לארץ, כדאפי' במדרש מעלי סי' ת'
לעטר, להעטיר כי הכמחים כדמות עזרה על ראש האדמה. כנשיון. שטר,
בעורו שחת החוב המוטל עלינו כלומר בעבור העוונות, ל' לור ילדך תאי
(דברים ל"ח), ול' שטר ידוע בדברי רז"ל שענינו חוק. אמולים, וי"ג אמונים,
והוא תאר לאבות הקדושים האמולים והאמונים. גנון כס, להגן בזכותם,
והולך הפייטן לאחז בלשון גנון בעבור נרכת ענן שכרם.

אף כרי, ופי' הייסט דער פערוןחלטער דעו רעגענו; ער טרייבט דינוטע
חידל, בארעט וואקען, טרעבנט ויח חובר אקסט רעגענו. וויטטעטעו דעו
וואסערע שוויקקט דרום עררע ויך וויט פריכטען; אקלעטע עו חונו דקך ניכט
ענטלעגען וועררען, ווייל וויר חונוערער פאליכטען. פעררגעטען! געסטויטלט
חוקי דוח פראוואויגקייט חונוערער חורפאטער, ביטטען וויר חונו רעגען.
ימרח

אתה גבור לעולם ארני מחיה מתים אתה רב להושיע

בפס"ם חומר כה"ץ מכלכל חיים עד ומצמיח ישועה וי"ח עד להחיות מתים וכן כמנהג כ"הכנ הנקרא קוויג

יטריח לפלג מפלג גשם. למוגג פני גשי
בצחות לשם. מים לאדרך בניתה ברשם.
להרגיע ברעפם לנפוחי גשם. לתחיות
מזכירים גבורות רגלים: (שגורין ספרין.)

אפיק

יטריח וכו', הקכ"ס יטריח הממונה לסג סגים יכלי מים ל' מי פלג
לשטף תעלה? (איז לא כה) ול' פלג אלכיס מלא מים (תכלי סה יח),
ואמרינן עליו במס' תענית דף ס' ב', מאי פלג אלכיס מלא מים? חלל
כטין קונה יז נרקיע שמתנה גשמים יולאים. למוגג, ל' המספ מן נרכיבים
אמנוגנה (תכלי סה יח). פני גשי, פני האדמה ל' בלרן נזיה (סס פח
ג). כלחות לשם, נטפות לחות והפורות בלכן לשם שכול אכן טוב זך
ועבור, והוא בענין יזוקו טטר (איז לו כז) ל' מווקק שנעמים. לאדרך,
לכחך ולגבורתך. בניתה, ל' קנוי סס. ברשם, נטמן, ובטעם בנית סמים
דסס טמן לגבורה כי בניתה אותם בלאן חקר וילפינן חקר חקר נכרייתו
אל עולם אשר לזאת נקראו גבורות גשמים כמו שיבאר בסמוך טעם רז"ל.
להרגיע, ל' מרצוע ונחת, ברעפם, ל' ירעפו עלי אדם רב (איז לו כח).
לנפוחי נשם, ל' ויפוח בנפיו נשמת סיים. לנפוחי, נטל של תמי' וגם עליו
נפול סס גסם ומים כדאי' במס' תגינה דף י"ב ג' אל שתידי כקכ"ס
לנפוחי את המתים דכתיב גסם נדכות חניף. גבורות גשמים, נריש מס'
וענית אמרינן מלינתי מזכירין גבורות גשמים (אמרינן טשי ברזח ומוריד
בגסם)? ר"ג חומר מי"ט האחרון של חז וכו'. מאי גבורות גשמים? אמר
ר' טפני שיורדין בגבור' שנה' עושה גדולות עד אין חקר וכו' ובתיב
בכוחן טטר וכו', ובתיב אלכיס עולם ה' בורא קלות הארץ אין חקר לתכונתו
וכי' ופי' רש"י, אלמלא דכתיב חקר בגשמים ובתיב חקר נכרייתו של עולם מה
נכרייתו של עולם כתיב ב"ר גבורה חף גשמים הוי כמאן דכתיב כי' גבורה טכ"ל
וזכו ר"ס ומסן גבורה דכתיב נמים, אשר עליו רעו ספייטן. ואמרינן נריש
פ"ה דמנחת דף כ"ג א' יבוא חדיר ויפרע לאדירים מאדירים נאדירים, יבוא
חדיר זה הקכ"ס דכתיב חדיר נמרוס ה', ויפרע לאדירים אלו ישראל שנאמר

יטריח. חזיו רעו החזועלו רעגענבעהקלסטער בעסיוועט ער וויסער
דער ערדע חומר ערוויילט רען זעלבנער ערדייך מיט קרייטחאלטן
סרפספעטן. רען וויסערן הוט רוח ווונדערקרפט פערלעהטן; יח
ערקויקטן חלועו, וויז זעבען הויכט, חומר בעלעבעטן חייכות דיחיעיגטן
ויערער, רוח דוח קרפט רען רעגעט: ערוויקטען.

אפיק

מיוסד על א"ב כפול

ה' אפיק מען מעטר • ביזם המעטר • אערך
 שועולא אפטר • בניב המפטר • בקין המנפטר •
 שאזנו הנטר • במוספי לעטר • תפלת מטר •
 גילת פעמים • שושיום מיומים • גל לי משמים •
 בשאלי בו מים • דלתי שמים • אשר מול שער
 המים • דודי יפתח משמים • בשפכי לך לב
 במים

ואדירי כל חפזי כס, מאדירים אלו המעטרים דכתיב כללו כעופרת נמים אדירים
 באדירים אלו מים שאמר מקולות מים רבים אדירים טעמרי ים, עכ"ל. ואמרנו עוד
 בדבראשית רבה פרשה ה' מתחלת ברייתו של עולם לא ה' קלובו של הקד"ה עולם
 אלא מן המים, הו"ד מקולות מים רבים אדירים טעמרי ים, ומה היו אומרים
 אדיר כמדום ה' וכו', וזהו מים לאורך וכו'.

אפיק מען מעטר, אחלל תפלה מפוררה. אפיק, ל' ודמס יפיק חנוכה
 (מצלי ג י) ענין הולאת הדבור. מען, מענה, ודע"ס אלא מלאנו בלאונו חזק
 במקרא בחסרון הרה"ע אחרי שמלאנו דוגמתו כנעלי ל"ה כמו כעטר. אלא
 וליות, ומטר ליוולדתו, טעמל לרגליו, שכל אלה טעמלי ל"ה וכפלה הרה"ל
 בתירו להם הפייטני' לעשות כן גם באותם אלא נמלאו במקרא בחסרון, וכן אמרו
 מעט חמורת טעם ומחס חמורת טעם ועוד אחרים, ואין לחופשם על ככה.
 מעוטר, ל' עזרת תפארת. כיום המעוטר, כיום הנכבד הזה. זוע, תפלה
 ל' כיערוך אורך (איזו לו יו). ולא אפטר, ולא אפסוק ואלא. כניכ המעוטר,
 בשפה פתוחה ל' פוטר מים (מצלי יו יד). בקן המעוטר, למועד השמור והוא
 שמיני עזרת זהו סוף המועד. אלונו הוטר, המון קהל ישראל נעזר וכלתה.
 גילת פעמים, שמחה בשולה. יום מיומים, ז"ע אנתוסף לשמחה על יתר ימי
 הסוכות. גל, גלה, ויתכן שרמזו על מאמרו"ל מ' י' מ' רמז לניסוך המים
 בחג מן התורה. דלתי שמים וכו', עז"ה אפתח לכם את ארובות השמים
 והריקותי לכם נרבה (מלאכי ג י) ועז"ה יפתח ה' לך את אוזניו הפועל את השמים
 (דברים כה י), וכתיב ודלתי שמים פתח ויטר עליהם מן (תהלי' עח כד).

אפיק, געקרקטע ספריכע ווילן חיד מן דיעועט געקרקטען טהגע שפרעכען;
 ל' כעטען סיפק' חיד חיד מן. ווייטען ויפסען ויאלען הייטע. חסן סלוס;
 פועט, העררליכע געבעטע ענטטערקעטען. היער, חונטער דיעוער פער;
 וקאמולע, ווילן חיד חסן מספגעבעט ביטטען חסן רעגען. פער;
 דעפסלע ווייטע פריידע מן דיעועט לור פריידע בעסטיוויטעטען טהגע;
 קפליכע רען היימעל הייר, ווען חיד חסן ויחטער ביטטען! דיע היימעל;
 פפארטען חסן רער ריכטונג נחך רען אפייערטהערע חפליכע חיד,
 מוואגלעבעטער, ווען זיך דיר חסן הערן ערגעסט וויר ויחטער! ים, חסן
 געבעט.

מַמִּים: הַגִּיגִי בְּלִדְמִים. בַּעַע אֲשָׁמִים. הֶלְפְנוּ
 בַּכַּפּוֹר אֲשָׁמִים. וְשׁוֹטֵן מֵהַ יְשָׁמִים: וְאָמַר־
 רְשׁוּמִים. בְּעַרְכֶם נִרְשָׁמִים. וְדִיתִי עִם שָׁמִים.
 לְהַזְכִּיר גְּבוּרֹת גְּשָׁמִים: וְעַק מִמִּצָּר. אֶקְרָא
 בַּעַת צָר. זֶה יִרְחִיב לִי בַצָּר. שׁוֹעַ אֲשֶׁר לֹא
 בַצָּר: הַזְקִיד לֹא תִקְצָר. מִפְּתוּחַ אוֹצָר. הַטָּא
 אִם עָצַר. יִפֵּן בְּעַם נַעְצָר: טַעְמִים אֲחֵבֵר.

כגוי, תפלתו כל ימים כלל אשמים, כל יחיק עון החוטאים. כי כבר טולנו
 הסמלים ביום כפור עוונות ואין מאומה לסוּן לקטרג עלי וזכו ושוטן מה ישמים,
 לפק שטטה וכשחכה, ואטריכן נטם' תענית דף ז' ב' אין הגשמים יורדין חלל א"כ
 נעשלו עוונותיהן של ישראל. ואטרי ראשית וכו', מיוחד על מאמרים ז' ל' נטם'
 תענית דף ח' א', אם ראית דור שהשמים טאחנין בכחשת מלכוירי טל ועטר כשניל
 לוקחי לחיטות שאין כדור (כשניל שאין מתפללין תפלה כחש) טאי תקחתן? ילכו חלל
 מי שירע ללחוז וכו' וזכו ואטרי ראשית נערכם נרשמים, כלומר סדר התפלה.
 ויהי נטם שמים, התפללתי בכוונה כדי להזכיר גבורות נשמים. עם שמים, עם
 המתפללים בכוונה וכמו שאמרו גם אין תפלתו של אדם נשמעת אלא כ"כ שמים נפשו
 נפשו ופי' רא"י שנפשו עכוונת בכפו. זה, הקנ"ה. שוע אשר לא נבר, עז"ה
 העירוך אעך לא נבר (חיוב לו יע) וכמו שדרארו ל' בירושלמי נפרק סדר תעניות אלו
 גם סדרת תפלה לא תהא מלך פיד אלא הרחש פיד ואמלכו, וזכו טעמים הפייטן
 הקנ"ה ירחיב לי נבר כשאתפלל לפני תפלה אשר לא נבר. חזק יד, חטא הנעשה
 נחוק יד וסינו גזל. חטא אם עלך וכו', כלומר עם יעלר הגשמים נעבור
 עון הגזל יפן נעם נעלר וכאסף בתפלה, ע"ד שאמרו גם (דף ז' ב'), אין הגשמים
 נעלרים אלא בעון גזל, מאי תקחתי? ירבה בתפלה. טעמים אחר חילים לגבר
 וכו'. גם זה גם, אמר רב קטינא, אין הגשמים נעלרים אלא כשניל כסול תורה
 וכו', ואמר ר"א אם ראית רקיע שקיבה ככדור מלכוירי טל ועטר כשניל טעשה
 וכו'.

געבעם ווירד חייגנג פֿינרען! עו הידערן קיינע וינרען מעהר; זיח
 זיכר פֿערטוואונרען פֿינ פֿערוקנהגוטנג. הפֿט דער פֿעלייאדער (סטן)
 עטוואו נחך ווידער זיך פֿערלוברינגען? — זיך הפֿטע גלאַע געבעטע, נחך
 פֿרדנאג, וויה זיח פֿערקעלייכעטע ויכר, דעמיטהיג פֿערייכעטע, חונד נח
 שיקקע זיך זיך פֿון, דיח קרפֿט דעו רעגענו לו ערווקהטען. לו חיהתן דוה'
 זיך חויו דער נחטה, ער חיוט', דער זייר, חיוטער רויפן פֿערטחפֿלעט,
 ווען זיך חיהתן פֿערדפֿטיג בעטע. זיך יעלטט ווירד זייר וויער פֿלוואַלעט
 הפֿט בייחטטעבא, ער ווירד זייר חיהתן פֿפֿלעטען, דען הייחטוועטן בעהאָטער,
 חוטר הפֿט ער חיהתן חיינער, זיכרע החובען פֿערטחטען, נח ווירד ער כעו
 ריקקילעטען דיענע פֿלעהערע פֿערוקנהגוטנג פֿיר זיח ווילן זיך דיענקספֿריבע
 לזונחטעפֿינגען

חִילִים לְגַבַּר . טַפֵּי נְתוּרִים אֲדַבֵּר . וְלֹא
 כְּמַתְנַבֵּר : יוֹרוּנִי מִהָאֲדַבֵּר . פְּנֵי תְּבַהֲכֵנִי
 יְרֵשׁוּנִי בְּעֵדָם לְהַסְבֵּר . כִּי עַתָּה לַחֲשׂוֹת וְעַתָּה
 לְדַבֵּר : כְּרוּעַ פֶּרֶךְ לְהַבְרִיךְ . כְּמוֹת לְהַדְרִיךְ .
 כְּיוֹן חַיִּין לְהַעֲדִיךְ . כְּעַד עִם מְעַרְיָךְ : לְחַבּוֹשׁ
 וּלְהֶאֱרִיךְ . חֶרְבוֹן חֶדְבַּ מִּסְפְּרִיךְ . לְדַבֵּר גְּבוּרוֹת
 אֲאִרִיךְ . כִּי עַתָּה לְקַצֵּר וְעַתָּה לְהֶאֱרִיךְ : מִמִּטְעַ
 דְּרַבּוּנוֹת . אָבִינָה תְּבוּנוֹת . מֵעַם בִּינּוֹת . אֲדַבֵּר
 גְּבוּנוֹת : נְאֻקוֹת מְכֻנוֹת . לְהַמְטִיר גֵּיא וְלִבְנוֹת

הדור הזה מקולקלין. מאי תקחמן? יתגברו ברחמים שאלנו וחילים יגבר וכו' ובגד
 זה יסד טעמים אחר וכו' טעמי תורה וחילים לגבר לקנן חילים לכתוב ברחמים.
 טפי כתורים אדבר, אמרים טכורים אדבר ל' ושלטו הטוף עלתי (איוט בט כח)
 ובתורה הוא הדבר הטובה בנח. ולא כמתגבר, ר"ל ולא כמתגאה וכמו שאלנו
 גם, גם לחם (כתפלל) ועלמה בידו ומגים דעתו עליו מציא אף לעולם
 שאלנו מקנה אף על מלה (איוט לו לג). ידוני, החילים שקנלתי לכתוב
 ברחמים הם יורוני מה לדבר. להסביר, להבין. כי עת לשעות ועת לדבר,
 ל"ה בקבלת ג' ו'. נמות להדריך, להפיל הקומה ולעשותה בקופה הנדרשה
 וכדאמר בירושלמי דתענית פ"ב יערוך בעשר לקחי, כפפו ערפן לתשובה מיד
 הנזמים יורדין. כוון חין, כוונת תחינה. נעד עם מעריך, נעד יאכל
 המעריבים ומסדרים שחזו אל מקום וכמו שאלנו ו'ל לעולם יסדר אדם שחזו אל
 מקום ואח"כ יתפלל. לחבוש ולהאריך. שכיס ל' רפואה וארובה, מרכון חורב
 מפריך, לרפאות הארץ מחרבון ויוכז כמפריך ומכלה האנשים, ל' מרכוני קין
 (תהלי' לב ד). מעשה דרכות, מנשיעות שנטעו החכמים ושיינו לוויסם ותוקותיה,
 וסוף עז"ה דברי חכמים כדרבנות וכעסערות כעושים (קבלת יא יא).
 חכמה תכונות, בדכתיב מוקנים לחכונן (תהלי' קיט ק). מעם בינות, מישראל
 עם חכם וכוון. נאקות, תפלות. להמטיר גיא ולכבו' ולבונן הכערים הכשמות, בקסן

לוחוהווענליגען, קערנספריבע זאמעלן חובר בעטען חין טיעפוטער
 דעמוטת. קניענער חובר זייט געבייגטענן הויפטע ווילן חיד סיר דיעוע
 געוויינער ביטטען חובר חבווענרען סוף חיהר חיון דיררעו יפהר. בייח
 דיעוער געלעגענהייט ווערדע חיד פיעלעו סוף דער קרפלט דעו רעגענו
 ספרעבען, בעגרייפלע חויו דער ספאליטאלע דער ווייגען ווערד' חיד קנד
 זאמעלן, חובר גרויזקוטלע חייבער סערינעליגען נחלימן. סיקקילע געבעטע,
 דעו רעגענו האלבען, אערד' חיד דאזיסיקקען, דזייט דיע ערדע זאמעלען,
 ווינטענייען

נשמות לכוננות. פרפות פנות: שעירים
 להרביב. חזוים להעביב. שיהים להאביב.
 עד זמן אביב: עדנים להנביב. מקריחת שביב.
 עבים להלביב. לרווח עם הביב: פנים ליישא.
 בציגתי פני כניסה. פעל בעשר נסה. יזכר לי
 לחוסה: צוררם ונשא. אליו עין אשא. צבאו
 לו אניסה. ולא ברוח גסה: קולי יערב. ורנתי
 לפניו הקרב. קמתי בקרב. חגור בלי קרב:

כתוכה רב כנות, והוא ע"ר שמצו ז"ל בחגיגה דף ז' א', אמר ר"א גדול
 יום הגשמים שחפילו יאונה פרה ורבה זו שחמך תפתח חרץ ויפרו יאע, ואתרו
 שם עוד (דף ח ב) אמר ר"י גדול יום הגשמים שחפילו פרוצה שכים מתכרכת זו,
 ועוד שם גדול יום הגשמים כיום קבוץ גלויות, ועוד שם, גדול יום הגשמים
 שחפילו גייסות טוסקות זו. שעירים להרביב, לשון כשעירים עלי דאח
 וברביבים עלי עש (דברים ל"ב ב'), והשעירים הם הטפות היורדות
 כמטרה ואינן לנרבה והרביבים הם היורדים נחת והם לנרבה ואמר
 שמש כשעירים לרביבים. חזוים להעביב, לעשות החזוים שהם העננים הדקים
 לעבים שהם העננים הגסים והענים. עד זמן אביב, עד חגי ניסן שהוא
 זמן האביב ולו יפסקו הגשמים. עדנים, פירות, להכניב, לעשות תכונה
 והכלילם מקדיחת שביב החמה. עבים להלביב, שיגדלו העלים ויולילו לולביהם.
 עבים, ל' יגיעות הנית והעונים (יחזק' טא), ואמר רז"ל, העונים אלו
 המדינות. פכים לי ישא, כענין יאח ה' פניו אליך. בליגתו פני כניסה,
 נעמדי לפני הקהל הזה. פועל צעזר נוסה, פעולתו של אהרבה שנתחמה
 צעזר נסיונות, יזכר לי הקצה ויחוס עלי. כבאוי, נכחות ה' היינו ישראל.
 הגייסה, חקבן. ולא צרוח גסה, כי המים דעתו מניח אף לעולם כדאמרן
 לעיל. כחקרב, כנעלחמה. חגור בלי קרב, כמו שהגבור ההולך בקרב יחגור

וויטעניען חורבן געמאכט חונד דיח בעפֿהקערונג בעפֿהררערט ווערעט;
 לייטליכע פֿרייה חונד ספֿהטרעגען געבען דען פֿריכטען וזפֿט, סיפֿלטן
 דיח פֿהר ברבֿה, וזפֿטען דען געהלן לוויענערייך חונד זינד חיינעטן הילף
 דען פֿהקע ערספֿריעסליך. ער ווירד זייר ויין זכטליטן לוויענערען, וזפהרערע
 חיד פֿיר דיעזע געוויינדע ביטטע, חונד גערעכענען דיח טוגענערען דען
 לעהפֿהכגעפֿריפֿטען (אברהם'י). לונט שפֿהפֿער, דען מווערהפֿכטען חונד
 מווערהפֿכענעטען, העכע חיד חיינע חויגען עמפֿהר, חיהטן חפֿכע חיד
 דיעזע געוויינדע פֿער: וזוועלט חין טיעפֿוטער דעמוטה; וזפֿט' חיהטן
 חיינע סטיאנע געפֿהלונטן! וזפֿטע חיינ געבעט פֿהר דיחו קהמען! —
 מיט געבעטען בין חיד חויענערויטעט, וזיח דער הער מיט קריגעוירוטונג! —

רשות צעיר ורב. אטול טרם אקרנ. רחש
אבשר ויערב. צדק בקהל רב: שלית
למסתופפים. ציר לאסופים. שבעת ימי
חג אוספים. ונסוך המים חוספים: שמיני
מוספים. ובו נאספים. שועת מים מחספים.
בחין מוספים: תפוצנה עינות מים. ברחבות
פלגי מים. תמשכנה בטוחות לפה מים.
להתגבר בנחלי מים: ה' תזכר לי אתו ינהרים.
משוב אחרים. תענני עדי אפרים. בשפכי
שיחות צהרים:

כלי קרב להיות בטוח הנלחם, כן הטתפלל לריך להרבות תזכה ותחננים שתקובל
תפלתו. למסתופפים, לישראל העומדים בקיפו בית הכנסת, ל' הסתופף
בבית אלהי (תהלים פד). ליר, שלית. לאסופים שבעת וכו', להנקהלים
שבעת ימי חג האסיף. ונסוך מים חוספים, שאזכים מן השלות, כדאי' בסוכ'
דף מ"ח א', ול' ולתזוף מים מגנא (ישע' ל יד). שועת מים, תפלה למים.
מחספים, מתפללים בגלוי ונקול בחין מוספים. תמשכנה בטוחות וכו', כמים
תמשכנה עד פי הכנורות, ל' אשר מלאו את ירושלים מה לפה (מ"כ כל עו),
וכוא מיוסד על ל' כ"ר פ' י"ג, כמה גשמים יורדו ויהי' לריך לנרך? עד
שידחו פני הקרמיד (λέξαις, כל"א זיענעו). להתגבר, כ"ה כב"י וכוא
ל' כמים הנגרים ארלה (ש"צ יד יד). ונספרינו הגירסא להתגבר. אתו
כהרים, תאר לאזכרם שכל מעבר הכהר. עשוב אחרים, שלא לסוג אסור
מתפלתו. עדי אפרים, כשכל ישראל העכונה אפרים.

סטיאטט חיון היט חיר, חיהר געוויינען חוהר גרעסען! וחסט חונו בעטען חוהר
ווחהוטהטיגיטיט עעריקיערען חיון גרעסער פֿלקוקיערעווחונונג! הוּ חבגעקערדו
נעטער חייערער געוויינער, הוּ פֿערזוקגער דיעוער פֿרעוואען עערווחונונג —
דיח דיח פֿייער דער זיעבען טעגע געהוּטען חוהר דיח לערוואעייע דעו ווחסער
גיעמענו: עערייכטעט — טרעטע חיד הייטע חת חטעט: חיון חייערע וויטטע,
פֿערחייעט היט חייך חוץ רעגענו ביטטען, חיון דיעועט מוסקגעבעטע. ווחסער
קוועלען ווערען פֿויעטען חוהר טערקאען דיח כחלע חויל עטן סערמטען חוהר
קמחלע חיבערטטרואען וויח וחקטיגע פֿויטע דוח, חוּלגיטיגער, ווירט חיר
דיח פֿרעוואויגיטיט דעו פֿחן יעכוויט דעו פֿאסטע: אערגעקוואענען (אזכרסס)
גענעקען, חוהר חיק ניכט פֿבווינען! דוח ווירט חיר דיינע פֿלקען הוּכען
געווחערען, ווחרזן זיך חיון חערן ערגיעסט חיון דיעועט וויטמאנגעבעט!

אֶקְשָׁטָה כָּסֶל וְקָרַב לְהַבִּיעַ בְּעַד מַיִם • אֲזוּם לְפִי מַעֲט
 גַּעַת בְּלַחְלוּחַ מְלֵאכֶת מַיִם • אַחֲסַפָּה מַעֲיִן מַעֲשׂ מַפְעֵל
 מַיִם • אַת פִּנֵי מִכִּיִן לְהַשְׁמִיעַ גְּבוּרוֹת מַיִם: בְּגִבְהַי שְׁמַיִם •
 אֲצַר אֲסָמִי מַיִם • בְּתַחְתִּיּוֹת אֶרֶץ הַחֲבִיא הַדּוֹמוֹת מַיִם •
 בָּם הִחַל וְכָל חוּג אֶרֶץ וְשָׁמַיִם • בָּם הִרְקִיעַ הַדּוֹם וְקָרָה
 שְׁמַיִם: גַּם בְּמָרָם יִצְרוּ פְתוּכֵי אֲשׁוּמִים • גָּמַר וּפְלַל כָּל
 בְּמִשׁוֹלַת מַיִם • גָּרָה אֲצֵלוֹ אֲמוֹן לְשַׁעֲשְׁעוֹ יוֹמִים • גִּנְזָה

אֶקְשָׁטָה, אֶתְהוּן כָּסֶל וְקָרַב, מִתְחַבֵּה וְלֵכֵי לַהֲדִיעַ, לַדְּנֵר וְלִסְמֵר מַעֲשֵׂה
 הַמַּיִם. אֲזוּם, כֹּא' כְּמִגּוֹל וְכֹא' דְּגוּז כִּי' וְחֹלֵב כֹּא' ל' זְמַמָּה וּמִתְחַבֵּה מְגוּרַת כָּל
 חֲזַר חֲמוֹ לַעֲשׂוֹת (כְּרַאשֵׁי יוֹ ו). וְכֹא' א' כְּאִיחָן וְכֹא' ע"ג אֲצוֹק מַיִם (יֵשַׁע'
 מִד ג) וְקִדְרִין שִׁנְאָתוֹ מַעֲשֵׂה פִעְלֵי פ' צַעֲבוֹר אִוֵּת הַזְרִיקָה שְׁנִינְיָסָה, כְּמוֹ
 שְׁבַעֲרוֹתֵי כְּמִפְרֹשֵׁ לֵפ' וִירָא (כְּרַאשֵׁי כִד כַח) אֲלֵל וִיכֵז אֲכַרְסֵם ע"ג; וְעַמְּוֹ אֲחַזְכֵּה
 לְפִי הַמַּעֲשֵׂה הַחֲסָפָר לְגַעַת בְּלַחְלוּחַ וְכו'. אַחֲסַפָּה, כִּי' בְּקִלְת סַפְרִי וְעַמְּוֹ אֲגַלְבָּה,
 וִי' אַחֲשַׁבְרָה. מַעֲיִן מַעֲשֵׂה, מַעֲיִן מַעֲשֵׂה, וִי' מַעֲיִן כָּל מַעֲשֵׂה. בְּגִבְהַי שְׁמַיִם וְכו',
 דְּכַתִּיב יִפְתַּח ה' לָךְ אֶת אֲזוּרֵי הַמַּיִם לְתַת מַעַר אֲרִכָּךְ (דְּבָרִי' כַח יז).
 בָּם הִחַל וְכו' חוּג וְכו', נְמִים הִחַל גַּם כָּלָה חוּג אֶרֶץ וְזַמִּים כְּמוֹ שִׁפְרָשׁ כְּמִגּוֹל,
 וְכָל כִּי' וְכו' וְכו' כְּמוֹ כָּלָה וְכו' מִדְּרָךְ הַמַּיִם לְהַפִּיל ה' ל' הַפְעֵל וְיִאֲמְרוּ
 עַשׂ מַקּוֹם עֲשֵׂה, כֵּן מַקּוֹם זָנָה חוֹלְחָם. חוּג, עֲגוּל וְכוּדוֹר. בָּם הִרְקִיעַ הַדּוֹם
 וְכו', דְּכַתִּיב לְרוֹקַע הַאֶרֶץ עַל הַמַּיִם (תְּהִלֵּי קָלו ו) וְכַתִּיב הַמְקַרֵּה נְמִים עֲלִיתוּ
 (שֵׁם קִד ג). פְּתוּכֵי אֲשׁוּמִים, יִרְמֹו לַשְׁמַיִם כְּמוֹ שִׁאֲמְרוּ וְל' שְׁמַיִם אֲשׁוּמִים
 כְּמִלֵּן הַקִּדָּה וּפְתוּחַן ז' כֹּזוּ וּמִכָּן כְּעַשׂוֹ שְׁמַיִם. כְּמִשׁוֹלַת מַיִם, כְּתוּרָה כְּמִשׁוֹלַת
 לְמַיִם וְכו' כְּדָא הַקִּדָּה עוֹלָמוֹ. גָּרָה אֲלֵלוֹ וְכו', הַתּוּרָה הִיא גָרָה אֲלֵלוֹ שְׁנֵי
 אֲלֵמִים שָׂנֵה וְהִיא שְׁעוֹעַ שְׁלֹו ית' כְּמוֹ שִׁאֲל' כְּדָר פ' י"ס עַל וְחִסִּי אֲלֵלוֹ
 אֲמוֹן וְחִסִּי שְׁעוֹעִים יוֹם יוֹם (מַעֲלֵי ס ל) וְכו' פ' רִאשִׁי וְל'. עוֹלָמוֹת שְׁמַיִם,

אֶקְשָׁטָה. אִיט גִּיּוּם חוֹדֵר אֶרֶץ סִיקַקַע חִד חִד חוּן, לוֹ סַפְרַעֲבָטֵן סֶחֶן וְחִסְעָר.
 חִד דְּעִקַּע כְּמָךְ, חוֹת חִינֵעַ קְלִינֵעַ קְעִנְטָטִים לוֹ עַרְרִיבֵטֵן סֶחֶן דְּעַר קְלִינֵעֵטֵן
 כְּמִטוֹר דְּעַר וְחִסְעָר; מִר עַטְוִתוֹ סֶחֶן דְּעַר כְּעוֹמְחָרְרִים דְּעַר וְחִסְעָר וְיִלֵּן חִד
 עִשְׂדַעֲקָקֵטֵן, חוֹדֵר דְּעַר סֶחֶרְסֶר חוֹיפִּאֲעַרְקוֹחַת מִחֲלֵטֵן חוֹיֵד רִיח טוֹעַנְדִּרְקֶרְקֶטֵט
 דְּעַר וְחִסְעָר. חִין דְּעַר הִתְהַעַן חִיאוֹעֵטֵן יִכֵּד חוֹיפִּבְעוֹמְחָרְרֵט כְּעַהֲלִמְעַר דְּעַר
 וְחִסְעָר, חוֹדֵר חִיט חִינְעֵטֵר דְּעַר עַרְדֵּע יִכֵּד סְעַרְבִּחְרָגֵטֵן וְחִסְעָרְסוֹיִכֵּד. אִיט
 וְחִסְעָר חִטֵּט גִּחְטֵט חִינְעֵטֵן לִירְקֵל חוֹת רִיח עַרְדֵּע חוֹדֵר דְּעַר חִיאוֹעֵטֵן
 גִּבְרִתְגֵטֵן; מוֹיֵן וְחִסְעָר הִטֵּט עַר רִיח עַרְדֵּע חוֹינְעִבְרִיטֵטֵט חוֹדֵר אִיט
 חִיאוֹעֵטֵן חִיבְעַרְוִחְבֵט. בְּעַחְר עַר כְּמָךְ דִּיעוֹע לִזְחִיאוֹעֵטֵטִילִגֵּד חוֹיֵט פִּייעַר
 חוֹדֵר וְחִסְעָר גְּבַעֲלִדְעַט, הִטֵּטֵט עַר חִיט כְּלִחֵטֵט סֶחֶן מְלֵעֵט סֶחֶן אֲנֵדְעַט
 חוֹדֵר סְעַרְסֶחֶן חִיאוֹעֵטֵט רוֹךְ רִיח דְּעַט וְחִסְעָר סְעַרְגִּיבְכִּתְרֵט סֶחֶרְסֶחֶרְרֵט
 אֶעֱרֵב. יִחְרַטְוִיעִידֵעַ לִזְחִיֵּר וְחִר יִח יִינֵעַ חוֹטְעַרְחִלְטוֹגֵג; עַר הִטֵּטֵט יִח
 חוֹיפִּבְעוֹמְחָרְרֵט

פעול אתו עולמות שנים: דרך והשפה שותות במשתות
 מים. דעת פי כל הושתה במשתות מים. דבר והעריך
 תפתה משליגת מים. דרש ונטע שתיל על פלגי מים:
 הצפין לישרים אמונת יומים. העביר תשע מאות
 ושבעים וארבעה דורות בבשטר מים. הכין שכעה
 בראות עד לא ארץ ושמים. השרה בם שכינה קדם
 דר שמים: ונכון מאז צר פס ויחסו שמים. ובספו על
 ריח מרחפת על פני המים. וכצר מעשה בראשית ומרד
 בשעלה

הע"ז והע"ז שכיבס נכלאו נחורה. והסתה אמות, וייסד יסודות. במשתות
 מים, ביסוד המים, ולמירינן נמס' סוכה דף ט' ט' א', שיתין טענת ימי בראשית
 נכלאו, שיתין יורדין עד תהום. הושתה, הוסד. תפתה, גיבס. שתיל, גן שדן.
 חמונת יומים, החורה שהיתה חמונה חללו יום יום בדאמרון. העביר, וכו',
 בחגיגה (דף י"ז ב') תתקע' ד' דורות העביר הקד"ה טן העולם קודם מתן
 תורה ולא נכלא, ע"ג פי' רש"י ז"ל, ונטרש חזית מוטור ק"ה נכסה הענין
 הזה בלאן אחר ע"ג. הכין שבעה וכו', כפרקי ר"א פ"ג שבעה דברים נכלאו
 עד שלא נברא העולם ואלו הן, תורה וגיבסו וכן עין וכסא כבוד וכו' תפלת
 ותשובה ושמו אל משיח וכו'. השרה בה שכינה וכו', כס נמים השרה שכינתו
 קודם שדר נמים דכתיב ורוח אלהים מרחפת על פני המים. ונכון מאז וכו',
 ח"כ לר זכרא כסאו הככון מאז וייחסו לשמים, דכתיב ויקרא אלהים לרקיע שמים
 וכתיב נכון כסאך מאז וכתיב השמים כסאי. וכלל וכו', ובאשר יצר כל מעשה
 בראשית וטרד נשעלו מים, ויעדו וכו', ה' טיעד כסאו וזיינו השמים בין המים
 העליונים המכונים חצרת מים ובין המים התחתונים הנקראים חצרת מים
 כדכתיב ויעז אלהים את הרקיע ויכדל בין המים. אשר טעל לרקיע וגו' ויקרא
 אלהים לרקיע שמים, וענין חצרת מים וחצרת מים מכוול נמס' תענית דף

חויבטעוונתהרט, חונך חייבט לוויח וועלטען דורך ויח לו בעגרינדען. ער היט
 צונארהענטע חזיו ווהסער געבילדעט, חונך דאז וועלטאלץ חזיון דען ווהסער
 גרינדלונג חויבגעפיהרט. ער טברחק, דח ענטסטחך חיינע העלע חזיו סכענע
 ווהסערן, חונך חזיון ויין געהיים ספאלטע ניד חזיון פתחרידען חן ביח ווהסער
 טטרקאען. ויינען לקולג ויט יתהרטווענדען (דוח זעהרט) היט ער פיר חזיון
 פרוואנען געשעלעט חויבטעוונתהרט, חונך כיינחונדערט חונך פיערחונדערטענע
 ליג געשעלעטער דחוינגערקאלט וויח חזיון ווהסערטטרקאען. ויעבען ריינע היט
 ער פיר ערשטעפונג דער היזאעלן געגרינדעט, דחזיון ריהטע ויינע שכיב, טחע
 ער דען היזאעלן כיינחונטע. ער סוף ניד דמן מיינען טהרמן דען ער היזאעלן
 נחנטע, חונך גרינדעטע חזיון דען חייבער דען ווהסערן וועבענדען ווייב.
 חזיון ער דוח ווערקע דער סקספונג געבילדעט חונך דוח ווהסערן חזיון חחולער חונך
 געשעטען

בשעלו מים. וערו בין השרת מים להשבת מים: זמן לו
 לעמוס גבות מלאות עינים. וזו מספר רבע פנים
 חמשים ויש ומאתים. זעות ממשא ורועשות מקולות
 מים. זכודים אתם פרויב ואופן ונגלגל מים: חיל שרפי
 מעל גויתם בתרשיש מים. תקקים ונשערים בארץ
 עמקי מים. הצים ברית אש וחצים יצירת מים. חוצצים
 תת מחיצה בין אש ובין מים: טסים ומעופפים
 בכנפי אש ומים. טובלים בנהר נגד בנחלי מים.
 טפס אוצרות שלג ואש וברד מים. טמונים לסערת
 חימה לצלמונת מים: יום ואצר לחיים פלג מלא מים.

ט' ב' וכמדד. מית טמור י"ט ע"ג. זמן לו, לכסאו. לעמוס, להיותו טעום על
 מלאכים גבוהים מלאות עינים כענאר בערה יחוקא. וזו מספר רובע פנים חמשים
 וכו', גם זה מואר. זיחוקאל כפי רש"י. זעות, מזדעזעים. זכודים, אחס,
 עם אותן המלאכים מחזכרים עוד כרוי וכו'. גוימס בתרשיש מים סקוקים
 ונשערים וכו', כמו שאל זהם גבוהים כעומק ים שזמו תרשיש. טסים, פורחים.
 טובלים בנהר נגיד וכו', אחסא נספר היכלות המלאכים טובלים בנהר דיבור קודם
 שאומרים שירה, והוא ככהר הכוכר דניאל (ו' י') נהר דיבור נגד ונפק מן קדוטי,
 וכגד הוא ל' כמטה וסגרה. טבס, הכין. אולרות שלג וכו', היינו בשמים
 הנקרא טבון שבו אולרות שלג וכדו ואש ומים והם טמונים לסערת חימה לגיכסם
 של מים כדפי נבס' חגיג' דף י"ד כ', והביכסם משלג נקרא כלמון דכתיב תשלג
 בכלמון (תקלים סח עו). יוכ, חסב. ואלר, וכנס. פלג עלה מים, דכתיב
 פלג תלבים מלא מים (שם סח ו) ותכן, כמין קובה (Alcova, אוכל עלה מים)

גמאעטען, געטלעפ ער חיהו לזויסען דיה קטאעריסען חוכר חירדיסען ווחסערן חוכר
 זיען, חיהו לזיטראגען, געסחפפע הערפער פון חוכערהעטליכער גרחסע, פוןזענר
 חויגען, מיט חייכער מלחה סטרהאענד געפיערטער געזיכטער חוכר פוןגען
 לזייהוהערט: פלזיחוכרפליגי מן הער לחה. בעבענד חוכטער דיעוער בעלזחוסר;
 וחלען דיה חיון געטחוע, חפטיגער חזו דחזו רויסען חפטיגער פלזחען. חיהען
 אחס ער נחך לזענעלש כלובים חוכר לזכנים חוכר ווחסערן גלגלים, דין קטאעני
 ריסע פייערהערע, דערען לזיבער וויה תרשיש; נעע, גרחס וויה דיה
 סייעלע דען ווחסערן זינד. ויה זינד לזוחאעניגענעטלעט געסחפפע פון פייער
 חוכר ווחסער חוכר וחלען חיינע סיידעווחר לזויסען דען פייער
 חוכר ווחסער; ויה סוועבן חוכר פליעגן מיט פליעגן חזו פייער חוכר
 ווחסער חוכר כחערן זיך חין חיינען וויה ווחסער סטרהאענדען פייערפלוס.
 הער חחס ער חיינען פטררסח פון סנעע, פייער, חוגעל חוכר ווחסער חויפי
 פעהלסען, חוכר דחזיט דיה פלעפוער, דיה חיהו ערליכען, לו בעסטרחפען;
 דקרט חחס ער נחך זייעט באחס טייעל פון זעבענווחסערן חויפכעווחהרט,

יעץ לפלג מנו לפלגות מים. יה כבט בכל פעל פי
 אין חיות בלי מים. ישר תת מתנת הנם לעולם
 מים: כפץ תת מאז ישוב דת למים. פל להשקות
 גשי מתחיתות מים. בשר בבעלי זרוע פי יחמרי
 מים. בון ושב לשוקקה מאצר שמים: למעל
 לרקיע עש בברכת מים. לגטות עליה בפה מועת

יש דרקיע אמננה גאמים יולחין (תענית דף טו) יחס גשמי חי' גשמי בבר'. לפלג
 מנו, לחלק: מחולר הכוה. לפלגות מים, לפלגי מים שחארץ. כבט, כאשר הכניע.
 כפץ, כאשר אמר. ישוב דת, ישוב חק. כל, חפץ ורצה ל' ותכל חוד (א"כ יג למ).
 ומעם המאמר כאשר אמר הקד"ה. מאז לתת ישוב דת וסוק למים להקום בים כדכתיב
 יקומו המים אל מקום אחד ותראה כיצד, או חפץ להשקות האדמה מן המים המתחיתות
 לכד ולולם כאשר ראה בבעלי זרוע כי יחמרו מים, כיון וכן וכו', וכן איתא בב"ר
 ס' יג. בתחלה חארץ אמה מלמטה ומפני ד' דברים חזר בו הקד"ה שלא תהא אמה
 אלא מלמעלה, מפני בעלי זרוע (שלא יגזלו את החלשים למאוך הנהר מעדותיהם
 לצדותיהם) ובגבול להדיח טללים הרעים (כי כמעט מעבר האויר לצורך בעלי החיים)
 וזיהי' הגבוה (מקום גבוה) אמה כנטוץ, ועוד ישיח הכל חולץ עיניהם כלפי מעלה
 עכ"ל. כדכתיב מים וכו', כל הלאה הנה לקוח מעאמרם ו"ל בב"ר פ' ד' ח"ל, ועוד
 אלא ואמר לו חסר פלג אלהים מלא מים משעת ימי בראשית ולא חסר כולם, אמתהא
 חסר לו הכנס ורחוץ וקול עמץ עד שלא תכנס ומאחר שתכנס, כלך, כיון שלא
 וקול עמץ לא חזר כלום, אמר לו כל אותה הזיעה שינחה לא מעך ינחה
 ח"ל כן, ח"ל ומה אמה אמה נאר ורם לא חסר מעייך כלום, מעיינו אל הקד"ה על
 אחת כמה וכמה! היו פלג אלהים מלא מים משעת ימי בראשית ולא חסר כלום,
 אמר ר"י בעל הקד"ה כל טימי בראשית ונתנס חיים דרקיע ומימים באוקימוס
 הה"ד פלג אלהים מלא מים, פלג דרקיע דומה לכריכה ולמעלה מן הכריכה
 כפה ומחמה הכריכה כפה מועת טפים ערנות וחס יודים לתוך
 מים במלוחין ואינן מתערבין וכו', ריב"ג אמר שהוא טורחן בסדה שנת' כי
 יגרע כשפי מים (אינו לו כו) הין מה דלת חומר ונגרע מערבך (ויקרא טו) עכ"ל.
 ומה אמר, ומחמת הכריכה כפה מועת, מפורז כפרקי דר"ס, מחמתו

רפ"קו דעו ספרהמעו וחסר מינוטהיטעו. דער תלווהקטיגע חיבערסויעט
 זיינע געשפפפע תלווע חוזר ומה, דתס קהגע וחסער קין ועבען בעשענעהן
 קחו, דתחער וקרגעט זיינע גיטע חוזר בעשענקעט דוח ועלום מיט חיינער איווען
 גתבע, היט וחסער. תלו חייכות זיין געהיים דען וחסערן. מיין בפסטתירגע
 בעטט תגיגעויעטעו, הקטטע, נחך דיעועק פלחגע, דוח ערדע דרך חויפסטערן
 מענדע וחסער געטרתיקט וערדען קתנען; זיינע תלוויסענהיים ומה חבער
 דעו חנחילין חיון, ועלבעו געוואלטטהקטיגע אעיסען. בייה חיינער תלבען
 בעשפפפעהייט חויחיבען קתנעטעו, דתהער טהנד ער גוט, עו זח' לו ועי'
 קען, חוזר דוח ערדע דרך וחסער חוינדעו הימעלו בעדהאטער לו בעפיליטעו.
 ער החט חיבער דער פטוטט בעהאטער וויה וחסערטויטע געשפפפעהען, חיבער
 וועלבען זיך חיון עראטלטער, וחסערטויסענדער הימעלו וואלט, וחספ"קו נחך
 חחסגכע

לשמיני עצרת

נב

מחמת מים. להטיף מן מנה מגרע גמפי מים. להלוד
מהלך במה בלי ערוב מים: מראה הקשת בעששית
במים. מנה כל יבנו כח מודד מים. מראה כל מראה
ומראה במראית מים. מודעת לגיא אות ברית בלי
טובעת מים: נועץ בקך בבהל להבריק במהת מים.

אל אז מועין מן המים שלמעלה טפין ויורדין עד מקום הכיפה וכו', וע"כ, חס
מנעם הפייטן באמרו מנעת מנעת מים, שפ"ח חו' נפתח והם' דגש
כ"כ בכ"י ועיקר וכל' המדע הכל'. להטיף ממנה מגרע וכו', להורידן נדה
וכדאמין, אז להפדין אלו מאלו כנאמר בסמוך. בלי ערוב מים, כל טפה
ושפה יורד מן הרקיע עד לארץ ואינו מתערב עם חנירו אשלטל ב' טפין
מתערבין היו טמטטות את הארץ כדאי' נמס' ז"ב דף י"ו א', והענין יתר
מכאן נ"ע ו"ל כתיב ט' אומר שרית מים (א"ל כנ) וכתיב ח' אומר
סבת מים (תהלי' יח) ? נשעה שהן טוענין מן המים הם מחשיבין מן
המי' וחס"כ חושרין (מאירין) אותן לעולם, אר"י טעשה ניסים יז באמ"ס,
אדם נוטל כברה וחומר ב' וג' אלזנעות הם מתערבות אלו באלו והכלת ת"ק שם
בנאמין יורדין ואין טפה מתערב' בחברתה שנאמר כי יגרע נספי מים (איז לו כו),
טבו כי יגרע ? שהוא טמנין אלו מאלו כד"א ונגרע מערכך עכ"ל, ונראה
שהדברים האלה נעלמן הם הם דברי ר' יכוצע נמס' תענית דף ט' ב' אומר,
ואין בין טפה לטפה אלא כמלא נימא ללמדך גדול יום הגשמים ביום שנבראו בו
שמים וארץ, כלומר מנעה ניסים וכבר אמרו עם ר"י ור"י נחד שיטא קיימי
פ"ג. מראה הקשת בעששית נמים, דבר זה מכוול נמס' שער השמים ע"א
פ"ז ובספרי חכמי הסנה, שאם תקח כדור חלול העשוי מחוכית ותמלאו
מים ותתלו נגד השמש נגונה טאוער תראה מכנגדו כל המראות הנמלאות
בקשת. מראה כל מראה ומראה במראית מים, גם זה מכוול נמספיהם
כי עיקר כל המראות בקשת, אף כי אין לקשת אום מראה נעלמה והיא
במראית המים המזוללים גם הם מכל מראה. מראה כל מראה ומראה כ"כ
נכל ב"י ועיקר כי הקשת הם נלאון נקבה גם הפייטן האמט נה נלאון נקבה
באמרו מודעת. מודעת לגיא אות וכו', בדכתיב את קשתי נתתי בענן והיתה לאות
וגו' (בראשית ט יג). כואן ברק וכו', עתה ידבר על הנרקים והרעמים והעננים
והרוחות, ויאמר כי הכרק כואן נכסלה ונמספיהו' להבריק הארץ המתחלה למי'. כמ"ת

והמקובע דער טרמפסען ווהסער טריפען, דיר חיינע מונערעסאליבע הטהע רורל
רייען, קהנע דחם זיך חיון טרמפסע מיט דעס חנרען פערעהנגט. דיר פֿהרבען
דעו רעגעבמגענו, דיר חון חויד מיטטעליט חייכער מיט ווהסער מֿנגעפילאטען גלח
זערנען קוגע פֿהרסטעלונן קחן, לייגען יעדען דיר מלואמלעט דעו חייסער, דער
דיר ווהסער חייט. מללע פֿהרבען לייגט דער רעגעבמגענו, חויר זיינע ווענענטאליבע
פֿהרבע חיוט דיר פֿהרבע דעו ווהסער. ער חייט דער וועלט לזיך לייכען געגעבען
חויר זיכערט זיך פֿהר פֿערערק חונטערמנג דורך ווהסער. סנעלל סיעסט חיון בוילן
סטרוהאנער חיבער דיר נחך ווהסער דרוטעגער ערדע; נחך חיהת ברילוט מיט
סרעקקליכעט

זוהם בַּרְעֵשׁ וְקוֹל רַעַם מֵרַעִים עַל הַפְּמִים • גְּשֵׁי־אִים וְרוּת
 מִקְדִּימִים לַפְּמִים • גְּרָאִים בְּעוֹלָיִם מִמִּים וְשָׁבִים אֶל הַפְּמִים :
 שֵׁם מִשְׁקַל לְרוּחַ בּוֹ לְפִלֵּם מִיִּם • סִיִּם לְפִי כָּל אֶרֶץ מִה
 לְהַגְרִיל מִיִּם • סִפְק וּמִד בְּמִדָּה תִּכְנֶן מִדַּת מִיִּם • סִדְר
 לְשִׁבְטֵי לְאֶרֶץ לְהִסְדֵּל לְהַמְצִיא מִיִּם : עַב וְהוּזוּ וְנִשְׂיֵא וְנִאֲד
 וְעִנְנֵי מִיִּם • עֶרְךָ בָּם שְׂאֵת מִשְׂאֵת מְעֻמוֹס מִיִּם • עָפִים
 וְדָאִים עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם • עוֹמְדִים צְרוּרִים עַד יִרְשׁוּ
 לְהִרְיֵק מִיִּם : פְּחָד שְׁעִירִים מִשְׁתַּעְרִים בְּהַרְעִיפֵם מִיִּם •

ל' כמה לך נשירי (תהלי' סג ד) ענין תאזה. נשיאים, עננים ל' נשיאים ורוח וגשם חן
 (משלי כה יא) וכס נשיאים לעולם קודם הגשם. נשיאים כעולים ממז', העננים כנשיאים
 כשכן עולין מן היס עלאות מים וגשם הם שנים ללכת. גם משקל לרוח וכו', דכתיב
 לעשות לרוח משקל ומים חכך נמדד (איוב כח כה), ואמר כי גם משקל לרוח לפלם
 ולשקול בו המים לתת לכל ארץ לפי מה שהיא לריכה להשקות וזה סיים לפי כל ארץ
 מה להגרייל מים, כלומר לתת להגורל מ' מה לפי שהיא לריכה וכל זה באמצעות הרוח
 הטוביך העננים מעקום למקום. ומד, ומדר דכתיב מ' מדד כעלו מים (ישעיה ע"ב)
 ובתיב ומים חכך נמדד (איוב כח כה). סדר לשנת וכו', דכתיב אם לשנת אם לארצו
 אם לחסד ישיאכו (שם לו יג) ואמרינן במס' תענית ס' ב', אם לשנת לאילנות, לארצו
 לזרעים, לחסד כורות סחין ומעשות. עב וחזית ונשיא ואל וענן ככ"ר פ' י"ג סו"ת, אד
 חמשה שעות נקראו לו עב אד ענן נשיאים חזיו; עב שהוא מעטת את פני הרקיע, אד
 שהוא אומר חידן אל בעלי שער', ענן שהוא עושה את הכרית עניים או לאלו, נשיאים
 שהוא עושה את הכריות נשיאי' אלו על אלו, חזיו שהוא עושה חזיונות נרקיע ומסרה חז
 הקודם על הכריות. ערך כס, כהעננים הכוכבי' עטם משא מים כפי הערך שיכולת
 שאת, ומטע' זה כס כדל' בשמות', וכדאמרינן במס' תענית דף ט' ב', מ' חזיו? אר'
 פורחות, מ' פורחות? אר' עינא קלישא תותי עינא סמיכתא. עפים ודאיים,
 העננים עפים ופורחים על פני וכו'. עד יורשו, עד שיתן להם רשות מן הממנוכה.

סרעקאיכעטן געטווען דיח סטיווען דען דענקערן רחאוער חיבער דען ווער
 סערן. וועלען חוזר וינדע געהען דען וועסער פֿערן; זייטבכר סטיווען זית
 חוץ חזיו וועסער, חוזר קעהרן לזריקע לזן וועסער. ער העט דען וינדע חיון גען
 ווייט זינגעווענען, ווערדך ער דיח וועסער חבונקט חוזר יעדען זינגען זייכען
 זינגען וועסער לזונקט. יעדען דינגע וויסט ער וועסער לזן נחך דעסען בען
 דירכניס, פֿערטרינגעט רעגען לזן בעהוץ דען ווערען זינגען דער ערדעני;
 פֿריכטע, זינגען דער בֿהכע חבונקט, חוס זיח זיט וועסער לזן בערועהען.
 ער העט דיח פֿערטרינגעטן וועלעטן, עב חוזר חזיו חוזר נשיא חוזר אד
 חוזר ענן זינגען זינגעט, דיח זינגען דער וועסער חוץ זיך לזן טרענגען; זיח פֿלינגען
 חוזר סוועבען חיבער דיח פֿלחכע דער חזיוועהענג דען וועסערן. דח סטעעהען
 זיח געטווענען, חוזר דעררען חוץ דיח ערלויכניס, וועסער חזיוועהענען; זיח
 בעכענער

פּוֹתְחִים פִּיתָם בְּגוֹם בְּגַד שְׁתֵּית מַיִם. פּוֹרְחִים לְהַמְתִּיק
 בְּשֹׁחַק תִּמְלוּחֵית מַיִם. פּוֹנִים שׁוֹב לְלֶכֶת לְמָקוֹם הַמַּיִם:
 צְבָאוֹת רַבִּיבִים הַמְרַבִּיבִים מַיִם. צוּמְחִים בְּעַרְבִים עַל
 יִבְלֵי מַיִם. צִיָּה מְמוֹגְגִים בְּנִתַח זֶלֶת מַיִם. צַחִיוֹן חֲרִבּוֹן
 קִיץ לְהַשְׁבִּיעַ שׁוֹבַע מַיִם: קוֹן מְבַדֵּל אֲשֶׁר הִבְדִּיל לַמַּיִם.
 קַצְבָּם תְּלוּי בְּאֶמֶר לְהַפְרוֹת מִטֵּר מַיִם. קוֹל צְנוּרוֹת כִּי
 יִזְחִילוּ מֵהֶם מַיִם. קוֹלוֹת יִתְנוּ תְּהוֹמוֹת שְׁעוֹת לְצַמְאוֹן

פּוֹתְחִים פִּיהֶם וכו', הַעֲנִיִּים פּוֹתְחִים פִּיהֶם כְּכּוֹד לִכְנוּם עֲצַתֵּה הַמַּיִם מִן הַמַּיִם
 הַעֲלִיזוּנִים כְּדִי לְהַמְתִּיק הַמַּיִם אֲשֶׁר אֲזָנוּ עֲמֵי אוֹקִיּוֹם שֶׁהֵם מְלוּחִים, וְכִמּוֹ אֲמַרְזוּ ל'
 בַּמַּעַ' תַּעֲנִית דָּף ט' י' הַעֲנִיִּים עֲתָגְרִין וְעוֹלִין לְרַקִּיעַ וּפּוֹתְחִין פִּיהֶם כְּכּוֹד וּמְקַבְּלִין
 מִי מַטֵּר וכו' ע"ג. וְעֵינֵי פִּירַשׁ תְּהִלָּה ל' ג' ו' וְשִׁמּוֹת ט' ח'. רַבִּינִים וכו', מִיָּמֵי הַמַּטֵּל
 הַדָּק הַנִּקְרָאִים רַבִּינִים וְהֵם הַבָּאִים בְּנִתַח. לִיָּה, תֵּלֵךְ לְאַרְץ כְּזֹהֵר לְמַעַף לַמַּיִם.
 מַטְוֵגִים, מְרַבִּיבִים וּמַטְסִיף כְּדַבְתִּי רַבִּינֵי תְּמוּגְגָה לְמַחֵה חֲרִבּוֹן (תְּהִלָּה ס"ה י"א).
 לַחִיוֹן, לְמַאֲוֵן. חֲרִבּוֹן קִיץ, ל' חֲרִבּוֹנֵי קִיץ (תְּהִלָּה ל' כ' ד) עֲנִין חוֹרֵב וִיזַבֵּן. קוֹ
 מְבַדֵּל, הַיִּינוּ הַרְקִיעַ כְּדַבְתִּי וְעַשׂ אֱלֹהִים אֵת הַרְקִיעַ וִיבְדֵל וּגו'. קָנַס, אֲחֵרִיתִם
 וְהַיִּינוּ הַמַּיִם הַעֲלִיזוּנֵי תְּלוּי נְאוֹמֵר כְּמוֹ אֲמַרְזוּ ל' בַּמַּעַ' תַּעֲנִית דָּף י' ח' מִיֵּם הַעֲלִיזוּנֵי
 בְּמַטֵּר הֵם תְּלוּיִם וְעַפִּירוֹתֵיהֶן מִי גַּשְׁמִים וכו' ע"ג פִּי רַש"י, וְזֶה לְהַפְרוֹת מִטֵּר
 מַיִם, וְעֵינֵי מ"ג לְעִיל אֵת ל'. קוֹל לְנוֹרוֹת וכו', מְנוֹמֵר ע"פ מַאֲמַרִם וְל' בַּמַּעַ'
 תַּעֲנִית דָּף כ"ה, תְּהוֹם אֵל תְּהוֹם קוֹרֵא לְקוֹל לְנוֹרִיד (תְּהִלָּה ט' כ' ח), אֲמַר רַבֵּה לִידֵי
 חַי לִי הַזֵּי רִידֵא (מִלֶּחֶךְ הַמַּטְוֵגֵה עַל הַגַּשְׁמִים) דְּמִי לְעִילָא וּפִירַסֵּה שְׁפּוֹתֵי וְקִימַת
 כִּין תְּהוֹמַת תַּחֲתָה לְתַהוֹמַת עֲלָאָה, לְתַהוֹמַת עֲלָאָה אֲמַר ל' חֲזוֹר מִיֵּטֶן (כְּרַקִּיעַ)
 לְתַהוֹמַת תַּחֲתָה ח"ל אֲכַע מִיֵּטֶן (כְּכִיעַ מִיֵּטֶן לְמַטֵּה בְּקִרְקַע). עַכ"ל. וְחֵי בְּפִרְקֵי דְר' א'
 פ"ה, הַעֲנִים מַאֲמַיִם אֵת קוֹל לְנוֹרוֹתֵיהֶן לִיֵּטִים וְהַיִּטִּים מַאֲמַיִם אֵת קוֹל לְנוֹרוֹתֵיהֶן
 לְתַהוֹמוֹת וְתַהוֹם קוֹרֵא אֵל תְּהוֹם לְהַעֲלוֹת מַיִם וּלְתֵן לְעִנִּים שֶׁאֲמַר תְּהוֹם אֵל תְּהוֹם
 קוֹרֵא לְקוֹל לְנוֹרִיד וְהַעֲנִים אֲזַנִּים וכו', וְהוֹמַטְעַם הַפִּיטֵן, קוֹלוֹת יִתְנוּ וכו'. שְׁעוֹת,

בַּעֲבַנְדֵּר פֶּרֶבֶט עֲרוּמְרִטֵן וִיח דָּהּ טְרִיעֶעֶן דַּעַר מְבַעֲרֵן וּמַחְסַר; דָּהּן
 קְסֶלְעֵן וִיח חִירָעַן סוֹבֵר, גְּוִיד חִינְעֵן סוֹלִיעַ, חוֹס דִּיח פִּיכְטֵעֲרֵעַן
 וּמַחְסַר חוֹפְלִנְעֵהֲמַעַן, סוֹוִיגֵעַן וְךָ הַיְבוּל כִּיךְ דַּעַן שַׁח*, חוֹס דְּחַעֲבֹזֵם
 חִירָעַן וְחִיכְטֵעַן וּמַחְסַר לֹו פֶּעֲרוּסֵעַן; דָּהּן וּנְעֲרֵעַן וִיח וְךָ חוֹבֵר קַעֲהֲרֵעַן
 לְוִרִיק כִּיךְ דַּעַן מְרַטֵעַ דַּעַר וּמַחְסַר, בַּעֲפִיכְטֵעַן דִּיח וְלַעֲלֵנְדֵּר עֲרַדֵּעַ חוֹבֵר
 עֲרַקוּיִקֵּעַן דָּהּן כִּיךְ וּמַחְסַר סוֹחְכְטֵעֲנֵד וְחֵרֵד. עַר הַחַט חִינְעַ סִידְרַעֲלִיעַ
 גְּבַלְקֵעַן לִוּיֵעַן דַּעַן וּמַחְסַר, חוֹבֵר חוּיל וִינְעֵעַן גְּחַטְטִילֵעַן חוּיוֹסֶרֶךְ רַעֲטֵעַן
 דִּיח מְבַעֲרֵן וּמַחְסַר לֹור בַּעֲפִרוֹכְטֵעַן דַּעַר רַעֲנַעֲוּחְסַר. וְחֵבֵרֵךְ
 דִּיח מְבַעֲרֵן וּמַחְסַר לֹו פִּוִּיעֵעַן בַּעֲגִינְעַן, יוֹבַעֲלֵן חִירָעַן דִּיח חוֹכְטֵעַרֵן וּמַחְסַר

(* שַׁח, כְּחֹזֵעַ דַּעַן חִימְוֵעַן, חִין וְעַלְעֵעַן דִּיח וְעַחְרֵמֵן עֲרוּמְרִטֵעַן
 וּמַחְסַר בַּעֲחֵקֵטֵעַר חוֹפְלֵעַן וְחֵחֲרַעַן זִיכֵר.

מִיָּמִים: רוֹעֲשִׁים וּמְרַעֲשִׁים קוֹל מְקוֹלוֹת מַיִם: רוֹגְשִׁים
 וְנוֹשְׂאִים קוֹל לְאֲדִיר קוֹלוֹ עַל הַמַּיִם: רִנָּן מְרַעֲמִים
 לְמַרְעִים עַל רֹב מַיִם. רִדְתָּם כָּל יִשְׂרָאֵל שִׁיר לְמוֹדֵד מַיִם:
 שִׁבַּח בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁם מַיִם. שִׁתַּף בְּשֵׁם אֲדִיר אֲדִירִים
 לְמַיִם. שֶׁת מַעֲטָה לְבוֹשׁוֹ בְּמַחְזָה שְׁלִיגַת מַיִם. שְׁוֵה קוֹל
 הַזֶּהוּ בְּקוֹל רַבּוֹי מַיִם: תִּבְּן וְכָל וּמֵד וְגֹזֵר וְדָלָה מַיִם.
 תַּת לְכָל גִּיָּא וְגִיָּא מַעֲיָן לְשִׁתוֹת מַיִם. י' תִּרְגַּל מַעֲרָן
 נְהַר יוֹבֵל מַיִם. תּוֹכּוּ לְהַפְרֵד לְרַבּוּעַ רֵאשֵׁי מַיִם:

פנות, כי שתי התכונות יפכו יחד. לאדיר קולו וכו', תאר לאל ית'. רקן, קול רכס
 מרעיטו' לסקנ' המרעי' וכו'. רדת' כל ישירו שיר, כרדת המי' הכל ישירו שיר לסקנ' ה'
 סוודד מים כדכתי' יתרועעו חף ישירו (תהלי' סה). שנה כנוי שם וכו', כניכוי שם
 שנה כינה המים כדכתיב בקול מים רבי' כקול גדי בלכתם (יחזק' לא כד). שתף בשם
 אדיר וכו', דכתיב מקולות מים רבים אדירי' טכרי ים אדיר במרו' ה' (תהלי' ג) כרי
 שתיף המי' בשם אדיר על שמו. כמזו' שליג' ט', דכתי' לבושי' בתלג חויר (דכיא' זט).
 אש קול הודו וכו', השווה קול הודו בקול מים רבי' דכתיב וקולו בקול מים רבי' (יחזק'
 טז ז). וכל, ל' מדה כמו וכל בשליט (ישעי' ע יב) שחרגשו ושוודד, ועד, וסדר, ודלה.
 ל' הגכהה. לכל גיא, לכל חרץ. תרגל מעדן ככר וכו', הרגילו והולך מנן עדן ככר
 שמו יוכל מים, מתוכו לככרד לרכווע ראשי מי' בדכתי' ונכר יולא מעדן להשקו'
 את סגן ומשם יפרד וכו' לחרבע' ראשים (בראשי' ב י), וכדאמרינן בשם' בכורו' דף כ"ב
 סוף ע"א, כל הנהרות שנוולם למטה טן ג' נהרות וג' נהרות למטה מפרת, והוא כתיב
 וככר הרביעי הוא פרת? הוא פרת דמעיקרא, תניא ר"ע אמר י' וכל שמו ולב' קקרא
 פרת? וכו', וביקר' רבה סוף פ' ב"ב, תני רשנ' נכר יולא מעדן ואמו יוכל עכ"ל. וכרל'
 שבערו בתוך העדן נקרא יוכל ומחוץ לעדן הוא מתפרד לר' ראשים והוא באמצע וכוסב
 שמו לפרת, וכבר כתמעט בשעורו בהכרח מכמות שהי' קודם התפרדו, לכן יתכן
 שניתן גדול ממנו. וע"ז בתוס' וניסה מראה לירושלמי' ברכות ס' ד'.

ענטגעגען חוזר געבען חיהבען לויט חיהרען דרוט נאך וויסער לז ערקענגען,
 סטרקטען - חוין, רויסען חין וויסטיגען. פלוטהען. חוגר. עררעבען יוזלבער
 חיהרע סטיחוע לזן ריהאע דעם, דער זיינע הלוואכט חוין דען וויסעבן לייגען,
 זינגען מיט דעקנערנער סטיחוע חיהבן, דער וויסטיג חיהבער וויסטיגען וויסערען
 דעקנערט, חוזר הלווען וויסטיגען חיהבן, דער וף ווייטערליך דיע וויסער געוועמען.
 גען וויסערען היט ער חייבען ריהאוילטן בייתחמען בייתגעלעגט ז ער נאכגעט גיח
 דיע וויסטיגען; ער נאכגעט דיע ווייסע זיינע געוויסערע. נאך דער ווייסע דען
 סענע חוזר פֿערגליך זיינער הלוואכט סטיחוע מיט דער סטיחוע דער
 וויסערפלוטהען. ער היט נאך חמם חוזר געוויכט יערען, חמר וויסערע
 קוועלען בעסיעדען; ער היט דען סטרקטן: יוזל חוין דען
 בפרחיען געלייטעט חוזר חיהן דען געטהילט חין פֿיער היפטסטריחוע.
 תכנס

לשמוני עצרת

נד

מספר ע"מ חש"ק וסכמ"ס אלעזר ברבי קליר מקריית ספר תמוס נדלפי סמסות סכסומס

תכנם לארץ וחוצות לחצות מים. אמן לכל
אחד ואחד מה יתנו מים: שקל לראש עפרות
מבל לבד פלגי מים. למטר השמים השתה
מים: רצות לה שלום בירידת מים: עמוק
ותלול גלוי וחיבי כאחת שתות מים: קרת
וכפור ושלג ונזל מים. זמנו לה לשוקקה בכל

הכנם. הארבעה הכרות כזכרים תכן הקס"ה לארץ ישראל ואשרי ארנו' לחיות
ולחלק להם מים. לארץ וחובות, ל"ה עד לא עשה ארץ וחובות וראש עפרות חבל
(מצלי ח כו) וחמירין כנס' חטבית דף י"א ח', ת"ר ט"י נכרלת תחלה וכל העולם
כולו נכרח לכמוף סח' עד לא עשה ארץ וחובות, ח' טשקה אותה סקכ"ה בעכמו
וכל העולם כולו ע"י שליח סח' הכותן עטר על פני ארץ וכולח מים ע"ס חובות
(איוכה), ח' אותה מים וכל העולם כולו מחטבית (משערי חטבית מה סכאשר נעשו'
אחר שתייתה). ח' אותה תחלה וכל העולם כולו לכמוף. אמר ריב"ל כל העולם
כולו מחטבית גן עדן הוא אותה סכאמר ובהר ואלא מעדן וכו'. ועיין עוד שיר סאיריס
רכה דף ל"ב ד' פסוק אחת היא יונתי. גמון, גדל. לראש עפרות, לא"י
אבוא ראש הארמות. שקל לה לבד פלגי מים והיא לבדה תתה מים למטר
השמים וכל אשר ארמות עשירי החטבית וכלאמרן ולסח' דקרא נקט דכתיב
למטר השמים תתה מים (דברים י"א יח). רכות לה, לא"י. עמוק ותלול
וכו', הטקום הכמוך. וסגובה והגלוי והמכוסה כאחת יתו מים ע"י ירידת הגשמים,
וכלחית' בספרי וכוזל בילהוב' פ' עקב ברמו חתכ' לא בארץ מצרים היא,
ארץ מצרים אותה מי סהר, ח' אותה מי גשמים, ח' אותה כבודך זגבוה
ארץ מצרים כמוך אותה גבוה חינו אותה, ח' גלוי אותה ארינו גלוי חינו
אותה ח' אותה גלוי וארינו גלוי וכו'. קרת וכפוב וכו', גם זה סם כספרי ובילקוט
ברמו חתכ"ט או לפי סאותה מי גשמים חכל חינו אותה מי כחלים? ת"ל ארץ כחלי
מים, או לפי סאותה מי כחלים חכל חינו אותה מי גלויים? ת"ל כאשר ירד
סגסם וכסלג מן השמים, או לפי סאותה מי גלוי חכל חינו אותה מי טל לים?
ת"ל למטר השמים תתה מים ככהוא אומר מים חף מי טללים אותה וכו'.

הכנם. ריעוט סטרמוע החט ער בעסטיחוט סיר ארץ ישראל חונד חסרער
ותרער, חיהען וחסער לו ערטהיעלען ער החט יעדען בעלחודערד
חויפגעטרנגען, ויח פיעל ער דעו וחסערד לו פיהרען החט. סיר דמו
סחריגליכונט דער חזרער (ח"י) החט ער יענען וחסערבעהחולסער סחריגלי
ליך בעסטיחוט, עו מיט רעגען דעו הייחועלו לו טרנגיקען, חונד דחועלכונט
חוייטרחט לו סטיפטען דורך וחסער דעו רעגענו חונד טיעפען
חונד מכהקדען חונד בערג חונד טחמל לגלייך לו בעפייכטען; חויו חונד
רייך חונד טנעע חונד סליסיגקייטען חלזער חרט החט ער חוימט בעסיערען,

מיני מים: צופה בה עין להתמודה במים.
ראשית ועד אחרית רדושה רוות מים. פשע
אם היעצם ונגזר עצירת מים. בתחן ופלל
יפתו מגרע בנטפי מים: עין ישאו לרוכב
בעזרם שמים. ישנים היות במצע והוא מספיק
למו מים. שיה מהיום נעצרים להזכיר בשיתם
מים. רוגשים בסוף שבעה לצין במוסף מים:
נסוך מנסכים שלשת לוג מים. פם לערוך
בסדר שלשה רביעיות מים. ממעל להרביע

צופה בה עין וכו', דכתיב ארץ אשר ה' אלהיך דורש אותה חסיד עיני ה' אלהיך
בה מראשית השנה ועד אחרית שנה (דברים יא יב). ישנים היות כמלע
וכו', כשהם ימים על טעות ומלעות. הקב"ה מספיק להם מים, וכדאי' בספרי
כנ"ל ח"ט חס אינו עמל בה כפסל וקלדם וכודד שיכת עיניו עלי' חין לו בה כלום,
ח"י חנה בן אלה הם ישיבים על טעותיהם והקב"ה מוריד להם גשמים וכו'. שיה
מהיום כעלרים וכו', טעמו בתפלת אחרית היום היו כעלרים ומזכרים מלהזכיר
בתפלתם מים חבל בתפלת מוסף רוגשים ומתאסמים להזכיר מים. לזיון,
לסוף, להזכיר. נסוך מנסכים וכו', כדאי' בספרי והוכח בילקוט פינחס, נסוך
המים נחג כדי שיתברכו הגשמים, ואמרינן במס' סוכה דף ע"ח א', נסוך המים
ג' לוגים שהוא רביעית ההין. ואמר הכייתן שהי' הכסוך ג' לוגין שבזכותם יערוך

חוט עו מים חלוטין חרטמן געווחסער לו ערקוויקקען. ויין חויגע:אערק געהט
בעסטמדיג דחין, חוט עו פֿחטן מ:פֿחטג דעו ימהרעו ביו לו דעסטען ענדע רייכליך
וויט ווחסער לו פֿערוחרגען; חוזר ווען חיינט דער זינדען החובען חיינע ענטז
החלוטוג דעו רעגענו פֿערהאקטג ווירר, וף זינד געבעטע פֿערוחגענד, חיוון
וויגדער טרייעפֿער לו מחלען. העבט דחו פֿחֿק ויינע חויגען ענופֿער חוזר
פֿלעגט דען הייזעלע:הרפֿער חוט הילפֿע, דמן קמן עו רהיג לו בעסטע
געהען חוזר ער פֿערוחרגט עו טון וויט ווחסער. ביו הייטע היעלעטען זיח
פֿרחהע פֿערוחמוואוג, פֿרעט חין מיהרעט געבעטע דעו ווחסערעו לו ערווחגען,
הייטע, פֿחן ענדע דער זיעבען טחגע, החבען זיח זיך פֿערוחמועלט, חוט חין מיהו
רעט מוסף געבעטע חוט רעגען לו ביטטען. זיח החבען דרייח לוג' ווחסער חויל דען
חלוטער געחטען, דמרוך דיו דרייח רביעיות? דער ווחסער יחך פֿרדנוג הערפֿער?

1) כחשע חיינע מחוסעט. 2) רביעיות הייסט חייגענטליך חיינע בעגחטטונג
דער חכערן חוזר חוסערן ווחסער. זיעהע חין כחור.

זְכוּת רַבֵּעַ מִים • יַעַל בְּכַפֵּל מִתַּחַת פְּרִיַת
 נִקְבוֹת מַיִם: לִפְתַּח אֶרֶץ וַיִּפְרוּ יִשְׁעֵי מִטַּר מַיִם •
 קוֹדָאִים זֶה לָזֶה עַד יִשְׁקוּ מַיִם לְמַיִם • כַּאֲשֶׁר
 יָרַד הַגֶּשֶׁם וְהַשֶּׁלֶג מִן הַשָּׁמַיִם • לְצַמּוֹן
 יִשְׁעוּהוּ עֵינֹת וְהַוּמוֹת מַיִם: יַחַד דְּגַת
 וְקִשְׁקֶשֶׁת הַגְּדָלִים בַּהַמּוֹן מַיִם • יִתְאוּ לְהַדְרֹתוֹ
 גְּמוֹת מְנוּמְעַט מַיִם • טְרוּחֵי שְׁחִין וְכַאֲבֻחֹלִי

הַקִּנֵּי טַל מִדְּגַ' רַבֵּעֵהוּ הַמֵּטֵר הַנּוֹבְרִים נִטְס' חֲעוּב' דָּף ו', וְאַמְרִינָן אַס, מֵטַל ל' רַבֵּעֵה ? דְּכַר אַרְבַּע אֶת הַקִּרְקַע, בְּדַר' דְּאֵמַר ר' מִיטְרָא נַעֲלָה דְאַרְעָא הוּא. לְכַרְבֵּי, ל' כַּהֲמַחַךְ לֹא תִרְבֵּעַ (וַיִּקְד' יוֹט'). וְהַמֵּטֵר מְיוֹסֵד עַל מֵאֲמַרם וְלִפְסִי' פ' י"ג, כַּמֵּה גַשְׁמִים יוֹרְדִין וַיְהִי בָהֶם כְּדֵי רַבֵּעַ ? כַּמֵּלֵךְ כְּלֵי מַחֲרִישָׁה אֶל ג' שְׁפָחִים, דְּכַר ר'ט, ר'י אֲמַר נִקְשָׁה טַפַּח וְכַטְנוּיָה טַפָּחִים וְכַטְבַּעַה ג' צַפְחִים, אֲמַר דַּכָּ"ל אֵין לָךְ טַפַּח אֲחֵרד מִלְּטַעֲלָה אֲחִין. הַאֲרֵךְ עוֹלָה בְּגַדּוֹ טַפָּחִים, אֵם שְׁעַם ? תְּהוּם אֵל תְּהוּם קוֹדָא לְקוּל לְכוּרָךְ, אֲמַר ר' ל' הַטִּים הַעֲלוּיִים זְבָרִים זְהַתְּחַתוּכִים נִקְבוֹת וְכֵן אֲמַרִים אֶל לֹא קָבְלוּ אֲחֵתוֹ אֲחַם כְּרִיתוֹ אֶל הַקִּנֵּי זֹאֵם אֶלְחֻוּי, מִדְּהֵם מִקְנָלִים אֲחֵתן כַּס' ד' תַּמַּח אֲרֵךְ וַיִּפְרוּ יִשַׁע (וַאֲע' טַה) כַּנִּקְבָה ז' אֵהִיָּה מִתַּחַת לֹזְכֵר, וַיִּפְרוּ יִשַׁע בֵּן פְּרִין וְרִנָּן, זְבָדְקָה תִּלְמִיַח יַחַד ז' יֵדִידָת צַמִּים, אֵינִי כ' כְּרַחֲמֵי לְכַךְ כְּרַחֲמֵי לְהַקִּיטוֹ אֶל מוֹלַסְעֵב ל', וְהוּם שְׁעַם יַעַל בְּכַפֵּל זְכוּ לִפְתַּח אֲרֵךְ זְכוּ, קוֹרְחִים זֶה לָזֶה, קָבְלוּ אֲחֵתוֹ בְּדַחְרָךְ. עַד יִשְׁקוּ, עַד יִתְחַבְּרוּ הַטִּים הַתְּחַתוּכִים לַעֲלוּיִים, זֶה אֶל ל' תִּזְקָה אֶל ל' כַּיִּקָּה. לְצַמּוֹן יִשְׁעוּהוּ זְכוּ, נַעֲמֹר כַּמֵּטֵחַ יִכְמוֹ אֶל הַמֵּטֵר לְקַלֵּל הַפִּינֹת זְכוּ. גְּמוֹת טַח, לַעֲטוּם לְכַלְכֵּל טַח, ל' כַּמִּיֵּחֵי (כְּרַחֲמֵי ב' ד' י') אֲחֵרְגֵנוּ הַטִּיטֵינִי וְכַדֵּר הַתְּחַטֵּא ז' דָּל בְּאֲמַרם לְגַמּוֹת וְכַדֵּר פ' י"ג אֲוַעֲדִיק הַכֵּל מִתְּכַרְךְ, מ'וֹם מִתְּכַרְךְ, וְכַפְרַמְטוּוֹיִן (καταμυωματα) מְרוּחִים, רִיב' ל' אֲמַר אֵךְ מִזְכֵּי שְׁחִין טְרוּחֵיךְ, דַּחֲכ' אֲמַר אֵךְ הַח וְלִין מְרוּחִים וְאִיבֵרֵי־הַסְּדִיכִין עֲלֵיהֶן, אֵךְ אֲחֵן שֹׁכְבֵי מְרַבָּת, וְאֵךְ הַגִּים מְרַבִּיטִין וְשִׁדְלָא הוּא זְכוּ, וְהַטִּיטֵם הַפִּיטִין דְּגַת וְקִשְׁקֶשֶׁת

לְבוּרִינָן. גְּעִיטֵהוּ חֵיבֵעַ רַבֵּעֵה שְׁחֵן דַּעַן חֲבַרְתָּן וְהַנְּלוּיָבֵטֵן וְהַמְּסַרְגָּה זֵךְ שְׁטִיגָנָן דִּיחַ חֲנֻטֵרָן וְיִיבֹלִיבֵטֵן אֲחֵסַר חֻוּין לֹדֵר דְּחַפְסֵפֵטוּטֵן כַּעֲפֹרֵכֹלֵבֵךְ, עַרוּיָבֵטֵן דִּיחַ עַרְדֵּי חוֹדֵר לְחַסְנָן הִיֵּן חוּיבְלֹחֲתָן הִיטְטֵלֹם דִּישׁוּ דַעֲנֵי אֲחֵסַרְגָּה בִּירַעַת אֲחֵסַר דַּעֲנָן וַיִּךְ וְעַלְזֹעֲלֵי־יִטְיָג לֹן, כִּי וַיִּחַ וַיִּךְ גַּעֲסֵחֲחֲרָם. מִן פְּחֹלֵס דַּעֲנָן חוֹדֵר יִטְבַּע פְּחֵס הַיִּזְוֵעֵן הַעֲרֻבָה, חוֹדֵר דִּיזְוִיגָה פֵּרְסֹאקֶטֵן אֵהֵן דִּיחַ קִוְעוּלֵטֵן חוֹדֵר חֲבָרִינֵרַע דַּעַר אֲחֵסַרְגָּה. לַיִשַׁע הַאֲוֵר הָרַט חוֹדֵר הַאֲוֵר, וְחֻוּ וַיִּךְ חִיטֵן וְהַמְּסַר רַבֵּעַ, וְעַהֲבֵט וַיִּךְ כַּחֵךְ דַּעֲנָן חוֹדֵר שְׁלִירֵעַט שְׁחֵן וַיִּכְעַס וְהַמְּסַר חִיֵּן. דִּיחַ אִים חִיזְוִיטֵן גַּעֲפֹלְגֵטֵן חוֹדֵר אִים (יִיבֹסוּעֵרָן) כַּעֲחֵפֵטֵטֵטֵן אַעֲנִסְטֵן וְעַהֲבֵטֵן וַיִּךְ כַּחֵךְ חִיחֵן חוֹדֵר עַמְפִּינֵרָן אִי־עַרְוֵךְ

מַעִים: רוֹגְעִים וּמְחַרְוִיחִים בְּאוֹן קֶרֶת מַיִם:
 חַי כָּל נֶשֶׁי מִסֶּרֶת בְּמִזְלוֹת שָׁמַיִם: מִמְּנִים עַל
 כָּל אֶרֶץ אֵיךְ לְפָרְנָסָה מַיִם. וְבֵת חֶלֶב וְדִבְשׁ
 אֶרֶץ נַחְלֵי מַיִם: קִדְשָׁת אֹתָהּ לְשִׁמְךָ לְמוֹנְגָה
 מַיִם: וְאַתָּה בְּיַדְךָ תִּפְתָּח מִטַּר מַיִם.
 רְשׁוֹת אֵינן לְהַנְתֵּן בְּלַעֲרֶיךָ לְפִתּוֹחַ אוֹצְרוֹת
 מַיִם. הַקֶּסֶם דְּבִרְךָ הַטּוֹב תִּתּוּ בְּפִשְׁעֵי מַיִם. וְחַד
 לְגַדְבֵּי לְרִצּוֹן לְטַהֵר לְהַנִּיף מַיִם: דֵּי אַרְבָּעִים
 סָאָה מִשְׁעַר מְקוֹה מַיִם. תְּמִימִיךָ אֵיךְ בּוֹיטָהּרוּ

וכו'. טרוחי שחין וכו'. חיי כל נשי, חיי כל הארץ. עשרת נמלות שמים
 מטונים וכו'. הטעם כי כל האלקות עסקה הקב"ה ע"י שלוחיו והם הנמלות
 כמטונים עליהם חוץ מן ח"י שאינה נחונה ביד הנמלות וכדאי' בספרי, ונחתי
 מטר ארבעים, ונחתי חנו וכו' ע"י שליח ולא ע"י מלאך, מטר ארבעים
 ולא מטר כל הארצות וכו' א' הכותן מטר ע"פ ארץ ושלח מים ע"פ חולות
 (איוב ב) והו זנת חלב וכו' כלומר ח"י קדש אותה לשטן וכו', למונגה, ל'
 דרכינים המונגה (תהלי' סה יא). ענין המטיסה. ואתה בידך וכו', כן ח"י בריש
 טס' תענית, ג' עפתיחות נידו של הקב"ה שלח נמסרו ביד שליח ואלו הן עפתי
 של גשמים ועפתיח של ח"י ועפתיח של תחיית המתים וכו'. ראות אין להכתין וכו',
 נזה יתרון הפייטן קושית המוס' שם ע"ג. כמסע, ברכוי. יחד לרלון לנדב וכו', ע"ג
 גשם נדבות תניף אלהים: (תהלי' סח י). לנדב, גשמי נדבה ונרכה. לטוהר,
 יצארו בו כמו שפירש. ארבעים סאה, הוא שער טי מקוב. תמימך, ישראלי.

לברענג ביי'ט רעגען. דיח ערהאלטונג קלונער וחדער המוט דוח דען פולגע
 טען דען הייזעל: חיבועלחטען, דיח זינד דער וחדער פערוואלטער חוכד
 פערווארדען ויח שיט ווחסער. דיח פערוואלטונג דען פליסערייכען וחדער
 תבער, ווח וילך חוכד. התיג פליעסט, המוט דוח דיר זעלבוט געהיליגט;
 דוח זעלבוט פערניגוט. ען שיט ווחסער. חין דיינער החיד חייט
 דער פליעטל לונג רעבעהייזעל. חיבועווחהרט, חוכד קיין הייזעלע
 וועגען פערוואגן תחגע דיינע ערליכנים, יעגען ווחסערבעהאלטער לז תפליען.
 ת בעסטתטיגע דיינע גוטע פערדייסונג! גיב חיהת דען ווחסערז ווחטט!
 לחט חיינען ווחלפטען, היזרען, רייניגערען רעגען הערמכטריעלען. דיח
 רייניגונג ערפעררערט חיון מקוב פמן פיערליג סאים* ווחסער; קהנגען ויך דיינע
 פרחווען דרמן רייניגען, ווען ען ניכט דחן ערפעררערייכע ווחסער ענטהאלט? —

(* נחשע חיינען ווחסען.)

אם אין בושעור מים. גשמים שבעה משבעה
 רקיעי מים. שבע ארצות שבע ושבעת עמרי
 מים: בצור חוגגים שבעה ונגעצרים ערי מים.
 פלולם קשוב בשפכם לה לב כמים. ארון
 השקיפה ממעון קדשה מן השמים. רעה
 לנהל ברבץ בעל מבועי מים:

יחזקאל ע"פ א"ב מרובע, אל שהקדים בראש כל אות ראשון חנ' אחת טפסוק יפתח יי
 לה זגו ולאות השני הקדים תחת כים ולאות השלישי תחת אחת טפסוק כי כאשר
 ירד וגו' (ישעי נה י) ולאות הרביעי תחת מים, וע"ז זה הלוח ילכו החדשים כלם.

יפתח ארץ לישע. לשבור מטה רשע. מים

אם ברוי בפשע. זכור גם יקח נא מעט מים ותישע: כי

ארבות

שבעה וכו', כמקוי דר"א פ"ח, שבעה רקיעים ברא הקנ"ה, שבע ארבות
 ברא הקנ"ה וכו', וכן נזקקת רבה סוף פ' כ"ט ונמדדש משלי סי' ט'
 בטפסוק חלכה עמדיה שבעה, ואמרינן נעם' חגיגה דף י"ב נ' ונמדדש
 תהלי' סי' קל"ו הארץ עומדת על ז' עמודים ועמודים על המים והמים על
 הסדים והמים על הרוח ורוח נסערה וסערה תלויה בזרוע של הקנ"ה שנת'
 וכו'. וככ"י גרס משבעה עמודי מים. כלור, ל' חפלה כלאי' זרבות ריש
 פ' ואתחנן, עשר לאזכות נקואת חפלה ואלו כן חפלה פגיעה כלור וכו',
 ומעם הכאמר, החוגגים שבעה ברה. ותפל' ונעלרים כשכיל המים פלולם
 קצוב וכו'. לנאל נרנץ וכו', ד' כנאות דשא ירדו לני (תהלים כג ז), ול'
 על מצועי עים ינהלם (ישעי מט י).

יפתח, ע"ה תפתח ארץ ויפירו ישע (ישעי טה ח), ואמר ר"א גדול יום הגשמים
 שאפי' יאונה פרה ורבה בו (תעני' דף ז). לשבור מטה רשע, לשבור זרועם של רשעים
 הטפיקיעי' הכתובה ומייקרים השערי'. ול"ה הוא שנת ה' משה רשעים (ישעי יד ה).
 אם כזוכו כפצע, אם פסקו בעבוד הפשעים, ל' אשר לא יכזבו מימיו (סס נח יא). זכור
 גם וכו', זכור לדקת ח"ל אשר אמר יוקח כל וכו'. ומישע, ותפסה אלינו. ארבות

ח' וחסטיגע דייטע זייעבען וחקרער היט חלונען זייעבען חרטען רעגען חווי דען זייעבען
 וחסערה היימעלן! פערניש דהן געבעט דערער, דיח זייעבען טהגע געפייערט
 חזר זיך הייטע פערזחמעלט, לו בעטען חוס וחסער! ערהררע חידר פלעהען!
 דיר ערגיעסט זיך חידר הערן וויח וחסער! סויע הערנה, ח' הערר, פחן
 דיינער הייזגען וחהכונג, פחן היימעל, מאר וייטע רייטע געליעבעטע (ישרא)
 חזק ויזערע וחקרערסטעטע, ביח וחסערקוועלען!

אֲרֵבֹת שְׁמֵי עָרֶן. עַד אָבִיב יִפְתָּחוּ בְּלִי פָרֶץ: ^{קו"פ} מִיָּמִים
אֲדָ לְהַעֲלוֹת בְּמַרְצָן. מָרָם יִהְיֶה בְּאָרְצָן:

בְּיָדוֹ מִפְתָּח. זוּלָתוֹ בְּלִי יִפְתָּח. ^{מזם}
בְּצוּל יִרְתִּיחַ. חֲגוּר בְּנֵי עֶקֶד לִפְתָּח: ^{באשר}

בְּחֵן וְשִׁפְךָ לֵב בְּפִמִּים. יִהְיֶה טָל אִיו מִיוֹמִים: ^{קו"פ} מִיָּמִים
בְּאֵר חֲפֵר פְּעָמִים. לְקוֹל תִּתּוּ הַמּוֹן מִיָּם בְּשָׁמַיִם:

לֵךְ גְּשִׁים וְשִׁוּעַ מְרֵהִיטִים. לְהִקָּר חֲרֵב לְהִטִּים. מִיָּם
גִּבֵּר כְּמִרְהִטִּים. בְּחֵן פִּצֵּל בְּרֵהִטִּים: ^{ירד}

גִּשְׁמֵם לְגִדְשָׁאִים. לְעֵדֶן זִיו עֵינָן לֵךְ נוֹשָׁאִים. ^{קו"פ} מִיָּמִים
גְּנוּזִים וְנִשְׁאִים. לְשִׁאוֹתֶם מַעֲלָה גְשִׁאִים:

אֵת דְּרוֹשָׁה מְרֵאֵשׁ. תִּמְיֵד אִירָתָה דְּרוֹשׁ. מִיָּם
דָּגָן וְתִירוֹשׁ. יִרְוּ בְּשִׁיחַ בְּכֹר רֵאֵשׁ: ^{הגשם}

שמי ערן, חלוני השמים האדירים כלומר פתחי המצור. עד חניבי, עד חודש האביב
בוא ניסן. מים חד וכו', הטעם האד יעלה המים במרוכה למעלה קודם שהיה
בארץ כדי שיעטיר מן המים העליונים אהם גשמי נרכה כמבואר לעיל. ה' בידו מפתח
וכו', מבואר בסוף הפיוט הקודם לזה. מים נלוו ירתח, במבול ירתח המים
שיעלו אבנענות, כ' ירתח כסיר מלכה (חיוז מא כג). חגור וכו', לפתח ולהתיר
החטרה של בני ילחק העקוד ע"ג המזבח, והרכון בפתחת החגורה הסרת העצירה
כי השמים הננערים ידמו ללדס החגור נאזור. עללוי, בני של ילחק. מיומים,
עש"ה יחיינו מיומים (הכזע ו ב) ע"ג פי' רש"י. מים נאר, נאר מים. חפר,
ילחק פעמים בדכתיב ויש ילחק ויחפור את נארות המים (בראשית כו יח).
לך גשים, אין גישה חלה תפלה. ושיע מרכיטיים, וזועתם מריניס לך. לסקר
חורב להעים, לקרר יוכה הנח מלכז האש והחטימה. כמרהמים, כליכורות
המקלחים. בחין פלל וכו', כשכיל חכוכו של יעקב אשר פלל נרהמים (בראשית ל
לח). לנדשאים, לירקות שנאדה. לעדן זיו וכו', לענג זיו של ישראל כנושאים
לך עין; או יהיה עשמו לעדן ולתת זיו בפירות עין לך נושאים כלומר מתפללים
חליך על כך וירמוז למה שאמרו ז"ל מטר מטה מטה ומזל ומ ע דן (נותן ע דנה
וזיו בפירות כן פי' רש"י) ומטיין (כתובות י ב), ותפס הפייטן בלשון זיו,
לרעו על חדש חייך הנקרא חודש זיו במלכים א' ו' א'. מים גנוזים וכשאים,
היינו מים העליונים בגנוזים באור ה'. לשאותם וכו', לתת עליהם משא המים
הוא מעלה נשיתי. את דרוסה מרשא, ח"י שאתה דורש בראשון, כמבואר לעיל
כריש פיוט תכנס לארץ. מים דגן ומירוש וכו', המים ירוו דגן ומירוש בארץ של ראוהן
הנקרא

לשמיני עצרת

נו

רשאים ירענן. ושור ומריא בו יחנן. קי"ח מים
דלה לעב מענן. באות קשת ענינת ענן:

אוצרו המלא. מועת בפת דוק מתמלא. מים
המציט מי מלא. לגיא מעקרי שור תמלא: והשג

הקפא לגלקשת. לרשוב שלישי מתבקשת. קי"ח מים
הזל למתנקשת. בהוד גנה מראה תקשת:

הטוב והנעים. שעה זמר נעים. מים

וקול מועזים. במי מריבה לא תזעים: מן

ורוי תאו מים ורעים. תתרצה בשית הנעים. קי"ח מים
ועד לזרעים. בקול גלגל המרעים:

מסמט II

הקרא בכור ראש, ומכאן ואילך מזכיר הפייטן י"ב ארצות של י"ב שבטים ויסודו בספרי
הבא בילקוט פ' עקב ברמז תתכ"ט, רש"י י"ב ארצות נתנו כנגד י"ב שבטים ולא שו
טעם פירות שנט זה לטעם פירות שנט זה ואלו הם כי הארץ אשר אתה עובר שמה
לרשתה, והארץ אשר אתם עוברים שמה ארץ הרים וכו' הרי י"ב ארצות כנגד
י"ב שבטים וכו'. ירענן, יעשה אותם דשנים ורעננים. ושור ומריא יחנן בו כי
יספיק להם דשאים, והזכיר שור צענור שהוא מזלו של חודש אייר דקאי נ"י.
דלה, הגנה והעלה ל' דמדלי להתם (תעני' ט ב). לעב מענן, לעב הענן. באות
קשת וכו', ע"ה והי' צענני ענן על הארץ ובראשה הקשת בענן. אוצרו המלא וכו',
מבואר לעיל בפיוט אקשטה באות ל', לנטות עלי' כפה מועת וכו'. מים המלית
מי מלא, ל' ומי מלא ימלו למו (תהלי' עג י), וטעמו להמיות מים מפלג אלהים
המלא מים לארצו של שבע שמעון ולוי המכונים מעקרי שור כדכתיב גנס וברוכס
עקרו שור (בראית מט ו). והשג הקפיא לכלקשת, לעשב המאחר הקפיא שג
כי הוא טוב לו כדאמרי מעלי תלנא לטורא כחמה מטרא לארעא (תענית ג ב).
הקפיא, ל' קפאו תהמות והעשב המאחר לעלות נקרא לקש (עמוס ז א), לשו
צבליש מתבקשת, לישאל אשר יראו בחדש הצליש הוא סיון התורה המתבקשת
מאתם. ודע שבני כ"י גרם לרשו, הו' בחלוס ולא ידעתי לכונו. למתבקשת,
להארץ המתלבטת ל' ינקש טעה (תהלים קט יא). בכוד נגה וכו', מוסב על מים
הזיל וכאשר העידו חכמי הטבע הקדמונים, כגון חריוטקטטשני ופזיניו: חולסת, כי
מבוד נוגה מראה הקשת יזל לחיות מה כדמות תבלין על הארץ אשר תחתי ויתן
לפירות הארץ היא טעם וריח טוב ובפרט בארץ צניבה וחררה. הטוב והנעים וכו',
תאר להקני'ה, והטעם, אתה הטוב והנעים שעה נא לומר נעים של שנט לוי שמהם
היו המזמרים והמזמרים בכל כלי שיר כידוע. מים וקול מועזים, מי מטר וקול
הרעמים. במי מריבה לא תזעים, לעזרם צענור קטח מי מריבה דכתיב גני
לוי. תריבכו על מי מריבה (דברי' לג ח). תאומים ורעים, שמעון ולוי אחים
(בראשית מט ה), ונקט ל' תאומים לרמז על מזל קדש סיון דקאים נ"י. ועד, הכן

את זמן חבוי גפר. הגבלו גבולות בספר. מים
 זלת שפר. למדד אדמת גור עפר: השמים
 ועק לקבל. הם ברתמוז מלחבל. ק"י מים
 זרמו לתבל. בששת מיני תבל:
 השמים חשרת כברה. חשור לרוח נשברה. מים
 חזו בגבורה. למביני עתי ברה: ושמה
 חלקם בחיים. בסרטן גדל פמים חיים. ק"י מים
 חשופים ובקו חצוים. הוצא מבית מים חיים:

לזמן מועד. נקול וכו', ל' קול רעמד בגלגל (תהלים עו יט). את זמן חבוי גפר
 וכו', טעמו בזמן נח אשר ה' חבוי וכסתר נתנת עני גפר אז כבר הוגבלו גבולות
 בספר כמו שאזל ויהי בני נח וגו', זה שאמר הכתוב יבד גבולות עמים למספר בני
 ישראל (דברים ל"ב ב) ע"ש פירש"י. מים זלת שפר, מים נחלים מאמים, שפר
 תאר לשמים, ענ"ה נרותו שמים שפרה (איוב כ"ג). למדד, להמדיר באדמת
 יהודה שנתרד גור, כדכתיב גור אריה יהודה (בראשית מט ט), וטעם עופר
 כטעם גור כי שניהם יורו על הכרות. וי"ג שפר ל' כווי ופיוס, וגרסים
 לקדד בשש נקודות ויהי טעמו למדתו של אדמת וכו' כלומר מלוא רוחב ארנו.
 השמים, כנוי לאל ית', ע"ד רז"ל השמים ירחמו עליך, לעולם יהי אדם ירא שמים
 דומיהן, והכונה יושב שמים. מלחבל, שלא תחא חמימת תמוח מחבל הארץ.
 מים זורמו, ל' זרמו מים עבות (תהלים עו יח). לתבל בששת מיני תבל, לעשות
 א"י שהיא הנביעית בארצות מתוכלת בכל מיני הפירות שיש ביהר שש הארצות וכדאי
 בספרי פ' עקב והוצא בליקוט מזלי ח' ברמו תקמ"ג, משחקת בתבל ארנו, רש"י
 אומר תבל זו ארנו ולמה נקרא שמה חבל שהוא מת ובלת מכל ארנות שכל ארנות
 מה שיש בזה אין בזה אהל א"י איכה חסרה כולם, שא"ל לא תחסר כל בה עכ"ל. השמי'
 קשרת כברה וכו', במ"ס תענית דף ט' ב' העניס שנמיס מניקנות הן ככברה
 ובאות ומקשרות (מזירין) מים על גבי קרקע שא"ל קשרת מים עני שקיים
 (ש"ב כג) עכ"ל, ול' חזירה הוא ל' נוילה והטפה, וטעם המאמר השמים
 שנוילתם נוילת כברה הויל והטף לרוח כצברה: וי"ס גורסי' כבברה. ועיין מה
 שכתבתי לעיל בפיוט אקשטה באות ל'. מים חזו. כ"כ בכ"י והוא פעל כגור מן
 קוזים וטעמו חן מים מן החוזים לארץ שנט ישכר המבינים עתים
 ל' ישראל, כדכתיב ומניני ישכר ודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל
 (דה"א יב לב) ומלת ברה תאר לישראל בהרבה פסוקים בציור השירי, ונקט
 הפייטן נתת חזו שענינו חזון ורוח הקודש כמבואר לעיל בפיוט אקשטה באות
 צ' בעבור שקאי בשבט ישכר שממנו תנא ההוראה כמו שאזל על הפסוק הכ"ל.
 ומה, בארץ ישכר. חלקם בחיי, בחיי עד והיינו בתורה המביאה לחיי עד.
 כסרטן גדל וכו', טעמו כמו הסרטן שגדלו ויסודו במים חיים כן גידולו ויסודו
 של שנט ישכר בתורה הנקראת מים חיים, ונקט במלת סרטן לפי שהוא מזלו
 של תמוז דקאיני'. מים קשופים וכו', ירמח אל הכתוב ביום שהוא ילאו מים

לשמיני עצרת

נח

לְחַת טַעַם וְנֶפֶשׁ . לְהוֹצִיא אֲסִירִים לְחֶפְזָא . מִיָּם

מְבִיעֵת רָפֶשׁ . בַּל יִבְעִיתוּ מִחֶרֶף נֶפֶשׁ : לֹא

מְרַחֲוֵת כַּמְבוּלוֹת . וְלֹא כְחֶרֶב אָב מִחֶבְלוֹת . קוּי מִיָּם

טָמוּנִים בְּתַחְבּוּלוֹת . חֲשׂוֹף מַצִּיב כָּל גְּבוּלוֹת :

מִטֵּר יוֹרֵה לִירוֹת . שָׁדוֹת וַיַּעֲרוֹת . מִיָּם

יִמְלְאוּ יְאוֹרוֹת . לְמַגּוּדֵי גְרוֹד שִׁירוֹת :

יִפְרָה הַר וְגִבְעָה . יִרְבֵּץ בְּאֶרְיָה עָלֵי טְבוּעָה . קוּי מִיָּם

יִשְׁלְשׁוּ רְבִיעָה . לְהַפְרֵד לְרֵאשִׁים אֲרֻבָּעָה :

אֲרֻבָּה כְּיוֹן הָדוּם רְגֵל . וְלֹא נִשְׁקִית כְּגֵן בְּרָגֵל . מִיָּם

חיים מירושלים חיים אלה הם הקדמוני וס'ים אלה הם האחרון (זכרי' דס'), והמים הקיים האלה הם היוצאים לעתיד מתחת מפתח הבית כמבואר בס' יחוק' מ"ז. וזה מטעם הפייטן המי' העתידיים להגלות ולהחשף לשני ס'אים היוצא מן הבית. לתת טעם וכו', מחובר עם שלמעלה שיבנה בה' מ' ויוציא מהם מים חיים לתת טעם וכו', כי מיום שחרב בה' כ'טל טעם פירות וזמן שאין ישראל שרויים על אדמתם אין הגשמים יורדין מאוצר טיב (ב' דף כה ב) וזה טעם להוציא אסירים לקופש. מים טביעת רפש בלי בעיותו וכו', מי הים הטובעים ברפש וטיט והמה מלוחים ובלחי טיבים בל יבעיתו ארצו של זנולון המכונה מחרף נפש כדכתיב זנולון עם חרף נפשו למות (שופטים ה יג). לא טרחות וכו', כלומר גם לא טרחות וכבודות מים כמו שהיו במבול גם לא מים בחורב המחבלת האבנים והפירות והמה עליית אנלים הנכבדים במס' חגי' דף י"ב ב' העומדים להלקות הפירות כמבואר בס'. אָב, ל' אינו ואבנים והיינו פירות. ותפס בל' אב לרמוז על החדש הנקרא כו', והעיקר שלא יהי' מימיו ממים התחתיים כי אם ממים העליונים והג' מים טמונים בתחבולות חזף וכו' שהם המים העליונים הטמונים ויורדים בתחבולות אותם חזף וגלה אתה המניב כל גבולות. בתחבולות עש' והוא מסיבות מתהפך בתחבולותיו לפעלם ונו' (איוב לו יב) עש' פי' רש'י מטר יורה, המטר הנקרא יורה והוא הרביעה הראשונה היורדת במרחשון. לירות, ל' ירוי' או ל' רוויי'. עיין במס' תענית דף ו' א'. שדות ויערות ויארות, הזכיר ג' אלה שהם אילנות וזרעים וזרות שיקן ומערות עש' אם לשבע אם לארצו אם לחסד כאשר יבואר בסמוך באית ל'. למגודדי גדוד שיירות, לארצו של שבע גד שנאמר עליו גד גדוד יצרכו (בראש' מט יט), ושיירות גם הוא ל' גדוד ותבורה. ירבץ שנטו של גד ירבץ במנוחה על ארצו, כאריה, וזה מעין ברכתו של משה שאמר עליו כלביא סכך (דברי' לג ב). טבועה, תחר לארץ עש' על מה ארצו הסבעו (איוב לח ו). מים ישלשו רביעה, מי המטר ישלשו רביע' שלהן כלומר שיבטעו הארץ ג' פעמים. עיין לעיל בפייט חכנם בנות ג', דה' כסוך מנסכים. להפריד לראש' ארבעה, שמשם אותים כל העולם כמבואר לעיל בריש פיוט חכנם. ארבע, א"י. כחן הדום רגל, מכון להדום רגלך; כדכתיב והארץ הדום רגלי

ה

אריה ט

כְּזֶנֶק אֲנִי. יִזְנֶקוּ בְּשֵׁן בְּמִנּוּחַ עֵגֶל:
 כָּל בְּשָׂקֵי יִשְׂרָאֵל. בְּאַסְפָּם בָּרַב בְּאֵלּוּל בְּמִלְל רְסִים.
 קוֹי מִים בְּרַכִּים לְהַעֲסִים. בְּנִטְפֵי חֶלֶב וְעִסִים:
 בְּעֵתוֹ לְהַרְעִים רַעַם. בְּנַחַת וְלֹא בְזַעַם. מִים
 לְתֵת טַעַם. בְּאַדְרַמַּת מִשְׁפִּיר אֲמָרֵי נַעַם:
 לְשִׁבֵט לְאַרְצֵי נִשְׁלָחִים. לְהַעֲלִיץ בְּתוֹלָה בְּאַפִּי שְׁלָחִים.
 קוֹי מִים לְכַלְבָּיִם נִשְׁלָחִים. לְשִׁמְחַ עִיר אֱלֹהִים:
 וּלְבָרָהּ מִמְּגֵד יְרֻחִים. בְּעֵדוֹן תְּנוּב פְּרָחִים. מִים
 מִעֵבִים מִטְרֵיחִים. וּמִעֲרָנֵי מִלֶּךְ מְאַרְיָחִים: הַרְהֵא
 מִזִּנְיָם

אלול
 כהלתו

(ישעיה סו א) וזה נאמר על א"י שהיתה עיקר כוונת בריאת הארץ ונקראת ארצו
 צפרט. ולא נשקת וכו', כדכתיב לא כארץ מצרים היא והשקית בנגדך כגן הירק
 (דברים יא י). מים כזנב עגל, לכככ' יו"ג אגל, והענין אחד, עיני פי' רש"י
 חגיגה דף י"ב ב' ד"ה עליית אגלים, והטעם בקבלות הניטרות, ועל ארצו של דן
 ייסד זה, דכתיב עליו דן גור אר"י יזנב מן הכנף (דברי' לג כב) ע"ש פי' רש"י
 וזהו יזנבו כנף שיקלחו על הרי כנף. כמניח עגל, שימלא הכנף סם מכות ומרעה.
 או שרמחו על מלאך הממונה על הגשמים הדומה לעגל ומקום מכותתו
 בין שתי ההמונות כדאית' במס' תענית דף כ"ה ב'. נשקי, בהשמעת קול
 הקבלות יהי' של טל או של מטר, ל' והשיקו היקני' (יואל ב' כ"ד) ע"ש פירש"י.
 באספס כה, באספס תנואה. נטילול רסים, נהיותו מוטלל ברסיסי טל, ל'
 רסיסי לילה (שיר ה ב) ענין ולוף. להעסיס, שיזיאי הברמים מן מתוק שלהם,
 והוא פעל נגור מן יטפו ההרים עצים, והגנעות תלכנה חלב (יואל ד יח)
 ונפול השם הזה על כל מין מתוק הכיטף מן הפירות, וזהו כנפטי חלב ועסיס.
 משפיר אמרי נועם, הוא שנס נפתלי דכתיב נפתלי איליה שלום הכותן אמרי
 שפר (בראש' מט כא). אם לשנט לארץ, טעמו או לשנט והיינו לאילנות
 או לארץ והיינו לזרעו, כדאמרין במס' תענית דף ק' ב', מאי דכתיב אם
 לשנט אם לארצו אם לחסד ומציאהו (איוב לו יג)? אם לשנט לאילנות אם בארצו
 לזרעו. אם לחסד ומציאהו בורות ימים ומערות עכ"ל. בא צי שלמים, פירות
 הגנית ל' שלחך פרדם רמיים (שיר ד). וקטע בתולה, עש"ה ותירוט ינובב
 בתולות (זכרי' ט י), גם היא מול קודש חלול. מים לפלגים וכו', עש"ה כהר
 פלגיו שמחו עיר אלהים (תהי' מוה). ממגד ירחים, עש"ה וממגד גרש ירחים,
 (דברי' לג יד), ושעור המאמר ולנגד תכונת פרחים בעדוון ממגד ירחים. סגד
 ועדוון, שניהם ל' מתיקת וכ"כ רש"י ז"ל, סגד ל' עדוון ומתק, ויש פירות
 שהלכנה מנשלחן והארץ מושיאן מחדש לחדש. מים מעבים מעריקים, עש"ה
 אף ברי יטריח עב (איוב לו יא). ומעדני מלך מארזיחים, עש"ה מאשר שמנס
 לחמו והוא יתן מעדני מלך (בראשית מט כ), וירמוח לכנטו של אשר. מארזיחים,

מְזוּזָנִים וְנֹטְרִים. בְּיָרַח אֵי תַנִּים לְהַתִּיר קָמָר. קוֹי מִיָּם
 מֵעֵתָה בַּל יֵאָמֵר. לְהַרְעִיף שְׁעֵירֵי מָטָר:
 אֶת גִּב מוֹכִירֵי שְׁוֹעַ. שְׁעָה בְּנֶסֶךְ שִׁבְעָה. מִיָּם
 בְּחַל לְשִׁבְעָה. לְקַרְנֵי רְאִים לְשִׁלְשׁ רִבְעָה: אֶת
 בְּטָעֵי חֲמַת כְּמֹשׁ. תִּטְרָף לְאַיִסָּף כָּר בְּפִלּוּם גְּמֹשׁ.
 קוֹי מִיָּם גִּזְל בְּנִטְפֵי אִמְשׁ. וּבְאֹר בְּקָר יוֹרַח שְׁמֵשׁ:
 כָּל שִׁיחִים בּוֹ יֵאָשְׁרוּ. יִתְרוּעְעוּ אַף יִשְׁוִרוּ. מִיָּם
 שְׁעִירִים יִחְשׁוּרוּ. וְאִדְמַת רָדִם יַעֲשִׂירוּ: הָאָרֶץ
 סוֹקְרִים כְּבָרַק אִשׁ. פֶּן כְּמַבּוּל בּוּל תִּתְבַּיֵּשׁ. קוֹי מִיָּם
 סִפְק מְלִבִּישׁ. נוֹאֲמִים אָב לְמָטָר הַיֵּשׁ:

השיר

מאונס

מרהש

מעשה

מתקנים ארוסה וסעודה. מזונים, מיני הזרעים ל' מפיקים מן אל זן (תהלי' קמד). ונטר, זמור. בירח. איתנים, בחגש תשרי שהוא זמן הזריעה. קטר. קטר הזרעים שנארץ שיפרו וירנו, ובעבור שקאי בחגש תשרי הוא ל' התרה כמו ומשחא קטרין (דניאל ה יב) לכן אמר להתיר קטר ל' נופל על. כל יאטר, כל יסתש, ל' ואל תאטר (תהלי' סט יו). שעירי מטר, ל' כשעירי עלי דשא. לקרני ראס, רומז לארץ של בני יוסף דכתיב וקרני ראס קרני והס רבנית אפרים והס אלפי מנשה (שברים לג יז). לשלש רבע, כמו מים שלשו רביעה דלעיל. את נטעי חומת כמס, הנטעים הכמוסים ע"י חמימית החמה והיינו נוטלי כמרא דמס' ברכות דף מ' ב'. תעריף, תזמין לטרף ולמזון. בר, תבוא'. בפלום גימט. בכף מאזנים כפוף והוכרע לגד אחד כלומר במדה גדושה ומלאה. פלום הוא מאזנים וירמח בו למול סודש תשרי, וגומש הוא ל' כפיפה והכרעה לגד מטה כמו גמיס ל' לריש', במס' יומא ס' ז'. ננטפי אמש, ננטפי לילה, כלומר שירד המטר בלילה נעת שהס יאנים וכאור בקר יורח שמש (ש"ב כג ד). כל שיסים, כל שיח השדה. בו, בזריחת השמש. יאשרו, יברכו, ל' אשר. יתרועעו אף ישירו, ליה בתהלים ס"ה י"ד, ופי' רש"י ע"י המטר יהיו מעוטפים העמקים בתבואה ואלו יתרועעו הנדיות תרועת שוקה וישירו מרוב הברכה. מים שעירים, ל' כשעירים עלי דשא (דברים לג ב). יתאורו, ילנו ולדמת רודס, ארמת בנימין שנאמר שם בנימין לעיר רדס (תהלים סח כח). יעשירו, בתבואה, והוא ל' סקדת הארץ ותשוקקה רבת תעשרנה (שם סה י). הארץ סוקרים כברק אש, השעירים הנזכרים הם סוקרים הארץ כנרקים, וטעם סוקרים מניעים והיינו ע"י הנרקים המתלויים עמהם והמה לזאת כי לא יתמיד המטר כמו שהתמיד בשעת מבול, וזהו סן כמבול וכו' שלא תחבייש הארץ כמו במבול שהיה בירח מרסחן הכקרא ירח בול, מ' אל ולח). ספק, המלא די ספוקה. מלבייש, שלא לבייש האומרים היש למטר אכן, והוא ל' בליבו ל' כ"ס.

מַעֲשֵׂה עֲקוּשׁ כָּל בְּרִיָּה. לֹא יַעֲזְרוּ מִיָּא פּוֹרְיָה. מִיָּם
 עֲמָקִים יַעֲטֹפוּ בְּרִיָּה. בְּזִכָּר עֲנִית מוֹרְיָה: וְהוֹלִידָה
 עַבְחָתוֹל בְּשִׁתָּהּ. כְּבִמְקוֹם עֶקֶר בְּבִלִי לְשִׁתָּה: קִיָּם מִיָּם
 עֶרְף רֵאשִׁיתָה. הַמָּטָר לְעוֹבְרִים שָׂמָה לְרִשְׁתָּה:
 יָדָה פָּתַח בְּזוֹרַע חֲשׂוּף. לְפָתוּחַ אוֹצֵר אָסוּף. מִיָּם
 פְּקוּד לְצִיָּה כָּסוּף. בְּזִכָּר עֲנִית יָם סוּף: וְהִצְמִיתָה
 פְּרוֹת בְּמִי שְׁלֵג. בִּי מִי חֲנָפָה לְהֶצִין מְלֵג. קִיָּם מִיָּם
 פְּנוֹת אֲרָצָה בְּלִי פְּלֵג. מְרוֹק לְהוֹרִיד גְּשָׁם וְשֵׁלֵג:
 וְהַלִּוִית צְבָאִיךָ רְסִיסי אָגַל. בְּנַחַת נֶהַל מַעְגַּל. מִיָּם

מעשה עקוש, המעשים המעוקשים כלומר העונות של הנרות לא יעזרו פורים
 מן הארץ. מים עמקי וכו', ע"ה עמקים יעטפו צר (תהלים סה יד). בזכר
 ענית מוריה, שתזכור זכות אברהם כשענית לו על הר המוריה וכן תעננו,
 וכל הני העניות שזכר בפייטן מכאן ואילך. עניית ים סוף עניית גלגל
 עניית מנפה ועניית תנני וכן אחתי וער אגור כולם מנבואים בריש פרק
 סדר תעניות כ"ד דף ע"ו א' ע"ה. והולידה ענ וכו', העב יוליד לה לארץ
 סתול וכסות לבושה שלא לשיטה כמדבר גיה מקום עקרב ושמה, כי
 הדשאים לארץ ככסות לערום ובמניעת המטר הארץ ערומה כי לא תוליד
 דבר להתלבש בו וכשתמלא בדשאים הנה היא עטופה וע"ד שאמר דוד ועמקים
 יעטפו בר, ויג ענ טל חתול וכו', חתול ל' כסות ועטיפה כמו לשום
 חתול לחבשה (יחזקאל ל כא). מים ערף, ל' יערוף כמטר ויש מקדים ערף
 ל' טווי בננין הגוש ויש ערוף בקל והענין אחד. ראשיתה, ראשית הכזילה
 תמטיר לחי, עיין מ"ה לעיל בריש פיוט הכנס. ידך פתח וכו' ע"ה יפתח
 ה' לך את אוצרו הטוב וגו'. חסף, גלוי. אוצר חסף, היינו הנריכה העליונה.
 לניה כסף, לארץ הכוספת וחומדת למים. וממית וכו', תנחית לה פירות
 בני שלג. בני חכמה, כ"כ במקלת דפוסים וכו' וכן היתה גיוסת המפרש,
 והיה טעמו בני הגמלים של חכמה, ובמקלתן כתיב בני מי חכמה. להביא
 מלג, כ"כ בכל כ"ו והוא פעל נגזר מן כננת שלג (משלי כה יג). ומלג
 הוא ל' רתיחה בעבור שהמליצה תעשה במים רותחין וטעמו לקרד ולכנן
 החמימה הנשארת מימות הקום. מים פנות ארצה בלי כלל מרוק וכו', טעמו
 כדי לפנות המים על הארץ כולה מנלי הבדל בין חלק לחלק לואת יוריד
 הגשם והשלג מן השמים, והוא דוגמת שאמר לעיל בריש פיוט הקודם עמיק
 ותלול וכו' ע"ה. מרוק, משמים. רסיסי אגל, זלוף היורד מאגן וספל שלך
 והיינו טל ומטר האצורים באויר השמים, ל' רסיסי לילה (שיר ה) ול' אגלי
 טל (איוב לח כח) ע"ה פירש"י. בנחת נהל מעגל, הנהג מטר השמים
 שיכה לנחת, והוא ע"ה ומעגל ליד ירעטון דען (תהלים סה יב) ע"ה רש"י.

צוֹק בְּקוֹל גְּלָגֶל. בְּזִכַּר עֲנִיּוֹת גְּלָגֶל: וּנְתוּן

צִיָּאָנָה שְׂבַח לָהּ בְּמִרְצֵן קִשְׁת־לְהִרְאֹת לְחֵיל אֶרֶץ יְקוּמֵי מַיִם
צְרוּרִים לְמַטְרוֹת עֶרְצֵן. תַּתִּיר לְאֹמֵר לְשִׁלֵּג הוּא אֶרֶץ:

גוֹיִם קָצְפוּ מִמֵּי הַקְּצִפָּה. בְּנִפְתָּחוּ אֲרֻכַּת לְהַצִּיפָה מַיִם
קָרִים בְּלֵי חֲצִיפָה. בְּזִכַּר עֲנִיּוֹת מִצְפָּה: זרע סבה

קִדְשׁ מִטְּעָתוֹ. מְכַפֵּלֶת לְהִבִּין מִרְעִיתוֹ. יְקוּמֵי מַיִם
קָלִים מְלַהֲבֵיתוֹ. צוֹ לְתַת מִטְר אֶרֶץ בְּעֵתוֹ:

רַבִּים רְנִנּוֹת בְּלִשְׁבֵי. הִרְבִּיתִי לָהּ לְהַקְשִׁיבִי. מַיִם
רוּחַ לְהִשְׁאִיבִי. בְּזִכַּר עֲנִיּוֹת הַשְּׁבִי: לזרע

ראה

זוק, שפך, לי יניקה וספיכה. בקול גלגל, בקול הרעמים, וכדלמריקו, מאי
רעמים? אמר שמואל עכני בגלגל, שנאמר קול רעמד גלגל (תהלים עז)
רכנן חמרי עכני דשפכי מיא להדי וכו' (ברכות נט א) בזכר וכו', ע"י
זכרון זכותו של יהושע ענית לו באופרות בעד שהיה ישראל בגלגל. זאנך,
תאר לישראל שבסך לך במרץ. ויג' שאיך במרץ, ויג' סועדך במרץ, ופרוש
במרץ, בחזק. לחייל ארץ, לתת חזק וחיל לארץ כי הקשת אות ברית על
תוקף עמידת הארץ כדכתיב עוד כל ימי הארץ וגו'. מים צרוים וכו',
המים העליונים הצרוים וקצורים למטר השמים תתיר להמטירם על הארץ,
ולישנא דקרא נקט כי לשלג יאמר הוא ארץ וגם מטרות עזו (איוב
לו ו) ועז וערץ ענין אחד כי שניהם יורו על החזק והם כנוי לשמים,
ואמרינן במס' תענית דף ג' ב', מעלי תלגא לטורא כחמשה מטר. שנאמר
כי לשלג יאמר הוא ארץ וגו' ואמר רבא תלגא לטורי, מטרם כסר לפירי,
עורפלם אפילו לפרסידא דתותי קולא מהניא ליה וכו' ע"ש, ועל כל שינוי
המטרות האלה רמו הפייטן בחרוזים מיוחדים דוק ותמצא. גוים קופפו וכו',
אנשי דור המנוול נחתו בקנף ממי המנוול אחר בלו בנף קנף כאשר נפתחו
ארבות השמים להניסן. מים קרים, הפך מי המנוול שהיו רותחין כמו שאז"ל.
בלי חניפה, בלי עזות כ"א כניחת; קציפה הוא הפכו של כניחתא במס'
גיטין דף ל"ז ב'. עניית מלפה, שמואל נענה במלפה (ש"א ז). זרע קודש
מטעמו, ישראל הם זרע קודש טעם ה' להתפאר (ישעיה ס"ג). מכפלת
להכין מרעיתו, להכין מרעה של זרע קודש בכפלים, ויג' מכפלת. מים קלים
מלהבציתו, שלא יתרידוהו מים קלים שאינם מרדים הארץ. ט לתת מטר
ארץ בעתו. רבים רננות וכו', הטעם בהיות יושב על אדמתו הרבנית לך
רננות רבים לעשותך מקשיב אלי. ביושבו ויג' ביושבי. מים רוח להשאִיבִי,
להשאִב לי מים צרוים. תשני, אליה התאני נענה בהר הכרמל (מ"א יק). לזרע

תפלת גשם

ראת שית נדכו. בגדי רובץ להשיכו. ק"י מים
 רבה בגהר דכו. בקדרו עד כה ועד כה:
 ואתה שעה ניב שפתי. המזכירים מאימתי. מים
 שוקק עמותי. בוכר ענית בן אמותי: וק"י
 שמן ודשן לרשם. בד לי שבט יצחצח כלשם. ק"י מים
 שפע לנפוחי נשם. ויפלאו העבים גשם:
 לא תלנה מלפתוח כל סגור.

ק"י

ק"י

לענות מצפצפים בעגור. מים
 תריק לכל מגור. בוכר ענית גור ואגור: לאוכל
 תלות לה עינים. לאדרו ולה הדגו ממגור עינים.
 ק"י מים תן להחיות כמיומים. ארץ נתלי מים:
 אלהינו

ק"י

ראה, שעורו ראה שית נדכו של זורע להשיכו בגדי רובץ. שית נדכו, תפלתו
 בלב נאמר וכדכה, ועם להשיכו להקטין, ורוב ל' השקטה מתורגם בלשון
 השדכה. מים רבה, וי"ג מים רוב והענין אחד והוא תפלה שירנה או שירוב
 המים כמו שעה לאליהו. בעת שגהר ארנה בתפלה כדכתיב ואליהו עלה על
 ראש הכרמל ויגהר ארצה וגו' ויהי עד כה ועד כה והשמים התקדרו
 ענים ורוח ויהיגס גדול וגו' (מ"א יח). ודכו, ל' דך ודכות. שעה ניב שפתי
 המזכירים וכו', קבל אמרי שפתי המזכירים גבורות גמים מאימתי שראויים
 להזכיר כלומר צומן המועד. שוקק עמותי, וי"ג שקק, ונתיבם ל' צווי ופיוס
 מלשון פקדת הארץ ותשוקקה (תהלו' סה י). עמותי, עדתי ורעי. בן אמיתי
 יונה בן אמתי כענה במעי הדגה. לרשם לכתוב ולגור. גדלי שנט יצאמח
 וכו', במים הגדלים בעבים נצט יצאמח ויניקה הלחם עד שיהא כאבן לשם
 שהוא זך וטהור דוגמת שאמרו במדרש הרבנים יורדים על העשנים ומנקין
 אותן. ונקט בל' ד ל' לפי שהוא מול שנט. שפע הורד בשפע רב. לנפוחי נשם,
 לכל הנפוח נשמת חיים. לא תלוב וכו', איך נרד ללות המפתח לפתוח אופר
 המטר הכגור וערי שמים הנעולים שהיו המפתחות בידך ותוכל לפתוח האופר גם
 לפתוח שער שמים לתפלת המצפצפים אליך בעגור. עגור, שם עוף המצפצף תמיד
 שנא' כסום עגור בן אצפצף (ישעי' לח יד). לכל מגור, לכל מגירה ודירה ל' ימי
 שני מגורי (בראשית מז) ול' העוד הורע במגורה (חגי' ב י). גור ולאגור דוד ושלמה
 בנו ונקרא דוד גור כמו שפרש"י אלל גור אריה יהודה (בראש"י מט ט), ושלמה נקרא
 אגור, דכרי אגור בן יקה (מזל' ל א). לאוכל וכו' להמקש פרנסה ותולה לך עיניו.
 לאדרו, להדרו ולהרבות לו ממגד שמים. להדגו, פעל כגור מן דגים, כמו וידגו
 לרוב נקרב הארץ (בראשית מח יז). ארץ נתלי מים, ארץ יסאלל.

אלהינו ואלהי אבותינו.

פוחסין הארון.

י' זְכוֹר אֶבְיָד נִמְשַׁךְ אַחֲרֶיךָ בְּמַיִם • בִּרְכָתוֹ
בְּעֵץ שָׁתוּל עַל פְּלָגֵי מַיִם • גִּנְנָתוֹ הַצִּלָּתוֹ
מֵאֵשׁ וּמַמִּים • דְּרָשׁתוֹ בְּזָרְעוֹ עַל כָּל מַיִם:
ז' בְּעִבּוּרוֹ אֵל תִּמְנַע מַיִם:

י' זְכוֹר הַנוֹלָד בְּבִשׁוֹרֵת יִקַּח נָא מֵעֵט מַיִם •
וְשִׁחַתָּה לְהַרְוֵה לְשִׁחַטוֹ לְשִׁפְךָ דָּמוֹ כְּמַיִם • זְהַר גַּם
הוּא לְשִׁפְךָ לֵב כְּמַיִם • חָפַר וּמָצָא בְּאֲרוֹת מַיִם:
ז' בְּצַדְקוֹ חוֹן חֲשֵׁרֵת מַיִם:

י' זְכוֹר טָעַן מִקְלוֹ וְעָבַר יְרֵדֵן מַיִם • יַחַד לֵב וְגָל
אָבֵן מִפִּי בְּאֵר מַיִם • בְּנִי אֲבָק לֹא שָׁר בְּלוֹל מֵאֵשׁ

זכור אב נמשך אחריו וכו', זה אברהם! הכלתו מאש, מאור כדים, וממים במעשה העקידה, כמאור בלקוט פ' וירא ברמז נ"ט. צורעו על כל מים, ע"ה: אשריכם זרעיי על כל מים (ישעי' לכו) וע"ד שאמרו ז"ל (ב"ק דף יז) אין זריעה לא בדיקה, ואין מים אלא תור'. זכור הנוול וכו', זה יצחק. זכר טען וכו', זה יעקב.

ס'. זכור. ה' גדרענקע דעסן חורטטמחאפֿטער: (אברהם), ויח ער דיר חזן זענטה'לבען כמ'לחג ויח וחסער; דוח ועגנעטעסט מיהו, חוזר ער גליך חייבט בוית, געפֿלומ'לט חן ס'ט'רמחעכדענו וחסער, טיט'טעסט חונד עררעטטעטעסט מיהו פֿחן פֿייער חונד וחסער, וויז'למח'רטעסט מיהבן, ווייל ער געו'קעט בייה יעדן וחסער.* ק' גדרענקע זיין חוזר ענטליהע ניכט דמ' רעגענו'חוסער.

ס'. גדרענקע דעסטן וקחן (יצחק), דען דוח מיהבן פֿערהייסן, חזן ער דען ענגעזן דמ'רגערייכט דמ' וחסער; דעטן פֿחטער בעפֿמ'האסט דוח, זיינענו וקח'נענו כ'וט לז פֿערגיעסטן ויח וחסער; חויך דער וקחן בעחייפֿערטע זיך, דיר זיין הערן הינלוסיסטן ויח וחסער; דמ'רזן גע'מ'ג ען מיהבן, חונד ער גרוב חונד פֿמ'ד קוועל'טן וחסער. ק' גדרענקע דעסן טוגענד, חונד בטג'מ'ריגע חונד מיט וק'קענו'חוסער.

ס'. גדרענקע דענו מח'נענו, דער מיט זיינעטן טמ'כע הינח'יברגע'מ'גענו ח'יבר דען ירדן'ס וחסער (יעקב); חוזה הערלעכענ'גיטע וק'ל'טע ער דמ'רט דען טטיין פֿחן דער ח'יברוג'דענו וחסער; חזן ער חייבסט רמ'ג מיט חייבט ענגעזן — חייבטן וועזען חוזה פֿייער

(* בייה יעדן וחסער וק'טען, הייסט, בייה חז'ען גע'עגעהייטן דוח טוגענד חוזה'יבען.

וּבְמִים • לִבְנֵי הַבְּטָחָתוֹ הַיּוֹת עִמּוֹ בְּאִשׁוֹבְמִים •
 ק' בַּעֲבוּרוֹ אֶל תִּמְנַע מַיִם •

פ' זְכוּר מָשׂוּי בְּתִיבַת גּוֹמְזָה מִן הַמַּיִם •
 נָמוּ דָלָה דָלָה וְהַשְּׁקָה צֵאוּ מַיִם • סְגוּלֵיךָ
 יֵצֵא צְמָאוֹ לְמַיִם • עַל הַסֵּלַע הָךְ וַיֵּצְאוּ מַיִם •
 פ' בְּצַדְקוֹ חוֹן הַשְּׂרָת מַיִם •

פ' זְכוּר פְּקִיד שְׂרָאוֹת טוֹבֵל חֵמֶשׁ טְבִילוֹת
 בְּמַיִם • צוֹעָה וּמְרַחֵץ בְּפִיו בְּקִדּוֹשׁ מַיִם • קוֹרֵא
 וּמִזָּה טְהָרַת מַיִם • רוּחַק מֵעַם פְּחוֹ בְּמַיִם •
 ק' בַּעֲבוּרוֹ אֶל תִּמְנַע מַיִם •

פ' זְכוּר שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבַטִים שֶׁהַעֲבָרָה בְּגִזְרַת

זְכוּר מָשׂוּי וְכוּ' זֶה מַזְהָ עַש"ה: כִּי מִן הַמַּיִם מַשִּׁית יִהְיוּ (שְׁמוֹת צ"י). כְּמוֹ
 אֲמָרוֹ, וְרוּחוֹ לְבִכִּית יִתְרוֹ שְׁלֵמָר: גַּם דָּלָה דָלָה לָנוּ (שְׁמוֹת צ"ט). זְכוּר
 פְּקִיד שְׂמוֹת, שׁוּמַר הַקּוֹדֶשׁ, זֶה אֶהְרֵן הַכֹּהֵן. נֹעַם, מוֹרִיק ל': וְשְׁלֵמָתִי לֹ
 לְוַעִים (יִרְמִי' מ"ג). רוּחַק מֵעַם פְּחוֹ כְּמִים, אֶהְרֵן הַתְּרַחֵק עִמּוֹ מֵהַלְּאִשִּׁים
 הַפְּחוּסִים בְּמַעֲשֵׂה הַעֲגֹל, כִּי כוֹכְתוֹ לְשֵׁם שְׁמִים הוּא, כְּמוֹ שְׁלֵוֹל.

פִּיעֵר חוֹזֵר וְחָסֵר — דָּח וְחָרַסֵּט דּוּחַ יִיוֹן בִּיחֲסָטְהַד חוֹן פִּיעֵר חוֹזֵר וְחָסֵר.
 ק' גַּדְרַעֲבֵקֶע וִיוֹן חוֹזֵר עֲנַטְלִיָּהֶע נִכְט דְּהֵן דְּרַעַטְמֵוּחְסָעֵר.
 ח' גַּדְרַעֲבֵקֶע דַּעַו וְחָנְטֵו דַּעַר חוֹן חִינְטֵן בִּינְעֵקֶטְסֵטְבֵּטֵן הַעֲרַחִיּוֹגֵעַ לְקָעֵן וּחוֹרְדַּע
 חִינְדַּעַט וְחָסֵר (מַזְהָ); דְּרִיט פִּרְיוֹן יוֹחַ וִינְעֵגִישֵׁט, וִויחַ עַר וְנָכְסֵט גַּעֲטֵסֶפֶט
 חוֹזֵר גַּעֲטֵרְקֵט דִּוִּחַ טַחֲחֶטֶע מֵיט וְחָסֵר. מֵוֹן חִינְטֵט דִּינְעֵט גַּעֲזֵיבֶטְטֵו גַּעֲדוֹר,
 וְטַעֲט נֶחֶד וְחָסֵר, טְוֹג עַר רַעַן פֵּלְזֵט, דְּחָס חִיָּהֵן עֲנַטְפֹּחִס פִּיעֵרְטֵו וְחָסֵר.
 ק' גַּדְרַעֲבֵקֶע דַּעֲסַטֵן טוֹגַעֵר, חוֹזֵר בַּעֲגַחִיּוֹגֵט חוֹזֵר מֵיט וְחֹקֵלְטֵוּחְסָעֵר.
 ח' גַּדְרַעֲבֵקֶע דַּעַו הַיִּלְיוּגֵטְוֵוּפֵעַר וְחָטְעַר (אֶהְרֵן הַכֹּהֵן), דַּעַר פִּיעֵר עֲבִילוֹת
 פֵּעַרְרִיטְטֵט חִינְט וְחָסֵר, דַּעַר וִינְעֵ הַחֶדַּע רִינְיֵטְט חוֹזֵר וּחוֹס מֵיט הַיִּלְיוּגֵט
 וְחָסֵר, דַּעַר לִבְעִרִיטְטֵט חוֹזֵר סְפַרְעֵגֵטֵט דְּהֵן רִינְיֵטְטֵוּחְסָעֵר; דַּעַר יָד
 פֵּעַרן הִיט פֶּחֵן יַעֲנַר פֶּחֵקִיחִיבַעֲרַחִיּוֹגֵט (עֲגֹל), דִּוִּחַ טַבְּאוֹן וְחָר וִויחַ וְחָסֵר.
 ק' גַּדְרַעֲבֵקֶע וִיוֹן חוֹזֵר עֲנַטְלִיָּהֶע נִכְט דְּהֵן רִינְיֵטְטֵוּחְסָעֵר.
 ח' גַּדְרַעֲבֵקֶע דַּעַר לְוֹחֹף טַחֲחֹוּעַ, דִּוִּחַ דּוּחַ גַּעֲפִיָּהֵט דּוּרְךָ גַּעֲטֵפֶטְטֵוּחְסָעֵר
 חִיעֵרַעַוּחְסָעֵר

מַיִם • שֶׁהִתְקַתְּ לָמוֹ מְרִירוֹת מַיִם • הוֹלְדוֹתָם
 נִשְׁפָּךְ דָּמָם עָלֶיךָ כַּמַּיִם • הִפֵּן כִּי נִפְשָׁנו אֶפְסוּ
 מַיִם : ק' בְּצַדְקָתָם חוֹן חֲשֵׁרַת מַיִם :

שֶׁאֲתָה הוּא יֵי אֱהִינוּ מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם

סוּתָחִין הַאֲרִיזוֹן

אֲמֵן ^{קב} לְבָרָכָה וְלֹא לְקַלְלָה :
 אֲמֵן לְחַיִּים וְלֹא לְמָוֹת :
 אֲמֵן לְשׁוֹבַע וְלֹא לְרֹזֵן :

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמֵים רַבִּים סוֹמֵךְ
 נוֹפְלִים וְרוֹפֵא הוֹלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ
 לִישְׁנֵי עֶפְרַיִם מִי כְמוֹד בְּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה לָךְ מְלֹךְ
 מְמִית וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ יְשׁוּעָה •

וּבְאֲמֵן אֲתָה לְהַחְיֹת מֵתִים • בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֶּה הַמֵּתִים :

שֶׁאֲתָה הוּא ה' אֱלֹהֵינוּ מְשִׁב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם לְבָרָכָה וְלֹא לְקַלְלָה,
 לְחַיִּים וְלֹא לְמָוֹת, לְשׁוֹבַע וְלֹא לְרֹזֵן, מְמִית וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ יְשׁוּעָה וְאֵין דוֹמָה לָךְ בְּרוּךְ אֱי
 מְחַיֶּה הַמֵּתִים ; כִּן הַגִּיטָא כִּכְל כַּתְּבִי יֵד הַקְּדוּמוֹנִים וְאֵין בְּאֶחָד מֵהֶם מְכַלְכֵּל קִי' בְּחֶסֶד
 לֹא בְּחַלְתָּ הַפְּיוּט וְלֹא בְּסוֹפוֹ, כִּי בְכוּלָם אֵין בְּחַלְתָּ הַפְּיוּט כִּי אֲתָה גְבוּר לְעוֹלָה' מְחַיֶּה
 מֵתֵי אֲתָה רַב לְהוֹשִׁיעַ, וְתוֹ לֹא מִיָּד, וּמִיָּד מִתְחִיל הַפְּיוּט, יִטְרִיף לְפָלְגוֹ כוּ' ; וְעַכְשֵׁי
 הַמַּנְהִיג' חֲלוּקִי, יֵשׁ קְהֵלוֹת שֶׁהֵיוּ אוֹמְרִין מִתְחִלָּה עַד מְכַלְכֵּל חַיִּים וְעַכְשֵׁי
 מִתְחִילִין מְכַלְכֵּל חַיִּים וּמְסַיְימִים עַל הַסֵּדֶר, וְיֵשׁ קְהֵלוֹת שֶׁאִמְרוּ בְּחַלְתָּה עַד
 לְהַחְיֹת מֵתִים וְיֵשׁ עַד וּמְצַמִּיחַ יְשׁוּעָה וּמִתְחִילִין עַכְשֵׁי מִמְּקוֹם שֶׁפָּסְקוּ
 וּמְסַיְימִים, וְיֵשׁ כּוֹסֵי לֹמֵר בְּחַלְתָּה עַד לְהַחְיֹת מֵתִים וְעַכְשֵׁי חוֹזֵר הַסֵּף
 וְאֹמֵר מֶלֶךְ מְמִית וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ יְשׁוּעָה וְאֵין דוֹמָה לָךְ בְּרוּךְ אֱי מְחַיֶּה הַמֵּתִים •

וְעֵרַעַר עוֹחֶסֶר, דַּעֲנֵן דוּחַ חַיִּינְסַט פֶּעֲרִינְסַט עַטְס בִּיטְעַר עוֹחֶסֶר. זִיֵּרַע,
 וְיֵחַ חִיֵּרַע נְחַבְקָהוּמַטְן דִּינְעַטְהַלְבֵּטֵן חִיֵּרַע בְּלוֹט פֶּעֲרִינְסַט עוֹחֶסֶר וְיֵחַ חִיֵּרַע וְיֵחַ חִיֵּרַע ;
 סוֹיַע, וְיֵרַע זִיֵּרַע גְּחֵן חוֹיֵגְעַבֵּטֵן פֶּחֵן וְיֵלְדֵר פֶּלוֹטְהַטֵן וְחֶסֶר !
 ק' קְעֵרַעַק עֵרַעַר עוֹגְעַר, חוֹדֵר בַּעֲגֵנְדִיגֵעַ חוֹזֵן וְיֵחַ חוֹקְעֵנְוֹחֶסֶר •
 שֶׁאֲתָה • דַּעַן דוּחַ, עוֹיֵגְעַר חוֹזֵר גְּחֵט, בִּיטְעַן, דַּעַר דַּעַן וְיֵחַ לֹא וְיֵחַ
 גַּעֲבִיט, חוֹדֵר דַּעַן דַּעַן לֹא פֶּחֵלוֹטֵן בַּעֲיֵהוּט •

- אֲמֵן לְבָרָכָה • לֹזֵן וְעֵגֵן, יִכְט לֹזֵן פֶּלֶךְ ;
- אֲמֵן לְחַיִּים • לֹזֵר בַּעֲזֵבּוּג, יִכְט לֹזֵן פֶּעֲרֵדְרַבֵּטֵן ;
- אֲמֵן לְשׁוֹבַע • לֹזֵר עֵרַטְפִּיעוֹגְג, יִכְט לֹזֵן טְחֵרֵטֵן ;

נְעַרִיצָה וְנִקְדִישָׁה • כְּסוּד שְׁיִית שְׁרִפֵי קִדְשׁ הַמִּקְדָּשִׁים
 שְׁמָהּ בְּקִדְשׁ • בְּכַתוּב עַל יַד נְבִיאָהּ • וְקָרָא זֶה יָא וְזֶה וְאָמַר
 קוֹיִם קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֵא כְּלֵי הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ :
 • כְּבוֹדוֹ מְלֵא עוֹלָם מִשְׁרָתוֹ שׂוֹאֲלִים זֶה לָזֶה אֵיזֶה מְקוֹם כְּבוֹרוֹ • לְעַמְתָּם
 בְּרוּךְ יֵאמְרוּ : קוֹיִם בְּרוּךְ כְּבוֹדוֹ מִמְקוֹמוֹ : מ' מִמְקוֹמוֹ הוּא יִסְגֵן בְּרַחֲמִים
 וְיַחֲזוּן עִם הַמַּיְהָדִים שְׁמוֹ עָרַב וְכוּקֵר בְּכֵל יוֹם תְּמִיד פְּעֻמִּים כְּאֵתְהָה
 שְׂמִיעַ אוֹמְרִים : קוֹיִם שְׂמִיעַ יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֱתָה : מ' אֱתָה הוּא
 אֱלֹהֵינוּ הוּא אֱבִינוּ הוּא מְלַכְנוּ הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ • וְהוּא יִשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמֵי
 שְׁנִית לְעֵינֵי בְלִחֵי לְהוֹיֹת לָכֶם לְאֱלֹהִים : קוֹיִם אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם :
 וְיִיִּטְ אֲדִיר אֲדִירֵנוּ יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מַה אֲדִיר שְׁמָהּ בְּכֵל הָאָרֶץ : וְהִנֵּה יְיָ
 לְמַלְכָּה עַל כָּל הָאָרֶץ כִּיֹּם הֵהוּא יְהִיֵּה יְיָ אֱתָה וְשְׁמוֹ אֱתָה : מ' וְכִבְדֵי קִדְשָׁהּ
 כְּתוּב לֵאמֹר : מ' מִיִּטְ לְעוֹלָם אֱלֹהֵי צִיּוֹן לְדוֹד הַלְלוּהָ :

מ' לְדוֹר וָדוֹר נִגִיד נְדָלָהּ וּלְנֶצַח נֶצְחִים קִדְשָׁהּ נִקְדִישָׁהּ וְשִׁבְחָהּ
 אֱלֹהֵינוּ מְסִינֵנוּ לֹא יִמִּישׁ לְעוֹלָם וְעַד כִּי אֵל מְלַךְ גְּדוֹל וְקוֹשׁ
 אֱתָה : בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקְדוֹשׁ :

אחה בחרהנו חזונו ויח סבעו קדיש חחקבל

אֵין בְּאֱלֹהֵינוּ • אֵין כְּאֲדוֹנֵינוּ • אֵין כְּמַלְכֵנוּ •
 אֵין כְּמוֹשִׁיעֵנוּ : מִי בְּאֱלֹהֵינוּ • מִי כְּאֲדוֹנֵינוּ • מִי
 כְּמַלְכֵנוּ • מִי כְּמוֹשִׁיעֵנוּ : נוֹדֶה לְאֱלֹהֵינוּ • נוֹדֶה
 לְאֲדוֹנֵינוּ • נוֹדֶה לְמַלְכֵנוּ • נוֹדֶה לְמוֹשִׁיעֵנוּ :
 בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ • בְּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ • בְּרוּךְ מַלְכֵנוּ •
 בְּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנוּ : אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ • אַתָּה הוּא
 אֲדוֹנֵינוּ • אַתָּה הוּא מַלְכֵנוּ • אַתָּה הוּא
 מוֹשִׁיעֵנוּ : אַתָּה הוּא שֶׁהַקְטִירוֹ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ
 אֶת קְטֹרֶת הַסָּמִים :

בפּוֹם הַקְטֹרֶת הַצָּרִי וְהַצָּרֵן וְהַחֲלִיבָנָה

וְהִלְבוֹנָה. מִשְׁקַל שְׁבַעַיִם שְׁבַעַיִם מָנֶה: מוֹר
 וְקִצְיָעָה שְׁבַלְת גֵּרֶד וְכַרְכֵּם מִשְׁקַל שֵׁשׁ
 עָשָׂר שֵׁשׁ עָשָׂר מָנֶה. תְּקַשְׁטוּ שְׁנַיִם עֶשֶׂר.
 וְקִלּוּפָה שְׁלֹשָׁה. וְקִנְמוֹן תִּשְׁעָה. בְּרִית
 כֶּרֶשֶׁינָה תִשְׁעָה קִבּוּיִן. יִין קִפְרִיסִין סְאֵין תִּלְתָּא
 וְקִבּוּיִן תִּלְתָּא. וְאֵם אֵין לוֹ יִין קִפְרִיסִין מִבֵּיא חֲמַר
 חוֹרֵיִן עֲתִיקִי: מֶלַח סְדוּמִית רְבַע (תְּקַב). מַעְלָה
 עֵשֶׂן כָּל שְׁהוּא: רַבִּי גִתָּן אֹמֵר אֵף כִּפְת תִּירֵדֵן
 כָּל שְׁהוּא וְאֵם גִּתָּן בְּהָ דִּבְשָׁפְסָלָה. אֵם חֲפַר
 אַחַת מִכָּל סַמְנִיָּה חֵיב מִיָּתָה: רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן
 גַּמְלִיאֵל אֹמֵר. הַצָּרִי אֵינוֹ אֶלָּא שָׂרָף הַנוֹמָף
 מַעְצֵי הַקָּטָף: בְּרִית כֶּרֶשֶׁינָה שִׁשְׁפִּין בְּהָ אֵת
 הַצָּפָרֵן. כְּדִי שְׁתֵּהָא נֶאֱחָה: יִין קִפְרִיסִין שִׁשׁוּרִין
 כּוֹ אֵת הַצָּפָרֵן. כְּדִי שְׁתֵּהָ עוֹה: וְהֵלָּא מִי
 רִגְלִים יָפִין לָהּ אֶלָּא שְׁאֵין מִכְּנִיסִין מִי
 רִגְלִים בְּעוֹרָה מִפְּנֵי הַכֶּבֶד:

מִזְנֵה סוּף מֵס' תְּמִיד, וְסִפְרִים פִּי'ס.

הַשִּׁיר שֶׁהַלִּוִּים הָיוּ אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ:

בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן הָיוּ אוֹמְרִים, לֵי יְהוָה אֶרֶץ וּמְלוֹאָה תִּבְּל וְיִוֹשְׁבֵי בָהּ:

בְּשָׁנֵי הָיוּ אוֹמְרִים,

גְּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֶלְהֵינוּ הַר־קָדְשׁוֹ: (ס"ח)

בְּשָׁלִישֵׁי הָיוּ אוֹמְרִים,

אֱלֹהִים נִצָּב בְּעֶדְת־אֵל בְּקֹרֵב אֱלֹהִים יִשְׁפּוֹט: (פ"ב)

בְּרַבֵּיעִי הָיוּ אוֹמְרִים , אֵל נִקְמוֹתַי אֵל נִקְמוֹת הַדּוֹפְעִים : (צ"ד)
 בְּחַמְשֵׁי הָיוּ אוֹמְרִים , הֲרַגְנִינוּ לַאֲהוּיִם עֲוֹנוֹנוּ הֲרִיעוּנוּ לַאֲהוּיִם יַעֲקֹב : (ס)
 בְּשֵׁשִׁי הָיוּ אוֹמְרִים , יְיָ מֶלֶךְ גְּאוֹת לְבַשׁ לְבַשׁ יְיָ עַו הַתְּאֹזֵר
 אֶת־תְּכוֹן הַיָּבֵל בַּל־תְּמוֹט : (צ"ג)

בַּשַּׁבָּת הָיוּ אוֹמְרִים : מְזֻמֹּר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת . (צ"ב)
 מְזֻמֹּר שִׁיר לְעֵתִיד לְבֹא . לְיוֹם שֶׁלֹּו שַׁבָּת וּמְנוּחָה לְתַנִּי הַעֲלָמִים :
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא . תְּלַמְדִי חֲכָמִים
 מְרַבִּים שְׁלוֹם פְּעוּלָם : שְׁנֵאמַר וְכָל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי יְיָ וְרַב
 שְׁלוֹם בְּנֵיךָ : אֵל תִּקְרָא בְּנֵיךָ אֵלָא בּוֹנֵיךָ : שְׁלוֹם רַב
 לַאֲהוּיִ תּוֹרַתְךָ וְאֵין לְמוֹ מִבְּשׁוּל : יְהִי־שְׁלוֹם בְּחִילְךָ
 שְׁלוֹהַּ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ : לְמַעַן אַחֵי וְרַעֵי אֲדַבְּרָה־נָא שְׁלוֹם
 בְּךָ : לְמַעַן בֵּית־יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לְךָ : יְיָ עַו
 לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ וְיִבְרַךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם :

עֲלִינוּ לְשַׁבַּח לְאֹזֶן הַכֹּל לְתַת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית
 שְׁלֹא עָשָׂנוּ בְּגוֹיֵי הָאָרְצוֹת וְלֹא שָׁמְנוּ כְּמִשְׁפָּחוֹת הָאֲדָמָה
 שְׁלֹא שָׁם חָלַקְנוּ בְּהֵם וּגְרָלְנוּ בְּכָל הַמּוֹנִים . וְאַנְהֵנוּ כְּרַעִים
 וּמִשְׁתַּחֲוִיִּים וּמוֹדִים לְפָנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא נוֹטֵה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ וּמוֹשֵׁב יָקָרוּ
 (כ"ט וּכסא כבודו) בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֲוֹ בְּגַבְהֵי מְרוֹמִים :

הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד (כ"ט אַהֲרֹ) . אֵמַת מַלְכֵנוּ אִפְסֵ וּזְלַתוּ
 בְּפָתוּב בְּתוֹרַתוֹ וְיִדְעַתְהוּ יוֹם וְהַשַּׁבָּת לְכַבְּדָהּ כִּי יְהוָה הוּא
 הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד :

עַל כֵּן נִקְוֶה לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְרֹאוֹת מִהֲרָה בְּתַפְאֵרַת עֲוֹךְ
 לְהַעֲבִיר גְּלוּלִים מִן הָאָרֶץ וְהַאֲלִילִים כְּרוֹת יִפְרֹתוֹן . לְתַקֵּן
 עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁדֵי וְכָל־בְּנֵי בְּשָׂר יִקְרָאוּ בְּשִׁמְךָ . לְהַפְנוֹת

אֱלֹהֶיךָ כָּל־רְשָׁעֵי אֶרֶץ . יִכִּירוּ וַיִּדְעוּ כָּל־יֹשְׁבֵי תֵבֶל כִּי לָךְ
 תִּכְרַע כָּל־בָּרֶךְ תִּשְׁבַּע כָּל־לִשׁוֹן : לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ
 וַיִּפְּלוּ . וְלִכְבוֹד שְׁמֶךָ יִקָּר יִתְּנוּ . וַיִּקְבְּלוּ כָּלֶם אֶת־עוֹל
 מַלְכוּתְךָ . וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד . כִּי הַמַּלְכוּת
 שְׁלֶךָ הִיא וְלְעוֹלָמִי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד : כִּפְתוּב בַּתּוֹרָתְךָ
 יי יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד : וַנֵּאמָר וְהָיָה יי לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־
 הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי אֶחָד וַיִּשְׁמוּ אֶחָד :

ואומרין מזמור של יום ואח"כ מזמור י"ב, למנצח על השמינית.
 ובמקום תורה אחר מזמור של יום ואומרין מזמור צ', חפלה למשה.
 בענין שיבת הסוכה בשמיני כתב הגאון מוהר"ר יעב"ץ ז"ל: בח"ל אוכלין בסוכה
 ליל ויומו ואין מברכין על שיבתה, והמכהנים חלוקים בכאן; אך היתיקין יושבין בה
 כלילה וכיו' רק שאין ישנים בה כליל; אבל כל סעודה שיש להם לאכול אוכלין בה. עכ"ל.
 ולעיל אחר תפלת ערבית, תמלא שנוהגים לאומרו.

תפלת מנחה.

למנחה נכנסים לביהמ"ד ואומרין אשרי ואח"כ ובא לציון.
 וּבֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְלִשְׁבֵי כְּשֵׁעַ בְּיַעֲקֹב נָאִם יי : וַאֲנִי זֹאת
 בְּרִיתִי אִתְּכֶם אָמַר יי רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבַרִי אֲשֶׁר שָׁמַתִּי
 בְּפִיךָ לֹא יִמּוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זֶרַע וְרַעַךְ אָמַר יי
 מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם : וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל :
 וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וַאֲמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יי צְבָאוֹת מְלֹא
 כָּל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ : וּמְקַבְּלֵי דֵינָן מִן דֵּינָן וְאֶמְרִין קְדִישׁ
 בְּשֵׁמִי מְרוֹמָא עֲלָאָה בֵּית שְׁבִינְתָּה קְדִישׁ עַל אַרְעָא עוֹבֵד
 גְּבוּרְתָּה קְדִישׁ לְעֹלָם וְלְעוֹלָמִי עֲלִמְיָא יי צְבָאוֹת מְלִיא
 כָּל־אַרְעָא זִיו יְקָרָה : וְתִשְׁאַנְי רוּחַ וְאַשְׁמַע אַחֲרֵי קוֹל
 רַעַשׁ גְּדוֹל בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מִמְּקוֹמוֹ : וְנִטְלַתְנֵי רוּחָא
 וְשִׁמְעַת בְּתַרֵּי קַל זִיע סְגִיָא דְּמִשְׁבְּחֵינָן וְאֶמְרִין : בְּרִיךְ
 יִקְרָא

יִקְרָא דַּיִּי מֵאַתֶּר בֵּית שְׁכִינְתָּהּ: יְיָ וַיִּמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:
 יְיָ מַלְכוּתָהּ קָאָם לְעֹלָם וּלְעֹלְמֵי עָלְמֵיָא: יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
 יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ שְׁמֵרָה זֹאת לְעֹלָם לְיִצְרַח מַחְשְׁבוֹת
 לְבַב עַמּוּךְ וְהִכֵּן לְכַבֵּם אֱלֹהֵיךְ: וְהוּא רַחוּם יִכְפֹּר עֲוֹן וְלֹא
 יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב אָפָּן וְלֹא יַעִיר כָּל חַמְתּוֹ: כִּי אַתָּה
 אֲדֹנָי טוֹב וְסֹלַח וְרַב חַסֵּד לְכָל קְרֹאֵיךְ: צְדָקְתְּךָ צְדָק
 לְעֹלָם וְתוֹרַתְךָ אֱמֶת: תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חַסֵּד לְאַבְרָהָם
 אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְהֵינוּ מִימֵי קֶדֶם: בְּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם וַיּוֹם
 יַעֲמֹס־לָנוּ הָאֵל יִשׁוּעָתָנוּ סֵלָה: יְיָ צְבָאוֹת עֲמָנוּ מִשׁוֹנֵב
 לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה: יְיָ צְבָאוֹת אֲשֶׁר־י אָדָם בּוֹטַח בְּךָ:
 יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמְּלֹךְ יַעֲנֵנוּ בַיּוֹם קְרֹאֵנוּ: בְּרוּךְ (הוּא) אֱלֹהֵינוּ
 שֶׁבְרָאֵנוּ לְכְבוֹדוֹ וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים וְנִתַּן לָנוּ תוֹרַת
 אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נִטְעַם בְּתוֹכָנוּ הוּא יִפְתַּח לָבָנוּ בְּתוֹרַתוֹ
 וַיִּשֶׂם בְּלִבָּנוּ אֶתְהַבְתּוֹ וַיִּרְאֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וְלַעֲבֹדוֹ
 בְּלִבָּב שְׁלֵם לְמַעַן לֹא נִיגַע לְרִיק וְלֹא נִלְדַּד לְבַתְּלָהּ: יְהִי
 רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּשְׁמֹר חֻקְךָ
 בְּעוֹלָם הַזֶּה וְנִזְבָּה וְנִחְיֶה וְנִרְאֶה וְנִיִּרְשׂ טוֹבָה וּבִרְכָה
 לְשָׁנֵי יָמוֹת הַמְּשִׁיחַ וְלַחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: לְמַעַן יִזְמַרְךָ
 כְּבוֹד וְלֹא יִדָּם יְיָ אֱלֹהֵי לְעוֹלָם אֲוֶדְךָ: בְּרוּךְ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר
 יִבְטַח בֵּי וְהִיָּה יְיָ מִבְּטָחוֹ: בְּטָחוֹ בֵּי עָרֵי עֵד כִּי בֵּיתָהּ יְיָ
 צוּר עוֹלָמִים: וַיִּבְטָחוּ בְּךָ יוֹדְעֵי שְׁמֵךְ כִּי לֹא עֹבֶרְתָּ
 דְּרָשִׁיךָ יְיָ: יְיָ חַפֵּץ לְמַעַן צְדָקוֹ יַגְדִּיל תוֹרָה וַיִּאֲדִיר: קִיֵּם

לַשָּׁמַיִם וְאֵנִי תַפְלִיתִי לְךָ יְיָ עַת רְצוֹן אֱלֹהִים בָּרַכְ חֲסִדָּה עֲנֵנִי כְּאִמְתִּי יִשְׁעָה:
 (בַּשָּׁמַיִם מוֹזִיאִין סִ"ת וְקוֹרִין נֶפֶס וְזֹאת הַבְּרִכָּה תִּמְנַחֵהוּ לְקַמֵּן וּמִסּוּרִין סִ"ת לְהִיכַל
 וְאִמְרִין סִ"ת) וּמִתְפַּלְלִין תַּפְלַת מִנְחָה בְּלִשָּׁא וּמוֹכִירִין מִשִּׁב הָרוּחַ וּסְפָר
 חוֹזֵר סִפְל' וְאוֹמֵר קְרוּשׁת נְקֻדָּה. קְדִישׁ תַּתְקַבֵּל, עֲלֵינוּ, קְדִישׁ יִתּוֹס.

מעריב ליל שמחת תורה סה

ה' אומר ברבו נקול רס ונכניעם.

וכסל עונין יתברך.

ה' בָּרְכוּ אֶת־יְיָ הַמְּבָרָךְ׃
 בְּרוּךְ יְיָ הַמְּבָרָךְ לְעֵלְמוֹעַד׃
 בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
 בְּדָבְרוֹ מְעַרְבֵי עַרְבִים
 בְּחֻכְמָה פּוֹתַח שְׁעָרִים
 וּבְחִבּוּנָה מְשַׁנֶּה עֵתִים וּמַחְלִיף אֶת־הַיּוֹמִים
 וּמְסַדֵּר אֶת־הַכִּכְבִּים בְּמִשְׁמַרְתֵּיהֶם בְּרָקִיעַ
 בְּרָצוֹנוֹ בּוֹרֵא יוֹם וְלַיְלָה גּוֹלֵל אוֹר מִפְּנֵי־חֹשֶׁךְ
 וְהַשֶּׁשׁ מִפְּנֵי־אוֹר. וּמַעֲבִיר יוֹם וּמַבִּיא לַיְלָה
 וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ.
 אֵל חַי וְקַיִם תָּמִיד יִמְלֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד.
 אֶת יוֹם הַשְּׁמִינִי. בְּטוֹב יוֹמֵינִי. רַנִּי פִלְט
 יְסוּבְּבֵנִי. לַעַת עָרַב בְּצִלוֹ יְלוֹנְנִי׃ בְּרוּךְ
 אַתָּה יְיָ הַמְּעַרְבֵי עַרְבִים׃

אֵת יוֹם. יוֹמֵינִי, יוֹמֵינִי וּכְיֵן לֵי. רַנִּי פִלְט יְסוּבְּבֵנִי, רַנֵּה אֵל הַלְלָה יְסוּבְּבֵנִי
 תָּמִיד, וְהוּא עַשׂ-רַנִּי פִלְט תְּסוּבְּבֵנִי סֵלָה (תְּהִלָּה לֵב ז). לַעַת עָרַב, לַעַת לְרַב
 הַנְּשַׁלַּח לְעָרַב, וְהוּא עַשׂ-וְהוּא לַעַת עָרַב יְהִי אוֹר (זְכַרְיָה יז ז) וְיִרְמֹז לַמַּלְחָמָה
 גּוֹ. כִּלְלוּ יְלוֹנְנִי, עַשׂ-הַ כָּל־זְדֵי יִחְלוּן (תְּהִלָּים לֵא ח).

אֵת יוֹם. יְיָ הַמְּעַרְבֵי עַרְבִים עַד הַיּוֹם לְזֶרַע וְעוֹלָמֵי עָד, וְיִרְדֵּי טְרוּחֵי
 גְּבוּרָתוֹ חוֹסֵי חַיִּים עַד הַיּוֹם לְזֶרַע וְעוֹלָמֵי עָד, וְיִרְדֵּי טְרוּחֵי חַיִּים עַד הַיּוֹם לְזֶרַע
 לַיִם דַּעַן מְבַעֲרֵי* גְּלוּמְכֵי יוֹמֵי דוּחַ, עוֹלָמֵי עָד, דַּעַן דוּחַ מְבַעֲרֵי דְמַחְשָׁבוֹת וְלִמְסֵי
 * חוֹסֵי עַד מְבַעֲרֵי, וְיִרְדֵּי דוּחַ מְבַעֲרֵי חַיִּים עַד הַיּוֹם לְזֶרַע וְעוֹלָמֵי עָד
 לַיִם עַד הַיּוֹם לְזֶרַע וְעוֹלָמֵי עָד.

אֶהְבֶּת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ אֶהְבֶּת, תּוֹרָה
וּמִצְוֹת הַקִּיּוּם וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לְמִדָּתְךָ, עַל-כֵּן יי
אֱלֹהֵינוּ בְּשִׂבְכָנוּ וּבְקוּמָנוּ נְשִׁיחַ בְּחֻקֶיךָ, וְנִשְׂמַח
בְּדַבְרֵי תוֹרָתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הֵם
חַיֵּינוּ וְאֶרֶץ יְמֵינוּ וּבָהֶם נִהְגֶּה יוֹמָם וְלַיְלָה.
וְאֶהְבֶּתְךָ אֶל-תְּסִיר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים:

אִמָּה אֶהֱבֶה בְּרַךְ בְּכֶסֶף. בְּמִדָּה מְרַבֶּה
מְרֵאשׁ בְּרֵזוּסָה. בּוֹהַ עֲצָרְתָּ חַג אֶסְתֵּר
אוֹהֲבֵינוּ יִקְרַב אֵלָיו לְהֶאֱסֹף: בְּרוּךְ אַתָּה
יי אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

^{דברים ו' ז'}
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד.
בלשׁ בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכּוֹתָ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאֶהְבֶּת אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-
מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּךָ הַיּוֹם עַל-
לִבְּךָ: וְשָׁנַנְתָּם לְבִנְיָהּ וּדְבַרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ
וּבְלִכְתְּךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשִׂבְכְּךָ וּבְקוּמָה: וְקִשְׁרַתְּם לְאוֹת
עַל-יָדְךָ וְהָיוּ לְמִטְפָּת בֵּין עֵינֶיךָ: וְכִתַּבְתָּם עַל-
מְזוֹזֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

איומה אהב, כחועה אשר אהב, ככוסף, כתאזוב, כתוסף, כתיספת יום, וכמו
שאל קשה על פירודתכם עכנו עוד יום אחד וכו', כדילת בפירוש רש"י סוף פ' כהתק.

איומה, מיט וזהוגעשולטן מיסט ער זעגטן חייט חיבערעפולטן וחסע
חיינער כחלימן לו, ריח ער זעבט, מן דיעיעט עזלת חג אסף ויירד ער
זיינען זעבערען זיך כחהען חזר, זיח חויפעהעטען, געלחכט זייט (חת,
עוויגער, דער זיין פלוק זאלל זעבט!

זְבִיחַ וְהָיָה אִם שָׁמַעַתְּ שָׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
 אֶתְכֶם הַיּוֹם לֵאמֹר אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעַבְדּוֹ בְּכֹל־
 לְבַבְכֶם וּבְכֹל־גַּם שִׁבְכֶם׃ וְנָתַתִּי מִטָּר־אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֵה
 וּמִלְקוֹשׁ וְאִסַּפְתִּי דְגַנְךָ וְתִירְשֶׁךָ וְיִצְהַרְךָ׃ וְנָתַתִּי עֵשֶׂב
 בְּשָׂדֶךָ לְבַהֲמֹתֶיךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ׃ הַשְׁמִירוּ לָכֶם פְּרִיפְתֵיהָ
 לְבַבְכֶם וּסְרֹתֶם וְעַבְדְּתֶם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם
 לָהֶם׃ וְחָרָה אַף־יְהוָה בְּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה
 מִטָּר וְהָאָדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְכוּלָּהּ וְאֲבַדְתֶּם מִהָרָה מֵעַל־
 הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יְהוָה נָתַן לָכֶם׃ וּשְׁמַתֶּם אֶת־דְּבַר־יְיָ
 אֱלֹהֵי עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־גַּם שִׁבְכֶם וּקְשִׁרְתֶּם אֶתֶּם לְאוֹת עַל־
 יַדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֵיכֶם׃ וּלְפֹדְתֶם אֶתֶּם אֶת־
 בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתּוֹךָ בַּדֶּרֶךְ
 וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ׃ וּבְתַבְתֶּם עַל־מִזְבְּחוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ׃
 לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
 יְהוָה לְאַבְרָהָם לֵאמֹר לְהֵם בְּיָמֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ׃
 כִּי־יִזְכֹּר וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל־כַּנְּפֵי כִנְרֵיהֶם לְדֹרֹתֶם
 וְנָתַנּוּ עַל־צִיצִית הַכְּנָף פֶּתִיל תְּכֵלֶת׃ וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית
 וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה וְעָשִׂיתֶם אֹתָם
 וְלֹא תִחַדּוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אֶתֶּם
 זָנִים אַחֲרֵיהֶם׃ לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וְעָשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי
 וְהָיִיתֶם קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם׃ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר
 הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהִיּוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי
 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ יֵשׁ לְכַרֵּף אֶסִּיכֶם לְסִמָּת, סִכָּן יִתֵּן רוּס מַעַע שֶׁלֵּט יְכוּלַע כֹּא'

אָמֶת וְאַמוּנָה כָּל זֹאת וְקִים עֲלֵינוּ כִּי הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְאֵין
 זוּלָתוֹ וְאֵינְחָנוּ יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מְלָכִים מְלַכְנוּ
 הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף כָּל הָעָרִיצִים הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ
 וְהַמְשַׁלֵּם גְּמוּלָה לְכָל אֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ הַעוֹשֶׂה גְדֻלוֹת עַד אֵין
 חֶקֶר וְנִסְפָּאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר, הַשֵּׁם נִפְשָׁנוּ בְּחַיִּים וְלֹא נִתַּן
 לַמּוֹטְרָגְלָנוּ הַמְדַרְיֵכְנוּ עַל בְּמַת אֵיבֵינוּ וְיָרֵם קַרְנֵנוּ עַל כָּל
 שֹׂנְאֵינוּ, הַעוֹשֶׂה לָנוּ נְסִים וְנִקְמָה בַּפְרָעָה אוֹתָת וּמוֹפְתִים
 בְּאֲדַמַּת בְּנֵי חָם הַמְּכַה בְּעִבְרָתוֹ כָּל־בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם וַיּוֹצֵא
 אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מֵתוֹכָם לְחֵירוֹת עוֹלָם: הַמַּעֲבִיר בְּנָיו בְּיַם
 סוּף יַם־סוּף אֶת־רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת־שׂוֹנְאֵיהֶם בְּתַהוֹמוֹת
 טַבַּע: וְרָאוּ בְנָיו גְּבוּרָתוֹ שִׁבְחוּ וְהוֹדוּ לְשִׁמּוֹ וּמְלַכְתּוֹ
 בְּרָצוֹן קָבְלוּ עֲלֵיהֶם מִשָּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָה עָנוּ שִׁירָה:

מיוסד ע"פ א"ב ואס הטחכר יצחק הקטן חוק אמן בסוף.

- שְׁמִינִי אֶמְצֵן בְּבִגְי עֲצָמוּ.
- בְּהוֹב קָבִיעַ לְשִׁמּוֹ.
- שְׁמִינִי גְמָרוּ בְּפִים רַגְל וּזְמָן.
- דְּבַר שִׁיר וְקַרְבָּן מְזֻמָּן.
- בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי:
- בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי:
- שְׁמִינִי

אמץ, כתחזק להיות רגל כפני עלמנו וכווא קובע חוב קובע לשמו, והיינו כפי ר"ק א"ב
 כמו שיבאר. גמרו, הקנ"ה גמר והשלים אותנו בפיים ורגל וכו'. דָּבָר, כ"כ כב"י כב'
 קמלין וכן עקר כי הוא רענו לכרכה; ולולי כן יחסר כב' מפז"ר קא"ג, ודבר
 כופל על התפלה וכרכת המזון ולדעתו יהי טעם ברכה שאומרים בתפלה וכב"ה את יום
 שמיני חג בעלמא, וכדעת עקלת מפרשים; וכבר מנואר זה במערכת ד' ת ע' ל.

א ח' שמיני¹. דער מַטֵּע (שמיני עלרת) חיוט חיוו חיינגער פֿיערערטאָג;
 פֿיר חיהו ווחוררען בעוהרערע געועטלע פֿעררררעט, ק' פֿיר דען מַטֵּען טאָג.
 ג דער מַטֵּע (ז"ע) לייכעט זיך חווי דורך פֿייס, רגל חוגר זמן חוגר דער
 חוגר זיך חוגר קרובן,
 חס מַטֵּען טאָג².

¹ (יניעה דמן מערכת פֿון געוטערן. ²) יניעה חית כלור.

שְׁמוּנֵי הוֹסִיף לְגוֹי נִכְבָּד .
 וּבְמוֹסְפֵי קֹדֶשׁ מְכַבָּד . בַּיּוֹם הַשְּׁמוּנִי :
 שְׁמוּנֵי זְמַן וְהִקְבַּע לְרִצּוֹת .
 חֵק נוֹלַד בּוֹ לְהִרְצוֹת . בַּיּוֹם הַשְּׁמוּנִי :
 שְׁמוּנֵי טַבַּע חֲתוּמֵי חוֹתָם .
 יְדִידוֹת נֶצֶר מִכְתָּם . בַּיּוֹם הַשְּׁמוּנִי :
 שְׁמוּנֵי כִּלּוּל לְשִׁמְחָה גְדוּלָה .
 לְמִכְהֵן בְּחַפְזָה עוֹלָה . בַּיּוֹם הַשְּׁמוּנִי :
 שְׁמוּנֵי מִלְפָּנֵי פָּנָיו .
 גִּחְלָק בְּכָל עֲנִינָיו . בַּיּוֹם הַשְּׁמוּנִי :
 שְׁמוּנֵי סָכָם לְשִׁלוּחַ מִלֶּךְ .
 עַת וַיְבָרְכוּ אֶת הַמֶּלֶךְ . בַּיּוֹם הַשְּׁמוּנִי :

הוסיף לגוי וכו', מנאור ע"פ המדרש שבעתקנו גם, וכאז ע"ה יספת לגוי
 נכבדת (יסעי' כו עו). שמיני זמן וכו', אור או כשז או עז כי יולד מיום
 השמיני והלאה ירצה לקרנן. טבע, הטביע ומתם את נרית קדש נכזרנו.
 ידידות נצר מכתם, ירמוז לאזכרם ראש הנעולים, ומכתם טעמו טכה תם
 כלומר ניטול כמו אזול. כלול, ל' כלילת יופי ענין עזרה כי אותו היום
 נמל עשר עשרות, כדאית' במס' שנת דף פ"ז ב'. למכהו וכו', אהרן שנתחבך
 בשמיני למלואים. מלפני פני פניו נחלק וכו', שמיני עזרת נחלק מיום
 שלפניו ומיום שלפני פני פניו כדאית' בפ' החליל. שמיני סכס וכו', מנאור

ה דען חֲבֻטֵן (ש"ע) הַחֵט עַר הַיִּלְגוּעַ פִּיגֵט פִּיר חִיין פִּתְחָק, רְחוּ עַר הַחֲבֻטֵן חֲבֻטֵן,
 חוּנְד בַּעֲפֻחָאֵטוּן, חִיין דוּרְך מוֹפִיס לֹז פִּעֲרַעֲהֲרַעוּן, דַּעַן חֲבֻטֵן טַחְגֵן.
 ז דַּעַר חֲבֻטֵן טַחְגֵן חִיטֵן בַּעֲפֻחָאֵטוּן וּוְחִיִּיגֵט פִּתְחָאֵטוּן. דַּעַן פִּיחַעוּ גַּעְבוּרַת.
 וּוְחִיִּיגֵט פִּתְחָאֵטוּן חֲסַפֵּר חֲגַעְנִיחֻשֵׁטוּן חֵט חֲבֻטֵן טַחְגֵן.
 ט חֵט חֲבֻטֵן וּוְחִיִּיגֵט דַּעַן קַחְבַּעַן דַּחֵן הַיִּזְיָע וַעֲגַעוּ חוּיִפֵּאֲדִירִיקֵט ; דַּחֵן
 חֲתָרַע קִינְר וּוְחִיִּיגֵט בַּעֲסִיטֵטוּן חֵט חֲבֻטֵן טַחְגֵן.
 כ דַּעַן חֲבֻטֵן קַחְבַּעַן גְּרַחֲסַע פִּרְיִידַע ; חֵט חֲבֻטֵן גַּעֲשִׁיחַ דַּח
 פִּרְעוּסַעֲרַחִיזוּיחֻוּגֵן, חֵט חֲבֻטֵן טַחְגֵן.
 מ דַּעַר חֲבֻטֵן (ש"ע) חִיטֵן פִּתְחָן פִּתְרַהֲרַגַּעֲהַעֲנַדַּעַן טַחְגֵן גַּחֲלֵן פִּעֲרַסִּיעֲרַעַן ;
 עַר לִיכְנַעַס יִדְ חִין יַעֲרַעֲרַ הַיִּזְיָע בַּעֲפֻחָאֵטוּן חוּיִן, דַּעַר חֲבֻטֵן טַחְגֵן.
 ס חֵט חֲבֻטֵן עַנְטֻאֵיס דַּעַר קַחְיִיגֵט דַּחֵן פִּתְחָק ; יִחַ לְחַגֵּן חֵט חוּנְד
 וַעֲנַעֲטֵטוּן דַּעַן קַחְיִיגֵט חֵט חֲבֻטֵן טַחְגֵן.

שְׁמִינִי בְּנוֹת בְּקָר הִלָּנְתוּ. צַדֵּק יִלִּין מְעוֹנָתוֹ. שְׁמִינִי קוֹל שְׁמוֹעַ בְּאַהֲבָה. רַבַּת בֵּית הַשּׁוֹאֲבָה. שְׁמִינִי שְׁלוֹם שׁוֹמֵר אֱהָלוֹ. תוֹךְ יָמֵי עֲלִית רִגְלוֹ. בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי. שְׁמִינִי יִצְוֶה חֲסִדוֹ קָדוֹשׁ לְעַמּוֹ. וּבִלְיָה שִׁירָה עַמּוֹ. מוֹשֵׁל הַשְּׁלִיט בְּעוֹלָמוֹ. עֲלִינוּ בְּמֵאָז יְהִי נַעֲמוֹ: בְּגִילָה בְּרִנָּה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כָלֶם. מִי־כַמְכָה בְּאֵלֶם יִהְיֶה מִי בְּמִבְרָה

בערבית לחטול. שמיני כנות נקר וכו' דכתיב וכיית ופנית כנקר והלכת לאלהיך (דברי' יו ז) טלמד שטען לינה. טענתו, ירושלים ע"ה לך ילין כה (ישעי' א כח) וע"ה ויהי בשלם סוכו וטענתו כליון (תהלים עו ג), וע"ה שח"ל לח לן אדם בירושלים וכידו טון וכו'. שמיני שלום שומר אלהו וכו', כמו שח"ל במס' פסחים דף ח' נ' ופנית כנקר והלכת לאלהיך טלמד שח"ל ותעלה אהלך בשלום וכו'. ילזה חסדו וכו', ע"ה יומם ילזה כ' חסדו וכליכה שירה עמי (תהלים עז ט). וקד"ש, חלר לאל יתכרך.

פ חת חבטטן חיבערכחבטטטן ויה כחך חין דער רעזידענן דער גערעכטיגקייט (ירושלים), דעו וחקרענג רייזטטן ויה כחך הויזן, כחך דעק חבטטן טחגע. ק חת חבטטן ערטחטטע חייגע ברירענסטיחטע, חין אויטער יוכעל בו"ק ווחסערשטפסען, חת חבטטן טחגע*.

ש חת חבטטן, ביי"ק לוריקקעחרען, פחנד יעדער, דחם דער ברירעדע דער ווחבטטער זיינעו הויזע געווענען ווחהרענד זיינער גחלעטן חכונענעגהייט — חת חבטטן טחגע. שמיני. חת חבטטן בעפעיהאט דער הייליגע זיינע גחדע חיבער זיין פחוק, דחו חיהקן זייערע ינגט דעו נחבטט. חוזרעו קחניגו, דעו וועלטרעגענטטן פריינדליכקייט ווירד חזו בעשיעדען ווערדען וויה דחחחזו (ביי"ק העערע), דחרט, ווח זיח חלע פחקהאחקקענר, יוילבענד חזר ווחכענעפחלו ריעפען: „ווער חיוט חונטער דען חחבטטן וויה דוח, ח עוויגער! ח"ו".

שמיני
* חייט פיינרויכער לערענחחניע ווחורדע ווחסער געשחפסט חזר חו"ת דען חחחח געחחטטן.

נֶאֱדָר בְּקֹדֶשׁ נֹרָא תְהִלַּת עֲשֵׂה פְּלֵא:
 מְלִכּוּתָהּ רָאוּ בְּנֵיהּ בּוֹקֵעִים לְפָנֵי מֹשֶׁה:
 שְׁמִינֵי הִיטִיבָהּ לְטוֹבִים. קוֹרְאִיהּ בְּדַבְרִים
 עֲרִבִים. טוֹבוֹת יִשְׁמִיעַ לְאֱהוּבִים. נְעִם
 מְלִכּוּתָהּ עֲנוֹת הָאֲבִים: זֶה צוֹר יִשְׁעֵנו
 פָּצוּ פִּיהוּ וְאָמְרוּ. יְהוֹה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:
 וְנֶאֱמַר כִּי פָדָה יְיָ אֶת יַעֲקֹב וַיִּגְאֹלוּ מִיַּד חֹק מִמֶּנּוּ.
 שְׁמִינֵי חֶלֶק לְשִׁבְעָה וְגַם לְשִׁמוֹנָה. מִצְוָה
 עֲלֵינוּ לְתַתּ מְנָה. זְכוֹרֹן אֲבוֹת יִזְכָּר בָּם שׁוֹכֵן
 מְעוֹנָהוּ. קְנוֹת שְׁנִית עֲדַת מִי מְנַח:
 בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ גֹאֲלֵי יִשְׂרָאֵל: (כ"א סלך צור ישראל וגואלו):

הַשְׂפִּיבְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם וְהַעֲמִידֵנוּ מִלְּכָנוּ לְחַיִּים וּפְרוּשׁ
 עֲלֵינוּ סִבַּת שְׁלוֹמָה וְתִקְנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיהָ וְהוֹשִׁיעֵנו
 לְמַעַן שְׂמֹךְ וְהַגְּבֵנוּ וְהַסֵּר מֵעֲלֵינוּ אוֹיְבֵי דָר וְתַרְכֵּי וְרַעֲב
 וַיִּגְוֹן וְהַסֵּר שְׁטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ וּבְצֵל בְּנִפְיָהּ תִּסְתִּירֵנוּ
 כִּי

שְׁמִינֵי הִיטִיבָהּ ל' פיוס הוא. קוראיה, הקוראים לך. טונת שטע, כ"כ ככ"י.
 שְׁמִינֵי חֶלֶק לְשִׁבְעָה וכו', כ"ה ככ"י והוא עקר, כי לאות ח' חזו לריכיים כלא
 החרת, וטעמו מזה עליו לתת מכה וחלק לשכנת ימי החג וגם לשמיני עזרת.
 זכות אבות יזכור כס שוכן מעוכה, קנות שכית עדת לאטכה, כ"כ ככ"י וכן מסתכל.

שְׁמִינֵי. חֶסֶן חֶסֶטֶן בעלִיקקע דיש גוטען, ח' גחטט! דרך האֵטֶן יוח
 חן מיט זיסטן ווּחֶסֶטֶן! חן סַעֲרִיקֶרע דען געוועבטען גוֹיקֶקֶלֶבֶע לייטען!
 ייח וילרע דויכע: רייכע: לו סַעֲרִיקֶרען חייט חיהר ווחוסט.
 שְׁמִינֵי. דעסן חֶסֶטֶן זינד בעוֹהֶרֶרע געכחטע חייגען. וויר החבטן דען
 חֶסֶטֶן זף וויח דיש ויעבטן געוועטאחסיג געֶייעֶרע; גערעקע חונו, ח'
 הייטעוֹשֶׁהֶרֶטֶר, דיש טרייע חונוערער חוֹרֶהֶטֶר, חוֹרֶהֶטֶר וְהוֹשִׁיעֵנו חֶבֶר
 חוֹרֶהֶטֶר געווייכער דויכער טרייען!
 שְׁמִינֵי

כי אל שומרנו ומצילנו אתה כי א מלך חנון ורחום אתה
ושמור צאתנו ובואנו לחיים ולשלום מעתה ועד עולם.
ופרוש עלינו סבת שלומך:

שמיני אלהים יחנונו. ממועון קדשו לברכנו.
נאמו יקם מלכנו. בפריסת שלומו לסוככנו.
ברוך אתה יי הפורש סבת שלום עלינו
ועל כל-עמו ישראל ועל ירושלים:
וידבר משה את-מערי יי אל-בני ישראל:

תני קדיש.

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי
אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול
הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים
וקנה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני
בניהם למען שמו באהבה. מלך עוזר ומושיע
ומגן. ברוך אתה יי מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב
להושיע. משיב הרוח ומוריד הגשם:

מכלכל

שמיני. נאמו יקם מלכנו, סקכ'ס יקיים נאמו לסוככנו כפרוסת שלוש.
תכ"י גרס. נאמן יקום מלכנו.

שמיני. חסן חלטטן ויירד חונו גחטט גחריק יין חונו חונו ועגטן ועכרען
חונו דער ווההונג ויינער הייליגקייט. חונוער קחייג ויירד ויינע פערדייסונג
בעסטחטיגען חונו דעקקטן חויבער חונו דוח דעקקע ויינע פרייערענו.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחִיָּה מְתִים בְּרַחֲמִים
 רַבִּים סוּמְךָ נּוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמְתִיר
 אֲסוּרִים וּמְקִיָּם אַמוּנָתוֹ לִישִׁינֵי עֶפֶר • מִי כְמוֹךָ
 בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי הוֹמָה לָךְ מֶלֶךְ מַמְיֹת וּמְחִיָּה
 וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה • וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחְיֹת מְתִים •
 בָּרוּךְ אַתָּה יי מְחִיָּה הַמְתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וְקְרוֹשִׁים בְּכָל־יוֹם
 יִהְיֶה לְךָ סֵלָה • בָּא יי הֵא הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים • אָהַבְתָּ אֹתָנוּ
 וְרָצִיתָ בָּנוּ • וְרוּמַמְתָּנוּ מִכָּל־הַלְשָׁנוֹת • וְקִדְשָׁתָנוּ
 בְּמִצְוֹתֶיךָ • וְקִרְבַּתָּנוּ מִלִּבְנוֹ לְעַבּוֹדְתֶךָ • וְשִׁמְךָ
 הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קִרְאתָ:

במוצאי שבת אומרים זה . . . מן מוצאי שבת ומגט ומן די עוננו .

וְתוֹדִיעֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ אֵת מִשְׁפָּטֵי צְדָקָה וְתִלְמִדְנוּ לַעֲשׂוֹת
 חֲקֵי רְצוֹנְךָ וְתִתֶּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ מִשְׁפָּטִים יְשָׁרִים וְתוֹרוֹת
 אֲמֵת חֲקִים וּמִצְוֹת טוֹבִים וְתִנְחִילָנוּ זְמַנֵּי שְׁשׁוֹן וּמִזְעָדֵי
 קֶדֶשׁ וְחַגֵּי גְדָבָה • וְתוֹרִישָׁנוּ קְדֻשַׁת שְׁבֵת וּכְבוֹד מוֹעֵד
 וְחַגֵּי הַרְגֵל • וְתִבְדֵּל יי אֱלֹהֵינוּ בֵּין קֶדֶשׁ לְחֹל בֵּין אֹרֶךְ
 לְחֹשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יָמֵי
 הַמַּעֲשֶׂה בֵּין קְדֻשַׁת שְׁבֵת לְקְדֻשַׁת יוֹם טוֹב הַבְּבִלְתָּ
 וְאֵת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשְׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה קְדֻשַׁת •
 הַבְּבִלְתָּ וְקְדֻשַׁת אֵת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּקְדֻשַׁתְךָ:

והתן לנו יי אלהינו באהבה מועדים לשמחה
 חגים וזמנים לששון. זאת יום השמיני חג
 העצרת הזה. זמן שמחרתנו מקרא קודש
 זכר ליציאת מצרים:

אלהינו ואהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה
 ולשמע ויפקד ויזכר וזכרנו ופקדוננו וזכרון אבותינו
 וזכרון משית בן דוד עבדה וזכרון ירושלים עיר קדשך
 וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך לפלטה לטובה לחן
 ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ביום השמיני
 חג העצרת הזה. וזכרנו יי אלהינו בו לטובה ופקדנו בו
 לברכה והושיענו בו לחיים. ובדבר ישועה ורחמים.
 חוס וחסד ורחמים עלינו והושיענו. כי אליך עינינו. כי אל
 מלך חנון ורחום אתה:

והשיאנו יי אלהינו את ברכת מועדיך לחיים ולשלום
 לשמחה ולששון באשר רצית ואמרת לברכנו:
 קדשנו במצותיה וחו חלקנו בתורתך שבוענו מטובך
 ושמחנו בישועתך וטהר לבנו לעבדך באמת והנהילנו יי
 אלהינו בשמחה ובששון מועדי קדשך. וישמחה ישראל
 מקודשי שמחה. ברוך אתה יי מקדש ישראל והזמנים:
 רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם. והשב
 את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם באהבה
 תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך.
 ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים. ברוך אתה
 יי המחזיר שבינתו לציון:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
 לְעוֹלָם וָעֶד צוֹר חַיֵּינוּ מְגַן שְׁעֵנוּ אֵתָה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נִזְרָה
 לָךְ וְגַם סָפַר תְּהִלָּתְךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ וְעַל נִשְׁמֹתֵינוּ
 הַמְּסוּדוֹת לָךְ . וְעַל נַפְשֵׁךָ שֶׁבָּל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל גַּפְּלֹתֶיךָ
 וְשִׁיבוֹתֶיךָ שֶׁבָּל יֵעַת עָרְבֹךָ וּבִקְרֹא וּצְהָרִים הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ
 רַחֲמֶיךָ וְהַמְּרַחֵם כִּי לֹא תִמּוּחַסְדֶיךָ מֵעוֹלָם קָרִינוּ לָךְ .

וְעַל כָּלֵם יִתְבַּרְךָ וְיִתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ מִלְּבָבוֹת מִיֵּד לְעוֹלָם וָעֶד
 וְכָל הַחַיִּים יִזְדוּקֶיךָ סְלָה וְיִהְיֶה לָלוֹ אֵת שְׁמֶךָ בְּאֵמֶת הָאֵשׁ יִשְׁעוּ וְגַם
 וְעִזְרָתְנוּ סְלָה . בְּרוּךְ אַתָּה יי הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלֹהֵב נְאֻה לְהוֹדוֹת:
 שְׁלוֹם רַב עַל־יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ תְּשִׁים לְעוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא
 מֶלֶךְ אֲדוֹן לְכָל הַשְּׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת־עַמְּךָ
 יִשְׂרָאֵל בְּבָל־עַת וּבְבָל שְׁעָה בְּשִׁלּוֹמְךָ .

בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלּוֹם:

אֱלֹהֵי נְצוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעַ וְשׁוֹפְתֵי מַדְבַּר מִרְמָה וּלְמַקְלֵי
 גַּם שֵׁי תְדוּם וְגַם שֵׁי כְּעֶסֶר לְכָל תְּהִיָּה: פָּתַח לְבִי בְּתוֹרַתְךָ
 וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוּף נַפְשִׁי וְכָל הַחַוְשִׁים עָלַי רַעַה מִהֲרַח
 הַפֶּר עֲצָתְךָ וּקְלַקְל מַחֲשַׁבְתְּךָ . עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה
 לְמַעַן יִמְיָנְךָ . עֲשֵׂה לְמַעַן קִדְשֶׁתְךָ . עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרַתְךָ .
 לְמַעַן יִחַלְצוּן יִדְיָדֶיךָ הוֹשִׁיעַה יְמִינְךָ וְעַנְיִי: יְהִי לְרַצוֹן
 אֱמִרְסֵי וְהַגִּיוֹן לְבִי לְסַנְיָךְ יי צוּרִי וְגֹאֲלִי: עוֹשֵׂה שְׁלוֹם
 בְּמִרְמֵי הוּא יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אִמֵּן:

יְהִי רַצוֹן לְסַנְיָךְ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שִׁיבְנָה
 בֵּית הַמִּסְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ:

ושם נעבוד ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות.
 וערכה ליי סנהת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות:
 קדיש מתקנל.

סדר קדוש

סברי מרנן ורבנן ורבנות

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בננו
מכל עם ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו. ונתת
לנו יי אלהינו באהבה מועדים לשמחה חגים וזמנים
לששון את יום השמיני חג העצרת הזה זמן שמחתנו
מקרא קדש זכר ליציאת מצרים. כי בננו בחרת ואתנו
קדשת מכל העמים ומועדי קדשך בשמחה ובששון
הנחת לנו. ברוך אתה יי מקדש ישראל והזמנים:

במצאי שבת מסיפס נר והברלה. מט מצאי שבת ומגט ממון חודך דינענו:
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא מאורי האש:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המבדיל בין קדש לחול בין
אור לחשך בין ישראל לעמים. בין יום השביעי לששת ימי
הפעשה. בין קדשת שבת לקדשת יום טוב הקבלת. ואת יום
השביעי מששת ימי הפעשה קדשת. הקבלת וקדשת את עמך
ישראל בקדשתך. ברוך אתה יי המבדיל בין קדש לקדש:

ואומרים שהינו נשני הלילות. ממון ומגט ביידע נחטע שהינו

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם

שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה:

עלינו קדיש יחום יגדל.

שמחת חורה לעולם כג חשרי ואינו חל רק בא' מימי אנדו.

נק"ק מוילאין כל ס"ת שנהיכל ומקיפס עמהם בנימה נשירה ובזמרה נרבה ובגילה
נריקוד חזר חלילה (ואומרי) אחה הראאה לדעת וכו' ואח"כ אנא ה' הושיעה
נא, אלהי הרחוח, על הכל וכו' ממלס על סדרס נשקריט לשמחת תורה),
נכהארי קורא אותה שמחה גדולה וז"ל: ראיתי למורי שהי' הולך לפני הס"ת מרקד
ומרנן ומסנב עמהם נשמחה גדולה בכל יכלתו, ואח"כ כשהיו הולכין לניה"כ אחר
היו עושין ג"כ הקפות עם הס"ת כונב עמהם מרקד מנגן ומרנן נשמחה גדולה,
וכן נביה"כ אחר עושים כן. ונוללין ג' ס"ת מעמידין הראשונה על פ' וזאת
הנרבה, שני' לה על פ' נראשי, שלשית לה על פ' קרבנות שנפנתם. פונים
לנתיבה לשלום ואוכלים נבית. עכ"ל הגאון מהור"ר יעב"ץ.

לשמחת תורה.

בְּקִץ סוּמְרִים זֶכֶּ בְּשַׁחֲרִית קוּדֶס נִשְׁמַח כָּל חַיִּי.

נִשְׁמַח מְלַמְדֵי מוֹרְשָׁה נִקְרָאִים בְּנֵי חֶפֶשׁ.

נִצָּח נוֹטֵעַ לְחַיֵּי עוֹלָם וְנֶפֶשׁ.

תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ:

נִשְׁמַח חֲכָמֵי חֲמֻדָּה בְּגִבּוֹרָה וְלֹא בַשְּׂתִי.

תַּמְלִיךְ מוֹרָה וְשִׁים רְפוּאָתֵי.

עֲדוֹת יְיָ נֶאֱמָנָה מִחֻקִּימַת פֶּתִי:

נִשְׁמַח בְּנֵי בִינָה מִתְעַנְּגִים מִטּוֹב הַלֵּב.

הַרְגִּישׁ רְוֵי דְרֵי הַלֵּב.

פְּקוּדֵי יְיָ יִשְׂרָאֵל מְשֻׁמְחֵי לֵב:

נִשְׁמַח בְּנֵי נְבוֹנִים בְּשִׁקּוּל וְתִכְרִיעַ מֵאֲזִנִּים.

תִּישָׁר יוֹפֵי חֲקוֹר וְרִזְקוֹן אֲזִנִּים.

מִצְוֹת יְיָ בְּרָה מְאִירַת עֵינַיִם:

נִשְׁמַח מִדַּע תּוֹרָה בְּלֶבָם לְמַסְעֵד.

תִּכְבֵּד כּוֹנֵן אֲשׁוּרִימוֹ לֹא רִזְמַעֵד.

יִרְאֵת יְיָ מְהֻרָה עוֹמֶדֶת לְעַד:

נִשְׁמַח יְדִידִים יָדָם זֵינן פִּיפְיוֹרַת חֲדָיו.

תְּרוֹן רוּמְמוֹת סְלִסּוּל עֵז מִחֲמַדָּיו.

מוֹשֶׁבֵי יְיָ אֶמֶת צְדָקוֹ יִחַדּוּ:

נִשְׁמַח וְעוֹדִים בְּאַרְצוֹת שְׁבָיִם שְׂרֻדֵיהֶם פּוֹרְרֵיהֶם.

יְרוּמְמוּהֶם בְּעֵת תְּשִׁיבָם לְצִבֵּי עָרִים.

בְּאוֹמְרִים אֵלֶּיךָ פִּינּוּ מְלֵא שִׁירָה בָּיָם:

יוצר לשמחת חורה.

יחן קרט כסדר וויז געזעטערן, זיגט אור עולם חזר נחמער דיעזענ יוצר.

- מיוסד ע"ס א"ב ובראשי תבות מן הטפה ה' מן הכרויים
- חמוס משה בר שמואל בר אבשלום יגדל בהורה אמון.
- א שרי העם שלו בכה. מאלהיו וגאלו ישא ברכה.
- מתפרך בארץ ובשמים געברכה. וזאת הברכה:
- ב פנות ענו לנוח שכיבה. הוהיר אמריו לאלפי רבכה.
- שמור דת בורוע כתובה. ויאמר יי מסיני בא:
- ג ואלם חזר בכל אמים. ומצאם כלם בעלי מומים.
- הפיל חקלים לו בנעימים. אף חבב עמים:
- ד ודים מקדימים לנשמע נעשה. השיבו זאת בל תמשה.
- בקר וערב לא ננשה. תורה צוה לנו משה:

הפיוט הזה הוסד כולו על הנרכה שברך משה את הנטי' לפני מותו והיא היתה מעין ברכתו של יעקב, ולכן תמצא בכל חרות ענין מעין ברכתו של יעקב ומעין ברכתו של משה, וסוף החרות יתום לעולם על לשון ראשי הכתובים מברכת משה א. אשרי וכו', עש"ה אשרי העם שככה לו (תהלים קמד). מאלהיו וגאלו, מהקנ"ה ומשה רבינו, כדאי' ברבות. וזאת הנרכה אשר נדך משה, זה משה, איש האלהים זה הקנ"ה וכו'. מתנדך בארץ, ע"י משה. ובשמים געברכה, זאת השם ית'. ב. ענו, זה משה. לנוח שכיבה, למנוחת משכנו, והיא כינוי למיתה עש"ה יכוחו על משכבותם (ישעי' כו ב). ג. גואלם וכו', מניאר בפירש"י בפ' וזאת הנרכה גם בילקוט שם ובפ' יתרו. הפיל חבלו בנעימי', כ"כ בכל כ"י והוא עש"ה חבלים כפלו לי בנעימים (תהלים יו), ואמר עליו ר"פ בשוחר טוב, הפלת גורלות על האומות ואלו כמנא בנעימים בהנחל עליון גויים כי חלק ה' עמו, כאיניש דאמר, פלונית נפלה לפלוני. ד. דודים, ישראל. מקדימי' וכו', שנאמר כל אשר דבר ה' עש"ה (שמו' כד), זאת, התורה. כל תמשה, כל תמוש מפינו. לא ננשה, לא נשכת.

א הייל דעם פֿלוקע, דעס עו זיך ערגעהעט, דחו פֿלון ויינעט געטט חובר ערן
 זייער עטפֿעקטע דען ועגען! חויל דער ערדע ווחורדע חויגעטספרחֿלען חובר
 חין היאמעל זינגעֿקערדעט דיעווער ועגען. ב פֿלון דער זינגעֿטטישטיגע (משה) זיך זינג
 טיקקעט, כֿך דער בעהזיונג זייער עוויגען רוהע לז קעהרען, עטפֿעהלן ער זיינע
 זעהרען דעם זינגארייבען פֿלוקע: היטעט דחו געטטן, געטרייבען פֿלודער זינג
 זינגעֿהער! דער עוויגע קען פֿלון סיני חיינהער! זיך טעירך ער. ג דער ער
 זייער דורכזינגערטע זינגעֿהער חובר פֿלון זיך זינגעֿהערטע; דער זינג
 זינגעֿהער ער זיין ערבע דען זינגעֿהער (ישראל) לז, חובר זינגעֿהער זינגעֿהער זינגעֿהער
 כהֿליו. ד, זינגעֿהער זינגעֿהער זינגעֿהער זינגעֿהער זינגעֿהער זינגעֿהער זינגעֿהער זינגעֿהער
 זינגעֿהער זינגעֿהער זינגעֿהער זינגעֿהער זינגעֿהער זינגעֿהער זינגעֿהער זינגעֿהער
 זינגעֿהער זינגעֿהער זינגעֿהער זינגעֿהער זינגעֿהער זינגעֿהער זינגעֿהער זינגעֿהער

ה' בְּתַר אֲדוֹן כְּתָר לְהַמְלִךְ. יִהְיֶה עִמָּךְ עֲלֵיו בְּהַשְׁתַּלְּךְ.
 רַנְנֵנוּ בְּל גּוֹי וּפְלִךְ. וַיְהִי בִישְׁרוֹן מֶלֶךְ:
 וּמִיָּד מָהָה כְּעַב אֲשֵׁמוֹת. פְּנֵאָה לְמֶלֶךְ בְּיוֹם רוֹמְמוֹת.
 שְׂאֵת וַיִּתֵּר יְהִי לְתַקוּמוֹת. יְחִי רְאוּבֵן וְאַל יָמוֹת:
 כִּד טוֹב וְנָעִים פְּנֵאָמֹר. שְׁבַת אֲחִים יַחַד פְּהַתְּאָמֹר.
 מִצְרִימוֹ הָיוֹת לָמוֹ לְמִשְׁמֵר. וְזֹאת לִיהוּדָה וַיֹּאמֶר:
 ח' סִדְּךָ אִישׁ נֹצֵר מֵאֲמָרָה. גְּסִיתוֹ בְּמִסְהוֹ וַיֵּאמֶן דְּבָרָה.

ה' אדון הקב"ה. יהי עם וכו', ע"פ השלך על ה' יתקן (תהלים נה סג). ויהי
 בישרון מלך, הקב"ה נהי' מלך בישרון כן פי' רש"י. ומיד משה וכו', כמכתב
 המלכים ביום התנאים למלכות. שאת ויתר יהי' לתקומות, כ"כ בספרי הדפוס;
 אבל ככ"י הגרסאות חלוקות, בא' גרס, שאת ית' יח' לתקומות, ובאשרת גרס,
 שאת ויתר יהי' למתקוממות, ובאשרת, שאת ויתר היא לתקומות; והענין
 אסד לכל הגרסאות והטעם השאת והיתרון כלומר המלכות הוא לתקומות העם
 ולכן יחי ראובן וכו' כלומר שמחל לו על איתו עין, וכן אמרו ז"ל בילקוט, יחי ראובן
 ואל ימות, והאידך ידע משה שמחל לו הקב"ה? י"ב אבנים היו על לבו של אהרן
 וכויו כולן מבהיקות ידע משה שמחל לו ועלה מן המזבץ עכ"ל, ולפי המאמר הזה יתכן
 לפרש שאת לי' נשא את ראש, כלומר שנשא ועלה בתוך המזבץ. וזנד טוב וכו',
 מבואר ע"פ מאמרים בספריו והבואנפי' רש"י ז"ל, שמע ה' קול יהודה, כאן רמז ברכה
 לשמעון מתוך ברכותיו של יהודה ואף כשחלקו אי' נטל שמעון מתוך גורלו של יהודה
 שנאמר מחבל בני יהודה נחלת בני שמעון (יהושע יט). עכ"ל, ועוד גם בספרי, שמעון
 ולוי אתו בכום אחד שנאמר שמעון ולוי אחים אחור אפס כי עז, משל לאנשים שלוו מן
 המלך א' פרע למלך ואחד לא די שלא פרע אלא חזר ולבו. כך שמעון: ע' שניהם לוו
 בשכם לוי פרע מה שלבו במדבר שאל' ויעמיד משה וגו' ויאספו אליו כ"כ בני לוי וכו'
 שמעון לא דיו שלא פרע אלא חזר ולבו שאל' ושם איש ישראל המוכה נאיש בית אב
 לשמעוני (במדב' כהיד). ונד טוב ונעיים וכו', מוסב על חאת ליהודה שהי' לו חלק טוב
 ונעיים כמו שנאמר, גם שמעון אחיו ישב בנחלתו כמו שנאמר מחבל בני יהודה וכו'
 כמבואר. ח' סידך וכו', לוי, שנאמר וללוי אמר תמיד ואורידך לאיש חסידך אשר

ה' כון וחזרע דעת העררן חזן קחניג געהורדיגט, דתו סתוק חונטער ווהרין
 זיך חיבת גחניג; דח ריעטען חזע סתוקער חונד רייכע: ער חיוט קחניג
 ווהרדען חיבער יארוך! ו כון חיבערגחב ער דער פערגעסטענהייט חיהרע
 ביזהעריגען פערגעטהונגען, וויע עז חיינעט קחניגע זיעטט חס הורדיגענו
 טחג. חן דחם ער הטהייט חונד וויררע ערהחנטע, דחם ער גויקקניך
 לעבע, לאובן, חונד ניטחחזן חונטעדגעעהע! ו חיון גוטער חונד זיעהוילבער
 חנטהיין ווייח בעטייערען דען חיון חיינטרפלט ביווחטענווחטענענדען
 ברידערן (שמעון חונד יהודה), דח וועלעווייטיג ויך סקר פיינדען סיטלען;
 דיעזע ווהר, ווהז משה דעט יהודה פערהייטען. ח ריינעט פרחטען,
 חיון חחזן, דער דיין ווהרט געהחנטען, דען דוח לו מסה פערנוכטעט חונד דער
 ריינעט

וְלַעֲלֹם שְׁרַת בְּבֵית דְּבִירָה. וְלִי אָמַר תְּמִידָה וְאֹרִיךְ:
 ט זב בְּשֵׁעַר הַמִּחְנָה בְּקוֹמוֹ. מִי לִי אֵלֵי בְּנֵאֲמוֹ.
 אָסְפוּ חֲסִידָיו בְּאַחַד לְעִמּוֹ. הָאֵמַר לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ:
 מִלֵּא פִימוֹ תְהַלְתֶּךָ לְנִקְיֹב. שִׁירֶיךָ בְּאֲדַמַת נֶגֶד מִקְיֹב.
 לְהַסְלִיל אֶרְחָ וּלְיִשָּׁר עֵקֶב. יוֹרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב:
 בְּקֶדֶם מִיָּבֵן בְּכֹר בְּהַבְדִּילוֹ. קִדְשֵׁי הַקִּדְשִׁים תְּהִיֹת גּוֹרְלוֹ.
 בְּכַפְלִים בֵּן עוֹר לְאֵילָיו. בְּרַךְ יי חֵילוֹ:
 ל שָׁבוֹן בֵּין כַּתְּפֵי גְאוּנֵי. מְקוֹם שִׁירוֹת לְוֵי וּכְתָנֵי.

כִּסִּיתוּ זִמְמָה וּ' כִּי שָׁמוּ אֲמַרְתֶּךָ וּבְרִיתְךָ יִכְלֹרוּ וְכו' עַ"פ פִּי הַרְי' וְזִמְמָה וְכו' לְהִיֹת מַשְׁרַת זִמְמָה. ט טוֹב, מִשֶּׁה בַשֶּׁעַר הַמִּחְנָה וְכו', דַּכְתִּי וְיַעֲמוֹד מִשָּׁן וְכו' וְיִשְׁכַּטוּ אֵלָיו כָּל בְּנֵי לֵוִי (שְׁמוֹת ל"ב). כֹּחַד לְעִמּוֹ, כִּכְ בְכִי, וְיִגְלַעְמוּ, וְיִגְלַעְמוּ, וְהִרְאִינִי כְלָה עֵקֶב, וְהָא כִמוּ לְעוֹמְתוֹ וְלַדַּעַת הַכִּיטָן אֵין הַ' שָׁרָה אֲכֵן הוּא מְגוֹרַת עִם וְעִמּוֹ וְכו' מִסְתַּבֵּר. יִמְלֵא פִימוֹ וְכו', יְהִי רָצוֹן שְׁעוֹד יִמְלֵא פִיכֶם לְנִקְיֹב וּלְפִרְוֵה תְהַלְתֶּךָ בְּרֹחַן הַבְּנַחַת כִּמְאֵן. מִקְיֹב, מִלְּפִרְוֵה שִׁירֶיךָ בְּאֲדַמַת נֶגֶד. לְהַסְלִיל אֶרְחָ וְכו', לְהוֹרוֹ מִשְׁפָּטֵי יִשְׂרָאֵל וְכו' לְהוֹלִים, וְהוּא עַ"פ הַ' וְהִיָּה הַעֲקֹב לְמִישׁוֹר (יִשְׁעֵי מ' ד'). כ כִּדְשֵׁי מִנְּן בְּכֹר וְכו', טַעֲמוֹ כִמוּ שֶׁבְּדִיל ה' אֵת שִׁנְטוּ מֵאוֹ לְהִיֹת גּוֹרְלוֹ עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ כְּדַכְתִּיב בַּעַת הַהִיא בְּדִיל ה' אֵת שִׁנְטוּ הַלֵוִי לְשֵׁאת אֵת אֶרְצוֹן בְּרִית ה' לְעַמּוֹד לְפָנֵי ה' לְשִׁרְתוֹ וּלְבַרְכָּה זִמְמוֹ (דְּנִיִּים י"ט) כֵּן בְּכַפְלִים וְכו'. מִנְּן בְּכֹר, מִיִּשְׂרָאֵל כְּדַכְתִּיב בְּנֵי בְּכֹרֵי יִשְׂרָאֵל (שְׁמוֹת ד' כ"ב), אוֹ וְהִיָּה בֵן בְּכֹר כְּפִשְׁטוֹ וְכוֹמוּ שֶׁאֲמַר וְאֵנִי הִנֵּה לְקַחְתִּי אֵת הַלְוִיִּים מִמֶּךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תַּחַת כָּל בְּכֹר פֶּטֶר דָּחַס בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִיוּ לִי הַלְוִיִּים (בְּמַדְבָּר ג' יב). לְאֵילָיו, לְאֹזְקִי, ל' אֵיל וְחֻקִּי. ל גְּאוּנֵי, זֶה בְּהִמָּ גְאוּן עֹזְמוֹ. עֵינֵי פִרְשֵׁי וְיִקְרָא כִּו יֵט. וְכו' הַמְאֵר מִיוֹסֵד

דִּיבְעַתָּ בַעֲפֵהוֹלֵעַ גַּעֲטֵרִיִּיחַ בְּאֵיֵב, דַּעַר עֹוִיגַ חֵיִין טְרִיִיעַרִיִּדֵיעַנַעַר דִּיבְעַתָּ הֵיִיחַ לִיגַטְהוֹוֹ וְחָרָה, דַּעַת לִוִי (וְחַ טַפְרִיִּךְ עַר), גַּעֲלֵיעַטְעַן דִּיבְעַתָּ תּוֹמִים חוֹבֵד אֹוִרִים. ט חָזוֹ יוֹךְ חֵיִינִיט. טוֹב (מִשֶּׁה) חֵין דַּחַן טַהֲמָר דַּעַן לְחַגְעַרו גַּעֲטֵטְעַלִּיט חוֹבֵד גַּעֲרֹעַטְעַן: „וְעַר דַּעַת עֹוִיגַטְעַן טְרִיִיחַ חֵיִיט, קַחְטוֹעַ לוֹ חֵירָ" דַּח וְחָרָז דַּעַר לְרַחְטוֹעַ טַחְחַן לִוִי, דַּעַר יוֹךְ לוֹ חֵיהַת לְעַרְחֹוֹחֵטְעַט חוֹבֵד לְחַטְטַר חוֹבֵד חוֹטְטַר עַטְטֹוֹחְטַעַ. י חֵיִיחַטַר וְחָרָ דַּעַר חוֹבֵד דַּעַר זַחְהַנַע לִוִי לְחַטָּו דִּיבְעַתָּ רַוְהַטְעוֹ; נֹוֹר חוֹיִךְ לְרַעַדְטַעַן עַרְדֵּרִיִּיכַע וְחַגְטַעַן וְיַח נִיכְט. — דַּיח וְעַגַע לוֹ בְּחַהַן נַעַן חוֹבֵד חָלוֹטוֹ הַחַקְקַעַרִיגַעַ לוֹ עַבְטַעַן, חוֹטְטַרִוִיִיעַן וְיַח יַעֲקֹב חֵין דִּיבְעַתָּ רַעֲטַע טַעַן. כ חֵיִינִיט, חָזוֹ דוֹחַ חֵיהַן (דַּעַן טַחְחַן לִוִי) לְחַטָּו דִּיבְעַתָּ עַרְטוֹעַבְחַרְטַעַן (יִשְׂרָאֵל) גַּעֲטוֹחֵרַטַעַ, דַּח בַּעֲטֵיעַרְטַעַט דוֹחַ דַּחַן חָזוֹעַרְהֵיִינִיגַטְטַעַ פִּיר וְיִין וְחַחְטַעַן, חַח פַּעַר דַּחְטַפֵּלַעַ חֵיִיחַטְטַרְחַר יִיבַעַ קַחְטַטַעַ! וְעַגַעַן חַח עֹוִיגַעַר, וְיַין לְעַרְחֹוֹחְטַעַן! ל לִוִיטַעַן דַּעַן טוֹלְטַעַן חֵיִינִיט; חֵיִינִיט; חֵיִינִיט טַחְחֹלְטַעַן, חַח חַרְטַעַ דַּעַן דִּיבְעַתָּ וְטַעַן חֵיִינִיט לִוִּים חוֹבֵד כַּחֲטִים, חֵיִת רַחֲטַעַ חֵיִינִיט לְעַטְטַעַן חוֹבֵד חוֹטְטַר דַּעַן טַעַפְטִיכַעַן

ענין יוצר לשמחת תורה

זאת חבי אהלי וירעות משכני לבינמן אמר ידי יי:
 זמברכת שמים וחסות נסמכות.
 ברכת שהים ורחם מתברכת:
 יארצו מכל היות גערקת. וליוסף אמר מברכת:
 באחסדו לא ימש חשך עצמו בורה מלשמש.
 בשוב כל גמלו יתגמש. וממנד תבואת שמש:
 כסוד יצר מהחור והאדם. פווי זרועיו מזהב אדם.
 שלום יצור מרחמו מקדם. ומראש הררי קדם:
 על קרקד גלגלת נאה. ברפת כל טוב תבואה.
 ל השפיע שפע כל תבואה. וממנד ארץ ומלאה.

ע"ה ולכניסין חמר וכו' וכן בלמיו לכו' ע"ה פי' רש' ונמסכת יומא דף י"ב.
 ס' מברכות שמים וכו' ברכת י' וליוסף אמר מברכת כ' ארנו ממנד שמים משל וגו'
 ובברכת יעקב ברכת שמים ורחם וגו'. נ' חסדו וגו' לא ימיש חסדו מיוסף אשר חזק
 דעניו עצמו מלמש בל' זרה אש הדוכיו. יתגמש, ל' גמיש ל' לריש' (יומא סו א)
 והוא כ' כניעה ובכידות, זעעם שיהי' ארנו ככד מאוד בכל טוב כענין ולכרם
 כנד מאוד נמקנה (בראשית יג נ). ס' סמוך יר וכו' טעמו נעקור ססך ילרו על
 'הקכ"ה ונשען עליו חזק' ולא זו מטונתו ככניל אום חמת כוזה לכן זכ' כיתן טענת
 של כו והכח חדום על זרועי דיו, וכמו שפי' רש' יעל ויפיו וזרועי ידיו (שמו' טז).
 סמוך יר, ע"ה יר סמוך תלור שלום שלום כי כך נשחז (שעי' כו ג),
 וע"ה פירש' מהחור, ל' לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחרו (שם בט כג).
 של' יר וגו', הקכ"ה הוא מרחמו ולהכבושקדם ילור לו של' כשני' סעיב' ילרו ובדלעק.
 ע. על קרקד וכו', ע"ה כתבואתה לראש יוסף ולקרקד כויר אחיו, וע"ה כן פרת יוסף.

טעמפסיעטן הייער הייליגען ווההנג לז רעוידירען, פערספרתך דער עויגע
 וייעקב זעבלינג בנימן. ס' היט זעגען דער היזשעל חודר דער חונטערן טיעפען,
 היט זעגען מן ברויטען חודר ווטטעלייבע חוגר היט חיייעקב זמנד, ריך
 מן ערלייגיסען חללער מרש, ספרתך ער, וייה יוסף געזעגענט. ג. ת
 דחם ער דרך וייגע גנדהניח ענפליעהע דעק סטחזאע דעו קייסען (יוסף),
 ייזן חמר זעגעט היט גיטערן חיס חיצערפלוסע חוגר היט פריכטען, ריח
 דיה זקניע רייטט. ס' מחלטיג ווידערסטחוד ער (יוסף) דער רעגעייערדע,
 חזנהער דער סמנדע חוגר סחך; דמרוס וחודרען חק ענדע זיינע מרשע
 געלייערע היט גנדהעלייערע, חוגר זיין חמררע דער פרייערע זיינע חלשען
 פערטרייטען (גחטטען), דעו חודהעבערו דער חורחלשען בערגע. ע. חוץ
 דיה סייטע דעו געלייכען הייסטען קחזאע חללען גליקקעו זעגען; יוסף
 געדיהען חללע ערדעלייגיסע חוגר פריכטע חיייעו זעגענפאלשן חזרעו.

פי שנים בנחלת חבלו. תחת מחלל יצוע מחוללו.
 ווער נחול בקלש גורלו. כבוד שורו הדרה לו.
 צידון ירפתו להרבות צמח. מובין עתים ללהום קמת.
 מאת זה זה ישמח. ולזבולן אמר שמח.
 קנין חלזון ספון חבואו. כל יועיל למכסה משאו.
 יזבחו זבחי צדק וייראו. עמים בה יקראו.
 ראשית

פ. פי שנים וכו', בני יוסף נעלו פי שנים נחבל נחלת הארץ כי נעלה הכמורה מלחון
 וכיתא ליוסף, כדכתיב וכני לחזן בכור ישראל כי הוא הכבוד נחלו לו יזועי שביו
 נתן בכרותו לכני יוסף בן ישראל (דה"א ה"א). מחוללו, חביו ויולדו, ל' ותשכח
 מחוללך (דברים ל"ב). ווער, כתיעד והזמן. נחול, חלש, חבל וחלק.
 צ. לידון וכו', זהו מברכתו של ישכר וחלון נכרכת יעקב, שנאמר וחלון לחוף ימים
 יסכון והוא לחוף חניות וירכתו על לידון. ישכר חמור גרם וכו' (בראשית
 מט"ג), וכמו שפ' רש"י ח' וזבולן עוסק במרקמית וטעם ל' חלזון לשכר ישכר
 היושבים ועוסקי' בחור' כדכתיב ומכני ישכר יודעי דינה לעמים (דה"א ו' לב),
 וזהו טעם ממנין עמים ללחום קמת. מאת זה זה ישמח, טעמו מאמר לזה ישמח זה
 לשחופס יחד. ק. קנין חלזון וכו', מנאמר במס' מגילה דף ר"ח, אמר זבולן לפני הקב"ה,
 רכש"ע לאחי נתת שדות וכרמים וארלות ולי נתת הרים וגבעות ימים ונהרות! אמר לו
 בולן לריבין לך ע"ח לזון שנאמר ושפוני טמוני חול, תכיר' שפוני זה חלזון, טמוני
 זו ערית, חול זו זבוכית לכנה, אמר לפני רכש"ע מי מודיעני? ח"ל ש יזבחו זבחי
 לך דק, סמן זה יהא לך כל הכושל ממך בלא דמים ח'ינו טועיל במרקמית
 שלו כלום. עכ"ל. והו' טעם קנין חלזון וכו', כל יועיל למכסה משאו, בלומר מי שמתיר
 ויכסה משא ומתן שלו ולוקח ממנו בגנבה לא יהיה לו תועלת ממנו לכן יזבחו זבחי

פ. חיון לזועה צער חסיהין וחורדע חיהת לזון ערבגוט בעסיערען, סטחטט דען
 (לחזון), דער דמן עהבעטט וייגע: פחטערע ענטווייה; לו וייגען לתת: פיען
 חוץ יעגע גוט, חזר דמן פחררעכט דער ערטגעבורט ערההטע וייגע וי'רע.
 צ. ביי גען לידון ערסטערקקטע זיך זבולן: גרעלע, ווי: עובוט ער גרמטע
 געווערבע טרייבט. חוץ דער טטחט: קוגע (ישכר) פידעט היער וייגען
 חונטערהחט — ייח ביעטען פריידיג חייבחדער דוח המנה פרייע דיד'
 ח זבולן! ק דער חלזון המנה עז*) ווער חיהת (זבולן) חיון גען
 הייזער סחטן, דעם טייכהחדער געחנג ער ייח; דחיות סחטטען
 פחוקער פחוקער עהרפולט חפער דער חונט' חזר פערומחוטען זיך
 בייח
 (* נחמט חיינער חח'יביע, דערען בלנט סחטען הייזעבוליות פחרבט.

ר' אשית ראה לו ויאגדה. ששם חלקת מחוקק יאגד.
 גדוד יגודני בכוא גד. ולגד אמר ברוך מרחיב גד:
 שכן במצד בראות חילו. הקטון למאה ולא אלה גדולו.
 דלם בראש גדודי חילו. וירא ראשית לו:
 תנין עלי דרך היה. שפיסון עלי ארח היה.
 בצריו גלחם בשם אהיה. ולרן אמר דן גור ארניה:

שבע

דק ויראה, ועיין פ"ר ש"י על מים הר יקראו. ר. ראשית ראה לו, זהו מנכרתו
 של גד שכל יורח ראשית לו כי שם חלקת מחוקק ספון וכמו שפי' רש"י. ויאגד,
 ל' אגודה וקשר. יאגד, יהיה ספון ואסוף. גדוד יגודנו וכו', ע"ה בגד גדוד יגודנו, ופי'
 רש"י גדודים יגודו הי מכו שיעברו הירדן עם אחיהם למלחמה כל חלון עד שנכנסה
 בארץ. עכ"ל. אמנם מלשון הפייטן נראה שפירש יגודו יגודו עמו כלומר חיילות ישראל
 יתקבצו בכוא גד לעבור עמהם. ש. שכן במלד, זה דוד כאשר שכן במלד ורא' חילו של גד
 גבורי' עד שהקטן שכולם ירדוף מאה והגדול ירדוף חלף, דלה והגבניה אותם בראש
 גדודי חיילותיו, והמאמר הזה הוסד על הכתוב, וטן הגדי נכדלו אל דוד למלד וגו'
 לה מבני גד ראשי הכנא אחד למאה הקטן והגדול לאף וגו' (ד"ה א"י), ע"ה שפי' רש"י,
 וחולם מה שאמר הפייטן דלם בראש גדודי חילו, הוא תימה כי לא מלאנו מזה
 זכר במקרא, כימה שאמר אלה מבני גד ראשי הכנא, הכוונה בו כי אלה הכנאים דוד
 היו ראשי הכנא מבני גד, לא שנתנס הוא לראשי הכנא, ואם סמך על מה שכתוב אחריו
 ויקבלם דוד ויתנם בראשי הגדוד, וכמשמעות לשונו בראש גדודי חיילו,
 פה"ז זה יותר תימה שסכל בהנחת משמעות המקרא, כי לא על בני גד כי אם על בני
 בנימין ויהודה אשר שנתנס בראשי הגדוד, וזה פסוק ומכואר בכתובי, לכן דברי הפייטן
 לריבין עיין וישב ומי יתן וחכוא עד תכונתם. ה. תנין וכו', בנכרתו של יעקב, יהי
 דן כחש עלי דרך שפיסון עלי אורח, ליאשתך קויתיה, ואמר רז"ל שנתכנא על שמאן
 בנקירת עיניו שהתפלל לה' ונלחם בלריו בשם ה' במכואר בפירש"י. עלי אורח חיה,

ביח"ז זיינען בערגע. ד. דמו פטררע פֿלויבע זיגד, חין וועלבען חיינע
 גרעט פֿיר רען יגועטעלגעבעד (משה) בעסטיוואט וויר, היט דער טשטן
 גד לזן ערבנט זיך ערוועהען; דמרוק ליעהט עררעט העערע פֿערן. געלחט
 זייט, דער ג' ווייטע גרענעלן גיעבט — וז ספרמך ער (משה) פֿון גד. ש. חזוד
 חייבט, דמ ער נאך. חוין יענער בורג חין דער ווייטע ווההטע, דמ העלרען
 חוין דענן סטחואטע גד זחא, ויח דער קליינערע חוכערט חוכר דער גרמסערע
 טויענר פֿיכדע חין דמ פֿלזט ימגעט, דמ נהטן ער זיח חוין, טטאלטע חן דמ
 טפולטע זיינע הענרע; זיח חוכר ערקחטע זיח פֿיר דמ ערוטען זיינער קריענער.
 ד. י. סטעה' זיחטן ביח, זחם חיהו ויח חיינע טאנגע חוין דעט זעגע ויין!
 ערהאלטע חיהו, דען חבקהחואליג פֿון דן (שמעון) זחם חיהו זיין חיינע חטטער
 חוין דעט פֿוססטייגע, דמס ער ויינע פֿינדע בעוועגע חית נחטען דעו העררן! —
 זח ספרמך ער (משה) פֿון דן. דן, זמגעט ער פֿערנער, חיוט ויח חין יונגער זחוע!

שבע ודשן בפנימי וחיזון . ים ודרום יירש בעלצון .
 תלבשת פרים לבוש הצאן .
 ולנפתלי אמר נפתלי שבע רצון .
 מ טבל בשמן רגלו באשר . רצוי אחיו היות בכשה .
 ומערגי מלך גותן מעשר .
 ולאשר אמר פרך מבנים אשר :
 ובימיה דבאך בחוק חיליה . תדרוך על במתי גועליה .
 רגליה בל תגוף להכשילה . ברזל ונחשת מגעלה :
 אדיר בורא שחקי שפרון . רוקע הארץ בנסי מחרון .
 העיני

כ"כ כ"י . ש שבע וכו' . ע"ה נפתלי שבע רצון וכו' . בפנימי וחיזון . לחם
 לאכול ונגד ללבוש . דוגמת מאז"ל על מה שאמר יעקב וכתלי לחם לאכול ונגד ללבוש . לא
 בקש אותו לדיק ב"ח על פנימי וחיזון , וזהו שאמר אחריו ת לבוש את כלי כבודי , ואפשר
 שר"י הכיין בפנימי וחיזון אל מה שאמרו ו"ל כבוד של כרכה שלריך הדמה מנפנים
 וזע יפה מנחון , ולמדו כך מפסוק נפתלי שבע רצון ומלא ברכת ה' , כדאי נמס'
 ברכות דף כ"א ה' . מ מאכל בשמן וכו' , זה מכרכתו של אשר בברכת משה וע"ה פי'
 רש"י . וכימין דנאך וכו' , גם זה מנאמר ספ"ר רש"י . גועליך , הגועלים ועוואסים כך .
 א חריר כולל שחקי שפרון , ע"ה נדחו שמים שפרה (איוב כו יג) . כנסי
 מחרון , כחן הגידות חלוקות , י"ג פנסי וי"ג פנסי וי"ג פנסי וי"ג פנסי וכולם קאים
 לפרש , והמפרש פירש ל' כיסה והב' אז הכ' לשמש ואמר שרמון על מלמס' זל'
 שנעת נריות השמי' והארץ היו מרחיבים והולכים עד אגער נהם הקנ"ה ואמר להם דין
 דכתיב עמודי שמים ירוספו ויתמהו (איוב כו יא) , ולפי מאמרו זה נראה יותר למש
 הכ' לשרש , ל' כיסה ואסיפה , ולפסחים הגומים בנסי כב' יחי' הכ' שרש מלמס'

ש . חיבר פלום . חזר ערש פריע : וילכייט פון חינגן . חזר פון חיוטן , רער
 כייטן חינגן גוטע , רחוק פון חכענדי ביי חרען ערטרעקקט , וחדעקייבע
 טריפטען , ויעספחעלען בעקלידעם , ועררען כ פ ת ל י לו טהיל — זק ספרוך ער
 פון כ פ ת ל י : כפתלי , החט רעו עווגען גנח-ד-ס . מין חן קל ויילט ער יינגען
 פום מיט חתנע ; מיט רעכט חיוטער בייח זיגען בריערן כעוועבט ; זיין רייכעוואק
 ברייטע קהיליבע וואוויטגעריכטע הערפער . זק ספרוך ער פון אשכ : פון
 פון זק חתנע ווירד אשכ געוועגעט . ו' ויח מין ריינער יונגע , זק בייבא דום
 חוץ מין ריינער חוטער מין דער פילע ריינער קרעפט . דום טריסטע חוץ
 ריח החתן ריינער פערקלעטער , דין פום גלייטעט נח , ריינע ריעגעל זייד חיוטע חזר
 ערן ! א . חן ספער , ריינע וואואכט החט יענע חונערעוואלען חתנען
 בערגעלט , דין לורין החט דעטן חונברויטען דער ערדע חין לעל געז

יוצר לשמחת תורה עה

העיני כל אליה ישברון. אין באל ישרון:
להבדיל בין מים למים ולבדרב.

התויד רקיע בינים ופרידם.

אל מקומם הקום וימדדם. מענה אלהי קדם:

יקר שני מאורות חידד. חיה השריץ וצפור נבדד.

מרקם בצלם צר להתעודה. וישכן ישראל במח בדר:

יה שבת בזמפעל פהוא. ויקדש שביעי בבכתב יקותיא.

גשוא ויאשר עמו אל. אשריה ישראל:

המאיר לארץ ולדרים עליה ברחמים ובטובו מתדש

בכל יום תמיד מעשה בראשית: מה רבו מעשיך יי

בלם בחנמה עשית מלאה הארץ קנניך: תמלך

המרומם

נכס כלסון חרמי. סהול ל' קלף וחרון כידוע בתרגום גם כדניא נ' י' נכס וקנף
אניא שטעטו כעס וקנף הרנה. ל ולכודדס, להעטיד כל אחד ואחד לכדד ולכדו.
התויד רקיע, ל' ת' וך ונין כדכתיב ויעש אלים את הרקיע ויכדל בין המים וגו'.
א מקומם הקום, אלהים הקוב אותם כדכתיב יקוו המים אל עקום אחד וגו'.
וימדדם, ל' מי מדד בשעלו מים (ישעי' מ' יב). י יקר שבי מאורות, חטט ולכנה.
חדד, כחלח ולטש להנחיק אורם. ולכור כנדר, וי' עוקף הברד, וענין אחד הוא.
ב. טרוהם כללם, זכ' האדם שנכרח כללם אלים והיה' כוונת נריאתו ישראל וזהו ישכון
ישרא וכו'. להתעודד, להיו' עועד קוטמיו'. כהוא, כאשר חפץ. ככתב, ככתוב כת' ט'.

ועטט*) . מווער חויגען נזיעטן נחך דער הין ! ניכט: גלייבט דיינען גחטט, יארוק.
ל ער החט וחסער סקן וחסערן געטיעדען, החט דוח פֿעטע חין וערען ויטטע חויה,
גערייבט: חוד דוח וחסער געטרעכט, ער החט דוח חונטערן וחסער חיו' מעער
פֿערנאמעלט חוד הייניגענאעסטן, ער, דער ערהחאטער דען וועלטחלוו,
דער חונטערזוכקייט גחטט, י. ער החט יענע ביידען פֿוכעלנדען היינעלען
ליכטער סטרהאטער געהאלט, ער החט בעיעעלטע טהיערע חויגענעגט
חוד פֿאחטערדען געפֿיגען, ער החט חין מענען חין וייעטן עבעפֿילדע געבאל,
דעט חוד חויפֿרעכט געטטעלאט, חוד ישרא לחג סחן (חין סחנע) וילער חוד
מבגענודערט ! י. מוג גע דמן דעטן מוואחטטיגען געפֿיען, לו רעהטן סחן וייעטן
ווערקע, דח הייליגטע ער דען ויעבעכטען טחן, נחך דער סריפט יקותיא' (משכ')
סחטטע העך חוד פֿרייען גיקקויד ויין סחן: „ חיוו דיר ישרא ל' !”

(*) ויעהע חין ביחור.

הַמְרוֹמֵם לְבָדוֹ מֵאֵזוֹ הַמְשַׁבַּח וְהַמְכַפָּר וְהַמְתַּנְשֵׂא מִיּוֹמֵת
 עוֹלָם: אֱלֹהֵי עוֹלָם בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּיּים רַחֵם עָלֵינוּ אֲדוֹן
 עֲוֹנוֹ צוּר מְשַׁנֵּבֵנוּ מְגֹן יִשְׁעֵנוּ מְשַׁנֵּב בְּעַדְנוּ: אֵל בְּרוּךְ גְּדוֹל
 הַעֲוָה הַכִּיָּן וְפֶעֶל זֶהְרֵי חֲמוּה טוֹב יִצַר כְּבוֹד לְשִׁמוֹ: מְאוֹרֹת
 נֵתָן סְבִיבוֹת עֵזוֹ: פְּנוֹת צְבָאוֹ קְדוֹשִׁים רוֹמְמֵי שְׂדֵי תְמוֹד
 מִסְפָּרִים כְּבוֹדֶיךָ וְקִדְשָׁתוֹ: תִּתְבָּרֵךְ יי אֱלֹהֵינוּ עַל־שִׁבְח
 מַעֲשֵׂה יְדִידֶךָ וְעַל־מְאוֹרֵי־אֹר שְׁעֵשִׂיתָ יִפְאָרוּךְ סִלָּה:
 תִּתְבָּרֵךְ צוּרֵנוּ מִלְּכֵנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים
 יִשְׁתַּבַּח שְׁמֶךָ לְעַד מִלְּכֵנוּ יוֹצֵר מְשֻׁרְתִּים וְאֲשֶׁר
 מְשֻׁרְתֵינוּ כָּלֵם עוֹמְרִים בְּרוּם עוֹלָם וּמְשֻׁמֵּיעִים
 בִּירָאָה יַחַד בְּקוֹל דְּבָרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלֶךְ
 עוֹלָם: כָּלֵם אֱהוּבִים כָּלֵם בְּרוּרִים כָּלֵם גְּבוּרִים
 וְכָלֵם עֲשִׂים בְּאֵימָה וּבִירָאָה רְצוֹן קוֹנֵם וְכָלֵם
 פּוֹתְחִים אֶת־פִּיהֶם בְּקִדְשָׁה וּבִטְהָרָה בְּשִׁירָה
 וּבְזִמְרָה וּמְבָרְכִים וּמְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים
 וּמְעַרְיָצִים וּמְקַדְּשִׁים וּמְמַלְכִים:

אֶת־שֵׁם הָאֵל הַמְּלֶךְ הַגְּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא
 קְדוֹשׁ הוּא: וְכָלֵם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עַל מַלְכוּת
 שָׁמַיִם זֶה מוֹתֵהוּ וְנוֹתְנִים רְשׁוֹת זֶה לְזֶה לְהַקְדִּישׁ
 לְיוֹצֵרֵם בְּנִחַת רוּחַ בְּשִׁפְה בְּרוּרָה וּבְנִעֻמָּה
 קִדְשָׁה כָּלֵם בְּאַחַד עוֹנִים וְאוֹמְרִים בִּירָאָה

קדוש קדוש קדוש

צבאות מלא כל הארץ כבודו:

סס המזכר אמתי יחי

אופן

אשנבי שחקים נראים בנרתקים

וכראי מוצקים נועם שיר ממתיקים

קדוש קדוש קדוש יי צבאות:

מראה הקשת פאש צבועה מאששת:

דמות מינים שלשת לזכר הברית מקדשת

קדוש קדוש קדוש יי צבאות:

תקוף מטטרוזן שר הנהפך לאש מבשר

מלמד מוסר לילדי אור נמסר

קדוש קדוש קדוש יי צבאות:

יפיפה שר התורה החופן אש שחורה

לקשור עטרה לאותיות התורה

קדוש קדוש קדוש יי צבאות:

יסוד

אשנבי שחקים חלוני השמים, ל' בעד אשנבי נשקפתי (משלי ו ז), והם כרחים כנרתקים למטרות שמהם ילחו ואלים יאזנו וכלי' כירושלמי ס' החלכות ברא הקב"ה שיחמט דבן העולם קב"ב במזרס וקפ"ב כמערכ וז' באמלעו של רקיע שזמנו ילא מתחלת טעה בראשית ועל דרך זה כל מהלך שלהם, והלשון מורגל צי"ר לומר הקב"ה מוליד חמה מנרתקה. ובראי מוצקים, ל' חוקים בראי מולך (חיון לו יח) והיינו השמים. קדוש קדוש וכו' ל"ה ניסעי' ו' ג' ואי' בסדר א"ר פרק ל"א תתק"ז אלפי רבבות של מלאכי השרת חומרים לפניו ית' ומקדשים שמו בגדול בכל יום תמיד מיליאת החמה ועד שקיעת החמה ואומרים קק"ק, וטשקיעת החמה עד זריחת החמה ואומרי' כבי"ט: דמות עינים שלשה, יתכן שהומג כאלש מראות אשה לקשת כמבואר בם' אשר השמים שער ז' תקיף משטרון וכו', ומהלך חנוך את האלהי' ואינו כי לקח אותו אלהים (בראשית ה כד) ת' י' אפ"ק לרקיע וקרא שמי' מטטרוזן ספרא רבה, והו עעס הנהפך לאש מנכר, ועיין פתח' בפי' יצמות דף י"ב ד"ה שר העולם חמרו. יפיפי' כף שמו של

יסוד עולמו. הנקרא צדיק שמו.
בהגיון נאמו. הוא המרעיש עולמו.

קדוש קדוש קדוש יי צבאות:

חדרי תימן. כסיל ועש המזמן.
האל הנאמן. להקדישו מישבין טעמן.
קדוש קדוש קדוש יי צבאות:

יופי קרקסי אש. ההתומין בטבעת אש.
לאש אוכלה אש. בשלוש קדשה להאש.
קדוש קדוש קדוש יי צבאות:

והחיות ישוררו וכרבים יפארו ושר פים ילנו ויאר אלים
יברכו פני כל תיה ואופן וכרוכ לעמת שרפים לעמתם
משבחים ואומרים. ברוך כבודי ממקומי:

לאל ברוך נעימות יתנו. למלך א חוקים ומירות יאמרו
ותשבחות ישמיעו. כי הוא לבדו פועל גבורות עשה
חדשות בעל מלחמות זרע צדקות מצמיח ישועות בורא
רפואות נורא תהלות ארון הנפלאות המחיש בטובו
בכל יום תמיד מעשה בראשית: כאמר לעשה

אורים

שר התורה. החוסן. הטעלה חפניו. יסוד עולמו, הוא צר העולם הנקרא בשמו
לדיק כדכתי' מבנף הארץ ומירות שמענו לבי ל צדיק (ישעי' כד יו) ופסוק זה שר
העולם אמרו כדאי' נמס' סכדדין דף ל"ד ט'. חדרי תימן וכו', עש' ה עושה עש כסיל
וכימה וחדרי תימן (איוב ע ט). קורסי אש, קרסי אש שהשמים חתומים בהם כדאי'
במקרי דל"ט פ"ג. לאש אוכלה אש, להקני'ה. להאש, להגדיל, וכוח פעל כגור טן
אפי' בג' שהוא ל' אריות וגדולס גם ל' תקופות וחוק, ל' והתאוששו (ישעי' מו ח).

אורים גדלים פי לעולם חסדו: אור הדש על ציון תאיר
 ונזכה בלנו מהרה לאורו. ברוך אתה יי יוצר המאורות:
 אהבה רבה אהבתנו יי אלהינו חמלה גדולה ויתרה
 חמלת עלינו אבינו מלכנו בעבור אבותינו שבטחו בך
 ותלמדם חקי חיים כן תחננו ותלמדנו: אבינו האב
 הרחמן המרחם רחם עלינו והן בלבנו להבין ולהשפיל
 לשמע ללמד וללמד לשמו ולעשות ולקיים את כל דברי
 תלמוד תורתך באהבה: והאר עינינו בתורתך ודבק
 לבנו במוצותיך ויחד ללבנו לאהבה וליראה שמך ולא
 נבוש לעולם ועד: פי בשם קדשך הגדול והנורא בטחנו
 בנילה ונשמחה בישועתך: והביאנו לשלום מארבע
 בנפות הארץ ותוליכנו קוממיות לארצנו: פי אל פועל
 ישועות אתה ובנו בחרת מפל עם ולשון וקרבתנו לשמך
 הגדול סלה באמת. להודות לך וליתתך באהבה: ברוך
 אתה יי הבוחר בעמי ישראל באהבה: יסד סמך סלך נאמן.

שמע ^{דברים 10} ישראל יהנה אלהינו יהנה אהך:
 ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

ואהבת את יהנה אלהך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל
 מאדך: והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה חיים על
 לבבך: ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך בביתך
 ובליכתך בדרך ובשכבך ובקומך: וקשרתם לאות
 עליהך והיו לטטפת בין עיניך: וכתבתם על
 מזוזות ביתך ובשעריך:

^{דברים 10} והיה אם שמעו השמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה

אַתֶּכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעֲבֹדוֹ בְּכָל־
 לְבַבְכֶם וּבְכָל־גַּפְשְׁכֶם׃ וְנָתַתִּי מִטֶּר־אֲרָצְכֶם בַּעֲתוֹ יוֹרֵה
 וּמִלְקוֹשׁ וְאִסַּפְתִּי דְגָנְךָ וְתִירְשֶׁךָ וַיְצַהֲרֶךָ׃ וְנָתַתִּי עֵשֶׂב
 בַּשְּׂדֶה לְבַהֲמֹתֶךָ וְאָכְלֹתֶיךָ וּשְׂבַעְתָּ׃ הַשְּׁמְרוּ לָכֶם פְּרִיפְתֵיהֶ
 לְבַבְכֶם וּסְרֹתֶם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם
 לָהֶם׃ וְחָרָה אַף־יְהוָה בְּכֶם וַעֲזַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יְהִי
 מִטֶּר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ וְאֲבָדְתֶם מִהָרָה מֵעַל
 הָאָרֶץ הַטְּבָה אֲשֶׁר יְהוָה נָתַן לָכֶם׃ וּשְׂמַתֶּם אֶת־דְּבָרֵי
 אֱלֹהֵי עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־גַּפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל־
 יָדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם׃ וּלְמַדְתֶּם אֹתָם אֶת־
 בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתֹּךָ בַּדֶּרֶךְ
 וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ׃ וּכְתַבְתֶּם עַל־מִזְוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃
 לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וַיְמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָשַׁבַע
 יְהוָה לְאַבְתָּיִכֶם לֵאמֹר לְהֵם בְּיַמֵּי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ׃
 מִיָּנִי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לְהֵם צִיצִית עַל־כַּנְּפֵי בְגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם
 וְנָתַנּוּ עַל־צִיצִית הַכַּנָּף פְּתִיל תְּכֵלֶת׃ וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית
 וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם
 וְלֹא תִתּוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אֹתָם
 זָנִים אַחֲרֵיהֶם׃ לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי
 וְהִייתֶם קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם׃ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר
 הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהִיּוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי
 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ יֵשׁ לְכַף אֱלֹהֵיכֶם לְאֹמֶת׃ אֲכַן יִתֵּן חַס מֵעַל זֶלַע יְבוּלֵי הָאֵלֶּף.

אֲמַת וַיִּצִיב וּנְכוֹן וּקְיָם וַיִּשָּׂר וּנְאָמָן וְאֵהוּב וְחִיבִיב וּנְחַמֵּד
 וְנַעִים

ונָעִים וְנִרְא וְאֲדִיר: וּמִתְקַן וּמִקְבָּל וְיָשׁוּב וְיִפְהַה הַדְּבָר הַזֶּה
עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: אֲמַת אֱלֹהֵי עוֹלָם מִלְּפָנֵינוּ צוּר יַעֲקֹב מִנָּן
יִשְׁעֵנו: לָדוֹר וָדוֹר הוּא קָיָם וּשְׁמוֹ קָיָם וְכֵסֶאֵן נִכּוֹן וּמְלָכוּתוֹ
וְיֶאֱמוּנָתוֹ לְעַד קְיָמַת: וּדְבָרָיו חַיִּים וְקְיָמִים גְּאֻמָּנִים
וְנִחְמָדִים לְעַד וְלְעוֹלָמֵינוּ עוֹלָמִים עַל אֲבוֹתֵינוּ וְעָלֵינוּ עַל
בְּנֵינוּ וְעַל דוֹרוֹתֵינוּ וְעַל כָּל־דוֹרוֹת זֵרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדָיךָ:

עַל הָרָאשׁוֹנִים וְעַל הָאַחֲרוֹנִים לְעוֹלָם וָעֶד חוֹק וְלֹא
יַעֲבוּר. אֲמַת שְׂאֵתָה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם
וָעֶד: אֵתָה הוּא מְלַכְנוּ מְלַךְ אֲבוֹתֵינוּ אֵתָה. לְמַעַן שְׂמָךְ
כְּהַר לְגֻאֲלֵנוּ כְּאֲשֶׁר גָּאֲלָתָ אֵת אֲבוֹתֵינוּ: אֲמַת מֵעוֹלָם
שְׂמָךְ הַגְּדוֹל עָלֵינוּ נִקְרָא כְּאַהֲבָה אֵין אֱלֹהִים וּזְלָתָךְ:

זולת. ע"ם א"כ וכסף חמוס משה בר שמואל חוק.

אִזְּבָק שׁוּב עָנֵנוּ עֲלֵהָ הָרַ הַעֲבָרִים. בְּדַעְתּוֹ חוֹשֶׁב כְּעֹלִית
סִין בְּהַדְוָרִים. גִּזְרַת דָּת חֲדָשָׁה וּפְקוּדִים יִשְׂרָיִם. דוֹר יִשׁ
לוֹ לְתֵן לְמִשְׁבְּעִים בְּחוֹרִים: הָעֵת קָשַׁב וּמָת בְּהָר אֲשֶׁר
אֵתָה עוֹלָה. וַיְיָ צוֹחַ בְּפֹה מְלֹא. זוֹ עָלִיהָ יְרִידָה הִיא
לְהַתְּפִלָּה. חָנוּן אֶעֱבְרֶהנָא וְאֶרְאֶה הָהָר הַשׁוֹב וְהַמְעַלָּה:

אז בקשוב עכו"כ, אז כאשר שמע משה הענו שאמר לו האם ית' עליה האר העברי' חשב
בדעתו שעל' זו תה' כפי והידור כעליתו על הר סיני וכו', וככ' גרס בעלית, וכל ענין
הכפוש ההמבאר בעצמו והוא לקיט ממדרש רבות כ' ואתחנן ופ' חלת הנרכ' ע"ס. סין,
הר סיני. דוד, הקנה. למשבעים באורים, לשרא הנבחרים משבעי' אומות. קשב.
הקשיב ושמע. להתכלה, ל' כליון, י"ג להתכלה ל' בלי' והחסמה. חתק, וי"ג וזו.

אז. חזן דער וּמְכַסְטִיטֵהִיגַע (משה) דען לזרוך חָרַטַע: גַּעַחַת הַיּוֹכִיף חוּץ
דְּחַו גַּעַבְרִיגַע עַנְרִים! דְּחָטַע עַר חָן יַעֲכַע חוּיִפְטִיטֵיגַע חוּץ דַּעַן כַּעֲרַג סִינִי דְּחַו
זַח גוֹחֶ: לְעַנְד וְחֹר, חוֹנֵד גּוֹיִכַּטַע נוֹן כִּיעַ גַּעוֹעֲלַע חוֹנֵד פֶּרְחֻמַּענְרַע פֶּרְחֻמְרַדְנוּגַע
פֶּרְחַת מוֹזַעֲלֵיכַטַע (גִּמְטַט) לֹז עַרְחֻמְטוֹן, פִּיר וַיִּין פֶּחָק דְּמוֹעַר חוּזִי וִיכַעֲנִיגַע עַר
קַחְחַו; חוֹז עַר דְּחַו פֶּרְחֻמְרַנְהֵקַת; חוֹנֵד טַטִּירַב חוּץ דִּינֶק כַּעֲרַגַע דַּעַן רַוַח בַּעַן
טַטִּיגַטַט! דְּחַ טַיעַר עַר חוּזִי פֶּרְחֻמְטַע מוֹנְרַע וֹעַה! וֹעַה! דִּיעוּ טַטִּיגַע
חִיסַט וַיַּנְקַע חִינֵי פֶּרְעֻדְרַעבֵן; וְחַס דְּחָךְ מְוֹזַעֲנִירֵגוֹ! וְחַס מִיךְ הַיִּמְחִיבֵר לִיחֵן
חוֹנֵד וְעַהּ יַעֲיָן פֶּחָוִטְרַעפֶּפֶזִיכֵן חוֹנֵד עַרְוִיכֵן כַּעֲרַג! וְחַס גַּעַנוּג וַיִּין, עַרְוִידְרַטַע

טהור ענהו רב לך לא תיסקר דבר. יהושע משרתך הגיע
 זמן להיות חבֵר. כי המלכות בחברתה במלא נימה לא
 תתחבר. להר נבו העלה ושם תמות ובני תקבר: משה
 בידע כי גורה עליו נגזרה. גם לאדון כל חודע חוקרתי
 ליפה וברה. סגלים פן יאמרו בפסתר עבר עברה. על פן
 לא ענהו איום ונורא: פודה השיבו על אשר מעלתם בי
 במי מריבה. צעקת שועתכם לפני לכן לא בא. קניסה
 זו עליכם לכן נקנסה ונקצבה. רשום ירשם ויכתב בדת
 נפש משיבה: שבטי ישראל קבץ ונתת. תמימי תפדוני
 מרדת שחת. מר צרחו כלם וצוחו כאחת. שאין פדיון
 וכופר בכלום הפך ודבר הובחת: השלים נפשז מיד
 למיתת נשיקה. בראותו כי אין הצלה בתהלה וצעקה.

טהור, הקב"ה. כמלא נימא, כמלא חוט השער. כס, אור. חוכת, חטאי. ליפ' ובר',
 מאר לישראל. כעלים, ישרא עם כעלה, שאל' והייתם לי כעלה (שמות י"ה).
 טורה, הקב"ה. מעלתם, נ"י, אמה ואהרן אהרן. כקנניה, כנורה ונחמה. בכפ
 משיבה, בתורה המשיבה כפס. ונחת, והקהיל למחנה, כחת ל' חניית מחנה.
 בכל' ספן, כחפץ מאומ, ועש"ה אלא לא פדה יפד' אים (תילי' מט). ודבר מוכחז. טעמו חף

היה דער מוזהר ויגסטע, רעדע נילט אהר דהשמן! דער לייטסווקט חיוט
 רמן דהס דיון דינר יהווע הינ'ס מהט טרעטען זמן, חונד קיינע הערליחטע
 דערין מין דים פדערע מיון החמר מייגרייפֿען! דוח בעטטייגסט דען בערג כנו,
 דהרט זמן'סט דוח טטערבן חונד מיט טהמאע בעגרמכן ווערן. מן משה מן דמן
 מוכחבחדוילע פֿערהמנגיס חיבר זיך ערפֿהרו, כהט ער דען מן זערהערערטר
 חונד טפרוך: ומשע דרך מיון פֿערטולרן דען חולרן חונד פֿימיון (ישראל) קונד,
 דוח געליבטען מחשבת ומחשטן: געוויט, ער העט מיינע געהייזע זיכרע
 כעגמגו, דהרט העט מיהא דער מן פֿערהמנגיס ניכט געוועהרט. דער ערמור
 מניטומקרטעטע מיהא חונד טפרוך: וזיון מיהר מייך פֿערגמגו ביים דען טטרויט
 ומחשע, דהרוס קמייט מירעו געבטע: גיטרייח ניכט פֿער מייך: דייע חורחשע
 דער מיט רכט חיבר מייך פֿערהמנגטן טרמפֿע, זמן מן פֿערגעלייכעט חונד מיינ
 געטרמגן ווערדן מין דמן ועענעצקן וויקענדע געזעלבן. הירוי'ן פֿערגעוועזע
 משה דים טטממע ישרו'ס, חונד רייק, פרעטטעט מייך, מיהר טרויען, מייך וויקע
 לור גרופט! — ביטערויך יממעטען זיח מן זע חונד טרויען: מן! ניכטו קמן הייער
 רעטטן! ווער טעטלע נייך בערעדומקייט! — ומגוי'ך בעפֿרייגטע ער ויינע
 זעלע לזן כשיקה וטמ' (מונדקוט); עו זמה דהס מיהן וועדר בעטן נייך פֿלעהן

שָׁמְעוּנִי אֲחֵי וְרַעֲי עֲסֻקוּ בְּדַת הַשּׁוֹקָה. וְלֹא תִהְיֶה זֹאת לְכֶם
 לְמִכְשׁוֹל וּלְפִקּוּקָה: הִלְלוּ פְכוּהוּ שְׁלֹשִׁים יָמִים. זֹכְרִים
 צְדָקָת מִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר עָמַם הַתָּמִים. קָפֵץ וּדְלָג כְּאֵרִי
 לְפָדוֹתָם מִבֵּין עֲנָמִים. וְהֵם בָּקַע לְפָנֵיהֶם וַיִּמְלִיכוּ
 מִלְּפָם לְעוֹלָמִים:

עֲזַרְת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מְעוֹלָם מְגוֹן וּמוֹשִׁיעַ לְכִנְיָהֶם
 אַחֲרֵיהֶם בְּכִלְדָּד וְדָר: בְּרוּם עוֹלָם מוֹשֶׁבֶךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ
 וְצִדְקָתֶךָ עַד אֶפְסֵי אֲרָץ: אֲשֶׁרִי אִישׁ שִׁישְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ
 וְתוֹרָתֶךָ וּדְבָרֶךָ יֵשִׁים עַל לְבוֹ: אֲמַת אַתָּה הוּא אֲדוֹן לְעַמּוֹךָ
 וּמֶלֶךְ גְּבוּר לְרִיב רִיבִים: אֲמַת אַתָּה הוּא רֹאשׁוֹן וְאַתָּה
 הוּא אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹי וּמוֹשִׁיעַ: מִמְּצָרִים
 גָּאֵלְתָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פָּדִיתָנוּ: כָּל־בְּכוֹרֵיהֶם
 הִרְגָתָ וּבְכוֹרֶיךָ גָּאֵלְתָנוּ וְיָסוּרְךָ בְּקַעַת וְיָדִים טַבַּעַת וְיָדִים
 הֶעֱבַרְתָּ וַיִּכְסּוּ כַּיָּם צָרִיהֶם אַחַד מֵהֶם לֹא נוֹתַר: עַל־זֹאת
 שָׁבַחוּ אֱהוּבִים וְרוֹמְמוּ אֵל וְנָתַנוּ יָדִים זְנוּרוֹת שִׁירוֹת
 וְתִשְׁבַּחוֹת בְּרָכוֹת וְהוֹדְאוֹת לְמֶלֶךְ יְיָ חַי וְקַיִם: רָם וְגִשָּׂא
 גְּדוֹל וְנוֹרָא מִשְׁפִּיל גְּאִים וּמִגְּבִיָּה שְׁבָלִים מוֹצִיא אֶסְרִים
 וּפִדָה

לא דכתיב תוכחת, והו' לו' כוח שאין צרי' יוכל' להמוכח עמו. חילוי, ישראל. התמי', לו'
 תמימות. ענמי', מכני מזכר' ככתמי' ומזכר' ילד את לודים ואת ענמים (כראש' יג').

העבר רעטטען קחן. הפרט היינע ברידער חונד פֿריינדע, ריך ער נוו, אָמט דיח
 בעפֿה' אונג רעו הקורן געזעלעז הייערע בעטפֿעטיגונג זיין, דקאמיט עו חייך ליכט
 לור היכרערניס חונד לזן פֿנטטמס זייע. דרייסיג טקגע בעוויינטען מ'יהו דיח
 זחאחטליכען הערע (ישראל); ויח ערחינגערטען זיך דער פֿרֿאחטען טהחטן דיח
 עי' פֿיר ויח חוויגע פֿיהרט; ויח ער חיינעט אָווען גלייך, געטט אָרונגען חונד הערו
 ביח געחייט, ויח פֿחן דען עכמס (מזכר'ס) לו בעפֿרייען; ויח ער מ'הינען דחג
 העער געטטפֿחטן, ויח פֿיח ויח מ'הרע קפיגע (גחטט) געהוֹרדיגט חוץ עוויגע לייטן.

ופודה עננים ועוזר דלים ועונה לעמו בעת שועם
אליו: תהלות לא עליון ברוך הוא ומבורך: משה ובני
ישראל לך ענו שירה בשמחה רבה ואמרו כלם:

מי כמכה באלם יהוה מי כמכה נאדר בקודש נורא תהלת
עשה פלא: שירה חדשה שבחו גאולים לשמוך על שפת
הים יחד כלם הודו והמליכו ואמרו: יימלך לעלם ועד:
צור ישראל קומה בעזרת ישראל ופדה בנאמך יהודה וישראל
(גאלנו יי עבאות שמו קדוש ישראל) ברוך אתה יי גאל ישראל:

*ארני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם
אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא י
עליון גומל חסדים טובים וקנה הכל וזוכר חסדי אבות
ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה.

מלך עוזר ומושיע ומגן ברוך אתה יי מגן אברהם:
אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע.
משיב הרוח ומוריד הגשם:

מכללל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים סומך
נופלים ורופא חלים ומתיר אסורים ומקים אמונתו לישגי
עפר מי כמוך בעל גבורות ומי רומה לך מלך
ממית ומחיה ומצמיח ישועה ונאמן אתה להחיות מתים.
ברוך אלהי יי מחיה המתים:

אתה קדוש ושמוך קדוש וקדשים בכל יום יהללוך סלה:
ברוך אתה יי האל הקדוש:

אחה בחרתנו מ'ינו ויח געסטערן.

והשן חזק החפץ' ואומר משיב הרוח וקדש נקדש וכי וניערין את הכלל, וקדש
תתקבל ובהנה קהלות הכהנים עולים לדוכן. ואח"כ אומרין אחה הראת.

קודם הוצאת ס'ת אומר ה'שן אתה הראית ונניד עונים אפניו כל פסוק ופסוק

אתה הראת לדעת

כי יי הוא האלהים אין עוד מלבדו: לעושה נפלאות
 גדלות לברו כי לעולם חסדו: אין כמות באלהים ואדני
 ואין כמעשהו: יהי כבוד יי לעולם ישמח יי במעשיו:
 יהי שם יי מברך מעתה ועד עולם: יהי יי אלהינו עמנו
 כאשר היה עם אבותינו. א יעזבנו וא יששנו: ואמרו
 הושיענו אלהי ישענו וקבצנו והצילנו מן הגוים להודות
 לשם קדשך להשתבח בתהלתך:

יי מלך יי מלך יי ימלך לעולם ועד:

יי עז לעמו יתן. יי יברך את עמו בשלום:

וייהו נא אמרינו לרצון לפני ארון כל:

ויהי בנסע הארון ויאמר משה קומה יי ויפצו איביה.

וינסו משנאיה מפניה: קומה יי למנוחתך אתה וארון

עוד: כהניך ילכשו צדק וחסידיך ירננו: בעבור דוד

עבדך. אל תשב פני משיחך: ואמר ביום ההוא הנה

אלהינו זה קוינו לו ויושיענו. זה יי קוינו לו. נגילה

ונשמחה בישועתו: מלכותך מלכות כל עולמים.

וממשלתך בכל דור ודור:

כי מציון תצא תורה. ודבר יי מרושלים:

אב

אתה הראית, דברי' ד' ל"ה. לעושה, תי"י קל"ז ד'. אין כמות, זה פ"ח.
 יהי כבוד, שם ק"ד ל"א. יהי שם, שם קי"ג ב'. יהי ה', מ"ח כ"ז. ואמרו, ד"ה
 א' י' ל"ה. ה' מלך וכו', איזה מן הכתובים אבל הוא שיר של מלכים והוא נפרקי
 היכולת. ה' עז, תי"י כ"ט י"א. ויהי נא וכו', עש"ה י"ה לרנן אמרי פי, שם י"ט ט.
 ויהי בנסוע, במדבר י' ל"ה. קומה, כהניך, בעבור, תי"י קל"ב. ואמר, ישעיה
 כ"ה ט'. מלכותך, תי"י קמ"ה י"ג. כי מציון, ישעיה כ' ג'.

אב הרחמים תיטיבה כרצונך את ציון תבנה חומות ירושלים:
כי קד לך לבד בשמינו מלך אל רם וגשם אדון עולמים:

ומזמין כל ס'ת ונותנין כר לוק נחך הכול ואמרין אנא וכו'.
אָנָּא יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא . אָנָּא יְיָ הַצְּלִיחָה נָּא :

אָנָּא יְיָ עֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרִיאָנוּ:

אֱלֹהֵי הַרְחוּתֵנוּ הוֹשִׁיעָה נָּא: בּוֹחֵן לְבָבוֹתַי הַצְּלִיחָה נָּא:

גּוֹאֵל חֹק עֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרִיאָנוּ:

וּשְׁ קָהֳלֵי מוֹסִיפִין
דּוֹבֵר צַדִּיקוֹת הוֹשִׁיעָה נָּא: הַדּוֹר בְּלִבּוֹשׁוֹ הַצְּלִיחָה נָּא:

וְתִיק וְחָסִיד עֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרִיאָנוּ: זָךְ וְיֹשֵׁר הוֹשִׁיעָה נָּא:

חֹמֵל בָּלִים הַצְּלִיחָה נָּא: טוֹב וּמְטִיב עֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרִיאָנוּ:

יודע מחשבות הוֹשִׁיעָה נָּא: כְּפִיר וְנֹאֵר הַצְּלִיחָה נָּא:

לוֹבֵשׁ צַדִּיקוֹת עֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרִיאָנוּ: מְלַךְ עוֹלָמִים הוֹשִׁיעָה נָּא:

נֹאֵר וְאֵדִיר הַצְּלִיחָה נָּא: סוֹמֵךְ נִיבָלִים עֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרִיאָנוּ:

עוֹזֵר בָּלִים הוֹשִׁיעָה נָּא: פּוֹדֵה וּמַצִּיל הַצְּלִיחָה נָּא:

צוֹר עוֹלָמִים עֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרִיאָנוּ: קְדוֹשׁ וְנוֹרָא הוֹשִׁיעָה נָּא:

רַחוּם וְחַנּוּן הַצְּלִיחָה נָּא: שׁוֹמֵר הַבְּרִית עֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרִיאָנוּ:

הוֹמֵךְ תְּמִימִים הוֹשִׁיעָה נָּא: תַּקִּיף לְעַד הַצְּלִיחָה נָּא:

תָּמִים בְּמַעֲשָׂיו עֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרִיאָנוּ:

שְׁמוֹעַ יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

אֶחָד אֱלֹהֵינוּ גְּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ קְדוֹשׁ (וְנוֹרָא) שְׁמוֹ:

גְּדוֹלוֹ לֵי אֲתִי . וְנִרְוַמָּה שְׁמוֹ יַחְדָּו:

לְדֵי הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנְּצַחַת תְּהוֹדוּ כִּי כָל בְּשָׂמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְיָ
הַמְּמַלְכָה וְהַמְּתַנְשֵׂא לְכָל לְרֹאשׁ: רּוֹמְמוֹ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהַשְׁתַּחֲוֵי לְהַדְרוֹם בְּגִלּוֹ
קְדוֹשׁ הוּא: רּוֹמְמוֹ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהַשְׁתַּחֲוֵי לְהַר קָרְשׁוֹ כִּי קְדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ:

על

ומכנין על הכל.

על הכל יתגדל ויתקדש וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתגשא:
שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא: בעולמות
שברא העולם הזה והעולם הבא: כרצונו וכרצון יראיו וכרצון
כל בית ישראל: צדק העולמים ארון כל הבריות אלוה כל
הנפשות: היושב במרחבי מרום השוכן בשמי שמי קדם:
קדשתו על החיות וקדשתו על כסא הכבוד: ובכן יתקדש
שמה בנו יי אלהינו לעיני כל חי: ונאמר לפניו שיר חדש
בכתוב: שירו לאלהים זמרי שמו סלו לרוכב בערכות בנה
שמו ועלו לפניו: ונראהו עין בעין בשוכו אל נגהו בכתוב:
כי עין בעין יראו בשוב יי ציון: ונאמר ונגלה כבוד יי וראו כל
בשר יתרו כי פי יי דבר:

ברוך הליכמו לומרין אב הרחמים.

אב הרחמים הוא ירחם עם עמוקים ויזכור ברית אבתים ויציל נפשותינו
מן השעות הרעות ויגער ביער הרע מן הנשואים ויחון אותנו
לפליטת עולמים ויטלא משאלותינו כמדה טובה ישעיה ורחמים:

בהגיע השץ על בנימס מניח הס"ת על הסולתן ופותח ולימר

ויצוור ויגן וישיע לכל החוסים בו ונאמר אמן: הכל הבו גדל
לאלהינו ונתנו כבוד לתורה כהן קרב. יעמוד (פלוגי בר פלוגי הכהן):
ברוך שנתן תורה לעמו ישראל בקדשתו: תורת יי תמימה משיבת נפש
עדות יי נאמנה מתבימת פתי: פקודי יי ישירים משמחי לב מצות יי ברה
מאירת עינים: יי עז לעמו יתן יי וברך את עמו בשלום: האל תמים ברבו
אמת יי צדקה טגן הוא לכל החסים בו:

קהל ואתם הדבקים ביי אלהיכם חיים כלכם היום:

העול' לתור' יאחז בשמי ידיו ביריעות התור' ע"י משה של ס"ת, וקודם הנרכ' פותח הספר
ורוא' הכסוק שזריך להחזילו בו וינשק הס"ת ויאמר בלש עץ חיים היא למחזיקים בה.

והוסף כנוי ללך שמאל ומנדך נקול ברכו אתי המברך:

וכעס עונים ברוך יי המברך לעולם ועד: וסוור המנדך ב"ה ל"ו.
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל
העמים ונתן לנו את תורתו ברוך אתה יי בותן התורה:
וכשמתחיל הקורא לקרוא בתור' סידרו השמאל' מהס"ת וישאר יד מינו לנדה לזכות בס"ת

כל זמן הקריאה, וגם הוא יקרא בלחש עם הקורא מלה במלה. ואחר הקריאה גולל ומצרך.
**בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת
 וְתִי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה:**

וקורין בס"ת א' כל הניצור בסדר וזאת הברכה' וכופל ומס' עד מעונ' אהי קדם להספיק
 לכזבן ולנסוף קורין המסלים עם כל הנערים ולו אומר ראות לחתן חורה ומסיימין אלני
 מעונה אלהי קדם. אכן מהר' סג"ל ה' נהג לקרוא רק לשעה ניבדן וזאת הנרכה עד
 וזור מזריו תה' א' כתפיו סכנו' אלפי מנשה ג' עם ישראל ד' וגנאותו שמקום ה' ו
 ולו אומר רשות לחתן חורה ומסיימין עליו סעינה אלהי קדם, וכן מנהג ק' פפ"ד.

וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בִּרְךָ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוָה מִסִּינַי בְּאֹרַח מִשְׁעָר לְמוֹ
 הוֹפִיעַ מִהַר פָּאֵר וְאֵתָהּ מִרְבַּבַת קֹדֶשׁ מִיִּמֵינוּ אֲשַׁדֶּת לְמוֹ:
 אָף חִבַּב עַמִּים כָּל־קֹדְשָׁיו בִּידֶךָ וְהֵם הִכּוּ לְרַגְלֶךָ יִשְׂרָאֵל
 מִדְּבַרְתֶּיךָ: תּוֹרָה צִוִּיתָ לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרְשָׁה קְהֵלֶת יַעֲקֹב: וַיְהִי
 בַּיִשְׁרוּן מֶלֶךְ בְּהַתְּאֵפֶף רֵאשֵׁי עַם יִחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל: יְחִי
 רֵאוּבֵן וְאַיִמַת וַיְהִי מִתּוֹ מִסְפָּר: וְזֹאת לַיהוּדָה וַיֹּאמֶר
 שְׁמַע יְהוָה קוֹל יְהוּדָה וְאַ־עֲמוּ תִבְיַאֲנוּ יָדָיו רַב לוֹ וַעֲזֹר
 מִצְרָיו תַּהֲיֶה: שֵׁנִי וּלְלוֹנֵי אָמַר תִּמְנִיָּה וְאוֹרִיָּה לְאִישׁ חֲסִידֶךָ
 אֲשֶׁר נָסִיתוּ בְּמִסְפָּה תִרְיַבְחוּ עֲלֵמֵי מְרִיבָה: הָאֵמַר לְאֲבִיו
 וּלְאִמּוֹ לֹא רָאִיתִיו וְאֵתִיו לֹא הִכִּיר וְאֵת־בְּנָיו לֹא יָדַע כִּי
 שָׁמְרוּ אִמְרֹתֶיךָ וּבְרִיתֶךָ יִנְצְרוּ: יוֹרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לִי יַעֲקֹב
 וְתוֹרַתֶךָ לְיִשְׂרָאֵל יִשְׁיִמוּ קְטוֹרֶה בְּאַפֶּךָ וּכְלִיל עַל־מִזְבְּחֶךָ:
 בְּרַךְ יְהוָה חֵילוֹ וּפְעַל יָדָיו תִּרְצֶה מִחֵץ מִתְּנִים סְמִיּוֹ וּמִשְׁגָּאוֹ
 מִן־יְקוּמוֹן: ׀ לְבַנְיָמִן אָמַר יָדִיד יְהוָה יִשְׁכֵּן לְבֶטַח עָלָיו
 חֶפֶף עָלָיו כְּלֵי־חַיִּים וּבֵין כְּתָפוֹי שְׁכֵן: שְׁלִישִׁים וְלְיוֹסֵף אָמַר
 מְבֹרַכַת יְהוָה אֶרְצוֹ מִמְּגַד שָׁמַיִם מִפָּל וּמִתְּהוֹם רִבְצַת
 תַּחַת: וּמִמְּגַד תְּבוֹאֵת שְׁמֵשׁ וּמִמְּגַד גְּרֵשׁ יִרְחִים: וּמִרְאֵשׁ
 (* אשדח כתיב סד וקרי מני מלין. ° בניו ק'.

הַרְרִי קִדְסִים וּמִמְגֵד גְּבֻעוֹת עוֹלָם: וּמִמְגֵד אֶרֶץ וּמִלְאָה וּרְצוֹן
שִׁכְנֵי סִנְיָה תְּבוֹא אֶתְּהָ לְרֵאשִׁי וְסִפְרוּ לְקִדְקֵד נְזִיר אַחֲיוּ: כְּבוֹד
שׁוֹרוֹ הַדָּר לוֹ וְקִרְנֵי רֵאשׁ קִרְנֵי בָהֶם עַמִּים יִנְגַח יַחְדּוֹ
אֶפְסֵי אֶרֶץ וְהֵם רַבְבוֹת אֶפְרַיִם וְהֵם אֶלְפֵי מִנְשָׁה: ג וְלוֹבּוֹלָן
אָמַר שְׂמֹחַ זְכוּלָן בְּצֵאתְךָ וַיִּשְׁשֶׁכֶר בְּאַהֲלֶיךָ: עַמִּים הִרְרִי
יִקְרְאוּ שֵׁם יוֹבְחֵי וְזִכְרֵי צֶדֶק כִּי שִׁפְעַת יָמִים יִנְקוּ וּשְׁפָנֵי
טָמְוֵנֵי חוֹל: ס וְלִגְדָא אָמַר בְּרוּךְ מִרְחִיב בְּגַד כָּל־בְּיָא שְׁבוֹן
וְטַרְרָה זֵרֵעַ אֶתְּ קִדְקֵד: וַיִּרְא רֵאשִׁית לוֹ כִּי־שֵׁם חֶלְקַת
מִחֻקֵּק סִפּוֹן וַיִּתֵּא רֵאשִׁי עִם צֶדֶקַת יְהוָה עֲשֵׂה וּמִשְׁפָּטֵי
עַם־יִשְׂרָאֵל; ס ה וְלִדָן אָמַר הֵן גִּיּוֹר אַרְיָה וַיִּנְקֵם מִן־הַבָּשָׂן:
וְלִנְבֻתְלֵי אָמַר נִפְתְּלֵי שְׁבַע רְצוֹן וּמִלָּא בְּרַבְתַּת יְהוָה יָם
וְדָרוֹם יִרְשָׁה: ס וְלֹאֲשֶׁר אָמַר בְּרוּךְ מִבְּנֵים אֲשֶׁר יִהְיֶה רְצוֹן
אַחֲיוּ וְטַבָּל בְּשִׁמּוֹן רְגֵלוֹ: בְּרוּל וְנַחֲשַׁת מִנְעֻלָּה וְכִימוֹדֵד בְּאֶדָּ:
אִין כָּא יִשְׂרוֹן רַב־בִּשְׁמִים בְּעִזְרָה וּבְגֵאוֹתוֹ שְׁחָקִים:

רשות לחתן תורה מרשות ה' הגדול הגבור והנורא. ומרשות
מפז ומפנינים יקרה. ומרשות סנהדרין הקדושה
והברורה. ומרשות ראשי ישיבות ואלופי תורה. ומרשות
זקנים ונערים יושבי שורה. אפתח פי בשירה ובמרה.
להודות להלל לדר בנהורא. שהחנינו וקימנו ביראתו
הטהורה. והגיענו לשמוח בשמחת התורה. המשמחת
לב ועינים מאירה. הנותנת חיים ועושר וכבוד ותפארה.
המאשרת הולכיה בדרך השוב והישרה. המארכת ימים
ומוספת גבורה. לאוהביה ולשומריה בצווי זאהרה.
לעוסקיה ולנוצריה באהבה ובמורא. ובכך יהי רצון מלפני
הגבורה

הגבורה. לתת חיים וחסד וגור ועטרה: לפני סני הנבחר
להשלים התורה. ע"ס 61 לאמצו לברכו לגדלו בתלמוד
תורה. לדרשו להדרו לועדו בחבורה. לזכותו לחיותו
למכסו במכס אורה. לישרו לכללו ללמדו לקח וסברה.
למלטו לנשאו לסעדו בסעד ברורה. לעדנו לפרנסו לצדקו
בעם נבוא. לקרבו לרחמו לשמרו מכל צוקה וצרה.
לתקפו לתמכו לתומכו ברוח נשברה. עמוד עמוד עמוד
דני סני חתן התורה. והן כבוד לא גדול וגורא. ובשכר זה
תזכה מלא נורא. לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה.
ומקומי מצות בתוך עם יפה וברה. ותזכה לשמוח בשמחת
בית הבחירה. ופניך להאיר בצדקה באספקלריא המאירה
בנבוא ישעיהו מלא רוח עצה וגבורה. שמחו את ירושלים
וגילו בה מהרה. שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה
באבלה וצרה. עמוד עמוד עמוד: דני סני חתן
התורה. מרשות כל הקהל הקדוש הזה והשלם התורה:
וקוין לחתן חורה מענה אלהי קדם ומתחת זרעת עולם ויגרש
מפניך אויב ויאמר השמד: וישכן ישראל במחבד עין
יעקב לא ארץ דגות ירוש אף שמיו וערפו טל: אשר יהי ישראל
מי כמיד עם נושע ביהוה מגן עזרה ואשר חרב באורכה
ויבחו איביה לך ואתה על במותימו תדרך: ס ויעל
משה מערבת מואב אל הר נבו ראש הפסגה אשר על פני
ירחו ויראהו יהוה את כל הארץ את הגלעד עד דן: ואת
כל גפתי ואת ארץ אפרים ומנשה ואת כל ארץ יהודה
עד היס האחרון: ואת הנגב ואת הכפר בקעת ירחו עיר
החמרים

דִּתְמָרִים עַד צָעֵר: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר
 נִשְׁפָּעֵתִי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלִיעֲקֹב לֵאמֹר לְיָרְעֶךָ אֶת־נַפְחָה
 הָרֵאִיתִיךָ בְּעֵינַי וְשָׂמָה לֹא תֵעָבֵר: וַיָּמָת שָׁם מֹשֶׁה עַבְד־
 יְהוָה בְּאֶרֶץ מוֹאָב עַל־פִּי יְהוָה: וַיִּקְבַּר אֹתוֹ בְּנֵי בְּאֶרֶץ מוֹאָב
 מִוֶּלֶת בֵּית פְּעוֹר וְלֹא־יָדָע אִישׁ אֶת־קְבָרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה:
 וּמֹשֶׁה בְּרִמְאֵה וְעֹשְׂרִים שָׁנָה בְּמַתּוֹ לֹא־כָּתְתָה עֵינָיו וְלֹא־
 נָס לַחֹה: וַיִּבְכּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מֹשֶׁה בְּעֶרְבַת מוֹאָב לְשָׁלְשִׁים
 יוֹם וַיָּתְמוּ יָמָיו בְּכִי אֲבֵל מֹשֶׁה: וַיְהִי־שָׁעָ בֶּן־נֹחַן מְלֵא רֹחַ
 חֲכָמָה כִּי־סָמַךְ מֹשֶׁה אֶת־יָדָיו עָלָיו וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲשׂוּ בְּאִשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וְלֹא־קָם נָבִיא
 עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כַּמֹּשֶׁה אֲשֶׁר יָדָעוּ יְהוָה פְּנִים אֶל־פְּנִים: לְכָל־
 הָאֲתֹת וְהַמּוֹפְתִים אֲשֶׁר שָׁלַח יְהוָה לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם
 לְפָרְעוֹ וּלְכָל־עַבְדָּיו וּלְכָל־אֶרְצוֹ: וּלְכָל הַיָּד הַזֹּקְקָה וּלְכָל
 הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינָיו בְּלִי־יִשְׂרָאֵל: חוּק

מניחין ס"ת ב' גו' על העמוד וכותבין מ"ש לחתן תור' ומגביהין ועללין ס"ת א' ואח"כ אומרין
 רשות לחתן בראשי' ובמקום שאין להם כ"א ב' ס"ת קורין בראשין וזאת הנכ"כ, וכן בראשי'
 וחזרין וכותבין ס"ת א' וקורין בו למכטיר, וכן הדין בכל זמן שמוציאין ג' ואין להם כ"א שני'.

רשות לחתן בראשית. ראשי המרוצים מנחם ברבי מכיר חוק.

מְרֻשׁוֹת מְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וְשִׁירָה. נוֹרָא עַל כָּל תְּהִלָּה
 וְזִמְרָה. חֲכָם לְבָב וְאִמִּיץ כַּח וְגִבּוֹרָה. מוֹשֵׁל עַל־סֵדְרוֹן כָּל
 יְצִירָה. וּמְרֻשׁוֹת כְּבוֹדָה בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה עֲצוּרָה. רֵאשִׁית
 קִנְיָנָה אֲפִים אֲצוּרָה. בְּרָהּ תְּמִימָה מְשִׁיבַת נְפֶשׁ וּמְחַזְרָה.
 יִשְׂרוֹן נְתָנָה מוֹרְשָׁה לְעַבְדָּה וּלְשִׁמְרָה. מְלַמְדִּיהָ גְאוּנִי
 יַעֲקֹב לְפִתְחָה וּלְסִגְרָה. כְּלִיל הַיָּד גְּשִׁיאַ מְרָבָה הַמְשֻׁרָה.
 יוֹשְׁבֵי עַל מוֹדִין מְשִׁיבֵי מְלַחְמָה שְׁעָרָה. רֵאשִׁי יְשִׁיבוֹת

ראשי

לשמחת תורה

ראשי גולה פוּרְדָּה: וּמְרֵשׁוֹת, חֲבוּרַת צָרְק עֲרָה הַמְּאֹשְׁרָה.
זְקֵנִים וְנַעֲרִים בְּכָל שׁוּרָה וְשׁוּרָה. קְבוּצִים פֹּה הַיּוֹם
לְשִׂמְחַת תּוֹרָה. וְנַעֲצְרִים לְסִים וּלְהַחֵל בְּגִיל וּבְמִזְרָא.
אוֹתָהּ מִחֲבָבִים בְּיוֹם נְתִינָתָהּ בְּהַדְרָה. מִסְלָסְלִים בָּהּ
בְּהַדְשָׁה וְלֹא בִישְׁנָה שֶׁעֵבְרָה. צְמֵאִים לְמוֹץ וּלְהַתְעַנֵּג מְזִיו
יְקָרָה. מִשְׂמֹחַת לֵב וְעֶצֶב מְסִירָה. תְּנַחֲמוּמִיהָ יִשְׁעֵשְׁעוּ
בְּפֶשֶׁם בָּהּ לְהַתְפַּאֲרָה. וְהוֹגִים בְּמִקְרָא וְהַגְדָּה בְּמִשְׁנַת
וּגְמָרָה. רְצִים וּמְבִיאִים טַפְסִם לְבֵית הַעֲתִירָה. וְעוֹשִׂים גַּם
מַעֲשִׂים בְּהַזְהָרָה. לְכֵן גְּדוֹל שְׂכָרָם מֵאֵת הַגְּבוּרָה: עַל
רֵאשִׁים שִׂמְחַת עוֹלָם קְשׁוּרָה. תְּאֵבִים לְרֵאוֹת בְּנֵי בֵּית
הַבְּחִירָה. וּבְכֹנֵס מִכְתִּי דַעַת כָּלָם לְבָרָה. כְּחוֹר הַרִימוֹתֵי
מַעַם תוֹךְ הַחֲבוּרָה. מְצֵאֵתֵינוּ לְבִנְכוֹן לְהַסְבִּירָה. צָרְק וְהַסְד
רוֹהֵף בְּאוֹרֵה יִשְׁרָה. וּנְשָׂאוֹ לְבוֹ וְנִדְכָּה רוּחוֹ לְהַתְעוֹרָרָה.
הַתְחַלָּה וְרֵאשׁוֹן הַיּוֹת לְהַתְחִיל הַתּוֹרָה. וְעֵתָה קוּם יְנִי כִּנֵּס
עֲמוּד לְהַתְאֵרָה. בֵּא וְהַתִּיצֵב וְעֲמוּד לְיוֹמִי וְקָרָא. מַעֲשֵׂה
בְּרֵאשִׁית לְכַבּוֹדוֹ צוּר בְּרָא. עַל זֹאת מִתְפִּיפִין הַתְחַלָּה
לְהַשְׁלֵמָה בְּהַדְרָה. שֶׁד שְׁלֵא יִרְגַל בְּעַם זֶה לְשִׁקְרָה. יַעַן
בְּעֲשִׂית רֵאשׁוֹן לְמַצּוֹה גְּמוּרָה. מִהַרְב טוֹבָה וּמִשְׁפָּרְתָּהּ
יְתָרָה. טוֹב עֵינַי תְּבוֹרֵךְ בְּנִדְכָּתָהּ מְלַעֲצָרָה. וּמִבְּרָכוֹת
בּוֹרֵאָה תְּבוֹרֵךְ יְדָהּ מְלַקְצָרָה. בְּעֵבוֹר שְׁפָל הַמְּכַבֵּד תּוֹרָה
בְּצַפִּירָה. יְהִי גִּוְפוֹ מְכַבֵּד בְּכַח לְהַתְאֵשְׁרָה. מִהַר עֲמוּד עֲמוּד
עֲמוּד יְנִי כִּנֵּס חֲתָן בְּרֵאשִׁית בְּרָא. מְרֵשׁוֹת הַקָּהֵל הַקָּדוֹשׁ
הַיּוֹה לְבָרָךְ אֵל גְּדוֹל וְנוֹרָא. אֲמֵן יַעֲנוּ אַחֲרֶיךָ הַכָּל מְהֵרָה:

בראשית

פיתחין ס' ת שני וקורין לחתן בראשית .

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ : וְהָאָרֶץ
 הָיְתָה תְהוֹמוֹת וְחֹשֶׁךְ עַל-פְּנֵי תְהוֹמוֹת וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת
 עַל-פְּנֵי הַמַּיִם : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי-אֹר וַיְהי-אֹר : וַיֵּרָא
 אֱלֹהִים אֶת-הָאֹר כִּי-טוֹב וַיְבַדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין
 הַחֹשֶׁךְ : וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה
 וַיְהי-עֶרֶב וַיְהי-בֹקֶר יוֹם אֶחָד : פ

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי רְקיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהי מְבַדֵּיל בֵּין מַיִם
 לְמַיִם : וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת-הַרְקִיעַ וַיְבַדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר
 מִתַּחַת לְרְקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לְרְקִיעַ וַיְהי-כֵן : וַיִּקְרָא
 אֱלֹהִים לְרְקִיעַ שָׁמַיִם וַיְהי-עֶרֶב וַיְהי-בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי : פ

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל-מְקוֹם
 אֶחָד וַתֵּרָאָה הַיַּבְשָׁה וַיְהי-כֵן : וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבְשָׁה
 אָרֶץ וּלְמְקוֹהַ הַמַּיִם קָרָא יַמִּים וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי-טוֹב :
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּדְשֵׂא הָאָרֶץ דָּשֵׂא עֵשֶׂב מְזֻרֵעַ וְרֹעַ עֵץ
 פְּרִי עֵשֶׂה פְּרִי לְמִינֹו אֲשֶׁר זֶרְעוּבוּ עַל-הָאָרֶץ וַיְהי-כֵן :
 וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דָּשֵׂא עֵשֶׂב מְזֻרֵעַ וְרֹעַ לְמִינֵהוּ וְעֵץ עֵשֶׂה-
 פְּרִי אֲשֶׁר זֶרְעוּבוּ לְמִינֵהוּ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי-טוֹב :
 וַיְהי-עֶרֶב וַיְהי-בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי : פ

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי מְאֹדֶת בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַבְדִּיל בֵּין
 הַיּוֹם וּבֵין הַלַּיְלָה וַהֲיוּ לְאֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וּשְׁנָיִם :
 וַהֲיוּ לְמְאֹדֶת בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל-הָאָרֶץ וַיְהי-כֵן :
 וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת-שְׁנֵי הַמְּאֹדֶת הַגְּדֹלִים אֶת-הַמְּאֹדֶת
 הַגְּדֹל לְמַמְשַׁלֵּת הַיּוֹם וְאֶת-הַמְּאֹדֶת הַקָּטָן לְמַמְשַׁלֵּת
 הַלַּיְלָה

הַלֵּלָהּ וְאֵת הַכּוֹכָבִים: וַיִּתֵּן אֲתָם אֱלֹהִים בְּרַקיעַ הַשָּׁמַיִם
 לְהָאֵיר עַל־הָאָרֶץ: וְלִמְשַׁלׁ בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה וּלְהַכְדִּיל בֵּין
 הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־
 בֹקֶר יוֹם רִבְעִי: פ

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרְצוּ הַמַּיִם שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף יְעוֹפֵף
 עַל־הָאָרֶץ עַל־פְּנֵי רַקיעַ הַשָּׁמַיִם: וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־
 הַתַּיִנִּים הַגְּדֹלִים וְאֵת כָּל־נֶפֶשׁ הַחַיָּה הַרְמֵשֶׁת אֲשֶׁר
 שְׂרְצוּ הַמַּיִם לְמִינֵהֶם וְאֵת כָּל־עוֹף כָּנָף לְמִינֵהוּ וַיִּבְרָא
 אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיְבָרֵךְ אֲתָם אֱלֹהִים לֵאמֹר פְּרוּ וּרְבוּ
 וּמִלְאוּ אֶת־הַמַּיִם בַּיַּמִּים וְהָעוֹף יִרֶב בָּאָרֶץ: וַיְהִי־עֶרֶב
 וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם חַמִּישִׁי: פ

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בַּהֵמָה
 וּרְמֵשׁ וְחַיֵּית־וְאָרֶץ לְמִינָהּ וַיְהִי־כֵן: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־
 חַיֵּית הָאָרֶץ לְמִינָהּ וְאֶת־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְאֵת כָּל־רֶמֶשׂ
 הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
 נַעֲשֵׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ וַיִּרְדּוּ בְדִגַּת הַיָּם וּבְעוֹף
 הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הַרְמֵשׁ הַרְמֵשׁ עַל־
 הָאָרֶץ: וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצַלֵּם אֱלֹהִים
 בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם: וַיְבָרֵךְ אֲתָם אֱלֹהִים
 וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ וּכְבַשְׁתֶּם
 וּרְדוּ בְדִגַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיָּה הַרְמֵשֶׁת עַל־
 הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נִרְחַמְתִּי לָכֶם אֶת־כָּל־עֲשׂוֹ
 זֶרַע זָרַע אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וְאֶת־כָּל־הָעֵץ אֲשֶׁר־
 בּוֹ פְרִיעֵץ זָרַע זָרַע לָכֶם יְהִי־לָאֲכֹלָהּ: וּלְכָל־חַיֵּית־הָאָרֶץ
 וּלְכָל

וּלְכַל-עוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכָל רוֹמֵשׁ עַל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר בּוֹ נַפְשׁ חַיָּה אֶת-כָּל-יֶרֶק עֹשֶׂה לְאֹכְלָהּ וַיְהִי-כֵן: וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת-כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד וַיְהִי-עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי: פ

וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל-צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבַּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת-יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר-בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

מתיים ס"ח ג' על העמוד וזומרים חצי קריש על שלשם, וענבים וגוללים ס"ח שני, ופותחים ס"ח ג' וקולאים למפטיר נפ' פינחס:

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תַּהְיֶה לָכֶם כָּל-מְלֹאכְתֵּי עַבְדְּךָ לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם עֲלֵהּ אִשֶׁה רִיחַ נִחַח לַיהוָה פֶּר אֶחָד אֵיל אֶחָד כַּבָּשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שְׁבַע תְּמִימִים: מִגִּתְתֶּם וּגְסָבֵיהֶם לֶפָר לְאֵיל וּלְכַבָּשִׂים בְּמִסְפָּרָם בְּמִשְׁפָּט: וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלֶּבֶד עֲלֵת הַתָּמִיד וּמִגִּתְתָּהּ וּגְסָפָה: אֵלֶּה תַעֲשׂוּ לַיהוָה בְּמוֹעֲדֵיכֶם לְבַד מִזֹּדְרֵיכֶם וּגְדֻבְתֵיכֶם לְעֹלֹתֵיכֶם וּלְמִגִּתְתֵיכֶם וּלְגְסָבֵיכֶם וּלְשֵׁל מֵיכֶם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּכָל אֲשֶׁר-צִוָּה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה:

מי אנך. ופגנבים וגוללים. כשנניבים כס' מניסין נגד ככתב של ס"מ ואומרים: וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל על פי ייבד משה: עין תיים היא למחוקים פה ותומכיה קאשר: דרביה דרבי נעם וקל נתיבתיה שלום: אך ימים בימינה בשמאלה עשר וקבוד: יי ספז למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר:

קום קריאת ההפסדה ואחר אמר הגולל יצק המפטיר נרכה זו.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר

בְּחַר בְּנְבִיאִים מִזְבִּים וְרָצָה בְּדַבְרֵיהֶם
 הַנְּאֻמִּים בְּאֵמַת בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַבּוֹחֵר
 בַּתּוֹרָה וּבְמִשְׁהַ עֲבָדָיו וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ וּבְנְבִיאֵי
 הָאֵמַת וְצַדִּיק:

נ"ק ל' אומרים קודם קריאת הכפטרס אשרך, וסקכל סוכס נסוף כל חרות.

הפיוט הזה הוא שיר כללי ומרובע ושקול על ס' תנועות ויחד ותנועה בכל
 טור וטור, וזהו עשוכת ונעלה כחמד השירים, וחמוס בו א ב ר ה ס.

הדוקרים עליו שקרים

לא האמינו באהים. אשרך.

הוא הזריר לוחות שתים

ובעת תעיתי במעלי

אך בעים יום פעמים

לא אכל לחם בשלי

איה אכל לחם ומים

אשתה פי נאסף פלילי

שפרש לי סוד אמרים

שאמר לו האלהים

ובמותו ברה ישרים

ויברך אותם אלהים. אשרך

מה נכבד מפקד ומדרש

דת היתה אמון בשחק

הזרישה ענו וירש

הזר מדור קרוב למרחק

ויסוד השם המפרש

על ספר אלה שמות חק

ויקרא סוד הספרים

וידבר אתו אלהים

דבר אלה הדוקרים

ובראשית ברא אהים. אשרך.

ויהי

אשריה הר העברים

על ההרים הנכבדים

ענו בה טבחר קברים

הקבר איש האלהים:

בלכבי לבה וכף אף

על מות ציר נאמן אשר לא

קם עוד במזהו ומלאך

נראה מתוך הסנה לו

בוער באש הסנה אף

לא אבל עצמו וחילו

ויזאל ענו להרים

ויקרא אליו אלהים

הסתיר פניו היקרים

מהביט א האלהים. אשרך.

רב מופתיו אף באמונה

אל חי עצמו בעצמה

הוא הנחיל דת נאמנה

דת מלא דעת וחכמה

כבד מזריה, ואל נא

תשאל איה היתה ובמה

הנפלאים הזכורים

למה יקצוף האלהים

בַּיָּמֵינוּ יִהְיֶה אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה
 אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נֹון מִשְׁרַת מֹשֶׁה לֵּאמֹר: מֹשֶׁה
 עֲבָדִי מֵת וְעַתָּה קוּם עֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה
 אַתָּה וְכָל־הָעָם הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי
 נָתַן לָהֶם לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: כָּל־מָקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ
 בְּפָרְגְלֶכֶם בּוֹ לָכֶם נִתְּתִיו כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־
 מֹשֶׁה: מִהַמְּדָבָר וְהַלְבָּנוֹן הַזֶּה וְעַד־הַנְּהַר יֵי
 הַגְּדוֹל נְהַר־פָּרַת כָּל־אֶרֶץ הַחַתִּים וְעַד־הַיַּם
 הַגְּדוֹל מִבּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ יִהְיֶה גְבוּלְכֶם:

לא

א ויהי אחרי מות משה, כל מקום שאל' אחרי מופלג, אחרי שחמו ימי כני אהל
 משה כדכתיב ויבכו שלשים יום ויחמו ימי כני אהל עש וגו' והי' זה שנענה בניסן
 אז ויאמר ה' א' יהושע ולא קודם לכן כי אין השכינה שורה על אהל ועל עגב כמו
 שאז"ל, אהל שליחת המרגלים והלווי לכני גד וכני ראובן ה' בחוק ימי אהל כמו
 שיבאר במה שיבוא. ודקדוק מלת ויהי ועלת אחרי מבוואל היטיב כפי' רד"ק.
 בן נון, כל הושע ויהושע בן נון הב' בחירק, וכן אגור בן יקה (משלי ל א), אם
 בן הכות הרשע (דברי' כה ב) שכן לילה ה' וכן לילה אהל (יונה ד י) ארבעתס
 בחירק אהל בן אורי בן סור, בן פלת, בן זרח בן עבד, אבנר בן נר, וכל דומיהן
 הדבוקים דביקת ענין עד שיוכן מניכס מלת של החסרה כולם בסגול. ב טסה עבדי,
 שעליו נגזר שלא יעבור את הירדן מת ועתה קום וגו'. להם, לכני ישראל, תוספת נאור
 כמו יביאה את תרומת ה' (שמו' לה ה) ותראהו את הילד (שם צו). ב כל מקום אשר
 תדרוך וגו', בדריכה בעלמא פגי איהא קווי לבס לאחזה. ד מהמדכר וגו', העיקר
 כפי' רש"י כאן ולקמן סי' י"ג, ומלת הוה שנתקאו בו המפרשים אינו מחובר עם
 והלכנון אלפניו כ"א עם מהמדכר אלפני פניו, דוגמת ספר התורה הוה שפסוק ח'.

א אנהך דעט חבועטען משה', דעו קענעלעטע: גמטטעו, טפרחך גמטטע לוי יהושע
 יקהו כון' ג, דיענער משה', ויח ספאגט: ב, היין קענעלט משה חייט טפרט,
 מחל' דך כון חוץ חוזר ליעהע חיבער דען ירדן הין, דוח חוזר דיענעו
 יחטוטליכע ספאק, חין דחו' זמך, וועלכעו חיק מיהגען — דען קינרערן
 ישראל' — מייגעבע, ג יערען פרט, דען דיח זקהלע חירענע פוסענע
 בעטרעטען וייר, החכע חיק חייך געטעניקט, ויח חיק משה פערטרפחענע.
 ד ספון דער ווייטע היער חוזר דעט לכנון, בוי לוי יענעט גרחסען טטרחהע,
 דעט טטרחהע פרת — דחו: גמלע זמך דער חתים — חוזר בוי לוי
 גרחסען ווערע, ויח דיח זקנע חוטערנעהט, זמלן מיערע גרענלע זיין.
 כינעחמד

ה לא יתיצב איש לפניך כלימי חייה באשר הייתי
 עם משה אהיה עמך לא ארפקך ולא אעזבך :
 חזק ואמץ כי אפה תנחיל את העם הזה את-
 הארץ אשר נשבעתי לאבתם לתת להם :
 רק חזק ואמץ מאד לשמר לעשות בכל-
 התורה אשר צוה משה עבדי אל תסור ממנו
 ימין ושמאל למען תשכיל בכל אשר תלקה :
 ה לא ימוש ספר התורה הזה מפיה והגית בו

ה לא חרפך, לא אחז לך רפיון מלהחזיק בידך. עיני פי ראי' ז'ל דברים ד' לא' וסס
 פראטיו. ו חזק, החזק על מעמדתך לכלמי היות ירא וחוד. לזיס טעיק. ואמץ,
 המחמץ והשדל להשיג הנרצה בכל עאמטי כחך, גם בשמירת הטויות והזהרות יכמרך
 חזק וחומץ להיותו כלחם טלחמת היכר וכמו שזו' ל כפרק חין עיטיון ד' לריכוי חזוק,
 תורה וע"ז תפלה וד' וכו', וזכו טעם חזק ואמץ הכח כפסוק הסמוך; ובתרגומי
 האשכנזי כחתי במלות הנופלות גם הן על שני העניני. ואפ"י, קעון ככ"י של כ"ז
 וכן עקר בי איכנו טן פתחין דספרא לא נשמרת ולא נשמעו המקרא לר"י בן זלעט,
 ומה אנטער עליה בגליון כ' פתח ויאמר דוד, ככון הוא אלא שנהרס טעושו שהוא חזק
 ואמץ כפסוק הסמוך. ו רק חזק ואמץ וגו', מה שאמרתי לך כי אתה תביא הוא רק
 נחמתי אתחזק ותחמץ בתורה כי אז תלליח. ססנו, כתיב נמסרה שזה חד טן
 שזה דס כירין ממנה ובתיבין טעני, ור"ל שהסברה גזרת עליהם זיהיו כתוכים
 ממנה לולי הקבלה האומרת כהדיח דבתיבין טעני, ולכן חל עלינו חובת נאור
 אמתה כוונת הנבואה הכותבת כן, ויאמר רד"ק שהכיוונו שג על משה ופירושו
 מדרכו הטובה או פירושו טעמו מספר התורה ואע"פ שלא זכר הספר הכה זכר
 התורה עכ"ל; ושני הפירושים לא יניחו דעת המתקשה, והנראה ככון שהכיוונו
 שג על מלת ככל התורה שזעשו כלל התורה כי מלת כל גם דבר הוא
 כלל, זכר נחמתי זה נצונו כתיאורי לש' מאזני לשון עברי ככ"א' ע"א. ח ספר
 התורה הזה, עיין ט"ז כבכנת המקרא לחומש טודע לנינס כס' דברים כ"ט כ'.

ה כי עמך וקול דיר וידעו טענתן קחננו, וקחננו דוח ועבדו; ויח
 חך. ויט משה וימר, ויולו חך חזק ויט דיר ויין, דיר יצח וייעב. חחך
 עכ"ל ויעהט, דך ניח פערלחטטן. ו ויח טטחכהחטט חכה כעהחרהחך?
 דט דוח וקולט דיעונו פחך חין דמו וכה חייכעטעטעו, ועולבטו חך
 חיהרעו עלטערן לוגעסווחרעו, חיהרעו חייכלוגעטעו. ו ויח כור טטחכה
 החטט חוכר כעהחרהחך, כעהחטט, גענויה לו חחפרעו כוך דער זעהרע,
 דוח דיר ויין קעכט משה עופפחחחחח! וייעט ניכט דחחחחח וועדער רעכטו
 כך ליקר, דחחחח דוח גליקליך וייוט חין דיינעט גחלעטן ווחרעו. ח חחחח
 ניח דוח זעהרע דיעונו כולו חויו דיינעט אונדע וייעטען; חחחח ויח דיינע
 כעסחחחחחחח

יזמם ולילר למען השמר לעשות ככל-
 הפתוב בו כי אז תצליח את דרכך ואלו
 תשכיל: הלא צויתך חוק ואמץ אל תערץ
 ואל תחת כי עמך יהוה אלהיך בכל אשר תלך:
 כאן מסיימים הספרדים ויצו יהושע את שוטרי העם
 לאמר: עברו בקרב המחנה וצוו את העם
 לאמר הכינו לכם צדה כי בעוד שלשת ימים
 אתם עברים את הירדן הזה לבוא לרשת
 את הארץ אשר יהוה אלהיכם נתן לכם

תלית את דרכך, פעל ואלא, תסנב שתי דרכך ללחה שנגיע בה למחוז
 חפץ ענלי היות מכאולים על הדרך הטעככים אותך והוא על' וכלחו
 הדרך (ע"כ יט יח). וזה תשכיל, באמצעות התורה המיישרת הנהגתך
 להצגת התכלית. ט הלא לזיתך, ל' זירונו כמו ואלונו (דברי לא יד)
 שפי' רש"י ואזונו, וטעמו הלא חכמי הוא המורוץ כי עמך חמי לכן אל
 תערזן ואל תחת. י אצורי העם, המצויים על העם להכריחם למצוות
 הזוכט ל' התאים מצטרו בארץ לחיוכ ל"ח ל"ח, ויא' שהם כותבי השטרות
 על' שטר חוב הירוע כדברי רז"ל גם זה מצטרף המצויים הים. יא' לדה,
 כל דבר הדרך לדרך. כי בעוד שלשת ימי. אדרי שאלונו בעוד שלשת ימים
 נאל פרעה את לאשך וכתוב גבי' יהי כיום הלשי' וישא פרעה את ראש
 (בראשית מ יט), ידענו כי טעם בעוד נטרם עוד שלא יעבור זמן כך עד
 שיהיה זה, לכן חין טעם לפי' אני של רלכ'ג ולפי אחרתכל ונפרט לפי
 הטסופר בם' הישר כי לא שנו המרגלים כי אם מקץ שבעת ימים, ועיקר
 כמו שפי' רש"י ורד"ק לקטן כי שמו המרגלים בתוך ימי אכל משה ה', ומה
 שדוקה להרי'א, אז"כ למה ספרה הכנולה ב' בעניינים האלו שלא על מדר ומנים
 והקדימה המאוחר אל הקודם? חכמה קויא כלל לעקר מדקדק ל' עברי כמו

בעספתיוגוג ויון טחג חוגר נחלט, דחמים דוח בעדחלט זיגט וג'
 המרבען בוך דעס גחלנט. חואסחנג חיהרער פֿרטרירעט; דחו געלונגט
 דיר דין ומוכרען, דחו בייט דוח גליקקינד. ס ומוחרוק, חיד בעפעעהע
 דיר, ייח שטחנהדחעט חוגר בעהמרוק, פורטלונ חוגר חונערטרקקען,
 דען זייט דיר חייט דער עויגע, דין גחטט, מווענטהחובען, ויך דוח געהוט.
 י היערנין בעפעעהל יחוצע דען פֿחוקיחויפֿועהערן, ויח פֿחאגט: יא, געהט דורכ':
 ומוגר חוגר ערטדילט דעס פֿחוקע פֿלוגענערן בעפעעהל: פֿערועהעט
 חיד ויח חונדפֿררמטה! דען נך דרייען טחגען זיעהט חיהר חיבער דען ירדן
 היער, יענען ויח בעייטן: לזעהויען, וועלענע דער עויגע, חיעער גחטט, חיד
 לנן

יִרְשָׁתָהּ: וְלֹרְאוּבְנֵי וְלִגְדֵי וְלַחֲצֵי שִׁבְטֵי הַמִּנְשֵׁה
 יִאָמֶר יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר: זְכוֹר אֶת־הַדְּבָר אֲשֶׁר
 צִוָּה אֲתֶכֶם מִשָּׁה עֶבֶר־יְהוֹרָה לֵאמֹר יְהוָה
 לְהִיבֶכֶם מִנִּיחַ לָכֶם וְנָתַן לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת:
 יִדְּנִישִׁכֶם טַפְּכֶם וּמְקִנֵיכֶם יֵשְׁבוּ בְּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן
 לָכֶם מִשָּׁה בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן וְאַתֶּם תִּעְבְּרוּ חֲמִשִּׁים
 לַפְּנֵי

שיבאר בסמוך. יב ולראובני ולגדי וגו', לפי הילוך המליצה נסיפור העניינים
 הנפרדים בנושא והם מדורים בזמן ה' לו ליבתוח ויאמר יהושע לראובני
 ולגדי וגו', מאי ולראובני ולגדי אמר? שאמר להם כבר קודם המעשה
 המסופר לפניו, דוגמת ואל משה אמר, ואל הזקנים אמר (שמות כד) שאמר
 להם כבר (*plusquamperfectum*) כמו שפירש' ז"ל, וזה עיקר פשוטו
 למדקדק ל"ע, והוא הסדר הכהוג נסיפורי העניינים בכל המקרא, וכבר הארכנו
 בבואר ענין זה בפירושו אלל והאדם ידע את חוב אשתו (בראשית ד' ח) תראנו ע"ס,
 ועל דרך זה תרגמנו, לכן פרשת בני גד ורואונן ומעשה שלוח המרגלים נדבקים
 בהילוך הל' במשפט עד ויהי מקלה שלשת ימים וגו' שפירש' ג' שאז חזר
 למקום שפסק, והנה פתח הספר עם ויהי אחרי מות משה וגו' כי זה דבוק
 אל סיום התורה ויתמו ימי בני אכל משה, והיינו נ"ו בניסן שהוא סיום השלשים
 מן ז' אדר, והכי איתא במדר עולם פ"י כי בסוף השלשים היה דבר ה' אל יהושע
 בכל ענין הפרשה ובכלותו זה שב לספר מה שנעשה תוך ימי אכלו והיינו
 הלוויי לבני גד ורואונן שעלו נלטווה מפי משה במדבור בסוף פ' מטות,
 ושלוח המרגלים, וכדי להעמיד אותנו על אמתת העניינים ומדר הזמנים שבה
 בלאונו לאמר ולראובני ולגדי וכדאמרן, ובה נתישנו הפסוקים ונמלטו מספקות
 רבות שנסתפקו בהם המפרשים; עיין עליהם. יג זכור, שם הפועל שהפעל
 בכחו כמו זכור זכור, וכל ל' זכירה עונה על ימים שעברו. אשר לזה איתכם
 משה וגו', רומז על הבתוב בסוף פ' דברים ואלו איתכם צעת הריא לאמר ה'
 אלהיכם נתן לכם וגו', חלוצים תעברו וגו', רק כשיכם ועפכם וגו' עד אשר
 יביא ה' לאחיכם ככם וגו'. והלוויי הואת נח לבני גד ובני ראובן כמו שפירשו
 שם רש"י וראש"י. יד חמשים, ח"ו לכן הלש' לריד להיות רפה וכו"ה נכ"י.

נתן ערבטהיין חייגיבט". יב לו דען טטתאמען ראובן חונד גד חונד
 דען החלובטן. סטתאמע טנעע הטטטע יהושע פתאגעברעו געספרתקען:
 יג, ערמיכנערט חייך, ויחי משה, דער קנעכט גחטטעו, חייך בעפתהלען
 המט. נתחילך: דער עוויגע, חייער גחטט, פערשפאלעט חייך רודע
 חונד רייטט חייך דיענע: לחנד חייך. יד חייערע ווייבער, געניידע חונד
 פיעה וויינען חייך לחלע, דח: חייך משה חיינגעבען דיעווייט: דען ירדן; ;
 חיהר חבער וויסט בעוועפאלעט פתח חייערן ברידערן ליעהן — חלע קריעג;
 העלרען

לפני אחיכם כל גבורי החיל ועזרתם אתם: ער^{טו}
 אשר יניח יהוה לאחיכם ככם וירשו גם המה
 ארצה ארץ אשר יהוה אלהיכם נתן להם
 ושבתם לארץ ירשתכם וירשתם אתה אשר
 נתן לכם משה עבד יהוה בעבר הירדן מזרח
 השמש: ויענו את יהושע לאמר כל אשר^{טז}
 צונו נעשה ואל כל אשר השלחנו נלך:
 ככל אשר שמענו אל משה בן נשמע אליה י
 רק יהוה יהוה אלהיך עמך כאשר היה עם
 משה: כל איש אשר ימרה את פיך ולא י
 ישמע את דבריך לכל אשר תצונו יומרת
 רק חוק ואמץ:

ברוך

בו אשר נתן, טעמו ככל אשר נתן. טו ויענו, כספרינו כו"ק, וככ"י במרכס במשפט,
 ואם כלין עם ספרינו יתכן של ענו הם בעצמם אבל טעו הפענה כפי אליה.

העדר — חוכר מיהלען ביוחסטעהו, טו ביו דער עוויגע, זך ויח חייך,
 חייך חייערן ברדערין וירד רהע פערטמפלט המבעו, ביו חייך יח חייס
 בעויטלט דעו זמערע ויין ווערדען, דמן דער עוויגע, חייער גחטט,
 מיהלען מייגובט; דמן קעהרט מיהר נמך דעס זמער חירענו ערבענו
 לזריקק חוכר נעהוט עו חין בעויטן, זחעילע חייך טעה, דער קנעכט
 גחטטעו, מייגעגעבעטן דיעזייטע דעו ירדן, געגען זמנענחויפגחג" טו
 היערויף גחטטווערטעטען יח דעס יכוע חוכר ספרחלען: ,חללעו, וזו דוח
 חוכו בעפמהלען, וחללען ויר טהון חוכר געהו, וזמחין דוח חוכו סיקקען
 וירוט! יז פחלוגי זך, ויח ויר דעס טעה געהמרכט, וחללען ויר חייך
 דיר געהמרכען — וייו נור דער עוויגע, דיין גחטט, חייך זך ויט דיר,
 ויח ער ויט טעה וזמר! — יח ווער יך דייטעס חוכרע וידערעטעו
 לען חוכר דייטען וחמרטען בייח חירגענד מייטעס בעפעלעט ניכט געהמרכען
 וירד, דער וחלל דעו טערדען ויין! נור טמנהמקסט חוכר בעהמרויך!"

הפטי"ר ינ"ך ברכות ספרות.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם צור כל העולמים
צדיק בכל הדורות האל הנאמן האומר ועושה המדבר
ומקים שכל דבריו אמת וצדק: נאמן אתה הוא יי אלהינו
ונאמנים דבריה ודבר אחד מדבריה אחר לא ישוב ריקם
כי לא מלך נאמן ורחמן אתה. בא יי האל הנאמן בכל דבריו:

רחם על ציון כי היא בית חיינו ולעלובת נפש תושביע
במהרה בימינו. ברוך אתה יי משמח ציון בבגיה:

שמחנו יי אלהינו באליהו הנביא עבדך ובמלכות בית
דוד משיחך במהרה יבא ויגל לבנו על פסאו לא ישוב
ולא יגחלו עוד אחרים את כבודו. פי בשם קדשך נשבעת
לו שלא יכפה גרו לעולם ועד: ברוך אתה יי מגן דוד:

על התורה ועל העבודה ועל הנביאים ועל ליום השמיני
הג העצרת הוה שנתת לנו יי אלהינו לששון ולשמחה
לכבוד ולתפארת. על הכל יי אלהינו אנחנו מודים
לך ומברכים אותך יתברך שמו בפי כל חי תמיד לעולם
ועד. ברוך אתה יי מקדש ישראל והומנים:

אשרי יושבי ביהמ"ק עור יהללוך סלה:

אשרי העם שפכה לו אשרי העם שיי אלהיו:

תהלה לדוד ארוממך איהי המלך ואברכה שמו לעולם
ועד: בכל ליום אברכה ואהללה שמו לעולם ועד: גדולי
ומהלל מאד ולגדלתו אין חקר: דור לדור ישבח מעשיך
וגבורתיך יגידו: הדר כבוד הודך ודברי נפלאותיך

אשיחה

אֲשִׁיחָהּ: וְעִזּוּבוֹרֵי אֲתִיקָה יֹאמְרוּ וְגִדְלוֹתֶיךָ אִם סָפְרָתָה: זָכַר
 רַב־טוֹבֶיךָ יִבְיָעוּ וְצִדְקָתֶיךָ יִרְגְּנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יְיָ אֲרֹךְ אַפְּיִים
 וְגִדְלוֹל־חֶסֶד: טוֹב יְיָ לְכָל וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְיָ
 כָּל־מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֵיךָ יִבְרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתֶיךָ יֹאמְרוּ
 וְגִבּוֹרָתֶיךָ יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעַ לְבָנֵי הָאָדָם גִּבּוֹרֹתַי וְכִבּוֹד הַדָּר
 מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתֶיךָ מַלְכוּת כָּל עֲלָמִים וּמַמְשַׁלְתֶיךָ בְּכָל־
 הַיָּמִים וְהַיָּמִים: סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל־הַנְּפֹלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינֵי
 כָּל אֱלֹהִים יִשְׁכְּרוּ וְאֲתָהּ נוֹתֵן לָהֶם אֶת־אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פֹּתֵחַ
 אֶת־יָדֶיךָ וּמַשְׁבִּיעַ לְכָל־חַי רִצּוֹן: צַדִּיק יְיָ בְּכָל־דְּרָכָיו וְחֶסֶד
 בְּכָל־מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְיָ לְכָל־קֹרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ
 בְּאֵמֶת: רִצּוֹן יִרְאֶוּ יַעֲשֶׂה וְאֶת־שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם:
 שׁוֹמֵר יְיָ אֶת־כָּל־אֲהַבָּיו וְאֶת־כָּל־הַרְשָׁעִים יִשְׁמֹד: תְּהַלֵּת
 יְיָ יִדְבַר פִּי וַיְבָרֶךְ בְּלִבִּי שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעַד:
 וְאַנְחֵנוּ נִבְרַךְ יְהִי מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

ומעמידים ג' הס"ח על השולחן ואומרים אשר בגלל אבות וכו'.
 ראיתי כתוב בס' הענהיג לחנן הירחי בסדר התג ס' ס"ח ו"ל: "ואמר רב
 עמרם, ולאחר שמשפיעים בנכח מנרבין ב"ח" ח"ע"ה אשר בגלל אבות בניס וכו'
 עד פתחו פיהם ואמרו ה' ימלוך לע"ו ב"ח"י כותן המורה. וא"ב זו יש שמשפיעים
 אותה, אך רבינו סעדיה חמר שאין נכון לגמרה, שיש בו תוספת דברים שאינם ראוי'
 לחמס, ולא יתכן לחמר ברכ' זו ולא הזכרת השם ומלכות שלל הזכרה זו
 בתלמוד. ואין לקנוע ברכה זו אלא מה שקנעו הס, וכן נוכח בני ישראל לחמרו
 בלא ברכה כלל, חב"ן. ע"ל. ואין נוהגים לסיים הא"ב כול' וכלא ברכה תחיל' וסוף.
 אֲשֶׁר בְּגִלְל אָבוֹת בְּנִים גִּדְּלוּ, וּבְעֵבוֹרֵם תּוֹרָה נָתַן.
 בְּגִלְגָּלֵי רוּחַ יְיָ נִגְלָה, בְּמִלְאֲבֵי צְבָאוֹת אֲלֵפֵי שִׁנְאָן. גִּבּוֹר
 עַל גְּאִים אֱלֹהֵי אֲדִיר, קָרָא לְמֹשֶׁה לְקַבֵּל לוֹחֹת. דְּבָרֵי
 אֲשֶׁר בְּגִלְל אָבוֹת וּבְעֵבוֹרֵם תּוֹרָה נָתַן, כ"כ כ"י ודפוסים ישנים נעזיבת טלת
 השם. במלכתי לנחית וכו', ע"ה רכנ אהים רבותים חלפי שנאן (תהלים סז יח).
 23 X כ"ב (Tom 9.)

אַ חַי שְׁמַעָה הָאָרֶץ, וְעַמּוּדֶיהָ יִתְפַלְצוּן. הָטָה שְׁמַיִם
 וַיִּרְדּוּ, וַיִּרְכַּב עַל כְּרוֹב וַיִּרְא עַל כַּנְפֵי רוּחַ. וַיֵּצְאוּ דְבָרִים
 מִתּוֹךְ הָאֵשׁ, וַיִּתְחַקְּקוּ עַל לִוְחוֹת הָאֶבֶן. וּמִירוֹת אָמְרוּ
 כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים, שׁוּפֵר תִּקְעוּ בְּשִׁמֵי מָרוֹם. תִּרְדֶּה לְבָשׂוּ
 כָּל בְּנֵי עֲשׂוֹ, כִּי מוֹשְׁעִיר יִי זָרַח. טָפְחוּ כָּלֶם בְּנֵי יִשְׁמַעֵאל,
 כִּי מִפָּאֶרֶן יִי הוֹפִיעַ. יִמִּין יִי טַפְחִים בְּלוֹחוֹת, וַיִּמִּין מֹשֶׁה
 טַפְחִים בְּלוֹחוֹת. כִּי אֶרֶךְ הַלּוֹחוֹת שְׁשֹׁה טַפְחִים, וְטַפְחִים
 מִפְּרֵשׁ בֵּין יָד לְיָד: לֶךְ מֹשֶׁה וּשְׁמַח בְּגִדְלָתְךָ, כִּי אֵין
 כְּמוֹךָ בְּכָל הַנְּבִיאִים. מִי עָלָה שְׁמַיִם לְתוֹךְ הָעֵנָן. וּמִי
 רָאָה תְמוֹנַת אֱלֹהֵינוּ. מֹשֶׁה עָלָה לְתוֹךְ הָעֵנָן. גַּם הוּא רָאָה
 תְמוֹנַת אֱלֹהֵינוּ. נָשִׂיא נְשִׂיאִים הָיָה מֹשֶׁה רַבְּנוּ. אָב
 לְחַכְמִים וְרֹאשׁ לְנְבִיאִים. סָגַר הַיָּם בְּהַפְלָתוֹ. וְעַל־יָד
 שְׁלוּחוֹ חֲרוֹן אַף הָשִׁיב. עָנָה יִי וְאָמַר לְעַמּוֹ. אָנֹכִי יִי
 אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם (וּפְדִיתִיךָ) מִבֵּית
 עַבְדִּים. פָּתְחוּ כָּלֶם פִּיהֶם וְאָמְרוּ יִי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:
 צַעַק מֹשֶׁה צָעָקָה גְדוֹלָה וּכְרָה, בְּשַׁעָה שְׁאֹמַר לוֹ הִקְדַּשׁ

ועמודיהם תפוצצון, חיי"ט"ו. ה' שמי' וכו', ע"ה ויש שני' וירד וערפל תחת רגליו.
 וירכב על כרוב ויעוף וירא על כנפי רוח (תהלים יח). ויתחקקו, הדברים התחקקו
 ע"מ' על הלווחות. טפח, הכובץ על כף. יעין ה' טפחים בלווחו'. דע כי בכל כתיבי יד
 חזר לי גם בכל ספרי הדפוס הגירסא יעין ה' טפח בלווחות, וכרוך לו טחא הטעית
 היה טענת הסופר הרחוק וכשזרעב ח"ט ככל ההעזקות, והגירס' הנכונה טפחים,
 ובן ח"י נהדיל בשמי' רעה פ' כ"ח וב' מ'זו"ל, מהיכן נעל משה קרני ההוד? ר' דרכי'
 הכהן נסר ר' שמואל ח"ט הלווחות ה' ארבעה טפחי' ורחקן טפחי' וה' טפח לווחו
 בטפחים והטענה בטפחים וטפחים נאמטע וכי'. עכ"ל. ובן ח"י נירושלמי דתענית
 פ"ד גם בתנחומא סוף פ' כי הטח גם טילקוט הלווחו' ארבע טפח ורחקן טפח וה' טפח
 עזויק טפחי' וטפחים והקנ"ה טפחי' וטפחים רוח נאמטע עכ"ל, ומה
 נגרם נקום אחד רחקן טפח ונעקום אחד רחקן טפח, עיין בתוס' נטס' מנחות דף
 ג"ס ח"י, וב' טפחים נחירך כי הוא מן קפ"ח וכל ע"ט ר"פ"ם מן ק"ד נטס' נקודות
 חכל קפ"ח נט"ח קטן הוא מן קפ"ח נט' קטני, כמנהוג בטבלול נטקל קטל. מי
 טלח וכו', מן הגירסא בכל כ"י ויעקר. צעק משה וכו', כ"ה בתנחומא פ' ואתחנן.

ברוך הוא עליה וכות בָּהָר. קָרַע בְּגָדָיו וְהָרִים קוּלוּ. יְהוֹשֻׁעַ
 בֵּין נוֹן שְׁמֹר נָא צֹאנִי. רָאָה מֹשֶׁה מְרֹאֵשׁ הַפְּסָנָה, נִחְלַת
 שְׂבָטִים עֹמְדִים לְפָנָיו. שֵׁם מֵת מֹשֶׁה עֶבֶד יי, מוֹל בֵּית
 פְּעוֹר אֶסְפוּ אֱלֹהֵינוּ: תִּפְלֵת מֹשֶׁה קָרַע רִקְיעַ, וְעָנָה צוֹר
 לְעִמּוֹ בַּעַת צְרוּתָם. תִּפְלְתוּ לְעוֹלָם לֹא שָׁבָה רִיקָם.
 כִּי רוּעָה גָּאֲמֹן הָיָה מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל:

מֹשֶׁה מֵת מוֹי לֹא יָמוּת. עַל פִּי יי מֵת מֹשֶׁה רַבְּנוּ:
 שְׂיָשׁוּ וְשִׁמְחוּ בְּשִׂמְחַת הַתּוֹרָה. וְתָנוּ כְּבוֹד לַתּוֹרָה.
 כִּי טוֹב סְחָרָה מִכָּל סְחוּרָה. מִפּוֹ וּמִפְּגִינִים יִקְרָה:
 נְגִיל וְנָשִׁישׁ בְּזֹאת הַתּוֹרָה. כִּי הִיא לָנוּ עוֹ וְאוֹרָה:
 אֲהַלְלָה אֱלֹהֵי וְאֲשַׁמְחָה בּוֹ. וְאֲשִׁימָה תְּקוּנֵי בּוֹ.
 אֲהוֹדֶנּוּ בְּסוּד עִם קְרוֹבוֹ. אֱלֹהֵי צוּרֵי אֲחֹסֶה בּוֹ: נְעִיל
 בְּכָל לֵב אֲרַגֵּן צְדָקוֹתָהּ. וְאֶסְפְּרָה תְּהִלָּתָהּ.
 בְּשִׁשׁוֹן הַשִּׁיבְנוּ לְבֵיתָהּ. עַל חֶסֶדָּהּ עַל אֲמִתָּהּ:

נְגִיל וְנָשִׁישׁ בְּזֹאת הַתּוֹרָה. כִּי הִיא לָנוּ עוֹ וְאוֹרָה:
 הַתְּקַבְּצוּ מִלְּאִכִּים זֶה אֶל זֶה. לְקַבֵּל זֶה. וְאָמַר זֶה לְזֶה:
 כִּי הוּא זֶה וְאֵי זֶה הוּא מְאִחוֹ פָּנֵי כֶּסֶף. פִּרְשׂוּ עָלָיו עֲנָנוּ:
 מִי עָלָה לְמָרוֹם. מִי עָלָה לְמָרוֹם. מִי עָלָה לְמָרוֹם.
 וְהוֹרִיד עוֹ מִבְּטָחָה: הַחֲקִבְצוּ.

מֹשֶׁה עָלָה לְמָרוֹם. מֹשֶׁה עָלָה לְמָרוֹם. מֹשֶׁה עָלָה
 לְמָרוֹם. וְהוּא הוֹרִיד עוֹ מִבְּטָחָה: הַחֲקִבְצוּ.

הַחֲקִבְצוּ. לְקַבֵּל, לְנוֹכַח. מֵאִחוֹ פָּנֵי כֶּסֶף זָכוֹ, מִסִּיק כּוֹחַ נְחִיזוֹ כ"ו מ', וְקָלִי עַל
 מֵשֶׁה, כְּדֹאֵי בְּטֵם' שְׂכַת דָּף פ' וְנִבְשָׁמוֹת רִנָּה פ' מ"ג. מִי עָלָה לְמָרוֹם וְכוּ', עַש"ה עִיר
 גְּבוּרִים עָלָה חֶסֶם וִירָד עוֹ טִנְעָמָה (מִשְׁלֵי כֹחַ כַּב), וְהוּא מֵשֶׁה כְּמוֹ שִׁפְי' רַש"י וְכֹדָאֵי
 בּוֹיָקְרָה רִנָּה פ' ל"א. מֵשֶׁה, אֲחִי גְדוֹר, יִרְדַּ וְכוּ', כּוֹלֵם שְׂמוֹת תַּחְרִים לְמֵשֶׁה, כְּדֹאֵי
 בְּטֵם' מְגִילָה דָּף י' ג' ח' וְסִיעָה י"ב ח' א'. וְכוֹיָקְרָה רִנָּה פ' ח' חֲמֵרוֹ, עַש"ה שְׂמוֹת כִּיּוֹ לּוֹ.

אָגִיל וְאַשְׂמַח בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה.
כֹּא יבֹא צִמָּח בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה:

תּוֹרָה הִיא עֵץ חַיִּים. לְכֹלֶם חַיִּים. כִּי עִמָּךְ מְקוֹר חַיִּים:

אֲבָרָהֶם שְׂמֵחַ בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה.

יִצְחָק שְׂמֵחַ בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה.

יַעֲקֹב שְׂמֵחַ בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה.

מֹשֶׁה שְׂמֵחַ בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה.

אַהֲרֹן שְׂמֵחַ בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה.

אֵלֶיהוּ שְׂמֵחַ בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה.

שְׂמוּאֵל שְׂמֵחַ בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה.

דָּוִד שְׂמֵחַ בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה.

שְׁלֹמֹה שְׂמֵחַ בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה:

תּוֹרָה הִיא עֵץ חַיִּים. לְכֹלֶם חַיִּים. כִּי עִמָּךְ מְקוֹר חַיִּים:

אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל. אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל. אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר

בְּחַר בְּכֶם. וְהִנְחִילְכֶם הַתְּרָה בְּמִדְבָּר (ל"א מסיני) מִתְּנָה:

כְּכִי יֵשׁ כְּחַן תּוֹסֶפֶת וְהוּא זֶה:

אֲשֶׁרִיכֶם אֲדִירֵי אֵל, אֲשֶׁרִיכֶם בְּרוּכֵי אֵל, אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל וְכו'.

אֲשֶׁרִיכֶם גְּבוּרֵי אֵל, אֲשֶׁרִיכֶם דּוֹרְשֵׁי אֵל, אֲשֶׁרִיכֶם וְכו'.

אֲשֶׁרִיכֶם הַדּוֹרֵי אֵל, אֲשֶׁרִיכֶם וְחִקֵי אֵל, אֲשֶׁרִיכֶם וְכו'.

יְהִלְלוּ, תְּפִלַּת מוֹסֵף ח' ז"ו, וְיִיחַ גַּעֲטֵעָרָן.

למנחה מתפללים כדלמעלה. לערבית נמ"ע לחול מתחילים והיא רחום

ובו' ואזערים אתה חוננתנו בחונן הרעת, ואתה תפלה ק"ח, ומכדילים על

כיום המכדיל וחין עבדים לא על הכר ולא על הכזמים. עלינו, ק"י.

ובמוצאי י"ט לשבת מקבלים שנת ומתפללים כנשאר עדני שנתות.

שיר היחוד ליום ראשון . א

א ש י ר ה וְאִמְרָה לֵאלֹהֵי בְעוֹרֵי . הָאֱלֹהִים הִרְזָה אוֹתִי מְעוֹרֵי :
 עַד הַיּוֹם הַזֶּה הַחֲזַקְתָּ בְּיָדֵי . חַיִּים וְחֶסֶד עָשִׂיתָ עִמָּדֵי :
 בְּרוּךְ יְיָ וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ . כִּי עָבְדוּ הַפְּלִיא חֲסֵדוֹ :
 אֱלֹהֵי מְרוֹם בְּמָה אֲמַרְם . וּבְמָה אֲכַף לֵאלֹהֵי קִדְם :
 אֱלֹהֵי הַרִים לְמַעְרָבָה . וְכָל עֲצֵי לְבָנוֹן בְּכַל עֲרוּכָה :
 וְאִם כָּל בְּהֵמוֹת וְחַיּוֹת קְרוּצִים . נִתְחַסְּמוּ עֲרוּכִים עַל הַעֲצִים :
 וְאִם וְיוֹצֵת מִזֶּבַח מְבוֹסִים . דָּם בְּמִים לַיָּם מְכֻסִּים :
 וְכַחֲלוֹ סֵלֶת דָּשָׁן וְשִׁמּוֹן . כְּלוּל בְּרִבְבוֹת נַחְלֵי שִׁמּוֹן :
 וְלֹאֲזַכְרָה לְכוֹנֵה וְסֻמִּים . וְלִקְטוֹרֶת כָּל רֹאשֵׁי בְשָׂמִים :
 וְאֵלֹהֵי נְרוֹת עַל הַמְּנוֹרוֹת . יִהְיוּ מֵאִירוֹת כְּשֵׁנֵי הַמְּאֹרוֹת :
 וְיִבְהַרְרוּ אֶל לֶחֶם הַפָּנִים . עַל שְׁלֹחַנוֹת עֲרוּכִים בְּפָנִים :
 וְיִזְנוּ בְּמִטְרַת הַשָּׁמַיִם . וְשִׁכְרָה לְנֶסֶךְ בְּעֵינֹת מַיִם :
 וְאֵלֹהֵי כָל בְּנֵי אָדָם בְּהַנִּים . לְיוֹם מְשׁוֹרְרִים בְּכַנְף רְנָנִים :
 וְכָל עֲצֵי עֵדֶן וְכָל עֲצֵי יַעֲרִים . כְּנוֹרוֹת וְנִבְלִים לְשָׁרִים :
 וְכָל בְּנֵי אֱלֹהִים בְּקוֹל תְּרוּעָתָם . וְהַפּוֹזְבִּים מִטְּמֵלוֹתָם :
 וְכָל הַלְּבָנוֹן וְחַיָּה כְּלָה . אֵין דִּי בְּעַר וְאֵין דִּי עוֹלָה :
 הֵן כָּל אֱלֹהֵי אֵין דִּי לְעָבוֹר . וְאֵין דִּי לְקַדְּם אֶל הַכְּבוֹד :
 יֵי נִכְבְּרֶת מְאֹד מִלְּבָנוֹ . וּבְמָה נִכְפָּה לְאֹדוּנָנוּ :
 אֲמָנָם לֹא יוֹכְלוּ בְּכַדָּה . כָּל חַי אִם כִּי אֲנִי עֲבָדָה :
 וְאֲנִי נִכְזָה וְחָדַל אֵישִׁים . נִמְאָם בְּעֵינֵי וְשִׁפְלֵ אֲנֵשִׁים :
 וְאֵין לְעֲבָדָה כָּל לְכַדָּה . לְהִשָּׁבֵ לָהּ גְמוּלָה עַל חֲסָדָה :
 כִּי הִרְבִּיתָ טוֹבוֹת אֵלַי . כִּי הִגְדַּלְתָּ חֲסָדָה עָלַי :
 וְרַכְּ שְׁלוֹמִים לָהּ חֲבִיתִי . כִּי עָשִׂיתָ טוֹבוֹת אֵתִי :
 וְלֹא חִיבֶתָ לִי גְמוּלָה . כָּל טוֹבִיתִי בְּלִ עֲלִיָה :
 עַל הַטּוֹבוֹת לֹא עֲבַדְתִּיהָ . אַחַת לְרִבָּא לֹא גְמַלְתִּיהָ :
 אִם אֲמַרְתִּי אֲסַפְּדָה נָא כְמוֹ . לֹא יִדְעֵתִי סְפוֹרוֹת לְמוֹ :
 וְיִטָּה אֲשִׁיב לָהּ וְהַכַּל שְׁלָהּ . לָהּ שְׂמִים אִם אֶרְצָ לָהּ :
 יָמִים וְכָל אֲשֶׁר בָּם בִּיָּדָה . וְכֻלָּם יִשְׁבְּעוּן מִיָּדָה :
 וְאֲנַחְנֵי עֲסָה וְצִאָנָה . וְחַפְצִים לְעִשׂוֹת רְצוֹנָה :

ואיך נעבד ואין לאל ירננו • ולשרפת אש בית מקדשנו :
 ואיך נעבוד ואין זבח ומנחה • כי לא כאנו אל המנוחה :
 ומים אין להעביר טמאה • ואנחנו על אדמה טמאה :
 שש אנכי על אמריה • ואני באתי בדבריה :
 כי כתוב לא על זבחה • ועולתיה אוכיה :
 על דבר זבח ועולותיכם • לא צויתי את אבותיכם :
 מה שאלתי ומה דרשתי • ממך כי אם ליראה אותי :
 לעבוד בשמחה וכלכ טוב • הנה שמוע מזבח טוב :
 ולב נשבר ממנחה טהורה • זבחי אלהים רוח נשברה :
 זבח ומנחה לא תפצת • תטאת ועולה לא שאלת :
 מזבח אבנה בשכרון לפי • ואשברה אף רוחי בקרבי :
 רום לב אשפיל ואת רום עיני • ואקרע לבבי לטען אדני :
 שכרי רוחי הם זבחה • יעלו לרצון על מזבחה :
 ואשמיע בקול הודיותה • ואספרה כל נפלאותיה :
 אשר ידעה נפשי אחבירה • אמלל גבורות ואדברה :
 ומה אערזה ולא יבעתי מה • היכול אוכל דבר מאומה :
 כי אין חקר לגדלתו • וגם אין מספר לתבונתו :
 חכם ללב הוא מי כמוהו • שגיא כח לא מצאנוהו :
 עושה גדולות ורב נוראות • גדול אתה ועושה נפלאות :
 עד אין מספר ועד אין חקר • ולא נודע פי לא יחקר :
 איזו עין אשר תעירה • ואיזה פה אשר יגידה :
 מי לא ראה ולב לא ידעה • ואיזה שבח אשר יציעה :
 גם משרתיה לא ראה • וכל חכמי לב לא מצאוה :
 אתה לבדה מפיר שבחה • ואין וולתה יודע כחה :
 ואין יודע בלעדיה • שבחות ראיות לכבודה :
 על בן תבנה בראוי לה • כפי קדשה בכודה וגדלה :
 ומפי הכל בכל אילותם • כפי מדע אשר אתה חננתם :
 יודו פלאה השמים • ויאדורה קולות שים :
 ויריעו לה כל הארץ • יודוה כל מלכי ארץ :

שיר היחוד ליום שני

אף יודוך כל העמים . וישבחהך כל האמים :
 כל זרע יעקב עבדיך . כי עליהם גברו חסדיך :
 את שם יי יהללו כלם . אל אלהים אמת וטלך עולם :
 כרוך אתה יחיד ומיוחד ה' אחד ושמו אחד :

ליום שני

ואני עבדך בן אמתך . אנכר אמלל וגבורותיך :
 דרכי שבחה קצתם אספרה . מעשיך מה נורא אומרה :
 אין אליך ערוך בספר . אנידה עצמו מספר :
 חקר אלוה לא ימצא . ותכלית שדי לא תקצה :
 ולתבניתו הלא אין חקר . ומספר שגיו לא יחמר :
 וגם אין מספר לגודליך . בצבאותיך אות כבודך :
 איזו עין אשר תעידך . וחי לא ראה פני כבודך :
 גבון וחכם הן לא ידע . ואיך אערוד על אשר לא אדע :
 ואם יאמר איש עד תכליתו . אערוד אליו ובמתבנתו :
 אבא ואמצא תכלית שבחך . לא נאמנה את אל רחוק :
 יבלע כי לא ידע ערכו . אחרית פיהו ראשית דרכו :
 ועמדי לא בן אנכי . ופי לא אתן לחטוא ורחבי :
 אספרה לאחי קצות דרכי אל . ולישראל מה פעל אל :
 ככתוב אמרו לאלהים . מה נורא מעשיך אלהים :
 ואמרת עם זו יצרתי . לי יספרו שמי ותהלתני :
 במצרים שמתי עלילותי . למען תספר את אותותי :
 ואני עבדך על בן אספר . באשר אדרוש מעל ספר :
 תהלל נפשי כח מעשיך . וכל קרבי את שם קדושה :
 ואכרנכה בכל עניני . ובכל לבי אודה את ארני :
 גם בגרוני רוממותיך . ואת פי אמלא תהלתך :
 כי פי יגיד תהלתך . כל היזם את תפארתך :
 (ואמרה נא עוזו נוראותיך . ואשיחה דברי נפלאותיך) :
 ואזכיר טובך וצדקותיך . חסדיך וגבורותיך :
 ידעתי כי גדול אתה . על כל אלהים מאד גדלת :

כִּי כָל אֱלֹהֵי הַעַמִּים הֵם . אֱלִילִים אֱלֹמִים רוּחַ אֵין בָּהֶם :
 הֵן לְעוֹבְדֵיהֶם גִּמּוּל אֵין מוֹשִׁיבִים . וְלָמָּה לָהֶם הֶמָּה מְטִיבִים :
 וּבַעַת צָרָה אֹז יִתְפַּלְלוּ . וְלֹא יִעֲנוּם כִּי לֹא יוֹעִילוּ :
 דוֹרְשִׁים בְּכָל לֵב לְרוּחַ אֵין בּוֹ . וְקָרוֹב יֵי אֵל עִם קָרוֹבוֹ :
 הַיּוֹצֵר כֹּל הוּא אֱלֹהֵינוּ . הוּא עֲשֵׂנוּ וְלוֹ לְבַד אֲנַחְנוּ :
 עִם מַרְעִיתוֹ וְצֵאן יְרוֹ . נִבְרָךְ שְׁמוֹ כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
 בְּצַר לָנוּ מְאֹד נִמְצָאתָ . כִּי דוֹרְשִׁיךָ לֹא עֹבֶתָ :
 וְתָמִיד בְּפִינוּ תְהַלֵּתָה . וּמְהַלְלִים לְשֵׁם תִּפְאֶרְתָּה :
 עַד אַתָּה בָּךְ וּבְכַבֹּדְךָ . וּמִשְׁרֵתֶיךָ אַף עֲבָדֶיךָ :
 אֲשֶׁר כְּבוֹדְךָ מְלֵא כָל הָאָרֶץ . וּבְכוֹדְךָ עַל כָּל תְּאֶרֶץ :
 וְאֲבוֹתֵינוּ בְּחָרוּ אוֹתְךָ . לְבָרְךָ לְעַבֹד וְאֵין לָנוּ אִתְּךָ :
 גַּם אֲנַחְנוּ אוֹתְךָ לְבָרְךָ . נַעֲבֹד כְּבָן אָב וּנְכַבְּדְךָ :
 וְהִגַּנוּ עַל יְחוּדְךָ . יוֹטֵם וְלִילָה עֲבִידֶיךָ :
 בְּפִי כָלֵנוּ וּבְלִבֵּינוּ . שְׁאֵאתָ לְבָרְךָ אֱלֹהֵינוּ :
 אֱלֹהֵינוּ עַל יְחוּדְךָ . עֲרִים אֲנַחְנוּ וְעֲבָדֶיךָ :
 אֵין תַּחֲלָה אֵל רֵאשִׁיתְךָ . וְאֵין קֶץ וְתַכְלָה לְאַחֲרִיתְךָ :
 רֵאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן מְבָלִי רֵאשִׁית . וּמְבָלִי אַחֲרִית וְאֵין לֵב לְהִשִּׁית :
 אֵין קֶצֶה אֵל גְּבוּהוּתְךָ . וְאֵין סוֹף לְעַמֶּק מְדוּתְךָ :
 אֵין לָךְ סוֹכֵב וְאֵין לָךְ פֶּאֶה . עַל כֵּן אוֹתְךָ חֵי לֹא רָאָה :
 אֵין צַד וְצַלַּע יְצַלִּיעוּךָ . וְרוּחַב וְאַרְךָ (כ"ט וְעוֹמֵק) לֹא יִמְצָעוּךָ :
 (אֵין פֶּאֶה לְסִכּוּכְךָ . וְאֵין תוֹךְ טַבְּהִיל בִּינוֹתֶיךָ) :
 אֵין חֲכָמָה אֲשֶׁר תִּדְרְעָה . וְאֵין מַדַּע אֲשֶׁר יִגְיַעָה :
 וְלֹא יִשִּׁיג אוֹתְךָ כָּל מַדַּע . וְאֵין שֶׁכֶל אֲשֶׁר יִבּוֹן וְגִדַּע :
 מִמֶּךָ מְאוּמָה וְאֵיכָה אֵתָח . וְאֵיךְ בְּלִי מְאוּמָה כֹּל בְּרֵאת :

ליום שלישי

אַ סָּנָם יִדְעֵתִי כִּי אַתָּה . אֱלֹהֵי יַעֲקֹב כֹּל יְצִרְתָּ :
 אַתָּה כּוֹרֵא וְלֹא נִבְרֵאתָ . אַתָּה יוֹצֵר וְלֹא נּוֹצֵרְתָּ :
 אַתָּה טַמִּית וְאֵת כֹּל תַּכְלָה . אַתָּה מוֹרִיד שְׂאוּל וְאֵף תַּעֲלָה :

וְנֶאֱמַן לְהַחְיוֹת מֵתִים אֶתָּה . וְעַל יְדֵי נְבִיאָךָ בֶּן הַדּוֹעָה :
 וְלֹא תָמוּת אֵל חַי וְלֹא מָתָה . מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אֶתָּה :
 מְשֻׁבֵּר וּמוֹלִיד וְלֹא נוֹלָדָת . מוֹחֵץ וְרוֹפֵא וְלֹא חָלִית :
 מוֹת וּמְדוּחַת אֵין לְפָנֶיךָ . תְּנוּמָה וְשֵׁנָה אֵין לְעֵינֶיךָ :
 הֵלֵא מְקַדֵּם אֵל חַי אֶתָּה . מֵאֲשֶׁר בָּךְ לֹא נִשְׁתַּנֵּית :
 וְעַד הָעוֹלָם לֹא תִשְׁתַּנֶּה . מֵאֲלֹהוֹתָ לֹא תִתְנַנֵּחַ :
 חֲדָשׁ וְנוֹשֵׂן לֹא נִמְצְאָת . חֲדָשָׁת כֹּל וְלֹא חֲדָשָׁת :
 לֹא יִחַלוּ זְקֵנָה וּבְחָרוֹת . עֲלֶיךָ גַם שׂוֹכָה וְשִׁתְרוֹת :
 וְלֹא חָלוּ בָךְ שְׂמֵחָה וְעֶצֶב . וְדַמְיוֹן נוֹצֵר וְכֹל דְּבַר קָצֵב :
 כִּי לֹא יִסּוּבֵב אוֹתָךְ גֶּשֶׁם . אֵף לֹא תִדְמָה אֵל כֹּל נֶשֶׁם :
 כֹּל הַיְצוּרִים גְּבוּל סִבְבָתָם . אֵל רֵאשִׁיתָם וְלֹא אַחֲרֵיתָם :
 כִּי הִבְרוּאִים בְּגִבּוֹל שְׂמָתָם . וְלִימֵי צָבָאָם גְּבוּל הַקִּפְתָּם :
 וְלָךְ אֵין גְּבוּל וְלִימְיָה . וְלִשְׁנוֹתֶיךָ וְלַעֲצָמֶךָ :
 עַל בּוֹ אֵינְךָ צָרִיד לְכֹל . לִיְדָה וְלַחֲסִדָּה צָרִיכִים הִכֹּל :
 הִכֹּל צָרִיכִים לְצַדִּיקוֹתֶיךָ . וְאֵינְךָ צָרִיד לְבְרִיּוֹתֶיךָ :
 כִּי טָהֵם כֹּל יִצִּיר הָיִיתָ . לְבָרָךְ מֵאוּמָה לֹא נִצְרַכְתָּ :
 רֵאשִׁית וְאַחֲרֵית בְּיָדְךָ עֲרוּכִים . אֶתָּה כִּסּוּתָם בְּרוּחְךָ שְׂרוּכִים :
 כֹּל אֲשֶׁר הָיָה בְּרֵאשׁוֹנָה . וְאֲשֶׁר יִהְיֶה בְּאַחֲרוֹנָה :
 כֹּל הַיְצוּרִים וְכֹל מַעֲשֵׂיהֶם . וְכֹל דְּבָרֵיהֶם וּמַחֲשַׁבּוֹתֵיהֶם :
 מֵרֵאשִׁי וְעַד סוֹף תִּדְרַע בָּלָם . וְלֹא תִשְׁכַּח כִּי אֶתָּה אֲצִלָּם :
 אֶתָּה בְּרֵאשִׁיתָם וְלִבְךָ עֲרֻכָם . לְבָרָךְ תִּדְרַע מְקוּמָם וְדַרְכָם :
 הוּא אֵין דָּבָר מִמֶּךָ גְּעִלָם . כִּי לְפָנֶיךָ נִבּוֹנִים בָּלָם :
 אֵין חֲשֵׁךְ וְאֵין מְנוּס וְסִתְרֵ . לְנוּס שְׂמָה וְלַחֲסִתְרֵ :
 אֶת אֲשֶׁר תִּבְקַשׁ אֶתָּה מוֹצֵא . בְּלֵי נְשׂוֹת אֲלֵיהֶם כַּעַת שֶׁתִּרְצֶה :
 כִּי אֶת הַכֹּל בְּאֶחָת תִּרְאֶה . לְבָרָךְ תִּעֲשֶׂה וְאֵינְךָ נִלְאָה :
 כִּי עַל גּוֹי וְעַל אָדָם יִחַד . עַל כֹּל תִּדְבַר בְּרַגַע אֶחָד :
 תִּשְׁמַע בְּרַגַע כֹּל הַקּוֹלוֹת . זַעַק וְלַחֲשׁ וְכֹל הַתְּפִלוֹת :
 אֵף תִּבְדּוּ אֵל כֹּל מַעֲשֵׂיהֶם . בְּרַגַע תִּחְקוֹר כֹּל לִכְבִּיהֶם :
 וְלֹא תִאָּרִיד עַל מַחֲשַׁבּוֹתֶיךָ . וְלֹא תִתְמַהֲמַה עַל עֲצָתְךָ :

אצל עצתך גורתך. לקץ ולטועד קריאתך :
 וכלם באמת בתום ובישר. מבלי עודף ומבלי חוסר :
 מטף דבר לא יאבד. ודבר מטף לא יכבד :
 כל אשר תחפוץ תוכל לעשות. ואין מי מוחה בידך מעשות :
 יכולת יי בחפצו קשורה. ובכחות יי לא אחרת :
 אין דבר סתר ממך נבחר. עתידות ועוברות לה הם יחד :
 אשר מעולם ועד העולם. הם כלם בך ואתה בכלם :
 חדשות תגיד וסוד דרכיה. אל עבדיה ומלאכיה :
 ואינה צריד להשטיעה. דבר סוד וסתר להודיעה :
 כי ממך כל סוד יגלה. בטרם על לב כל יציר יעלה :
 בלב כל נברא לא תמצא. מפנינו עתק לא יצא :
 באין לו קצה ולא יחצה. לב לא יתור ואין פה פוצה :
 באין לו רוחות ואין בו רוחות. אין לו שיחות בו מוכיחות :
 למרחוק מי ישא דעו. ללא תחלה ולא סוף להגיעו :
 אנגרים אחרים תוף וסוף ראש. פה ולב אכלום מדרוש ומחרוש :
 גבה ועמק געוצים פסובב. חכם לב ונבון לא ילכב :
 סובב (כ"ס סובל) הפל ומלא את כל. ובהיות הפל אתה בכל :
 אין עליה ואין תחתיה. אין חרץ לה ואין בינותה :
 אין מראה ונג לאחוריה. ואין גוף לעוצם יחודה :
 ואין בתוך ממך נבדל. ואין מקום רק ממך נחדל :
 ואינה נאצל מכל ונבדל. ואין מקום רק ממך ונחדל :
 מקרה ושנוי אין בה נמצא. ולא זמן וערער ולא כל שמצא :
 כל זמן וכל עת אתה מבינם. אתה עורכם ואתה משנם :
 כל מדע לא ישיג אותה. אין שכל אשר ימצא אותה :
 כמדתה חכמתה. כגדלתה תבונתה :
 חכם אתה מאליה. חי מעצמה ואין בגיליה :
 זולת חכמתה אין חכמה. בלתי בינתה אין מוטה :
 חלקת בלב חכמים שכל. ורוחה תמלאם ודעתם תשכל :
 מבליערי כחה אין גבורה. ומכליעי ענה אין עזרה :

אין נכבד כי אם כבודו • ואין גדול כי אם גדלותו :
 כל יקר וכל טוב מידו • לאשר תחפוץ עשות תסדיד :
 אין תקר לגדלתו • ואין מספר לתבונתו :
 אין עוד זולת היותו • חי וכל תוכל ואין בלתי :
 ולפני הכל כל היות • ובהיות הכל כל מלאת :
 לא לחצוה ולא הטוה • יצוה אף לא מעטה :
 בעשותה כל לא נבדלת • מהוה מלאכתה לא נחלת :
 בעשותה את השמים • ואת הארץ ואת הסוים :
 לא קרבוה ולא רחוקה • כי כל קירות לא יחלקוה :
 זרם סוים לא ישטפה • ורוח כפיר לא יחרפה :
 אף כל טנופת לא תטנפה • אש אוכלה אש לא תשרפה :
 לתבונתה אין תסרו • וליחודה אין יתרו :
 כמו היות לעולם תהיה • חוסר ועודף בה לא יהיה :
 ושמה מעידה כי היות • והנה ותהיה ובכל אמה :
 הנה לעולם וכן נודעת • געידה וכן בה העידות :
 שאמה הוא והנה בכל • שלה הכל ומטה הכל :
 שמות יקרה יענו ויעידו • בתוקף יקרה בה יסחירו :

ליום רביעי

ארום אלהי אבי ואלי • אנה אלהי צורי ונואלי :
 יחד אלהי השמים והארץ בכל יום פעמים :
 אל חי אחד הוא בראנו • אביר ישראל אב לבלנו :
 אדוננו ארון כל הארץ • מה אדיר שמה בכל הארץ :
 אין כאל אש אוכלה ומא • לעולם יי אמת אל אמתה :
 אורי וישעי מעוז חיי • עליו תלוים כל מאנני :
 אלהים אמת הוא אלהים חיים • לא יכילו ועמו גוים (ואיים) :
 אדיר ואמין כח ורב אונים • אלהי האלהים ואדני האדונים :
 אלה עושי אישי ובועלי • אלוף נערי שומרי וצלי :
 בורא כל וישראל גואל • ברנה אלהים אלהי ישראל :
 בורא

בורא רוח הרים יוצר . סמך מוסה לא יבצר :
 גאה משיב גמול על גאים . על הרמים ועל הנשאאים :
 גבור בקומו לערוץ בעברה . מהדר גאוונו מי לא יירא :
 גבוה כל אשר תחתיו נושא . וגדל כח גדולות עושה :
 גדול הוא ושמו בגבורה . ארה שאנ מי לא יירא :
 דודי רגול הוא מרבכה . אל גערין בסוד קדושים רבה :
 דין יתיב בעתיק יומין . וצבאו על שטאל ועל ימין :
 הדרו והודו על בני עבדיו . הדרו הדר הוא לכל חסידיו :
 הוא אל אלהי הרוחות לכל בשר שומע תפלה מכל :
 וראי ותיק יודע ועד . יי ומלוך לעולם ועד :
 (ואשר חרב גאנתנו . להלחם מלחמתנו) :
 זוכר לעולם ברית ראשונים . ביום אתמול לו אלק שנים :
 זה אלתינו ולו קנינו . וזמרת יה הוא מושיענו :
 חלק יעקב יוצר הכל . חנון יי וחסיד בכל :
 חי העולם יי חלקי . תכם קרוים יי חוקי :
 טוב ומטיב המלמד דעה . טהור עינים מראות ברעה :
 ישר יי וישר דברו . ירידי נידות משכנות דבירו :
 יועץ וגוזר מי יפירנה . ונחתוף ויפעל מי ישיבנה :
 (יפה דודי יפיו וטובו . יראו ויחיו ציון בשוכו) :
 כגבור יצא כאיש מלחמות . יעיד קנאה לעשות נקמות :
 (כנשר על כנפי נשרים . נשא עבדיו וישר הדורים) :
 (כדוב שכול וכנמר שחל . כרקב וכעש ורחו כנחל) :
 (כדוב שכול וכנמר שוקד . דברו לעשות כמקל שקד) :
 כביר כח לב כמו שחל . כלביא וכארי ורחו כנחל :
 (כארו בחור כגדלתו . ככרוש רענו ענותנותו) :
 (כתפוח כדוחו עוז אהבתו . על ישראל גאנתו) :
 (כתפוח בעצי הער . כן דודי עם יושבי שער) :
 (כביר כח למרגויו אל . נוקם וכטל הוא לישראל) :
 (כוכי מנת חלקי ונרלי . אני לדודי נחלה ודודי לי) :

ה שיר היחוד ליום רביעי

(כבודי יי לא אמירנו. האמרנוהו והאמירנו):
 (כארנה ישאנ וככפיר ינהם. אל יהנה כגד וכאיש נדהם):
 (כרועה גבור אשר לא יוכל. צאנו להציל והיה למאכל):
 (גבור אין איל וכאורח. גם ובורת מר צורת):
 (כארנה משחית וככפיר לעזביו. כרקב גם בעש לאויביו):
 (ככיר כח כשמיר ושית. ולא ישאיר כנוקה וית):
 (כשמיר ושית צרים ומגן. כצפרים עפות לעירו וגן):
 (כגשמי נדבה לנו יבא. כמלקוש וכטל לרבים בו):
 (כנשך ירחף על גוזליו. וכצל כנפיו יחסר מוחליו):
 (כצפרים על עירו וגן. וכצל כנפיו רגנות ונגן):
 (לכדו יי) הוא ונפלאות גדולות. עושה אל נורא עלילות):
 לצבי ועופר דומה דודי. כי יקדמי אלהי חסדי:
 לפני עמו יישר הדברים. וינשאים על כנפיו נשרים:
 לעולם חלקי הוא וצור לכבי. בלה שארי לה ולכבי:
 (לכדו יי) הוא ונפלאות גדולות עושה ורב נוראות):
 מקום אתה לעולמה. ואין ירע את מקומה:
 מוראי אל רועי ויוצרי. צור ילדני מחוללי וצודי:
 מרום ומעוז הוא לי ומחסי. מגדל עוז שם יי מנוסי:
 מלך יעקב משגב לנו. הוא מחוקקנו ומושיענו:
 מגדול ישועות משען יהי לי. מכמח אלהים יי חילי:
 מושל עולם מלכותה. בכל דור ודור ממשתלה:
 מי יתנה באח לי לצרה. הושע יי) כי ירה לא קצרה:
 מקור חיים מקנה ישראל. לא אעזוב כי מעזי אל:
 מגן ישעי וחרב גאון. לשמה ולזכרה נפש תאוה:
 מגן הוא לכל החוסים בו. אשרי אדם אשר עוז לו בו:
 נבר ונעים נאור ונורא. נאדר ונאזר שמו כגבורה:
 נאמן נצח ישראל וגואלו. לא ישקר אשרי כל חוזי לו:
 נצח ישורון האל הנאמן. מאלהיו יהנה לא אלמן:
 נפלא על כל הנפלאים. ומתנשא על כל הנשאים:

נקדש ונערץ אלהי קדושי . נבזו ונשקבו יי נסי :
 מוקם ונוטר ובעל חימה . לצריו לאויביו איש מלחמה :
 גרי יי כהלו גרו עלי ראשי ונר לרגלי דברו :
 סומך וסועד יי סלעי . סוכל וסולח ונושא פשעי :
 סהרי יי סלעי וסתרי . סולח וסוכל סעדי וסכרי :
 סלענו (וי) ומצודתנו . עזרתנו ומפלחנו :
 עוזו ונכור עזי ועזרי . עליון עוז לי אל יהי ערי :
 עיר וקדיש שות סביביו סתר . אכן אתה אל מסתתר :
 עד נטהר לשלם גמול לאויביו . שומר ברית וחסד לאוהביו :
 פרה את אברהם ירדו . הוא יפרה ישראל עבדו :
 פחד יצחק יתן פחדו . על צרי בני יעקב עבדו :
 פועל וחוקר ודורש ובדק . כל לכבות לו אתן צדק :
 צרור הטור אשכול הכופר . נותן לעמו צריו כופר :
 צח ואדום דוד בצבאיו אות . על כן נקרא יי צבאות :
 צדיק יי הציר תמים . אבטח עדי עד בצור עולמים :
 צבא השמים משתחנים לו . ערפים עומדים ממעל לו :
 קדוש הוא בכל מיני קדשות . בתות שלש קדוש משלשות :
 קים לעלמין אלהא חיא . מרא דארעא ומרא דשמיא :
 קוני מרחם נקנא לשונאיו . קנו ישעי וקרוב לקוראיו :
 רחוק מכל ואת כל רואה . כי רם יי ושפל יראה :
 רועי יי לא אחקר כל . ורב כח ורב חסד לפל :
 רחום יי רופא ומחבש . לשבתי לב ועון כובש :
 רעי קלו הוא מחמדים . משפטיו אמת מתוקים וחסודים :
 ראשון ואחרון מעולם ועד עולם אתה אל שוכן עד :
 שליט מלך שמיא בכל דר ודר . ליה אגא משבח מרוטם וסתדר :
 שמש ומגן יי אלהים . שופט צדק ומשפיל גבוהים :
 שניא כח לא מצאניהו . ישגיב בכחו ונמי כמחו :
 שלבוה שמו כי שלו שלום . כי ידבר אל חסידיו שלום :
 שם יי אהיה אשר אהיה . תועפות ראם לו בכפיר וכאריה :

שְׂרֵי מְאֹרֵי מַלְכֵי וְאֵלֵי . הַלְלוּיָהּ שְׂמוֹ נִפְשֵׁי הַלְלֵי :
 תִּפְסֹם עִם יוֹשְׁבֵי נִשְׁעִים . הַשְׂרִינִים שְׁלֹשֶׁת הַרְזָעִים (נִאֲרָעִים):
 הַתְּחַסֵּד הַתְּבַר עִמָּם . וְעַם עֲקֻשִׁים הַתְּפַל לְהֵמָּם:
 תִּמְטִים בְּרַבָּה תִּקְוֶה מִכָּל . תִּוּכַל לְכַדֵּף לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל:
 תִּזְחַלְתִּי וְסִכְרִי וְתִקְוֹתִי . תִּאֲזֹר נִפְשֵׁי וְתִשׁוּקֹתִי:
 תִּהְלֹתִי וְתִפְאַרְתִּי וְעֵי . מִמְעֵי אֲמִי גֹחִי וְגֹחֵי:
 הַמִּים בָּעִים אֵל בָּעוֹת אֶחָד . כָּל הַלְכָבוֹת דֹּרֵשׁ יַחַד:

ליום חמישי

כִּי כְמוֹדָה בְּעֵה מִזְרָח . גִּב שְׁפָתַיִם אֵתָה בּוֹרָא:
 מִחֲשֻׁבוֹתֶיךָ עִמָּקוֹ וְרָמוֹ . וְשִׁנּוֹתֶיךָ לֹא יִתְמָו:
 לֹא לְמִדּוֹדָה חֲכָמְתָּךְ . וְלֹא הִכְיֵנוּךָ תִּכְוִנְתָּךְ:
 לֹא קִבְלָתָ מַלְכוּתְךָ . וְלֹא יִרְשָׁתָ מִמְשַׁלְתָּךְ:
 לְעוֹלָם יִהְיֶה לְךָ לְכַדֵּף . וְלֹא לְאַחֲרִים כְּבוֹד הַדֹּרָה:
 וְלֹא תִמְן לְאֱלֹהִים אֲחֵרִים . תִּהְלֹתְךָ לְפָסִילִים תִּרְרִים:
 וְכְבוֹד וְנֹם כָּל יָקָר מֵאֲתָךְ . וְכְבוֹדָךָ לֹא לְזָרִים אֵתָה:
 אֵתָה תִּעִיד בְּיַחְדְּךָ . וְתִזְכְּרֶתְךָ וְעִבְדֶּיךָ:
 אֱלֹהֵינוּ עַל יַחְדְּךָ . אֵתָה עַד אָמֵת וְאַנְחֵנוּ עִבְדֶּיךָ:
 לְפָנֶיךָ לֹא אֵל הַקְּדוּמָה . וּבְמִלְאֲכֶתְךָ אֵין זָר עִמָּךְ:
 לֹא נֹעֲצָתָ וְלֹא לְמִדָּת . כִּתְּרֵשׁךָ בְּרִיאֹת כִּי נְכִינּוֹת:
 מִמְעַמְמֵי מִחֲשֻׁבוֹתֶיךָ . וּמִלְבָּךְ כָּל פְּעֻלוֹתֶיךָ:
 קָצוֹת בְּרַבָּה הֵלֵא הַפְּרָנוֹ . וּמִמְעֻשֵׁיךָ חֵן יִבְעֵנוּ:
 שְׂאֵתָה אֵל כָּל יִצְרָת . לְבָדָךְ מֵאוּמָה לֹא נִגְרַעַת:
 לַעֲשׂוֹת מִלְאֲכֶתְךָ לֹא לַחֲצֵת . וְגַם לְעֹד לֹא נִצְרַכְתָּ:
 כִּי הָיִיתָ לְפָנֵי הַכָּל . וְאֵין בְּאֵין כָּל לֹא נִצְרַכְתָּ כָּל:
 כִּי מֵאֲתֶכְתְּךָ עִבְדֶּיךָ . כָּל בְּרָאתָ לְכְבוֹדָךְ:
 וְלֹא נֹדַע אֵל זֹולָתְךָ . וְאֵין כְּמוֹדָה וְאֵין בְּלָתְךָ:
 וְלֹא נִשְׁמַע מִן אֵן וְהִלָּאתָ . וְלֹא הֵם וְלֹא נִהְיָה וְלֹא נִרְאָה:
 וְגַם אֲחֶדְךָ לֹא יִהְיָה אֵל . רֵאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן אֵל יִשְׂרָאֵל:

שיר היחוד ליום חמישי

כְּרוּךְ אַתָּה יְחִיד וּמְיוֹחָד . יְיָ אֱחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד :
 אֲשֶׁר מִי יַעֲשֶׂה כַּמְּלֵאכֶתֶךָ . כַּמַּעֲשִׂיָהּ . וּכְגִבּוֹרוֹתֶיךָ :
 אֵין יַצִּיר וְזֹלַת יַצִּירְתֶּךָ . וְאֵין כְּרִיאָה כִּי אִם כְּרִיאָתְךָ (כֹּל־מֵלֵאכֶתֶךָ):
 כֹּל אֲשֶׁר תַּחֲפוֹץ תַּעֲשֶׂה כִּכֹּל . כִּי אַתָּה נִעְלִיתָ עַל כֹּל :
 אֵין כְּמוֹךָ וְאֵין כְּלִמְךָ . כִּי אֵין אֱלֹהִים זֹלַתְךָ :
 אַתָּה הָאֵל עוֹשֶׂה פֶלֶא . וְדַבֵּר מִמֶּךָ לֹא יִפְּלֵא :
 מִי כְמוֹךָ נוֹרָא תְהִלּוֹת . אֱלֹהִים לְכַדְךָ עוֹשֶׂה גְדוּלוֹת :
 אֵין אוֹתוֹת כְּמוֹ אוֹתוֹתֶיךָ . אַף אֵין מוֹפֵת כְּמוֹ מוֹפְתֶיךָ :
 אֵין תְּכוּנָה כְּתְכוּנְתֶךָ . אֵין גְּדֻלָּה כְּגְדֻלַּתְךָ :
 כִּי מְאֹד עֲמָקוֹ מַחְשְׁבוֹתֶיךָ . וּגְבוּהוֹ דְרָכֶי אֲרַחוֹתֶיךָ :
 אֵין גְּאוּהַ כְּמוֹ גְּאוּתְךָ . אַף אֵין עֲגוּהַ כְּעֲגוּתְךָ :
 אֵין קִדְשָׁה כְּקִדְשֶׁתְךָ . אֵין קִרְבוֹת כְּמוֹ קִרְבוֹתֶךָ :
 אֵין צִדְקָה כְּמוֹ צִדְקֶתְךָ . אֵין תְּשׁוּעָה כְּתְשׁוּעֶתְךָ :
 אֵין זְרוּעַ כְּזְרוּעוֹתֶיךָ . אֵין קוֹל כְּרַעַם גְּבוּרוֹתֶיךָ :
 אֵין רַחֲמִים כְּרַחֲמֵינֶיךָ . אֵין חֲנִינּוֹת כְּחֲנִינּוֹתֶיךָ :
 אֵין אֱלֹהוֹת כְּאֱלֹהוֹתֶיךָ . וְאֵין מַפְלִיא כְּשֵׁם תְּפָאֲרֶתְךָ :
 כִּי שְׁמוֹתֶיךָ אֱלִים מְרוֹצִים . כְּזִכְרֶךָ לְחוֹצִים לְהַפְּלִיא נְחוֹצִים :
 וְאֲשֶׁף וְחִרְטוּם לֹא יִלְחָצוּךָ . וְכֹל שֵׁם וְלֵהִט לֹא יִנְצְחוּךָ :
 לֹא יִנְצְחוּךָ כָּל הַחֲכָמִים . כָּל הַקּוֹסְמִים וְהַחֲרֻטְמִים :
 אַתָּה מְשִׁיב לְאַחֹר חֲכָמִים . לֹא יוֹכְלוּ לְךָ עֲרוּמִים וְקוֹסְמִים :
 לְהִשִּׁיב לְאַחֹר מְזֻמּוֹתֶיךָ . לְהַפֵּר עֲצַת סוֹד גְּדוּרְתֶךָ :
 מְרַצְוֶנְךָ לֹא יַעֲבִירוּךָ . לֹא יִמְחַרְוּךָ וְלֹא יִאֲחַרוּךָ :
 עֲצַתְךָ תִּפְּרַע עֲצַת כָּל יוֹעֲצִים . וְעוֹד מְחַלֵּשׁ לֵב אֲטִיָּצִים :
 אַתָּה מְצַנֵּה וּפְחָדְךָ מְשׁוּהָ . וְאֵין עֲלֶיךָ פִּקִּיר מְצַנֵּה :
 אַתָּה טְמֻנָּה וְאֵינְךָ טְמֻנָּה . לֵךְ כָּל טְמֻנָּה נִפְשׁ תִּרְוָה :
 וְכֹל הַיְצוּרִים וְכֹל עֲנִינִם . וְכֹל יִקַּר אֲשֶׁר בָּהֶן אֵין דְּמִיוֹנָם :
 לֹא מְחַשְׁבוֹתָם מְחַשְׁבוֹתֶיךָ . כִּי אֵין בּוֹרֵא זֹלַתְךָ :
 וְאֵין דְּמִיוֹן נִפְלֵא אֱלֹהֵינוּ . וְאֵין חֶקֶר נִשְׁגָּב אֲדוּנָנוּ :
 סְתוֹר טָבֵל סְתוֹר וְעָמוּם . טָבֵל עָמוּם וּמְבָל כְּטִים :

דק מכל דק וצפון מכל . צפון ויכול מכל יכול :
 נשגב מכל נשגב ועולם . מכל נעלם ושמו לעולם :
 גבוה מכל גבוה ועליון . מכל עליון ומכל חביון :
 חבוי ועמוק מכל עמוק . לב כל דעת עליו חמוק :
 שאין שכל ומדע וחכמה . יכולים להשוות לו כל מאמה :
 לא משונים לו אף וכמה . לא מוצאים לו דבר דומה :
 מקרה וערער ושנוי ושפל . וחבר ומסמך אור וגם אופל :
 ולא מוצאים לו מראה וצבע . ולא כל טבע אשר שש ושבע :
 לכן גבוהות כל עשתונות . ונבהלות כל החשבונות :
 וכל שרעפים וכל תהורים . נלאים לשום בו שיעורים :
 מלשערהו ומלהגבילהו . מלתארהו ומלפרסמהו :
 בקל שקלנו חפשונו . במדענו למצוא מה הוא :
 לא מצאנוהו ולא ידענוהו . אף ממעשיו הכרנוהו :
 שהוא לבדו יוצר אחר . חי וכל יוכל ותכם מיוחד :
 כי הוא היה לכל קודם . על בן נקרא אלהי קדם :
 בעשותו בלי כל מאום את כל . ידענו כי הוא כל יכול :
 באשר מעשיו בחכמה כלם . ידענו כי בבינה פעלם :
 בכל יום ויום כחדשו כלם . ידענו כי הוא אלהי עולם :
 באשר היה קודם לכלם . ידענו כי הוא חי וקיים לעולם :
 ואין להרהר אחר יוצרנו . בלבנו ולא בספורנו :
 לממש וגודש לא נשערהו . לטפל ותואר לא נדמהו :
 ולא נחשבהו לעקר ונצב . ולא למין וכל און ולכל נקצב :
 כל הנראים והנשפלים . והמדעים בעשר כלגלים :
 ושבע במיות וששת נדות . ושלוש גזרות ועמות ומדות :
 הן בבורא אין גם אחר . כי הוא בראם כלם יחד :
 כלם יכלו אף יחלופו . הם יאבדו ואף יסופו :
 ואתה תעמוד ותבלה כלם . כי חי וקיים אתה לעולם :

* כל הנראי וכו' ה' הזה נעלמו הוא ל' ר' סעדי גאון ל' נמאר שני מספרו האסוני ,
 ונלאו ספרשם כולם לעמוד על סודו להעדר ידיעתם נחמט סהגיון , לכן אנארכסיה ידוע

שיר היחוד ליום ששי.

אַתָּה לְכַדָּךְ יוֹצֵר כָּל הוּא . וְלֹא יִדְמָה מַעֲשֵׂה לַעֲוֹשָׂהוּ :
 כָּל הָאֲרָצוֹת לֹא יִכִּילוּךָ . וְאֵף שָׁמַיִם לֹא יִכְלָכְלוּךָ :
 אִזּוּ (נִ'א אֵף) יִחִילוּ מַיִם חַיִּים . מִפְּנֵי אֱלֹהִים חַיִּים :
 הָעֲשֵׂה אֶרֶץ וְנָסוּ מַיִם . וְנִמְסְפוּ (מַיִם) מִן הַשָּׁמַיִם :
 נוֹטָה לְכַדָּךְ הַשָּׁמַיִם . רוֹקַע הָאֶרֶץ עַל הַטַּיִם :
 עֲשִׂיתָ כָּל חִפְצֶךָ לְבָדָּךְ . וְלֹא נִצְרַכְתָּ עוֹד כְּנִגְדָּךְ :
 סוֹעֵר אִין מִי יִסְעָדָךְ . הַכֹּל מִטָּה וּמִיָּדָךְ :
 כְּכַתָּה אִזּוּ בֵּן עֵתָה וְדַעְתָּךְ . וְלַעֲוֹלָם כָּל כְּבוֹדָךְ אֲתָךְ :
 וְלֹא יַעֲפֹת וְלֹא יִגְעֹת . כִּי בְמִלְאֲכָתְךָ לֹא עֲמִלְתָּ :
 כִּי בְדַכְרָךְ כָּל יְצוּרֶיךָ . וּמַעֲשֵׂה חִפְצֶךָ בְּמֵאֲמָרֶיךָ :
 וְלֹא אֲחֲרָתוֹ וְלֹא מִתְרָתוֹ . הַכֹּל עֲשִׂיתוּ יָפָה בְּעֵתוֹ :
 מִבְּלֵי מְאוּמָה כָּל חֲדָשֶׁת . וְאֵת הַכֹּל בְּלֵי כָל (נִ'א כָּל) פְּעֻלָּתְךָ :
 וְעַל לֹא יִסוֹד הַכֹּל יִסְדָּתְךָ . בְּרִצּוֹן רוּחְךָ כָּל תְּלִית :
 זְרוּעוֹת עוֹלָם אֵת כָּל נוֹשְׂאוֹת . מֵרֵאשִׁי וְעַד סוּף וְאִינָם נִלְאוֹת :
 בְּעֵינֶיךָ לֹא דָבָר הוֹקֶשֶׁה . רִצּוֹנְךָ כָּל דְּבַר רוּחְךָ עוֹשֶׂה :
 לַפְּעֻלָּתְךָ לֹא דָמִית . אֵל כָּל תּוֹאֵר לֹא שְׁוִית :
 וְלֹא מִדְּמָה לְמִלְאֲכָתְךָ מְלֵאכָה . חֲכֻמָּתְךָ הִיא הַכֹּל עֲרָכָה :
 לְרִצּוֹנְךָ לֹא קִדְמוֹ וְאֲחֵרוֹ . וְעַל חִפְצֶךָ לֹא נוֹסְפוּ וְחֲסְרוּ :
 מִכָּל חִפְצֶךָ לֹא שִׁכַחְתָּ . וְדָבָר אֶחָד לֹא חֲכַרְתָּ :
 לֹא הִחְסַרְתָּ וְלֹא הִעֲדַרְתָּ . וְדָבָר רֶק בָּם לֹא פְּעֻלְתָּ :
 אֲמָה תִּשְׁפַחְסוּ וְגַם הַתְּעִיבוּם . וְשִׁמְיָן דָּבָר לֹא נִמְצָא בָּם :
 הַחֲלוֹת בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָם . בְּתַבּוּנָה וּבְדַעַת בְּלִיתָם :
 מֵרֵאשִׁית וְעַד אַחֲרִית עֲשׂוּיָם . בְּאֲמִית וּבְיוֹשֵׁר וְטוֹב רְאוּיָם :

כי כל הנמלאים לא ימלטו מהיותם או עלם או מקרה, ומנואר בהגיון להרמנ"ם שער י'
 ונרות חן לאנן חנון פ"י ובפירושו למלות זרות למורה כי הסוגים העליוני' לכל הנמלאי' הם
 י' מיני' אשר קראו עשר' מאמרות, והסוג העליון והראשון הוא העלם, והמשעה האחרים
 הם מקרים המשגיגים לעלם והם הכמות והאיכות והמצטרף והאנה והמצב
 והמחוי הוא הזמן וההלו הוא הקנין והפועל והמחפעל; ויאמר בן רשד כי נמלאר הכמות
 שלא שבעה מיני' והם המספר, והנשט, והשטת, והקו, והמאמרים, והזמן, והמקום ו
 ויסכר מיני הפועל והמחפעל הם ששה כמספר מיניהם ונעושות והנדידות המשגיגים
 לעלם נהשתנות, שנים מהם נמלאר העלם והם ההווי' וההפסד שסס שנויי' מצאו בעלם

הקדמת במעשו ירה . רוב רחמיה וחסדיה :
כי רחמיה וחסדיה . הלא טעולם על עבדיה :
ועד לא כל חי הוכן לכלכל . לפני אוכל תתן אכל :
ומזון ומזון תעשה כפי כל . צרכי הכל באשר לכל :
שלשת ימים הראשונים . אז הכינותם לאחרונים :
אז עשית אור בשלמה . אדר מאורות מטול שלמה :
בשרם כל יצור מאוד גדלת . ואחר כל מאוד נתגדלת :
אז באין לבוש הזר והדר לובש . עד לא אורג גאות לבש :
אז בשלמה וכמעיל עושה . שמים ביריעה נוטה :
עשית כם לאזרים הרבים . ורצוא ושוב בנחת מהלכים :
הגדלת בין מים למים . במתיחת רקיע השמים :
מזונות מעונות לשרץ מים . ועוף יעופף על (פני רקיע) השמים :
עשב וחציר לבשה אדמה . מאכל לחיה ולכל בהמה :
בקרן שינו גו נשעת . אל האדם אשר עשית :
עזר בנגדו עשית לו . די מחסורו אשר יחסר לו :
כל מעשיה בידו תתה . ותחת בגליו הכל שתה :
להעלות מהם בקר וצאן . על מזבחה יעלו לרצון :
עשית לו בתונת לשבת . לתדבת קודש ולתפארת :
שבת בקרב חכמת אלהים . כי יצרתו לה בצלם אלהים :
לא מנעת על פני אדמה . צרכי אדם וכלם בחכמה :
מעשיה מאד רבו וגדלו . ושמה יי כלם יהללו :
רבו וגדלו מאד מעשיה . יודו יי כל מעשיה :
כל פעלת למענה . ולכבודך כל קנינה :

סדר עולמו והוא שיפשוט תורה וילבש תורה אחרת ונשתנה מעלם אל עלם אחר , וזכי מהם
במאמר הכמות וחס הצמיחה והיינו השינוי מקטנות לגדלות , וההיחוד והוא שינוי
סגולות לקטנות , ואחד במאמר האיכות והוא השינוי בתכונותיו ממראה אל מראה או
מקור אל חוש וכדומה , והוא הנקרא שינוי בסתם , ואחד מהם במאמר האנה והוא
ההעחק ממקום אל מקום ; ויאמר עוד כי לכל גזירה ר"ל לכל מאמר גזר וקומץ יתכנו
ג' מיני ביאור , ביאור בגדר והוא אשר יתאמר מסוג והכלל כאמרנו האדם הוא חי מרבר ,
וביאור בחוק והוא המתאמר מסוג וסגולה או מקרה כאמרנו האדם הוא חי צוחק או חי
כוחב וכדומה , וביאור אינו לא בגדר ולא בחק והוא המתאמר מסין ומקרה כאמרנו
גראונן

שיר היחוד ליום השבת.

או ביום השביעי נחת. יזם השבת על בן ברכת :
 ועל כל פועל תהלה ערוכה. חסידיה בכל עת יברכוכה :
 פרוך יי יוצר כלם. אלהים חיים וטלה עולם :
 כי מעולם על עבדיה. רוב רחמיה וחסדיה :
 ובמצרים החלות. להודיע כי מאד געלית :
 על כל אלהים בעשות בהם. שפטים גדלים ובאלהיהם :
 בקצף ים סוף עטה ראוי. תיר הגדולה ויראוי :
 נהנת עמה לעשות לה. שם תפארת להראות גדלה :
 וזכרת עמם טן השמים. וגם העבים נטפו מים :
 ידעת לכתם במדבר. בארץ ציה איש לא עבר :
 תמה לעמה דגן שמים. וכעפר שאר ומצור מים :
 תגרש גוים רבים עמים. יירשו ארצם ועמל לאמים :
 בעבור ישטרו חקים ותורות. אמרות יי אמרות מהורות :
 ויתעדנו במרעה שמן. ומחלמיש צור פלגי שמן :
 בנותם בנו עיר קדשה. ויפארו בית מקדשה :
 ותאמר פה אשב לארץ. ימים צדה ברה אברה :
 כי שם יזכרו וזכתי צדק. אף כהניה ילפשו צדק :
 ובית הלוי נעימות יזכרו. לה יתרועעו אף ישירו :
 בית ישראל ויראי יי. יכברו ויודו שמה יי :
 הטיבות מאד לראשונים. בן תטיב גם לאחרונים :
 יי תשיש נא עלינו. באשר ששית על אבותינו :
 אותנו להרבות ולהטיב. ונודה לה לעולם כי תטיב :
 יי תבנה עירך מנהרה. פי עליה שמה נקרא :
 וקרן דוד תצמיח בה. ותשכון לעולם יי בקרבה :
 וזכתי צדק שמה נזכחה. וכימי קדם תערכ מנחה :

כראובן שהוא אדם לבן או סופר מהיר ; ושלוש עתות הם המולף והסוף והעמיד,
 ושלוש מדות הם הם הידועות נאם ג' רחמים שהם האורך והרוחב והעומק והם זורת
 סקו והשטח והנאם ; והנה הענינים הנזכרים הם מקיפים כל הנמצאות עם משיגים
 ומשיגי משיגים וכולם שינויים נמשכים ונמקריהם לבן אין גם אחד מהם ננורא ית' כי
 הוא נורא כל עצם וכל סקרה והוא מדומם מכל שינוי והשתנות ואין כח ברעיון לתפוס
 בו כל מאומה.

וּבְרַךְ עֲמֹךָ בְּאוֹר כְּנֶקֶד . כִּי חֲפָצִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ :

וּבְרְצוֹנֶךָ תַעֲשֶׂה חֲסָדֶיךָ . הַבֵּט נָא עִמָּךְ כְּלָנוּ :

בְּחַרְתָּנוּ הַיּוֹת לְךָ לְעַם סִגְלָה . עַל עֲמֹךָ בְּרַכְתָּךְ סִלְּהָ :

וּתְמִיד נִסְפָּר תִּהְלַתְּךָ . וְנִהְלַל לְשֵׁם תִּפְאֶרְתְּךָ :

וּמִבְּרַכְתְּךָ עֲמֹךָ יִבְרַךְ . כִּי אֵת כָּל אֲשֶׁר תִּבְרַךְ מִבְּרַךְ :

וְאֲנִי בַעֲדֵי אֶהְלַל בּוֹרְאִי . וְאֶבְרַכְּכָה כָּל יְמֵי צְבָאִי :

יְהִי שֵׁם יי מְבֹרָךְ לְעוֹלָם . מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם :

כִּפְתִּיב בְּרוּךְ יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם . וַיֹּאמְרוּ כָּל

הָעַם אָמֵן וְהִלֵּל לַיי : עֲנֵה דְגִיָּאל וְאָמַר לְהוֹא שְׁמֵהּ דִּי אֱלֹהָא מִבְּרַךְ מִן

עֲלִמָּא וְעַד עֲלִמָּא דִּי חֲכִמְתָּא וְגַבְוִירְתָּא דִּי לֵיהּ הִיא : וְנֹאמְרוּ וַיֹּאמְרוּ הַלְלוּם

יִשׁוּעַ וְקִרְסִיָּאל בְּנֵי חֲשַׁבְנִיָּה שְׂרַבְיָה הוֹרְדִיָּה שְׁבַנְיָה פִתְחִיָּה קוֹסְמוּ בְּרַכּוּ

אֵת יי אֱלֹהֵיכֶם מִן הָעוֹלָם עַד הָעוֹלָם וַיִּבְרַכּוּ שֵׁם כְּבֹדְךָ וּמְרוֹמְךָ עַל כָּל

בְּרַכְיָה וְתִהְלֵה : וְנֹאמְרוּ בְּרוּךְ יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וְאָמַר

כָּל הָעַם אָמֵן הַלְלוּיָהּ : וְנֹאמְרוּ וַיִּבְרַךְ הוֹיֵד אֵת יי לְעֵינֵי כָּל הַקְּהָל וַיֹּאמְרוּ

הוֹיֵד בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲבִינוּ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם :

שיר הכבוד .

כַּשְׂמוֹתֵיכֶם חֲרוֹן הַקֶּדֶשׁ לְאֲנָעִים זְמִירוֹת יֵשׁ לְחַמֵּד ד' כְּסוּקִים מְלוֹ :

שְׂאוּ שְׁעָרִים רֵאשִׁיכֶם וְהִנְשֹׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם וַיְבֹאוּ מֶלֶךְ הַכְּבוֹד :

מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד ה' עֲזוֹ וְגִבּוֹר ה' נְבוֹר מִלְחָמָה :

שְׂאוּ שְׁעָרִים רֵאשִׁיכֶם וְשֹׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם וַיְבֹאוּ מֶלֶךְ הַכְּבוֹד :

מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד ה' צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סִלְּהָ :

אֲנָעִים זְמִירוֹת וְשִׁירִים אֲאָרוֹנִי כִּי אֵלֶיךָ נִפְשֵׁי תַעֲרוֹג :

נִפְשֵׁי חֲמֹדָה בְּצַל יְדִיךָ . לְדַעַת כָּל רִז כּוֹדְךָ :

מִדֵּי דְבָרֵי בְּכֹבֹדְךָ . הוֹסֵפָה לְבִי אֶל הוֹדִיךָ :

עַל כֵּן אֲדַבֵּר בְּךָ נִבְבְּרוֹת . וְשִׁמְךָ אֲכַבֵּד בְּשִׁירֵי יְדִידוֹת :

אֲסַפְּרָה כְּבוֹדְךָ וְלֹא רְאִיתִיךָ . אֲדַרְשָׁה אֲכַנְּךָ וְלֹא יִדְעַתִּיךָ :

כִּיֵּד נְבִיאִיךָ בְּסוֹד עֲבָדֶיךָ . דְּמִית הַדָּר כְּבוֹד הוֹדְךָ :

גְּדַלְתְּךָ וְגַבְוִירְתְּךָ . כִּנְנוּ לְתַקָּה פִּעְלֵתְךָ :

דמו אותך ולא כפי ישך. וישווק לפי מעשיך:
 המטילוך ברוב חזיונות. הנה אחר בכל רמיונות:
 ויחזו בך זקנה ובחרות. ושער ראשך בשיבה ושחרות:
 זקנה ביום דין ובחרות ביום קרב. כאיש מלחמות ידיו לו רבו:
 הבש בבע ישועה בראשו. הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו:
 טללי אורות ראשו נמלא. וקוצותיו רסיסי לילה:
 יתפאר בי כי חפץ בי. והוא יהיה לי לעמרת צבי:
 כתם טהור פז הטות ראשו. וחק על מצח כבוד שם קדשו:
 להן ולכבוד צבי תפארה. אמותו לו עמרה עמרה:
 מחלפות ראשו כבימי בחרות. קוצותיו תלתלים שחרות:
 נוה הצדק צבי תפארתו. יעלה נא על ראש שמחתו:
 סגלתו תהי ברו עמרת. וצניף מליכה צבי תפארת:
 עמוסים נשאם עמרת ענדם. מאשר יקרו בעיניו כבדם:
 פארו עלי ופארי עלי. וקרוב אלי בקרא אליו:
 צח ואדום ללבושו אדום. פורה בדרכו בבואו מאדום:
 קשר תפלוז הראה לענו. תמונת יי לגנד עיניו:
 רוצה בעמו עננים ופאר. יושב תהלות בם להתפאר:
 ראש דברה אמת קורא מראש. דור ודור עם הורשה הרוש:
 שית המון שירי נא עליך. ורנתי תקרב אליך:
 תהלתי תהי לראשך עמרת. ותפלתי תבון קמורת:
 תיקר שירת רש בעיניך. בשיר יושר על קרבניך:
 ברכתי תעלה לראש משביר. מחולל ומוליר צדיק כביר:
 ובברכתי תגעגע לי ראש. ואותה קח לה כמשמים ראש:
 יערב נא שיחי עליה. כי נמשי תערוג אליה:

סדר נשיאת כפים.

כזהוון פומר ומפני חטאנו תאמר זה:

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שכל טפה וטפה קרי שיצא ממני לבטלה ומכל ישראל בכלל ובפרט שלא במקום מצוה בין באונס ובין ברצון והנשמות העשוקות בקליפות הגפוצים מארבע כנפות הארץ והנשמות דאולין ערטלאין הגפורים בין הגוים ועל ידי זה חרב עירנו ושמש בית מקדשנו וגלה יקרנו ונטל כבוד מבית חיינו הפליטם הקליפות כל הגיצויות הקדושות שבעולם ויחזור לקבצם בקדושה שנית וקרב פוורנו מבין הגוים ונפוצו חיינו כנס מירכתי ארץ ויקיים בנו מקרא שכחוב ושב ה' אלהיך את שבוךך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך ה' אלהיך שמה אם יהיה נרחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלהיך ומשם יקחך ויקיים בנו באהבה ובחמלתו הוא גאלם וינטלם וינשאם כל ימי עולם בכח השם הקדוש הזה ב"ט ובשם הקדוש הזה חב"ו היוצא מפסוק "חיל בלע" ויקיאנו שתחזירם למקום קדושה ויגאלנו גאולת עולם לחבר האוהל להיות אחד:

אין נשיאת כפים נפחות מעטרה והכהנים מן המנין. חמי מתפללין בבית שאין עם ס"ת נושאין כפיהם. כתפטט המכהג דאלו המדינות שאין הכהנים נושאים כפיהם אלא זימים טובים שהם ימי שמחה וטוב לב הוא ינרך כי לריך טיהיה הענרך בשמחה, ומטעם זה האכל אינו נושא את כפיו, ונריך האכל לנחת עב"כ כשהכהנים רוחנין ידיהם לפלות לדוכן, שלא יבא נב"הכ בשעתן קורא כהנים שלא יעבור נג"ט טעה. כהן שמועד נתפלה והחן עגים לרצה פוסק ועולה, ואם יש עם כהנים אחרים אינו פוסק. לא יעלו הכהנים לדוכן צמנעלים. ואע"פ שנטל ידיו שחרית אחר וכוטל ידיו. והלוי יינק מים על ידיו, אם אין לוי נב"הכ ישכנו הנכורים העים על ידיהם, ואם אין בכור נב"הכ ולא לוי ישפך הכהן עמו על ידיו ולא ישראל. כשמתחיל הש"ן רצה יתקרו הכהנים שנב"הכ רגליהם לעלות לדוכן, וכשעומדין על הדוכן יאמרו זה.

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהיה הברכה הזאת

שצויתנו לברך את עמך ישראל | שצוית הבהנים לברכנו
לכהנים להעם
ברכה שלמה ולא יהיה בה מכשול ועון מעתה ועד עולם:
ועארכיין נתפלה זו עד שיכלה עפי הניבור אע"ן שלאחר הסוג שמך וכו' כדי שיענו הניבור אע"ן על תרזוייהו. ועומדים הכהנים עם כפיהם כלפי היכל עד שיתחיל הש"ן כהנים נקול רם וזו עוזירין פניהם כלפי העם ולא יחזירו פניהם בין נתחלה בין בסוף אלא דרך ימין ועצרכין.
ומנביכיין ידיהם כנגד כתפיהם ופושטין ידיהם וחולקין חנצפותיהו, ועכווכין לעשות ה' חזירים בין שני חנצנות לשני חנצנות חזיר אחד ובין חנצפ לגדל ובין גדל לגדל לקיים ערך מן החרבים. אין לכהנים לנגן אלא כיגון אחד מתחלה ועד סוף, כדי שלא יצווח לידי סירוף דמת. צמטה שהכהנים עצרכין את העם לא יביטו ולא יסיחו דעתם אלא יבא פניהם כלפי טעה כמו שעומדין נתפלה. אלו עקומות שהכהנים הושכין עמיהם

לדרום ולנפון: יברכך. וישמרך. אליך. לך. שלום.
והריך ההן לכון זמלת יברכך שהאל ית' ש יטפיע חכמה על ישראל.
וזמלת וישמרך יכין שהאל ית' ש יתן בניו לישראל. וזמלת יאר
יכין שהאל ית' ש יוסיף חיים לישראל. וזמלת ויחנך יכין שהאל
ית' ש יברך את ישראל בנשיאת קן. וזמלות ישא ה' פניו אליך
יכין שהאל ית' ש יברך את ישראל בעושר ומשלה. וזמלות וישם לך
שלוש יכין שהאל ית' ש יברך את ישראל בזרבת שלום כמשמעו.

ע"כ מלאמי כוונות האלו כוונות בשם ספר יצירה, ונראה שעל כן נהגו קדמונינו
להאריך קצת בניגונים לכיון כל אלה והם כוונות הפשוטות שכל כהן יכול לכון
בהן, ומי שנא בסוד ה' ימלא כוונות גדולות על פי הסדר בכתבי האר"י ז"ל.

וכל אדם יכין לזרבת כהנים ויהא פניו כלפי הכהנים ולא יסתכל בהם.
והאנשים הנוטאים לאמר פסוקים מעין כל מלה ומלה של זרבת יהיו
כוהרים לאמרם בשעה שהש"ן מכנן דוקא אנל לא כשהכהני' מנגנים.
והש"ן מקרא את הכהנים מלה במלה עד שסיימו פסוק ראשון,
ואז כההל עיניו אסן, וכן אחר פסוק שני ואחר פסוק שלישי:

רצה לש"ן.

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם. והשכ
את העבודה לרביך ביתך ואשי ישראל ותפלתם באהבה
תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך.
ותערב עליה עתירתנו בעולה ובקרבן אנא רחום ברחמיך הרבים השב
שכינתך לציון וסדר העבודה לירושלם. ותחזינה עינינו בשוכך
לציון ברחמים. ושם נעבדך ביראה בימי עולם ובשנים קדמותיות:
מזרים אנתה יי שאותך לבדך ביראה בעבוד: מזרים גו'.
מזרים אנתנו לך שאתה ^{מזרים לרבך} הוא
הוא יי אלהינו ואהי אבותינו יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי כל
לעולם ועד צור חיינו כגן והזראות לשמה הגדול והקדוש
ישענו. אתה הוא לדור ודור על שהחיינתנו וקיימתנו בן תחינו
גודה לך וגנספר תהלתך על ותקיימנו ותאסות: לזיתנו לחצרת
חיינו המסורים בידך ועל קדשה לשמך חסדך ולעשות רצונה
גשמותינו הפקודות לך ועל ולעבדך בלבב שלם על שאנתנו
מזרים לך. ברנה אל ההזראות:

(*) וחערב עליך כנ"ל, כמש"כ המכס ראב"ע נחמית דף כ"ט ז', וכ"כ וי"צ

נְסִיחָה שְׂבָכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נַפְלֵי אוֹתֵינוּ וְטוֹבוֹתֵינוּ שְׂבָכָל עֵת
עָרֵב וּבִקְרֹךְ וְצָהָרִים . הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֵינוּ וְהַמְרַחֵם
כִּי לֹא תָמוּ חַסְדֵינוּ מֵעוֹלָם קִינֵנוּ לָךְ :

וְעַל כָּלֵם יִתְפַּרְדֵּי וְיִתְרוֹמַם שְׁמֵךְ מִלְכֵנוּ תְּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:
בר"ס ו'כ' ובתוב לחיים טובים כל בני בריתך :

וְכַל הַחַיִּים יִזְרוּ וְהַסְּלָה וְיִהְיֶה לָנוּ אֵת שְׁמֵךְ בְּאַמְתֵּנוּ וְשׁוֹעֲתֵנוּ
וְעֵדֵנוּ סְלָה . בְּרוּךְ אַתָּה יי הַטּוֹב שְׁמֵךְ וְלֹךְ הַנְּאֻה לְהוֹדוֹת:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּרַבְנוּ בְּכַרְכָּה הַמְשַׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי
מֹשֶׁה עֲבָדְךָ הַאֲמִנָה מִפִּי אֱהָרֹן וּבְנֵי וְסִיָּא בְּהַגִּים עִם קְרוֹשֵׁיךָ בְּאִמּוֹר:

וּסְכַחֵם מִנְכֹזֵי בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ
בְּקִדְשָׁתוֹ שֶׁל אֱהָרֹן וְצוּנֵנוּ לְבָרֶךְ אֵת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה:

כ"ז סקל

יְבָרְכֶךָ יי מִצִּיּוֹן עוֹשֶׂה שְׁמַיִם וָאָרֶץ :

יי אֲדוֹנֵנוּ מָה אֲדִיר שְׁמֵךְ בְּכָל הָאָרֶץ :

וְיִשְׁמַחְךָ שְׁמֵרְנֵנוּ בִּי חֲסִיתֵיךָ : כַּסְכַּחֵם מִנְכֹזֵם וּשְׂמַרְךָ מוֹטְרֵנוּ זֶה .

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם אֲנִי שְׁלֹךְ וְחִלּוּמֹתַי שְׁלֹךְ חֲלוֹם חֲלַמְתִּי וְאִינִי יוֹדֵעַ מָה
הוּא יְהִי רְצוֹן מִלְפָּנֶיךָ יי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שִׁיְהִי כָל חִלּוּמֹתַי עֲלֵי וְעַל
כָּל יִשְׂרָאֵל לְמוֹכָה בֵּין שְׁחַלְמְתִי עַל עֲצֻמֵי וּבֵין שְׁחַלְמְתִי עַל אֲחֵרִים וּבֵין
שְׁחַלְמוֹ אֲחֵרִים עָלַי אִם טוֹבִים הֵם חֲזַקִּים וְאִם צָרִים וְיִתְקַטְטוּ כִּי וּבְהֵם
כְּחִלּוּמֹת יוֹסֵף הַצַּדִּיק . וְאִם צָרִים רְפוּאָה רְפֹאֵם כְּחִלּוּמֵינוּ שְׁלֹךְ יְהוָה
מִחֲלֵיו וּבְכֹתֵם הַנְּבִיאָה מְצַרְעָתָה וּבְנִעְטָן מְצַרְעָתוֹ וּבְמִי מְרַחֵם עַל יְדֵי
מֹשֶׁה רַבֵּינוּ וּבְמִי יִרְחוּ עַל יְדֵי אֱלִישֶׁע . וּבְשֵׁם שְׁהַפְּכָת אֵת קַלְלַת כָּלֵם
הַרְשֵׁעַ מִקַּלְלָה לְבָרְכָה בֶן תַּחֲפוֹד כָּל חִלּוּמֹתַי עָלַי וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל
לְמוֹכָה וְתִשְׁמְרֵנִי וְתִרְצֵנִי : אִמּוֹ :

אֱלֹהִים יִחַנְנוּ וְיִבְרַכְנוּ יְאֵר פָּנֵינוּ אֲתָנוּ סְלָה :

יי אֵל רַחוּם וְחַנוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חַסֵּד וְאַמֶּת :

פָּנֵי אֱלֹהֵינוּ בִּי יִחַד וְעֵנִי אֲנִי :

אלהיך יי נפשי אשא:	אלהיך
הנה בעיני עבדים לך אדוניהם בעיני שפחה לך	ויחנה
יד וברתה כן עינינו ליי אלהינו עד שיהגנו: רבשע.	
ישא ברכה מאת יי וצדקה מאלהי ישעו.	ישא
ומצאחן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם:	
יי חגנו לך קוינו היה זרועם לבקרים אף	יי
ישועתנו בעת צרה:	
אלתסתר פניך ממני ביום צר לי הטהר	פני
אלי אונך ביום אקרא מהר ענני:	
אלהיך נשאתי את עיני הישבי בשמים:	אלהיך
ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם:	וישם
לך יי הגדלה והגבורה והתפארת והנצח	לך
וההוד כי כל בשמים ובארץ לך יי הממלכה	
והמלכות לך לראש:	
שלום ושלום לרחוק ולקרוב אמר יי ורפאתיו:	שלום

בשערי ליון כחוב שלח יסער אלל שלום ככנון רק יסער זכ:
 יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתעשה למען קדושת חסדיך
 וגודל רחמיך הפשוטים ולמען טהרת שמך הגדול הגבור והנורא
 בן עשרים ושתים אותיות היוצא מפסוקים של ברכת כהנים
 י (ויברכך השמות האלה במחשבתו ואל יוליאם מפיו)

אנקתם פסתם פספסים דיונסים

האמורה מפי אהרן ובניו עם קדושיך שתהיה קרוב לי בקראי לך
 ותשמע תפילתי ואנקתי תמיד כשם ששמעת אנקת יעקב תמיד
 הנקרא אישתי. ותתן לי ולכל נפשות ביתי מזונתינו ופרנסתנו ברות
 ולא כצמצום בהתר ולא באסור בנחת ולא כצער מתחת ידך הרחבה
 כשם שנתת פסת לחם לאכול ובגר ללבוש ליעקב אבינו הנקרא איש
 תם ותתנו לאהבה ולחן ולחסד בעיניך ובעיני כל רואינו. ויהיו דברי

סדר נשיאת כפים

יב

נשם עין לעבודתך. כשם שנתת את יוסף צדיקך בשעה שהלכישו
 אביו כתונת פסים לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואיו.
 ותעשה עמי נפלאות ונסים ולטובה אות. ותצליחני בדרכי ותן בלבי
 בינה להבין ולהשכיל ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך וסודותיך.
 ותצילני משגיאות ותמטה רעיוני ולבי לעבודתך. ותאריך ימי
 (וימי אשתי ובני ובנותי) (וימי אבי ואמי)

בטוב ובנעימות ברוב עוז ושלוש. אמן סלה:

יובין לסיים עם הכהנים כדי שיענו הקהל **אמן:**

אדיר במרום שוכן בגבורה. אתה שלום ושמה שלום. יהי רצון
 שתשים עלינו ועל עמך בית ישראל חיים וברכה למשקרת שלום:

וס כהנים מחזירין פניהם כלפי סביכל ואומרים:

רבונו העולם עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה עמנו כְּאֲשֶׁר
 הִכְטַחְתָּנוּ. הַשְׁקִיפָה מִמַּעַן קִדְשֶׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם וּבְרַךְ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל
 וְאֵת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתָּה לָנוּ כְּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלַיָּסָבֵל וּבְרַכֵּשׁ

הכהנים יחזרו ונעילת מעליהם שלט יגעו כס נידים ואם נגעו יחזרו ליטול ידיהם.

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ
 בְּרַכְנוּ אֲבִינוּ בְּלִנּוּ כְּאֶתֶד בְּאֹר פְּנִיךָ בִּי בְּאֹר פְּנִיךָ נָתַתָּ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ
 תּוֹרַת חַיִּים וְאַחֲבַת חֶסֶד וְאַהֲבָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים חַיִּים וְשְׁלוֹם וְטוֹב
 בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל כָּכֵל עַת וּבְכָל שְׁעָה בְּשִׁלּוּטְךָ:

לוי לא יום אלת הגויל וליאון א

יב
 ח
 אמת מלכה

אזהרה לאחינו כ"י הי"ו

למשוך ידיה' פתח דען חין חין נחגער דרקטן מחזורי' אשר קללת הפרשות רנולה עליה'.

כרח שזכור נק' פ' פ' דמיי' יע' א' נאס האנ' ד רבינו הזקן הגאון המפורס' הכסיל יעקבי
שפת דורינו וכליל' מפארתנו אדוכינו מורינו ורבינו מוהר' ר פינחס הלוי איש הורוויץ זק"ל

שמעו נא אחינו בני ישראל!

עזמיט בעפעהן חיסלו רופן נאס הגאון אב"ד כר"ו, מאחר דחם איש אחד דורך תפענטי
זיבן דרוק בעקמנט געוהלט העט דחם ער המחזורים הנחמדים הנדפסי' ברעדלהיים
עם הביאור והפירוט אשכנזי אשר ייסד התורני הר"ר וואלף היינדהיים נחגער דרקטן ווילן
חוויל וועלע בע מחזורים הגאון אב"ד כר"ו נחמד אלול חקס' ג' העבר לא למד הסכמה וחרם
געגעבן העט שלא ישיגו אדם נגולם לדפוס או להדפיס אותם משך כ' השני, אף גם זאת העט
הגאון אב"ד כר"ו ואתם ההסכמות והחרמות מכמה גאוני ארץ אשר קדמיהו נהסכמותיהם,
כ"ה הרב הגאון מוהר' נח חיים צבי זל"ל, אשר הי' אב"ד נק' א"ה'ו, והרב הגאון אב"ד
דק' ראטטערדאם מוהר' ארי' ליב ברעסלוי כר"ו, והרב הגאון אב"ד דק' האנו
מוהר' משה טובי' כר"ו, והרב הגאון אשר הי' יושן מקדס על כס ההוראה נק' שפ"ד
מוהר' נפתלי הירש לניט קאצנאילנבאגען כר"ו.

כל אלה דברי ההסכמות והחרמות העט הגאון אב"ד כר"ו דורכגעזעהן חזר עם חרם שלו
מאשר ומקיים געווען. ואחרים המקיפו אב"ד דק' א"ה'ו כ"ה הרב הגאון מוהר' צבי
הירש מואטשם כר"ו, ואב"ד דק' לונדן הרב הגאון מוהר' שלמה כר"ו בן הגאון מוהר'
צבי זל"ל, ואב"ד דק' שפ"ד הרב הגאון מוהר' יהודה ליב טרגליות כר"ו.

ע"כ זקסט הרב הגאון אב"ד כר"ו עוד פעם מכריו ומודיע ויין בחרם הגדול כחם
יהושע ב"ד חם זיך קיינר חונטרסטעהן זקלן לא ע"ניר' גירי גירי דילי' המחזורי' הכל' נאס
אופן נחלנד דרוק, ולא לנד זקלן הזרם הכל' על המדפיס קל זיין, זקסט ערן ווער נור חין
מסייע דחלו זיין אהג' למחוק יד עזרי עזריה וסרמיס, ומכ"ש ווער זיך חוילי גחלבע מחזורים
פרקווערירט חדר קתמנט חדר גחלבע קויפן ווילן כאמור צפירוש נהסכמות מגאוני ארץ הכל'
שהחסר יחול לא לנד על המדפיס והמסייעי' נו והמתעסקי' עמוכ' א גם על הקונה אותם,
ומי שיעבור על זה ענוש יענש כעכן אשר מעל נקדם ויחולו עליו כל האלות והקללות
הכמונות בספר התורה הזאת, וכל ישרא' ישמעו וייראו ולא יזדון לעשות כדבר סרע סוה,
ויהיו נקיים וחכום עליהם ברכת טוב.

אזהרה אחר אזהרה

לרבינו הגדול הגאון האמתי עטרת הפארת ישראל אב"ד
ר"מ דק' פפ"ד יע"א בנו של הרב הגאון הג"ל.

ואלה מוסיף על הראשונים. יען כי שמענו בקול מבשר ממדפיס אחד עם נעל גיהס של
אשר הודיעו לרבים איך שהמה נכנסו למלאכה להדפיס המחזורים הכל' בלי רשות מחכם המספר
כר"ו ונדו לעלמ' התרות במקו' איסורו שאל יתפתו מן בני עמנו א דברי שאל ומדפיס ויבואו לקחת
מן המחזורים מהדפסה האסור' וילכדו ק"ו במלודות הפרשות והסמכות הפרשות עליהם,
ראיתי שמוטל עלי ועל כל העומד בפרץ להודיע לרבים כי ההסכמות והחרמות הכל' חלם
בחקס עומדים בכל מקום ואין רשות לאדם להעזר עליהם נאס אמתלא שנעולם, והכח
מזכיר לבלתי קחת מן המחזורים הכל' מהדפיסם שלא נרשות, ושלא להיות נכס אש עשה
המתפלל מחוכם תפלתו שהי' לחטאה ולזמעים יוכעס ועליהם תנוא ברכת טוב.

שהק' פפ"ד יע"א יו"ב ד' אלול הקס"ז לפ"ק. 7. Sept. 1807.

המ' צבי הירש הלוי איש הורוויץ.